Tilles Béla

„Kiromacél fénymobil"
(repro)

Aknai Tamás: „Kiv etekusok" Egerben.
Művészet, 1979. augusztus – 24. lap.

Tilles Béla

A müvész Debrecenben köztéri fénydinamikus mobil szobrokat hozott létre.

Aknai Tamás: "Kinetikusok" Egerben.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 24. lap.

Tilles Béla

A művész megkísérelte elmélyíteni az elődök felfedezéseit, feltárni az ipari és materiális hátteret, meghonosítani a művész-mérnök-munkás kooperáció szellemét Egerben, Salgótarjánban és Debrecenben.

Aknai Tamás: "Kinetikusok" Egerben.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 24. lap.

Tilles Béla

A művek, amelyeket a művészek készítenek, szerfelett sokfélék és nem egyértelműen érvényes rájuk a "mobil" vagy "kinetikus" jelző. Kétségkivül a mozgó plasztikai tárgy létrehozásának célja vezeti őket.

Aknai Tamás: "Kinetikusok" Egerben.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 24. lap

[Tilla] Kiss Attila, karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

– : Törpeautó 3. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. okt. 5.

Tillay Ernő építész M.D.K.
Pécsi Tervező Váll.

Balatonfökávár. "Goldberger"- üdülő bővitése. repr.
/.1961/

Magyar Építőművészet 1963/5. 29.1.

Tilles Béla

Házak.

Rajz, reprodukció.

Alföld, 1964 3. szám. 214. lap.

Tilla [Kiss Anna], [redacted] MDA

Gúnyhép: Repro.

— : Őszi náthajárvány idején 3.

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. okt. 25.

Ma

M.D.K.

Till (Thüll) János György, aranyozó

Sopronban született, az apja kertész volt. 1796-ban a polgári festők körött említik. Meghalt 1802. aug. 8-án Pozsonyban.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között.
Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 23. old.

Tilles Béla, [ ] MDK

A lengyelországi Przemysl városában négy fiatal egri képzőművész, köztük Tilles Béla alkotásaiból tárlatot nyitottak.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 27.

Tilles Béla MDK

Szerepelt a három megye: Szolnok, Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar, tárlatán.

"Lányom"

"Női fej"

Koczogh Ákos: Tavaszi Tárlat /1964/.

Szolnok Megyei Néplap. 1964. ápr. 26.

Tilles Béla

A „Virág a képzőművészetben" c.
kiállításon részt vett

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1969. aug. 19.

Tilles Béla

MDK

Szerepelt a Szolnoki avaszi Tárlaton.

-LL-: A képzőművészet vasárnapja.

Szolnok Megyei Néplap. 1964. ápr. 14.

MDK.

Tilles Béla

Utalások Debrecen képzőművészeti életével kapcsolatban.

Alföld 1965. 4. 131-142 lap.

Tillai Ferenc ..... MDK

Kiss Tibor, Lakatos Ferenc és Tillai Ernő
közös kiállitása

Sarkadiné Hárs Éva: Három festő kiállitása.
Dunántuli Napló , Pécs. 1957. dec. 12.

MDK

Fillenz István, grafikus

Gimnáziumi tanuló.

Illusztráció József Attila verséhez, Rövid óda a kelő naphoz : Repr.

— : Rám tekint, pártfogón e század M. 12.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 26.

Tille, Georg

mint udvari kertész
mint idott Budán.
Előzőleg Schönbrunn-
ban, majd Klagenfurt-
ban szolgált Mária
Terézia idejében –

Fleisch Kammer

11. l.

TILLES BÉLA festő, grafikus
Szihalom, 1932

Festői müveltségét a Vasas képzőművészeti szakkörben szerezte, ahol Szentiványi Lajos és Böhm Lipót foglalkozott vele. 1962 óta Debrecenben él. 1959-től kiállító művész; eddig mintegy 80 hazai és külföldi rendezvényen szerepelt és 15 egyéni tárlata volt. Gyüjteményes anyagát 1965-ben mutatta be a Mednyánszky Teremben. Több országos pályázaton nyert dijat. - Érzelmi-indulati beállitottságu alkotó, ösztöneit azonban tudatosan a képi jelentés, a másokat is megindító képi hatás szolgálatába rendeli. Témáit konstruktiv tömörséggel, vonzó, dekorativ festői nyelven adja elő. Szinkultúrája különösen jól érvényesül a formalkid müanyagmázzal festett munkáin, ahol a szinek értékét, ragyogását a festékanyag hőkezelése nagymértékben felfokozza. Ujabban készitett stukkó-kompozicióiban a modern életforma visszásságait pellengérezi ki a képfelület és a plasztikai elem hol groteszk, hol tragikus hatásokat eredményező egyesitésével.

Művészéletrajzok 197

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

JÚN 11

Tilles Béla
1021

Községek a Tisza mentén

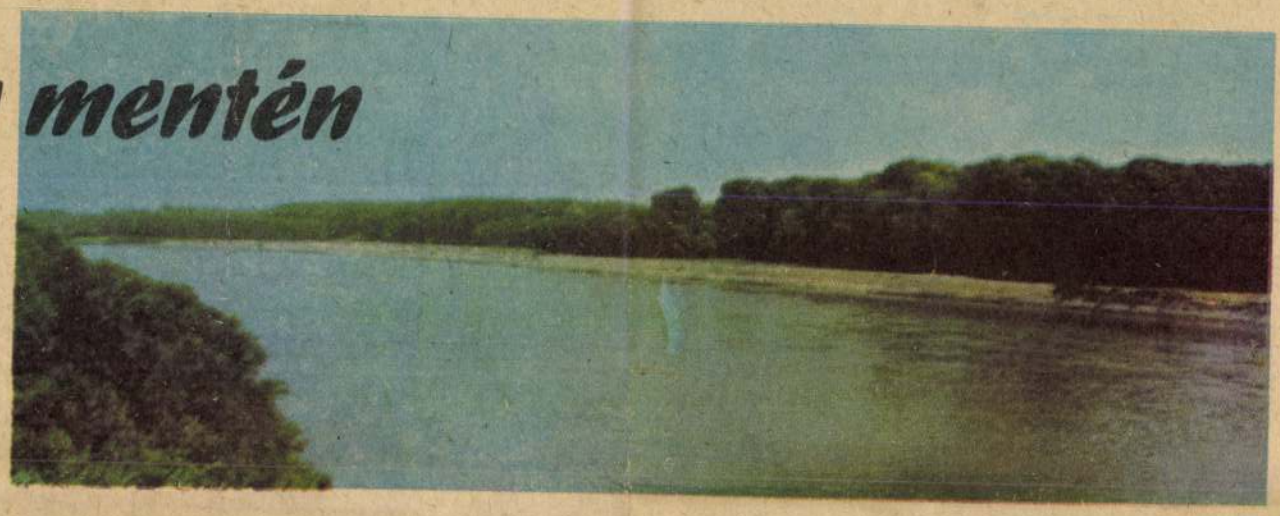

Szép vidék, sok arcú vidék. A kiránduló a Tisza-partban gyönyörködik, megízleli a páratlanul finom halászlét, s azzal az érzéssel megy haza, hogy nagyszerű helyen járt. A csendesen hömpölygő folyó megnyugtat, optimistává tesz.

Aki ott él, aki ott akar megélni, az azt is tudja, hogy ez a vidék sok szempontból nehezen veheti fel a versenyt más tájakkal. Nem az emberekben — az adottságokban van a hiba. Az egri káptalan hajdani birtokán dúsan kelt a szegénység, a Tisza menti embereknek meg kellett tanulni, hogyan lehet a semmiből valamit varázsolni, és nem csodálkoztak azon sem, ha szülőfalujuktól három-négyszáz kilométerre találkoztak földiekkel. Elvitte őket odáig is a munkát hajszoló nyomor.

A néhány évvel ezelőtt még polgári járásnak nevezték ezt a területet. A feljegyzések szerint Bakócz Tamás hercegprímás ajándékozta az egri püspökségnek. 1513-ban, amikor a pápai trónra pályáztában számított a püspök támogatására is. Mint tudjuk, pápa nem lett Bakócz Tamás, hanem a történelem következő lapjára a Dózsa-féle parasztháború története íródott. A püspöki birtok azonban maradt. Egy évszázadnyi megszakítással — amikor szabad hajdúföld lett — egészen a felszabadulásig.

Nyomasztó érzés beszélgetni olyan emberekkel, akik ismerték, részesei voltak a Polgár környéki embervásároknak. Elgondolni is fáj, hogyan kellett megalázkodni felnőtt embereknek, csak azért, hogy az intéző hajlandó legyen alkalmazni őket. S a nincstelenség mellé párosult az a szellemi, lelki nyomás is, amelyet az egri káptalan gyakorolt az ott lakókra.

Az elmúlt huszonhét esztendő új fejezetet írt ennek a tájegységnek a történetében is. Sokat változott itt az élet? Nagyon sokat! Gondból, bajból most is van elég, hiszen a terület közel egyharmada mezőgazdasági művelésre vagy alkalmatlan élhetést, a művelt emberré formálódás lehetőségét. Ha a saját faluban nincs is mindenki számára munka, legfeljebb néhány kilométer csupán, amennyit meg kell tenni a Tisza menti embereknek, hogy dolgozni tudjanak.

Az eredményeket csak úgy lehet értékelni, ha a saját múlttal vetjük egybe. Még nagyon sok minden kellene mindegyik faluba — de amit eddig elértek, az kellő biztosíték. Évről évre, terveink megvalósulásának ütemében formálódik, gazdagodik megyénknek ez a tájegysége is.

***

A volt járási tanács épületét most tatarozzák. Polgáron közös nagyközségi tanács működik, mióta a járás beolvadt a debreceni járásba. A régi községházát hamar hasznosították: benne kapott helyet az ÁFÉSZ áruháza.

Tóth József, a nagyközségi tanács elnöke szemmel láthatólag nyakig van a munkában, ahogy azonban telnek a negyed-, félórák, egyre jobban belemelegszik a beszélgetésbe: szeretne mindent elmondani, ami Polgárra jellemző. Feje fölött az iroda falán ott van a bekeretezett oklevél. Írásos bizonysága annak, hogy 1970. január 1-én Polgár nagyközséggé lett. Pontodai, bölcsődei helyre van szükség, többen akarják iskolás gyereküket is napközibe adni, hiszen a vegyi üzemben három műszak van, sőt a munkának még vasárnap is menni kell. Azok, akik naponta buszszal, kerékpárral a Tisza túlsó partjára járnak, Leninvároshoz mérik a saját községüket is. Az üzemben egymás mellett dolgoznak, azonos munkát végeznek, és úgy szeretnék, ha otthon is hasonló körülmények között élhetnének.

Ez természetesen egyelőre megvalósíthatatlan. Nyilvánvaló, hogy egy szűzterületen épült teljesen modern, új várossal nem versenyezhet jóformán semmiben a több évszázad alatt alakulgatott település. Polgáron nincsenek olyan egyenes utcák, s főként az utcák kialakításakor nem rakták le előzőleg a földbe a csatorna, a vízvezeték csöveit. Más a jelenlegi fejlődés gyiművekben dolgoznak, s az nem járult hozzá az óvoda létesítéséhez?

Hát ilyen s ehhez hasonló gondokat is jelent a nagyüzem szomszédsága – s közte nemcsak a folyó, hanem a megyehatár is – Polgárnak. Hangsúlyozni kell: az előnyök mellett. Mert nagyon nagy dolog, hogy azokban az években, amikor más községekben egyik legfőbb gond volt a munkaerő elhelyezése, a polgáriaknak nem nagyon kellett ezen törni a fejüket. Most is csak azokkal a gyermeküket egyedül nevelő asszonyokkal van probléma, akik a három műszak miatt nem tudják vállalni az átjárást. Nekik próbáltak munkát keríteni a Debreceni Ruhagyár közreműködésével, ez a kezdeményezés azonban évek óta eléggé akadozik, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A termelőszövetkezetek pedig jó esetben is csak a közepes szintet érik el.

– Elég szokatlan – jegyzem meg –, hogy itt a községben kétféle üzleti cégtáblát is lehet látni, nemcsak az ÁFÉSZ kereskedik.

– Igen, ez így alakult, és mi örülünk neki. Támogatjuk az állami és a szövetkezeti kereskedelmet is, hadd jelentsenek egymás számára konkurrenciát, az mindig egészséges dolog. Jó lenne, ha vendéglő is kettő lenne, a Vendéglátóra nagyon ráférne a versenytárs.

– Beszéljünk valamit arról, mit jelent az, hogy közös tanácsú nagyközséget kell irányítani.

– Egészen egyszerű példát tudunk rá mondani. Tiszagyulaházán és Újtikoson ebben az ötéves tervben megépítjük a vízművet. A saját anyagi erőiből ez a két kisközség csak húsz év alatt tudna annyit összehozni, hogy ferezze ennek a költszép lett volna a község főucája, mostanában viszont már alakul. A szolgáltatóház, az ABC-áruház, néhány új épület, a gonddal formálgatott parkok kellemes látványt nyújtanak. Ez év nyarán már használni lehet a főútvonalon a szennyvízgyűjtő csatornát, s a közeljövőben elkezdik az új orvosi rendelő építését is. Mostanában létesítették az öregek napközi otthonát. Negyven-ötven idős embernek nyújt majd kellemes hajlékot a magányos órák eltöltésére. Évente 25-30 új ház épül fel a községben. Igaz, ez nem jelenti azt, hogy ennyivel szaporodik a lakások száma, az építkezések többsége azzal kezdődik, hogy lebontják a régi, vályogból épült házat. Most szervezik az első társasház-akciót. Sajnos magasnak találják az emberek a kezdő tőke összegét, így nincs elég jelentkező. Az új létesítmények közé tartozik ebben az évben a ravatalozó is.

– Valamikor úgy mondtuk, ha meg akarod tudni, gazdag-e egy falu, menj ki a temetőbe. Érdemes megnézni most a polgári temetőt, olyan mint akármelyik módos falué. De igazi képet azért inkább a takarékbetétek összege, az autók száma adhat a helyzetről. Így sincs okunk szégyenkezésre.

A község központjában frissen tatarozva emelkedik ki a házak közül a katolikus templom. Valamikor korlátlanul uralta a falut, ma már a körülötte épülő emeletes házak társaságában nem tűnik olyan magasnak. A múlt örökségétől nehéz teljesen megszabadulni, nem évek, hanem fáradhatatlan évtizedek kellenek hozzá. Aki Polgáron érdeklődik, hallhat panaszt bőven, Leninvároshoz vagy a hasonló méretű nagyközségekhez képest van még pótolni valója ennek a Tisza parti, megyehatár

Tilles Béla festménye a polgári gimnázium folyosóján

Gondot terem a föld

Már csak egyetlen, hosszú, „egy haj" alatti cselédlakás átalakított épülete jelzi az egykori hovatartozást Újszentmargitán. Valamikor az egri káptalani uradalom területe volt, zsellérek, sommások lakták ezt a kis települést, és a tukai, bagotai, nagyszögi tanyákat. Két és fél ezren élnek most ezen a vidéken.

Az első termelőszövetkezet a tukai, 1948-ban alakult, a bagotai és a margitai a nagy átszervezés idején. Mostohák errefelé a körülmények, gondot terem a föld. Ha sok a víz, a mélyebb fekvésű területeket talajvíz sárosítja. Ha meg nincs víz, művelhetetlen szikké szárad a föld. A három termelőszövetkezet küszködve gazdálkodott, jelentősebb fejlesztés, beruházás nélkül. Csak a juhászattal mentek valamire, legelőt talált bőven a jószág.

Hetven januárjában egyesült a három gazdaság, erőt, több lehetőséget sejtve a nagyobb közösben. 6300 holdon, 3300 hold szántóval, 265 tagból 180 dolgozóval megalakult Margitán a Lenin Termelőszövetkezet, elnökéül Czirbik Rudolfot választva. Az egyesülést rossz esztendő követte. Hetvenben árvíz, belvíz nehezítette a gazdálkodást, a növénytermesztésben hétmilliós kárt, a mérlegben négy és fél milliós hiányt okozva. A terület egyharmadát nem tudták megművelni. A 71-es esztendő is mostoha volt, ezer hold maradt szántatlanul — két és fél millió lett a mérleghiány.

Az elmúlt két esztendő veszteséges volt, szanálták a termelőszövetkezetet. A hitelképtelenség korlátozást jelentett, csak a legszükségesebb üzemi kiadásokra futotta, hiányoztak az erő- és munkagépek. Az egyesülés egyszerűbb vetésszerkezetet, ugyanakkor jobb gépesítési lehetőséget is jelentett volna, ha lett volna miből. A mostoha körülmények elvitték a tagok jövedelmének év végén esedékes 20 százalékát. 17—18 ezer forint jutott egy tagra.

Az egyesülés azonban nagyobb feladatok megoldásának lehetőségét ígérte, gépesítést, beruházást. Sokan beköltöztek a tanyavilágból, egyre kevesebben mentek el a községből. A fiatalok is inkább itthon maradnak. Az asszonyok is találnak munkát a kertészetben, a tukai üzemegység baromfitelepén.

Ez az esztendő többet ígér az előző kettőnél. Most minden talpalatnyi földet kihasználtak, a megnövekedett gépigény kielégítésére a Bödönháti Állami Gazdaságtól kértek és kaptak segítséget. Fejlesztették a juhállományt, az éves hízottsertés-értékesítési terv — a tavalyi 800-zal szemben — 1500. Százezer húsbaromfi kerül piacra az idén.

Szépek a kalászosok, Margitán a legidősebb ember sem emlékszik ilyenre. Időben ment minden, a vegyszerezés is jól sikerült. A növényápolás lassan befejeződik, s már az aratásra készülnek, a két új kombájn összerakását végzik. A gépeket már az őszi talaj-előkészítési munkákra javítják, június végén arätnak.

A szakember-ellátottságon segít az iskolázás, több fiatal szakember végez közép- vagy felsőfokú iskolát, a középszintű vezetők posztjait a nagy gyakorlattal bíró idősebbek töltik be. Megoldódik a szanálás miatti hitelképtelenség is, saját lábára áll a szövetkezet.

Nem is várták, hogy az egyesüléssel egyik napról a másikra megváltozik minden. Az időjárás, a mostoha körülmények a szerényebb tervekbe is beleszóltak. A tagság — ha érzékenyen érintette is a 20 százalék elvesztése — megértette, hogy a könnyebb holnapért áldozatot kell hozniuk. Nem rajtuk, nem a vezetőségen múlott, hogy ez a két esztendő nem a terveknek megfelelően alakult.

Most még nem mérhetők az összefogás, az egyesülés előnyei. Mégis elindult egy folyamat, amely a termelőszövetkezetet az önálló gazdálkodás útjára, a magáratalálás szakaszába vezeti. Bár a természeti adottságokat gyökeresen megváltoztatni nem lehet, de jó gazdálkodással, a gazdálkodás szinten tartásával eljön az az idő — talán már ez az év is olyan lesz —, hogy nem gondot fog teremni ez a föld.

Urbán Péter

A MÚLT TISZACSEGÉN

Tiszacsegén már története van a honismereti mozgalomnak. A múzeummá lett múlt századi jobbágy lakóház biztos őrhelye az összegyűjtött régi használati tárgyaknak, a múlt gondos ápolásra szoruló örökségének.

Mohamed meg a hegy

GIMN
A MEGYI

Polgáron nem tekint olyan nagy múltra vissza a középfokú oktatás, hogy arra különösképpen büszkék lehetnének a helybeliek. De nem a múltra kell büszkének lenni — ezt is jól tudják Polgáron. És ha a jelenre tekintenek, nincs miért szégyenkezniük a gimnázium tanárainak és diákjainak. Országos rangú találkozót rendeztek csak a közelmúltban is: hazánk valamennyi József Attiláról elnevezett gimnáziumát és szakközépiskoláját hívták randevúra Polgárra, hogy a kitekintésük országos legyen, hogy össze tudják mérni saját maguk erejét a többi — akár budapesti — iskoláéval is. És nem vallottak szégyent a polgári gimnazisták. Mint ahogy megállták a helyüket legutóbb tavaly is az egyetemi felvételi vizsgákon csakúgy, mint „kinn az életben" azok, akiknek tehetsége, ereje nem futotta arra, hogy az egyetemre, főiskolára pályázzanak.

Az eredményekről és a gondokról — mert azért ezek is akadnak jócskán — ültünk le beszélgetni *Bacskai Istvánnal*, a József Attila Gimnázium igazgatójával. Előbb a múltat vette számba. A polgári iskolát,

seit. Nem a gimnázium, nem a technikum, hanem egyáltalán a középfokú oktatás gondolata akkor terjedt el ismét e megyeszéli községben, amikor a hajdúnánási Kőrösi Csoma Sándor gimnázium kihelyezett levelező tagozatának egyre nagyobb sikere lett a község felnőtt lakóinak körében. A helyi vezetőknek, az akkoriaknak, ez a siker adta a bátorságot, hogy önálló középiskolával próbálkozzanak. Bátorságuk, elképzelésük egybeesett a Művelődésügyi Minisztérium elképzelésével.

1973 szeptemberében lesz tíz éve, hogy Polgárnak középiskolája van. És 1974-ben, hogy új gimnáziumi épülete is tízéves. Az általános iskola és a gimnázium ugyanis egy évig közös igazgatás alatt működött. Előbb évfolyamonként egy-egy tanulócsoporttal, mióta

1021

Tilles Béla, szobrász-festő-grafikusművész

1981. V. 25. 20.25 III.müsor - V.J. -
Kinetika a müvészetben

- Tilles Bélával Podráczki Zsuzsa beszélget.

- A müsor cimében a bemutatásnál Tilles Bélát festőművésznek jelöltük meg. De tulajdonképpen még mimindennel is foglalkozik? Azt hiszem, hogy festőművész, ez nem nagyon takarja azt a müvészetet, amivel ön foglalkozik.

- Hát én jelen pillanatban képtelen festő vagyok. Három éve körülbelül nem csináltam képet, illetve festményt. A plasztikával már körülbelül kilenc-tiz éve foglalkozom. A grafikával kezdettől, tehát az már vagy húsz éve vagy mióta. Az állandóan kiséri ezeket a dolgokat, súlypontos nem volt. A grafikai munkáim is mind a plasztikai problémákhoz kötődnek. Na most azok a plasztikák nem kimondottan ábrázoló szobrok, sőt egyáltalán nem, hanem a környezetnek akarnak valamiféle középpontjai vagy tájékozódási pontjai lenni. Természetesen valamiféle jelentéssel.

- Itt a müteremben megtalálhatók azoknak a szobroknak a makettjei, amelyek Debrecenben, Püspökladányban és még hol is láthatók?

- Nincs több helyen.

- Nincs több helyen?

- Terveim vannak. Ezek a kisméretüek tulajdonképpen mind a szabadtérre vannak elképzelve, többségükben, hogy pontosabb legyek. A függesztettek azok belső tériek. Dehát mondjuk egészen konkrét helye nincs ezeknek. És hogy aztán mikor realizálódnak méretben, azt nem tudom.

- Aki Debrecenben a Tanácsköztársaság útján megfordul, az biztosan észrevette a Hámán Kató út és a Tanácsköztársaság útja kereszteződésénél azt a forgó kis szobrot, ami kis vizes medence közepén áll.

- Igen. Ez az első ilyen méretben és hátha nem is megfelelő, de körülbelül olyasmi szituációban realizált plasztika, amit ...képzeltem. Hát kényszermegoldások voltak természetesen. Itt maga a tér is túl szük, a zöld környezet is egy kicsit kevés, a medence is kicsit kisebb, tehát nem ideális, de az az érzésem, hogy igy egészében is egy viszonylag nyugalmas és elviselhető pontja a városnak.

- A felnőttek is, de azt hiszem, a gyerekek a csodálói ennek a forgó, helyzetét változtató, érdekes alkotmánynak, aminek makettjét szintén itt látjuk, bár ez nem forog itt az asztalon. Sárgarézből készült.

- Egy egészen alapformát, a spirált dolgoztam föl plasztikának. Az arányrendszere is aranymetszés, teljesen alapvető rendszernek érzem és megúnhatatlannak. A spirált, pedig mint tudjuk az élet egyik alapformája. Ennyire áttételesen próbálom az úgynevezett mondanivalót itt hozni. Ugy gondolom, mindenki a maga szintjén érzi, értékeli és viseli el ezeket a plasztikákat.

- Miért mozditja meg a szobrait?

- Hát a spirál, ha áll, akkor is valamiféle mozgást fejez ki. Viszont ezeknek a mozgásoknak nemcsak az van, hogy egy forma minden oldalát létrehozzák, hanem a mozgás által egy új minőség jön létre. A plasztikák engem mindig zavartak egy picit, hogy a fene egye meg, miért nem mozdul meg. Hát végre, mire elkezdtem plasztikákkal foglalkozni a legkülönbözőbb módokon kisérleteztem, hogy ennek valahol mozdulni kell. És teljesen pofon egyszerü dolog volt, hogy a tengelyén elmozduljon. Ezáltal, pláne hogyha fénnyel is az egészet tudom irányitani, tehát egy felmenő és csökkenő fénnyel, egy plusz ritmust tudok ráadni, akkor az egész teljesen olyan, mint egy élőlény. És ez azt hiszem nagyon fontos.

- A müsorunk cimében szerepel, hogy kinetika a müvészetben. Azt hiszem, hogy nem túl sok müvész foglalkozik Magyarországon a müvészeteknek ezzel az ágával még.

- Hát nem. A két kezemen bőven meg tudom számolni azokat, akik foglalkoznak, hacsak az utóbbi évben esetleg néhány ember nem kezdett el ezekkel foglalkozni. De akik tényleg értelmesen, tartalmasan provokálta azok sajnos elég kevesen vannak. Szerencsém van. Itt Odor kolléga Debrecenben van. Két másik kollégát tudnék még emliteni. Egyet Egerben Balogh Lászlót és Szatmári Bélát Salgótarjánban. Külön, mint teljesen külön mobil müfajt, Haraszti Istvánt, feltétlenül, aki szerintem világszinvonalon dolgozik. Az a szerencse, hogy mindenki másképp áll ehhez a dologhoz, tehát nem az jön, hogy az egész kinetika ez valami egyhangú. Közösen is szoktunk kiállitást csinálni. Ott kiderül, hogy mindenki a saját útját járja és az egész kinetikus plasztikának, kinetikus müvészetnek mindenki teljesen más oldalát fogja meg.

- Uj útnak találja-e ezt a müvészetben?

- Hát új. Mondjuk, ha a történetileg nézem...

- Vagy még járatlan út.

- Inkább járatlan. Hát annyira új, amióta az ember mozdul, azóta, amióta csinál valamit, ami izgatta, s megpróbálta azt is megmozgatni. Tehát tulajdonképpen az egésznek léléktanilag van egy ilyen hátsó gondolata a teremtés aktusa. A Bibliába ha visszamegyünk ugye, ha attól kezdve lehet életről beszélni, hogy ez lelket lehelés megtörtént, tehát a mozdulás megtörtént, ez feltétlen izgat mindenkit. Kit igy, kit úgy. Hát mi ennyire konkrétan próbáljuk ezt a mozgást valamely módon megragadni.

- Ezekben a percekben is Budapesten a Mücsarnokban láthatók alkotásai Tilles Bélának.

- Hát természetesen minden munkám mozduló, csupán csak a mozgásra állni csak akkor lehet, hogyha az ember nem mozgókkal is foglalkozik. A dolog dialektikájából adódik. Hát nyilván kisméretü dolgokkal kellett itt előjönnöm, egyrészben, másrészt pedig a lehetőségek inkább a függesztett munkáknál adták itt a kiállitó teremben azt, hogy be tudjak mutatni néhány mozgó plasztikámat. Egy ilyen egyszerü spirál, aztán van egy ilyen kettős spirál, ahol nem is maga a plasztika az érdekes, hanem a rajta lévő fénynek a mozgása. Ennél a kettős spirálnál sikerült egy olyan eredményt kapni, hogy teljesen ilyen biológiai lüktetése van a fénynek. Középfelé mint hogyha lüktetne. Az egysejtü állatoknál látható életjelenség, egy ilyenfajta lüktetés.

- Ez a lüktetés, ami az egész életét, ami benne van, mert egyáltalán nem jelenti, azt hogy csak a müteremben gondolkodik. Ez lehet, abból is adódik, hogy Debrecenben egy emeletes ház harmadik emeletén van a müterme és hát ez nem éppen a legjobb egy szobrászmüvésznek. Egy alkotáshoz elég nehéz az anyagot ide fölcipelni, vagy a kész müvet innen lecipelni. Tehát itt arra gondolok a lüktetésben, hogy az egész város életében próbál bekapcsolódni, hiszen a környezetvédelemmel foglalkozik. Megpróbálta a város környezetét megóvni vagy legalábbis tervet készitett rá.

- Régi vitám van itt már a város jelenlegi úgynevezett fejlesztésével. Az első időkben kimondottan kritikai hozzáállásom volt, ami nyilvánvalóan továbbra is maradt, hiszen erre feltétlenül szükség van. A második fázisban pedig megpróbálkoztam belemenni abba a játékba, ami történik. Hogy egész pontos legyek, a ....-kert nevü városrész egy házgyári lakótelepet kap és ennek a környezet esztétikai tervét készitettem el. Itt megpróbáltam indokolni, néhány elvi dolgot is letettem és egészen konkrétan, darabra lebontottam a tervet. Hát ez egy ilyen koncepcionális terv volt. Elfogadták, a terv szerves részeként ment tovább. Mostmár körülbelül másfél év óta nem hallok róla, hogy mi lesz vele, il-

letve másodkézből hallom, hogy sajnos az elképzeléseknek a töredéke sem lesz realizálva. A szomorú az az egészben, ez nem ..... a kifejezés sem egészen pontos. A környezetesztétika tulajdonképpen az ember elemi szükségleteivel kell, hogy jelen pillanatban foglalkozzon, mert ez elemi szükségletek is nagyon sokszor hiányoznak a terveimből. Tehát annyiban nevezhető környezetesztétikának, amennyiben a müvészetnek is alapegysége az ember. Itt van tehát az a szerves rokonság, jobb hiján igy hivják ezt a fajta szemléletet,tevékenységet.

- Forditsuk le talán, mi is szerepelt ebben a tervben!

- Nem akartam túl nagy határsértést elkövetni, de a zöld környezet kialakitásában az utak vezetése, az utak burkolatának az anyaga, a különböző térkiképzések, a játszóterek elhelyezése, kialakitása konkrétan egészen a játszó eszközökig. A fórum kialakitása, ahol a közösség a legkülönbözőbb élet megnyilvánulásait tudja élni. A piactól kezdve a szinjátékig, a játékos dolgokig, tulajdonképpen minden megoldható egy ilyen téren. Ennek alapján próbáltam egy ilyen fajta centrális tér kiképzését, illetve hát ennek a lakótelepnek a fórumát kialakitani. De ezenkivül a vásárló utca külső és belső képét is érintettem. Tehát az, hogy egy vásárló utcában a változatosság legyen szinte anyagba formálva és kapcsolódjon azokhoz a dolgokhoz, azokhoz a karakterekhez, amelyek itt vannak. Az utca vezetésében, hogy pihenni lehessen ott, hogy bámészkodni lehessen ott. Azonkivül a boltok belső kiképzésénél szintén ott azért az izléstelenség semmiféleképpen ne kapjon helyet. Ezenkivül volt olyan elképzelésem, hogy a központban lévő legmagasabb épület tetejére egy nagy fényjáték kerüljön. Hamár a várost elfödi Budapest felől ez a lakótelep, akkor legalább legyen egy világitó tornya, amely legalább hát szép fény élményeket adjon. Látható lenne a város legtöbb részéről. Ez meglehetősen magas épület lesz és a Budapest felől jövő forgalom mindenképpen találkozhatna ezzel. Ezenkivül még hát a házak formálásába semmiképp nem lehetett beleszólni. De a házak földzintjére is volt valami kisebb javaslat és a szinezést is érintettük volna. Arra ugyan állitólag mostmár a tervezőnek van egy budapesti vállalattal valamiféle szerződése. Hát körülbelül ezek voltak azok a témák, amiket itt fölvázoltam a ennél az úgynevezett környezetesztétikai tervnél. A tervhivatalnál is igen jó véleményt kapott.

- Annyit had kérdezzek már meg, biztosan kiszámitotta,hogy mennyivel emelné ez meg a költségeket?

- Néhány százalék. Nem érte el az öt százalékot, öt százalékát a lakótelep épitésének ez a költség. Növénytelepitésnél

is lett volna néhány javaslat. Tehát a növényt, mint térformáló valamit, próbáltuk elképzelni. Nemcsak magam csináltam, három társam segitett. Többségében én csináltam a tervet. Hát a kretmérnök is elég szimpatikusan állt hozzá nem érezte olyan nagy határsértésnek ezt a dolgot. Végülis a növények milyenségét ő alakitotta volna ki. Annyit hallom az erdők szerepét. A baj az, hogy egy ilyen zárt térben egy erdő az nem egészen stimmel.

- Tilles Béla Mücsarnok-beli kiállitásának egyik sarkában egy kis játszóteret rendezett be.

- Hát csak nagyon váza ez a játszótérnek, illetve csak a fele. A játszótérhez tudniillik a növényzet is feltétlenül hozzátartozik. Az alapja igazából. Csak nagyon váza ez a játszótérnek. Ezek játszóeszközök, amelyek ezekben a zöldellőnek képzelt terekben a gyerekek számára rendelkezésre állnának. Hát az elképzelés szerint egy részük rögzitett, a másik részük pedig mobil, mobizálható. Tehát a gyerek odaviszi az ő általa képzelt térbe, ahová akarja. Sajnos olyan hatósággal, megrendelővel és hivatalos fórummal nem találkoztam, amelyik lelkesedett volna az utóbbi részéért. Tehát a mobizálható egységekért. Félvén, hogy hazaviszik. Nekem az a véleményem,hogy miután minden,minden lakásban, ahol igénylik ezt, szóval egy vagy két darab, többet úgysem tudnak elviselni a lakásokban, utána úgysem viszik el. És akkor is a gyerek játszik vele, tehát nem rossz helyre kerül. Nem veszteség. Dehát ezt nem szokták elfogadni.

- Hova is készültek ezek? Tulajdonképpen ilyen szines, koráll sárga, kék, fehér müanyag félkarikák.

- Hát nem egészen félkarika. Ennek a pontos neve hiperbólikus para....Sokkal egyszerübb neve is van. Ez nyeregforma. Nyeregforma és az anyag üvegszálas poliészter. Ez rendkivül sokat kibir. A szilárdsága az körülbelül olyan, mint az acéllemezé. Remélem, hogy a gyerekek használatát is nagyon sokáig ki fogja birni.

- Egy-két ötletet, hogy mit lehet ebből épiteni?

- Hát ebből...

- Azt hiszem, hogy a gyerekeknek nem sokat kell majd magyarázni.

- Kipróbáltam én ezt a makettet néhány gyerekkel. Följöttek hozzám és a makettekkel órákig eljátszottak. Ez biztató volt arra, hogyha ez olyan méretü lesz, hogy alá is

tudnak bújkálni, rá is tudnak ülni, akkor talán még tovább tudnak játszani vele. Hát nagyon egyszerü. Egy ilyen kigyóforma alagúttól kezdve, várat lehet épiteni. Lábra is lehet állitani és lapra egymásra is lehet őket majd rakni.Három főméret lesz és ezzel aztán lehet, plusz a szinekkel tovább variálni a dolgokat. Néhány stabil formációt fül lehet rakni. Bár az is az elképzelésem, hogy akár évente lehetne ezeket a stabilokat is változtatni. Érdemes is talán, hogy kipróbáljuk azt, hogy a gyerekeknek melyek a legszimpatikusabbak, legszimpatikusabb formáció és a másik része az, hogy a gyerekek csináljanak maguknak. Érdemes is lenne azokat is fotózni és azoknak a tanulságait is érdemes lenne aztán hasznositani.

- Merész ötletnek tartja azt, hogy én ezt egy kis dobozban képzelném el? Tehát miniatürizálva az egészet és szobában is épitgethetnék a gyerekek. Tehát nemcsak hogy ők bele is tudjanak bújni, hanem annak a kisbabának vagy valamilyen kis állatkának épitenének egy ilyen kis kuckót.

- Elképzelhető, de azt hiszem akkor érdemes lenne a további kapcsolatokat kidolgozni, mert más az, hogyha én mászni tudok benne és a mozgásigényemet is ki tudom elégiteni, vagy pedig a fantáziám mozog elsősorban. Akkor azt hiszem hogy egy kicsit több kapcsolásra lenne szükség. Tehát néhány kapcsoló elemet meg kellene tervezni és akkor egész komplikált formákat is ki lehetne belőle hozni.

- Mindez csak a gyermekjátékok szegényessége kapcsán jutott az eszembe.

- Hát ez is csak egy forma. Ennek az a titka, hogy nagyon nagy terhelést kibir. Ezt jobb helyen az épitészek, hogyha a vasbetonhoz értenek, s van lehetőség, szokták is használni, ezt vagy a komformáit.

- Miért éppen gyermek-játszóteret tervezett?

- Hát azért, mert úgy érzem, hogy a gyerekek számára nagyon kevés lehetőség van a mozgás és a különféle formaalakitás gyakorlására. Én falun nőttem fel és borzasztó sok lehetőségem volt. Ott volt az egész határ. Ezt valamilyen módon próbálom pótólni, bár meglehetősen .... dolog ez és azt sem akarom ...., hogy ez müanyag. Tehát hogy milyenfajta pótlás. De az, hogy egy ilyen formával találkoznak, nem állandóan csak a derékszöggel, ez érzésem szerint szemlélet alakitó dolog is lehet. A szinekben pedig igyekszem az alapszineket hozni, hogy legalább ezt már - hogy mondjam - játék közben és tudat alatt rögzithessék magukban ezt a dolgot. A másik az, hogy ezekből ők épitsenek valamit. Tehát nem azt a faj-

ta régi tipusú kockaépitészeti dolgot akartam itt megvalósitani, hanem egy ember számára elviselhetőbb és a mozgásának megfelelő teret hozzanak létre.

= Kinetika a müvészetben. Podráczki Zsuzsa Tilles Bélával beszélgetett.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 24

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Tilles Béla

Tilles Béla: Romantika
1021

(Az Ablakok sorozatból)

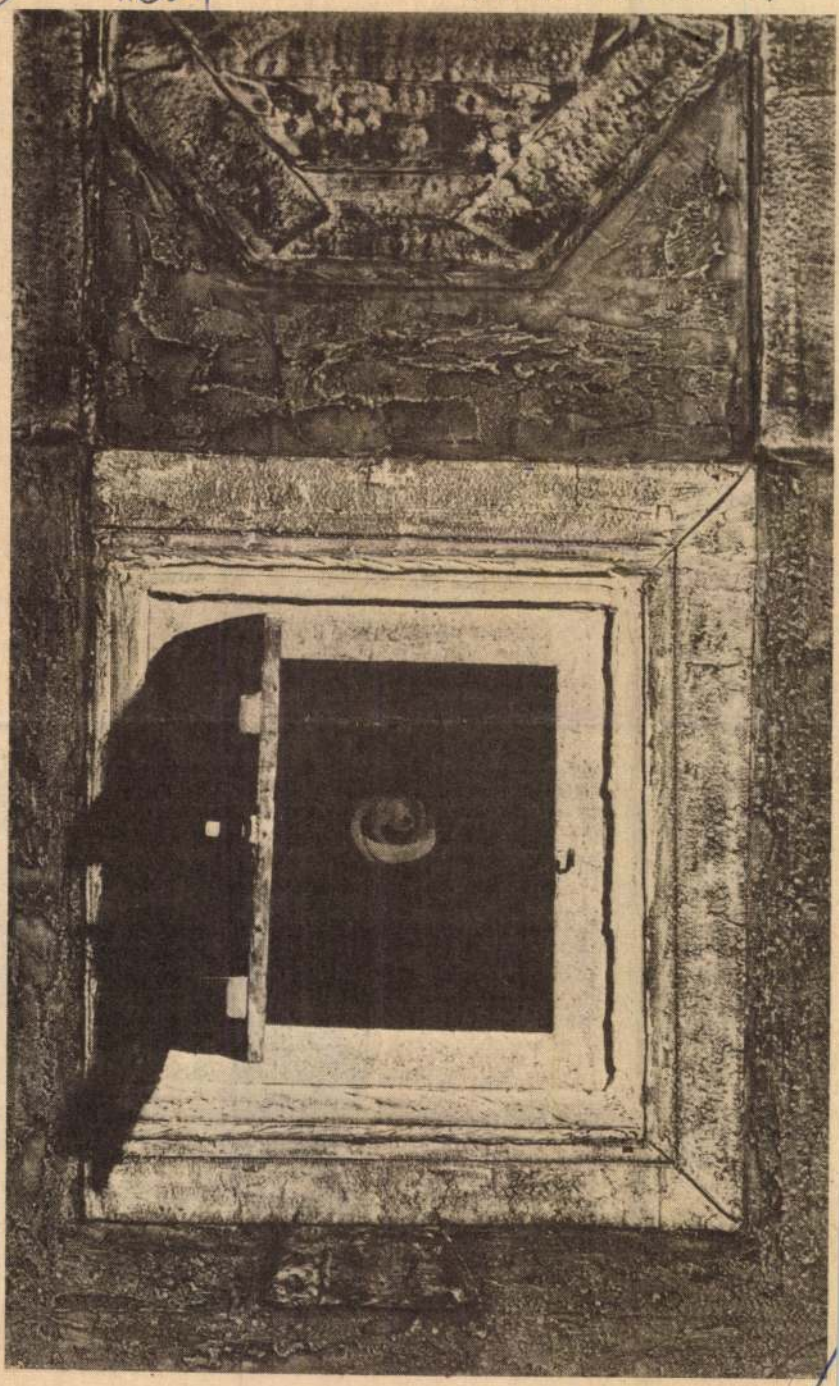

léka tsz-ben találja meg
15 százalék az alkalmaz
eljárók rétegét alkotja.

— Hogyan oldják meg
kereskedelmi ellátását?

— Ezen a téren vann
ink. Csak az alapvető cik
juk ellátni a falut. Fejl
reskedelmi hálózat. Sajnos
ÁFÉSZ-ünk beruházási lehetőségei minimálisak. Most tervezzük egy ABC áruház felépítését a községben. Ez 1976-ban kezdődik meg.

— A lakosság jelzi ezeket a problémákat?

— Jelzi. Különösen a hús-, a zöldség-, a gyümölcsellátás szegényességét kifogásolják.

— Tehát a nagyközséggé válás óta ebben nem sikerült előbbre lépni?

— Nem sokat.

— Van olyan terület, amely lényegesen fejlődött?

— Lényegesnek tartom az egészségügy tárgyi feltételeinek megteremtését. A közös tanáccsá szervezés előtt Pocsajon és Esztárban is volt egy-egy orvosi körzet. Ez ma is így van. Mégis szükségesnek tartottuk az esztári körzet módosítását. Pocsaj 3400-as körzetéből 700-800 embert — az esztári részen lakókat — átcsoportosítottuk Esztárba.

— Ez nem érintette őket hátrányosan?

— Lakásuknak a rendelőtől való távolsága nem változott. A két falut ugyanis csak a vasút választja el egymástól. Az elmúlt időszakban új orvosi lakás és rendelő, valamint védőnői lakás épült Esztárban. Pocsajban megkezdtük a gyógyszertár és az orvosi gyógyszerészi lakás építését. Ebben a félig kész komplexumban gyógyszertár, orvosi rendelő és két lakás lesz.

— Térjünk át a művelődésügyre. Kezdjük talán az emeberek igényeivel!

— Az emberek igénye? Míg Esztárban egy szükségkultúrház volt, nem tudtuk lemérni, hogy a lakosságnak milyen az igénye. Mikor a tanácsülés elhatározta, hogy fel kell építeni a kultúrházat még voltak kételkedők. Mégis beigazolódott, hogy jól döntöttünk.

— A tapasztalataim szerint elég nehéz bevinni az embereket a kultúrházba...

— Ellenkezőleg: nagyon nehéz

lett beütemeznünk. Ez 2,5—3 kilométerrel növelte a hálózatot. Ehhez jön még Esztár vízzel való ellátása a következő évben. Már ötszázezer forintért megvásároltuk hozzá a csövet is. Itt mindössze három kifolyós kútunk van, amelyek ma már nem felelnek meg az igényeknek. A családok közül is sokan várnak rá, hogy fürdőszobás lakásukba végre bekössék a vizet.

— Iskolák, óvodák?

— Az óvodai helyekkel való ellátottságunk most már kielégítőnek mondható. A nagyközséggé szervezés után felülvizsgáltuk ezeket az intézményeket. Esztáron nem voltak nagyobb gondok, ott a gyerekek közel 100 százalékát elhelyezhettük. Pocsajban azonban csak 60 százalékos volt az ellátottság. A Dózsa Tsz segített. 1973-ban egy 50 személyes új óvodát adott át a

A gázellátásban még ma is vann

TILLES Béla, szobrász

BARASKÓ Erzsébet: „... szellemi nyitottságra van szükség..." Beszélgetés Tilles Béla szobrászművésszel a művészetés a hatalom viszonyáról. Kelet-Magyarország 1989., 141., 5. eml. Szabolcs-Szatmár megye irodalma. Bibliográfia és repertorium 1989. April 1 – június 30. = Szabolcs Szatmári Szemle 24. 1989., 3, 358.

XX n. 45 n. / kesterek

önállóak és egymástól külön
nem szerkezeti azonosságon
külső egységén mulik, legye
még olyan zárkózott pszicho
ciónál ellenkezően nem a ko
szerkezet a fontos. A térbe
maradó következetessége, a
megállapitott, hanem belülr
meneti stádiumában lejegyze

A konstruktiv müvészet
komplexumán végig haladó az
külön arculatu tagozatoktól

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját
1991. május 27-én, hétfőn este 6 órára

A KASSÁK EMLÉKMŰZEUMBA

Budapest III., Fő tér 1., Zichy-kastély

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:

SZKÁROSI ENDRE
költő

Közreműködik:

TILLESS ÁGNES
előadóművész

A kiállítás megtekinthető: május 27-től július 7-ig.

TILLESS BÉLA (1932–)

A Magyar Képzőművészek Szövetségének 1969-től a Société des Artistes Indépendants-nak 1990-től tagja. Egyik alapítója a KINETEAM csoportnak.

Tevékenységének főbb területei: festészet, kinetikus plasztika, köztéri plasztika, játszóplasztika, környezetesztétika, valamint 1969-80 a debreceni Egyetem Galéria vezetése.

Fontosabb egyéni kiállítások: Budapesten: 1965 Mednyánszky terem; 1968, 1971 Lengyel Kultúra; 1974 Fényes Adolf terem; 1981 Műcsarnok; 1989 Fészek Klub; – külföldön: 1972 Vaasa, Taidehalli (Finnország); 1977 Bradford, Cartwright Hall (Anglia).

Fontosabb csoportos kiállítások: KINETEAM-csoport kiállításai; 1982 Colour Dynamics, Budapest; 1970–71 Wystawa Grupy Artystów Węgierskich; 1976, 1978, 1984 Norvég Nemzetközi Grafikai Biennálé; 1982 ARTEDER, Bilbao; 1986 a finn DIMENSIO csoport kiállítása, Tapiola; 1987, 1988, 1989, 1990, Salon des Indépendants, Paris.

Fontosabb köztéri munkák: 1975 Krómacél-fény-mobil, Debrecen; 1980 Feszített krómacél plasztika, Püspökladány; 1985 Életfa (krómacél), Nyíregyháza; 1987 Játszóplasztika, Budapest-Gazdagrét; 1989 Vízzel kombinált krómacél plasztika, Miskolc (felállítás előtt).

Munkái közgyűjteményekben: Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Szobathelyi Képtár; Kassák Múzeum; Modern Múzeum, Szczecin; Amos Andersen Múzeum, Helsinki; Alvar Aalto Múzeum, Jyväskylä; Városi Gyűjtemény, Vaasa, Kuopio stb.

Cím: 1118 Budapest, Serleg u. 5. Telefon: 165-2394

Tiless Béla

Romantika

Tilless Béla: Romantika,
az Ablakok-sorozatból, stukkó, 92x57 cm, 197
(fotó Hapák)

Menyhárt László: Egy kiállitás tanulságai.
Müvészet, 1978. április - 12.old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 6t
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
1971 APR 25
1021

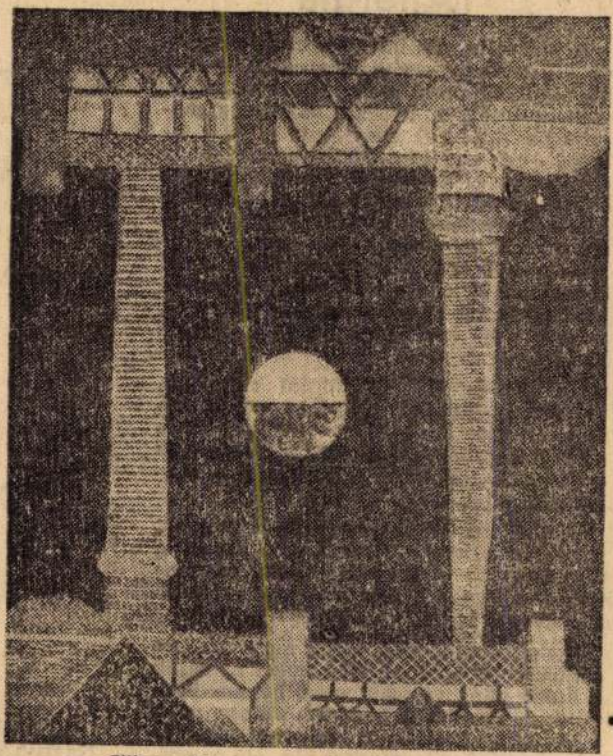

Tilless Béla: Lengyelországi emlék

Tilles Béla

Allergia

A tavasz hosszú ideig váratott magára, de végre megérkezett. Nemsokára virágba borulnak majd a mezők és az erdők, virít az árvácska, nyílik a búzavirág, mosolyog a pitypang, illat árasztja el a világot — és egyszerre észrevesszük, hogy *a szemünk sarka enyhén viszket, néha ég és könnyezik.* A viszketés a orrunkban is érezhető, tüsszenteni kezdünk, elkapott a *szénaláz, a szénanátha.* A szénanátha különféle erősségű lehet — volt már olyan beteg, aki *24 óra alatt 400-szor tüsszentett* —, de rendszerint csak enyhe nátha, jelentéktelen kötőhártyalob vagy egy kis köhögés — és vége.

Ha szép az idő, kirándulni megyünk, viszünk magunkkal hagymát, paradicsomot, az úton eszünk epret, ribiszkét, és mire hazaérünk, már telefonálhatunk az orvosnak, viszket az egész testünk, *csalánkiütést* kaptunk.

Esetleg az is megtörténhetik velünk, hogy hazaérkezve levertnek, idegesnek, fáradtnak, kedvetlennek érezzük magunkat, és röviddel később már ránk támadt a *féloldali fejfájás, a migrén.*

Ezeket a tüneteket pedig nagy részben a tavasznak köszönhetjük, mert nemcsak a külső világ változik meg, hanem *bennünk is lefolyik a biológiai tavasz,* mert a tavaszi napsugár, a tavaszi levegő bizonyos vegyi változásokat idéz elő az ember szervezetében is, és ezek a vegyi vál-

1.

Nagyon sok
hogy egy ruh
tünk oly mód

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Alföld 2
1978

Tilles Béla
1021

I2

Tilless Béla díszletterve

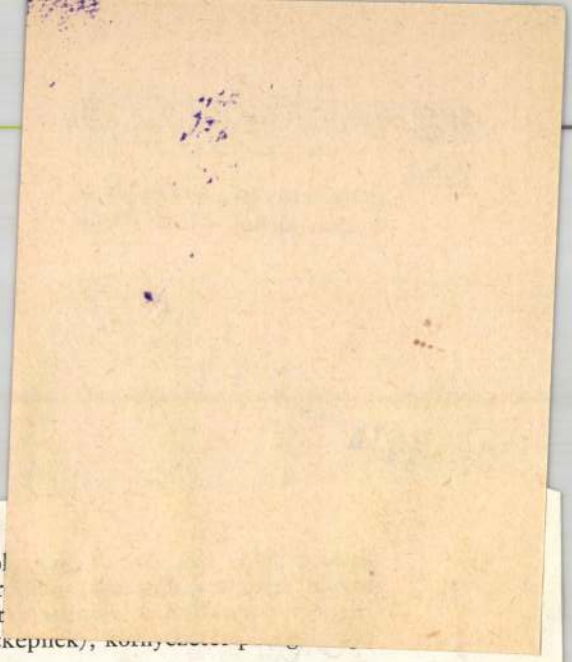

diának stíluseszméjéről általában:

ıd képzelni egy karikatúrát, sok-sol
(vágnak) egy festményt, ami egy ir
ezt megvalósítja: megragadja a dar
a diákok Csokonait (ironikus önarcképnek),
egyben önmaga karikatúrája is.
ományos nagyjából *egyenlő ellenfelek* típusú feszültség helyét átveszi
kus kontraszt: nevetséges, súlytalan alakok között botorkál egy zseni,
nok összsúlyukkal kerekednek felül: *sok lúd disznót győz. Egy tra-*
onikus – hőst győznek le komikus hősök. Csokonainak azért is kel-
; önironikusnak lennie, hogy e *kesernyés rezignáltsággal* átmenetet
n karikírozott alakok és a tragikus hangsúlyok között. Rezignált a
törődő, és egészen komikus a környezet. A költő mint magánember
világot. Mert a zseni nem feltétlenül az élethelyzetek, a helyzetfelis-
őt: gyakran éppen jövőlátó megszállottsága teszi, hogy az adott hely-
e. Aki távoli hegycsúcsokra szegzi szemét, könnyen botlik meg a lába
séges kis kődarabban. A zseni önirónіája annak szól, hogy önelégü-
zönségest, a középszert is át kellene látnia. A zseniben van naivitás
lenségi ereje is zseniális: nem tud nem zseni lenni. Hiszi: saját gon-
menti fel. *Nem „félreismert zsenikről", hanem a zsenitől „félreismert*
ene többet beszélnünk: ezeknek szinte mindig van magukhoz s a hely-
(s ezt a zseni nem tudja, vagy nem mindig tudja). A zseni ereje, ha-
an: szövetségesei is ott lappanganak, őket azonban nem hívhatja elő-
ı értelemben gyakran a *zseni anakron,* időben előrefutott egzisztencia

agikus bukás nincs, tehát efféle *katarzis,* sem pedig a komédia kötele-
megoldás tovább utalódik az időben és mibennünk. Ilyenkor a pub-

TILLESS BÉLA

Múrci kiállítva Hajdúszoboszlón, a műv. házban.

Dr. Tóth Ervin: Fellegi Vince magángyűjtemények bemutatója.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. aug. 10-

Tilles Béla
festő

M.D.V.

A kiállításon bemutatott
műveit formalkiá műa-
nyagmázzal készítette.

Tóth Ervin: Debrecen kiállítási termeiből.
Művészet, 1966. január – 42 kep

Tilles Béla, festőművész

Krómacél fénymobil, 247 cm. 1975.
(repr.)

Művészet, Bpest, 1979. aug. 26. old.

Tilles Béla

Méltatás.

– Kiállítások művészek

Művészet, 1978. április – 15. lap

Tilless Béla

Fal V.

Alföld 1977-1-94

Tilles Béla

„1919" (repr.)

Jelenkor, 1969. márc.

Tilles Béla
festő

Az „Ablakok" sorozatból a
„Romantika" (repro)

A borító hátlapján.
Művészet, 1974. október.

Tilles Béla

Aranyhíd

Alföld 1973/3 68 old.

Tilles Béla

Aranyhàló

(A kép az előző számban forditva
jelent meg)

Alföld 1973/4 96 old

Tillesi Béla

Lengyelországi emlék.

Magyar Hírlap 1971/114 11 old.

Tilles Béla
épitész

Terojavaslatokat készített.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Művészet,1973.julius 46.oldal

Tóth Béla

Müve szerepelt a Debreceni Üzemi Tárlaton - említve

Népszava 1972 november 11
8.old.

Tilles Béla, festő

d.: Kassák 4

Bodri J.: Kiállítási ... 1127-1130.

JELENKOR, Pécs, 1975. december XVIII/12.

Tilless Béla, szobrász

Műve: Repr

Tilless Béla: Műve

Alföld, Debrecen, 1980. jan.

Borító 4

XXXI/1

Tilless Béla, szobrász-festő-grafikusművész

„Pentaton" c. |repr.|

Szabolcs Szatmári Szemle, 1984. 1. 124-dd.

Tillers Béla

Plasztikák

Alföld 1985/4

Tilles Béla festőművész

J. Szilágyi Gábor: Ablakok, falak spirálok, Tilles Béla műhelyében

Művészet, 1982. január

Tillers Béla, szobrász

Művei:

Repr.

Tillers Béla: Művei

Alföld, Debrecen, 1980 - jan.

24.

XXXI/1

Tilles Béla, szobrász

Műve: Repr.

Tilles Béla; Műve

Alföld. Debrecen, 1980. jan.

67.

XXXI/1

Tillers Béla, szobrász

Művei: Repr.

Tillers Béla: Művei

Alföld, Debrecen, 1980. jan.

Boríték 3

XXXI/1

Tillers Béla, szobrász

Műve:
Repr.

Tillers Béla i Műve

Alföld, Debrecen, 1980. jan.

Boriló 2.

XXX 1/1

Tilles Béla, szobrász

Műve: Rege

Tilles Béla: Műve

Alföld, Debrecen, 1980. jan

Borító címoldal

XXXI/1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 1
Alföld

Tillesz Béla
1021

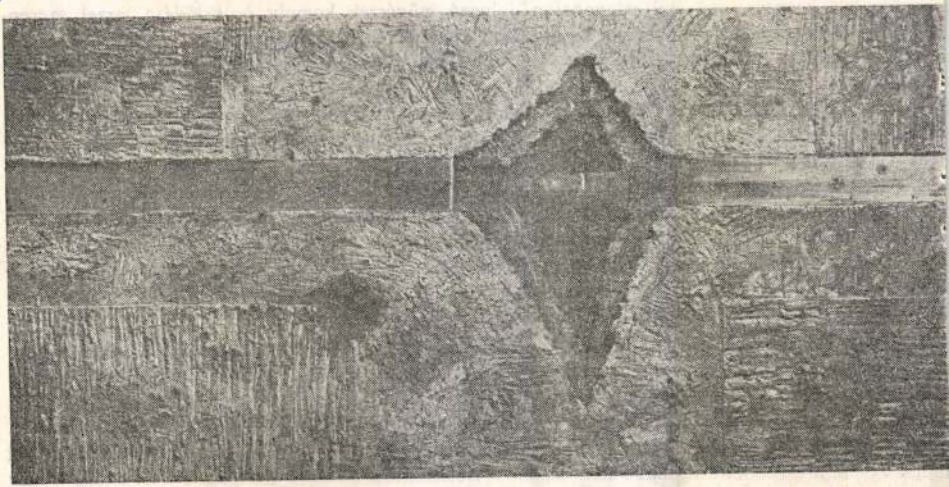

4

Tilless Béla: Fal V.

lielőtt az eddig nem említett művekről szólnánk, próbnségek, amelyek akadályozzák az őszi tárlat színvonalett teljesítmények, az arányok megbontása mellett a míg ezek a hibák előfordulnak, az őszi tárlat nem adművészetéről; a szaporodó hiányosságok lassan meghaztönzés, kiállítási lehetőség biztosítása konzerválja a egrendezése, a magas művészi színvonalon dolgozó nsi igénye csak a rendezők következetes minőségi szems ezen a tárlaton kik léptek előre, vagy legalábbis kik mutattak be jelentős, a tárlatot gazdagító nkát?

őrelépést elsősorban *Kapcsa János* temperáival, főleg a Gyümölcscsendélettel kapcsolatban kell ılítenünk. Ezen a csendéleten a szigorú kompozíció, expresszív hatású vonalkultúra mellett megent – a művet gazdagítja – a szín. A kék árnyalatai, a fehér mellett a vörös szín is a kompozíció erves elemeként szerepel. *Szabó László* rézkarcai – főleg a Csoport és Az első űrhajó a város fet – arról beszélnek, hogy elszakadva a korábbi virágmotívumoktól, megkomponálva a Hajdúkafikákat, művei egyre gondolat- és érezelemgazdagabbak. Tematikája is egyre tágul, ha ebben, és a nér-fekete kontrasztjával való bánásban még merészebb lesz, sokkal komolyabb mondanivalót köllhet – sokkal hatásosabban. A grafikai anyag értékei közé tartoznak *Móré Mihály* lóneleummetetei, Don Quijote és Madárijesztő című művei is.

dó Károly Hortobágya a szín- és faktúraminőségek változataitól, Komopozíciója a kékek különző árnyalataitól kapja képi egységét, elhihető erejét. *Topor András* Parti szél című, vegyes technival készült műve a lebegésben, a térben kiteljesülő szabadság érzeletét hordozza, a tárlat egyik jelentősebb műve. Másik, hasonló színvonalon készült alkotás *Tilless Béla* Fal V. című stukkója. nak a technikának, annak a képszerkesztésnek, amellyel hasonló művein dolgozik, nagy veszélyei nnak ugyan, a tartalom árnyalati különbségekkel ismétlődhet, de ezen a képen sikerül nemcsak egy noszférát, bizonyos életkörülmények közötti életmódot, hanem a történelmet is megidéznie. A fes-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

s a mellében a szétszórt házak
olyan pőrén egyedül állnak
gyönyörű ez a pusztaság

1971 JUN

1021

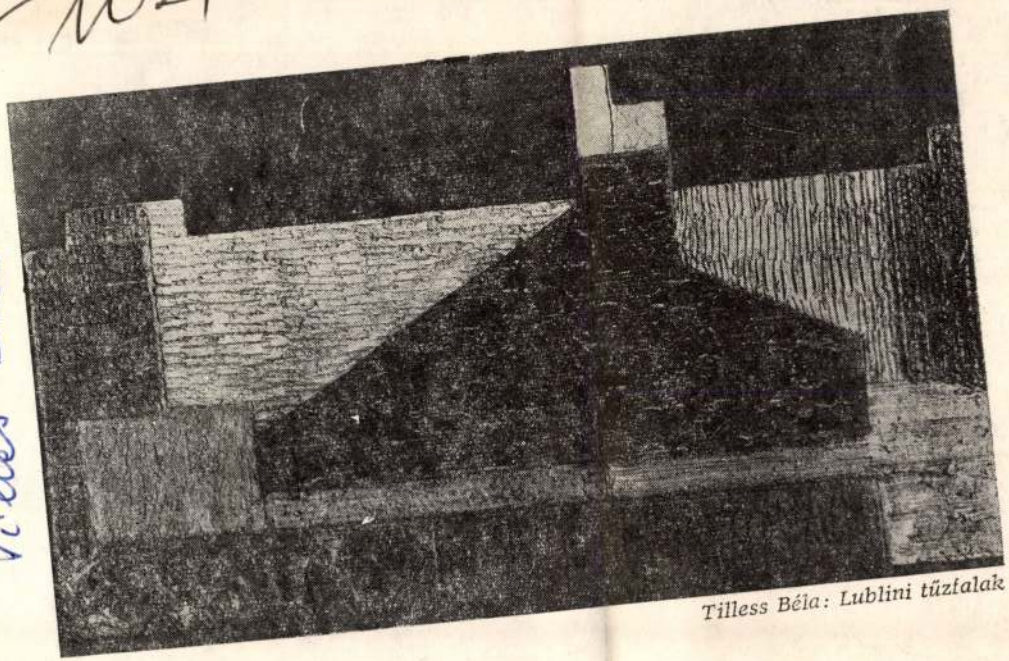

Tilless Béla: Lublini tűztalak

Tilles Béla

elfutott ez a
megbarnult rózsák otthona.
Ragyás kőgömbök szájába
néz a nap, a hold.
A nyári lak bordái
kieresztik a levegőt,
a csíkos kerthelyiség,
a rezeda havas rács mögött, bezár.

Cipők

A reggeli cipők
és az estiek között
a nappal tapasztalatai.
Még egészen nyersek.

Az esti cipők
és a reggeliek között
a mezitlábas éj nyomai.
Még céltalanul.

Láb nélkül futtatni
reggeli és esti
cipőimet,
kipróbált tragédia.

Tilles Béla

Művészet, 1948. 1. 11. old.

Tilless Béla

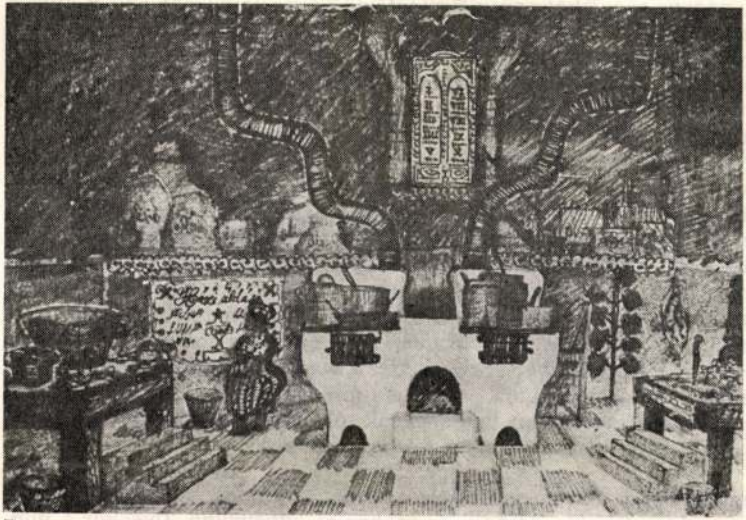

12

Tilless Béla díszlettervе

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tilles Béla

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1971 MÁJ 1

1021

A. L.

A TAVASZI TÁRLAT ANYAGÁBÓL

Tilles Béla: Szerkesztett ház

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1973 ÁPR 1

1021

kép az előző számunkban fordítva jelent meg)

belőle kimaradt) fiaskójával kapcsolatban már jómagam is lélegharangot kezdtem kongatni a tévé-humor felett, és most örömmel kellett tapasztalnom, hogy nemcsak a csorbát lehet kiköszörülni, hanem új vágányokra is rá lehet terelni a ,,nehéz ipar''-nak számító könnyűműfajt. Lehet emberi sorsokat, hétköznapi tragikomédiákat úgy rávinni a képernyőre, hogy a maradéktalan valóságábrázolással együtt kitűnő színvonalú szórakoztatást és sok-sok tanulságot kapjon a néző. Mi kell ehhez? Az, amire a Kaposy–Szemes alkotó kettős rátalált: a szokványos keretek kitágítása, a témák emocionális síkon történő közelítése, a Dickensére emlékeztető humor. Azt írta Kaposy Miklós a műsor ,,előzetes''-ében: ,,Ha most nagyon elmarasztalnak, biztos, hogy soha többé nem teszek ilyet''. Hát nem marasztaljuk el! Sőt: azt mondjuk, hogy tegyen csak ilyet máskor is, méghozzá, ha lehet, sokszor!

Hogy a tévé-humornál maradjunk: volt igazi farsangi show is (21-én). Nem volt ,,egy súlycsoportban'' a Peres felekkel, de valahogy ez is jobban sikerült, igényesebb volt, mint sok más, hasonló, múltbeli produkció. S tanulsággal is szolgált, amit nem árt meg-

novit
perce
De l
egy
gyen
tébe
gondolkoztató, hogy miért a fő-fő műsor-
időben, szombaton 20 óra 50 perckor került képernyőre ez a művecske. A józan ész ebbe a szombat esti időszakaszba tényleg valami frappánsat, valami igazán lebilincselőt kívánna, mert köztudomású, hogy szombat este várakozásokkal telve ül a néző a képernyő elé, s ilyenkor egy-egy csalódás kétszeresen, ha nem háromszorosan hat. Mármost én azt gondolom – mert egy kicsit rosszhiszemű vagyok –, hogy a műsorszerkesztők tényleg valami lebilincselő remekműnek tartották ezt a zenés komédiát. Hát tévedtek! Ez éppen emberi dolog, a baj inkább az, hogy – a jelekből ítélve – nincs rá mód, hogy az ilyen emberi tévedéseket korrigálni lehessen.

Az adási időpontok kérdése nem először kerül napirendre e hasábokon, s most, amikor a hónap komoly műsorai közül szeretnék egyet kiemelni, akkor is ezzel az ,,örök té-

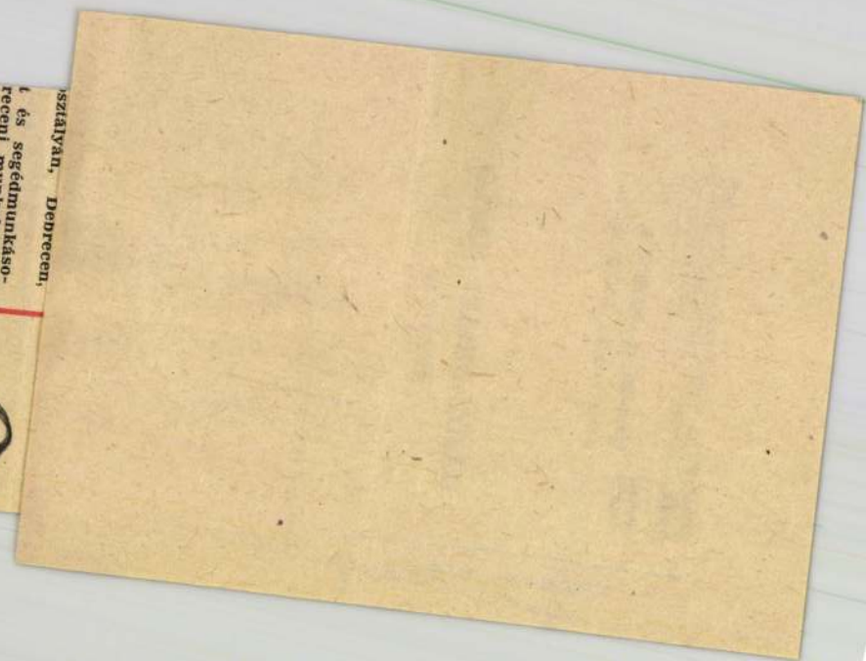

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
1973 DEC
Tilles Béla
1021

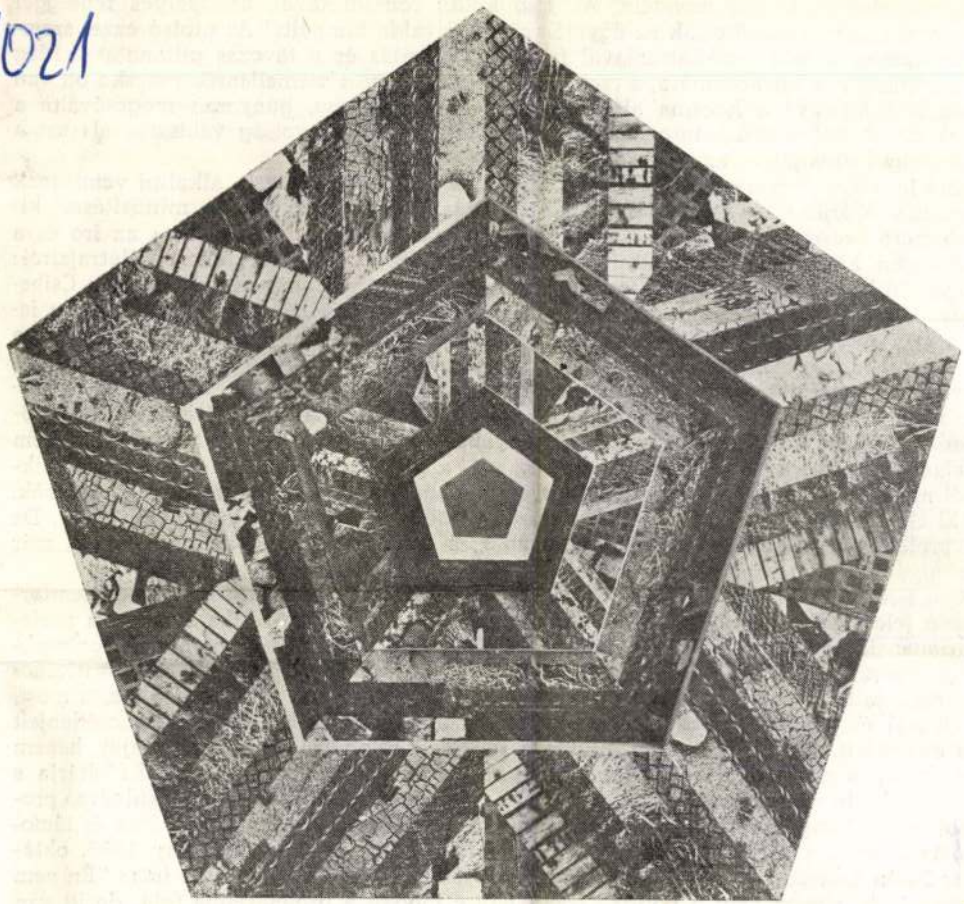

Tilless Béla grafikája

egyszerre szomorkás és derűs líráját, [illegible]
Azt az ívet, amelyet az elbeszélés egyre emelkedő sz[illegible]
szöveg első és utolsó mondata. Az első költői roman[illegible]
hangzik: „Lassan kioltották az ügyelők az égi rivalda l[illegible]
ben gunyoros iróniával-öniróniával festi az elutasítás [illegible]
visszanéztem a kis kocsmára, s csak most láttam, hogy [illegible]
nagyban kifestve a kocsma ajtaja felett s amint néz[illegible]
farkát." A két mondat intonációját meglehetősen nag[illegible]
távolságot hidalják át az elbeszélő hang fokozatai.
Mint láttuk, a lágymányosi proletár kocsmában messzi[illegible]
tekintik Móriczot, s ő maga is vendégnek tartja ma[illegible]
fejezhető szerep az író és a téma viszonyára, pontosa[illegible]
külvárosi környezet viszonyára világít rá, s abból k[illegible]
Czine Mihály, Nagy Péter és Vargha Kálmán egyaránt [illegible]
novellák írója (mint mondottuk, *A Vak Macska* is e novellák közé tartozik) nem ismerte a munkásosztály küzdelmét, ennek a küzdelemnek az öntudatos és áldozatos harcosait. Inkább csak a munkásság „peremén" élő rétegről, a lumpenproletariátus nyomorúságos életéről szerzett tapasztalatokat. S a proletariátust, félrevezető tapasztalatai nyomán, a lumpen réteggel azonosította. József Attila emlékének szentelt, 1938-ban megjelent *Nagyon fáj* című tanulmányában így nyilatkozott: „a proletár, az nem valami egységes típusa a társadalomnak, sőt, a proletár a félben maradt lény, akikből nem lett se paraszt, se gazda, se gyári előmunkás, se gondterhes kereskedőfőnök. Aki elért valahova, az már nem proletár, azt meg lehet nevezni műfaj szerint... De a proletár, az a semmi... mindig ugyanaz, a semmivé alakult valami, amiből már soha valami nem lesz, mert elnyelte a semmi."
Nem ismerte fel a munkásság történelmi szerepét, sem küzdelmének történelemformáló jelentőségét. S ahogy Czine Mihály mondja: „Nem a politika sodorta a proletariátus, illetve a proletárnak értelmezett réteg felé, hanem a humánum." Pontosabban a részvét és a szánalom, amely mindig átjárta szívét, ha szenvedőkre és nyomorúságra talált. Amellyel korábban a magyar falu szegényeit ölelte magához, s most, Csibével és a Lágymányoson nőtt sorsokkal ismerkedve, a külváros szerencsétlenjeit és elesettjeit. Amely nem igen kutatta a felismert nyomorúság szociológiáját, hanem nyomban segíteni akart. Legalább azzal, hogy beszámol tapasztalatairól, feltárja s világgá kiáltja megfigyeléseit. Móriczot az élet nyers tényei állították a külváros proletár vagy lumpenproletár, de mindenképpen nyomorban tengődő, részvétre és támogatásra, emberi szóra és emberi szolidaritásra szoruló sorsai mellé. Egy 1936. október 26-án keltezett (tehát *A Vak Macská*val szinte egyidejű) levelében írta: "Én nem politizálok, engem nem a politika sodor egyre jobban a proletariátus felé, de itt van körülöttem s nem tudok menekülni előle. A szívem hasad meg, mintha vérrokonom

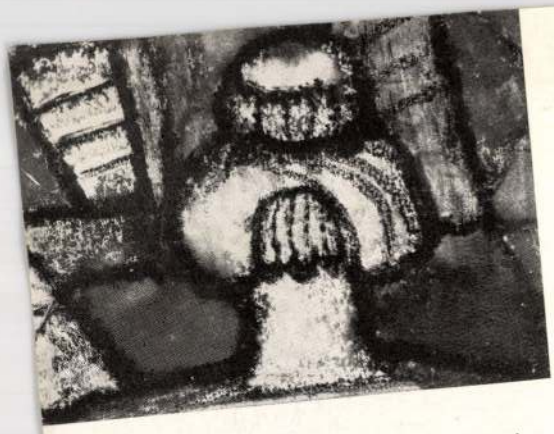

-ületén kutat Bényi Árpád izgatott figyelme. Az Ár ellen és Küzdelem című képein egy valamikori drámából származó vízmozgás emlékeit társítja az átélt természeti dráma, az 1971-es berettyói árvíz katasztrófájának ábrázolásához.

TILLESS BÉLA 1932-ben született Szihalom községben. Sokirányú tájékozottságát a képzőművészeti problémák iránti érdeklődésével szerezte, és nem járhatott a Képzőművészeti Főiskolára, holott többször jelentkezett felvételire. Több ismert művészünk műtermébe volt bejáratos, akik végül is kollégájukká fogadták a közben alapos felkészültséget szerzett, határozott célkitűzésekkel élő fiatal építőipari segédmunkást, műszaki rajzolót, majd retusőrt. Sorsa Debrecenbe vetette, ahol

ábrázolásbeli elemeit festőietlennek tartanám – vázlataimban ezerszámra kizárólag tematikus ízű krokik vannak a Mindenható Bürokráciáról, a Könyökvédők Hatalmáról, a Közöny Lárvaképéről és a Cinizmus Álarcairól. Füzeteimet teleraj-zoltam a tisztesség és hit elmeszesedett-elhájasodott kövületeivel, de ezekből nem igen lesz képi motívum. Füzeteimbe gyűjtöm lelkesedésem és átkaim relikviáit, hogy az indulatok szélcsendjében tudjam, min lelkesedtem tegnap.

Tilless Béla

102

Műcsarnok, Budapest, 1974. 10.

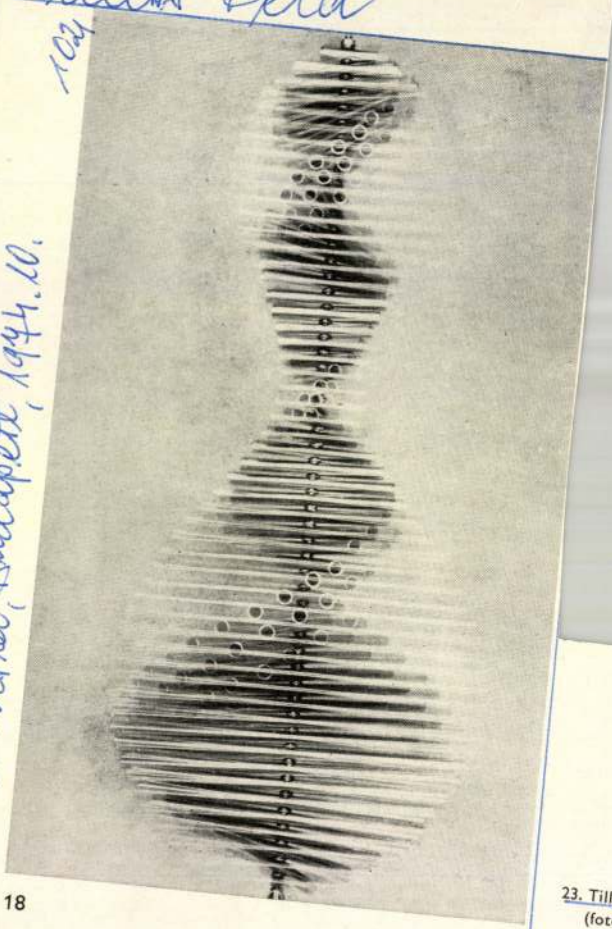

23. Tilless Béla: Mobil térplasztika, 1974. krómacél (terv)
(fotó: Roboz)

Tilles Béla

Tilles Béla: **LEÁNYFEJ**

Hajdúböszörmény
Népújság 1964 máj 1.

öreg baka

seb is látszik, karcolás az arcán. Meg két kisebb, az egyik különösen méla még az álmosságtól. Mind azért jöttek: mit végeztek tegnap? Búcsút rendeztek, nagy ivást a bevonulás előtt és ki emlékszik a részletekre? Majd a kocsmáros, aki azonban csak azt hajtogatja: „Nem volt semmi baj."

Elkopott ember már Koruzs Márton — öreg. Vézna, görnyedt, rozzant és mint az aszu szőlő: megráncosodott.

— Mentek? — dünnyögi, miután felmérte a dolgok állását. — Aztán oda mentek, ahol Bagi Pista van? — A kocsmárostól kérdi, mintha az vonulna be. — Pistával nem jártok rosszul — motyogja. — A Bagi gyereket ismerem. — Gondolkozik, mert talán el is felejtette közben, hogy mit akart mondani, de aztán csak megtalálja a folytatást. — Az igaz, a fiú tiszt a javából. — Derül az öreg arca. — Azt mondja nekem, most hogy itthon volt „Nem öregszik Márton bácsi, eljöhetne hozzánk katonának." Hee, mondom neki, vótam én eleget. Egy órát is elkomázott velem a gyerek. — Az öreg arca elégedett. — Nem felejtett el, rendes gyerek.

— No, már magam is baka vagyok — ennyit mond Márton, megint csak magának inkább, de úgy azért, hogy mi sem vesszen kárba a szóból. — Tizedes voltam, de lefokoztak. — Fennen hangzik ez már, mint lényegesebb. — Le, ha mondom.

A sebes arcú legény, aki mindeddig azt keresgélte, hogy hány féldecit ivott meg tegnap, nem mintha elveszett volna az emlékezetében, inkább csak mert jól hallani mástól, érdeklődéssel fordul most az öreg felé. nem árt megtudni egyet mást, miért lesz a tizedesből baka.

— Lefokozták? Ugyan!

— Nem most volt az...

A legény vigyorog.

— Hát azt gondoltam.

— Az első háborúban — mondja Márton. — Hol voltatok ti még akkor? Bár én se lettem volna. — A cigarettát megszívja nagy gonddal. — Volt egy főhadnagy az orosz fronton, a fene se tudja már a nevét. Vajda lett volna? Vajda főhadnagy úr? Az tán; Vajda. Szóval, ez a főhadnagy sehogy sem szívlelte a frontot. Beszélték, hogy fiatal feleséget hagyott otthon, hiszen ő is fiatal volt, meglehet. Egyszer aztán belelövetett a lábába a pucerjával és eltűnt a főhadnagy is, meg a pucer is, egyiket sem láttuk többet. Hanem, aki ehelyett a Vajda főhadnagy helyett jött cudar ember volt. Meg sem gondolnátok máma.

Hallgatják, mint járt Koruzs Márton a messzi orosz fronton, ahol már az ősz is

Tilles Béla Post festum

TILLES BÉLA

MEGNYITJA

FÁBIÁN LÁSZLÓ

KRITIKUS

1971. OKTÓBER 30-ÁN 13 ÓRAKOR
A MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN

71-7226 SZI

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
ÉS A JÓZSEF ATTILA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1971. NOVEMBER 13-IG
XIII., JÓZSEF ATTILA TÉR 4. (4-ES BUSZ)

D.

Tilles Béla

A József Attila Művelődési Központban rendezték meg a művész kiállitását.
Szabó György: "Nosztalgia" cimmel készült kritikájában megemliti "Mimézis" c. sorozatát. Négyzetmétert meghaladó felületei stukkóból szinezve készültek, melyeket a kritika "forrásban lévő kisérlet"-nek tart, de emellett megjegyzi, hogy érthető a tehetséges művész részéről az, ha a sok "mesterkéltség, szépelgés és hamisfelfokozottság láttán visszahátrál időben és technikában a kezdetekig."
Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 12. lap

Tilles Béla

"Különös relief képein" egy-egy erősen hangsúlyozott motivumot emel ki a kritika: egy elmosódott ló, "mint az ősember barlangfalán, egy hatalmas tenyérlenyomat, vagy egy lábnyom akárha holdbéli tájon. De vannak jelképek is, meg mértani formák és egy érdekes régi-régi földvár plasztikus alaprajzát" idéző kép.

Élet és Irodalom, Bp. 1971 nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 12. lap

Tilles Béla debreceni művész.

A budapesti József Attila Művelődési Házban állította ki két nagyméretű munkáját. Ezek a mintegy másfél négyzetméteres felületek monokrómak, vegyes technikával mintázottak.

Bajár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap, 1971. nov. 2.

Tilles Béla 2

Tilles, aki az utóbbi években az urbanisztikus ritmusok képi megfelelőit kereste, most mélyebbre ás. Műveinek sora az ember kezeviásának és lenyomatának állít mintegy történelmi emléket: a megkövült kéz és láblenyomatoktól kezdve a barlangrajzokon, őskori településeken és templomokon át a jelenkorig. Tillesnek ezek a nagy ütőerejű munkái szükszavúak, egyértelműek, eddigi kiállításokhoz mérten letisztultabbak, határozott fejlődésről tanúskodnak.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra

Magyar Hírlap N 1971/305 6old

Tilles Béla 1.

debreceni művész a budapesti József Attila Művelődési Házban állította ki mind össze hét nagyméretű munkáját. Rzek a mintegy másfél négyzetméteres felületek monokrómak, vegyes technikával mintázottak: egyszerre kép és dombormühatásúak. A munkákat – ámelyeket a némileg terjengős és fellengős katalógusszöveg Mimézis címen foglal össze (mégpedig helytelenül) – egyetlen gondolat fűzi egybe.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/305 6 old.

Tillos Béla festő

Szállítása nyílik október 30-án

a József Attila Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1971 október 28

4. old.

MDK

Tilles

szerepelt a tárlaton.

A felszabadulási pályázatra készült képének egyik részét állitotta ki.
"Női arckép"
"Akt"

Bényi József: Bátortalanság és szubjektivizmus. Megjegyzések az Oszi Tárlat ürügyén a debreceni képzőművészetről.

Hajdubiharmegyei Népujság. 1963. nov.17.

MDK

Tilles Béla

A debreceni találmányu formalkid festőanyaggal csempével festett müveivel muatkozik be a HajduóBihar megyei munkacsoport III. tárlatán Debrecenben.

--: Tárlatok, kiállítások vasárnap.
Hajdubiharmegyei Népujság 1964 ápr. 19.

Tilles Béla

MDK

szerepelt a tárlaton.

Bögel József: A debreceni és Hajdu megyei képzőművészek III. tavaszi tárlatáról.

ALFÖLD 1964 jun. 565-567.lap.

Tilliss Béla
festő

1965-ben a Medunyánszky terembe
rendezett kiállításán munkáin a
szinerők fokozása látható, 1968-ban
Krakói képek címen volt kiállítása.

Kovács Gyula: Két város...
Művészet, 1971. junius – 47 lap.

Tilles Béla

A megnyílt 25. Debreceni Őszi Tárlaton négy alajképe, amely lengyelországi emlékeit idézi, szerepel. A művész az egy szín árnyalataira épített, valamennyi alkotása szürrealisztikus hatású szín- és formakötteményi. – „Szeraka utca" – „Kazimierzi éj" c. képek (említve).

Magyari Vilmos: Őszi tárlat 1968.
Hajdu-Bihar megyei Népújság, 1968. dec. 14.

1.

Tilles Béla:

Fiatal festőművénünk tavaly két hetet töltött Lengelsszeg-
ban, Krakkóban. Ennek az utnak hatására születtek meg
a Lengel [illegible] sugárok képei, amelyet a Lengel kultú-
rai oáros olyan nagy hatással volt rá, hogy amint
mondotta a művén még egy év után sem tud elszakadni
tőle. Még nagyon sok témát tudna kifejezni, sőt visszatérni
szeretne oda, hogy egy-két festményét ott fejezze be.

G.A: Krakkói képek
[illegible]nág Világ

1968/47

22. old

Tilles Béla: 2.

Legtöbb képén nem jelenik meg az ember, bár továbbra is az az alapélménye, mégis inkább az épületeket, az archi tektúrát választotta alkotásai céljául. „Emberi postréként hatottak rám a házak, amelyek magukba sűrítik az emberek életét" – mondta. Kompozícióiban a képsík kifejezi a belső tartalmat, és az újnak tűnő formákat kialakító rénletek egymáshoz való viszonya festményeinek bizonyos mozgást ad. Tért és síkot egyidőben alakít.

F.A: krakkói képek

Ormág Vilde 1968/47 22 [illegible]

Tilles Béla.

Debrecenben üzemi kiállításon szerepeltek festményei. Nívó-díjjal tüntették ki.

Tóth Ervin-Őri kiállítása Debrecenben.

Alföld, Debrecen, 1942. jan.

Tilles Béla

Az üzemi kiállításokon megismerkedhettek Tilles Béla festményeivel.

Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben

Alföld 1972/1 93 old.

Tiller Béla

„Két város" c. tárlata a

Lengyel Kultúrában nyílt meg

Magyar Nemzet 1971 április 3
S. dd.

Tillers Béla
festő

Poznan és Lublin, e két városban
festett portréképeit állította be Tillers
Béla a Nagymező utcában, a Lengyel
Kulturális Intézet helyiségében.

Kovács Gyula: Két város...
Művészet, 1971. június – 47 kép.

Tilless Béla
festő

„Poznan I."
(vepro)

Kovács Gyula: Két város . . .
Művészet, 1971. junius – 47 lap.

Tellessy Béla
festő

Az „Álom" cimü kompozíció-
jával szerepel a tárlaton

Tóth Béla: A Hajdu-Bihar megyei képzőmüvészek.....
Müvészet, 1971. április - 37.oldal.

Tilles Béla 1

Két város címmel mutatta be tárlatát a Lengyel Kultúra kiállítási helyiségében. A művész 1968-ban krakkói képeit állította ki, mos Poznan és Lublin ihlette meg. A két város különböző karakteréből az egyező vonásokat szürte ki: a városi táj szigorú szerkesztettségét, a lengyel épületek jellegzetes konstrukcióját.

Tilles Béla kiállítása

Ország-Világ 1971/18 21 old.

Tilles Béla 2

Tillest évről évre vonzzák a lengyel vá-
rosok, s ez a vonzerő áiad a képeiből is.
Műveinek egyik fokmérője, hogy a né-
zőkben is tovább erősítik a lengyel tájak,
a lengyel emberek iránti szeretetet.

Tilles Béla kiállítása

Ország-Világ 1971/18 21 old.

Tilles Béla

Lublin V.

Országos Levéltár 1971/18 21 old.

Tilles Béla

Tilles immár másodszor jelentkezik a Lengyel Kulturában, 1968-ban krakkoi ihlete sü képeit állitotta ki, most pedig azokat a müveit, amelyek póznani, illetve lublini ösztönzések alapján születtek. Ezek végtelenül kulturált, a szineknek csupán szük és tompa skáláját hasznosító kompoziciók nélkülöznek minden „turisztikai" érdekességet.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1971/82 6 old.

Tillett Béla 3

Jóllehet valóban lokális ihletésűek, mégis olyanok, hogy míg lengyelországi élményekről vallanak, tulajdonképpen az egész urbánus kultúra általános jegyeit magukon viselik. Sajátosan ötvöződik bennük szaszadunk alapvelően konstruktivista tendenciája a legújabb idők pop-artszerű elképzeléseivel.

Bajár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/82 6 old

Tilles Béla 1

festőművész (a Lengyel Kultúra kiállító helyiségében mutatkozott be) autódidaktaként vált festővé. S Sulajdonképpen mindjárt meg is kell kérdőjelezni, hogy helyes-e, ha Tilless esetében festészetről beszélünk. Ő ugyanis plasztikusan hordja fel a képet és képalkotásában a festői hatással egyenértékű a domborművű hatás.

Bajár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/82 6 old.

Tilles Béla

festőművész Két város című kiállításának nyitva tartásának idejét a Lengyel Kultúra meghosszabbította.

Magyar Hirlap 1971/96 8 old.

Tilles Béla, festő

MDK

Két város c. kiállításának
nyitvatartását meghosszabbították.
(Bpi Lengyel Kultura.)

— : Közlemények 8.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 6.

Tilles Béla

A Lengyel Kultura kiállitó helyiségeiben "a tehetséges debreceni fiatalember" mutatkozik be, "plasztikus hatásokra épülő festményei"-vel, irja Szabó György: „Ablakok" c. kritikájában a Képzőművészet c. rovatban.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 24.
XV. évf. 17. sz. 12. lap

MDK

Tilles Béla, festő

Kiállítása nyílik meg a Lengyel kultúra helyiségeiben.
Poznanról és Lublinról festett képeit állítja ki a művén.

–: Hallottak 2

ESTI HIRLAP, Br. 1971. márc. 18.

Tilles Béla
ihletője is az optikai valóság. Részt
vett a Rejszönmüvészek Hajdú-Bihar-ban
'72 budapesti kiállításán. A tárlatot
a TIT Természettudományi Studiájának
Bocskai úti kiállítótermében rendezték.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/25 6old.

Tilles Béla

1. Kossuth utca III. v. tedm. 60x80

2. Monti utca II. — " — 53x75

Tavaszi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

Tilles Béla

Részt vett az „In memoriam Bartók" pályázaton. Témája a Cantata Profana (A kilenc csodaszarvas) a figurális motívumok hangsúlya helyett a mű hangulati erejét adja vissza színek expressziójával.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 68 old.

TILLESS BÉLA

„Vietnam" c. képe (eml.) kiállítva a debreceni Mezőgazdasági Gépgyár pinceklubjában

Polesinszky Veronika: Politikus kultúrmunka Debrecenben.

Népszava, 1971. szept. 9.

Tilless Béla

a B M G Radnóti Miklós klubjában szept. 6-án megnézett üzemi tárlaton művei szerepelnek.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. szept. 7.

Tilles Béla

MDK

szerepelt a debreceni művészek tavaszi tárlatán.

"Leányfej" repr.
"Hómunkások", "Kofa", "Kocsmában"
"Két figura" kompoziciója

Bényei József: A tényleges érték visszfénye csupán

HAJDÚBIHARMEGYEI NÉPÚJSÁG 1964 máj. 1.

Tiller Béla

Művével szerepel a X.
miskolci országos képzőművészeti
kiállításon

Nógrnava 1968 december 8
7. old.

Tilless Béla.

A Hajdú-Bihari őrzi tárlaton „Kapu" – „Burgundia utca V." c. művei szerepeltek. (említve.)

Székelyhídi Ágoston: Hajdú-Bihari Őrzi Tárlat 1971.

Alföld, Debrecen, 1972. 2.

Tillos Béla

Monti utca repr.

Tavasi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

Tilles Béla

1. Burgundia utca V. vegyestechn. 57x106

2. Kapu vegyestechn. 79x59

Ősi Tárlat 1971 Debrecen

Tilles Béla festőművész

Részt vett a Képzőművészek Szövetsége által rendezett "Uj művek" kiállitáson a Műcsarnokban

c: Jubliu IV.

Kortárs 1971/6 1ooo. old.

Tilles Béla

Müveinek komolyságát dicséri Szabó György: "Fa és Erdő" c. kritikájában, melyet a Műcsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitásról ir.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz.13. lap

Tillés Béla
festő

Méltatás

Tóth Endre: Szilágyi Elek kiállitása Debrecenben.
MÜVÉSZET, 1972.augusztus - 35.oldal

Tilless Béla

Vegyes technikával készített, plasztikus és anyagszerű táblaképein az erővonalak és az arányok tökéletes egyensúlyát a fölület és egy-két alapszín változatának pazar skálával teszi mozgalmassá, elevenné. (Szerkesztett ház)

Székelyhidi Ágoston: Teljesedő színkép.
Kelet-Magyarországi Tavaszi Tárlat 1971

Alföld 1971/6 64 old.

Tillés Béla

Lúblini kürtpalak

Alföld 1971/6 35 old.

Tilles Béla

Viállítása nyílt a

Lengyel Kultúrában

Népszava 1971 április 16

6. old.

Tilles Béla

Intellektuálisan közeledik a valósághoz. de ő egyre inkább abszhahál. Álom ennü képén fontosabb a formák helyzete, mint a jelentés.

Simon Zoltán: Szubjektív jegyzetek az Őszi Tárlatról

Alföld 1971/1 72 old.

TILLESS BÉLA

"Burgundia 4.5" és
"Kapu" c. művei szerepelnek az
őszi tárlaton Debrecenben és
Debrecenben (ism.).

Thoma László: Jegyzetek az őszi
tárlatról.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. dec. 14.

Tilless Béla

Bemutatott műoci:

„Burgundia utca V., vegyes techn., 57x106cm

„Kapa," vegyes techn., 79x57 cm. /reprodukció/

Szabó László: Őszi tárlat 1975.

Debrecen, 1971

Tilles Béla
festő

A kiállitásán bemutatott fehérte
fémhevétekkel foglalt stukkó sorozatot a művész hódolatnak szánta a hiznek.

Horváth Béla: Tilles Béla: Mimérés.
Művészet 1972 julius - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla kiállításainak jegyzéke.

(sajtó)

Horváth Béla: Tilles Béla; Mimézis.
Művészet, 1972. július - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

Miniéris ciman két szincrett stukkó-munkát állított ki Tilles Béla a József Attila Művelődési Központ Bp. XIII. ker. helyiségében.

Horváth Béla: Tilles Béla: Miniéris.

Művészet, 1972. julius – 45 oldal.

Tilles Béla

plasztikusan megmunkált tárgykollázsaival szigorúan formált, s világnézeti tartalmakat közvetlenül kifejező jelképek teremtésére törekszik. Milyen fellemző azonban, hogy a romantika nála is felbukkan egy sötét ablakba zárt piros tulipán képében.

Bojár Iván: Kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása.

Magyar Hírlap 1972/356 6 old.

Tilles Béla

festőművész kiállításait október 30-án
nyitják meg Budapesten a József Attila
Művelődési Központban.

Magyar Hírlap 1971/[redacted] 300 1 old

Tilles Béla
plasztikusan felhordott, szerkezetes
formákból épített kultúrált mun-
kával vett részt Debrecenben a Ma-
gyar Képzőművészek Szövetsége Ke-
let-Magyarországi szervezete által
rendezett területi tavaszi tárlaton.

Bojár Iván: Két országos kiállítás.

Magyar Hírlap 1971/128 10 old.

Tilles Béla

Az „In memoriam Bartók" pályázaton Bartók főműveinek alaphangulatát az ábrázolóművészet eszközeivel kifejezni volt a nagyszerű feladat. Cantata profana (Kilenc csodaszarvas) a figurális motívumok hangzulya helyett a mű hangulati erejét adja vissza színek expressziójával Tilles Béla

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68 old.

Tilles Béla
Stukkó kompozíciói ingerellék vagy frappírozták a múzeumlátogatókat.
Képzőművészeti pol-beat-et művel, rendkívül eredeti módon. Munkái kommunális helységekbe valók, ahol a fiatalság mozog. Formái, színei hagyományos képzőművészeti értelemben is kvalitásosak. Azonkívül előnyük az ötletgazdag, szenvedelyes mondani való.
Solymár István: Relet-magyarországi képzőművészek kiállítása a magyar Nemzeti Galériában

Alföld 1973/2 84 old.

Tilles Béla, festő

Szerepel. Megemlített művei: Romantika, Információ, Mill, Angela Davis tükör.

Nagy Zoltán: Kelet-magyarországi képzőművészek a Nemzeti Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 19.

Tilles Béla

a Műegyetem központi épületének anlájában rendezett csapontos kiállításon szerepett művével: koncentrikus körökre komponált alkotásával.
(reulitre)

S.M.: Pályaművek Kopernikusz emlékére.
Magyar Nemzet, 1973. ápr. 20.

Tillers Béla

a Kelet-magyarországi művészek Budapesten rendezni kiállítása volt a közelmúltban.

M. V.: Országos reflektorfényben.
Hajdú-Bihari Napló, 1942. dec. 22.

Tilless Béla

Konstrukciói szerepelnek a
Kelet-magyarországi Képzőművészek tárlatán
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1973 január 9 4.old.

Tóller Béla

Művei szerepelnek a Kelet-magyarországi képzőművészek kiállításán a Nemzeti Galériában

Népszava 1973 január 5

2.old.

Tilles Béla

A Nemzeti Galériában 1972 december 20 és január 20 között került megrendezésre a Képzőművészeti Szövetség kelet magyarországi csoportjának kollektív kiállítása melyen részt vett Tilles Béla is

Simon Zoltán: Egy kiállítás visszhangja

62 old.

Alföld 1972/3

Tilless Béla
bővelkedik a jó ötletekben (az ő bizarr és meghökkentő munkái váltották ki talán a legnagyobb érdeklődést a kiállítás látogatóiból) Nemzeti Galéria, december-január.

D. I. A Relet-magyarországi művészek hárlatan

Vigilia 1973/3 209 old.

Tilles Béla

Információ repr.

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Title: Exile

Mysterious Age.

Light-it reappears Lightning at
Lucille's M.U.F. Jaf-S.

Tilla Béla

1. Mult 70×80

2. Romantika 92×56

Kelet-Magyarországi képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

1. Mult 70×80

2. Romantika 92×56

Kelet – Nyugatnyi képzőmüvészek

Kiállítása Nyugat 1972.

Tilles Béla

Romantika repr.

Kelet-Magyarországi képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

Lomantika rep.

Lelet-magyarország képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

1. Gyics 75x85

2. Vakablak 80x69

Kelet-Magyarországi képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

1. Gyöngyös 47x87

2. Valcatolo 80x69

Tilles Béla /

Aranyháló repr.

Kelet-Magyarországi képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Fille Béla 1

Aranyháló nyr.

Kilet-Magyarország Képőművészek
Kiállítása 1.11.6.1942.

Tilles Béla

1. Aranybáló 56x91,5
2. Pihenik 100x57

Kelet-Magyarországi képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

1. Asanyháló 50x91,5
2. Pilinik 100x57

Kelet-Magyarország legrömünkebb
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tilles Béla

1. Információ 105 x 56

2. Angela Davis tükör 52 x 84

Kelet-Mapprovizági képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tille Béla

1. Információ 107 x 16

2. Angela Davis tiltás 52 x 89

Kelet – Magyarország képrőművészek
kiállítása M. N. G. 1972.

Tilles Béla

A Magyar Nemzeti Galéria termeiben nyílt meg a Kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása, melyen műveik szerepelnek.

Bojár Iván: Jelenségek és tanulságok. Magyar Hírlap, 1972. dec. 27.

Tilles Béla

Müve szerepelt a Müegyetem aulájában rendeze tt Kopernikusz emlékkiállit áson.

Magy ar Ne mzet 1973 április 2o

4.old.

Tilles Béla

Szerzel a tavaszi Tárlatok a
debreceni Déri Múzeumban

N.N. i Holnap nyílik
a tavaszi Tárlat

Hajdu Bihari Napló 1974 Tv. 78

Tilles Béla

Képzőművészeti tanácskozás zajlott le nov. 5.-én Debrecenben. Több üzem és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vásárolt a festő- és grafikusművészektől, így a művész alkotásaiból is.

Hajdu-Bihari Napló, 1973. nov. 6.

Tilles Béla
festő

A művész néhány festményével
gyarapodott a Képzőművészeti Ga-
léria.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974.október- 20.oldal.

Tilles Béla

In memoriam Kassák I.

— " — — " — II.

Stukkó 62x62

N. Debreceni Országos Nyári Tárlat 1974.

Tilles Béla

A Fényes Adolf Teremben rendezett kiállitásán egy mobil és egy parafa-relief idézi a konstruktivizmus szellemét.
"Kiáltó csöndek" cimmel Vadas József több kiállitást ismertető-kritikájában birálja a müvész alkotásait. "Ablakok" c. dombormü-sorozatát viszont elismeréssel méltatja.
Végül megjegyzi, hogy müveiben több a jószándék, mint a költőiség.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 16.
XVIII. évf. 46. sz. 12. lap.

Tiller Béla festő

a Fényes Adolf teremben
nyílt kiállítása, 1971 után
készült kompozíciói láthatók.

november 16
4. old

Magyar Nemzet 1974

Tilles Béla
festő

A Ferenczy Károly-teremben október 25-én nyílt meg Tilles Béla festő művészi kiállítása.

——: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. november - 49. oldal

Tilless Béla 1.

kiállitása a DFényes Adolf teremben élesen elhatárolható részekre oszlik; az Ablakok sorozat darabjaira,Az alapformákraés a relieftervekre,valamint ezek alkalmazásából k szitett fotókra és fémből készült mobilokra.Az ablak motivum gyakori a magyar festészetben is igy pl Bernáth Aurél vagy Derkovits festészetében .Tilless sorozatán az ablak a magába zárkozott egyénnek a környező v: világgal való kapcsolatkeresése.

Magyar Hirlap 1974 3o6/6
~~xxxxxxx~~kiállitásról kiállitásra

Láncz S.

Tillesz Béla 2.

A különféle és mégis egységes ablakok, a stukkora rakott festékkel fakturálisan is kiképezve, más-más magatartás és gondolatvilág megtestesitője. Érdekes a Mult, az Angela tükör, Romantika, Giccs, Pknik c alkotásai megemliteni. A sorozat utolsó darabj a Vakablak. A kiállitáson szerepel még az Ablak. A reliefek különböző formák és anyagok/fa, parafa, fémcső/ felhasználásával készültek.

Magyar Hirlap 1974 3o6/6

Bojár: KIállitásról kiállitásra.

Tilles Béla

festő

Tilles Béla kirplasztikái és reliefjei a Fenyes Adolf teremben október 25-től látatók.

----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.október - 49. oldal.

Tilless Béla

Ablalok V. antik
repr.

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Mobil térplasztika rajz.

Tilless Béla Kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Ablakok II. romantika repr.

Tilless Béla Kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tillers Béla

III. Információ 105,5 x 58,5
IV. Angela - tükör 52 x 84

Tillers Béla kiállítása
Fényes A Terem 1974.

Tilless Béla

Ablakok sorozat

I. Múlt stukkótechn. 70x80

II. Romantika —"— 92x56,5

Tilless Béla kiállítása
Fényes A Terem 1974.

Tilless Béla

Vakablak 80x69
Kétoldalas kép ~~86x69~~
122x76x27

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Farebief terr II. repr.

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

V. Antik 108,5 x 67
VI. Aranyháló 56 x 91,5

Tilless Béla kiállítása
Ifényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

VII. Piknik 99,5 x 57

VIII. Gicos 75 x 85

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Farelief terv 36x44,5
Álmemugeret terv 50x30

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Farelief terv I. 50x30
—"— —"— II. 56,4x76

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Térplastika 62x27

Mobil — 4 — 93,5x27

Tilless Béla kiállítása
Ifjúsági A. Terem 1976.

Tilles Béla

Alapformák

I. Kör ⌀ 100 cm

II. Négyzet 100×100

III. Ötszög 100 cm

Tilles Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1976.

Tilles Béla

Relief 70×70

Tilles Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

Tilles Béla

3

„Piknik"
„Gicces"
„Vakablak" a művei emlékre

Magyar Nemzet 1974

November 16
Mold

2

Tilles Béla

„Ablakok"
„Múlt"
„Információ"
„Angela tűzér" a művei emlékére

Magyar Nemzet 1974

november 16
h. old.

Tillers Béla

kétoldalas kép repr.

Tillers Béla kiállítása
Ernyes A. Terem 1974.

Tilless Béla

Múlt repr.

Tilless Béla kiállítása
Fényes A. Terem 1974.

...s Béla:

...ülönösen vonz a gót stiles. A műemlékeknél szinte ott ...éjtherne az ember. Igyekertem ezekből az élményeimből ...elyek nagy hatással voltak rám hazahozni egy kis ...izelítőt." Ez sikerült is a művénnek, bizonyítja ezt a mostani legjobb 20 képből rendezett tárlata. A látogató oly élethűnek találja alkotásait, hogy szinte egy érzi szintha ott járna a „Fekete kapualj"-ban vagy átmenne a festő „Átjáróház"-án

G.A: Krakkói képek

Ország Világ 1968/47 22. old

es Béla: 4.

a kiállítás témáiban és megoldásaiban ujat ad a
önség számára. „A tifuszosok háza" – ban teljesen új-
ülen örökíti meg a múló élet emlékeit. A lengyel mű-
vének alkotásaiból ugy érzem, hogy még sokat elevenítenek
föl régi emlékeikből, háborús eseményekből. De a mai
kort reálisan ábrázolják. A krakkói képek kiállítása
bizonyítja, hogy a festő további kibontakozására nagy
hatással van lengyelországi élménye.

G.A: Krakkói képek

Ország Világ. 1968/47 22. old

Tilless Béla

Az üzemi kiállításokon a nívó-díj is fokozta a kíváncsiságot amelyet először Móré Mihály, aztán Józsa János, majd Tilless Béla kapott elismerésül.

Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben

Alföld 1972/1 93 old.

Tilless Béla

pannóvázlatát álitotta ki az 1970 július-
ában rendezett hajduszoboszlói országos
vázlatkiállitásan. Szabó Iván emlékpla-
kettjét kapta.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállitások
Hajduszoboszlon

Népművelés 1971/1 41 old.

Tilless Béla, festő

Páskándi Géza művének előundásához – felkérésre – a díszleteket tervezte.

Pálfy G. István: Páskándi (nemcsak) diákbolondító műpadja. 84-87

Alföld, Debrecen, 1978. máj. XXIX/5

Tilles Béla

Ku Farze utca stukko
tedm.
91,5 x 56,5 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul–Aug.

Filles Béla

Warta, sturzotechnika, 72,5x76 cm
Debrecen Városi t.

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Tilles Béla

Elmozdulás, akvarell, 96×59 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Tilles Béla

„In memoriam Kassál" stukkótechnika

62x62 cm

Balatoni Ngári Tailat

Balatoni Múzeum, Kustrely

Tilles Béla

Lublin III. vegyes tedni.
60 x 120

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1977.

Tillos Béla

Lublin III. vegyes tech.
60x120

6. Balatoni Nyári Tárlat

Tilles Béla

Poznanni álom
vegyes technika 50 x 72,5

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Tilles Béla

Álom v. fedm.

Warta I — " —

Ősi Tárlat 1970. Hajdúszoboszló
Mür. Közp.

Tilles Béla

Album repr.

Ősi Tárlat 1970 Hajdúszoboszló
Műv. Közp.

Tilless Béla

répt vett a tárlaton műveivel.

Tilless Béla: Őszi tárlat 1970.

Hajdúszoboszló, 1970

Tilless Béla

Bemutatott művei:

„Álom", v. techn. (reprodukció)

„Warta I", v. techn.

Tilless Béla: Őszi tárlat 1970

Hajdúszoboszló, 1970

Tilles Béla

A Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán az egyetem Galéria rendezésében nov. 25-én nyílik meg „A vázlattól a műig" című kiállítás, melyen négy művész művei szerepelnek, köztük a művésné is.

Hajdu-Bihari Napló, 1946. nov. 23.

Tilles Béla, festő

Váró Márton munkássága annál inkább is érdekes, mivel hosszú éveken keresztül szinte egyedül képviselte a szobrászatot Debrecenben. — Berky Nándor az utóbbi években alig állít ki, a festő Tilles Béla érdeklődése a mobil szobrok és a reliefek felé fordult, de egyelőre a kísérletek szintjén dolgozik

Szabó Ernő: Műteremben.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. dec. 2.

Tillesz Béla

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

PAP GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1974. OKTÓBER 25-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

4677 FNYV L

Tilles Béla szobrászművész

Debrecen köztéri szobrainak száma gyarapodott az utóbbi időben. — A művész spirálmalilja a Tanácsköztársaság útja egyik parkját díszíti. (említve)

Hajdú-Bihari Napló, 1976. jan. 23.

Tilles Béla

a debreceni művész az alapvető, természeti ritmusokra építi spirális mobiljait. (emlétve)

Szabó Ernő: Emberarcu gépek.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. nov. 21.

Tillés Béla

A Józsefvárosi Kiállító-teremben december 3-án nyílt meg Tillés Béla „Az elképzeléstől a műig" című kiállítása.

------:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976.december - 48.oldal.

Tilles Béla

Az Őszi Tárlaton szerepel műve: „Fal V." c. (említve)

Szabó Ernő: Őszi Tárlat 1976.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. dec. 19.

Tilles Béla, festőművész

a „Fa és környezet" c. kiállítás Cegléden megnyílt. Tilles Béla ezúttal a fenyő- és a bükkfa ajánlatait dusítja függő spirálokká, reliefekké. (említve)

Losonci Miklós: Plasztikák a Cegléd Múzeumban.

Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. 23.

Tillus Bela

Kisformátumú reliefjével szerepelt az 1977-es cegléd-i kiállításon a művész.

Bán András: Fa és környezet.
Művészet, 1978. március – 8 lap.

Tilles Béla, lestőművész

a egyédi kiállításon szerepelnek a művész művei: a fa környezetátalakító lehetőségét tárta fel.

Losonci Miklós: Gazdag múzeumi hónap. Pesti Megyei Hírlap, 1977. okt. 8.

Tilles Béla, festő

„Gossforduló" című kiállítást Egerben rendezték, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére, – a művész triptichonszerű három képe, a „Monumentum" (említve)

F. Ludányi Gabriella: Tárlat Egerben. Népújság (Heves), 1977. nov. 2.

Tilless Béla

Szerepelt a Ceglédi Ősz rendezvénysorozat Fa és környezet c. első biennálén.

Tilless Béla bükkből érdekes relieftervekkel szerepelt. S a résztvevők köre az elképzelések szerint tovább bővül, mert a jövőben a képzőművészeknek szabad pályázati lehetőséget biztosítanak. Addig pedig talán a mostani tervekből nem egy meg is valósul, a tárlatsorozat kézzelfogható közösségi hasznát jelezvén.

*

Magyar Hirlap 1977-286-6

Wagner:Ujabb biennálék

Tilles Béla, festő

KIÁLLÍTÁS nyílt tegnap a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán Népművészet, kortárs művészet címmel. A bemutatón többek között Martyn Ferenc, Tóth Menyhért, Bálint Endre, Korniss Dezső, Samu Géza, Lantos Ferenc, Schéner Mihály, Csete György, Kátai Mihály, Tilles Béla alkotásai szerepelnek.

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977 okt. 27.

Tilles Béla

Debrecenben a megyei őszi tárlaton állított ki,

Függő spirálmobillal s zerepelt.

Alföld 1978-1-90
Szabó Ernő Mint Rembrandt nézte rajzát

Tilles Béla

A Hajdu Bihar megyei őszit tárlaton részt vett

Tilless Béla Fal V. című stukkoja. Annak a technikának, annak a képszerkesztésnek, amellyel hasonló művein dolgozik, nagy veszélyei vannak ugyan, a tartalom árnyalati különbségekkel ismétlődhet, de ezen a képen sikerül nemcsak egy atmoszférát, bizonyos életkörülmények közötti életmódot, hanem a történelmet is megidéznie. A fes-

Alföld 1977-1-93

Szabó Ernő: Egy őszi terem

Tilless Béla. festőművész

A Képzőművész Szövetség festő szakosztály kiállítását „Festészet '47" ünnel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '47.
Magyar Nemzet, 1948. febr. 5.

Tilles Béla

Tilles Béla festőművész
kiállítása a debreceni
DATE-Galériában októ-
ber 1-én nyílt meg.

—: kiállítási naptár
Művészet, 1977. október - 48 lap.

Tillias Béla

Megnyílt jún. 4.-én a Debreceni Képzőművészeti Galéria, ahol a művész alkotása látható.

Hajdúbihari Napló, 1944. jún. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1972 MAR 1

Tilles Béla festőművésze

MIKOLA NÁNDOR és Veikko Takala finn festőművészek alkotásaiból az elmúlt év őszén az Egyetem Galéria rendezett kiállítást Debrecenben. Viszonzásképpen Tilles Béla debreceni festőművész alkotásait március 20-tól 30-ig a finnországi Vaasa-ban állítják ki. A kiállítás megnyitására Tilles Béla festőművész már elutazott.

a főváro-

csatát ví-
Filep Fló-
is döntet-

dig nagy csatában győzte
ellenfelét és a függőben m
radt Szarvas dr. játszmája
a debreceni versenyző gyal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Tilless Béla festőművésznek

1972 MÁR 12

— A finnországi Vaasa város képzőművészeti csoportjának meghívására szombaton egyhónapos finnországi látogatásra utazott Tilless Béla debreceni festőművész.

— Falfaragványait nő szombat este

1021

Tilles Béla, festő

A debreceni festőművén finnországba utazott Vaasa város képzőművéneti csoportjának meghívására.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 12.

TILLESS Béla

tiszteletével meghívja Önt és családját az

OBJEKTEK–MOBILOK c. kiállítás

ünnepélyes megnyitójára
1992. május 29. (péntek) délelőtt 11 órára

Kiállítás helye:

REPÜLŐ-MÚZEUM
(Petőfi Csarnok felső szint, Budapest, Városliget)

Kiállítást megnyitja:

Katona András
a Közlekedési Múzeum főigazgatója

Kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Bakos Ildikó
Balás Eszter
Balogh László
Bodóczky István
Bráda Tibor
Bódó Károly
Csáji Attila
Dienes Attila
Erdős Sándor
Fekete László
Gaál Endre
Galántai György
Hans Kasper
Hévizi-Tóth
Józsa Bálint
Kalmár János
Kovács István
Krnács Mercedes
Kovács László
Lévai Jenő
Magén István
Marosi Ilona
Mihály Gábor
Pázmándi Antal
Pató Róza
Penkala Éva
Polgár Csaba
Scherer József
Székely J. Jenő
Szatmári Béla
Terebessy László
Tuzson B. Péter
Tilless Béla
Urbánfi
Vinczellér Imre
Xia Zhen Gou

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Tilles Béla
KELET-MAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
1984 MÁR 2 21

1021

A NAPOKBAN NYITOTTA MEG a Nyíregyházán élő Tilles Béla szobrászművész kiállítását Fehérgyarmaton Szilágyi Gábor, a Hajdú-Bihar megyei Napló rovatvezetője. Nagy érdeklődés mutatkozik a művész munkái iránt, ehhez hozzájárult, hogy többek között már Finnország és Nagy-Britannia művészetkedvelői is megcsodálhatták a különleges szobrokat, valamint hogy Debrecenben és Mátészalkán többen látták Tilles Béla köztéri alkotásait. A kiállítás március 30-ig várja az érdeklődőket a művelődési központban.

(Molnár Károly felvétele)

rendelkező kezdő dolgozókat pénzügyi és anyagkönyvelői munkakörbe. Jelentkezni lehet: Nyírségyháza, Stadion u. 5., a személyzeti osztályon.

aktor és eladó. Alma út rtelep.) (98838)

lucerna, sire burz mázsa adó. Érosina Jóek, Dan-8837)

ÁSOK, zakdolgok gyors Bagaméregyháza, a. (Damctanyával (98826)

llapotban ő eladó. 12. X. 79. (98824)

bőrkabát, 0-es, újotban elár sétány 913)

TRÁGYA eladó. érdeklődni: Nagycserkesz, Markó-b. 6. (99181)

ELADÓ 210 W-os, Peavey erősítő-hangfal. Ajak, Szegfű 6. (91333)

EGY 9 éves, 11 hónapos vemhes ló eladó. Napkor, Hunyadi u. 2. Kurucz József. (381429)

KISKÉPERNYŐS színes televízió rádióval, magnóval beépítve (japán—ORION típ.), gépkocsiba is használható, ugyanott C—6 Sony videoképmagnó eladó. Napkor, Bacsó Béla u. 7. (381431)

BETONKEVERŐT vennék. Ajánlatokat: Pető Miklós, 4525 Rétközberencs, Répásszeg 10. (91330)

EGY rekamié, két fotel eladó. Pipacs út 32. (98815)

netet minden kedves rokonn ismerősnek, akik felejthete halottunk:

ID. IGNÁCZ GYÖRGY

temetésén megjelentek, sír virágot, koszorút helyeztek, n fájdalmunkat részvétükkel e híteni igyekeztek. Gyászoló f sége és gyermekei. (99586)

Köszönetet mondunk mir kedves rokonnak, ismerősnek, szomszédnak, barátnak, akik felejthetetlen drága jó férjem, édesapánk, nagyapánk,

ID. VAJDA SÁNDOR

temetésén megjelentek, utolsó útjára elkísérték, sírjára virágot, koszorút helyeztek, mély gyászunkban osztoztak. Gyászoló család. (99621)

Köszönetet mondunk minden kedves rokonnak, szomszédoknak, ismerősöknek, mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

IDŐS DANKÓ GYÖRGY

volt nyírteleki lakos temetésén megjelentek, sírjára virágot, koszorút helyeztek, mély fájdalmunkat együttérzésükkel enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. (99657)

toztak. A gyászoló család. (381572)

Hálás szívvel mondunk köszönetet minden kedves rokonnak, ismerősnek, szomszédoknak, akik felejthetetlen halottunk,

VASS ANDRÁS

temetésén megjelentek, sírjára virágot, koszorút helyeztek, fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. (381557)

Köszönetet mondunk minden kedves rokonnak, ismerősnek, szomszédoknak, akik felejthetetlen halottunk,

ÖZV. BARTHA MIHÁLYNÉ

temetésén megjelentek, sírjára virágot, koszorút helyeztek, gyászunkban osztoztak. Gyászoló lánya és családja. (381556)

Tilles Béla, [kritik]

□ TILLES BÉLA kiállítása ma délután 3 órakor nyílik a Műcsarnok kamaratermében, Fábián László író köszöntőjével.

□ Tilles Béla

Esti Hírlap, Bp. 1981. május 8.

2.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1981. MÁJUS 8-ÁN, PÉNTEKEN DU. 3 ÓRAKOR
MEGNYITJA:

FÁBIÁN LÁSZLÓ
ÍRÓ

MŰCSARNOK KAMARATERME
BUDAPEST, HŐSÖK TERE
A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1981. MÁJUS 8—31-IG
NAPONTA 10—18 ÓRÁIG, HÉTFŐN SZÜNNAP

KVNyD

Tilles Béla, szobrász, festő-grafikus művésze

A debreceni országos képzőművészeti tárlat e művészeti ág seregszemléjének is tekinthető. – A megyénkben élő művészek közül heten szerepelnek az országos tárlaton: Tilles Béla, Tóth Sándor és még többen.

Képzőművészetünk seregszemléje.
Kelet-Magyarország, 1984. 12., 7.

Tilles Béla

A Szassákra utalerők
közé tartozik a művész
is.

Bodri Ferenc: Su memóriam Szassák.
Művészet, 1980. Október – 45. lap.

Tilles Béla

A Józsefvárosi Kiállítóteremben A képeslap
címmel megnyitott kamarat rlaton szerepelt.

Magyar Hirlap 1980/12/24/6
Wagner: Küldjön képes levelezőlapot

Tilles Béla

A Kassák Emlékmúzeum-
ban a művén tábla-
képei is ott vannak.

Bodri Ferenc: In memóriam Kassák.
Művészet, 1980. október - 45. lap.

Tilless Béla grafikus

KÉT KIÁLLÍTÁS nyílt meg pénteken Budapesten. A Műcsarnok kamaratermében Tilless Béla grafikáit és fém kisplasztikáit, az Iparművészeti Múzeum kamarakiállításán Haraszty István Mobilok című forgó, pörgő konstrukcióit láthatja a közönség.

– Hl

8.

Népszabadság. Bp. 1981. máj. 9.

Tilless Béla

A IX országos grafikai biennálén részt vett,

a Spirál I cimü szerigráfiával.

Alföld 1978-2-92
Szabó Ernő: Egyenletes teljesitmények

Tilles Béla, szobrász- és festőművész

Az országban az egyetlen kinetikus spobor Debrecenben, a Tanácsköztársaság útján áll, Tilles Béla alkotása. A krómacél szobor forog a külső felületen mozognak a fények. (ezültve).

Fényjáték.

1980. VI.6. URH 19.20 (S.H.)

Tilles Béla, festő

„Sorsforduló" címmel a Hevesi megyei képzőművészeti pályázat anyagából kiállítást rendeztek a tél folyamán Egerben, Hatvanban és Gyöngyösön, melyen szerepelt a művész műve: „Monumentum" sorozata (emlitve), emyhén perverz motívumra van alapozva.

Chikán Bálint: Tárlat a Nagy Október jegyében. Hevesi Szemle, 1948. márc. 9. old.

Tilless Béla, grafikus

Képzőművészek és irodalmárok közös alkotótábora Karcagon

A képzőművészet és az irodalom kapcsolatának erősítését szolgálja az az újszerű nyári alkotótábor, amely július 9-től 22-ig működik majd Karcagon. A tábor ötven lakója között egyaránt lesznek fiatal szobrászok, festők, keramikusok, valamint írók és költők. Bejelentette részvételét a budapesti Csili Művelődési Ház alkotóköre is.

A szobrászstúdió munkáját *Győrffi Sándor* karcagi születésű szobrászművész irányítja, a festőstúdiót *Bona Constantin* festőművész, a Népművelési Intézet munkatársa, valamint *Tilless Béla* grafikusművész vezeti. Az irodalmárok *Fábián László* író, kritikus irányításával a tér és az idő szerepével foglalkoznak majd a képzőművészetben és az irodalomban.

–: Képzőművészek és irodalmárok közös alkotótábora Karcagon. 7

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 6.

Tilles Béla, festőművész

A karcagi Galériában megteremtették a tudatos kiállítási rendszert. Négy éve már, hogy minden hónapban bemutatnak egy-egy kiállítást. A Galériához kötődő képszőművészeti csoportok munkájában a vizuális nevelés kérdései állnak előtérben. A felnőttek szakkörét évek óta Buna Konstantin vezeti. A középiskolások csoportját Tilles Béla vezeti. – A művész a „Vázlattól a műig" c. önálló kiállításának anyaga látható. (említve)

T.L.: A látás tanítása.

Szolnok Megyei Hírlap, 1979. márc. 11.

Tilles Béla

Magyar József grafikus kiállitása a Ferencvárosi Pincetárlaton november 8.-tól,
Kovács László festőművész kiállitása a Studió Galériában november 10.-ig,
Tóth Julianna kiállitása a Pszichiátriai Klinika Nappali Szanatóriumában november 16.-ig,
Tilles Béla kiállitása a debreceni Csokonai Klubban november 25.-ig,
Fürtös György kiállitása a Pécsi Galéria Szinház téri Termében november 26.-ig,
Schéner Mihály kiállitása a békéscsabai Munkácsy Muzeumban december 2.-ig tart nyitva,- közli a kulturális eseményeket tudósitó rovatában a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 3.
XXIII. évf. 44. sz. 8. lap.

Tilles Béla

festőművész kiállitása, Hajdunánás, Debrecen, Polgár. - Ism: Tóth Béla, Alföld,1968.1o.sz.8o-81.1. - Jászberényi Csaba, Hajdú Bihar Megyei Népújság,1968.máj.11. - Barta János, Művészet,1968.9.sz.45.1.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.1.

17c.1.

Tilles Béla

Bányai Erzsébet a balatonfüredi Balaton Galériában október 21.-ig,
Püspöky István a Fészek Müvészklubban október 21.-ig,
Molnár István a szegedi Ifjusági Házban október 27.-ig,
Tilles Béla a Szoboszlói Galériában október 28.-ig,
Hajós Monika és Várady Róbert az Ikarusz Müvelődési Központban október 20.-ig szerepel müveivel, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 20. 42. sz. 8 lap.
XXIII. évf.

Tilles Béla, festő

TÉRPLASZTIKÁK. Tilles Béla festőművész alkotásaiból nyitottak meg kiállítást Debrecenben, az Agrártudományi Egyetem aulájában. A tárlaton tíz térplasztikát, illetve több mint negyven festményt és grafikát tekinthetnek meg az érdeklődők.

—: Hír

20,

Nepszabadság Bp. 1981 dec 6

Béla Tillés

In der modernen Galerie von Pécs auf dem Széchenyi-tér in der Innenstadt war bis Mitte August die VIII. Ungarische Kleinplastik-Biennale zu sehen. Auch viele andere der Kunstwerke sind dazu prädestiniert, die Umwelt, das Heim des Menschen zu verschönern, was ja Aufgabe und Bestimmung der Kleinplastiken ist. So die Bronze Plastik von Béla Tillés – rot auf schwarzem Sockel.

Orsolya Gallos: VIII. Ungarische Kleinplastik-Biennale.
Budapester Rundschau, 1983. aug. 15. 10 old.

Tilles Béla, festő-grafikus-szobrászművész

A Szabolcsi Tárlat '83-c. kiállításra belépve, harmonikus összkép fogadja a belépőt. Az ügyes, átgondolt rendezés lehetővé teszi, hogy egy-egy művész valamennyi, saját képe körében szerepeljen. — Középen posztamensre szerelve látjuk finom, sodrott szálból húrozott testét a csapdára, varsára emlékeztető Tilles-mű. (emlétve). Tilles Béla szívesen fordul új anyagokhoz, hogy elővarázsolja velük modern álmait.

Telepy Katalin: Szabolcsi Tárlat '83

Kelet-Magyarország, 1984. jan. 7.

Béla Tilles, Bildhauer und Zeichner

Im Gemäldesaal von Sopron sind gegenwärtig Mobilwerke aus Aluminium und Kunststoff, Arbeiten der Bildhauer József Kemenyffy, Béla Szatmári und Béla Tilles, zu sehen.

Budapester Rundschau, 1984. Aug. 20.

Tilless Béla 1932-ben született, Szihalomban. Tanulmányúton járt Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Lengyelországban és Finnországban. Egyéni kiállításokat rendezett Budapesten a Mednyánszky-teremben 1965-ben, a Lengyel Kultúra Házában 1968-ban és 1971-ben, a Fényes Adolf-teremben 1974-ben. Debrecenben 1966-ban a Medgyessy-teremben, 1967-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Külföldön VAASA Taidehalli, Finnország, 1972-ben. BRADRORD és LEEDS, Anglia, 1977-ben. Több kollektív kiállításon vett részt Budapesten, Szegeden, Debrecenben, Egerben. stb., külföldön a Szovjetunióban, Romániában, Jugoszláviában, Finnországban, Lengyelországban és Norvégiában. Műveit hazai és külföldi közgyűjtemények őrzik. Többek között a Magyar Nemzeti Galéria, Déri Múzeum, Szcecin – Modern Múzeum, Vaasa városi gyűjtemény, Priep – Nemzeti Múzeum, Helsinki – Amos Anderzon Múzeum. Két mobil térplasztikája került felállításra. Az egyik Debrecenben a másik a finnországi Kuopioban. A Csokonai-díj tulajdonosa. Tervei között szerepel mobilok és térplasztikák készítése. Koncepcionális és realizálható tervek kidolgozása, óvoda és több korosztályú játszótér tervezése, országos játékkiállítás szervezése, 1978-ban.

MTESZ MIE. Iparegyetem
Eger. 1978.
– Katalógus a Könyvtárban –

1. Függő-spirál-mobil	Polírozott alumínium 85x29 cm plusz motor 8 fordulat/perc
2. Krómacél-fény-mobil	Víztükörtől 247 cm magas
3. Ugyanaz este mozgásban	Hámán Kató–Tanácsköztársaság u. sarok
4. Térplasztika terv II.	Festett bükk 70x36 cm
5. Térplasztika terv III.	Bükk plusz zsinór 58x25 cm

Cím: 4029 Debrecen, Hajnal utca 6.

TILLES BÉLA

Tillesz Béla

stukkója szerepelt az őszi tárlaton

Alföld 1975/1 83

Tiller Béla festő

munkáinak kiállítása december

7-én nyílik meg Egerben a Megyei

Művelődési Központ kiállítótermében

Magyar Nemzet 1974 december 1. 11. old.

Tilless Béla

Tompor András:Ablak,Tilless Bé la épületek mikrostrukturája,~~Horváth István~~,Győri László korong és idomok segitségével teremt ritmust,Bodó Károly ,Horváth Istvám a fótó és festészet egyeztetését bemutató müvel szerepelt az őszi tárlaton.Elvont képek, foktok ahol a szinek harmóniájából bontakozik ki a harmónia.

Alföld 1975/1 83

Tillesz Béla

Péterfia utca 10 című művével szerepelt az őszi tárlaton

Alföld 1975/1 83

Tillesz Béla

Az őszi tárlatom kevés a nom-figurativ alkotás igy Bodó Károly, Tilles Béla , Horváth Istvám képei és Győri László plasztikái érdemelnek emlitést.

Alföld 1975/1 83.o.

Tilles Béla

a Hatvani Galériában rendezett kiállításon szereplő műve, nagyméretű stukkója.

(emléke)

Farkas András: Heves megye képzőművészete a Hatvani Galériában.

Népújság (Heves), 1947. aug. 31.

1021

Tillés Béla, szobrász, műhelyében, munkája közben

1984. VI. 26. 13.50 Kossuth/JÁ

Új otthonban

- Tillés Béla szobrászművésszel beszélget Bodróginé Zsuzsa.

- Lassan második éve, hogy Nyíregyházán él, Szakoles-Szatmár megyében. Hajdúböszörmény, Debrecen után. Hogy érzi itt magát?

- Ennyi idő talán kevés arra, hogy az ember egy határozott véleményt mondjon. Mindenesetre már egy nagyon előnyös és úgy tűnik tartós benyomásaim vannak eddig is. Amikor én átjöttem, arról volt szó, hogy itt sok munka van. Én meddjük a saját egyéni fejlődésemen belül úgy érzem, hogy most vagyok abban az állapotban, hogy hihetetlen sokat tudnék dolgozni. Nagyon sok területen elég sok dologba belástam magam, környezetesztétikától kezdve sok mindenig, plasztika különböző módozatai. Tavaly előtt ezen a szimpóziumikai konferencián volt egy előadásunk éppen a színes fényekkel kapcsolatban. Tehát ezen kívül csináltam alkalmazott grafikát is. Szóval elég sok olyan dolog volt, amit egyébként is tudtam, hogy itt a kollegák java része ezeken a területeken nincs ott, átjöttem, megkérdeztem, van-e munka, jöttem dolgozni. Hát , mit mondjak? Az a munka, amit eddig kaptam, ha nagyon pontos akarok lenni, mindent beleszámítva, kb. egy olyan 8 hónapra elég. Itt vagyok most már 23 hónapja.

- Mi az, amit csinált ezalatt az idő alatt?

- Egy plasztikai megrendelésen van a megyében. Mátészalka Szakmunkástanuló Intézet már udvarára. Ezenkívül a város főlkört, hogy csináljak egy környezetesztétikai tanulmánytervet a város négy körzetére. Aztán alkalmazott grafikába kaptam 3 plakát és 2 katalógusmegrendelést, most még szó van egy könyvről munkáról, de ez még annyira távoli, hogy ha lesz is 86-ban lesz, és talán jövő héten szóba kerül a tanácsülésen a Kossuth utcai csomópont és akkor tartózkodó esetleg erre is rábólintanak.

- Ennek pedzegem a tervei már elkészültek, hiszen itt az 5. emeleten, ahol a műterme van, a szekrény tetején már itt van a szobortery. Ez egy hallatlanul érdekes dolog. Annás is inkább érdekes, mert nem a hagyományos

szobrokat készíti, tervezi, hanem mobilszobrokat.

- De megint egy olyan, ahol nem plasztika mozog, hanem fény és sikerült végre tényleges en úgy megoldanom a fénydolgot, hogy tökéletes mozgásillusió legyen. Ezt makettben kipróbálgattam, megvan az elektronikája. Sőt már az elektronikája olyan, amit már holnap 220 voltra lehetne áttenni. Elég nagy méretűlenne, egy olyan 14-16 méter magas. A város két terét kapcsolná össze. A régit, a Tanácsköztársaság terét és ezt az uj részt, ahol a Kossuth utcai csomópont van.

- Nyiregyházán.

- Nyiregyházán, természetesen.

- Ilyen szobra, persze hát nem ilyen nagyon nagy méretü, de Debrecenben van, amelyik mozgott, tehát forgott, egy ilyen spirál, és ez megvolt világitva. De hát ugy tudom, hogy az is itt van a műtermében.

- Áthozták, mert ismételten tönkretették. Ugy hogy egy pár héten belül sikerül rendbehozhatóan sikerülik visszatenni a helyére.

- Mátészalkára mit tervezett?

- Hát én ezt magamnak nevezetem el, nyilván kapcsolatban volt az akkor éppen ilyen állapotban lévő fiammal is, meg ez a forma is hát meglehetősen elvont valami, de talán fel lehet ezt a képzetet idézni ezzel.

- Ennek is itt van a makettje.

- De végre olyan állapotban van most már, hogy egy egyesben, tehát tényleges méretében krómacélból csinálom, ha minden jól megy, a jövő hónapban áttudom adni. De két ilyen...

- Mint hogy ha két kő ölelné...

- Két kő fogná közre ezt a valamit, amit hát mübiusz alak jelképezni, ami az ön jelrendszerében egy kicsit a végtelent jelenti. A magasttal szintén a végtelennek egy fázisa jelenik meg. De készül most és hát csodák

csodája, Hajdubiharból is kaptam egy megrendelést. Ennek külön érdekessége az, hogy a mecénás az nem az állam, nem a tanács, hanem egy termelőszövetkezet. Megrendelt egy felszabadulási emlékművet...

- Ez elég érdekes, hogy ebből a mobilból.

- Hát mondjuk ez nem lesz mobil, de karakterében ezekhez azért közel fog állni és ez is valamiféle jelszerüdolog, itt hát valami virág, meg mag, meg ehhez hasonló eszmekör mozdulhat meg erre. Es nagyon örömömre szolgált az is, hogy a tsz-elnök ezeket a formákat fölszabadulási emlékműként is elfogadta. Ugy hogy október 16-án ha minden igaz, ezt avatni is fogják a község fölszabadulási ünnepén, Ujlátáról van szó. Es az Uj élet Tsz a megrendelő. Ez a saját sorsommal szemben irónia is, mindig valahogy egy kicsit később éreztek rá azokra, amiket csináltam. A korábbi dolgaimmal is igy voltam, amikor csináltam, szidták, 5 év mulva azt mondták, hogy miért nem olyat csinálok. Lehet, hogy ez is benne volt, de talán hát legyek optimista, valóban egy segitőgesztusként is felfogható ez.

- Ne haragudjon, hogy ezt kérdezem, de hát tulajdonképpen valamiből meg is kell élni. Es ahogy ezt itt én hallom, a tervekből nem nagyon lehet megélni.

- Hát hogy miből élünk, ezt a feleségem tudná megmondani. Én nem tudom. Számomra is rejtély sokszor. Valahogy kijöttünk, de most már egyre nehezebben. Ahhoz, hogy én dolgozzam, ez elég költséges mulatság. Anyagok, akármivel nem lehet csinálni, megfelelő gépek. Hát most jelen pillanatban állásban is vagyok a Konzervgyárban ilyen cimke és egyéb tervezésekre csináltunk egy szerződést és hát ott vagyok állásban. Tehát most már hogy mondjam, tisztességes állásom is van.

- Önnek a művészetben nagyon sokszor jelennek meg cikkei, környezetesztétikai tanulmányai, vitái. Én emlékszem egy olyan beszélgetésünkre, amikor finnországi példákat hozott föl arra, hogy milyen lakótelepeket terveznek, amelyben igazán nagyon jól érezhetnék az emberek magukat. Itt én emlékszem, hogy piactérről álmodozott, ami esetleg este egy utcai szinházzá alakulhat. Akkor álmodozott különböző köztéri szobrokról,

olyan sótányokról, amit az emberek saját maguknak kátaposnak. De aztán majd ennek alapján tervezik a házakhoz ezeket a sótányokat. Haza Nyiregyházára került talán most itt ezek a tervek megvalósulhatnak.

- De úgy is tünt. Mondom azt a türelmi időszakot azt mindenképpen be kell számitani. Tehát az ember idejön, egy fél év, egy év, amig megszokják: Meg is kaptam azt a bizonyos környezetesztétikai tervre, tanulmánytervre a megbizást, amit hallatlan nagy kedvvel csináltam és hát tényleg nagyon meg is kedveltem Nyiregyházát. Egész nap másztam, hogy a város levegőjét, a karakterét megérezzem és teljesen elsajátitsam. És ugy éreztem, és érzem továbbra is, hogy Nyiregyházában még nagy lehetőségek vannak. Nincs ugy elpuskázva, mint Debrecen. Itt az önpusztitás nem folyt olyan mértékben és még sok olyan része van Nyiregyházának, amit ha megőrznek, és amit azután ilyen karakterben fejlesztik a többit, akkor Nyiregyháza egy nagyon szép város lehet az ezredforduló ra. Éppen ezért csináltam nagyon nagy kedvvel, és nem ragaszkodtam el, a fantáziámat nem engedtem annyira szabadjára, hanem igyekeztem minden javaslatomat olyanná tenni, amit 10-15 éven belül legkésőbb de volt amit 1 éven belül is meg lehetne csinálni.

- Bocsásson meg, hogy itt közbevágok, de egy-két konkrét dolgot említene belőle? Pl. amit 1 éven belül ugy érzett, hogy azt már meg lehetne valósitani?

- A legelső volt a növényzet kiegészitése, mert egy-két helyen megszakadnak. Nagyon szépek ezek a központba vezető fasorok pl. Vagy van a Józsavárosban is egy elindított fasor, ami szintén megszakad. Hát az első javaslatom elsősorban ezekre szólt, nemcsak épületekre, utakra, hanem a zöld környezetre is, azt tartom majdnem az egyik legfontosabbnak, mivel azt pusztitják legjobban és abban van a legnagyobb hiány. Nos Nyiregyházán irtam is a környezetesztétikai tanulmány bevezetőjébe, hogy amig irtam, hallatlan nagy örömömre éjszaka hallottam a csalogányt itt a városközpontban. Hát nem sok város mondhatja el azt magáról. És ennek a megőrzése, illetve ezek az első lépések, hogy ezeket a fasorokat tegyék rendbe, a zöldterületet, ha lehet inkább növeljék, de mindenképpen tartsák ugy karban, ahogy kellene. Hát ezek a telepitések, ugy látom nem jöttek be, bár amikor azt a tervet leadtam, akkoriban müszaki osztály vezetője, Kubosár Attila azt mondta, hogy az első, amit kiad utasitásba ezek, még mielőtt a VB elfogadná azt a tervet, arról volt szó,

hogy elfogad fogadni. Nos. Kulcsár Attila ki is adta, de hát a bürokrácia utjai, meg mit tudom én micsoda, azok nagyon szeszélyesek, ebből nem nagyon realizálódott még semmi, a VB pedig még mindig nem tárgyalta ezt az egész tervet.

- Ugy láttam, hogy 82-es dátum voltezen.

- 82 igen,....

- igen és akkor ....

- Akkor kaptam a megbizást, 83. március végére kellett leadni és a tanácsi ütemezés szerint ezt 83. nyarán, augusztus táján kellett volna a VB elé vinni.

- És?

- Hát még mindig nincs. Nem tudom miért. Hivatkoznak itt arra, hogy a várostól 250 milliót elvettek, dehát ezek a javaslatok nem ezekre a milliókra szóltak, hanem az egyébként is, a városba fordított összegek más irányu felhasználására szóltak, javarészt. Tehát tulajdonképpen mondom, nem egy légvár építés volt, hanem egy nagyon reális tervet próbáltam, amit a megyei Népfront Környezetesztétikai Bizottsága tárgyalt is, Nagyon pozitivan értékelték ezt a bizonyos tervet.

- Kivánosi volnék, hogy mik voltak a távlati tervek. Hogyan képzeli el egy olyan ember, aki tulajdonképpen belöltözik egy városba és ezzeligazán nem szeretném megbántani, hiszen kevés lokálpatrióta tud ilyen szépen beszélni a városról, mint ahogy maga beszél Nyiregyházáról.

- Hát egyrészt azt, hogy a városközpont karakterét mindenképpen meg kell őrizni. Tehát a további fejlesztésnél nagyon fontos itt, a házakra is kitértem, itt azt hiszem az Egyház utcánál a távlati tervekben ilyen pontházak szerepeltek. Erre volt az a javaslatom, hogy semmiképp nem szabad pontházakat, tehát az utcai jelleget meg kell tartani és lehetőleg, ha az utcafrontos semmiképpen 2-3 szint fölé ne is menjenek. Az udvartereket is meg kell tartani, az udvarterekkel kapcsolatban nagyon sok jó tapasztalatom van, ellentétben ezekkel a pontházakkal környéki sénkiföldjeivel. És mivel itt, a városközponton belül is nagyon sok helyen

még mindig kertek vannak. Ezeken az udvartereken belül ezek részben megőrizhetők, részben pedig rekonstruálhatók. Tehát a belváros karaktere ilyenmód nem változna. Másik pedig az, hogy meg kell becsülni ezeket a eklektikus és egy-két szecessziós épületet, amely itt van, mert ezekben nagyon sok olyan érték van, amit nem talán nem is annyira egyedi, de itt a város egészében ezek nagyon fontos pontok. Ezeknek a szintervezését javasoltam többek között, aztán a sétáló utcával, illetve ezzel a belvárosi résszel kapcsolatban is volt jónéhány javaslatom,

- Hát ez megvalósult, nem az.....

- Hát csak annyi valósult meg a sétálóutcából, hogy lezárták a két végét. Hát nem ennyi a sétálóutca. Ahhoz sokkal több valami kéne. Burkolatát meg kéne változtatni, pavilonokat kéne tenni, még azépületekkel sok mindent kéne csinálni. Feliratokon kéne változtatni, mert nagyon heterogén, de ez inkább negativ jelző lenne itt, Aztán hát ahogy az ember itt végigsétál, ezeket egy kicsit jobban és tudatosabban kéne, ez a belső térrendszer, ami itt van Nyiregyházán ez egész különleges. Magyar városokban sehol nincs, ahogy átfolynak egymásba ezek a terek. Na hát ennek a hangsulyozása a növénnyel is. És utvezetéssel, burkolattal ezt kéne valahogy megcsinálni. Tehát a belvárosra nagyjából ezek voltak a javaslataim, és amit mondtam még a zöld, tehát továbbhozni egészen bentig ezeket a fasorokat. Nem megszakitani, mint ahogy itt ezen a nem tudom milyen utcának nevezik most a sávház előtti részt, ott megszakad ez. Tehát ezt folytatni, namost a Józsavárosnál hát ott az annyira tipikus rossz lakótelep, hogy az összes javitáslehetőséget meg lehetett ottan csinálni. Szintén viszonylag kis pénzzel, attól kezdve, hogy a tüzfalakra ilyen örökzöld fölfuttatás, akkor a burkolatnak a variálgatása, akkor nem tudom minek nevezik azt a széles utat, ami a város felől bevezet, azt egy valóságos sétánnyá kialakitani. Akkor volt javaslatom egy ilyen pavilonra, ami hát a millenéumi időkben volt nagyon kedvelt, ez a zenepavilonféle. Na ott egy ilyen kicsit park és erdőszerü telepitést lehetett volna egy területen csinálni, ami kopár mai napig is. És annak a közepére berakni, ami hát nem csak ilyen térzenére, hanem a legkülönbözőbb dolgokra alkalmas lett volna. Nagyon tetszett soknak ez az ötlet, ugy látszik ötlet is marad, de megtoldottam az egészet azzal, hogy próbáljunk csinálni egy ilyen célzott faplasztikai szimpoziont, kizárólag a Józsavárosra korlátozva a feladatokat, ugy, hogy ott is csinálják. Tehát a lakók az egész folyamatban résztvegyenek,

ak

akik csinálják mindig állandóan tudjanak kommunikálni a lakókkal. Szóval egész ilyesmire kiterjedő volt. Szoborelhelyezést kértek, illetve szobrokra kértek javaslatot. Semmit nem vettek figyelembe. Város, kapu jellegü dolgokat, ezt egészen félre is értették , azt hitték, hogy tényleges kapukat kell csinálni. Csak olyan jelzést, hogy beléptem egy városba, tehát egy ilyen eszmei kaput gondoltam, egyik ott lenne a Széna téren, meg hát nagyjából ott, ahol régen a városkapuk helye lett volna. Tehát, hogy ha valaki jön, akkor ott érezze, hogy most már a város szivében jár, vagy legalább is közel ahhoz. Hát csomó ilyen javaslat volt.

- Hát azért ne mondjuk azt, hogy volt. Talán egyszer valaki még átolvassa és még egyszer asztalra kerül és akkor megtárgyalják.

- Hát talán az is segit, a Képzőművészeti Szövetségben tavaly egy alkalommal ismertettem ezt a tervet. Van ott egy ilyen prognosztikai bizottság, amely mindenféle szakosztályi tagot, tehát nem szakosztályokra bontott, tehát minden szakmát szivesenlát, hát oda rendszeresen összegyülnek a hónap első hétfőjén az emberek, 20-30-50 ember. Ott tartottam erről előadást, vetitett képekkel. Ehhez lévő illutsztrációk helyett diákat vittem, meg egy kicsit ismertettem Nyiregyházát, az ottaniak nem ismerték. Es hát ugy tünik, nagyon tetszett, mert aztán végül is a szövetség tájékoztatója, amit éppen ma kaptam kézhez. Odakérték ezt az anyagot, előbb egy rövidített valamit, aztán végül ugy döntöttek, hogy teljes egészében a szövegrészt lehozzák. Hát ennek nagyon örültem, mert ez nyilván azt jelenti, hogy becsülik valamire a dolgot, egyrészt. Másrészt, hogy ha mástnem, a szakmán belül, illetve hát ezeket el szokták küldeni a megyeimüvelődési osztályoknak. Tehát egy szélesebb publikációt biztositottak ennek a dolognak. Bizva abban, hogy ha kivül tetszik, talán belül is fog. Hát ha valami realitása lesz ezeknek idővel.

- Tilles Béla szobrászmüvésszel beszélgetett Podráczki Zsuzsa.

---ooo---

Tilless 1

Budapesten a Szövetség Keletmagyarországi Terület Szervezetének tárlatán részt vett Tilless Béla, és a szobrászok közül Tóth Sándor , Váró Márton és Berky Nándor.

Alföld 1975/7/87

Bereczky :Tárlat a jubileum jegyében

Tilless Béla 2

három dimenziós táblaképi alkalmazás izgalmas variálhatóságát alkalmazza.

Alföld 1975/7/87

Bereczky : Tárlatsa jubileum jegyében

Tilles Béla

Debrecenben okt. 1-én nyílt meg a Hortobágyi Művésztelep zárókiállítása, melyen képe szerepel „Éjszaka" c. (említve és repr.)

Éles Csaba: A sokarcú Hortobágy. Hajdúbihari Napló, 1975. okt. 14.

Tilles Béla

A megjében élő képzőművésznek állítottak ki alkotásaikat az Őrzi Tárlaton szerepel a művész visszafogott, fegyelmezett hangulatú műve.

Székelyhidi Ágoston: Őrzi tárlat, őrzi árnyakkal

Hajdúbihari Napló, 1974. dec, 3.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

PAP GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1974. OKTÓBER 25-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

4677 FNYV I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

PAP GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1974. OKTÓBER 25-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

TILLESS BÉLA

4677 FNYV I.

1021

Kiállítások Debrecenben és Hajdú megyében

TILLESS BÉLA TÁRLATAI

Szinte Debrecenben való megjelenésétől kísérem figyelemmel Tilless Béla munkásságát. Főleg az kapott meg benne, hogy amit csinál, azt hittel csinálja és jól. Eleinte valami olyasmit nyújtott, ami a régi ikonszerű, mozaikszerű naiv festészetnek s a modernségnek, a dekorativ formaadásnak keveredése volt. Már ezek a képek elárulták kitűnő rajzkészségét, de színérzékét is, mert a többnyire geometrikusan zárt formákat finom vibráló színek, azonos vagy rokon színek árnyalatai töltötték ki. Elsősorban mégis mint grafikustól vártam sokat tőle, annál is inkább, mert az utóbbi debreceni kiállításokon is jórészt ilyesmivel szerepelt.

Ezévi kiállításai, kiállítási anyaga azonban még így is meglepetést hozott számomra. Tavaszi hajdúnánási tárlatának mintegy huszonnyolc képe, a debreceni kiállításon szereplő festményei, a polgári gimnázium számára készített nagyméretű (180 × 360) falképe, mind azt mutatják, hogy Tilless Béla nagyot lépett előre, anélkül, hogy eddigi útjától eltért volna.

A nánási képek közül néhány még régebbi munkáit képviseli, mint például az *Anya gyerekkel*, a *Fiú*, a *Férfi könyvvel*, s a *Kofa*. Ezeknek a gömböt a síkkal egyesítő zárt formái s a formákat kitöltő, tónusokra bontott színei azonban szinte jelképszerűen utalnak a téma mélyebb értelmére is, mint például az *Anya* a rózsaszínig árnyalódó finom vörösek derűjével az anyaság örömét, nagyszerűségét is sugározza, vagy a *Kofa* ódon cégtáblákra utaló megfogalmazásával, mély barna színével, a mesterség ősi egyszerűségét is kifejezi.

A legújabb képek, melyek főleg egy múlt évi lengyelországi út élményeit őrzik, ezt a vonalat viszik tovább, de szinte ugrásszerű fejlődéssel. Ódon boltívek *(Fekete kapualj, Tituszosok háza, Átjáró ház)*, öreg házak, öreg utcák, régi városfalhoz tapadó épületek *(Szeroka utca stb.)*, mind valami megkapó régi, egyenesen ősi hangulatot sugallnak, egymásra zsúfolódó íveikkel, egymásra hajló, összebúvó, jól hangsúlyozott tömegeikkel. Mindezt fokozza a színeknek valami sejtelmes világa: a különös zöldek, ezüstös szürkék, zöldeskékek, mély aranyok árnyalatai, titkokat, mélységeket, éjszakákat, múltat idéző halk változatai. Szinte valamennyi sajátság egyesül például a *Kazimierzi éj*ben, s mintegy Tilless művészi hitvallása összegeződik a *Mérnök portréj*ában. Ez a daruk, épületek, rajzok, gépalkatrészek közé illesztett férfiarcél színeivel is mint egy modern szentkép foglalja össze a rekvizitumokat, melyek az ábrázolt lényéhez, lényegéhez tartoznak. – S ez a legnagyobb lépés: a tárgyak, a jelenségek, a színek, a formák minden geometrikusságuk mellett lelket kapnak, hangulattal telítődnek, humanizálódnak. A kép minden eleme csak arra való, hogy ezt az intimitást hangsúlyozza. Tilless festészete, mint a modern művészet általában, kívülről befelé halad, anélkül, hogy elszakadna a látványtól. (Egyébként, hogy a külsőre, a külső szépség ábrázolására törő alkotást hogyan nézi, mutatják a Wawel mennyezetképeiről készült „groteszkjei".)

Az embernek az az érzése, hogy a művész rátalált arra a területre, ahol egyelőre meg tud állapodni, ki tudja fejezni a benne élő tartalmakat. Bár nyilvánvaló, egyéniségéből és munkamódszeréből következik, hogy itt sem fog megállni. Idáig is a keresés, kísérletezés útján jutott el. Ezt legjobban a képek faktúrája árulja el. Találunk csempére, samottra, walkiddal festett képeket (pl. *Találkozás*), de egy képen belül is meglep a technikai megoldások sokfélesége, melyek azonban végül is egységbe olvadnak: tempera, olaj, zománc, lakk kerül itt sokszor rétegesen egymás fölé és mellé, s a festői eljárások közt feltűnik a ragasztás (dörzspapír) szegelés, vésés, ütögetés (Mérnök portréja), s a szerszámok közt a rosta, a legváltozatosabb alkalmazásban, de sohasem öncélúan, bravúroskodásból, hanem a kifejezés, a téma megközelítésének szolgálatában. S ez a fáradhatatlan kereső, kísérletező kedv a biztosítéka a művész további fejlődésének is.

Az eddig megtett útnak mintegy összegezője a polgári pannó. A kissé még merev, Barcsay-s, mozaikszerű kiindulásból, melyet a terv mutat, a kidolgozás folyamán oldottabb, könnyedebb, életszerűbb megoldás alakult ki. Ezt hangsúlyozzák a derűsebb színek: tört vörös, tört zöld, szürke, lila, s a felbukkanó felhők, árnyékok. Közben a szerkezeti tisztaság, nagyvonalúság is megmaradt. A síkban fogalmazott kép, a „tudás fája" mellé sorakozó diákokat s tanárokat ábrázol életnagyságban.

Mind ebben a képben, mind Tilles módszeré-

valósággal rákényszerítettek a színészekre egy egészen más hangvételt, ami érdekes módon szinte filmszerűvé változtatott egyes jeleneteket. Ebben az esetben a zene magasan föléemelkedett a szabványos színpadi kísérőzene funkcióinak.

Nemcsak a filmeknél, hanem a modern színpadi kísérőzenéknél is egyre több „natúr" atmoszferikus elem jelentkezik, ami részben magában a zenében komponált zörej, részben hozzákevert, naturális effektus. Az elektronikus zene és a „konkrét" zene a zörej és zene arányait szerencsésen alkalmazza mind a színház, mind a filmművészetben. A fejlődő technika bizonyos fokú formalizmus kifejlődéséhez vezetett, ami az akusztikai elemek túl bőkezű adagolásának nem a legesztétikusabb velejárója. Mind a színháznál, mind a filmnél a megújhodás mindig a klasszikus hagyományok részleges felújítása révén történik. A legmodernebb törekvéseknél mindig találunk a múlthoz visszahúzó formai és tartalmi reminiszcenciákat. Érdekes összehasonlítani, amit már sokan megtettek, de talán nem a hangdramaturgia szemszögéből, az angol és szovjet rendezésben elkészített Hamlet-filmet. Olivier rendezésében tökéletes színpadi képet kaptunk. A kép adta lehetőségek szinte észrevétlenül erősítették a dráma teatrális hatását. A kép, a jól megkomponált, de minimális kísérőzene igen kevéssé tértek el a színházban megszokott akusztikától. A film alárendelődött a drámának. A sírásó-jelenet erős díszlethatása szándékos volt, nehogy a dráma színpadi előadása által megszokott atmoszféráját fellazítsa egy, hanghatásában túlzottan is külső kép. Érdekes ellentéte az angol felfogásnak a szovjet Hamlet-film. A zene szerves részévé vált a színpadi cselekménynek. Sosztakovics ragyogó, önálló egységként, szimfonikus kompozíciónak ható klasszikus zenét írt, mégis: a zene *sok* volt. A dráma filmszerű lett. Ez vitatható álláspont, és ha ezt a rendezést fogadjuk el jobbnak, nem zavar a zene túltengése, de például a nagy monológ alatt megszólaló zene már-már akusztikus formalizmus felé hajlott. A szabadba kivitt Hamlet lehet, hogy sok zenét igényel, mégis ez a felfogás, különösen az említett monológnál a verbális ritmus és az érzelmi hatásfok rovására ment. A szavak értelmét lírikusan hangsúlyozta az egyébként, mint már említettem, igen kitűnő filmzene.

Egyetlen helyen érződött, hogy Sosztakovics zenéje igen kitűnően, de mellérendelten és nem fölérendelten jellemzett hangulatot és érzést, ez pedig az Ophelia első megjelenésénél hallható ún. „balett" zenéje.

Kozincev túl nagy fontosságot tulajdonított és érdemen felüli szerepet adott a zenének.

Feltétlen érdekessége a szovjet Hamlet-filmnek, hogy a szöveg reneszánsz jellegének ellenére mennyire „helyén volt" (a formai túlkapásoktól eltekintve) a rendkívül modern és talán túl szuggesztív kísérőzene. Ennél a filmnél a modern zene egységesen illeszkedett a korban lényegesen régibb drámához. Olivier Hamletje viszont túlhangsúlyozta a régit és bár a színek sötétségével a dráma tragikumát akarta hangsúlyozni, óhatatlanul ellentétbe került a cselekmény és az elmondott szövegek reneszánsz jellege. Szélsőségekben fogalmazva: a lényegesen régebben készült angol filmnél inkább képi túlkapást észlelhettünk, a modern felfogású szovjet filmnél zenei, tehát akusztikai eltolódást.

A színház és film hangdramaturgiai összefüggései bizonyos fokú inverziót mutatnak. Ez természetesen csak látszólagos ellentmondás. Ahogy a film a színháztól és a színház a filmtől természetszerűleg átvesz vagy átment bizonyos formai, de inkább tartalmi megoldásokat, a legfrissebb dramaturgiai jellemző, az akusztika, fontos szerepet játszik éppen ezért mindkét művészetben. A színésznek nincs közönsége a filmfelvételeknél, ezért nagyon fontos a kellő akusztikát létrehozni, amiben a jelenetek felszabdaltsága miatt a színész könnyebben tud egységes alakítást nyújtani. A közönség hiánya számos egyéb problémát is felvet a filmfelvételek készítésénél. Ezeknek a megoldásában elsődleges szerepet kap a fejlődő hangi dramaturgia.

Túl sok a nyílt kérdés és lényegesen kevesebb az esztétikailag indokolt egységes válasz, de annyi bizonyos, hogy a hang dramaturgiai tényezőként való tárgyalása sok problémát fog megoldani. És ez a régi, de újonnan értékelt és más szempontból vizsgált esztétikai tényező ma már természetes velejárója a modern, fejlődő színház- és filmművészetnek.

BÉLAI ISTVÁN

ben sok minden, például a formák hangsúlyozása, a színek elhatárolása, a felület változatos kezelése, a kitűnő szerkesztő készség utal arra, hogy a művészben minden adottság megvan további hasonló feladatok megoldására. Részemről nagy várakozással nézek a fiatal alkotó útja elé.

TÓTH BÉLA

SZILÁGYI ELEK KIÁLLÍTÁSA

Ez a tárlat azért jelentős, mert bizonyítja: Hajdúböszörmény képzőművészeti súlya a régi. Káplár Miklós, Kampler Kálmán, Király Jenő öröksége haladó formában tovább él. A nagy elődöket bátran vállalják a mai fiatalok, őket ugyanolyan szeretettel fogadja és vallja magáénak Debrecen is, a nagyobb testvér.

A Medgyessy-teremben bemutatott húsz alkotás nem elég Szilágyi Elek eddig megtett útjának végigkísérésére, de elég a jelenlegi böszörményi élethez kötődő alkotói alapállás megértéséhez. Realista, érthető; emberről embernek beszél. Böszörmény világát festi, teljesen emberközpontú, mai. Csak két csendéletet állított ki – keveset is fest – e kettő is az ember virágát, kenyerét és vizét teszi elénk az asztalra.

Előző önálló debreceni tárlata óta két irányban lépett előre. Képszerkesztése konstruktívabb lett. Kevesebb részletezéssel, összefogottabb megoldásokra törekszik. Nem zár le foltokat olyan erős összefogó kontúrokkal, melyek szétverhetik a kép egységét, megölhetik az érzést és értelmet.

Másik változás a színesebbé válás, új színek, új érzések tolmácsolása, melyek olyanok, mint a mélyről jövő hangok, a belső küzdelem jelei. Tört színek, árnyékok és reflexek nélkül, alárendelve a belső rend, érzelmek és feszültség törvényeinek. A *Gyász* című képen a sok fekete csak lezárja az arcot, a tört hideg színek hordozzák a romlás és pusztulás jegyeit.

Az *Ablak előtt* című képen mondja el hitvallását a művészetről. A műtermet a külső világtól elválasztó és összekötő ablaknál helyezi el a fő alakot. Konvencionálisan a vászon elé is állhatna, esetleg ecsettel és palettával. De a művészi alkotás folyamatában sokkal fontosabb a külső és belső elemek egymást formáló harca, az ellentmondások küzdelme, amit jóval előbb kell megvívni, mint az ecsetet és vásznat elővenni. A legjellemzőbb pillanatban kell rögzíteni minden mondanivalót, ez a művész festészeti elveinek lényege. Ezért tudja a ma dolgozó parasztját a *Portré* című képen egy fej bemutatásával úgy elénk állítani, mint a termelő-teremtő munka hősét, aki a harcot ésszel, ellentmondások feloldásával előbb végzi el és ezzel túljut a nehezén.

A gyors hatásról lemond, de sokkal mélyebbre ás. Igényes magával és népével szemben, amelyből vétetett. Hűségét azzal is bizonyítja, ami műveiből tudatosan hiányzik. Nem néz és nem mutat hátra. Csak jelent ismer és jövőt. Nincs teatrális mozgás, helyette a mozgást megelőző feszültség a csúcs. Nincsenek hivalkodó, ropogó színek. Hiányzanak a formabontás rejtjelei. Nincs pesszimista sötétség. Mondanivalója érzelmet és értelmet keres, ezért ilyennek is kell lennie. De nem szájbarágó, irodalmi módon, hanem a festészet nyelvén akar hatni. Ezzel a nyelvvel ismerkedni, barátkozni kell, saját nyelvtana van.

Szilágyi Elek nem alkot gyorsan. Egyszerre öthat képet is érlel. Saját korában él, azt kireszkeszteni egy percre se tudja, de a mondanivaló egy életen át érik. A *Tamburás* hangját ő is hallgatta a kemence melegénél, de a zene ma szól. A képek ma beszélnek. Nem ordítanak. Érti, aki odafigyel.

ÉLES PÉTER

A csehszlovákiai magyar líra új hajtásairól

Költőkben a csehszlovákiai magyar irodalom is gazdagabb, mint szépírókban. Amikor tavaly Csanda Sándor egy év lírai termését értékelte, kilenc kötetről szólhatott, míg a prózát elemző kollégájának be kellett érnie hárommal, azok közül is egy régi tanulmányok gyűjteménye volt. Azóta egész tucat értékes könyv készült a Tatran kiadó magyar üzemében. Ezúttal három kis lírakötetről szólunk: Gyüre Lajos és Bárczi István első, Zs. Nagy Lajos második önálló bemutatkozásáról.

Ítéletünk igyekszik jószándékú lenni, de úgy véljük, értelmesebb, hasznosabb az őszinte szó. Csak kárt okoz, ha az udvariasság elnyomja a kritikát.

Gyüre Lajos 1958-ban mutatkozott be a Fiatal szlovákiai magyar költők antológiájában. Első kötete, a *Meditáció esőben* az azóta eltelt tíz év termésének legjavát ígéri. Fájdalom, hogy ez a legtovább érlelt kötet bizony elég sovány gyümölcsöket hozott. A kötet mindössze huszonnyolc vers, van néhány nagyon szép gondolata, eszmeisége rendkívül rokonszenves, jó verset azonban alig találhatunk benne három-négyet, s azok sem hibátlanok. Sok a sallang, a kínrím, a zavaró felületesség. A *Nagyanyám beteg* így kezdődik:

Nagyanyám beteg. Kiaszott, sovány teste
fáradtan ágynak dől, ha eljő az este.

Az „este"-t itt nyilván a „teste" kérte, csakhogy ezáltal értelmetlen lett a „beteg" jelző, hiszen este azok is fáradtan ágynak dőlnek, akik nem betegek. Milyen más funkciója van az este-teste rímpárnak Weöres Valse triste-jében! De olvasom a harmadik sort: „Valaha nádszál, horpadt most a háta..." *Horpadt* a háta? Az öregedéssel járó betegség biológiai tüneteként nehéz ezt elképzelni. Ha van egyáltalán ilyen, annyira egyedi lehet, hogy extrémitása zavarja e vers egyszerűségét. Pedig szinte a Toldi-ra emlékeztető szép sorok is vannak itt:

A szem is elgyengül, gyöngyös harmat szállja,
felgyülemlik, s kiül az ezüst pillákra.

Lapos, bőbeszédű és frázisszerű a *Mokcsakerész*, a *Várakozás*-ban: „ébren várod a percet, az el soha nem feledőt, az első sírást." A perc hogyan lehet nem feledő? Talán nem feledhető? Ismét más probléma:

A telepen nagy a lárma,
sátorosok falujába'
új nóta kél, új dal fakad,
a hegedű húrja szakad,
bánatában.

Hiányzik az egységes lírai átformálás, áthangoltság, hiszen kontraszthatásra – a vers további részletei mutatják –, nem törekedett a költő. Az első négy sorból pedig lakodalmat sejtenők, de aztán rájövünk, hogy gyász van itt, Szabó Pétert siratják. Egyébként az egész vers gyötrődés az el-elkapott tiszta balladai hang és a frázis kísértése között. S azt példázza, hogy balladában el lehet siratni veszendő életeket, de mai mondanivaló hordozására csak nagyon avatott kézben alkalmas a naiv népi, népballadai hang. *A kisbojtár* bőbeszédű, hiányzik belőle a balladai erő. Tragikus, de nem drámai... *A félelem napjai*-n látszik az élmény formáló ereje, a tartalom és forma belső harmóniája: a félelem és fájdalom növekedése szabja meg a vers dinamikáját. Jó a *Tisz-*

Tilless Béla 1968-ban krakkói képeit állította ki a Lengyel Kultúra helyiségében. A most bemutatott képeit Poznan és Lublin ihlette meg. A két város különböző karakteréből az egyező vonásokat szűrte ki: a városi táj szigorú szerkesztettségét, a lengyel épületek jellegzetes konstrukcióját, jóízű dekorativitását és a lengyel emberek, a lengyel szellem dinamizmusát.

Képei is ezzel a dinamizmussal telítődtek meg, a gondos, minden esetlegességet kizáró kompozíció, a szemérmesen visszafogott színvilág, s a szokatlanul gazdag faktúra között feszülő kölcsönhatás eredményeként. A különös, álomszerű hangulat és a konkrét, tapintható képvalóság ellentéte filozófikus problémákat tár a néző elé. A dinamikus és statikus dialektikája, a fejlődő, egymásból kibomló formák tere, s a sík felület ritmusa is meghatározó jegyei ezeknek az alkotásoknak. A lengyel városok évről-évre vonzzák magukhoz a művészt, s ez a vonzerő árad a képekből is. Ezeknek a műveknek tulajdonképpeni fokmérője, hogy milyen szeretetet képesek felkelteni bennünk mások –azaz a lengyel tájak, lengyel emberek– iránt.

533–fnyv I

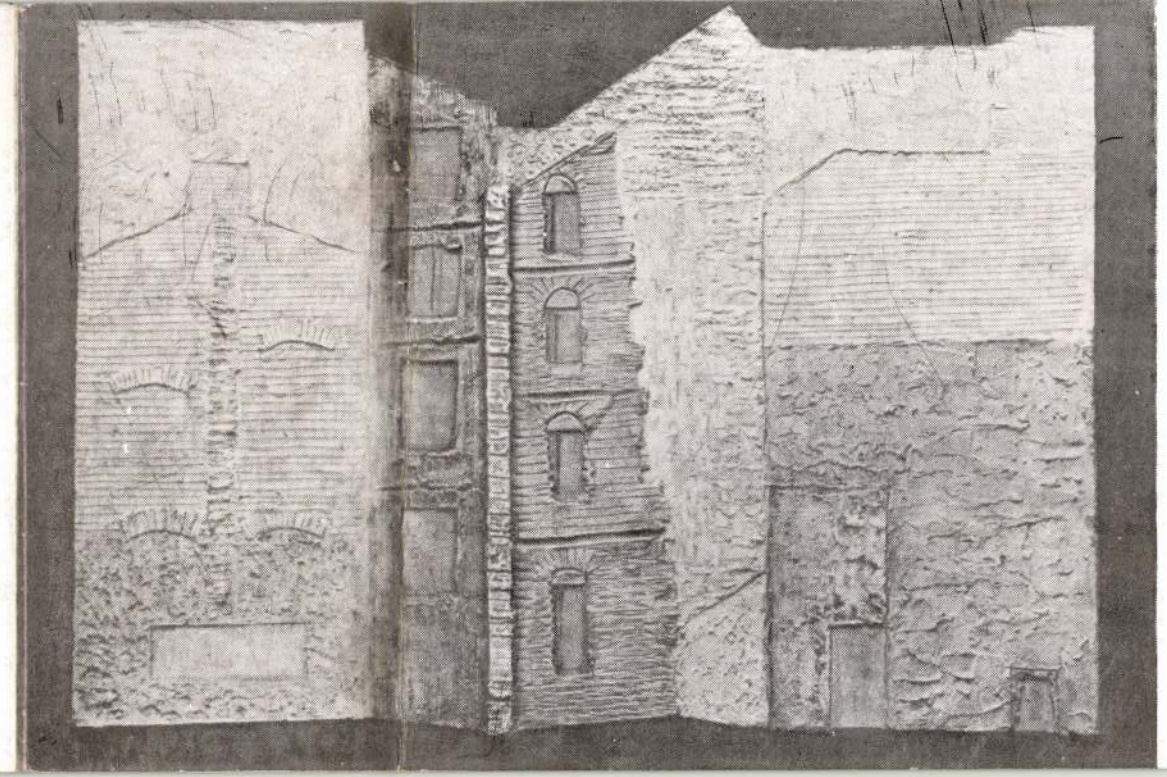

két város

tilless béla

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1971. MÁRC. 20 — ÁPR. 3.

LENGYEL KULTÚRA

BUDAPEST VI. KERÜLET

NAGYMEZŐ U. 15.

A LENGYEL KULTÚRA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

tilless béla festőművész

két város c. kiállításának megnyitására

1917. MÁRCIUS 20-ÁN,
SZOMBATON 12.30-KOR MEGNYITJA
FÁBIÁN LÁSZLÓ
KRITIKUS

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

PODWALE 70×122
LUBLIN III. 60×120
POZNAN V. 69×99
LUBLIN II 60×80
WARTA I. 74,5×60
POZNAN I. 79,5×122
LUBLIN V. 50×50
POZNANI ÁLOM 50×72,5
LUBLINI HÁZ 61,5×100
KU FARZE UTCA 91,5×56,5
LUBLIN IV. 92×57
WARTA II. 76×72,5

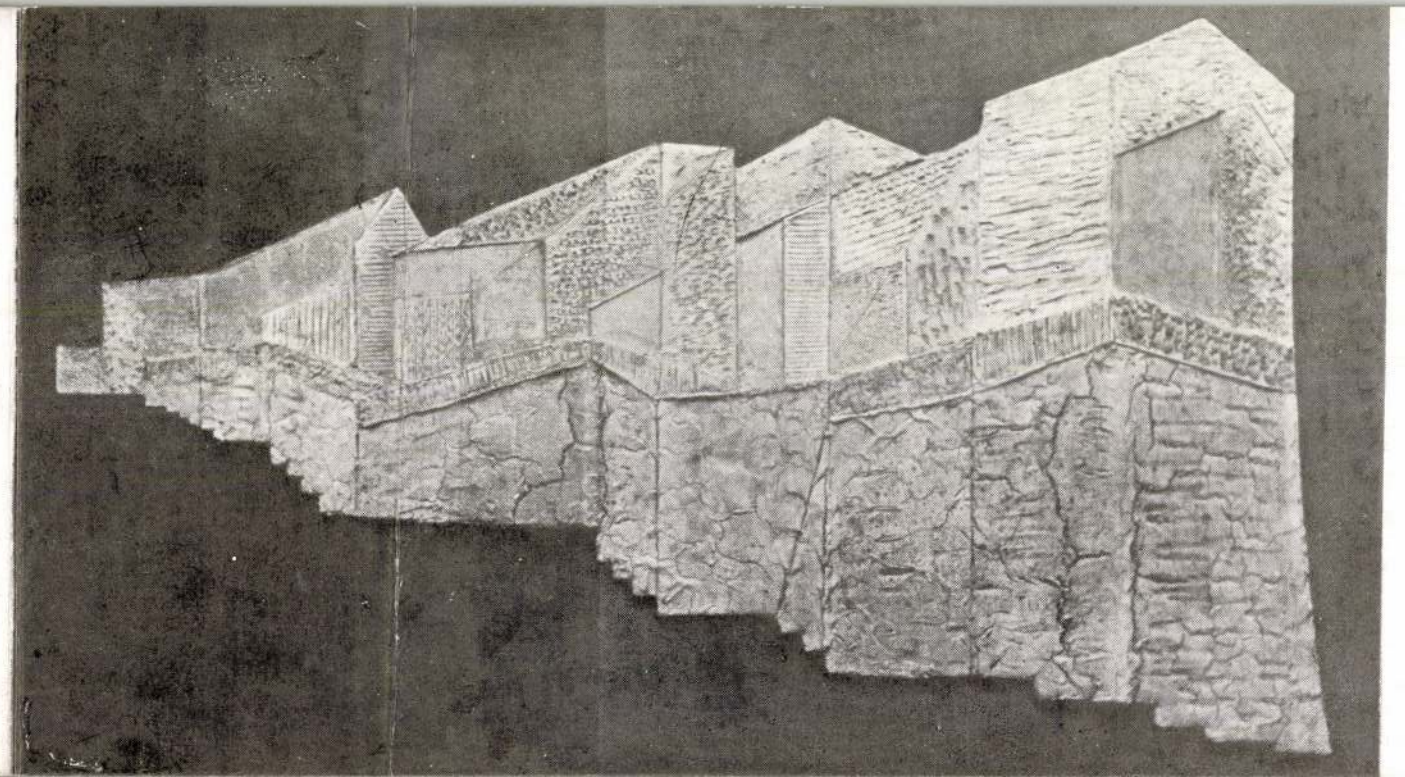

Tille, G

budai udvari kertész
Mária Terézia Erzsébet.

A. v. Stechhovennak, a
schönbrunni park felü-
gyelőjének terve szerint
kiviteleste a budai vár-
kertet.

Fleischer 1932

Századok 1933. 217. l.

TILLES Béla szobrász

Vikár Sándor zenetudós siremléke

FAZEKAS Árpád - SZEKRÉNYES András: Nyiregyháza temetői. Nyiregyháza : Sz-Sz-B.m. Temetkezési Váll., 1990 35.p. ill.

TILLESS BÈLA

ÉLETÜNK

MŰMELLÉKLET • 2004

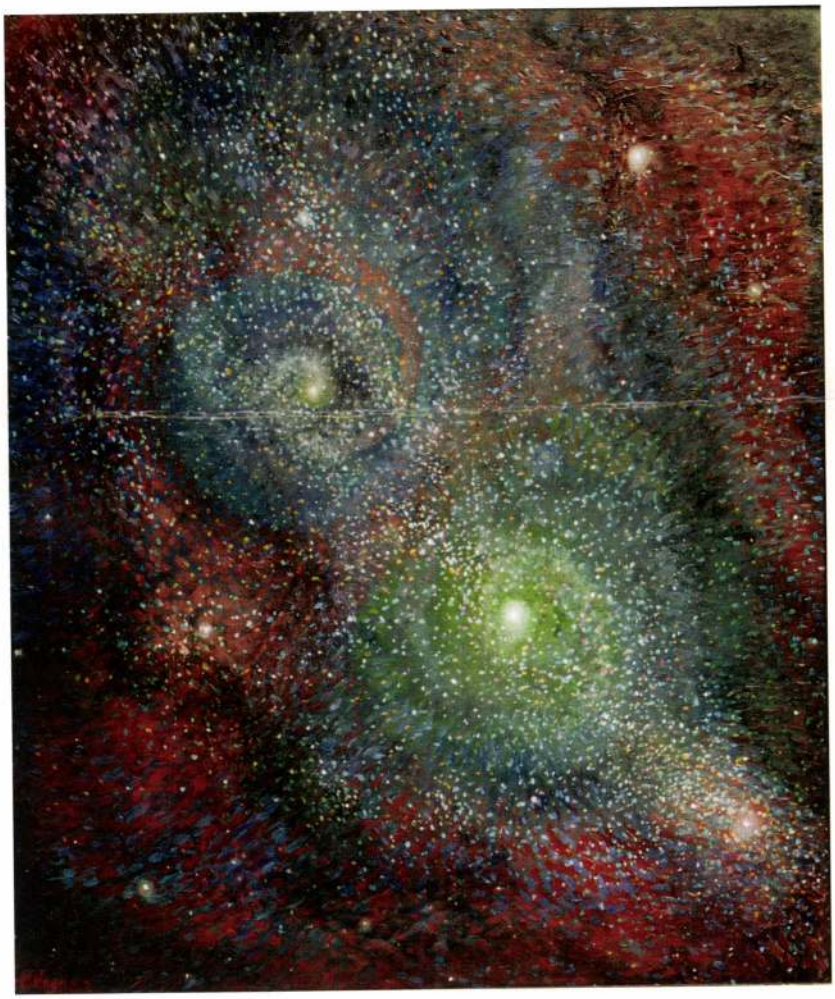

TILLESS BÉLA

Műtermében: Tilless Béla (1932. december 19., Szihalom) – 2004.
Borítón: Együttállás – 2004. (Fotó/reprók: Markovics Ferenc)

A kozmosz rendje

„és megint fölnéztem az égre
álmaim gőzei alól..."
József Attila

Markánsan ki lehet már tapintani a hetvenkét esztendős Tilless Béla életművének karaktervonásait. Mindenek előtt azt, hogy a konstruktív, tehát szisztémába rendezett mű-építés mindenkori sajátossága: az elrendezés a kompoziciós biztonságra törekszik, a véletlenszerűségek alig-alig kaphatnak helyet, hacsak nem a – contradictio in adjecto – tudatos beépítésben. Ezt az oximoront amiatt kellett vállalnunk, mivel mind a korai – pop artos –, mind pedig a legújabb – expresszív – korszakában fölsejlenek talált (noha nem keresett) elemek, amelyek végül szervesen épülnek be a műbe – akárha kijelölt kompozíciós helyükre lelnének benne. A popos objektek voltaképpen sajátos reliefek voltak, amelyek a mindennapok trivialitásaiból emeltek be elemeket, és zártak szigorú keretbe. Rend, rendezettség uralta ezt a világot, amelyik ugyanakkor a humánumból kiszabadult/kiszakadt tárgyak sajátos szimbolikáját hordozta – mintegy a társadalmi normák változásának jelenségére is utalva. Nem a fogyasztói társadalomról szólt (mint általában a pop), de az iránta való ácsingózás kelet-európai nyomorúságáról igen.

Mostani festői korszakában Tilless a kozmosz felé, a rejtelmes szépségű csillagvilág felé fordul, annak rendjét, titokzatos történéseit és viszonylatait idézi meg képzőművészeti (festmény) látványként. Illuminációk ezek – a szó régi értelmében, hogy ti. festéssel készített díszítmények, amik határozott kompozíciójuknál fogva valóban megérdemlik a képkeretet; azt, hogy valóságos táblaképként értékeljük őket. Az indulat, amely a pop-reliefekben is ott feszült, ezúttal gesztussá válik, noha éppen a kozmikus mozgásokat leképezendő is. Kékek, vörösek, sárgák, esetleg fehérek, feketék alkotják a képtereket – mintegy a nyitottságra utalva.

Legszembeötlőbb művészünk konstruktív hajlama plasztikáiban. Egytől egyig mértani rendből származnak alkalmazott elemeik, fölhasználásuk pedig jobbára a matematikára támaszkodik. Az elemsorolás, az elemek egymástól való elmozdítása (esetenként valóságos – gépi – mozgatás is!), a kimódolt építkezés mind-mind ezt a hajlamot tanúsítja. Fémet, fát használ elsődlegesen alapanyagul, anyagainak szépsége ugyancsak esztétikai elemmé válik a megmunkálás során. Jellegzetes karakterüknél fogva ezek a plasztikák az általuk képzett negatívokkal is ritmikai kontaktusban vannak: játékosságukban, könnyedségükben lelhetjük föl eleganciájukat. Úgy tetszik, nem is háromféle hangról, inkább egyetlen hang rafinált modulációiról beszélhetünk Tilless Béla művészetéről szólva.

Fábián László

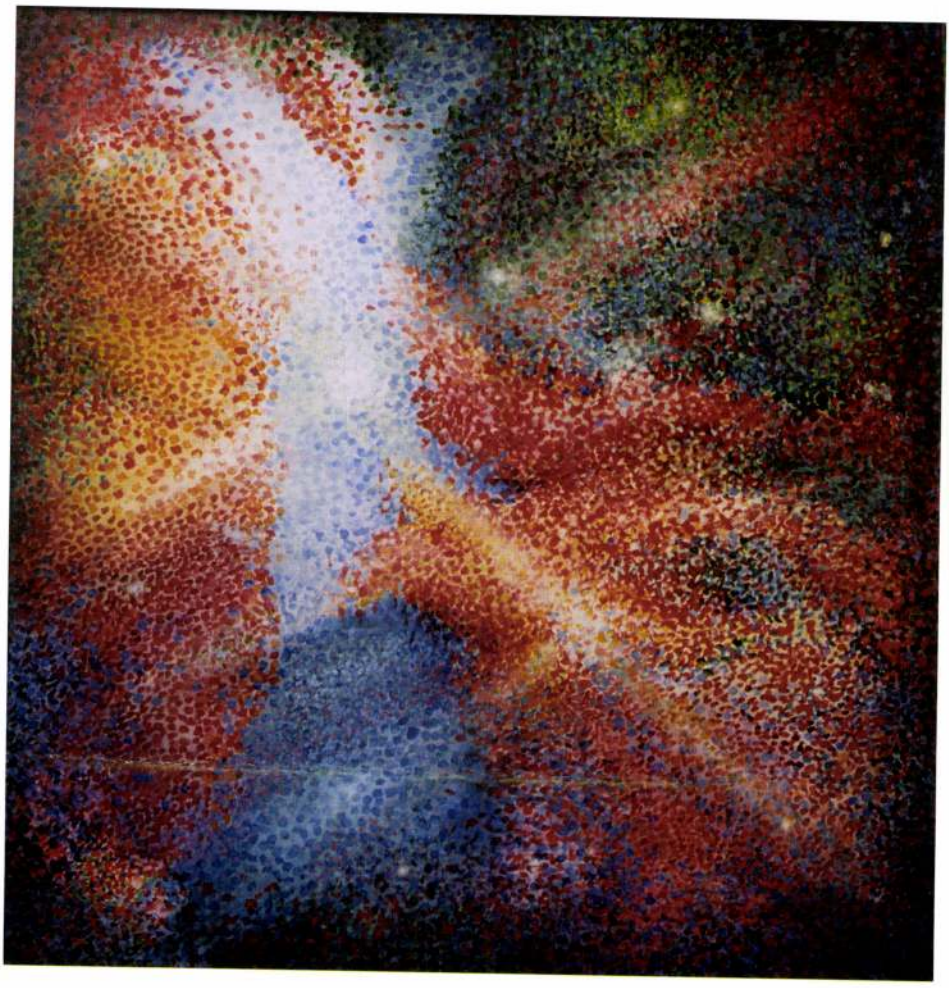

Kitörés

Száguldó galaxis

NGC 1319 Galaxis

Cassiopeia
9

Blondel (Keretes kép)
10

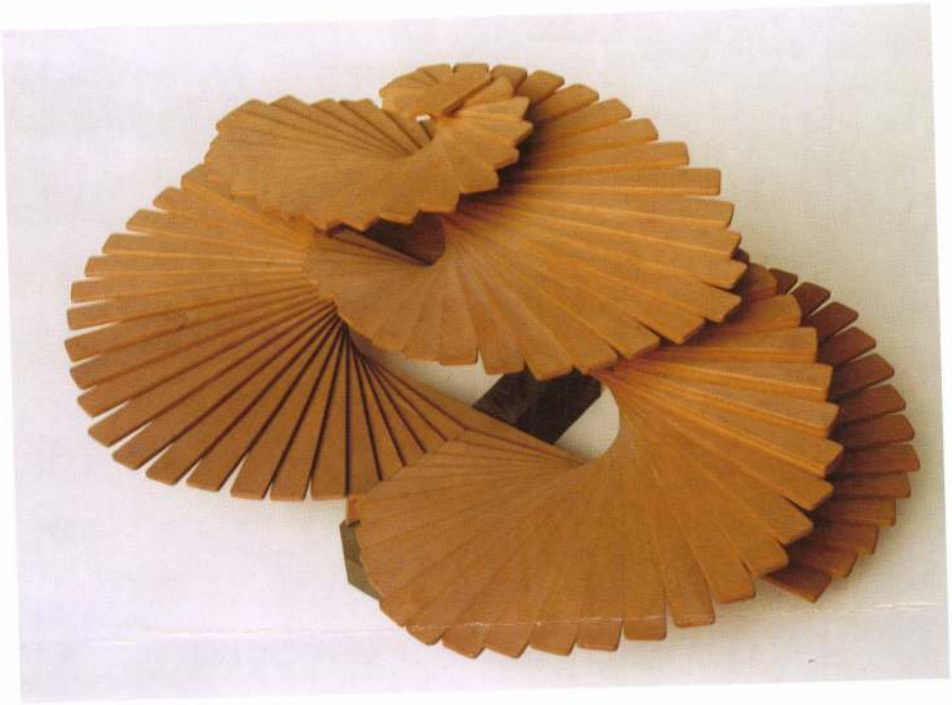

Életfa

12

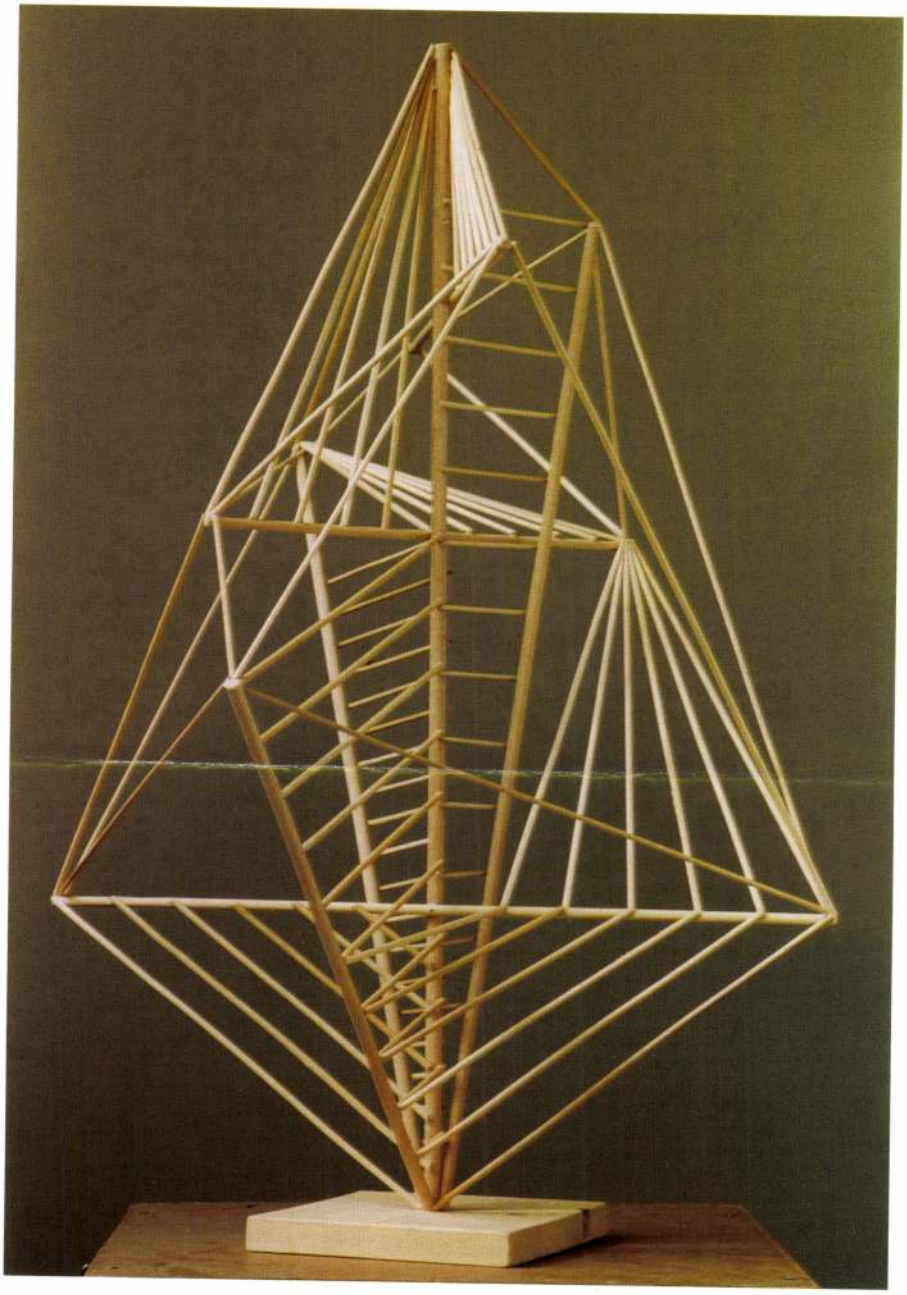

Térvázlatok I.
14

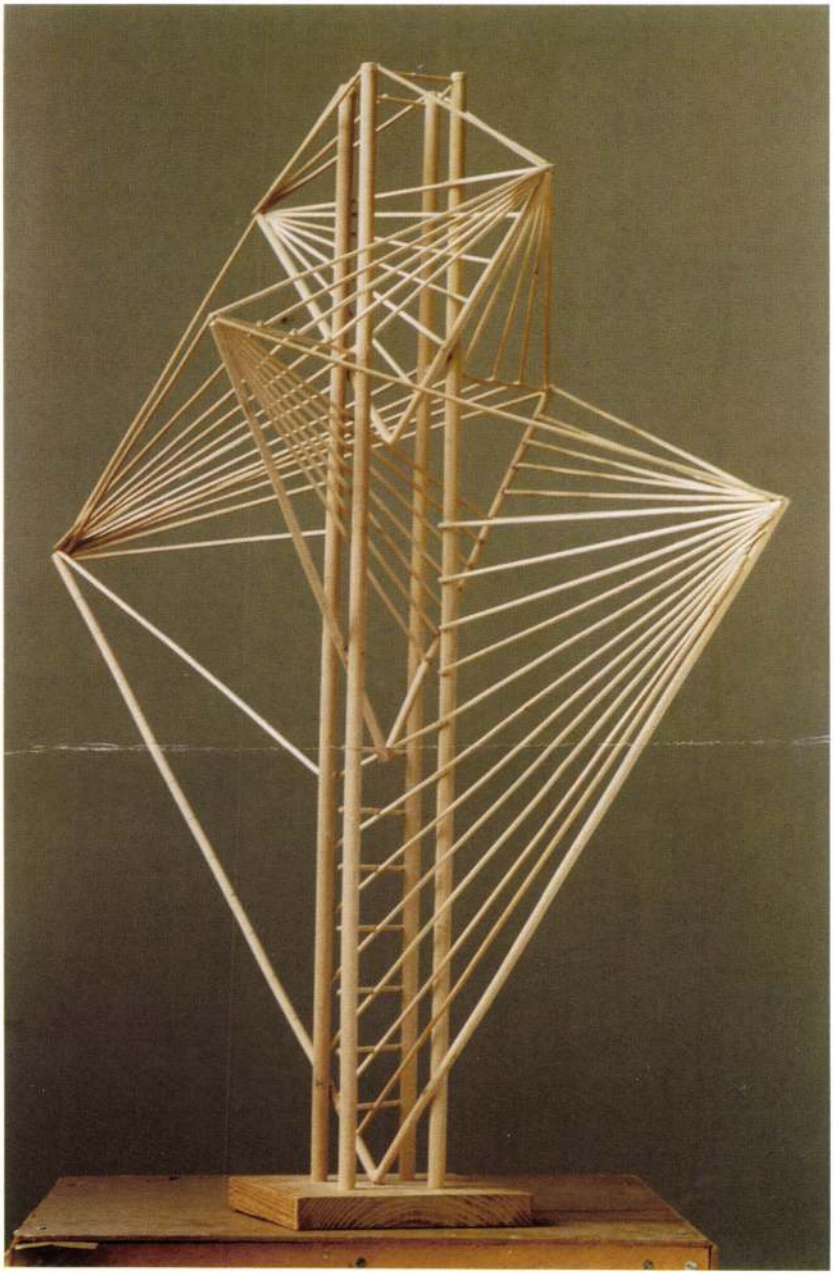

Térvázlatok II.

HANGALAKZATOK:

a Hanga Kiadó 2003-as tavaszi-nyári „kollekciója"

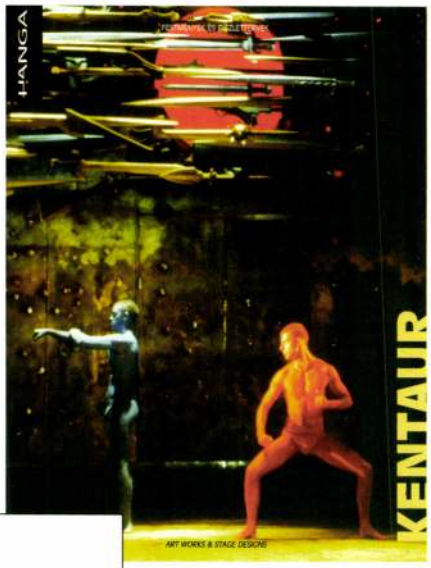

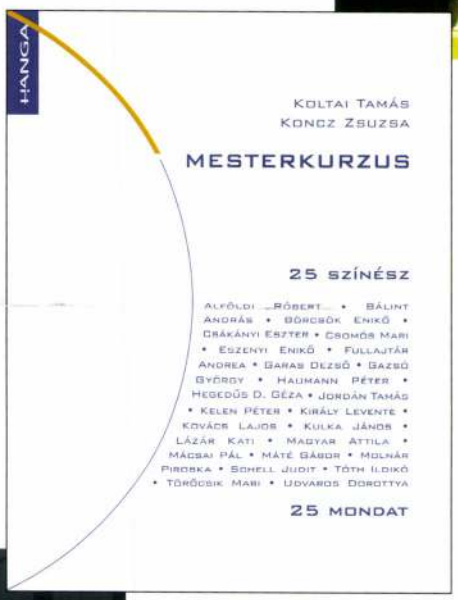

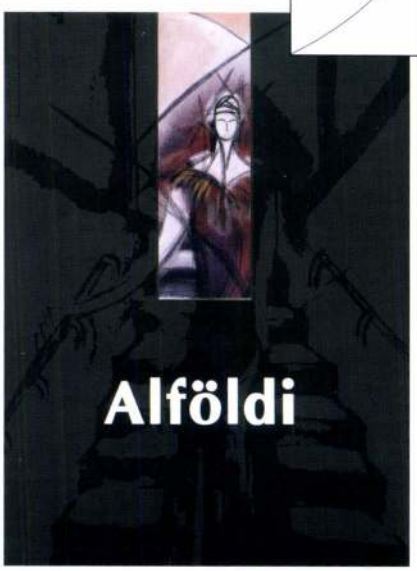

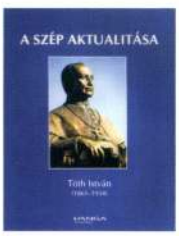

HANGA KIADÓ

További információ: Hanga Kiadó
1089 Budapest, Reguly Antal u. 21.
Tel.: 210-6829, tel./fax: 210-6811

A műmellékletet az R.S.P. Kft. készítette

Tilles Béla
festő

Tilles elemte városképeket készített, amikre lengyelországi úti élmények is késztették. Majd a geometriai alapformákkal foglalkozott.

Kovács Gyula: Debrécen képzőmüvészei.
Müvészet, 1974.október - 9.oldal.

Tilles Béla
festő

A művésznek négy sok kiállítása volt Budapesten, Debrecenben és külföldön is. Tilles Béla a Magyar Képzőművészek Szövetségének tagja.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974.október - 9. oldal.

Tilles Béla
festő

Arany metszés-osztásokat tartalmazó sorozatai inkább sorolhatók a hagyományos reliefhez, mint a táblaképhez, a stukkó technik át alkalmazza.

Kovács Gyula: Debrécen képzőmüvészei.
Müvészet, 1974.október - 9.oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Bélát 1958a Debrecenbe vitette, ahol 1962-ben rendezte első kiállítását, lírai tartalmú festményeit mutatta be.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974.október - 9. oldal.

Tillés Béla
festő

„Mobil térplasztika" 1974.
(repro)

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974.október - 9. oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla 1932-ben született Szihalomon
községben. Nem járhatott a képzőművészeti
Főiskolára, hatott tölbször jelentkezett fel-
vételére. Tölb-ismert művész műtermében
volt bejárátos.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974.október - 9. oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles „Gicos" című művén a hiphevélet
is osztábat adó négyzetformák lépték
helyesen szükiknek a hip közepéig, ahol
a nérő ha felvehén egy függőnyhálót,
Gicoses balatoni levelező lapot láthat!

Kovács Gyula: Debrecen képzőmüvészei.

Müvészet, 1974.október - 9.oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles taisadalom-kritikai szemlé-
lelét érvényesíti „Ablakok" ciminü so-
rozatában, amely fából, gipszből, festik-
ből és más anyagokból készült vegyes
technikával.

Kovács Gyula: Debrecen képzőmüvészei.

Müvészet, 1974.október - 9.oldal.

Tilles Béla
festő

A művész most egy térplasztikán dolgozik, ami a Hatman Kató út és a Tanácskörtársaság út sarkán lite-sítendő víztükörre kerül.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974.október - 9.oldal.

Tilles Béla

festő

Tilles Béla az anyagok fokozatos megismerésével jutott el a képtől az elektromos motorral hajtott fém-plasztikáig.

Kovács Gyula: Debrecen képzőmüvészei.
Müvészet, 1974. október - 9.oldal.

Tilles Béla 2.

Hódolat a kéznek c. ciklusa nemcsak manus ősnyomat, hanem az értelem diadalát is jelenti. Az egyes darabok szürke, kék, barna színekre redukáltak, sulyuk a 2o kg.

L. M. - Hódolat a kéznek; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 45. l.

Tilles Béla 3.

Az egyes tablók - Vad ló, Mezopotámia, Középkor, Kontinensek, Hold. /Az utóbbi az ember lábnyomát adja a Holdon./

L. M. - Hódolat a kéznek; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 45. l.

Tilles Béla

Hold
Középkor
Hódolat a kéznek II.
Hódolat kéznek III.
/Mindegyik vegyes technika/

Műgyüjtő, 1971. 4. sz. 44-47. l.

Tilles Béla 1.

Évekig kőművesként dolgozott. Technikája - fatáblára erősitett formavázra kerül a homokkal, sóderrel kevert enyves gipsz. A szint végül ecsettel adja meg. A földi lét fejlődésváltásait akarja igy visszaadni.

L. M. - Hódolat a kéznek; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 45. l.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla kiállításán bemutatott
hét tábla összefoglaló címe
„Miméris" az alkoholizmus kijáró
szent hódoltatva utal.

Vizdos Zoltán: Jegyzegélés
Műtészet, 1972. július – 45 oldal

Tilles Béla
festő

Tilles Béla most 7, a régi
kakasos képhez hasonló
stukkóból formált mitikus
jelképpel jelentkezett.

Vidos Lottán: Jegyzetes
Művészet, 1972. julius – 45 oldal

Tilles Béla

festő

Budapesten a XIII. ker Művelődési Központban mutatta be Tilles Béla két nagy festői tablóját

Vidos Zoltán: Jegyzetek

Művészet, 1972. július - 45 oldal

Tilles Béla
festő

Tilles Béla gimnáziumi tanul-
mányait Egerben a Cisztergim-
náziumban végezte. Volt kőmíves
és bányász is.

Vidos Zoltán: Gegyergetés.
Művészet, 1972. szeptember - 45 oldal

Tilles Béla
festő

Tilles Béla a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításain való részvételét a Művészet 1969 októberi száma említette.

Vidosfoltán: Jegyzetek.
Művészet, 1972. július - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla a „Nő hakassal" című
műve alföldi, sőt hímondottan
debreceni.

Vidos Loltán: Jegyergelés
Művészet, 1972. pelius - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának 10 éves jubileumi kiállításán a „Nő kalappal" című képével szerepelt Tilles Béla

Vidos Lóránd: Jegyzetek
Művészet, 1972. július - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla 1932-ben Heröhövesd mellett Szilhalom községben sinlelett erem a környékén a Bükk déljában az Eger patak mellett volt gyerek.

Vidos Zoltán: Gegyergetés,
Művészet, 1972. julius - 45 oldal.

Tilles Béla
festő

Tilles Béla az építészettel a budapesti Ybl Miklós Technikumban levelező tagként ismerhedett meg.

Vidos Zoltán: Jegyzetés.
Művészet, 1972 julius - 45 oldal.

TILLES Béla

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 74

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Tilles Béla

Műve szerepel az „In memoriam Kassák" ciklusban.

Losonci Miklós: A Kassák-emlékkáz gyűjteménye; Műgyűjtő, 1973/1. sz. 19. l.

Tilles Béla

Páskándi Géza: "A diákbolonditó" c. szindarabját a Debreceni Csokonyai Szinház mutatta be.
Szekrényesy Julia: "Cifra-szomoru játék" c. kritikájában a darab ismertetése során kiemeli Tilles Béla diszleteit, melyek "szépek, átgondoltak és kidolgozottak."
Greguss Ildikó tervezte az előadás jelmezeit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 13. lap.

Tilles Béla.

A debreceni Egyetemi Galéria kiállításainak plakátjait a művész készítette.

Tóth Erwin: Az Egyetemi Galéria kiállításának mérlege.

Hajdu-Bihari Napló, 1971. aug. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tilless Béla festőművész

EGYETEMI ÉLET

1968 DEC 10

1021

KÖR, 1968

Képek. Vannak egészen jók, vannak kevésbé jók is. A tárlókat nézve rájövünk arra, hogy az alkotókról milyen keveset tudunk. Pedig itt élnek köztünk. Kollégák.

A tények

1967. december. Megalakult a KLTE képzőművészeti köre. Vezetője Tilless Béla festőművész, tagjai: 10—12 telkes és tehetséges Kossuthos.

1968. november. A kör hat tagjának 40 művéből kiállítást rendeztek. A kiállítást ünnepélyesen megnyitották, s a vendégkönyv tanúsága szerint jópáran meg is nézték. Szándékosan nem írtam azt, hogy sokan, mert lényegesen nagyobb figyelmet érdemelt volna, mint amit kapott.

Hol? Mikor? Hogyan?

Az első két kérdésre könnyű válaszolni. A kör foglalkozásait szerdán és pénteken este a tenisz-klub helyiségében tartja. A gondot a „hogyan" jelenti. Nemcsak nekem, a körnek is. Mert a helyiség nem a legmegfelelőbb. Elsősorban, mivel tél van, a klímája nem az. Reggel befűtenek ugyan, de a fizika törvényei alól ez a terem sem kivétel, estére kihűl. Tudom, hogy itt délelőtt óra is van (mindössze heti egy-két alkalommal), de véleményem szerint nem jelentene különösebb(anyagi és munkaerő) problémát, ha szerdán és pénteken délután is befűtenének. A kör ezt már sokszor kérte, eredménytelenül. A helyiségben nincs konnektor, ami szintén nehezíti a munkát. A kérés ennek érdekében is elhangzott, szintén sokszor és szintén eredménytelenül.

A kör ennek ellenére dolgozik, komolyan és lelkiismeretesen. Általában modell után rajzolnak tanulmányokat, szén, grafit vagy pasztell technikával, de a kiállítás tanúsága szerint a monotypiát is szívesen alkalmazzák, s tudják is alkalmazni. Jó kiegészítő lenne az agyagformázás is, ha a művek tárolását és napközbeni kezelését meg tudnák oldani. Technikai nehézségek tehát vannak, ennek ellenére nem tudom elhinni, hogy a Kossuthon összesen 10—12 hallgató volna csak, aki érdeklődik a képzőművészet iránt, és tehetséget is érez hozzá. Ha valaki be akar lépni, menjen el, szívesen látják. Kérdés, nem lehetne-e ez a kör mindhárom egyetemünké? Sokkal több hallgató működhetne szakavatott irányítással és a támogatás is növekedne.

Miért?

Miért nem törődünk többet a körrel? Ez a feladat elsősorban a KISZ-re hárulna, hiszen a KISZ-bizottság kezdeményezte és patronálja a kört, most mégis mintha kissé mostohagyerek lenne. Több megértéssel, gondosabb, figyelmesebb, lelkiismeretesebb törődéssel nagyon sok, sőt minden problémát meg lehetne oldani. És ez nemcsak annak a körben dolgozó néhány embernek lenne jó, hanem az egyetem minden egyes hallgatójának, sőt nem túlzok, ha azt mondom, az egész városnak. Súlyos kijelentés? Bebizonyítom. Kevesen tudják, hogy a kör nemcsak alkotó munkával foglalkozik, hanem kiállításokat is szervez. A közeljövő tervei: Barcsay Jenő, Czimmra Gyula festő-, Borsos Miklós és Laborcz Ferenc szobrászművészek kiállítása. Emlékkiállítás Kassák Lajos irodalmi és képzőművészeti anyagából ... A kör saját kiállítását is bemutatják Debrecen több felsőoktatási intézményében, sőt csereki-állításokat terveznek más városok, Szeged és Pécs egyetemeinek ifjú képzőművészeivel. És ez már nemcsak a kör ügye, hanem minden művészetkedvelő emberé, ilyenek pedig, tudom, nagyon sokan vagyunk.

Barbárság

Ez a gondolat jutott bennem félig hangosan kifejezésre amikor a kiállítás vendégkönyvét lapozgattam, hogy valami jó idézetet keressek írásom befejezéséül. Találtam is sok műértő és laikus kritikát és dicséretet, de engedd meg nekem, olvashatatlan aláírású kollégám, aki nyomdafestéket nem tűrő „tömörséggel" fejezted ki a kiállításról alkotott véleményedet, hogy szégyelljem magam helyetted. Helyetted, aki bizonyosan megsértődnél, ha jószándékú igyekezetedet valaki sokkal enyhébb kifejezéssel is illetné.

Nagy Jenő

port-passzivi-
zerű. Valóban
csak, hogy a
egő, a könyv
sel küszöböl-
ból származó
ogy történjék
genis szükség
m így volna,
kötelezővé a
n a sportfe-

an ismerik a
olyan sport-
y a kívánságo-
ódon fölmér-
hogy a je-
valóban nem
gét, de való-
tásával kide-
szívesen részt
e ha nem így
yelnék a hall-
atunk-e, hogy
! Elvi kérdés:
a, hogy kielé-
ket, hanem az

ogy a vébé a
litikai és ideo-
ozik. Ez azon-
y e fő felada-
y á l t a l á b a n
ó bizottság ki-
akkor nem is
i a BTK-n ta-
oka. Ez! A fel-
(azaz lehet, de
elválasztani
orolt feladatok
an a sporthoz
rtozik, hogy a
szközök, egye-
ikre. Az okta-
eti kérdésekbe

vagy a tojás című cikk után fedezték föl a sportfelelős hiányát, s bízták meg Békeffy Győzőt a kari sportmunka ügyeinek ideiglenes intézésével a november 19-i vébéülésen. Más kérdés, hogy az „Egy sportfelelős nyomában" című cikk k ö v e t k e z t e t é s e i nem eléggé mélyek. Ha azok lennének, akkor nemcsak a sportfelelős hiányában, hanem a vébé s z e m l é l e t é b e n is keresné a sport-passzivitás okait. Hogy a hangnem sértő volna? Mi, a n e m é r i n t e t t e k, nem éreztük annak. De ha annak éreztük volna, mint érintettek (ettől ugyanis nagyon sok függ!), akkor se kérnénk az újságot, hogy ne közölje. Mert ezt a kényesebb idegvégkészülékekkel rendelkezők a bírálat elfojtásának vélhetnék.

Végezetül, hogy miről írjunk, miről kérjünk cikkeket munkatársainktól... Köszönjük a tanácsot, de ha Dám elvtárs olvassa lapunkat, tapasztalhatja, hogy a levelében fölsorolt valóban hallatlanul fontos kérdésekről m i n d e n idei lapszámunkban írtunk. Kétségtelen, írhattunk volna ennél többet is. Dám elvtárs bizonyára tudja, emlékszik rá, hogy a KLTE bölcsészettudományi karának KISZ-titkára, Dám László szeptemberben ígért egy cikket az érdekvédelemről. A leadási határidő előtt azonban két hét halasztást kért, aztán ismét két hét halasztást... Az érdekvédelmi cikk máig sem érkezett be szerkesztőségünkhöz. Kaptunk ellenben egy hosszú levelet Dám elvtárstól a sportmunkáról...

Most aztán nem egészen értjük a dolgot: ha az érdekvédelem fontosabb, miért nem arról írt? És ha a sportmunka stagnálása jelentéktelen ügy, miért foglalkozik mégis éppen ezzel egy cikknek is beillő hosszúságú levélben?

Válaszát várjuk.

Tisztelettel

az Egyetemi Élet felelős szerkesztője

nyák és kopott farmerek, azt még most sem értem.

— polák —

IDILL

Este 11 óra, Tóthfalusi kollégium, földszint.

Valaki caplat a folyosón, klaffog a papucsa. Énekelget magában: „Mit tudsz te rólam?..." Magában? Talán magának, de én is hallom a szobában, ahol igyekszem elmerülni a nyelvészet rejtelmeibe.

Reggel ismétlődik a dolog, a változás annyi, hogy tanulás helyett aludni szeretnék.

Este, reggel mindig hallom, nem tudok menekülni előle: „Mit tudsz te rólam?..."

Semmit. Azaz mégis: fogalmad sincs róla, mi a tapintat!

— cs —

RÓL — TÁRGYILAGOSAN

— akartam még a címhez ír-
nyára megjelenik még írás a

ben — az EÉ szerkesztője és
bizottsága közötti megállapo-
lynek egyrészt valóság-alapja
srészt amely olyan horderejű,
nyilvánosságát.
mokban (il) és T—ia cikkei,
att igazságtalan és sértő vád-
és vezetőit. Az (il) által emlí-

vespótlékot", kivédve ezzel azt a lehetőséget, hogy Gál György, a menza állandó „diákellenőre", naplójában utánalapozzon, és megállapíthassa, hogy panasza valóban jogose, és ha igen, magyarázttal szolgáljon a miértre is.

Az eddigiekből már-már azt lehet kiolvasni, hogy szerintünk a menzán semmi hiba nincs és nem is lesz, amire ne lehetne mindenki által elfogadható magyarázatot adni. Ezt annak ellenére sem állítjuk, hogy ismerjük — csakúgy mint minden menzán étkező — a menza legújabb eredményeit (három választék, kismenza beindítása, presszóká-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁJ 13

EGYETEMI ÉLET

Tilles Béla

Elkésett hír helyett

Eleget beszéltünk mostanában az egyetem és a város, valamint a többi felsőoktatási intézmény kapcsolatáról. E félig formális, félig valós, félig kötelező meglévő (tehát ab ovo a kényszerűség veszélyétől fenyegetett) félig önként vállalt (tehát a kölcsönös kapunyitás lehetőségét rejtő) kapcsolatok között — miért? ki tudná? — kitüntetett hely illeti a népművelési intézet (ne sajnáljuk már tőle az intézet nevet!) és a tanítóképző népművelés szakos hallgatóinak kapcsolatát.

A miértre, hiszen nem költői kérdésnek szántam, azzal felelnék, hogy túl a közös szakmán, és a feltehetően közös érdeklődésen, ez az a terület, ahol nagy szükség van a tapasztalatcserére, ahol leginkább lehetne egymástól új és hasznos dolgokat hallani. Legutóbb a Kossuth-beli intézet vezetője is letette voksát a kérdésben, ismertette az eddigi eredményeket (mert vannak!) és a további terveket (mert lesznek!).

A két intézmény közeledésének egyik állomása volt a KLTE képzőművészeti körének kamarakiállítása a tanítóképző ifjúsági klubjában. (Ezért például nyugodtan irigykedhetünk rájuk: remek klubjuk van, barátságos, hangulatos, pihenésre, szórakozásra, vitatkozásra kiválóan alkalmas, mellesleg olyan ízléses, gondos kiállítást is tudnak benne rendezni, mint most a körnek: itt és most is hadd mondjunk érte köszönetet.) A novemberi kiállítás anyagának legjava került itt falra, heves, olykor túlontúl heves összetűzésekre adva alkalmat, hiszen a megrendezésnek legalább egyik (rejtett) célja ez volt. A másik, ahogyan azt a megnyitó közönségének Tilless Béla bevezetőjében mondta: az esztétikai vakság felszámolása. Nem lehet másra gondolni, mint hogy többen személyes sértésnek vehették e szavakat (s akkor legyen e tény ítélet!), mással aligha magyarázható az az éles (helyenként a metszésig éles) hang, amit némely vendéglátó használt. De ez még mindig egészségesebb, örvendetesebb volt, mint a novemberben — nem is ritkán! — tapasztalható bamba bámészkodás vagy az eleve ellenséges, a rosszindulatot érintő megnyilatkozások.

Fátylat a múltra, bár sokszor a vizes lepedőt sem érdemli. Senki sem próféta otthon (másutt is egyre kevesebben!), de ott a klubban úgy tűnt: „értünk haragszanak, s nem ellenünk". (Itthon ist tapasztalható valami olvadás: a kör — jobb híján — hősugárzót kapott, a modellnek reflektort, s majd a tavasz segít legtöbbet: nem kell gémberedni.)

De a rendetlen mondatok sorában majdnem elfelejtettem a lényeget: az egyetemen, a közvetlenül érdekeltek szűk körén kívül senki sem tudott erről a kiállításról, sem mint alkotó munkánk megismertetéséről, sem mint kapcsolataink kibontakozásáról. A népművelés szakos hallgatók sem. Legyen ez a néhány sor olyan (hosszúra sikerült ám egyáltalán nem megkésett) hír, amelyből az éles elmék egynémely következtetést is levonhatnak.

J. F.

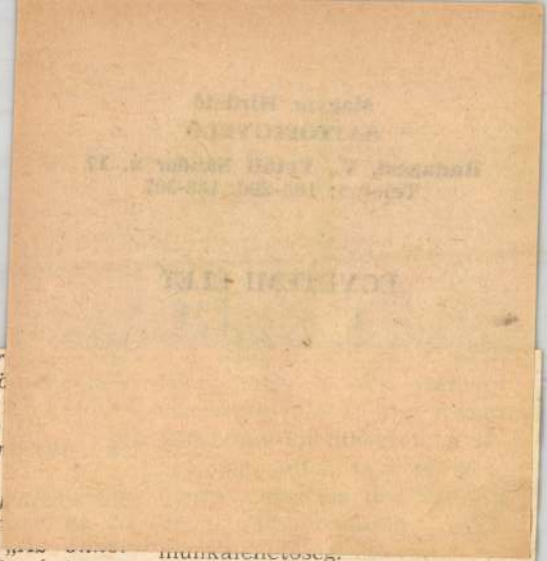

gpróbált a szál-
gődni. Kereste a
ddáig jutott el,
, „az egyik ok-
neg azt, így meg
élzott, hogy „re-
eszéli" . . .

mondtam, hogy
lemlítés, a befa-
yatókat teszitek
't nem mernek
nem árulják el,
y kevésbé fino-
gazuk.
ha továbbadják,
gos folyosóközi
meggyőződnének

nem azért teszem, mert az anar
nekeket hiányolom, hanem az é
ményalkotást és vélemény-nyil
ami szerintem nem eretnekség!
„eretnekség" a nyájszellem ellen
szülessenek „eretnekek".

Azt hiszem, Soltész Judit negy
csészhallgatónak van igaza, am
9. számában, a vitában kifejti:
mányzat szerintem a nevelésnek korántsem a kezdete, hanem inkább a célja, amelyet egy hosszú-hosszú és egyáltalán nem könnyű közösségalakító időszaknak kell megelőznie, mert önkormányzat magától nem »lesz«, a kormányzást tapasztalt vezetőknek kellene tanítaniuk, és nekünk ezt még eddig nem tanitották. Hogyan kívánja valaki tőlünk, hogy ezt már mind magunktól tudjuk!"

Zelenay Anna

munkalehetőség.

Az idegen nyelvet, a külföldi diákokat munka közben megismerni vágyókat Észtország, Lengyelország és az NDK fogadja. Észtországban július 5-e és augusztus 8-a között három hét munka és tíz nap országjárás várja az egyetemistákat. Részvételi díj: 1300

---

ragasztott gyászkeretes papíron: Elhunyt Szabó István professzor.

— Ki halt meg? — érdeklődtél két kacagás között.

— Valami történész prof — legyintett a kérdezett. Te huncutkásan ránéztél, és kiengedted magadból az előbb bennszorult kacagás maradékát:

— Isten éltesse!

Nagyot nyeltem. Ez igen! Szellemes voltál, elismerem. Elgondolkoztatóan szellemes. Milyen szakos lehetsz? Nem történelem, mert az arcod csak épp annyira ismerős, hogy tudom, egyetemista vagy. Megértelek, Szabó István neve nem mond neked semmit. Tényekéséről nem hallottál, tanulmányait nem olvastad. Ez nem is baj; nem szakod a történelem.

A baj, Ismeretlen Ismerősöm, az emberségeddel van. Tudod, Szabó István, azon kívül, hogy történész, egyetemünk professzora is volt, de mindenekelőtt ember. És ezt gyaláztad meg bárgyú mondatocskáddal. Kár, hogy nem tudom a nevedet. Szívesen megírnám pedig, hogy ne csak én, hanem mások is megismerhessenek. Erről az oldaladról is, kedves Embertelen Ismeretlen . . .

Doros Magda

Meghívó

Az OTP Bank Galéria
(Budapest V., Szabadság tér 7-9.)
tisztelettel meghívja Önt
2000. február 14-én (hétfőn)17 órára

/ a kiállítás megtekinthető: 2000. február 14-26-ig (szombat, vasárnap, ünnepnap is) 10 és 18 óra között /

Tilless Béla

festőművész kiállítására

a kiállítást megnyitja:
Ury Ibolya
művészettörténész

közreműködik:

Tilless Ágnes
előadóművész
Weöres Sándor: Ének a határtalanról
Csillagzene

„... láttam, hogyan vált a megszámlálhatatlan erőből álló világosság valóban határtalan világgá, míg a tüzet hatalmas erő zárta körül, mely megzabolázta és egyensúlyba hozta."

(Corpus Hermeticum)

Tilless Béla 1932-ben született Szihalmon.

Tagja: a Magyar Képző- és Iparművészet Szövetségének
a Magyar Festők Társaságának,
a Magyar Szobrász Társaságnak és
1990-94 között a Société Des Artistes Indépendants-nak.

Alkotásai a következő közgyűjteményekben találhatók:
Magyar Nemzeti Galéria, Kassák Múzeum, Szombathelyi Képtár, Déri Múzeum, Jósa András Múzeum, Paksi Képtár, Modern Museum, Szczecin, Nemzeti Múzeum, Prilep (Macedonia), Városi Gyűjtemény Vaasa és Kuopio, Alvar-Aalto Museum, Jyvaskyla, Amos Anderson Museum, Helsinki (Finnország)

Köztéri munkái láthatók: Debrecen, Püspökladány, Tiszaújváros, Mátészalka, Újléta, Nyíregyháza, Budapest-Kamaraerdő, Budapest-Ormező, Miskolc, Pap, Fülesd.
Tevékenységi terület: festészet, jelszerű emlékművek, díszítő jellegű plasztikák, játszóplasztikák, díszkutak, mobilok, színes üvegablak tervezés, környezetesztétikai tervek.

OTP
BANK
GALÉRIA

TILLESS BÉLA

A Budapest Art Studio Alapítvány (BARSA)
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

TILLESS BÉLA
festőművész

A KOZMOSZRÓL
c. kiállítása megnyitójára.
Megnyitja

DR. NAGY ÁKOS
igazgató,
verset mond

TILLESS ÁGNES
előadóművész

1998. április 16-án 17 órakor
Óbuda, Zichy-kastély — a BARSA kiállítóterem, Hajógyár utca 2.
A kiállítás nyitva április 16-tól május 10-ig,
keddtől—péntekig 14—18-ig, szombaton—vasárnap 11—18-ig.

PÁVA (linó)

KÉPEK

1. Várakozók	1963	33 × 55,5	olaj	Déri Múzeum tulajdona
2. Lányom	1964	34 × 38,5	olaj	Magántulajdon
3. Nő vörösben	1964	36,5 × 49	olaj	
4. Kislány babával	1965	26,5 × 40	olaj	
5. Várandós	1965	48 × 76	olaj	
6. Kápolna	1965	35 × 54	olaj, collage	
7. Szobrász	1965	59 × 100	olaj	
8. Galambház	1965	60 × 80	olaj	
9. Nő kakassal	1965	74 × 79,5	olaj	
10. Antennák	1965	39,5 × 70	olaj	
11. Város	1965	39,5 × 48	olaj, collage	
12. Palántázók	1965	68 × 70	olaj	
13. Férfi könyvvel (Lukács bácsi)	1965	50 × 70	olaj	
14. Ház	1965	50,5 × 50,5	olaj, collage	
15. Ketten	1965	38 × 26	olaj	
16. Feleségem	1964	30 × 30	formalkid	
17. Három figura	1964	45 × 45	formalkid	
18. Ember és állat	1964	60 × 60	formalkid	
19. Formalkid tanulmányok	1964	15 × 45	formalkid	
20. Kofa	1964	45 × 60	formalkid	
21. Fák I.—II.—III.	1965	15 × 45	formalkid	
22. Két figura I.	1964	30 × 30	formalkid	Magántulajdon
23. Két figura II.	1964	30 × 30	formalkid	
24. Ex libris I—VI.	1962	6 db	linó	
25. Ex libris VII—XI.	1962	5 db	linó	
26. Páva	1962	18,5 × 27,6	linó	
27. Öregasszony	1962	11,8 × 32,1	színes linó	
28. Debreceni udvar	1962	28 × 29,3	színes linó	
29. Táj	1963	19,7 × 29,5	karc	
30. Nő gyerekkel	1964	15 × 15	karc	

65.5001.5 Alföldi Nyomda

MEDNYÁNSZKY TEREM
BUDAPEST V., TANÁCS KÖRÚT 26.

TILLESS BÉLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1965. OKTÓBER 16—30.

KOFA (formalkid)

Mint ama Karinthy novella ifjú hőse a hegedüléssel — a szép hangok hallatására szomjúhozva artista produkciót is megcselekedvén, hogy eljátszhassa azt a dalt —, úgy volt és van Tilless Béla festési kedvével.

1932-ben született Szihalom községben. Szülőfalujából elindulván, Egerben megszerezve az érettségi bizonyítványt, hétszer felvételizett az ötvenes években a Képzőművészeti Főiskolán, mégsem jutott be, hogy ott ismereteket szerezvén, festésbe kezdjen. A VASAS és a MÁVAG Képzőművész Szakkörbe jár, Szentiványi Lajos és Bőhm Lipót tanácsait hallgatja, tőlük tanulja meg a festési alapfogalmakat. Közben megélhetési gondokkal is birkózik, kőműves-szakmát tanul, technikus lesz, katona, fotós, míg végül Debrecenben megtelepszik. Azóta is ott él az alföldi fővárosban, hogy végre hegedüljön — illetve fessen.

Nem véletlen a Karinthy hasonlat, mert Tilless Béla is küldetéses hevülettel, valami olthatatlan gyönyörűségvágyból fest. Lazúrosan — a vékony sárga réteg alól vörösek izzanak ki, a pirosból okker tüzel. A meleg színek uralkodása képein az érzelmi, indulati tényezők uralkodása is. A meghatározó, a képet formáló erő Tilless művészetében tehát az érzelmeitől befolyásolt festési kedv, gyönyört keltő szándék, amit azonban — mint kiállított művei is igazolják — egyre inkább tudatosan a képi jelentés, a másokat is megindító képi hatás szolgálatába rendel.

Ez a mostani kiállítás első önálló jelentkezése a budapesti nagyközönség előtt. Debrecenben már szerepelt önálló kiállítással az Egyetemen és több közös kiállításon. Ott voltak képei, grafikái Egerben, Pécsett, Miskolcon, a Dolgozó emberek c. kiállításon, és a két utóbbi Fiatalok Stúdiója kiállításon. „Várakozók" című műve II. díjat nyert a Stúdió pályázatán. Debrecenben, a Felszabadulási pályázat III. grafikai díját kapta. Ezeknek a jelentkezéseknek és eredményeknek az az értéke, hogy bennük Tilless lényegében maga-szerezte tudását, vagyis nem valamilyen megtanult formai szabály alkalmazását, hanem megélt élményeit adja. S az ide vezető útja egyáltalán nem volt sima. Egy-egy akadályt jelentő formai tétel legyűrése, megértése egyben alkotói hozzáállási módján is változtatott. Módosult, új tartalmakkal is gazdagodott közben szemlélete, a formai problémák most már a maga megfelelésében alkotói üggyé hatalmasodtak, és szinte észrevétlenül telt meg így művészete korunk megfogalmazásának igényével. Ebből következően tehát egy teljes jogú és felelősségű művész alkotását szemléljük Tilless kiállításán, aki a kor egyetemes jelentésű művészeti problémái megfeleléséhez formál szavakat művészetével.

A „Város" című aranyfólia hátterű képe a dekoratív megjelenítéssel együtt a formák architektonikus egységének szimbolikus tartalmát is hordozza.

„Várandós" c. képe ikonerejű, ugyanakkor a testiségnek egy új energiájú átszellemítése. Az előbb említett lazúros festésmód itt költői megindultság rögzítésére szolgál. A szín, forma és testiség metamorfózisát éljük át e kép szemlélésekor, és az átsejlések fluoktációja olykor szinte a plaszticitás érzését adja.

Hasonló értékű képe a „Nő kakassal", a „Szobrász", vagy a „Férfi könyvvel" című olajképe is. Ezen képeiben az új debreceni festőanyag, a formalkid (már egy, kizárólag ezzel az anyaggal festett képekből rendezett kiállítás is volt Debrecenben) tanulságait használta fel. Ugyanis a formalkid anyag 80—100 fokos hőkezeléssel rögzíthető, bármilyen szilárd anyagra, és a hőkezelt kép felülete zománcos fényt kap. A színek értékét, a fények ragyogásának tüzét lazúrozással fokozni lehet. Ezt a lazúrozási technikát Tilless olajjal festett képein is sikerrel gyakorolja. Formalkid anyaggal festett képe a „Kofa", amelynek hangsúlyos színfoltjai intenzív erejűek és egyben a tartalmi jelentést is jól érzékeltetik. Az „Ember és állat" című négyrészes képét is ezzel a nagyreménységű és lehetőségű anyaggal festette. Az új anyag alkalmazását számtalan 15 × 15 cm-es kerámia-lapon kísérletezte, amelyből pár darab a kiállításon is látható.

Grafikái és ex librisei szerezték szerzőjüknek az első elismeréseket. A grafikák közül a „Páva" című linómetszete a legsikerültebb, ex librisei közül pedig a görög gemmák hangulatát idézőknek az emléke él sokáig a nézőben.

Nem volt hiábavaló Tilless Béla küzdelme a festésért, alkotásai élményt adnak, és tartalmiságuk megérinti a szemlélőt. A rögzített életes formák, a kompozíciók, a képek egésze hírt és jelentést adnak arról a munkáról, amellyel a világ jelenségeit művészetében az új ember mértékével rendszerezi, hitelesíti.

KOVÁCS GYULA

Tilles Géza
festő

HDK.

Öregasszony (repro)

Élet és Irodalom, 1962 szept 29 — 9 lap

Nagy Gyula: Leányfej

Csak objektivitás?

Habent sua fata libelli – jutott eszembe a régi igazság, meg az is, hányszor idézték már minket megelőzően s hányszor fogják még idézni az utánunk jövők, akik végig járják majd a könyvkiadás izgalmas és gyötrelmes útját. Szóval még egyszer: habent sua fata libelli – s miért volna kivétel ez alól a Mai magyar költők antológiája, amely a Móra Ferenc Könyvkiadó gondozásában az elmúlt év végén jelent meg. Ízléses, jól sikerült kiadvány, könyvészetileg is méltóan illeszkedik a sorozatba, a magyar irodalom gyöngyszemei közé.

Csak hát – s itt kezdődnek az én észrevételeim. Persze, E. Fehér Pál, a kötet egyik válogatója már jóelőre igyekezett kifogni a szelet a vitorlából. Mentegetőzik, sőt magyarázkodik is. „Mellőznünk kellett igéretes fiatalokat – írja –, akik már több antológiában sikert arattak, költői arculatuk azonban, még nem formálódott egészen határozottá. További nehézséget jelentett, hogy a szerkesztőknek egy sorozat kötött terjedelmét kellett vállalni. E nehézségek ellenére úgy véljük, hogy antológiánk – amely korán sem ment a hiányoktól, s néhány esetben fájó hiányoktól – mégis betölti vállalt feladatát: híven tájékoztatni az olvasót a mai magyar költészet főbb irányairól."

Engem E. Fehér egész magyarázatából a két gondolatjel közötti rész érdekel – amely korántsem ment a hiányoktól s néhány esetben talán fájó hiányoktól – bár azzal is úgy vagyok, hogy azt, amit elmondandó volnék, már maga a szerkesztő is tudja, akkor tehát mit beszélek én. S mégis mindezek ellenére volna néhány megjegyezni valóm. Nem fájdalomból s nem is felhánytorgatásként teszem. Elvégre E. Fehér Pál és Garai Gábor magasabbról nézték és jobban látták az összefüggéseket. Ítéletükben nem lehet kételkednem, az egyik költő, a másik kritikus, s ilyenformán a végrehajtás és az ellenőrzés egysége is biztosítva volt.

S mégis a lentlevők beletörődésével mondom, hogy az antológia – tájak és irodalmi éghajlatok fekvését figyelve – nem tendencia nélküli Ti., bárhogy is figyelem s keresem a kötetben az Alföld irodalmi műhelyének munkásait, nem lelem. Véletlenül maradtak volna ki? Lehet. Hiszen ahogy a bevezető mondja: „minden antológia, bármennyire is törekszenek a szerkesztői objektivitásra, teljességre – szükségszerűen szubjektív és hiányos marad." Ennyi látszat objektivitás azonban már-már gyanakvóvá is tehetné az itt élőket. Mert objektív válogatás volna az, hogy a Tiszántúlt egyetlen olyan költő reprezentálja, akinek lakóhelyi illetékességén kívül, alig van köze ehhez a tájhoz, ennek az irodalmi éghajlatnak a gondjaihoz? Avagy az is az objektivitás bizonyítéka, hogy Kiss Tamás, Pákozdy Ferenc, Tóth Endre, Boda István, Stetka Éva egyszerűen kimaradtak a kötet lapjairól, – holott a könyv címe ez: Mai magyar költők antológiája? Vonjam le ezek után a következtetést? Az ember ajkát olykor lezárja a szemérem, hogy olyasmivel vádolják: no, ez is helyet kér a nap alatt. S ha mégis mondtam már néhány mondatot, arra Váci Mihály verse bátorított, mely az antológiában található. „Baloldala ez a Hazának! – a szív is e tájra esik: – botlásai is jobban fájnak – s vergődése közelibb." Mi, akik e tájon élve úgy vagyunk szívközelségben, hogy dobbanásait is jobban halljuk, szeretnénk a magunk szívműködését is a haza egész szívműködéséhez igazítani. S azt hiszem, ez szándéknak és programnak is elég tisztességes.

Ára: 6,— Ft

Az Alföld Képcsarnoka

NAGY GYULA

A Képzőművészeti Főiskoláról indult el, ahol éppen elsőéves volt, amikor – 1924-ben – Firenze város pályázatán népes nemzetközi mezőnyben önarcképével első díjat nyert. Ennek eredményeképpen egy tanulmányi évet tölthetett a firenzei festőakadémián, ahol 1943-ban diplomát is szerzett. A második világháború után a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula, Burghardt Rezső és Szőnyi István mellett tanult. 1948–1954 között a Képzőművész Szövetségben a festőszakosztály titkáraként dolgozott. Ebben az időszakban festette az Országos Bányászszékházban azt a freskót, amelyet a szakma azóta is a műfaj egyik legbravúrosabb alkotásaként tart számon. Művészete három területen bontakozott ki. Mint *portréfestőt* a karakter érdekli elsősorban. Mint üzemi festő azt vallja, hogy a gépek, az üzemek világa egyszínűbb látványt nyújt, mint a természet, de az igazi festő megbirkózik a feladattal. S valóban, Nagy Gyula üzemi témájú festészete az utolsó évtizedek legjava terméséhez tartozik. Része volt ebben az üzemek megértő támogatásának is. Különösen Veszprém megye bányászati és vegyi üzemei (Várpalota, Veszprém, Pét, Inota) karolták fel törekvéseit. A péti legénységi szálló modern könyvtártermében nyolc üzemi képe olyan egységet alkot, amellyel talán egyetlen hasonló jellegű hazai intézmény sem dicsekedhet. A képek nemcsak mennyiségükkel töltik be az olvasó falait, hanem művészi kvalitásukkal is páratlan összhatást nyújtanak.

Tájképfestészetének ihlető forrása a közvetlen, szabad természet. Kövek, kopárosok, erdők, bokrok, kertek, szőlők jelennek meg képein s újabban egyre nagyobb teret követelően a Balaton.

Nagy Gyula 1922-ben született Várpalotán. Többször állított ki Firenzében (1943, 1958), Budapesten, Veszprémben. 1955-ben a Csók Galériában rendezett gyűjteményes kiállítást, 1963-ban Veszprémben, s most készül újabb művei bemutatására a Csók Galériában. 1963-ban nyerte el az országos jelentőségű Egry József-díjat.

SZÍJ REZSŐ

Tilles Béla

1021

Tilless Béla: Női portré

mdk

Tilles Béla

linó metszetei

reprodukciók

Alföld, 1962 4. sz 9. 58. l

1021

Tilles Béla: Mi ketten

hoz járjak. Néhány napja ugyanis megállt egy vonat, s míg a [illegible] a szerelvényt kísérő őr megfogta az ott ácsorgó, ollóval kopaszra nyírt, dinnyemaszatos G. Gy.-t és bevágta a vagonba. Hiány[illegible] A [illegible] sivalkodott, de a vasutasok, s a két-három ember

Talpam alatt finoman remeg a föld. Olyan[illegible] csődör bőre. Már hallom az erőteljes rohanás ha[illegible] víztükre. A nádasok között elhallgattak a békák, c[illegible] kerekek lenyűgözően sajátos robajlása hallik, [illegible] futnak át a váltók idegrendszerén. Megütött vas[illegible] átiramlik rajta az expressz. Itt a vertyogó békák, légbélű nádak és a gerinctelen sás között lőtték agyon a 35 éves P. Dezsőt, a lakatossegédet. Éjjel, víz alatt úszva közelítette meg a dupla őrséggel védett hidat. Hasára kötve, bádogdobozban leforrasztva a robbanószer. Étlen-szomjan, egy napig leste az alkalmat. Észrevették, és kivégezték.

Itt, ezeken a síneken döcögött el 1914-ben a finoman árnyalt lelkű, aranykezű Cs. Laci bátyám, akit csak egy „oktáv" választott el a tökéletes embertől. Fia, a kis Lacika, másfél esztendős volt akkor. A vonathoz az egész család kikísérte, s lélekszaggató sírásba kezdtek, amikor megmozdult a szerelvény. Akkor látták utoljára — a valóságban. Néhány évvel a háború után az unokák egyszer nagy nehezen elcsalták nagymamát a moziba. A híradóban a háborúról készült felvételeket vetítették. Ment a kiéhezett, elcsigázott csapat, s mikor az út mellett megláttak egy tócsát, rávetették magukat. Ittak. Az egyik katonát közelről mutatták.

— Laci fiam! — tört fel a nagymamából a felismerés rémülete. Ájultan vitték ki a moziból.

Később ezeken a síneken gördült a halálba Laci bácsi fia, akit a második világháborúban kivégeztek. Egy este megszökött a táborból, de útközben meggondolta, s reggelre a létszámellenőrzésnél már ott volt. A dolog azonban kitudódott. Felettesei megbocsátottak neki, de a tábori lelkész „példát akart

Tillés Béla
grafikus

M.D.V.

Egerben volt ex libris kiállítása.

— : Stíreh
Művészet, 1962. szeptember — 45 lap

MOL

Tilles Béla
festő

kiállítása Egerben

Mozaik: Három fiatal festőművész
Népszava 89 évf. 233 sz. 1961. okt 1.

Fülles Béla
festő

M.D.K.

Egerben tartott tárlatot

Lásd
Művészet, 1962. február — 41 l.

MDK

Tilles Béla

Nő gyerekkel, rk.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 13. o.

MDK

Tilles Béla

Várakozók, temp.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 9. 1.

MDK.

Tilles Béla

Lányfej c. rajzának reprodukciója

Hajdubiharmegyei Népujság 1965 márc.28.lap-

Tilles Béla
festő

M.D.K.

Shofa (románc-kép)
(repro)

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 24. 7 lap

Tilles Béla
festő

M.D.K.

A debreceni Kokovai klub
megnyitó tárlatán vett részt.

—:—

Művészet, 1963. július — 48 lap

Tilles Béla
grafikus

M.D.K.

Társalgók

Élet és Irodalom, 1964. szept. 19 - 1 lap

Tilles Béla

Szerepelt a tárlaton.

"Háztetők"

"Debreceni udvar"

Tóth Béla: A II. tavaszi tárlatról. A Hajdu-Bihar Megyei Képzőművészeti Csoport kiállításáról.
Alföld. 1963. jun. 76-78.l.

mdk

Tilles Béla

Debreceni udvar /linó/

Alföld, 1963 6. sz 30. L

M.D.K

Tilles Béla

festő -

A Mednyánszky Szeremben tartott tárlatot.

„Portré" (repro)

Bolgár Kálmán: Tilles Béla kiállítása a Mednyánszky Szeremben

Művészet, 1966. március - 48 lap.

Tüllés Béla

Debreceni festék

Alföld, 1965, 4 n., 140 oed.

Tilless Béla

Táj.

Rajz, reprodukció.

Alföld, 1964. 5. szám. 400. lap.

Mdk

Tilles Béla

Linometszetei

„Házak"

„Népdalillusztrációk"

" stb.

Alföld 1963, 1-2. sz 11, 19, 47, 76, 93, 140. l.

Tilles Béla

szerepelt az ápr. 7-én megnyílt kiállításon.

"Női fej" monotipia
Linómetszetek: "Debrecen udvar","Öregasszony"

Kovacsics Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság. 1963. ápr. 21.

Tilles Béla MDK

szerepelt a debreceni tárlaton.

B.J.: Jegyzetek a Tavaszi Tárlatról.
Hajdúbiharmegyei Népujság. 1963. máj. 5.

Tilles Béla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

1964 MÁR –
1021

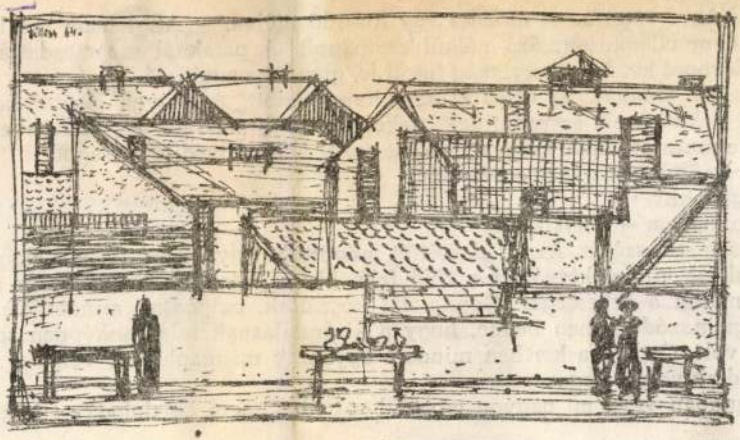

Tilless Béla rajza

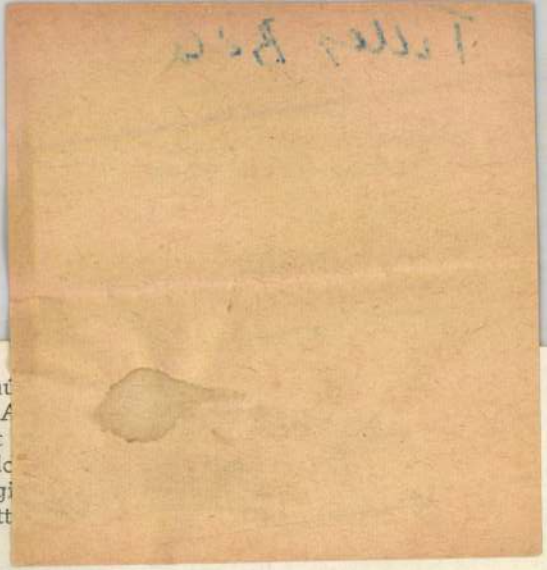

kanó sötét felhőket.

– Szedjük a sátorfát – mondta egy kis idő mú

Maca nem ellenkezett. Szó nélkül csomagolt. A

és amikor dörögni kezdett az ég, még futott is, gurult

A kocsisor elindult. Ki erre, ki arra kanyarodo

maradoztak a kanyarok, szerpentinek. A kocsik megi

messzeségbe mutatott, határozott vonalként szelte kett

Maca rémülten nézegetett visszafelé.

– Megázunk?

– Nem hiszem – felelt Tóni.

Fokozta a sebességet. Az ég elsötétült mögöttük. Egyre nőtt, terjedt akár egy daganat. Időnként villám kígyózott a föld felé. Maca hátradőlt az ülésen és a szemét lehunyta. Imádta a sebességet. Gondolatai kószáltak, csapódtak mindenfelé. Valami olyasmi fogalmazódott meg benne, hogy a kirándulásnak tulajdonképpen semmi értelme nem volt. Otthon a kertben mindezt ugyanígy megkaphatták volna ... Pityuék sem haragudtak volna meg ...

– Alapjában véve mi nagyon egyedül vagyunk, nem gondolod? – buggyant ki a száján.

– Hogy érted ezt? – kérdezte Tóni némi töprengés után.

Mak.

Tilles Béla

Táj (rézkarc)

Alföld, 1963 12. sz.

96.2

1021

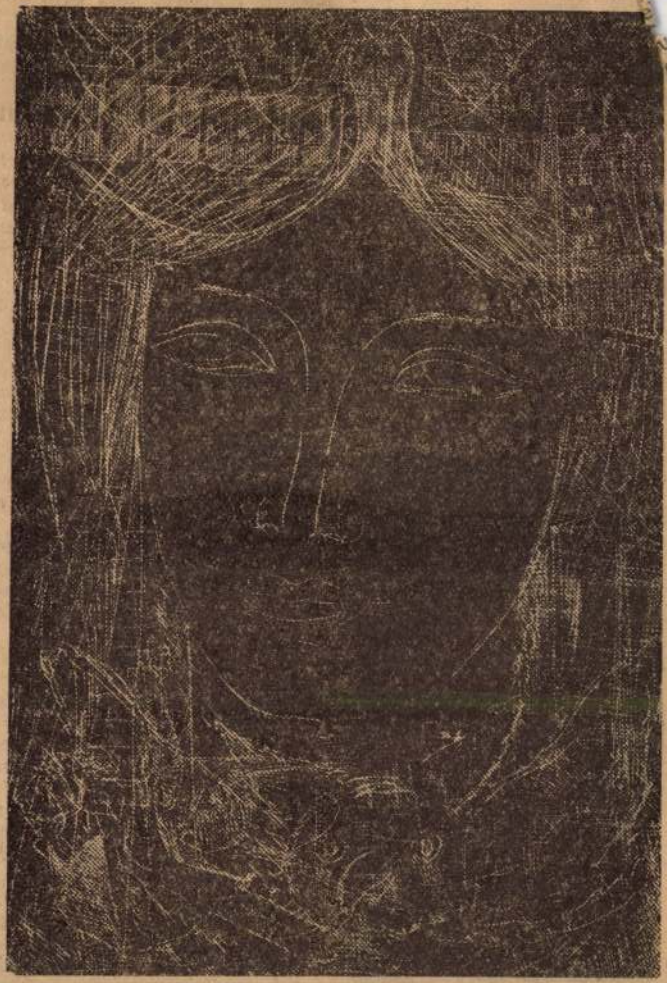

Tilles Béla: **PORTRÉ** (Rézkarc)

1964 APR 12
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdúbihari Mezőgyei Népújság

knél. Nem láttam meg
tinos" alakítását, azaz
m igen megy fel a szín-
adra azzal, hogy néhány
evált fogással megoldja,

ője

k kiállítása a TIT-ben

ennek ellenpólusaként a tél, a
hasítóan éles levegő, a der-
medt táj — de ebben éppúgy
benne feszül a tavasz ígérete,
mint a rügyfakadásban.

tudva
je úg
ni a g
sebben
nekkel.

Holló ...ezenfogva ve-
zet ben...unket a Tilalmasba
és a Tócóskertbe. Üdvözöljük
az ismerős tájat, amelyet va-
lójában sohasem láttunk
ilyennek, mert a festő látása
felfokozta a panorámát. S
megcsodáljuk ezt a sajátos
emlékezni tudást, amely nem-
csak a színeket, hanem az
ahhoz tapadó hangulatot is
rögzítette. Az érzelmekről sok
költő, zenész, író és képzőmű-
vész nyilatkozott már. Mind-
nek a maga módján újszerűen
és egyénien kellett szólnia, s
nem epigon módján. Holló
tájhangulataihoz új, egyénisé-
géhez mért nyelvezetet kellett
kialakítani. S hogy ez siker-
ült, lemérhetjük abból, hogy
színei, ecsetjárása, komponá-
lásmódja és látása másokéval nem téveszthető össze, saját-
osan egyéni. A csend hallgatagsága súlyos, szinte zeneiséget ébreszt. Valójában a lélek dübörgése ez, amelynek felszabadulásához kell a nyugalom, kell a magány, de mindenekelőtt a csend. E képek egyikén-másikán az ereszkedő köd neszét — úgy sejtjük — csak a fáradtan haza-

mdk.

Tilles Béla

Háztetők c. festménye

Dekorativ tajlama kitünően érvényesül grafikáiban is. (Debreceni udvar / kép) 30. lapon.

Tóth Béla. A II. Tavaszi Tárlatról
Alföld, 1963. 6. sz 77. l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tilles Béla
ALFÖLD
1965 — 5

1021

Tilless Béla rajza

munkának látszott, de nem volt megoldhatatlan.
Nincs más hátra, minthogy éjszakázni kell otthon egy k
szükséges anyagokat, és lassan felöltözött. Az irodahá
néhány takarító végezte szokásos esti munkáját.
Már az utcán járt, amikor Máté Emillel találkozott.
– Na – kérdezte a nyugdíjas iktató –, mi volt az elnö
Adamecz elmosolyodott a kérdésre, amiről egyébként
kerülni.
– Leadtam a zárómérleget az elnöknek – felelte.
– Persze, persze. Dehát mit mondott? Hogyan történt a dolog?
– Hát végeredményben nem történt különös, szenzációs eset. Természetesen a zárómérleg, amit leadtam, kifogástalan volt.
– Jó vicc. Persze, hogy kifogástalan.
– A hiba csak az volt – mondta Adamecz –, hogy két példányban kellett volna leadnom. Erre viszont nem kaptam utasítást.
– Szóval belekötött?
– Igen. Így is mondhatjuk.
Egy percre elhallgattak, és szótlanul mentek egymás mellett. Adamecz nagyot sóhajtott, úgy gondolta, most el kellene mondania a valóságot, nincs értelme, hogy áltassák egymást, hiszen ketten nagyon összetartoznak.
Máté Emil arcán diadalmas mosoly bujkált, felhevülten várta a csattanót, várta az igazságot, amit Adamecz biztosan megmondott az elnöknek.
Adamecz nem tehette, egyszerűen nem volt rá joga, hogy vereséget szenvedjen.
– Alaposan megmondtam a véleményem – kezdte bizonytalanul –, kikértem magamnak, hogy olyasmit kérjenek tőlem számon, amire nem volt rendelkezés. Azt is mondtam az elnöknek, hogy rosszindulatú és gáncsoskodó.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 okt.13.lap -

Tilles Béla festő M.D.K.

Kiállitása a Mednyánszkyéteremben

Npaló

Magyar Nemzet 1965. október 17. 10. 1.

Tillai Béla

Szerepelt a XXI. debreceni tárlaton.

Alföld 1966. jan.

A debreceni képzőművészet válaszúton. Új Kassó

Tilles Béla
szobrász

M.D.K

„Madár" (mozaik)
(repro)

Élet és Irodalom, 1966. febr. 5 - 3 lap

M.D.4

Tilles Béla
grafikus

„Páva" (rajz)

Élet és Irodalom, 1965. nov. 27 – 1 lap

Tiller Béla

A Medgyaszay-teremben rendezett kiállításának kritikája. (Kovács Gyula.)

Alföld 1965. dec.

Tilles Béla

Várandós c. képéről repr.

Alföld 1965. dec.

Tillés Béla

A Medgyaszay Teremben rendezett kiállításáról írt kritika.

Magyar Nemzet 1965. okt. 22.
Galéria - kiállítások. Perneczky Géza

Tilles Béla, festo

Okt. 16-án t

meg a Medny

— : Kulturális hírek

9

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

tására március 20—30. között kerül sor a finnországi városban.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 17

Tilles Béla, Jestő MDK

Tárlata a Medvegánszky Teremben látható.

—: A két vézi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. okt. 16.

Tilles Béla, festő MDK

A Medusánszky Teremben van kárlata.

—: A hét végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG, Dp. 1965. okt. 23.

Tilles Béla, festő MDK

A Medusánszky Teremben tekinthető meg tárlata

– : A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 30.

Tilles Béla

Mi kettőn (szepró)

Tinatáj, 1965, 4 n., 252 o.

Tillers Béla

Rajz (repró)

Valóság, 1965, 5 sz., 77 o.

Tilles Béla festő M.D K.

Művei a kiállitáson

Két figur, T éli B aranya, Nő gyermekkel

Sz. Kürti Katalin: A debreceni XX. Őszi Tárlat

Alföld 1965/2.

Tilles Béla
festő-

M.D.K

A Medinyánszky levelben vendelett kiállítást, amelyen a bemutatott képek között a „Kislány babával" című olajfestménye a leg szebb.

Szabó György: A szinességről és szincettségről
Élet és Irodalom, 1965 okt. 30 - 8 lap.

M.D.K

Tilles Béla
grafikus

Női kéz (romániai)
(repro)

Élet és Irodalom, 1965. május 29 – 7 kép.

Tilles Béla

Rajz, vegyes.

Alföld, 1965. 9. sz. 44 l.

M.D.K

Tilles Béla
grafikus

„Anya gyerekkel"

Élet és Irodalom, 1966. dec. 31 - 4. lap

Tilles Béla

M.D.K.

Női fej (románc)
(repro)

Élet és Irodalom, 1965. máj 29 - 7 lap.

Tiller Béla

Rajz, vegyes,

Valóság, 1965. 5. sz. 44. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tilles Béla
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 ÁPR 24.

1021

Tilles Béla: Kofa (zománc-kép)

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE:

A művészet forrásainál

Ritkán érezni az adott és kapott színházi élménynek azt az üdeségét, amelylyel az Egyetemi Színpad előadása tudja megajándékozni az embert. Sok összetevőből adódik ez: a színjátszók fiatalságából, a közönség fiatalosan lelkes részvételéből a játékban, abból a sajátos és vonzó állapotból, amelyben maga az együttes már hosszabb ideje létezik: a műkedvelés és a hivatásos színjátszás határán, mindegyik legkiáltóbb hibái nélkül, mindegyik legjobb tulajdonságaiból legalább csírájában mutatva valamit; de talán leginkább abból a megfizethetetlen és megúnhatatlan tulajdonságukból, hogy hisznek abban, amit csinálnak, s fiatal szívük, vérmérsékletük minden lelkesedésével, lendületével állnak a szolgálatába.

S az ügy, amit ilyen magávalragadóan és magafeledten szolgálnak, a legtöbbször jó, sőt kitűnő ügy; így most is. Vállalkoztak arra, hogy Bartók zenéjének aranysziklái alól kiássák *A kékszakállú herceg várát* — s ezáltal egy elfeledett nagy színpadi költővel ajándékozzák meg a magyar színpadi hagyományt. Balázs Béla költői s életútja, azt hiszem, egyszavakkal vívódásában valóban mennyi dráma feszül; hogy a költői mű drámáját bontotta ki Bartók zenéje, s nem attól idegen anyagot vitt belé; hogy a korai Balázs Béla nem csak költőként volt a magyar szimbolizmus egyik jelentős alakja, de a szimbolista drámaírók külföldi kor- és pályatársaival, egy Maeterlinck-kel, egy Vielé-Griffinnel is méltán és joggal vehette volna fel a versenyt drámaiság, költőiség, pszichológiai (sőt mélypszichológiai!) igazság tekintetében is.

A szöveg költészete s a szereplőknek e költészet erejébe vetett hite ragadja magával a nézőt, akinek tán az első pillanatban kedve lenne mosolyogni a Regös szeme-meresztgetésén vagy A kékszakállú és Judit kicsit még bizonytalan mozgásán — de ajkára fagy a mosoly, mert e költemény szavaiban s előadásában valami primér művészettel találkozik: a költészet s a hivatott megjelenítőerő spontán és konzerváló erejével.

S az este másik darabjában, Csokonai *Karnyónéjában* ugyanezt találja más

FILM·SZÍN

Negyven éves korában ha meg. „Éhen kellett halni hogy felfedezzék" — írta B lint György. Ebben volt pul licisztikai túlzás, mert b tegség vitte el a művészt, lényegében igaz. Nem éle tani törvény, hogy a negy dik évtized végén megha junk. Derkovitsot a nyomo a háború szenvedései, éhezés ölték meg. Ha m mértéket használnánk, al lépte volna túl a Fiatalo Stúdiójának tagsági korhatá rát, mégis a *Nemzeti Galéri* emlékkiállítása — számba is — *teljes* életművet muta be.

Oelmacher Anna és *Szab Júlia* rendezték a kiállítás tagoltan, áttekinthetően. látogató nem fárad el, amíg tizenkét termen végigmegy Semmit sem von le a rende zők érdeméből, hogy jó anya got könnyebb elrendezni, hogy inspirálta őket — ez érzi a néző — Derkovit Gyula művészete.

A bevezető terem legkorábbi képein, a zsengéke hiába keressük a nagy mű vészt, még semmi sem lá szik. Még önállótlan, érző dik mesterének — Kernstok nak — a hatása. Hol va még a kifejezés később könnyedsége. Példaképe követi 1920 körül is, a Nyo cakat, Kernstokot, Uitz B lát. S úgy mondják, nem ör álló a korai (1922) *Utolsó va csora* sem. Csak éppen r mekmű. E passiójáték Jézu sának szerepébe önmag állította a művész. Kubisz tikus bontások mellett ren szánsz háromszög-kompozíci foglalja össze a formákat „a alakok olyanok voltak, mi egy levert felkelés megalá zott hősei" — emlékezett Bá lint György. A levert prole tárforradalmat szimbolizált a festő.

Tilles Béla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 NOV 2
Hajdubiharmegyei Népujság

1021

Tilless Béla: **LAPÁTOLÓ** (filctoll)

Szeréna, Zsóka, és Irén...

Beszélgetés Ady egykori diák

Egy Ady verset olvastam a napokban tűnődve és gyönyörködve a vers szépségében. „A Hágár oltára."

„Kiknek bőrét nem érinthettem
Szeréna, Zsóka, Trud és Irén,
Irma s az Ég tudja, kik még: álltam
Gőgösen mindük szívén."

„Szeréna, Zsóka, Trud és Irén" olvasom újra és újra a neveket. Vajon hol lehetnek a költő diákkori társai? Ki tudja? Talán már alig él valaki közülük — vagy talán mégis?

ITT ÉL HAJDÚHADHÁZON

A könyvtárban Kovalovszky Miklós könyvét forgatom. Emlékezések Ady Endréről. A könyvben leveleket, ifjúkori visszaemlékezéseket találok a költőről. Az egyik ilyen visszaemlékezés *„A Zilahi diák"* címet viseli, s aki visszaemlékezik, Darvas Szeréna, A Hágár oltárának egyik leányalakja. Egyik ismerősömmel beszélgetés közben megemlítem a verset, s amikor Darvas Szerénát említem, gondolkodás nélkül mondja: itt él Hajdúhadházon, akit keresek, már közel tíz esztendeje. S megadja az utcát, a házszámot, ahol Darvas Szeréna lakik.

Nagy, világos ablakú ház formátus lelkésznél, aki nekem is és Endrének is keresztapja volt. Ide, keresztapámékhoz sokat jártak a Ady fiúk. Közel is volt az Ady kúria a paplakhoz, no meg Török Ferenc nagy műveltsége, tudása és híres kertészete is vonzotta Endrét. Keresztapám napokig eldolgozgatott gyönyörű szép kertjében Ilyenkor Endre sokat beszélgetett vele, s a hosszú sétálgatások után mindig gazdag ismeretekkel tért haza. Keresztapám gyakran meglátogatta a zilahi diákot. Érdeklődött tanulmányi előmenetele, magaviselete, szorgalma iránt Emlékezetem szerint nem is volt panasz Endrére. Jó eszű és kitűnő szorgalmú volt az iskolában.

A KÖLTŐ ANYJA

Amikor a költő anyjáról beszél, ellágyul a hangja s úgy folytatja tovább.

— Kedves, melegszívű asz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tilles Béla
ÉLET ÉS IRODALOM

1965 NOV 27

HOGYAN ÉLÜNK? HOGYAN ÉLJÜNK?

(3. oldal)

LÁTOGATÓBAN GARAI GÁBORNÁL

(12. oldal)

1024

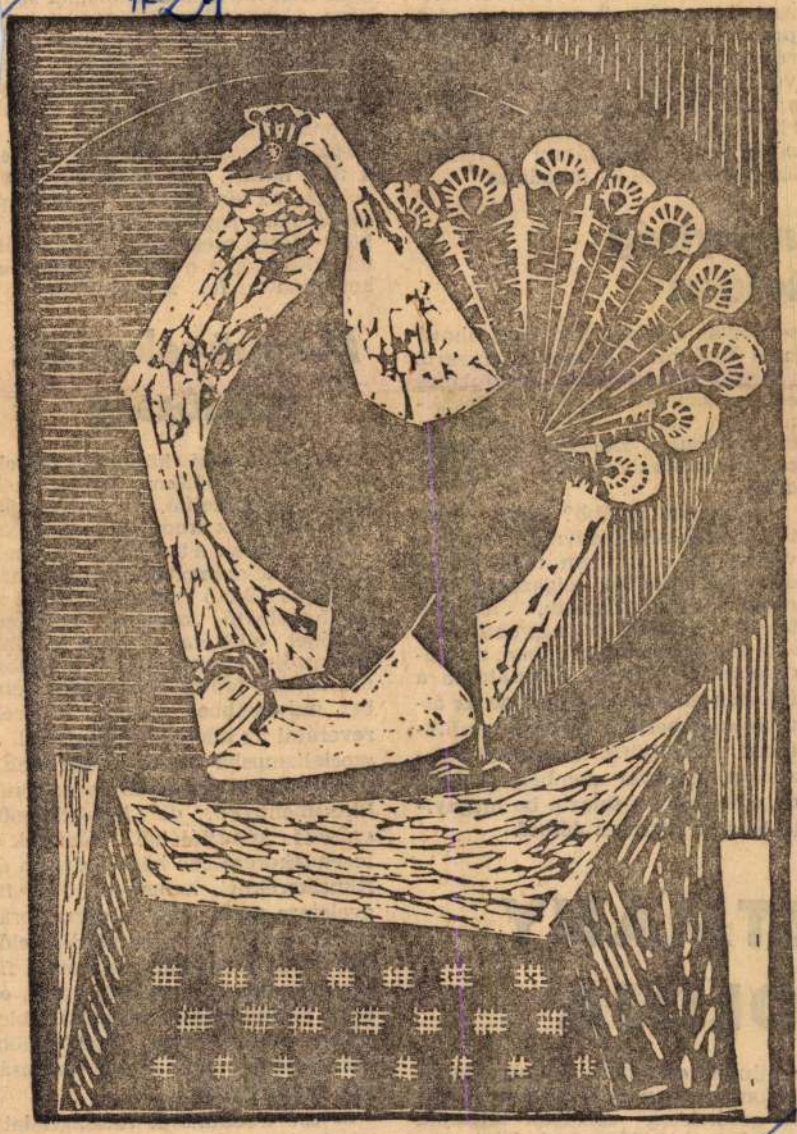

Tilles Béla: Páva

GYAR ÍRÓK TA

— Szocialista irodalmunk fejlődése egyik fékezőjének én azt a magatartást érzem, amely nem hisz az író társadalmi „elkötelezettségében". Az igazán mélyen elkötelezett író együtt él népe minden problémájával, örömével, szomorúságával, jó sorsával, nehézségeivel; a valóság, amelyből műve anyagát meríti, nemcsak írói matéria a számára, ahonnan konfliktusokat lehet kibányászni — hanem az élet értelme — mondotta.

zemélyiség litálása"

sok olyan szférája van még, ahová nem tudtunk behatolni. Ezekről végre az egyetemesség, az általános emberi szintjén szeretnénk beszélni, mert tudjuk: *a kor nagy kérdéseire csak a szocialista irodalom tud egyetemes érvényű válaszokat adni.*

— Hogyan tovább? Lehet, hogy túlságosan deklaratívnak tetszik a válasz, de mást nem tudok mondani: igyekezzünk eligazodni korunk bonyolultságában, legyünk felelős részvevők legnagyobb nemzeti gondjaink feltárásában, megoldásában, tárjuk fel állhatatosan a fejlődés nálunk meglevő, de az általános emberit is hordozó konfliktusait: beszéljünk az emberi létezés teljességével szembenéző, küzdő emberről — fejezte be megnyitó beszédét Darvas József.

ZTMÁNY OLÓJA

szállnunk *azokkal* a fel-felbukkanó, tudománytalan és az irodalmat sértő nézetekkel, amelyek tagadják irodalmunk fejlődésének folytonosságát, főleg a felszabadulást követő két évtizedben.

Igaz, hogy fejlődésünket szűkítették, vagy ideiglenes

felveti a kérdést: hogyan is állunk a világkép, a világnézet, az ideológia dolgában? Hogyan, milyen tényezőként illeszkedik bele a magyar írók műveinek ideológiai színképe a szocialista világnézet egészébe? Már előző közgyűlésünkön is elhangzott, s azóta sokszor, hogy irodalmunk ideológiailag sokszínű s maga az irodalompolitika is csak a „politikailag ellenséges", vagy a közízlést sértő írásoknál vonja meg a tiltó határt. Épp ezért úgy gondoljuk, az ideológia és esztétikum egységének jegyében helyes lesz a közgyűlésen megvitatni, hogy az eltelt időszakban milyen eredményeket mutatott fel irodalmunk,

Megnövekedett felelősség

— A legutóbbi közgyűlés óta eltelt időszak irodalmi fejlődésének helyes, megközelítő, értékelő aspektusát maga az irodalmi termés kínálja. Ennek a termésnek eszmei-művészi ellentmondásossága, s még az egyes alkotó pályákon belül is megfigyelhető színvonal egyenetlenségei ellenére is, az a legfőbb jellemzője, hogy íróink a korábbinál többet, fontosabbat, érdekesebbet, művészibbet voltak képesek reverálni az adott létezésmódból, a szocializmusba tartó ember belső világából, a társadalom nem konfliktusmentesen, de kétségtelenül erősödő kohéziójából. Nemcsak a legemlékezetesebb könyv, dráma és filmsikereknél, hanem a jó és figyelemre méltó művek egész soránál is épp az tűnik szemünkbe először, hogy íróinkban megnőtt a figyelő felelősség a valóság iránt, és ezzel párhuzamosan megnőtt a birtokba vett valóság összetettebb, sokoldalúbb, művészibb ábrázolásának belső igénye.

— Élő irodalmunk valóságtudata az elmúlt években egészségesebb, szocialistább, vállalkozóbb lett. Leginkább jelzi ezt, hogy íróink mind kevésbé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tilles Béla

VALÓSÁG

1965 NOV

1021

Tilles Béla rajza

mzi.

ıll a lepel

Az iránta megnyilvánuló hatalmas érd
hogy Bourbaki elvesztette eredeti „s
rtté vált, de megmaradt változatlanul
ikus társaságának. Így ma már tudjuk,
függetlenül, avagy együttesen a korabeli
André Weil, Jean Dieudonné, Claude Chevalley, Roger Godement, Henri Car-
Laurent Schwartz és mások. Samuel Eilenberg volt az első Bourbaki által adop-
amerikai matematikus. Ezzel szemben Amerika a légmentes inkognitó korsza-
származó öt alapítótagból legalább négyet adoptált. Számuk általában 10 és
özött ingadozik. Halmos Pál által a *Scientific American*ban publikált életrajz-
Jerome Snyder által rajzolt portrén 13 figura szerepel: pipával vagy pipa nél-
cigarettával vagy anélkül, szakállal vagy szakállatlanul, esetleg bajusszal vagy
ül, ingujjban és nadrágtartóban, vagy anélkül, korrektül megkötött vagy fél-
ra eresztett nyakkendővel, esetleg gallérral, szemüveggel vagy szemüveg nél-
kínos eleganciával vagy sportszerű könnyedséggel öltözve — de mind egyaránt
eredetibb és legszokatlanabb helyzetekben, gesztikulálva, papírlapokat lobog-
hiszen — amint a képről kitűnik: mind egy időben beszél. Tehát az *Amerikai*
natikai Társaság titkárának áthidaló javaslata, hogy vegyék fel Bourbakit a
ságba egy „institutional membership" alapján, nem tekinthető egyszerű ellen-
ak, amely csupán az eredeti beugratás hatását lett volna fékezni — hanem
valóságnak megfelelő jogi álláspont kifejezésének.

ifjúság és apoteózis

ár Arisztotelésznek feltűnt, hogy a matematikai tehetség gyakran igen fiatal
kibontakozik. A matematika későbbi története alátámasztani látszik ezt a
észrevételt: elég ritka kivételtől eltekintve a világhírű matematikusok leg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tilles Béla
JELENKOR
1963 SZEP

1021

Tilles Béla rajza

vén fűzeknek az árnyé
a csárdából, mint a ko
némi boros mulatságot

Hárman ültek csak od
betoppantam negyediknek, bámultak felém,
meghúzódtam szerényen a s:oba szögletén,
rám mosolygott a csárdásné, fröccsöt tett elém.

Nem vagyok én kuka, ha is oly szótlan vagyok,
hogy a csillag hozzám képest hangosan ragyog;
jószomszédok egymással a csárdaasztalok:
hát közéjük telepedtem igen hamar ott.

Vér Bertalan tanító volt akkor egy tanyán,
haza akart kerülni még azon éjszakán,
által kellett volna jutni néki a Tiszán,
– pohár fröccs állt előtte a csárda asztalán.

Fiam András konda mögött sétált hajdanán,
legényfővel tanult akkor egy új iskolán,
által kellett volna jutni néki a Tiszán,
– pohár fröccs állt előtte a csárda asztalán.

Boza Pali, közöttünk a legvigabb talán,
akkor tért meg, csúnya sebhely kéklett a nyakán,
által kellett volna jutni néki a Tiszán,
– pohár fröccs állt előtte a csárda asztalán.

Mikor már az asztalunkra hetedszer került
és a hétszer négy pohár mind sorba kiürült:
Fiam András a középre oda penderült,
Boza Pali, Vér Bertalan mellé penderült.

Sétálgató, feszes nóta szólt a hegedűn,
nem is jártuk akkor még, csak nagyon egyszerűn,
mind egymással ismerkedve olyan egyszerűn,
hogy igazán nótához se, kedvünkhöz se hűn.

Tillis Béla
grafikus

M.D.K.

Fejér.

Élet és Irodalom, 1964. jún. 27 - 1 lap.

Tillers Béla

Illusztráció.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964 7-8. 118-l.

Tillesz Béla

Női fej.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964. 2. sz. 77. l.

Tillesz Béke

Női portré

Rajz, reprodukció.

Alföld, 1965-3-A. bemitó 5-l.

Tilles Béla.

Táj.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1963. 4. sz. 117. l.

Tilles Béla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963 — 10.
ALFÖLD

1021

Tilless Béla: Női fej

ujabb jelenségeit, problémáit. Nálunk eddig igazában csak a Könyvkritika virágzott. Nem azért, mintha ez lenne a legszerencsésebb, leghatékonyabb vagy legmozgékonyabb válfaja a

2

Galambos kisregényét végigolvasva *(Kortárs 8–9.)*, az első benyomást ezzel a hasonlattal illusztrálhatnám: mintha tanúja lettem volna, amint egy súlyemelő nekigyürkőzik a valódi súlyzónak, de amit a magasba emel, az már nem valódi súlyzó. Bonthatnám tovább a hasonlatot, de ez nem lenne több rosszmájúságnál. Pedig se csípkelődéssel, se humorizálással, se óvatos kerülgetéssel nem üthetjük el a dolgot. Ugyanis ez a kisregény egyszerre veti föl az írói bátorság és álbátorság, s a szocialista realizmus igen fontos problematikáját. Előre bocsátjuk: nem abból a követelményből indulunk ki, hogy mindenki, mindig, minden esetben politikailag bátor írásokat alkosson, sem abból, hogy mindenki szocialista realista író legyen. Ez naivitás is, képtelenség is. De természetesnek tartjuk, hogy aki ilyen igényekkel lép fel, az ilyen mértékekkel méressék. A kisregény látszólag bátor munka. Belevág a magyar

egyikébe, a tanyalakók életének

gába. Belevág, de azután csupán a felszínt érinti, lejjebb nem hatol. Élénk színekkel ecseteli, hogy a tanyalakók tudata milyen alacsony szinten rekedt meg, s ez igaz. Ámde erre visszavezetni minden nyomorúságot, rosszindulatot, egy egész életformát és magatartást, legalábbis tévedés. Ez szüli azután a második tévedést, azt, hogy a baj megoldható a tudat istápolásával. Végzetes útvesztés ez. Mert a tanyalakók ügyét-baját, a *tanyán belül*, semmi sem oldja meg, legkevésbé az iskolaépítés. Ma már a tanya egészében anakronizmus és akadály. Tehát csakis ilyen összefüggésekben lehet róla gondolkozni és – akár legkisebb részletét is – ábrázolni. Problémáinak gyökere gazdasági és társadalmi jellegű; megoldása hasonlóképpen. Bátorság pedig annak a kimutatásához szükséges, hogy a társadalom ma még kép-

Tillos Béla

Szerepel a meggyei távlatban

N. N.: Az őszi távlat debreceni bemutatója

Hajdu Bihari Napló 1970 XII. 19

MDK

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Művészet 1968 7.p.36.

ZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
N: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Tilles Béla festő

Debrecenben él

N. N.: Debrecen. művészek

Magyar Hírek 1970 XI. 28

TILLESS BÉLA

Müveivel szerepel a Hajdúszoboszlói
Ősi Tárlaton.

Simon Zoltán: Szubjektív jegyzetek
az Ősi Tárlatról.

Alföld, 1971. január

Tilles Béla

Nagylakakiben

Liáhitása nyílik

Hajdu Bihari Nagló

1970 XI. 27

TILLESS BÉLA

Pannóvázlatai kiállítva az Országos Vázlatkiállításon.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállítások Hajdúszoboszlón.

Népművelés, 1971. január.

Tilles Béla

Szerepel a megyei tanácsok
Hajdúböszörményben

N. N. megyei tanácsok az idei
őszi tanácsot

Hajdú Bihari Napló 1970
XII. 1

Tilles Béla

Képekkel

Szerepel a megyei őszi tárlaton

Magyari Vilmos: Őszi tárlat 1970

Hajdu Bihari Napló 1970 XII.16

MDK

Tilles Béla, festő

Kiállít.

Bánszki János: Gondolatok a Debreceni II.
Gon. Nyári Tárlatról 84-86.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. aug. XXI/8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Tilles Béla
Hajdubiharmegyei Népujság
1964 FEB 9.

1021

Tilles Béla: **FEJEK** (tollrajz)

órákat exportálr
gyár nagyon szív
rendelést az isko

VOLT IDŐ, ar
mekek „kereseté
kapták meg. N
osztálynak saját
ja van. A pénzt
nács határozata alapján könyvekre, mozijegyekre fordítják. Zömét azonban a nyári időszakra tartalékolják. Ezekből az összegekből tettek szép túrákat a tanulók az Uralban, a Krimben, a Kaukázusban.

A kísérleti iskolában magukra a gyermekekre bízták a legkényesebb kérdést, a fegyelmet is. Az osztálykönyvbe az osztálytanács, vagyis maguk a növendékek írják be a magatartási jegyet. A tanév befejeztével az osztálytanács minden tanulóról jellemzést ír.

S végül a legfelsőbb fórumnak még arra is joga van, hogy kizárjon valakit az iskolából. Már előfordultak ilyen esetek. Ha a tanács véleménye határozott, akkor a nevelői kar nem változtatja meg.

A kísérleti iskolában a ta-

Átszúrtek 1200 fele hazai és külföldi napilapot és folyóiratot. Gondoskodtak arról, hogy a fővárosról szóló idegennyel-

Közel ötmillió példá
Shakespeare műve

Shakespeare születésének 400. évfordulójáról a Szovjetunióban széles körben megemlékeznek, hiszen művei nemcsak az Oroszországi Föderációban, hanem valamenynyi szövetséges köztársaságban rendkívül népszerűek: állandóan szerepelnek a hivatásos és a műkedvelő együttesek műsorán. Az Összszövetségi Könyvkiadói Kamara adatai szerint Shakespeare színműveit (az alkotásaival foglalkozó számtalan szakmunkát és kutatást nem számítva) 1918

Tilles Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

MAGYAR NEMZET
1971 MÁR 18

102/

Két lengyel városban, Poznanban és Lublinban festett képeit mutatja be Tilless Béla festőművész a Lengyel Kultúra kiállításán, amely szombat délben nyílik meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tilles Béla

NÉPSZAVA

1021

HORIZ

□ Két lengyel városról — Poznanról és Lublinról — festett képeit állítja ki Tilless Béla festőművész a Lengyel Kultúra szombat délben megnyíló kiállításán. A tárlatot Fábián László kritikus nyitja meg.

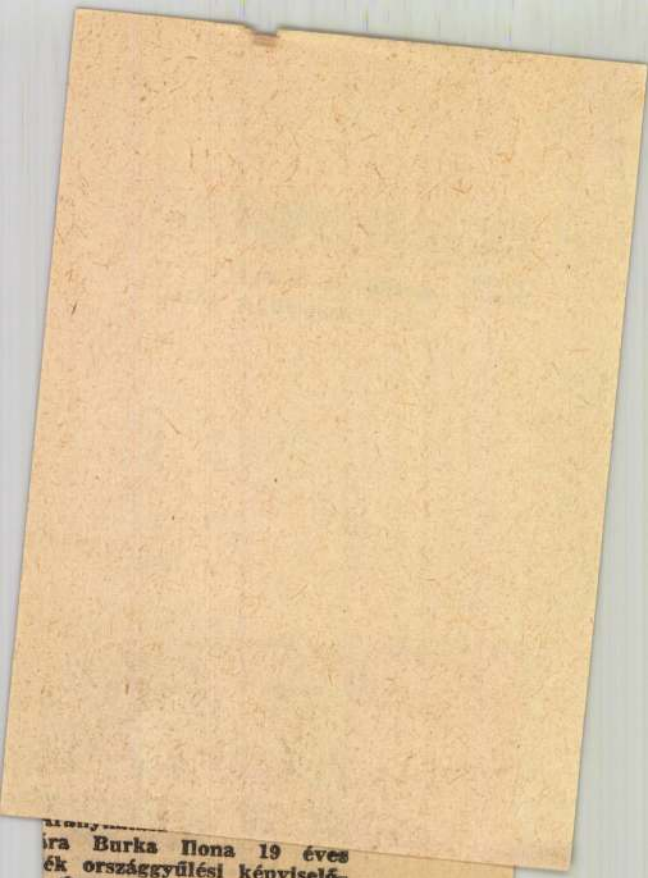

ára Burka Ilona 19 éves
ék országgyűlési képviselő-
Érczi K. Gyula felvétele)

Tilles Béla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 AUG
ALFÖLD

1021

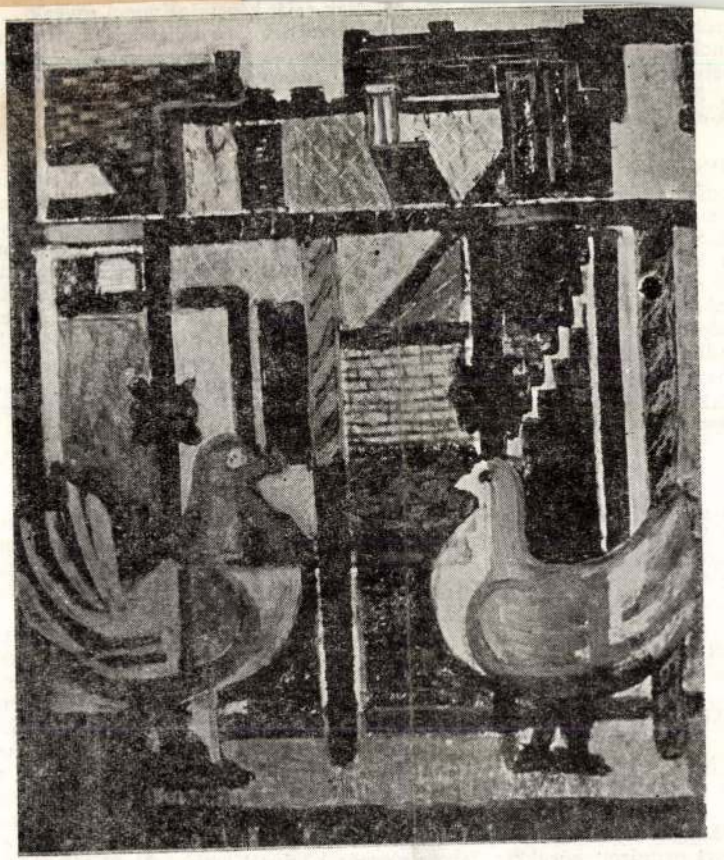

Tilless Béla rajza

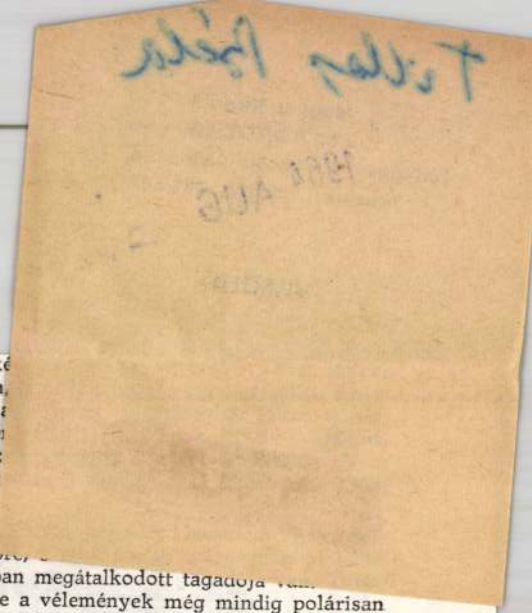

...nagyobb költő lenni senkinél csak saját ké
szem megörökíteni személyem, életem, vágyaim, érzelmeim,
jából ugyanolyan, mint bárkié. Inkább ami bennem az á
vessé személyi, sokkal inkább általános-emberi, növényie
szellemi ... Nem magamnak, hanem másoknak írok. Ez
fontos értik-e, de az idegek borzongjanak, mint kifeszítet
2. sz.)

Ha valóban csak ennyit akart, ezt sokszorosan elérte.
sőséges hangja és álláspontja már egész legendát szőtt kö
szokott: számos vakbuzgó híve és nem egy racionalizmusban megátalkodott tagadója v
ször és nagyot változott körülötte a világ, a társadalom, de a vélemények még mindig polárisan ellentétesek költészetéről oly több rendben, hogy hovatovább elméletileg sem lehetséges új szempontból elemezni munkásságát, miért is elkerülhetetlen ismétlésekre kényszerül a kritikus. Annál is inkább, mivel legújabb kötete sem hozott olyan nóvumot, melyből perdöntő érvet lehetne kovácsolni a Weöres mítosz vagy a mítoszok Weörese ellen, illetve mellett. A mítoszok kétrendbeli említése nemcsak stílusfordulat, hanem a weöresi probléma lényegét érintő célzás is, mert a jelen kritikusának s a jövő irodalomtörténészének egyaránt az, és az lesz a feladata, hogy magyarázza és megfejtse mind a költő körül kialakult, mind az általa teremtett mítoszok okait, funkcióját és értékét.

2.

Weöres abból a nemesi rétegből való, mely számtalan témát, olykor kiemelkedő művészt, de hanyatló korszakában egyetlen pozitív politikai vagy erkölcsi eszmét sem adott a magyarságnak. Másrészt Weöres a magyar költészetnek ahhoz az ágához tartozik, mely számtalan problémát vetett fel, de egyet sem oldott meg – a modernizmushoz. Míg az költészetének tartalmi, emez formai vonatkozása miatt alkalmas a legenda és mítosz képződésre.

Weöres már igen fiatalon felmérte társadalmi helyzetének következményeit. *(Két ikerszonett)* Tudta, hogy „a vér s az érdek" az elnyomókhoz köti, ahhoz a társadalmi réteghez, melyet „körül fog a penész", s melynek a förtelem már örökös társa. Ebből a környezetből kilépni – még inkább kinőni – csak úgy lehetett őszinte erkölcsi hittel költészetet teremteni csak úgy sikerülhetett, ha a művész radikálisan, mindent tagadva szakított társadalmi hagyományaival, környezetének szociális és politikai elveivel. Weöres az így keletkezett vákuumot – „hézagos hitet" ahogy ő nevezi – máig sem töltötte ki egészen, miért is költői magatartását a harmincas évek végén – a fasizmussal szemben – lehetett ellenállásnak is értelmezni, s a felszabadulás után – a szocializmussal szemben ellenzékiségnek is magyarázni. A költő *szándékát* tekintve aligha helyes bármelyik értelmezés, ám az tény, hogy objektive mindig politizáló csoport gyűrűzött körülötte, tábora először középről majd jobbról rekrutálódott. Akarta – nem akarta így történt, s ezzel költészetének megítélésénél számolni kell.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tilles Béla
JELENKOR
1963 SZEP

1021

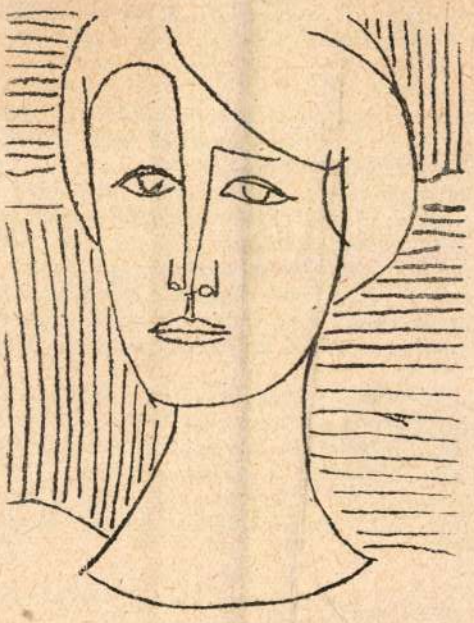

Tilles Béla rajza

zsúfolt montázs. A képelemek jó része – hídt
anyakoca a malacaival, meztelen női combok,
fölött, angol WC, üres szónoki emelvény, rom
hátsó nézetből egy bikanyakú férfifej feltartott
inkább csak hangulat-kiegészítő. Nem középütt,
ráakasztott harmónikacsővel. A másik szembetű
ráma, az ablak közepe kitörve. S különböző ol
írástöredék értelmes valamelyest: ROL–ROL A KLASSZIKUS – ELJEN A JÖVŐ.

A plakátfüggöny felgöngyölödik s vele a zene is elúszik.

Csend.

A színpad majdnem sötét.

Jobboldalt rekeszekre osztott nagy, üveges ablakráma: rézsút magasodik s enyhén előre dől. Az ablakon túlról távoli neonreklámok fénye szűrődik be. Ebben a pirosas derengésben rajzolódik ki a baloldalt álló heverő, Tomi és Anni feküsznek rajta, összefonódva, mindketten pizsamában. Kívülről halk fütyörészés hallatszik fel. Majd kis idő múlva – a fekete körfüggöny középső része felől – éles fénypászma kutatja végig a színpadot: olyan, mint valami tolvajlámpa fénye. Egy pillanatra megállapodik a heverőn. Tomi álmosan, kócosan felül, bizonytalan mozdulatot tesz a zavaró fény felé, majd ismét átöleli Annit. A fénypászma elhúzódik róluk, tétován másutt keresgél, aztán kialszik. A fütyörészés felerősödik kint; szinte várnók, hogy belépjen valaki.

Néhány pillanat múlva – rövid keresgélés után – a fénysugár újra visszasiklik a heverő párra.

Tomi – miután a fény megint kialudt –, bosszúsan feláll, fölemel a földről egy rózsaszín huzatos, arany virágos paravánt és félkörösen a heverő mellé állítja. Elégedett a munkájával. Aztán, mintha elkésett gyanakvás venne erőt rajta, óvakodva odasétál az ablakhoz, kinéz; hátramegy a körfüggöny középső részéhez, ahonnét a fénysugár tűzött be s ott hallgatózik. Közben kivilágosodik a színpad.

Tomi megnyugodva előre jön, de mielőtt beszélni kezdene, még egyszer igazít valamit a paravánon.

TOMI: Paraván . . . öreg, kopott jószág, de azért még megteszi. Nem tudom, megfigyelték-e már, hogy bizonyos tárgyak milyen makacsul ellenállnak az idő vasfogának. A dédnagymama meghal, a nagymama is meghal, a mama is elhalálozik . . . mindez nem számít. Ezek a szívós holmik talán az özönvizet is túlélnék. Fölkerülnek a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Tilles Béla
Hajdubiharmegyei Népujság
1964 JUL 26.

1021

Tilles Béla: **ASSZONYOK**

Megjegyzés

30 ÉRETTSÉGIZETTRŐL

Itt ülnek körben az asztalnál. Többségük nő, fiatalok, idősebbek. Mellettem egy őszhajú asszony most is olyan idegesen tépdesi a zsebkendőjét, mintha az érettségiztető bizottság előtt ülne. Harminc felnőtt ember, akik vállalták, hogy munka mellett szerzik meg a magasabb képesítést. Közülük huszonketten a ruhaipari technikumban, öten a közgazdasági technikumban, hárman a dolgozók gimnáziumában érettségiztek ebben az évben. Valamennyien a Debreceni Ruhagyár dolgozói s személyes megjelenésükkel is dokumentálták, hogy az üzemből ebben az évben harmincan szereztek érettségi bizonyítványt.

A sikeres vizsgák után baráti beszélgetésre hívta össze az üzemi pártbizottság és szakszervezeti bizottság az újonnan érettségizetteket. Hangsúlyozom: baráti beszélgetésre. De azért is, hogy köszöntsék őket az eredményes vizsga alkalmából és köszönetet is mondjanak nekik azért, hogy a négy év alatt nemcsak a tanulást folytatták eredményesen, hanem a termelésben sem volt fennakadás. Valamennyi résztvevő úgy érezhette, a párt és szakszervezet gondoskodásáról, támogatásáról, segítségéről van szó, amelynek négy év során is annyi jelét láthatták.

Nem tudom, más üzemeknél, vállalatoknál gyakorlatban van-e az ilyenféle baráti találkozó. Nem tudom, máshol az üzem gazdasági, párt és szakszervezeti vezetői leülnek-e így azokkal, akik tanulnak, vagy tanultak. Ha eddig nem tették, a ruhagyári példa alapján csak azt tudom mondani: tegyék meg. Az emberekkel való foglalkozásnak, törődésnek nagyon szép és igaz példái

SZÍNÉSZNŐK szabad

Már néhány hete a Csokonai Színházban is összecsapódott a függöny. A nagy épület napfényben fürdik, a színészek megérdemelt nyári pihenőjüket töltik.

VARGA MAGDA

43-47, tárcsázom a számot.
— Strandon van — mondja a férje.

Harmadjára nagyobb a szerencsém, a művésznő veszi fel a kagylót.

— Mivel tölti a szünidőt? Sokat strandol?

— Mindössze háromszor eddig. Kollégáim többsége nem Debrecenben tölti a nyarat. A férjemet hivatali elfoglaltsága köti, egyedül pedig unalmas. A hőségtől sokszor tanulni sincs kedvem.

Szünidő és tanulás? — kerekedik bennem a csodálkozás. Egyetemista vakációmra gondolok.

— Közvetlen az évadzárás után már tanul?

— Igen. A Giocondából a Vak-asszony szerepére készülök. Harminc éve nem játszották Magyarországon ezt az operát. A Csokonai Színház mutatja be a következő évadban. A szerep különösen kedves nekem, pályakezdésem fűződik hozzá. Évekkel azelőtt áriát énekeltem a Giocondából egy hangversenyen. Brachel Sigfried, mint a rádió felfedezettjét konferált be. Régen volt — nevet a kagylóba meleg althangján
— És a pihenés? — sza
tom félbe a felsorolást.

Már beszélgetésünk k
detén elhatároztam, h
„színházmentes" interjút
nálok, a szabadban, strand
Balaton-parton vagy lesö
tített hűvös szobában kö
vek között. S most mégis s
repekről, tanulásról esik sz

— Szakadatlan tanulás
életünk, nem lehet megáll
mert lemaradunk.

KŐRÖSSY ANNI

Kicsit álmosan nyit ajt
A csengetésemre ébredt f
Előző este a Kohász-üdül
ben adtak műsort a Csokon
Színház művészei.

— Egyveleget énekeltem
Láli bárónőből, a Tangolit
a Savoyból, és a Hajmási P
tert. Nagy hangulat, mel
baráti légkör alakult ki,
maradtunk a műsor után
Pénteken a szoboszlói Bé
Gyógyüdülőben léptünk fe

— Nem fárasztó most,
szezon után is szerepelni?

— Minden fellépésnek ö
lünk, s a sikernek még j
ban. A közönség véleme
alapján a Bál a Savoy
volt a legnagyobb sikerű

NYELV ÉS MŰVELTSÉG

Géza, Vazul, Zala

Ma mindhárom tulajdonnév kiejtése *z*-vel helyes. Eredetileg azonban a *z* betűvel jelölt hangot mindhárom szóban másképpen ejtették, mai hangzásuk téves olvasás

A rím *gazul*, teh
mint kortársai az
rint olvasta a ne

A *Géza* név rég
cha, Gewche (el
A szó eredeti k

Tiller Béla grafikus M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Oelnscher Anna: Fiatal képzőművészek IV. kiállitása az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1963. junius 9. 8.1.

Tilles Béla

Ablak.

Rajz, reprodukció.

Alföld, 1964 8. szám, 733. lap

Tilles Béla

Művei a debreceni és Hajdú megyei képzőművészek III. tanácsi tárlatán.

említve.

Alföld, 1964. 6. sz. 567. l.

M.D.K.

Tellés Béla
grafikus

"Illusztráció"

Élet és Irodalom, 1965. jan. 23-9 lap

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

TILLESS BÉLA

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

PAP GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1974. OKTÓBER 25-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

4677 FNYV I.

MEGHÍVÓ

1021

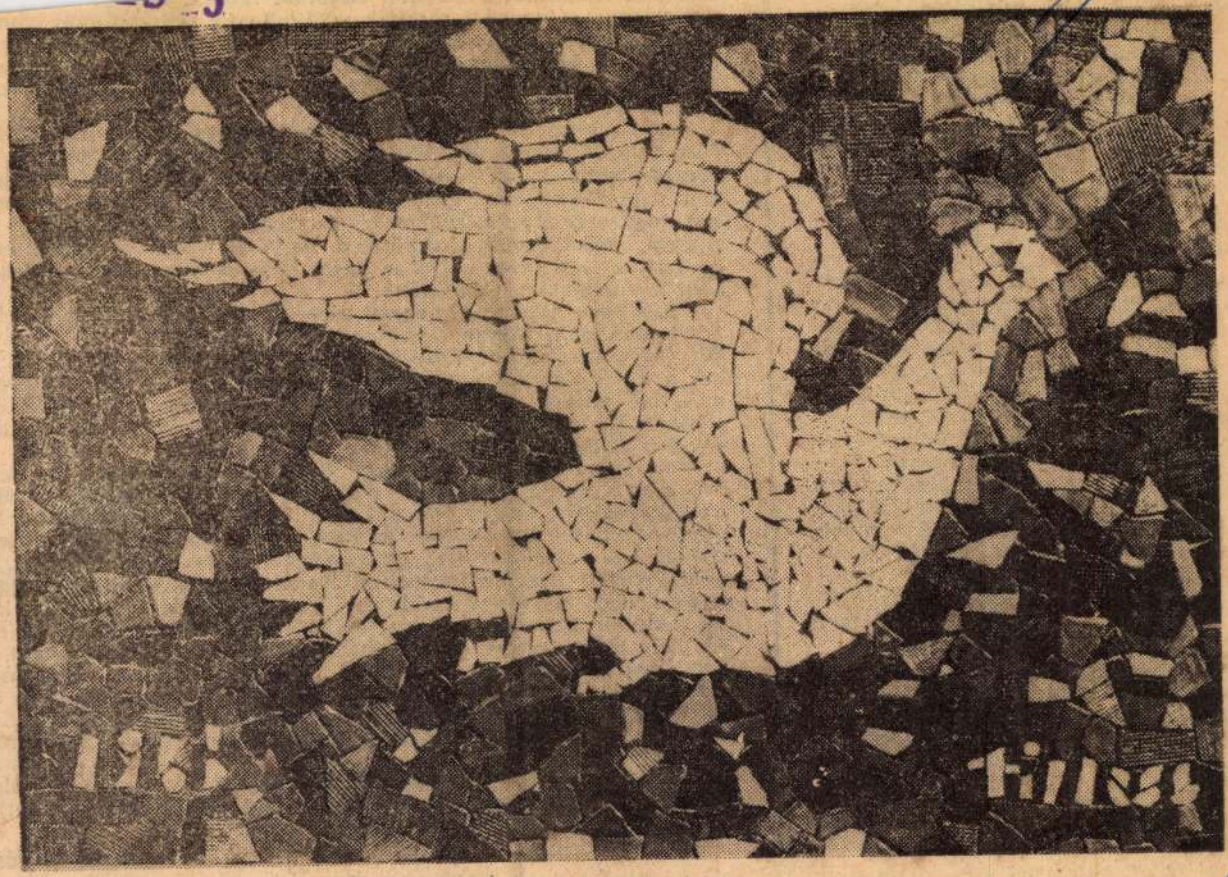

Tilles Béla: Madár (mozaik)

vel gazdagítani tudnám ezt a gusztusos és mulatságos könyvet. Mégis, azt gondolom, készült légyen bármilyen hosszú ideig és akármennyi gonddal — van valami rögtönzött ebben a kiadványban. Rögtönzött és elhamarkodott, annak ellenére, hogy az „előidők" szereplőiről s tőlük maguktól sok írott feljegyzést sikerült könyvekből, folyóiratokból, lapok temetőjéből összegyűjteni.

A teljesség nagyobb igénye nélkül éppen azt hiányolom, ami még ma megmenthető lenne. Az eleven törzsvendégektől.

Irodalom-, képzőművészet, színház-, zene-, sőt filmtörténeti színhely volt a New York—Hungária. Óhatatlanul és helyesen, görbetükre a benne lefolyt és beléje vetített eseményeknek. Terjedelmileg egy jól sikerült tréfa meghaladhatja az első világháború méltatását. Ady Endre műve mellé odakerült Báttaszéki Lajos álhírlapíró „tevékenysége". Indokoltan, hiszen lehetett nagy költő Ady — Batta azonban igazi törzsvendég volt.

Mulatságos könyv — mondom —, s a mulatságból soha nem elég. S ha a teljesség után kiáltunk — egy hetvenéves kávéház története alkalmával —, a lehetséges még több vidámság és derű után kiáltunk.

Cs. T.

életet és irodalmat a fiatalok tartották lázban. Balogh mozgalom, az úgy volt a mind... Mindig föl tudott ülni, körlevelet fogalmaz és politikai ellenfeleivel hitt a szó erejében, a kis hatásában.

Elrajzolásait is egyéni dése, megszállott úgy-szere szavas bódultságnak. Maga már nem a mozgalom kez san megszerkesztett kérdőí sítással zsebükben falujáró mel ez az eltökéltség, mely akar a társadalom érdekéb

Szót sem kellene veszteg... rá — annyira nyilvánvaló. Ha mégis szólunk róla, Balogh Edgár személyes élettörténete diktálja. A *Hét próba* keveset beszél önéletrajzi vonatkozásokról. Emlékirat: tehát a történelemben élő ember megvilágítása a gondja. De lépjen most elő villanásnyi időre maga az író. Különös sors formálódik előttünk. Apai ágon erdélyi szászok ivadéka — nevét anyai nagyanyjától örökli. Brassóban született, de Pozsonyban nevelkedett. Úri fiú volt, de az államfordulat után némelykor feketekávéra sem telik. Prágában a német egyetemen tanult és Szlovákiában a falvakat járta regősdiákokkal. Néhány hónapig a budapesti Eötvös Kollégiumban lakott és egyik megszervezője az 1928-as Ady-ünnepélynek, szerkesztője az Ifjú szívekben élek antológiának, életre hívta a Sarlót, a csehszlovákiai magyar forradalmi irodalom legtávlatosabb mozgalmát s közben rendezetlen volt az állampolgársága. A Sarlót el kellett temetnie 1934-ben, s rá egy évre Csehszlovákiából is kiutasították. Még csak útlevelet sem kaphat. Romániába megy, a munkát ott újra kezdi s elindítója az erdélyi irodalom nevezetes Vásárhelyi Találkozójának. Ezek után már nem is jelképes, hanem magától értetődő, hogy a határ átlépése előtt még Fábry Zoltánhoz látogat el. S mind ezzel még csak a felét, talán nem is könnyebbik felét mondtuk el életének.

Kelet-európai sors? A határontúli magyar forradalmár értelmiség sorsa, aki azért küzdött, hogy Európának ezen a viharos pontján egymásra találó népek szabad hazája legyen.

Béládi Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tilles, Béla

ALFÖLD

1964 NOV

1021

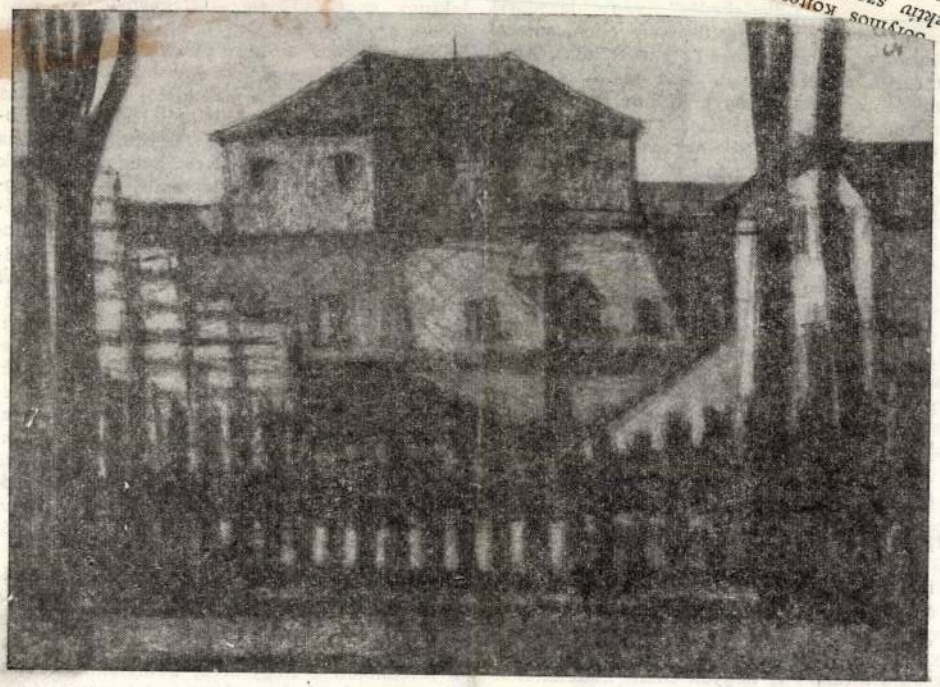

Tilless Béla színrajza

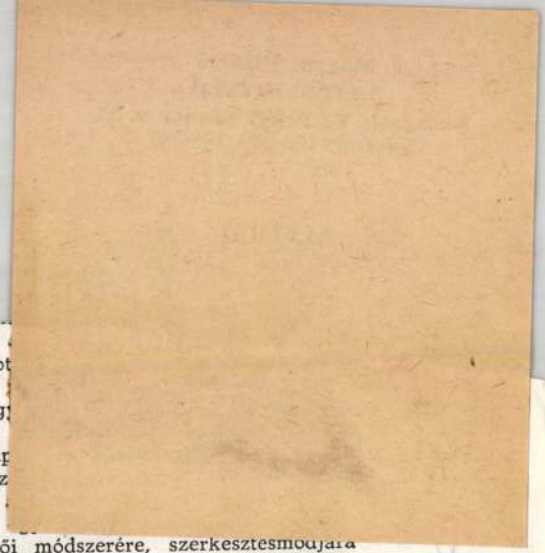

...szab-
...gyarja jut eszünkbe.
...ségnézet nem valaminő vallás, mégis öntudatos kapcsolat a társadalom minden égtájával. Harc („Perlekedés" vagy lázadás) minden olyan rend vagy törekvés ellen, amely válaszfalakat emel ember és ember közé. Magatartássá emelt részvét, azaz részvétel mindenben, ami másnak ügye: öröme, baja. Minden emberi tevékenység mély tisztelete.

A versek egyneműségének van egy formai erénye is: a szigorú műgond, amely a régebben, talán erősebb improvizáció-jelleggel írott verseket sem engedi átcsúszni az igényesség szűrőjén. Ez a szűrés látnivalóan ritkított a sorok között, itt-ott néha az érthetőség rovására is, de a költő szándéka nyilvánvaló: mindenáron kerüli a bőbeszédűséget. Egyetlen verse sem önmagával eltelt ösztön-költészet, mindegyikben pontos, hű és szűkszavú kifejezést igyekszik adni annak az állapotnak, amely őt „műre ingerelte". Életrajzi hitelű visszaemlékezésein (Első bál, Kegyetlen évszakok, Pillanatfelvétel is érezhető a „Nonumque prematur in annum" irodalmi súlya.

A kötet-anyag sok kiemelnivalót kínál. Új és eredeti benne a speciális barátság-kultusz. Itt a barátság inspiratív erő, olykor öröm és idill, de leginkább állhatatosság és szolgálat, sőt etikai principium. Az ember szinte vágyat érez arra, hogy ilyen barátságot kapjon és adjon. Az ember szeretne vendég lenni ott, ahol ilyen a *Vendégvárás.* (A címadó vers megválasztása kitűnő.) A nagyok iránti hódolattal is ilyen bőkezűen bánik a költő. *(Emlékezés Juhász Gyulára, Szabó Lőrinc halálára, Régi*

megszólít
mélyűséget,
a kiválasztot
léte. Sokan
lakinek vagy
tében ez a
fejezést kap
mintha össz
méllyé. Ez
ösztönzője,
mása. Költői módszerére, szerkesztésmódjára legjellemzőbb az egymásra halmozott képek sora. A riasztó háborús emlékek is a legegyénibb víziókat táplálják. Látomásos költészet, amelyben olykor mintha Ady „Álomfickója" garázdálkodnék kényszer-fantáziaképeivel: *Gázmérgezés előtt, Éjféli kérő, Képzelt látogatás.* Másutt ugyanez az inspiráció valóságos álomsort produkál, szenvedély és düh, tiltakozás és belenyugvás képsorát: *Elmélkedés, Ember hóba fagyva, Éjszakai klapanciák. Bizarr, de hiteles képeiben a modern rafinéria sokszor archaikus jellegű szimbolikával* érintkezik: *„Nem hurcolhatlak, végre is! / Inkább a törvénynél feladlak, /mert elfalaztad rétjeid / és arcodon nem nyílik ablak: cipót adtál a jóllakottnak, / gazdagra aggattál ruhát, kertedben holtak táboroznak; / nem süketit a suttogás?*! (Perújítás.)

A reálisabb ihletű darabok végső lökését is gyakran adja egy-egy színes vízió; éppen a legszebb poétikai egyensúllyal megírtakét *(Neved, Első szerelem, Kályha, Csöndes meder,* a feledhetetlen *Négysoros, Templomrakó).* Sajátos metaforák követik egymást, asszociációk sora hullik ki a lendületben, vagy a szűksza-

Tilles Béla

Rajz. (repr.)

Valóság VIII. (1965). 11. sz. 92. l.

M.D.K.

Tilles Béla „festő"

„Besztercebányai házak" c. tusrajzát közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII.évf. 12. sz. ~~old.~~
a hátsó borítón

MDK

Tilless Béla festő

repr.:

Kofa, formalkid

Páva, lino

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem, 1965.okt.

MDK

Tilless Béla festő

Táj, karc

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem, 1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

Nő gyerekkel, karc

Tilless B. kiáll. Modrányinszky terem, 1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

olajf.:

Várakozók

Lányom

Nő vörösben

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

olajf.:

Szobrász

Galambház

Nő kakassal

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

olajf.:

Antennák

Város

Palántázók

Tilless B. kiáll. Medgyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tillcss Béla festő

Férfi könyvvel, o.

Ház, o.

Ketten, o.

Tillcss B. kiáll. Medgyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tillossa Béla festő

formalkid:

Feleségem

Három figura

Ember és állat

Tillossa B. kiáll. Modnyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

formalkid

Formalkid tanulmányok

Kofa

Fák, I, II, III.

Tilless B. kiáll. Medgyánszky terem,

1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

Két figura I. formalkid

Két figura II. "

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem, 1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

lino

Ex libris I-VI.

Ex libris VII-XI.

Páva

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem, 1965. okt.

MDK

Tilless Béla festő

szines lino

Öregasszony

Debreceni udvar

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem, 1965. okt.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

falusi házcsoportot ábrázoló tusrajzát közli a lap:

ALFÖLD, Debrecen. 1968.XIX.évf. 2. sz. 24.old.

Tilles Béla

Két figura (repr.)

Valóság X. (1967.) 7. sz. 46. l.

M.D.K.

Tilless Béla
festő

„Görög asszony" cimü müve
„képviseli a tárlaton.

Tóth Endre: Ou I. Debreceni Országos Tárlat
Művészet, 1968. január - 39 lap.

MDK.

Tibles Béla

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.3.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Magyar emzet 1967 máj.18.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.14.

M.D.K.

Tilless Béla, festő

ülő, alvó nőt ábrázoló, néhány vonalas, szellemes tollrajzát közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVII. évf. 10. sz. hátsó old.
borító cejik belső old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1962 NOV 6

Hajdú-Bihar megyei Napló

Tilles Béla

— November 5-én, a Lőwy Sándor úttörőházban a debreceni úttörők Tilless Béla festőművésszel beszélgettek, s megismerkedtek a festőművész alkotásaival. Ezután ötven úttörő részvételével rajzverseny kezdődött. A bíráló bizottság ítélete alapján a legjobb képeket, illetve „alkotójukat" könyvjutalomban részesítették.

4021

Tilles Béla, festő

M.D.K.

antik kultúra által ihlatett pasztelljeit állította ki az I. Debreceni Ker. Nyári Tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10. sz. 81. old.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Hajdúbiharmegyei Népujság 1967 aug.24.

Tilles Béla MDK

Várakozók, temp.

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

Telles Béla
dr.

M.D.K.

A Baranya megyei Tanács és a
Szakszervezet által hirdetett pá-
lyázaton pedig jutalomban részesült.

— : —

Művészet, 1967. október - 47 kép.

MDK.

Tilles Béla

Jutalmazásáról

Dunántuli Napló 1967 okt.11.

MDK

Tillés Béla, festő

A Lengyel Kulturális Központban kiállítása nyílt meg. Címe: Krakkói képek.

— : Hír

8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 5.

MDK

Tilles Béla, festő

Krakkói képek címmel tárlata nyílik meg a Lenoppel kultúra helyiségeiben.

— : Kulturális hírek 9

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 2.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

„teljesen új anyaggal jelentkezett ... „Insérletek egy szokatlan, számára új, de egyben izgalmas sikbeli artisztikum megteremtérése ...”

Kádár Zoltán - Thoma László: Jegyzetek a debreceni Területi Tavaszi Tárlatról,

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX. évf. 7. sz. 66. old.

MDK

Tilles Béla

Kakasok, rk.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Tilles Béla
[illegible]

M.D.V.

Postréi bal vett részt a tárlaton.

Kovács Gyula: A VI. Alföldi Tárlat Béhés csabán
Művészet, 1968. július – 35 lap.

Tilles Béla

Krétarajzokkal mezepela

VII. kerjedi Nyári Tárlatom

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

dombos tájat ábrázoló halvány cerurarajzát hőzli:

ALFÖLD, Debrecen, 1969. ~~XVIII.~~ XIX. évf. 6. sz. 4. old.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.11.

Tilles Béla

Falikép-terv (repr.)

Valóság 1968/6. 82. l.

Tilles Béla

„A pécsi egyetem alapítása"
c. művére pénzjutalmat
kapott a „pécsi egyetem 600
éves" c. pályázaton (eml.)

Felenkor 1967 IX. 863 old.

Tillesz Béla

fl.: A Kelet-magyarországi művészek tárlata a debreceni Déri Múzeumban.

Magyar Hírek, 1967. V. 18.

Tilles Béla

Ex librisek, linó
Ex libris monótipia
Alvó nő "
Egri részlet linó
Női fej monótip. Reprod.
Debreceni udvar, linó
Népi illusztráció "

Heves megyei képzőmüvének öni tárlata Eger 1962
Kutuló just Ner. 1962

Tilles Béla, „Festő"

M.D.K.

„Udvar a Miodowán" c. rajzát hőrli:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX. évf. 10. sz. 48 old.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

kiállításairól számol be a szerző: megállapítja, hogy Hajdunánáson tavasszal kiállított mintegy 28 képe, a debreceni kiállításon szereplő képei és a polgári gimnázium számára készített nagyméretű (980 x 360) faliképe, nagy haladásról tanúskodnak. Egyes képeit külön fiemeli, valamint választott fecskéinek, szinshálójának változatosságát.

Tóth Béla: Tilles Béla kiállításai

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX. évf. 10. sz. 80-81. old.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 aug.2o.

MTK.

Tilles Béla

Szerepel az Alföld 1967 aug.számában

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 aug.2.

Tilles Béla, festő

M.D.K.

gyermekét szoptató anyát ábrázoló krétarajzát közli a lap:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII. évf. 8. sz. 41. old.

Tilles Béla

festő

M.D.

A debreceni Medgyessy Terembe

volt tárlata.

– Kiállítások

Művészet, 1967. április – 47 kap

MDK

Tilles Béla

Téli Baranya, o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1964.máj.

Tillés Béla, festő

Debreceni művész. Kiállít.

—: Megnyílt a debreceni termi
tárlat 8

NÉPSZABADSÁG, Sz. 1967. máj. 3. [V: déki]

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 ápr.

M.D.K.

Tilless Béla, festő

Tárlatáról (Debrecen, Medgyassy-kerem) számol be Barta János. Tilless megérti a modern művészet elembertelemdő szétlhullását, kaotikus látomásokban való feloldódását „de a megtelélja azt a bizonyos közepet, azt a stabil kormiras pontot, az embert, melyre a maga önhifejezésében biztos tud támaszkodni... nála eltűnik az illuziós háttés... ami a tartalomra való koncentrációt fokozza ... Művészetében nincsenek végzetes konfliktusok... a fexültségeket a szinek nyelvével fejezi ki." Szerző a jövőben „szelesebb élményi horizontot" vár a művésztől

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 5. sz. 80-81. old.

M.D.K.

Tilless Béla, festő

„Karasok" c. stilizált rajzát hozli a lap az elülső borítólap egyik belső oldalán és harjai hört galambot tartó nőalak vonalas tusrajzát a belső szöveg körött:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 5. sz. 49. old.

Tilles Béla

Grafikai kiállítás A MŰVÉSZKLUBBAN

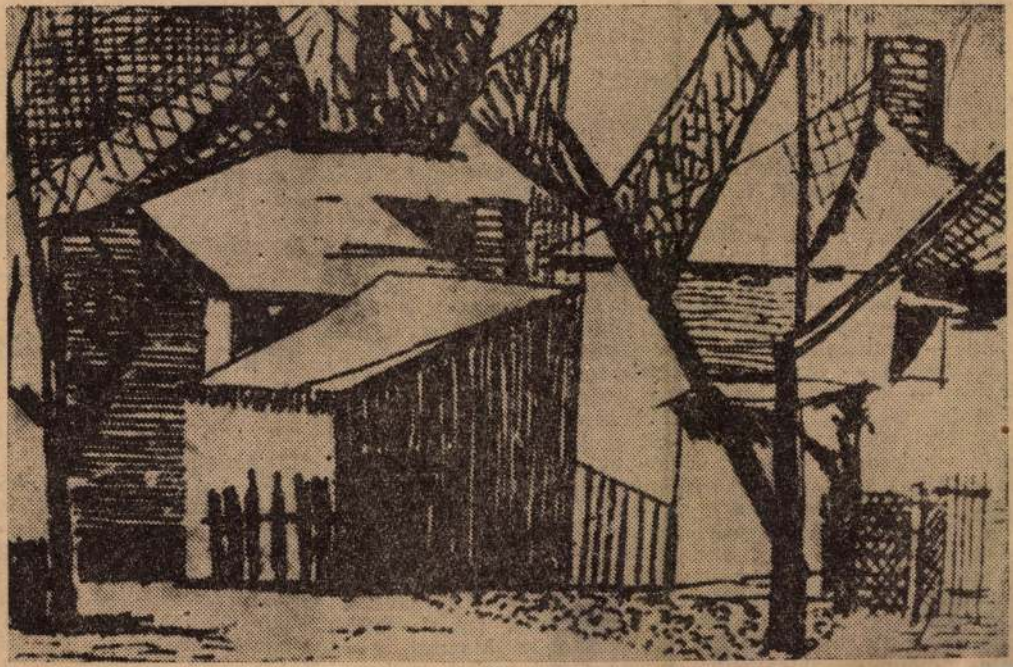

Tilles Béla: **UDVAR**

Hajdu-Bihar megyi Népszava (1964 ott 21

Mátrai hárít Vukelics elől

(MTI Foto — Pálfai Gábor felv.)

Vasárnap délután a Népstadionban 30 000 néző előtt, az osztrák Stoll bíráskodása mellett játszották le a Magyarország—Jugoszlávia nemzetek közti válogatott labdarúgó-mérkőzést.

Magyarország: Tóth — Mátrai, Mészöly, Sárosi — Mathesz, Solymosi — Nagy A., Göröcs, Albert, Rákosi, dr. Fenyvesi. — *Jugoszlávia:* Pantelics — Durkovics, Vaszovics, Juszufi — Skrbics, Popovics — Csebinac, Melics, Vukelics, Galics, Skoblar.

Az első percek eseménytelenül teltek el. A 9. percben megszületett a magyar válogatott első gólja. Solymosi távoli lövése Pantelics kezéből szögletre perdült. Fenyvesi dr. szögletét Albert magasan felugorva a jobb sarokba fejelte. 1:0. A 15 percben a válogatott Sipos Ferenc édesapja elhunyta alkalmából munkát Radovicsnak. Durkovics kétszer is megrúgta dr. Fenyvesit — a játékvezető felírta a jugoszláv hátvéd nevét. A 65. percben Csebinac a földön fekvő Géczi fölött nagy lövést küldött kapura — a gólba tartó labdát Sárosi önfeláldozóan szögletre mentette. A túloldalon Göröcs átadását Nagy Antal hét méterről küldte kapura, Radovics befelé kiejtette a labdát, másodjára azonban a kapufa tövében megkaparintotta. Albertet Puskás váltotta fel. Nem sokkal ezután Puskás 22 méterről küldött bombáját csak bravurral tudta hárítani a jugoszláv kapus. Később Puskás a félpályáról megindult, lerázta, lefutotta a védőket, lövése azonban elkerülte a kaput. A 89. percben javított a vendégcsapat. Galics átadásával Skoblar kiugrott, s a kijövő Géczi mellett a kapu [illegible] sarkába lőtt. 2:1.

lagon felül. Stoll határozottan, jól bíráskodott.

Magyarország ifjúsági válogatott—Jugoszlávia ifjúsági válogatott 1:1 (1:1). Népstadion, 20 000 néző, vezette Soós G. Gólszerzők: Lakits, illetve Klenkovszki.

Bp. Spartac
2:1

(Tudósítónktól)

Vasárnap már fél egykor megkezdődött a nagyerdei stadionban a Debreceni Dózsa—Bp. Spartacus NB II-es bajnoki labdarúgó-mérkőzés, hogy a nézők megnézhessék a televízióban a magyar—jugoszláv válogatott találkozót. D. Dózsa: Németh — Molnár III., Kézi, Páll — Farkas, Juhász — Lázár, Szabó, Némethy, Mol-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 NOV
ALFÖLD

1021 Tilles Béla

Tilless Béla: Nő fekete rózsával (formalkid)

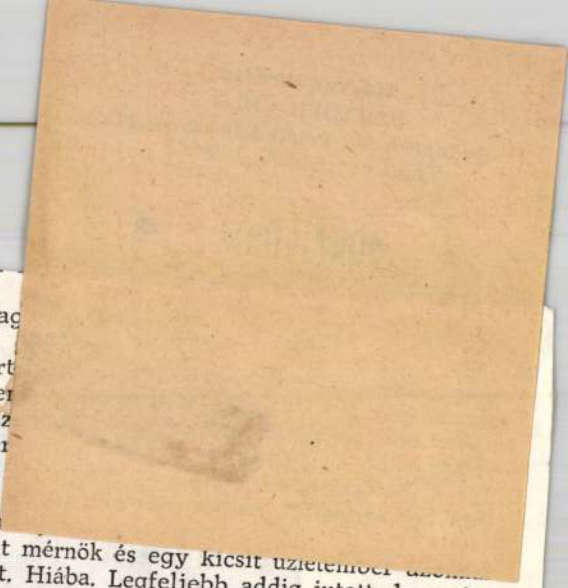

nyüzsgés, Kiabálás, az olaszok képtelen
mindenütt szemét, meg macskák.

Miért nem tetszik neki Lili ötlete? Mag

– Éppen Olaszországba!

Hangja ingerült volt, és akik ismert
metlen felcsattanásán, hiszen Doctor Inge
nyugodt, talán túlságosan is nyugodt besz
elektromechanikai cég igazgatói tanácste
az öblös karosszék lehetőségeit rázogatta
tempósan ropogtak elő a mondatok. Az
gondoltak, méltó módon fogja folytatni mu

Bármennyire kijött is a sodrából, mint mérnök és egy kicsit üzletember
rögzíteni igyekezett felháborodásának okát. Hiába. Legfeljebb addig jutott, hogy in-
gerelte az a tudat, akárhogy tiltakozik is, mégis elutaznak. Lili huszonkét éves volt,
Gerhard negyven. De miért nem akar Itáliába utazni? Mindegy. Úgyis beadja a dere-
kát, felesleges az időhúzás.

– Rolfot visszük.

Lili elmosolyodott. Hátravetett fejének hálás biccentésével mondta: – Természe-
tesen.

Azután kinézett az üvegajtón, keresztül a kapurács előtt katonás sorba ültetett
ezüstfenyőkön. – Ott kék a tenger.

A mosoly ott maradt az arcán.

Gerhard idegesen ismételte felesége szavait: – Kék, kék, hát aztán!

Ők ketten ültek elöl, a hátsó ablakon Rolf dugta ki fejét. Hosszú nyelve piros
szalagként lebegett végig az utakon. A kocsit kinnhagyták a megőrzőnél. Delelő csor-
dához hasonlított a sok száz Fiat, Mercedes, Opel, Alfa Romeo, Renault, amint a nap-
fényben türelmesen várnak gazdájukra.

A tenger kék volt, és Lili összecsapta kezét örömében. Gerhard fejét keskeny ka-
rimájú barna szalmakalap födte, bal kezében tartotta Rolf pórázát, kire, szegényre
szájkosarat csatoltak.

Mozdulatlanul nézték a Santa Lucia állomás lépcsőjéről a Canal Grandet. Ez volt
a megérkezés igazi pillanata, melyet ünnepélyesnek vagy feledhetetlennek szokás ne-
vezni. Álltak a lépcsőn. Rolf remegő lábbal Tannenstolz mellé húzódott, aki teljes te-
nyérrel veregette az izgatott kutya nyakát.

Az elsikló motoros bárkák nyomán fehér tajtékok vágódtak a kőpart mellett a
levegőbe. Kékcsíkos trikóban, fejükön sárga szalmakalappal, melyről széles, piros sza-
lag lógott, gondolások dőltek rá evezőjükre. Görögdinnyével megrakott hatalmas csó-
nakot lendített tova egy fekete férfi. Tornacipőben állt a taton, és erőteljes csapások-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Tilles Béla

1966 DEC 31.

1021

Tilles Béla: Anya Gyerek

holott az igazság ne
erejétől lesz azzá, a
tikus vélemények l
mogathatják ebben.

Marx, Engels mű
ban az érvelés mi
nyű, az elemzést ne
váltja fel, hanem bá
de szükségszerűen
szerepel az eredmé
is, az a logikai út, melyet követve az eredmény létrejött.

És példa ez is. Talán nem felesleges éppen az ilyen tematikus antológia megjelenésekor figyelmeztetni arra a veszélyre, mely ha nem is szükségszerűen, ám rendszerint bekövetkezik.

Ime, az olvasó készen kap egy citátumgyűjteményt. Mondjuk: Walter Scottról kellene írnom. Nosza, üssük fel — persze a kitűnő név- és tárgymutató alapján — kötetünk 322. oldalát, s máris találunk egy frappáns megállapítást: „Walter Scott regényeiben megelevenedik előttünk a skót felföld klánja..." Vannak, akik azt hiszik, ez a marxizmus, holott nem más, mint önállótlanság, szellemi restség.

Példánk túl egyszerű, mert — sajnos — a napi gyakorlat ilyen szimplifikálásokat is mutat.

„Szellemi módon és szabadon a különöst csak az egésszel való összefüggésben vizsgálhatom tehát nem attól különválasztva" — írja a fiatal Marx 1842-ben.

Marx és Engels szenvedélye, egyes konkrét ítéleteik igazsága csak akkor lehet vizsgálódásaink alapja, ha ez párosul *az egész* ismeretével, s megfordítva: az egész rendszer mégoly tökélyre emelt ismerete sem ment fel attól, hogy az adott témát önállóan és pontosan ismerjük.

Weinac

közvetlen környezőimtől tudtam meg, ez vagy az a szó magyarul hogyan hangzik. színes nyelvforgatagból aztán a

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 dec.4.

Tilles Béla

Szerepelt a Hajdú-Bihar megyei képzőművészek őszi tárlatán.

Alföld 1967. jan.

Tillés Béla

Szerepel a Hajdú-Bihar megyei Népművelés
című kötetben.

H-B. megyei Népújság 1966. nov. 22.

MDK

Tiller Béla

Ex-libris, linó

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

Tilles Béla, festő

M.D.K.

triptichonnak kívánkozó kompozíciókról (Mizsa-Nő kakassal-szopható anya) nagy elismeréssel ír Kádár Zoltán a Hajdu-Bihar megyei képzőművészek XXII. őszi tárlatának beszámolójában.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 1. sz. 84-85. old.

Tillai Béla
festő

M.D.K

Debrecenben pályadíjat nyert.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 46 lap.

MDK

Tiller Béla

Ex-libris linó /6 db./

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiallitasa
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 30.1.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

négy képpel vett részt a XXI. debreceni őszi tárlaton. A kritikus Szij Bezső szerint „annyira egyszerűsíti a képelrotást," hogy ezen az úton továbbmenni már nem érdemes ... menthetetlenül önmaga ismétlésébe ... és érdektelenségbe torkollik ..."

ALFÖLD, Debrecen, 1966 . XVII .évf. 1. sz.

71. old.

Tilles Béla

Sorepelt a debreceni exlibris és kisgrafikai kiállításon.

Hajdúbihar megyei Népújság 1966. márc. 27.

Tiller Béla

Szerepelt a debreceni Csokonai Színházban.

Hajdúböszörményi Népújság 1966. ápr. 24.

Tilles Béla festő

Szöveg által említett művek:

Tanulmányok (formalkid-máz)
Két figura
Nő gyerekkel (rézkarc)
Fejek (tusrajz)
Repr.: Könyöklő nő (rajz)

Lázár István
Murakőzi Ágota
Két kritika a XX. őri tárlatról

Hajdubihar n. Népújság. 1964. dec. 13.

Tillés Béla
grafikus

M.D.K.

"Makrosz"

Élet és Irodalom, 1966. július 30 - 1 lap.

M.D.K.

Tilless*) Béla, festő

Népéivel kapcsolatban, a debreceni tavaszi tárlatról, vit kritikájában Szij Rezső idézi Bolgár Kálmán „Művészet" 1966. márc. sz. 4 oldalán megjelent jellemzését, melynek lényege, hogy „tömondatokban csokká nem lehet beszélni," és hozzáfűzi: „Hát akkor mire való és mit ér ez a piktura?"

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6. sz. 73. old.

*) másutt egy „s"-sel.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.749.

MDK.

Tilles Béla

Kiállítási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.749.

M.D.K.

Tilles Béla
grafikus

„Antennár"

Élet és Irodalom, 1966. nov. 5 - 7 lap

Tillai Béla

A felszabadulási emlékalbumban szereplő művei.

Szabad Föld 1964. dec. 13.

Tilles Béla, festő MDK

Kiállítása nyílik meg a Medvyánszky Terembesz.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. okt. 22.

M.D.K.

Tilles Béla, festő

anyát és gyermekét ábrázdó falkép részletével vett rést a formálhid nevű új festék anyaggal készült művek II. debreceni kiállításán. Ezt a festményt a cikkíró-Kovács Gyula-„elgondolhoztatónak" neveri, egyébként ugyanazt állapítja meg mint Egerházi Imréről.

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 6. sz. 77 old.

M.D.K

Tilles Béla
grafikus

Ex libris és kisgrafikai művevel szerepelt a tárlaton. — „Ex libris" (repro)

T. Apostol Mária: Kisgrafika-kiállítás Debrecenben
Művészet, 1966. szeptember - 48 lap

Pilles Béla
Grafikus

M.D.K

„hadár" (mozaik)

Élet és Irodalom, 1966. febr. 5. – 3 lap

M.D.f

Tilless Béla
festő

Rezit bett a tárlaton.

Tóth Béla: A debreceni és Hajdú-Bihar megyei ...
Művészet, 1967 nápontos - 29 kap.

M.D.K.

Tillés Béla
grafikus

Műveivel szerepelt a tárlaton

Irodalom: A VII. Szegedi Tárlat
Művészet, 1967. március - 41 lap.

mdk

Tilles Béla

Ex libriszek (linómetszetek)

Alföld 1963 9. sz 12, 56. l

mak.

Tilles Béla

rajzai

Jelenkor, 1963

9. 11

789, 813. l.

Tilless Béla

Nő fekete vázsával. (formalkid)

Festmény, reprodukció.

Alföld, 1964 11. sz. 1013. kap.

Tilless Béla

Házak.

Szénvajz, reprodukció.

Alföld, 1964 11. szám, 1048. kap.

Tellers Béla

Fésülködők.

Rajz, reprodukcióban.

Alföld, 1969 11. 88 szám, 1042. lap.

Tilless Béla

Sz. 1932, Szihalomban. Egerben járt középiskolába, majd Budapesten Szentiványi Lajos mellett kezdett tanulni. 1962-ben végleg Debrecenben telepedett le. 1964-ben kísérletek a formalkid nevű anyaggal. 1959 óta kiállít Budapest, Eger, Pécs, Debrecen, Miskolc, Békéscsaba, Gyula, Szolnok, stb. Első önálló kiállítása Debrecen, 1963-ban. A Fiatal Képzőmův. Stúdiója többalakos pályázatán II. díjjal jutalmazta. Grafikát, táblaképfestészetet művel.

Alföld, 1964 11. szám, 1042. lap.

MDK

Tillés Béla
. grafikus

A debreceni Déri Múzeum pályázatán
a grafikai harmadik díjat nyerte.

—: Ősi tárlat Debrecenben
Élet és Irodalom, 1963. november 16–8 kép.

Molk.

Tillas Béla

rajza: Női fej c.

Alföld, 1963. 10. sz

91. l.

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási plakátja

"ajdubiharmegyei Népujság 1966 márc.2o.

Tillés Béla

kiállítása nyílt Párizsban.

Szocialista Művészetért 1966. jún.

Tilles Béla

szerepelt a II. formatkid kiállításon.

Alföld 1966. jun.

a II. formatkid kiállítás képei. Kovács Gyula

Tillés Béla

szerepelt a debreceni tavasri kiállításon.

Alföld 1966. jún.
a debreceni tavasri kiállítás és problémái. Fülj Rezső

Tilles Béla.

Kritika Polgár községben rendezett kiállításáról.

Hajdu-Biharmegyei Népújság 1966. máj. 21.

Tiless Béla

Festő kiállításáról

Kovács Gyula: Tiless B. kiállítása a Medgyaszay-teremben

Alföld 1965 12 sz. 74. l.

Tilesz Béla

Fekő kiállítása

Kovács Gyula: Tilesz B. kiállítása a Neal-
ugásnoly-kerekben

Alföld 1965 Jan. 7 H.L.

MDK.

Tilles Béla

Kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 máj.14.

Tiless Béla

Festő rajzai

Alföld 1965 12 sz. borítólap, 10, 14, 76. l.

Texas Ballet -

Texas regions

Ballets 1850 AD Mr. Dorothy Lamp, Mo, M,
Mrs. L.

Tilless Béla festő

Szöveg említi kiállítását a debreceni polgári művelődési kar-tan

Hajdúbihar megyei Népújság 1966. máj 7

M.D.K.

Tilles Béla
festő

Képei pézonyos ikonjelleget kapnak
a szoborszerűségen túl. Grafikái
erőteljesek.

Tóth Béla: Tavaszi tárlat Debrecenben.
Művészet, 1966. junius - 37 lap.

Tillesz Béla festő

Repr: Anya gyermekével

1966. febr. 20 Hajdúböszörményi cs

Uncharted

Tilles Béla

Szerepel az őszi Táklatom a Déri Múzeumban

N. N.: Megnyílt az őszi Táklat

Hajdu Bihar megyei Népnyiság 1968 XI. 26

Tilles Béla

kezepel az alábbi tárlaton

Korács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

Tilles Béla

1919. (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. s. 1969. márc., műmelléklet 4.

MDK

Tilles
festő

A Kertészeti Főiskola secco pályá-
zatára készített műve szürrealista
irányzatot mutat.

Eigel István: A Soroksár-péteri secco pályázatáról
Művészet, 1969. május – 24 lap

Tillés Béla

csoportkiállításon szerepelt Hajdúnánáson.

Hajdú-Bihar megyei Népújság 1967. máj. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUL

VALÓSÁG

Tilles Béla

1021

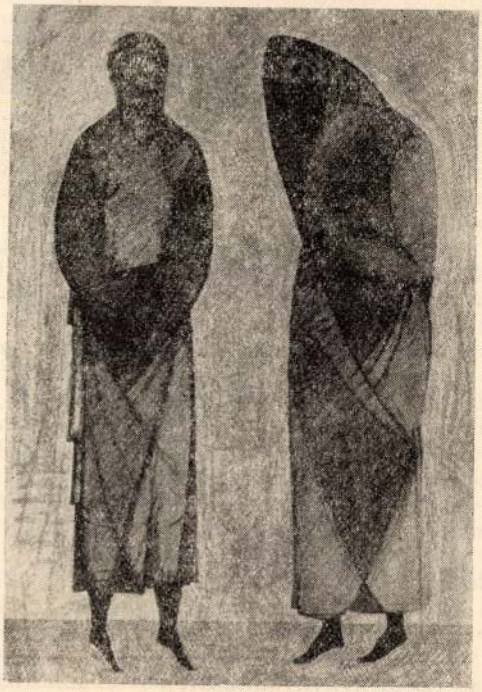

Tilles Béla: Két figura

A meggyőződésről, a hitről tanultak így nemcsak el
konkrét tartalom nélkül, de a cinizmus mellett a naiv
hogy hovatovább bizonyos misztikum veszi körül a
szólalás mutatja, kísértetiesen hasonlítani kezd a
vallások a hitet isten ajándékának tekintik), és ez az
felmentést is ad a vétkek alól. Sokan Pozdort mente
nem felelős". Éppen a fiatalok között kellene újra és
lizmusnak nem vakon hivő, hanem gondolkodó emberekre van szüksége, akik
sem fogadnak el kritika nélkül, akik az igazságokat nem hagyják dogmákká mere-
vedni, hanem az új helyzetekben mindig újragondolják, és ha azok már nem érvénye-
sek, van bátorságuk túllépni rajtuk, olyan emberekre, akik ha felismernek egy új
igazságot, vállalják — mint Kászoni — a cselekvés kockázatát is ennek az igazságnak
az érvényesítéséért. A vakhit csak a fasizmusnak jó, amely irracionális céljai érdeké-
ben elnyomja a gondolkodó, tájékozódni és állást foglalni akaró embereket. Ha pedig
az egyes emberek lemondanak a személyes felelősség jogáról, kiszolgáltatják magukat
a véletleneknek, eszközeivé válnak olyan szándékoknak, törekvéseknek, amelyekkel
ők maguk — mint a *Hideg napok* négy főszereplője — nem is értenek egyet, és ame-
lyek végül nemcsak az áldozatokat, de őket magukat is tragédiába sodorják.

Az oktatás anyagának és módszerének problémáján messze túlmegy tehát az
emberideál kérdése. Durván fogalmazva, mit akarunk: engedelmes, alkalmazkodó
állampolgárokat, akik mindent végrehajtanak, tekintélytisztelők, jól vezethetők,
vagy önállóan gondolkodó embereket, akik fegyelmezetten alávetik magukat a
demokratikusan határozó többségnek, de akik, ha kell, tudják vállalni a többséggel
való szembefordulás kockázatát is, ha a közösség érdeke úgy kívánja? Megvizsgáltuk-e
például, milyen magatartást alakít ki a fiatalokban az egyetemre való bejutás görcsös
igyekezete? Kevés az olyan tanár, aki gondolkozni tanítja a gyereket, s eltűr, sőt jó
néven vesz kételkedést, kérdezgetést vagy eltérést a hivatalosan előírt igazságoktól.
S a gyerek, hogy megkapja a továbbtanuláshoz nélkülözhetetlen jó jegyeket, igyek-
szik alkalmazkodni, sőt képmutatóskodni, szolgaian ismétli a tanár véleményét, még
ha az övé más is volna. Itt volna az ifjúsági szervezet, amely ezeket az ellentmondáso-
kat feloldhatná, ezt a bizonyos tekintetben elkerülhetetlen alárendeltséget ellen-
súlyozhatná, s biztosíthatná a diákok szabad véleménynyilvánítását, keretet adhatna

Fülles Béla

festőművész kiállitása. Bp. Medgyászky Terem. Ism. Bolpár Kálmán, Művészet, 1966. 7. sz. 3. n. 48. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

269. l.

Tilles Béla
festő

M.D.K

A hatodik termben „Nő hakassal"
c. képe szerepel.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek,.
Müvészet,1969 okt.19 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Tilles Béla

Perneczky Géza: "Mi kerül a falra" cimmel ir a Fészek Klubban rendezett kiállitásról, amelyen faldiszitő kompozicióra szóló pályázati felhivásra készitett müveket mutattak be.
Stilizált növényi formákat használ fel, foltszerü geometrikus képtervei közel járnak a megoldáshoz, -mint a kritika megjegyzi.

Képzőművészet c. rovat.
Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 8.
XIII. évf. 6. sz. 8. lap

MDK

Tilles Béla, grafikus

Egerben a Könyvhét alatt mutatták be Ex-Libris-kiállítását.

–: Hírek

504. l.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1962. augusztus XII/8.

Tilles Béla

Résztvesz a debreceni virág – karneválon

Hajdu-bihari Napló 1969. aug. 14.

Tillos Béla

Kiállítása megfelelő

Érdekes kiállításat megfelelőnek
tartjuk – Bihari Napló, Debrecen
1919 – 17

Tilles Béla

Szerepel az alábbi tárlaton
Vesiprémben

(vsekhát): Az Ex Libris művészei
Kiállítása a magyar tanyatárban

Napló 1969 VII. 18

Tillés Béla

A debreceni Kassák kiállítás
egyik rendezője

Major Vilmos: Kassák Lajos életműve
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1969. szept. 14.

Tilles Béla

Szerepel a debreceni tavaszi
tárlaton

Mennyiben a tavaszi tárlat
Hajdu-Bihari Napló, Debrecen
1970. ápr. 30.

MDK

Tilless Béla festő

olajf.:

Kislány babával

Várandós

Kápolna

Tilless B. kiáll. Mednyánszky terem,

1965. okt.

Tilles Béla

Kerepel az alábbi tárlaton Hajduszoboszlón.

N. N. Országos vázlatkiállítás

Hajdu Bihari Napló 1970 VI. 26

Tilles Béla

Emlékül

A képzőművészeti ismeretterjesztés
új formája
Hajdú-Bihari Napló/Debrecen/1970. máj. 27.

Tilles Béla

Szerepel a 24. megyei őszi táslaton
Hajdúnánásom

N.N.: ha nyílik a megyei őszi
táslat

Hajdu Bihari Napló 1969 XI. 30

1961 JUN 2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Tilles Béla

1027

— **A hajdúszoboszlói művelődési házban** június 25-én, délelőtt fél 11 órakor nyitják meg Tilless Béla festőművész kiállítását. Megnyitó beszédet Niklai Ádám költő tart. Tilless Béla kiállítása július 5-ig tekinthető meg. A festőművész kiállításra kerülő anyaga olaj, formalkid alkotásokat és grafikákat tartalmaz.

Nagyon névadónnepség az

kottan, olcsón eladó. Érdeklődni Hadházi u. 123.

Beköltözhető kertes családi ház eladó. Diószegi út 28. Hűtőház közelében.

Eladó kétszoba, előszoba, konyha, speizos családi ház (befejezés előtt), 310 négyszögöl telekkel. Szávai

2 szobás fé
azonnali be
adó. Érdekl
utca 14.

Kis házat
veszek 35 0
pénzzel. Bá
10. Villamo
állóhoz köz

ves szakmunkásokat felve-
Jelentkezni lehet TITÁSZ
migazgatóság magasépítési
Debrecen, Mikepércsi út 1.
si munkakörbe felveszünk
ni cserelakással rendelke-
it. Jelentkezés: Atommag-
Intézet, Bem tér 18. C.
Magasépítési Üzem változó
munkahelyre kőműveseket
dmunkásokat keres. Jelent-
a Galamb u. 16. sz. alatti
lyen.
ános mérnököt keresünk
b 10 éves tervezői gyakor-
Leveleket „Mérnök 98" jel-
a Debreceni Hirdetőbe.
tos, asztalos, esztergályos,
tő szakmunkásokat és se-
nkásokat alkalmaz a MÁV
javító Üzem.

Magyar Gördülőcsapágy Művek felvételre keres férfi betanított- és segédmunkásokat, valamint fiatalkorú fiúkat és lányokat. Jelentkezni lehet a vállalat debreceni gyárában. Szabadság útja 113.

8 általános iskolát végzett, vagy végzős fiúkat kollégiumi elhelyezéssel malomipari szakmunkástanulónak felveszünk. Teljes ellátást, munkaruhát, és a tanulói ösztöndíjon túl havi 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is biztosítunk. Jelentkezni lehet levélben, vagy személyesen a Hajdú-Bihar megyei Gabonafelvásárló és -feldolgozó Vállalat központjában, Debrecen, Széchenyi u. 13.

\ Béke utja 13.

Ruhaselymek

nagy választékban

a Centrum áruházban!

YCE ruhaselyem 90 cm széles 69,50 Ft
ECIA ruhaselyem 90 cm széles 71,— Ft
JÓ ruhaselyem 115 cm széles 76,— Ft

AVASZ
ZÖN SELYEMBE!

Tojástermelők, figyelem!

20 hetes előnevelt tojóhibrid beszerezhető.

Érdeklődni a Debreceni ÁFÉSZ felvásárlási osztályán, Kossuth utca 27. sz. alatt.

i iparvállalat
azdasági egye-
teli főiskolát
rendelkező
etőt. Jelentke-
ecen környéki
a kiadóba.

szakmunkáso-
kat és faipari
z a Debreceni
Felszereléseket

Kőműves, burkoló, villanyszerelő szakmunkásokat, kubikosokat, betonozó segédmunkásokat, kőműves és villanyszerelő segédmunkásokat, gépkezelőket azonnali belépéssel felveszünk. Debreceni Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43., munkaügy.

MEDICOR felvételre keres műszerész szakmunkásokat, valamint férfi betanított munkásokat. Betanított munkásoknál szakmunká-

Vállal

üvegezést, tolóüvegek gyártását, képkeretezést, a Berettyóújfalui Fa-,

Tilless Béla
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

TILLESS BÉLA KIÁLLÍTÁSA HAJDÚHADHÁZON

1021

Az igazi művészt az állandó megújulás, a járt utakról való állandó letérés, az ismeretlen folytonos meghódítása jellemzi. Az igazi művész az, aki elért eredményeit nem ismétli a monomániáig, addig, amíg az már semmit sem jelent, csak a művek számbeli gyarapodását. Az igazi művész voltaképpen sohasem találja meg önmagát önmagában, csak számunkra lesz ismertté új és új periódusaiban, amelyek mindig őt jelentik, de mégis mindig újat és pluszt — mint az évszakok.

Tilless munkái már csak ezért is tiszteletet érdemelnének. Hiszen aki ismeri munkásságát, az minden befejezett művében ott látja a megújulás, a továbblépés lehetőségét, s Tilles még nem hagyta cserben a várakozókat.

„A vándor elindul" — s az első képek reneszansz harmóniába oldják a naiv hitet. A formák melegek, s nagyformátumúak, tisztán, egyértelműen dekoratív hátterezésűek lesznek. S nincs fontosabb, mint az ember, a férfi nyugodt, méltóságteljes kiteljesedése, önmaga békéje, elmélyült okos tekintete, a nő az ölébe dobott vörös kakassal, vagy a már anyagszerűségét vesztett háttérré kibomló vörös fátyollal. (Férfi könyvvel, Nő kakassal, Akt stb.) Nincs egyetlen felesleges, zavaró mozdulat, a kép egyetlen hitet tevő gesztussá válik, világa az élet okos, igenlő vállalása. Nincs fegyelmezetlenség, nincs semmi, ami megbontaná e harmonikus festői világot. Nincs egyetlen hideg szín, az egész kép feloldódik a vörösekben, aranyokban. S a háttér aláhúzza a nagyszabású jellemekké karakterizált főalakokat, s meleg ragyogásba vonja azokat. Aztán megbomlik ez a harmonia, hogy új úton új lehetőségeket tárva fel, keresse a művész.

Erre a korszakára, amelyet a kiállításon a Fekete kapualj, a Tímárok utcája vagy a Lengyel tanya képvisel az eddigi harmóniát, meleg festőiséget egy fakturálisan gazdagabb, a kép konsrukcióját tudatosabban érvényesítő törekvés váltja fel. A kép kimozdul a síkból, s a fényt, a felület játékait gazdagabban érvényesítő felületi mozgássá válik. A színek gazdagabbak, nagyobb kontrasztokat érvényrejuttatók lesznek. Gazdag, optikailag szinte végtelen lehetőségeket rejtő felületi megoldásokról van szó, s éppen ezért nyitánynak számít egy új, jelentős továbblépéshez. Hogy ez merre? Egyfelől lehetőség a plasztikai elemek előretörésére, ilymódon nagyvonalúbb fakturális megoldásokra, s a még súlyosabb hatásokra, másfelől a szerkezeti megoldásoknak a tudatosabb érvényesítése felé. Erre az utóbbira ragyogó példa az 1919 zárt, cohors-szerű többje, szinte manifesztumerejű szimbolizmusa. Az előbbi elsősorban teret, építészeti megoldásokat kívánna — ez sajnos a művészen kívül álló meghatározó.

Tilless grafikai munkássága is változatos, izgalmas. Ex librisei és cinkkarcai mellett különösen monotípiái számítanak jelentős teljesítményeknek (Koía, Táncolók), valamint rendkívül konstruktív Wawel-i fejei.

Tilless hajdúhadházi kiállítása híven reprezentálja e mindig kísérletező, újításokra és megújulásokra mindig kész művész eddigi eredményeit.

Thoma László

Tilless Béla

Galamb.

Rajz, reprodukció.

Alföld, 1964 12. sz. 1095 l.

TILLES BÉLA

ÚJ MŰVÉSZET
1998/szept.

P-9396

36.0.

a miből még kinőhet valami. A
a tanyázik. Az orvosok azt hi-
oka. Már egy éve kezeltetem a
kiujul. Vedremo. Nagy fájdalom-
az a kérdés, hogy nem valami

ochonder, és bánom is én, hogy

szeretnék. Milyen boldogság
hogy semmit se vegyek észre a

yfák? Erre nálunk pazarul szép
z egész és még zsenge, áttetsző,
szép!

Tilles Béla

Művei a XX. debreceni Őszi Tárlaton. („Két figura"; Téli Baranya"). Olajképek, grafikák. Formalkidmáz stúdiumfejek.

említve.

Alföld, 1965 2. szám, 80-lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 2

ALFÖLD

1021 Tilles Béla

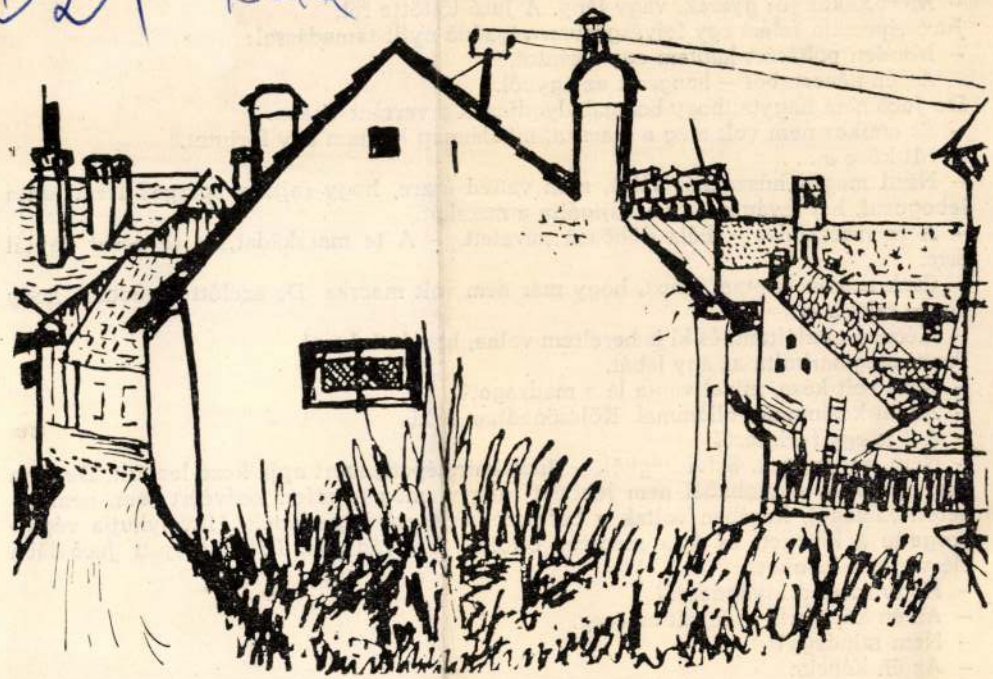

Tilless Béla rajza

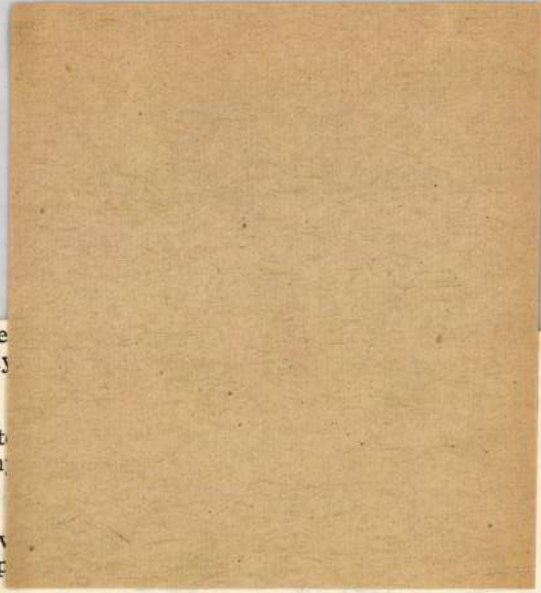

– Gyerek feltöltheti? – az öreg hangja furcsa ny
kodó mondatai közé.
– Gyerek?
– Mert akkor jó: gyerek, vagy lány. A Jucó tölt
Jucó riposztja felért egy fejvásgásban végződő n
– Minden pohárért kaptam egy forintot.
– Az én pénzemből – hangzott az ágyból.
De Jucó nem hagyta, hogy belegabalyodjanak a v
– És amikor nem volt meg a macska, mindennap
– Mi köze a . . .
– Nézd meg a húszdekás súlyt, nem vetted észre, hogy rajta a spárga? Nem tudta lebogozni, hát levágta. Azzal hajigálta a macskát.
– A te macskádat – Béla dühösen nevetett. – A te macskádat, és te pénzt kaptál érte.
– Csak azután kaptam pénzt, hogy már nem volt macska. De azelőtt is tudtam, hogy úgyse találja el.
– Kétszer eltaláltam, és ki is heréltem volna, ha adtok kést!
Panni megmarkolta az ágy lábát.
– Nem volt kése, mivel vágta le a madzagot?
– Az én kézimunka-ollómmal. Kölcsönadtam neki.
– Azt is egy forintért?
– Nem, azt ingyen. Szívességből. – Jucó hátralépett, mert apja keze lendült. De lába nem mozdult, a szobából nem lehetett kilépni, még a pofon kedvéért sem, nem lehetett kimenni, kezében voltak a befejezetlen sorsú képeslapok. Hüvelykujja végigpergette a köteget, és újra szemébe ötlöttek a kivágások. Pofon helyett Jucó lába elé vágta a lapokat.
– Hogy merted kivagdosni?
– Az én képeim! – kiabált az öreg.
– Nem mindegy?
– Az én képeim!
– A régebbieket úgyis elégette . . . Talán nem? – most már a kislány is kiabálva

Tilles Béla

Karlstájni hólyg (eml.) és
Leprások háza (repró) i képe
szerepel az alábbi tárlaton

Magyari Vilmos: Tavaszi Tárlat
1969

Hajdú Bihar megyei Népújság 1969 V. 11

Tilles Béla festő

Szerepel a tavaszi tárlatona
debreceni Déry Múzeumban

N.N.: Megnyílt a tavaszi tárlat

Hajdu Bihar megyei Népujság 1969 IV. 29

Tilles Béla

Szerepel a Baranya megyei
művészet) tanácskőztársasági
kiáhításán Pécsett

Romváry terem: Képzőművészeti
kiáhítások az évfordulós jegyében

Dunántuli Napló 1969 III. 30

Tilless Béla festő

Debrecenben él.

Krakkói képek c. kiállítása nyílt a Kulturkapcsolatok Intézetében

Eml: Vörös ház a Szeroka utcában, Házak a városfalnál; Város vége

Rideg Gábor: Kiállítással kiállításra

Magyar Hirlap 1968 XI. 15

MDK

Tilles Béla

olaj:

Krakkói ansix

Kazimierz

9. Szegedi nyári tárlat, Móra F.Mus. 1968.aug.

Tilles Béla

Vörös ház Szeredkán, o.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely.
Balatoni Múz. 1968.

MDK

Tilles Béla

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei népujság 1968 ápr.27.

Tilles Béla

A K.M.P. megalakulására és a Magy. Tanácskostársaság 50. évford. alkalmából meghirdetett pályázatra rézvételi díjat reprom. kapott (28 réprömüvén 31 cród, 7 rezei) 120.000 lit. ömeren a rézvételi díj.

Dunántúli Napló, 968. jun. 30. — Jubileumi művészeti pályázat. —

MDK

Tilles Béla, festő

A Lengyel Kultúra helyiségeiben nyílik meg nov. 4-én Krakkói képek c. kiállítása.

– : Az E. H. telexe 8
Jövő héten

ESTI HIRLAP Bp. 1968. nov. 1.

Tilles Béla
festő

MDK

„Akt"
(repro)

Berta János: Tilles Béla kiállítása Debrecenben.
Művészet, 1968. augusztus – 45 kép.

Tilles Béla
festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatott
művek 1964, 1965, 1966-ban
keletkeztek. Debreceni kiállítását
1965-ben a Nemzeti Galéria
is bemutatta.

Barta János: Tilles Béla kiállítása Debrecenben
Művészet, 1968. szeptember - 45 lap.

MDK

Tilles Béla

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.p.812.

Tilles Béla
festő

M.D.K

A kiállításán bemutatott 24 művet, 12 olajfestményt, 4 pasztellképet néhány monotipiát és egy formalkid kompozíciós.

Barta János: Tilles Béla kiállítása Debrecenben
Művészet, 1968. szeptember - 4.5 lap.

M.D.4

Tilles Béla festő

A közelmúltban nyílt meg a debreceni Medgyessy-teremben Tilles Béla festőművész kiállítása.

Bartha János: Tilles Béla kiállítása Debrecenben. Művészet, 1968. szeptember – 45 kép.

M.D.K.

Fülles Béla
grafikus

A debreceni grafikus iskolához
tartozik.

Tóth Endre: Szalá László grafikái
Művészet 1968 szeptember - 44 cap

Tilles Béla
festő

M.D.K

1965-ös mű a „Várandós", „Nő kakassal", „Ketten", „Palántárok"
1966-os produkció az „Anya gyermekkel", „Szopható anya", „Csendélet".

Barta János: Tilles Béla kiállítása Debrecenben.
Művészet, 1968. szeptember - 45 lap.

MDK

Tilles Béla, festő

Korakkói képek címmel tárlata nyílik meg a Lengyel Kulturában.

— : Lengyel Kultúra 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. nov. 4.

Tilles Béla
festő

M.D.K.

Resit vett a tailaton.

Skorics Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Művészet, 1968. november - 45 kep.

Tilles Béla M.D.K.

Müve a kiállitáson

Vándorkiállitás a biharkeresztesi járásban

Hajdu-Bihar megyei Napló 1965. jan. 26.

MK

Tilles Béla

megjelent a művésztelep megnyitásán.

--: Hajdúbiharmegyei Népujság. 1964 jul. 28.

--: "Kapunyitás a bőszörményi művésztelepen."

MDK.

Tilles Béla

Kiállitási hiradás

Hajdubiharmegyei Napujság 1966 márc.2o.

Tilles Béla

Kiállít

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. aug. 18.

Szántó Piroska

Szántó Piroska kiállítása
Budapest Műcsarnok 1910. maj.

TILLES BÉLA

FESTŐMŰVÉSZ. A „NAPLÓ" KÖRKÉRDÉSÉRE VÁLASZOLVA NYILATKOZIK DEBRECEN MŰVÉSZETI ÉLETÉRŐL.

VÁLASZOK A NAPLÓ KÖRKÉRDÉSÉRE IV.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ, 1970. OKT. 10.

Tilles Béla

Kiállít Hajdúszaboszlón

Dr. Tóth Ervin: Egymost induló bremiále

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen 1970. júl. 17.

Tilles Béla

Szerepel az alábbi Távlatok

Bánszki Pál: Gondolatok a
Debreceni II. Ovsz. Nyár. Távlatról

Alföld 1970 VIII. sz. 84 old.

Tilles Béla

Szakkői Zépek c. Szállítása nyílik
a Lengyel Kultura helyiségeiben nov. 4. én

Magyar Nemzet 1968 nov 2.
– Napló –

Tilles Béla

1. Poznan V. vegyes tech. 69x99
2. Lublini házak -"- 61,5x100

V. Balatoni Nyári Tárlat
1930. Keszthely

Tilles Béla

festőművész kiállítása. Debrecen, Medgyessy Terem. Ism: Barta János, Alföld, 1967. 18. évf. 5. sz. 80-81. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./ 94. l.

Tilles Béla

Szerepel az alábbi tanulmán

N.N: Vázlatkiállítás nyílt
Hajduszoboszlón

Hajdu Bihari Napló 1970 VII. 5

Tillés Béla

festőművész „Krakkói képek" c. kiállítása kétfőn megnyílt a Lengyel Kulturális Napmező utcai termeiben. (A művész 30 alkotása látható).

Krónika

Magyar Hírlap, 1968 november 5. 9.o

Tilles Béla

debreceni festő Krakkói képek c. kamara kiállítását (13 olajkép és 4 filetoll rajz) november 14-ig lehet megtekinteni a Lengyel Kultura Termében. (A képek a művész krakkói útjának eredményei. Cím szerint említve: „Vörös ház a Szeroka utcában, Házak a városfalnál, Város vége.

Változatos tárlatok országszerte (Ridy Gábor)

Magyar Hírlap, 1968 november 15. 9. l.

Tilles Béla

Warta - vegyestechn. 72,5 x 76

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. júl. 13 – aug. 9.

Tillés Béla

Emlékére

Ki az illetéke?
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. nov. 18.

Tillay Béla

A Medgyánszky-teremben egyéni kiállítása volt.
Debrecenből jött.

B.S.: A Medgyánszky-terem; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 4. l.

Tilles Béla MDK

szerepelt a Heves megyei Képzőművészeti Munkacsoport jubileumi/tizedik/évét fémjelző őszi tárlaton.

"Női fej"

Gyurkó Géza: Gondolatok egy tárlatról.
Hevesmegyei Népujság. Eger. 1962. nov. 13.

Tillés Béla festő

Debrecenben él. Kiállítása nyílt a Tempyel Kultúrában

Szocialista Művészetért 1968 XII.

Jülles Béla

Résztvett a Soroksári Kertészeti és Szőlészeti Főcikola tanácstermének seccopályázatán

Perneczky Géza: Mi kerül a falra?

Élet és Irodalom 1969. feb. 8

Tilles Béla

Lengyelországi képekkel

szerepel a debreceni Öni tárlaton

Tóth Béla: A debreceni Öni tárlatról

Alföld 1969 I. n. 75 old.

Tilless Béla

szobrász, festő (Szihalom, 1932. december 19.)

Anyai nagyapám Diósgyőrben előmunkás, szociáldemokrata sztrájkszervező, apai nagyapám egyházjogász, Besztercebánya utolsó magyar polgármestere. Anyám védőnő, apám jegyző Szihalmon. Alapélmények: falu – Novaj, város – Besztercebánya. 39–42: Fülek, 42-től Novaj, 44: oroszok bejövetele, kifosztás, 43-tól ciszter gimnázium, Eger, osztályfőnök Ágoston Julián. Jegyző Internátus. 45: „B" lista. Költözés Egerbe. A nyomor határán. Enyhén javuló anyagiak. Nyári munka az építőiparban (Berva). 50: apám letartóztatása, majd elítélése. Két év. A kék cédulák leleplezése óta figyelték. Kimaradás, illetve magántanulóként a magas-, majd a mélyépítőknél. Családfenntartás. Magánérettségi. Találkozás az első mesterrel, Tscheligi Lajossal (ál-építésvezető Bélapátfalván). Intenzív festészeti tanulmányok.

53. március–55. április: munkaszolgálat, illetve katonaság (MUSZ, dombelhárítás stb.). Vállalati ünnepségen két pofon a párttitkárnak. Leszerelés után azonnal kirúgtak. Különféle munkák (bádogos, villanyszerelő) mellett Budapesten további tanulmányok (Szentiványi Lajos). Felvidéki kísérletek a főiskolákra – osztályidegen.

Vissza Egerbe. Borsodnádasd – takarítói állás. 56. szeptembertől ismét Eger–Hatvan, építőipar (technikus). Forradalom. A központ a főiskola. Zavaros reagálások: az ÁVO-sok fizetését kiadják (a Bükkbe rohantak); a dokumentációkat teljes épségben az ÁVO visszaszerzi. November 3-án kiküldetés Miskolcra, az orosz csapatmozgásait jelenteni. Másnap az oroszok Miskolcon. Menekülés a Bükkön át. Egert elfoglalták.

57. március (MUK): „begyűjtés". Adataimat apáméval összekeverték. Éjszaka kerestek. Reggel eljegyzésről jövet barát várt az állomáson a hírrel. Hogy ne zaklassák a szülőket, önként bementem. Rajtam röhögött a pufajkás banda, de többet nem zaklattak. Tíz nap után mindnyájunkat kiengedtek.

Fotószövetkezet – brómretus. Szakmunkás-bizonyítvány. Első házasság. Éva születése. Kubisztikus tanulmányok. 59: első részvétel országos kiállításon. Első közös kiállítás három társsal Egerben.

62, Debrecen. Megélhetés fotóretusálásból. Idegenkedés: „nem a Basahalmán belül vágták el a köldökzsinórját". Majd barátságos, széles, nyílt gesztusok – hátbadöfésekkel. Ekkoriban főleg grafikák készültek. Válás. 64: festmények. Ikonos hatások. Új házasság. Stúdió pályázatán 2. díj (többalakos kompozíció). Alap-tagság. Szabadúszás – a mai napig. 65: Budapest, Mednyánszky-terem, kiállítás jó sajtóval. 66: Mária születése. Debrecen, Medgyessy-terem, kiállítás. Pártbizottsági számonkérés az úgynevezett tapasztalati tér hiánya miatt (egzisztencializmus!?). Eladás egyik kiállításon sem volt. Anyagi nehézségek. Gyermekszakkör Polgáron. 67: KLTE, kiállítás. Szakkörvezetés az egyetemen. Utazás: Krakkó, majd húsz év után ismét Besztercebánya. Konstruktivitás és faktúra. 68: Budapesti Lengyel Kultúra, kiállítás. Jó sajtó. Az Egyetem Galéria indulása (művészeti vezetés). 59: Szövetségi tagság. 70: Magyar avantgárd kiállítássorozat Lengyelországban (Brendel János). 71: Budapesti Lengyel Kultúra, kiállítás; Angyalföldi Kisgaléria, kiállítás (mimézis sorozat). Intenzív munka az Egyetem Galériánál. A hivatal nyomásának kivédése (Tarnai András), minőségelvű kompozíció. 72: Vaasa, Taidehalli, kiállítás. 73: Lea születése, anyja halála. 74: Új házasság: Harsányi Ágnes, magyartanár-jelölt, Tilless Ágnes néven előadóművész. Fényes Adolf-terem, tűrt kiállítás. Prilep, művésztelepen angol, japán barátok. Spirál tanulmányok. 75: Krómacél-Fény-Mobil Debreceni Kertészeti Vállalat pályázatán. Az első köztéri mobil az országban. Később lebontották. 77: Bradford, Cartwright Hall és Leeds, kiállítás két társsal. Kuopio, művésztelep, 74–78: Egri Iparesztétikai Szakosztály – ebből alakult 80-ban a KINETEAM. Kiállítássorozat 82–84-ig az országban. Környezetesztétikai tanulmányok és néhány cikk. Környezetesztétikai koncepcióterv Tócoskert lakótelepre (Debrecen). Páskándi-darabhoz díszlet (Debrecen) 80 Videofilm 22' Művészet a változó világban – lakótelep. Éles viták a városvezetéssel és a vezető építészekkel különböző fórumokon a város tönkretétele miatt. Püspökladány, feszített krómacél plasztika. Águs József Attila-estje a KLTE-n, majd később Kassák-est a Petőfi Irodalmi Múzeumban és a Kassák Múzeumban. Infarktus 79-ben. 81: Anna születése. Az egyetem új vezetése (zseboroszlán) megszünteti a szabadegyetemet (Lantos Ferenc, Pap Gábor) és az Egyetem Galériát. Műcsarnok kamaraterem, kiállítás. A vezető építész arra biztatta a debreceni kollégákat, hogy közösítsenek ki kritikáim miatt (a rendszerváltás után Debrecen Kossuth-díjat járt ki neki).

82: Átköltözés Nyíregyházára – hívtak. 83: Környezetesztétikai terv négy városrészre. Fizetési nehézségek a tervekért. Sorsa: asztalfiók. Később ebből puskáznak töredékeket. Lakájt vártak – nem kaptak. Dávid születése. 84: Kisebb plasztikák (Újléta, Mátészalka). 85: Nyíregyháza. Pályázat – utólagos meghívás, rákérdezésre. A kijelölt neve alatt más készíti a pályamunkát. Etikai botrány. Második forduló. A zsűri sarkára áll. Megbízás az *Életfa* című műre. Átvételi bizottságban három volt pályázó. Avatásra nem hívnak. Ígéret, hogy több munkát nem kapok. 87: Országos pályázat: nagyméretű tölgy játszóplasztika Gazdagrétre. Később szétverik, felgyújtják. Rekonstrukció: Kamaraerdő 92-ben. Költözés Budapestre. Bálint születése.

88–89: Országos pályázaton Miskolcra: Sugárzás vízzel, fénnyel kombinált krómacél plasztika – máig nincs helye. 91: Kassák Múzeum, kiállítás. 92–93: Kisebb plasztikák (Budapest, Őrmező, Pap, Fülesd).

93–96: Megdöbbenés az egyenes (nem damaszkuszi!) utakon: ugyanúgy ugyanazok szolgálják az új hatalmat, mint a régit. Hol a művészet? Hol az erkölcs? Fejlődés a kudarcok által. Találkozás a gnoszticizmussal. Anyám élt 91 évet, 1 hónapot és 1 napot.

96–2001: Kozmosz-sorozat (festmények), Fényjátékok, fényinstallációk. Interdiszciplináris szakosztály a szövetségben: környezetesztétikai törekvések és lehetőségek – túlzott optimizmus. Semmi sincs lezárva. Minden új dimenzióba került.

Tilles Béla

TILLESS Béla

Napút 2004. dec.

TILLESS Béla

Hullámvonal I.-Transzparencia,199o, plexi,16x38,3x25,8
-91.lo. 56

A jó termés kapuja,1987,rétegelt fa, 79x72x72 - 91.lo.56

Uj Művészet

Tilless mobiljai

MÍG PÁRIZSBAN Neugeboren-Nouveau, míg Szolnokon *Szandai* Sándor ábrándozott a harmincas években gyökeresen új szobrászati megoldásokról – addig az 1932-ben született *Tilless* Béla már megvalósíthatott egyet s mást a régebbi modernek gondolatait továbbgondoló elképzeléseiből. Az orgonasípok szerves rendje, amit krómacélból *Vikár* Sándor zeneiskolai igazgató sírjára állíthatott Nyíregyházán 1986-ban Tilless Béla, azt látszik bizonyítani, hogy a gondolatoknak is be kell érniük...

Az olyasfajta eszméknek is „átfutási időre" van szükségük, mint amilyeneket a művész a Kassák Múzeumban rendezett tárlata alkalmából vetett papírra. Miszerint „A művészet haszontalan valami! Nem használható a termelés fokozására, sem ideológikus manipulációra: tulajdonképpen semmi gyakorlati haszna nincs..." Azután téziseire olykor maga is rácáfol, hiszen azok a művei, amelyeken mintha lépcsők nyílnának szét legyezőszerűen vagy legyezők sora vezetne lépcsőszerűen a magasba – *mászókaként* szolgálják a gyerekek örömét 240x3oox75o cm kiterjedésben (például 1987 óta a Gazdagréti lakótelepen). Ám mint makettek is szobrász művei, ihletett középplasztikák.

A RÉTEGELT FA hozhatta magával – miután az évszámok általában hiányoznak a művek mellől, a saját feltételezéseimre vagyok utalva – más *rétegelhető* anyagok keresését. De előbb talán még a színesre mázolt fa jött, azok a kisméretű, sárga hasábok mintha gyerekek építőkockái közül válogatódtak volna ki, s lett belőlük plafonra aggatható, *Függő spirál* (s az se baj, ha a „haszontalan" hasznosul és gyerekszobadíszként szerez örömet, fejleszt megfigyelőképességet, fantáziát). Majd álló mobilok következtek, kisbronzok, keskeny hasábjaikból belül üreges konstrukció is kirakható – ez már *Kútterv*. A fémhasábok fémrudakkal is kombinálhatók: létrejön egy *Kettős spirál*, ez már köztéri alkotás, Debrecenben áll egyik variánsa, elektromotor forgatja víztükör felett. A kísérletekbe bevonódott a gépi erő és a fény természetes mozgása.

A fémrudak önmagukban is ötleteket sugallnak, vízszinteseik és függőlegeseik erdeje a *Napvárta*. Fémrudak helyett üvegrudak mit adnak ki vajon? Csodaszép ritmust (*Ritmus*). Ám lehetnek a fémrudak üregesek is, akkor együttesüket a légáram, a szél is lengeti (*Függő spirál mobil*). Különböző magasságú krómacél rudakból – a leghosszabb hét méter – szellemes, monumentális, szellős tömeg alakítható ki, köztérre szánva (Miskolcra, a városháza elé): olyan, amilyenné a Marokkó nevű régi játék pálcikái tudtak dobódni.

VETÜLETEK a neve az egyik plexiüveg-plasztikának – ezekben az újabb munkáiban Tilless Béla a technikai tökéletességnek éppoly magas igényével lép elénk, mint korábbi fémmunkáiban. És a hazai modern üvegszobrászat igen magas színvonalán, miközben a megszületése előtti modern kísérletekhez is igazodik, a Párizsban élt orosz testvérpár, a *Pevsner* fivérek húros szobraihoz.

E. M.

(Tilless Béla szobrai a Kassák Múzeumban július 21-ig tekinthetők meg.)

rációba a *Lukács*-tanítványok? Miért érezhettük épp M. A. munkahelyén: az ELTE Szociológiai Intézetében hallgatóként a 70-es évek végén, 80-es évek elején, hogy az ellenzékiség kritikai szellemét szívhattuk magunkba? Ha viszont – mint állítja – a tudományt ma pozitívista-liberális és baloldali felfogásuak uralják, miképp sugallhatja azt szerzőnk, hogy a szociológia máig összefonódik a hatalommal?

tanácsát: „Merjetek nagyok lenni!" Az átlagember valóságmagyarázata, a szociológia, a vallás – s tegyük hozzá: a felépítmény többi eleme – Nem egymást kizáróan, hanem kiegészítve kell hogy egzisztáljon szellemi életünkben, kell hogy befolyásolja döntéseinket. Ennyiben indokolt Molnár Attila intő szava a társadalomkutatók önmérsékletére.

Székely András Bertalan

)AEWOO televízió

WAVE

)MQ 2141 típusú szines tv, 55 cm-es sarkított
)csöves, Euro- AV csatlakozós készülék,
)0 Ft helyett **33.300 Ft**-ért
) a RAVILL ELEKTRON Szaküzleteiben!
ELEKTRON ÁRUHÁZ Bp., VI., Bajcsy-Zsilinszky út 45.
.TRON SZAKÜZLET Bp., VI., Bajcsy-Zsilinszky út 19/A
KTROAKUSZTIKAI SZAKÜZLET Bp., XIII., Pannónia u.18.
.ROSI ELEKTRON SZAKÜZLET Bp., IX., Üllői út 121.
)OSI ELEKTRON SZAKÜZLET Bp., V., Irányi u.25.

tást az ELEKTRON VEVŐSZOLGÁLAT AD! **Telefon: 132-4399**

3080

PRP

Ablakok, falak, spirálok

Tilless Béla műhelyében

A hatvanas évek elején Debrecenben letelepült Tilless Bélának sikere volt festményeivel. Művelődési házak, tanácsházák kisebb termei, szobái elbírták „intim" terükben Tilless szigorúan komponált, zárt, belső tüzű, ikonszerű képeit. Éppen az ikonteremtő (s mint kiderült, az életművet most áttekintve: általában a jelteremtő) szándék ereje, a hazai s különösen az alföldi festészetben szokatlanul izzó kinetikus energia figyelmeztetett, hogy előbb-utóbb Tilless át kell hogy törje korlátait. Időben-térben egyre nagyobb távlatokban, sodróbb ritmikájú folyamatokban gondolkodott, s ez el kellett hogy mozdítsa őt a síktól. Utólag visszatekintve az is látható, hogy a köríves, aranymetszéses, szigorú komponálás mindvégig erénye maradt; az újabb s újabb anyag-, plasztika-, mozgásproblémákat tisztán ismerte fel mindig előző munkáiban, s tudatos visszafogottsággal csak a legszükségesebb esetekben lépte át a határokat.

Krakkói városképeivel elhagyja a lekérdezést, ezeket a képeket utcarész-ábrázolások s a képsíkon stukkófelületek alkalmazása jellemzi. A feladatot magát, az erőteljes hatású, „fényérzékeny" falak ábrázolását úgy szeretné elvégezni, hogy a nézőben ne elsősorban a művészen átáramló élményanyag, hanem konkrét, ott és akkor ható vizuális élmény keletkezzen.

A *Mimézis*-sorozat a jelteremtés gesztusa volt, a kéznyomtól az agyagba formált várostervig. Indítéka itt kettős: érzi, hogy nagyon is hiányzik az ember keze nyomát közvetlenül (indusztrializáció nélkül) hordozó jel; másfelől pedig Tilless tudatosan, sőt hangsúlyozott racionalitással (amit európai gondolkodás- és szemléletmódnak szoktunk nevezni) keres egy olyan magatartást, melyből hiányzik a világlegyűrő, uralkodni vágyó, hódító, agresszív akarat – helyette a világ (természet-társadalom-ember) részeként megnyilvánuló az azt felmérő-szemlélő (keleti típusú) látás és megértés. Hogy elkerülje az esetleges félreértést, ezt a magatartás- és látásmódot nem a misztikus ködbe burkolt keleti tanokkal, hanem az ősi civilizációk organikus-szintetikus vizuális jelvilágával kapcsolja össze. A hetvenes évek elején alkotott *Ablakok*-sorozata e két előbbi ciklusát, a krakkói képeket és a *Mimézis* darabjait egységesíti.

Vizuális környezete Debrecen, egy hazánkban is szokatlanul gyors dinamizmussal átépített, összetört város, ráadásul egy makacs, magát konokul őrző civisváros. Meglehetősen groteszk, hogy épp annak a jellegzetességének kellett eltűnnie, ami Debrecenné teszi: a porló stukkóangyalokkal és díszszegélyekkel keretezett földszintes polgárházaknak, melyek vizuálisan retrográdok és anakronisztikusak, de mégis őrizték az emberléptéket, az intimitást, az azonosulásnak teret engedtek. Ebből az ellentmondásból adódott Tilless Bélának megközelítésként a groteszk-ironikus tárgyteremtés (semmiképpen nem az ábrázolás), amire éles szeme és tömör fogalmazásmódja is vezette. E sorozat nagy erénye, hogy az eszközök, a gipsz, a gyalulatlan faapplikációk, ablakká összeépülő hordalékanyagok, erős faktúrák, „polgárhökkentő" betétek tiszta – és nem verbális, hanem vizuális – mondanivaló kifejtésére hasznosulnak. Egyúttal „meglovagolja" ezzel a közép-kelet-európai pengeéles iróniával azt a mai napig élő magyar festészeti divatot, mely már posztimpresszionistának is fáradt, színtelen alkonyba borult szántóföldekkel, komoran halódó falvakkal, megtört parasztokkal rukkol elő e század nyolcvanas éveiben, itt, hazánkban. Festményként.

Az *Ablakok*-sorozattal megmutatja, hogyan szennyezi mindennapjainkat látványban, érzelemben, gondolkodásban a giccs, a gipszdísz, a feltupírozott zsáner, az ügyetlenül „megemelt" közhely. A *Falak*-sorozat darabjaiban acélszalag feszíti, emberi-természeti erózió rágja, rombolja a képfelületen megidézett Falakat. Nem ábrázolja Tilless a háború söpörte falakat, hanem a rombolóerő (a mienk!) itt és mosttá

1

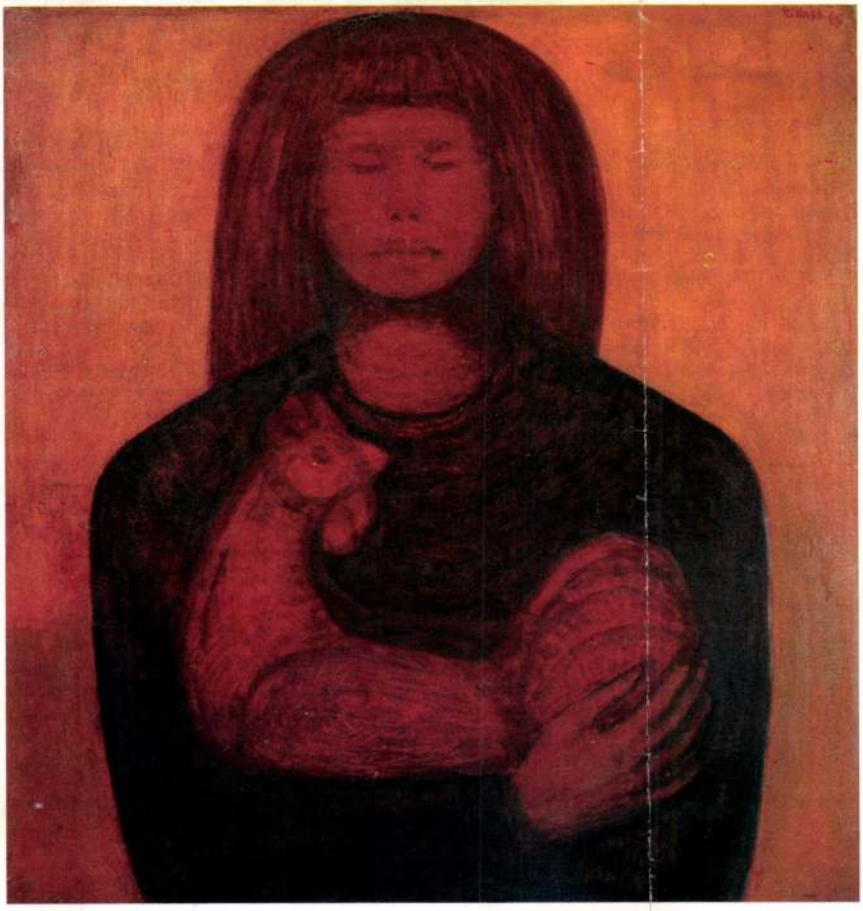

1 Tilless Béla: Nő kakassal, olaj, vászon, 82x75 cm, 1965
2 Tilless Béla: Spirál, sárgaréz, 20,5x20,5x22 cm, 1978
3 Tilless Béla: Gyűrűk, alumínium, villanymotor, 39x10x10 cm, 1981
4 Tilless Béla: Monumentum III., stukkó, 100x100x6 cm, 1976
(fotók Hapák J.)

5

6

Az idő, a tér és az ember viszonyát értelmezi, sajátos módon. A hangsúly a homokóra által jelzett időben szétmorzsolódó, majd összeálló, de ebben a percben újra szétfoszló emberi arcon van. Az örök körforgás az egyetlen bizonyság, a többi – legyen az apokaliptikus vágta – csak kellék. Vallomás ez a lap az emberi öröklét mellett, akkor is, ha az csak töredezettségében ragadható meg. A lét szűkebb területét álmodja újra a *Fin de siècle* címet viselő rézkarcsorozat. Nosztalgia árad a lapokról, de rádöbbentő gúnytól mélabúsan. Kis, karcolt feliratok konkretizálják az egyes lapok történését, amelyek az álom szabad szárnyalását és váratlan képzettársítását öntik formába. A századvég beltenyészetű kisasszonyainak és esetlenül ormótlan repülőinek közös kalandja elevenedik meg. A kisasszonyok varázsolják elénk a harmónia és a szépség világát. Ez azonban ekkor már ellentmondásos, törékeny és önmagáért való. Szépségük néha a lírai nőiség, de sokszor zaklatott, kegyetlen; utalva a századvég „végzet asszonyaira". A femme fatale-é hangsúlyozott, vérszívó szájuk, hosszú nyelvük, ujjaik bántóan hegyes végződése. Kegyetlenségük, mellyel egymás nyakán taposnak, s a hosszú nyilakkal a másik vérét kóstolgatják – őrzi a végzetes nőkről alkotott romantikus képet, akik mindenre képesek, főleg mások romlásba döntésére. Ez is ott lakozott a finomkodó, szelíd kisasszonyok formás fejecskéjében. Viszonylag brutális szexuális jelképek ezek, melyek leplezetlenül feltűnnek Balla Margit lapjain, hiszen a kor tele van erotikus töltéssel. A leleplezés mellett őriznek a kisasszonyok néhány korhű elemet is, nyakuk, keblük lágy íve emlékeztet a századvég édeskés hangulatára. Hatalmas tolldísz és szédítő macskaszem teszi teljessé jellemzését. Előttünk áll az a lény, aki utoljára szentelhette magát nőiességnek, erényeivel és sallangos csalásaival együtt. Vele szemben, mellette, őt kiegészítve és ellenpontozva áll a repülő: ez a férfiból, madárból és kerekekből alkotott lény. Szerepköre és lelki karaktere kevésbé mélyen elemzett, mint a kisasszonyé; Ballát igazából a nő érdekelte. Repül, csapong, kakaskodik, háborúskodik és elhull; történéseivel kiegészíti a szétesőő századvég meséjét. Hiszen ő is, mint a kisasszony, egy elmúló kor gyermeke. A kor hangulatától kissé maga is nosztalgikus lesz, utolsóként hallgatva az utolsó kisasszony szívbe markoló zongorajátékát. A zongora és az őket körülvevő táj bár buja növényzetű, mégis repedezett, reménytelenné sivárodott. A felületet beborító gyertyák az égés, elégés, kiégés, elemésztődés bizonyságát adják. A testükből kiágazó tőrök megsebzik őket, de ezek a sebek nem halálosak, csupán örökké tartó szenvedést okoznak. Az elmúlás szenvedése belső téren zajlik, az arcokon kifelé az örök mosoly hamissága. Csak a szemek méláznak el egy pillanatra, hiábavaló vágyódással egyszerre nézve a távolba és önmagukba, kiteljesítve a kor hangulatát. A *Fin de siècle* lapjain a tragikus alaphang játékossággal keveredik. A játékosság itt másodlagos, néhány lapon azonban egyedüli teremtőerővé nő. Balla Margitnál az ötlet, amelyből a mű kisarjadzik, mindig szó szerint értendő. A *Sárkányeregető* valóban apró sárkányokat ereszt szárnyra. Ezen a rézkarcon jól érzékelhető Balla szövevényesen burjánzó vonalvezetése, melyet a zsúfoltan megjelenítő aprólékosság határoz meg.

Balla Margit nehezen illeszthető a mai magyar művészet összefüggésébe. Végtelen szubjektivitása, fantáziájának szabad ívelése teszi sajátossá. Szemlélete varázsvesszejével átlényegítve minden költészetté válik a kezén. Valójában titkolt misztikus; sok benne az ellentmondás, a rejtett feszültség, balsejtelmekkel telített álom vagy látomás. Valamennyi lapja egy-egy mese, amit ő talál ki, s magamagának mesél elsősorban.

Krunák Emese

2

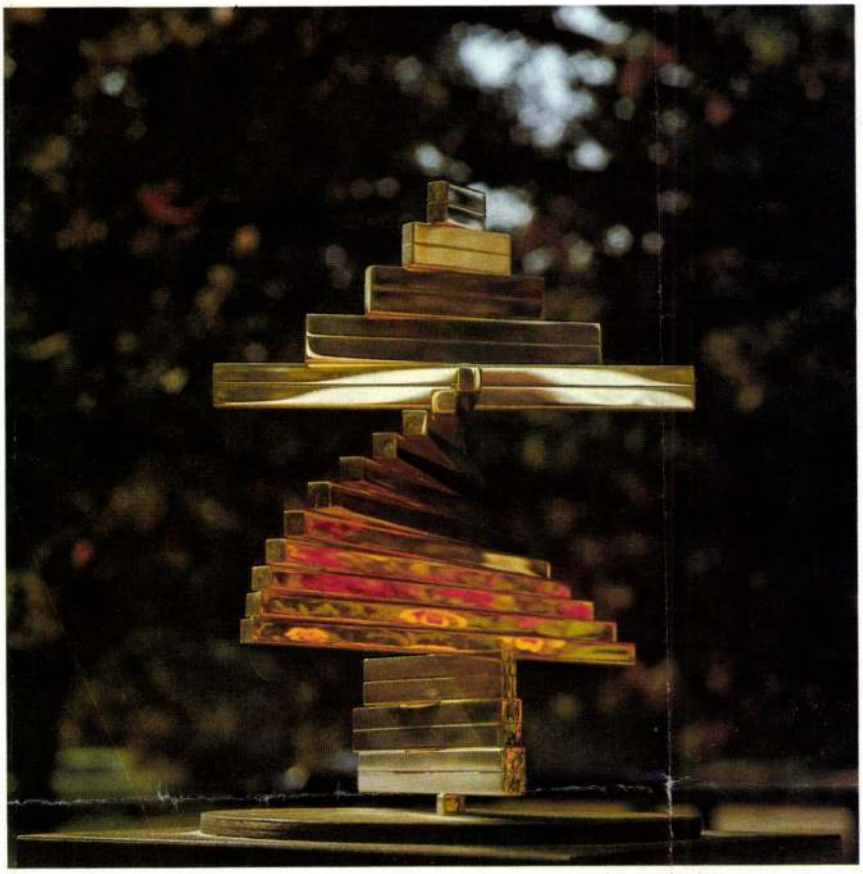

3

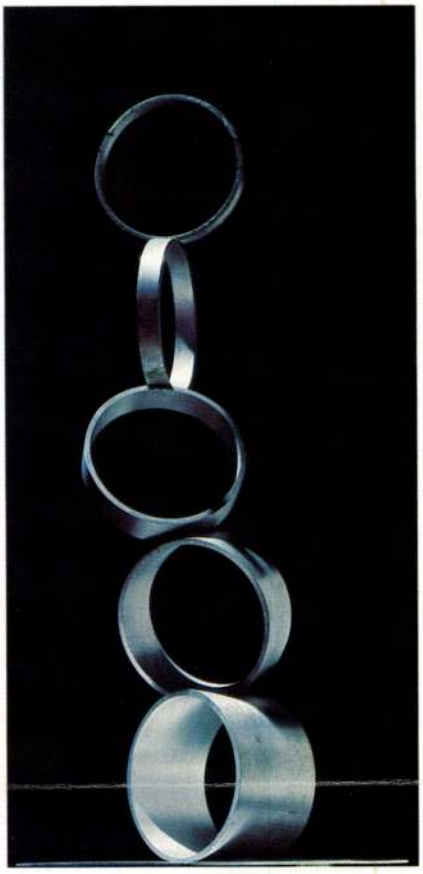

4

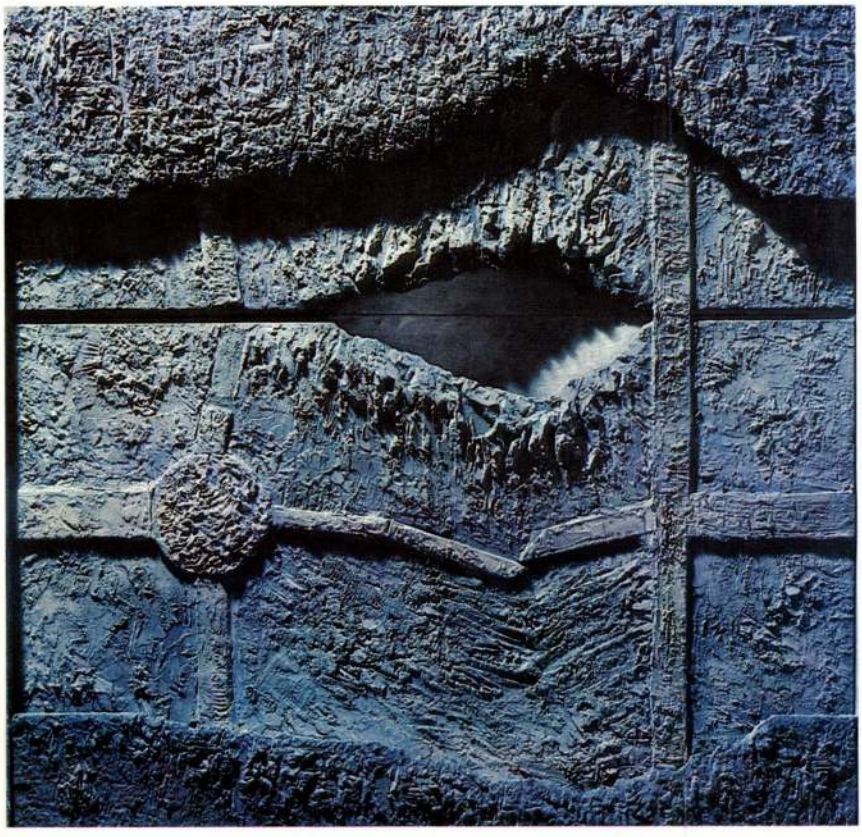

válik, bennünk „történik", miközben e képeket nézzük. Együttélhetünk-e ilyen terhekkel, az agresszió terhével, léphetünk-e tovább áttetszőbb és közvetlenebb viszonyokat kínáló társadalom felé?

Az erőteljes közlésvágy, a belülről robbanó, bár iróniával, végletes precizitással, világos fogalmazással kordában tartott erő monumentálisabb vizuális tárgyat indukál, mint a végül is korlátozott terű táblakép. Téri, tehát mozgásproblémák izgatják Tillesst, amelyek már táblaképein mint azok meghaladása jelentkeztek. A síkfelületet relieffel, a kereten imaginárius túlfutó színmezőkkel és vonalakkal, konstruktív vonalvezetéssel annyira megmozgatta már, hogy követnie kellett ezt a mozgást. A körívet (a műtárgy belső centrumára mutató, a perifériás részeket odavezető eszközt) spirális, tengelyen felfutó vonalakban gondolja tovább, s hozza magával az aranymetszésarányt is.

Itt kell utalnunk egyik jellegzetességére: munkáival, bármennyire is az avantgarde,

5

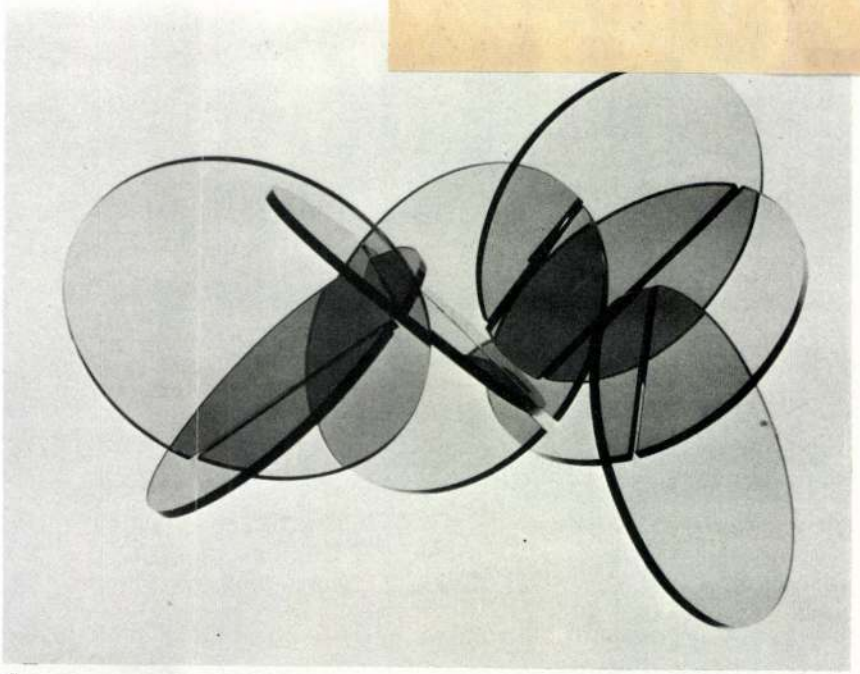

az informel és a konstruktivista hagyományok állnak is mögöttük, elsősorban nem meghökkenteni kíván. Befogadásuk rendkívül természetes aktus – úgy lehetne fogalmazni, nem a szem, hanem gondolkodásvilágunk „megütése", más pályákra térítése a céljuk.

Az új gondolati feladat: egy meghaladott, „felszámolt" vizuális-tárgyi világ bemutatása után kötelességének érzi az újat, a lehetségest művészi tárgyba-jelbe fogalmazni, a „kell" igényével. (Hiszen már Brâncuşitól kezdve úgy érezhettük, a jövő nyúlt vissza jelenünkbe, mely már ráadásul a múltunk is.) Új anyagokban, monumentálisabb és plasztikai alkotásokban gondolkodhat-dolgozhat. Krómacélból, alumíniumból, sárgarézből, műanyagból, festett fából készít maketteket, melyeket formavilágúk nagy, nyílt közösségi terekre húz. Ez a tárgyi kérdésfeltevés természetesen a környezetet is kutatja, s így tudatosul Tillessben a környezetesztétika valódi szerepe. Mindmáig napi feladata ez, még ha többnyire kis közösségekben, műteremmagányban, a megvalósulástól távol végzi is. Mint ahogy életében, úgy művészetében is mindig a nehezebb utakat választja, feladatvállalásban nem kíméli magát ott, ahol tudása, tapasztalata biztos kézzel vezeti.

Debrecen városi Tanácsa 1975-ben felállíttatja, Magyarországon első köztéri mobilként, a Hámán és Tanácsköztársaság utak kereszteződésénél, egy kicsi parkban *Krómacél fénymobil*ját. Egy harmonikusan konstruktivista alkotást, mely akár tisztelgés lehetne Naum Gabo és Moholy-Nagy előtt, akiket legközelebb érezhetünk Tilless munkásságához.

A *Spirális* (mely formának sok modern képzőművész érzi jelteremtő erejét) krómacél rudakból felépített, több ponton „befűzött", periodikusan változó erejű fényforrással megvilágított alkotás. Ez a „szárnyaló" mozgás, amit forgásakor látunk, az egyik olyan mozgásfajta, ahol a teret teljes, minden irányú kiterjedésében (s minthogy mozgás, időben is) érzékeljük. A szárnyak lassú, libbenő körben fordulása vízszintesen és függőlegesen is tagolja a teret, szétválasztja és ismét összeölti. A rudakból való építkezés áttörtté, a természetes fényhatások, a krómacél anyagfénye még könnyedebbé teszik, míg a forma egésze forgás közben virtuális, aszimmetrikus tömeget idéz. Egyszerűsége hangsúlyt ad lírai szépségének. Egyszerre monumentális és intim, engedi a nézőt mindkét megközelítésből szemlélődni.

Debrecen után Püspökladány, egy alföldi, szabadon elterülő nagyközség állíttotta föl egy közel nyolcméteres, bársonyfényű, acélhúrokkal feszített krómacél térplasztikáját. Kezdetleges műhelykörülmények között, de ugyanazokkal az önmaga elé állított művészi és mesteremberi, hallatlanul magas követelményekkel (tökéletes anyag- és szerkezetismeret, bonyolult statikai számítások helyett majdhogynem intuicionális tervezés) készítette el ezt a térplasztikát is. Esténként körben egymás után négy reflektor világítja meg a romboidok vízszintes csúcsai által képzett virtuális spirál mentén ezt a méltóságteljes ritmusú térformát. Mind ezekkel, mind „csak" tervállapotú, de így is monumentalitást sugalló makettjeivel bizonyította, hogy izgalmas köztéri alkotásokat tud készíteni. Mi több, nonfiguratív alkotásokat elfogadtatni az inkább vaskos, „közéleti" bronzfigurákat kedvelő alföldi településeken.

Legutóbbi munkáiban Gabo nyomán kísérletezik a húros, szinte tárgytalan térképzéssel, a mesterséges helyett a természetes fény „alkotta" plexitárgyakkal, a komplex környezetesztétika vizuális tértervezésével.

J. Szilágyi Gábor

6

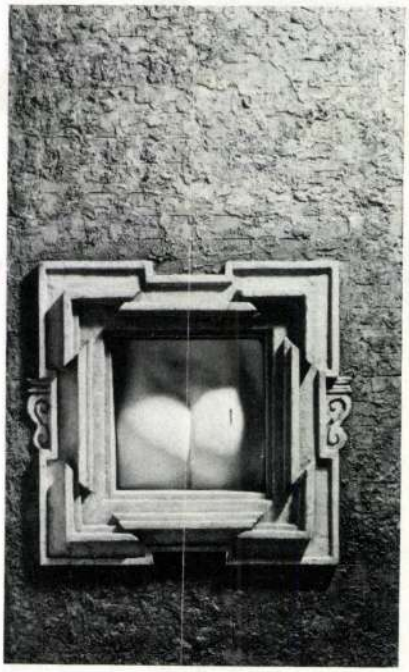

7

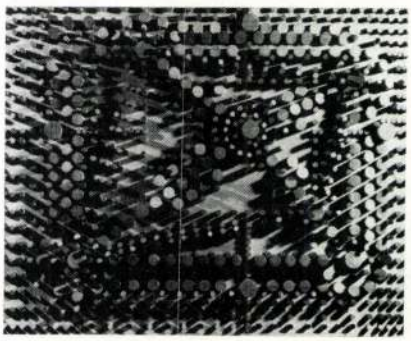

5 Tilless Béla: Plexiplasztika, plexi, 26x22x45 cm, 1981
6 Tilless Béla: Ablak-sorozat V. (Antik), stukkó, 105,5x63 cm, 1970
7 Tilless Béla: Farelief-terv I., fehér bükk, 56,4x76 cm, 1974
(fotók Hapák J.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Tilles Béla

1021 1971 NOV 6

Képzőművészet

SZABÓ GYÖRGY:

Nosztalgia

A József Attila Művelődési Központ békés őszi vasárnap délutánját éli: a mozipénztár előtt csak néhány fiatal ácsorog, és

Tilles Béla

kiállítására igyekezvén, a büfében sem lát sok vendéget az ember. A tisztes, jól fűtött szobában pedig, ahol a *Mimézis* című sorozatot találni, egyetlen látogató sincs: hallgatagon állnak a terjedelmes művek a földön, mintha egymást néznék, s azon merengenének, hogyan kerültek ide.

De hát nem ez az első eset Magyarországon, amit nehéz megmagyarázni.

Van némi tudathasadás a katalógus, meg az alkotások között is. A nagy, emelkedett tanulmány (*Thoma László* munkája) azt mondja például, hogy a sorozat egyes darabjai „a tér határának komponensei, mintegy negatíve ismétlődnek a köztük szabadon hagyott falsíkok által", ez pedig „világosan utal arra is, hogy a művet véglegesen egy architektónikus téri totalitás értelmezheti" csupán; tehát *ideiglenes* értelmezés lehetősége nyílik itt csak előttünk, jó lesz vigyázni az elsietett kritikával. Amúgyis röpködnek a jellegzetesen angyalföldi közönségnek szóló fogalmak (mimézis, motívumkutatás, kontinuum, effektus, atektonikus, negálás, manifesztáció, mágia...), kavarognak a nehezen kibontható megállapítások (a motívum például „a maga egyszeriségében plurális alapon szerveződik") — kellően elbizonytalanodva áll tehát a betévedt néző, néhány lépcsőfokra a zubogó illemhelytől, ennyi okosság között.

Ilyenkor, gondolom, a legjobb közvetlenül a művekhez fordulni, Brecht tanácsa szerint; csakhogy ezek a különös „relief-képek" maguk is tétovázónak, inkább csak egy forrásban levő kísérlet, mintsem a kiérlelt művészi gondolat megnyilvánulásai, nem sokat tudnak segíteni tehát. Egyébként a négyzetmétert jócskán meghaladó felületek ezek, stukkóból, színezve (így óriásiak, valamelyik épület arányaihoz mérve viszont elveszők), s természetes állapotában meghagyott egyenetlenségeiket csupán egy-egy erősen hangsúlyozott motívum bontja meg. Itt elmosódott ló látszik, mint az ősember barlangfalán, ott hatalmas tenyérlenyomat, amott pedig lábnyom, akárha holdbéli tájon. De vannak jelképek is, meg mértani formák, a nekem legérdekesebb egy régi-régi földvár plasztikus alaprajzát idézi — ennyi hát a kiállítás, a nyersanyag „automatizmusának", önmagából következő játékának, meg a kiszáradás közben keletkezett ráncoknak a keretébe foglalva.

Mindez, nyilvánvaló *ősi* hangulatával, erősen kiszámítottnak tetszik mégis: mintha Jung „arche típusai" éledtek volna fel valahol a magyar pusztán, avarkori leletek között, a legraffináltabb egyszerűsödést a valóban igaz hevületű tömondatos beszéd kialakításának igényével vegyítve. Megértem én, ha a tehetséges és nyughatatlan Tilles Béla, annyi mesterkéltség, annyi szépelgés, annyi hamis felfokozottság láttán visszahátrál időben, technikában a *kezdetekig;* de nem vagyok bizonyos benne, hogy a most kiállított művein még minduntalan előbukkanó nyers *szándék* önmagában elegendő-e ehhez; és hogy nem ejti-e csapdába a látványoskodás, a minden áron való mesterkélt archaizálás divatja éppen akkor, amikor a tiszta forrásokhoz akar érni. Vakmerő vállalkozásának éppen ezért csak szorongva és némi aggódással tudok szurkolni.

A Margitszigeti Nagyszálló elegáns előcsarnokában állította ki

Láng Rudolf

grafikáit. Úgy is írhatnám, hogy Krúdy szigetén: hiszen finom rajzainak legtöbbje a borongó-mesés író világát idézi. Elmosódott hangulatú, de tisztán és levegősen kivitelezett képei (*Párbaj, Énekesnő*) szép nosztalgiával utaznak régi időkbe; más művei pedig (*Eldorado, Andalúzia*) távoli tájakra is, „Spanyolországba", titokzatos kalandok közé.

Úgy látszik, beláthatatlanul nagy álmaink tartománya.

Fülöp Erzsébet

aki Hódmezővásárhelyen él és Orosházán dolgozik, kiállításának mottójában meg is mondja, miért. „Nincs mértéke, se vége, akárhol is állsz, a világnak, Mert bármely táján álljon meg benne akárki, Minden irányban a végtelenség tárul elébe" — idézi Lucretiust. Igaz, Rilke is írhatta volna e sorokat, s mindenki, aki a *mélyedjen el önmagában* parancsával köti össze ezt a végtelenséget; a Fényes Adolf Teremben legalább is az látszik, hogy a befelé tekintő szemek költészetének újabb híve sorakoztatta fel műveit. Ezt igazolja jellegzetesen „alföldi" látvány-festészetének erőtlenségével, jelképessé merevített, de tetszetősen kiszínezett életképeinek másodlagosságával szemben szép, igaz, határozott és mégis bensőséges szobabelsőinek, a többféle változatban elkészített *Kis szoba* és *Csendélet* költészetének varázsa.

dettség helyszínei. De nem a begubozás dobozai, mindenütt vendéget várnak. Érdekesen *más* egyéniségeket, meg a külvilággal összekötő történeteiket.

Egy autóban esküvői pár. A menyasszony kalapján rövid, merev a fátyol. Hátulról, az ellenfényben: glória. A kép annyi sorsszerűséget hordoz, mint a remekbekészült festmények.

Mindez csak nyers vázlat. Talán akkor lehetne kifejezni az apró motívumok belső értékét, ha húsz oldalt szánhatnék egy-egy szagfoszlány, egy-egy rezzenés tartalmának megközelítésére, rögzítésére.

Az euforiás érzékelés még így sem írható le hiánytalanul. Összefoglalóan hát: minden-minden önteljességétől duzzad, önmaga legváltozatosabb lehetőségeitől. Tömötten és nyitottan. Megszámlálhatatlan hívással. Körülöttük pedig a refrén: én ebből ki vagyok rekesztve, én ettől el vagyok zárva. Nekem ki kell tépetnem a fogamat.

A húzás pillanatok alatt történik. Utána a hála eufóriája: fogorvosom zseniális, utólérhetetlen!

Újra az utcán. A fog helye egyáltalán nem fáj, a zsibbadás még nem szűnt meg. Pompás, semmi bajom, ez aztán a meg-

gazdagsá
Az izgal
nyegetés
földrészel
valaha a
markolók,
többen v
valaha a
hibájukból. Másfelől azért, mert számos mutatós jónak csak csillogása van, de nincs belső izzása. Nincs igazi vonzása. Kirekesztettnek érzik magukat. Az örömökből. Kergetik az újabbat, hátha!... Az sem az igazi, tovább, tovább! Kitűnő megállapítást hallottam nemrégen egy rádióelőadásban. Eszerint: a nyárspolgár hajdan maga volt az elmozdíthatatlanság, ma pedig az izgő-mozgó, falánk élményvágy. Azt tehetném hozzá, hogy a túlságosan falánkok sose laknak jól. Végül, állapottá váló éhségükben nem elégszenek meg annyi szorongással, amennyit az isten amúgy is ad a hiányok mellé. Elnyújtják, kitágítják és abszolútizálják a szorongást. Mert az ürességben ez a *valami.*

A szorongás eufóriája pótlék. Jobb híján tartalom. Sokan semmi áron nem akarják elveszíteni.

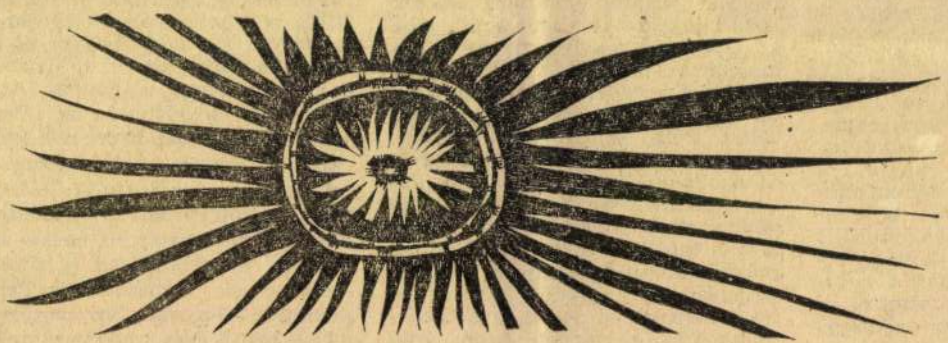

Litkey Bence metszete

TILLESS Béla

91 10.56

Új Művészet

TILLESS Béla

E.M.: Tilless mobiljai. - Magyar Nemzet, LIV.évf. 168.s . 1991. julius 19. 11. p.

Bp., Kassák Muzeum, 1991

Tilles Béla festoművén

Papp Julia: Mobilok

Művészet, 1983. július

Tilles Béla festőművész

7. Szilágyi Gábor: Kineteam

Művészet, 1982. május

Tilles Béla

Szilágyi Gábor: Tilles Béla kiállítása
Művészet, 1981. június – 55. lap.

Tilles Béla, szobrász-festő-grafikusművész

Az első Schöffer-szeminárium-n – melyet Kalocsa város tanácsa az egy éve működő Schöffer-gyűjteménnyel közösen rendezett az érdeklődők számára – ott voltak a kinetikus művészet hazai művelői közül Henvert József, Szatmári Béla, Tilles Béla és még többen.

-sz-: Schöffer-szeminárium Kalocsán.
Nógrád. 1984. szept. 8.

Tilles Béla

Képrőműrén

A Kineteam tagja.
Mozgó térplantiJájnaJ Ziállitása
Szélesfehérváron a Videoton Művelődési
Márhan
tejér Megyei Hjilap
1982. 4 14.

Tilles Béla

A debreceni Újkerti lakóhelep alaki
tásánál a képző és Iparművészeti Lek-
-toratus pályázatot írt ki a tömbbelsők
terveinésére. A művész a pályázaton részt
vett.

-----.....-----

Müvészet, 1977. március - 48.oldal.

Tilles Béla

Tilles Béla rendezte a Művészet Kis-galériájában a Felegyházi László, Tenk László, Bodó Károly és Benyó Árpád tárlatát.

—: Hírek.

Művészet, 1974. április – 48. oldal.

Tilles Béla, szobrászművész

Bideg Gábor: Pálya-tér. az 1987-es nyilvános szoborpályázatokról.

Miskolc, jelenerű plasztika: Tilles Béla I. díjas terve, megbízást kapott. |repr.|

Művészet, 1988. márc., 2-old.

TILLESS Béla rajza

Clinton még nem döntött

Washington (MTI) — *Bill Clinton* amerikai elnök felszólította *Jasszer Arafat*ot, hogy ítélje el militáns palesztinoknak négy izraeli — három katona és egy autóbuszvezető — halálát okozó fegyveres támadását. A The Washington Post hétfői számában megjelent nyilatkozatában azt mondta: egy ilyen gesztus egyértelműen tükrözné, hogy a PFSZ elkötelezett híve a békemegállapodásnak.

Az elnök röviden érintette Bosznia és Szomália témáját is. Az előbbivel kapcsolatban kijelentette, hogy még nem döntött az amerikai csapatok békefenntartó küldetéséről. — Ám, ha végül is a (boszniai) részvétel mellett határozunk, akkor határidőt kell szabnunk a szomáliai vállalkozás befejezésére... Ha az ENSZ úgy döntene, hogy azon túlmenően is ott marad a nemzetépítést elősegítendő, akkor mások közreműködését kell igénybe vennie — hangoztatta az elnök.

Császári látogatás

Bonn (MTI) — Szűk egyhetes, külsőségekben bővelkedő látogatást kezdett hétfőn Németországban a japán császári pár.

Bonntól Berlinen és Weimaron át Münchenig terjed a látogatás földrajzi íve, de Akihito császár és Micsiko császárné ellátogat Düsseldorfba, „kis Tokióba" is: a Rajna-parti nagyváros a maga nyolcezer japánjával, 450 japán üzleti lerakatával a legnagyobb japán kolóniának számít Németországban. Ez a japán császári pár harmadik külföldi, egyben első hivatalos európai útja.

Diplomata halála

Nairobi (MTI) — A kenyai rendőrség elől menekülő rablók sebeztek halálra vasárnap Nairobi egyik külvárosában egy dán ENSZ-alkalmazottat — jelentették hétfőn hírügynökségek.

Az 55 esztendős *Michael Reitzel-Nielsen*t két kilométerre az ENSZ Környezetvédelmi Programjának nairobi főhadiszállásától érte nyakán a halálos lövés, amikor támadói megpróbálták ellopni négykerék-meghajtású gépkocsiját — közölte Carl Noel, az ENSZ kenyai biztonsági főnöke. A hatóságok azért eredtek a rablók nyomába, mert azok korábban egy másik ENSZ-tisztségviselő gépjárművét is megpróbálták eltulajdonítani.

A jelentések szerint az elmúlt másfél év alatt Kenyában megnőtt az erőszakos bűncselekmények és járműlopások száma. Tavaly a fővárosban hasonló körülmények között lett rablógyilkosság áldozata egy másik ENSZ-alkalmazott — írta az AP.

A védelmi miniszter aggódik

Oroszország hatalmas konfliktus tűzfészkévé válhat

Prága (MTI) — **A cseh védelmi miniszter szerint nagyon nyugtalanító a helyzet a FÁK tagállamaiban, elsősorban Oroszországban. Antonín Baudys — a Mladá Fronta Dnes című, nagy példányszámú prágai lap hétfői számában megjelent interjújában — felhívta a figyelmet arra: az orosz parlament negatívan reagált, amikor Borisz Jelcin kedvezően foglalt állást a középeurópai államok fokozatos NATO-integrálódásának eshetőségével kapcsolatban.**

Baudys szerint a haragos reakcióból arra lehet következtetni, hogy az orosz parlament tagjai még mindig a régi nagyhatalmi módon gondolkodnak. „Ez nagyon veszélyes. Ha Oroszországban nem sikerül a gazdasági reform és destabilizálódik a politikai helyzet, akkor az ország hatalmas konfliktus tűzfészkévé válhat" — mondta a miniszter, és úgy foglalt állást, hogy Csehországnak mielőbb a NATO tagállamává kell válnia. „Addig is azonban szükség van arra, hogy az észak-atlanti szövetség országai garantálják biztonságunkat. A Cseh Köztársaság saját maga nem képes erre" — tette hozzá.

Baudys az interjúban beszélt a cseh katonai hírszerzés és elhárítás tevékenységéről is. Hangsúlyozta, hogy békeidőben is szükség van a hírszerzésre, annak ellenére, hogy jelenleg semmilyen közvetlen veszély nem fenyegeti a Cseh Köztársaságot. „Most nincs egyetlen nyilvánvaló ellenség sem, de a helyzet a jövőben drámai módon megváltozhat" — állította. Európa biztonsága szempontjából kulcsfontosságú területnek minősítette Oroszországot, Ukrajnát, Grúziát, Örményországot és Azerbajdzsánt. Baudys úgy látja, hogy a volt Jugoszlávia helyzete — bár kétségkívül a nyugtalanság tűzfészkéről van szó — a jelek szerint nem eszkalálódik európai jellegű konfliktussá.

A cseh védelmi miniszter úgy fogalmazott, hogy a külföldi hadseregekről információkat gyűjtő cseh katonai hírszerzés érdeklődési körébe elsősorban Közép-Európa tartozik.

„Nagyon jók a kapcsolataink Németországgal, Lengyelországgal, Ausztriával, Nagy-Britanniával, az Egyesült Államokkal és Franciaországgal. Ezek a mi kulcspartnereink" — mondta Baudys. Arra a kérdésre nem volt hajlandó válaszolni, hogy az említett országok felhasználtak-e a cseh katonai hírszerzéstől származó értesüléseket, ám kijelentette: „Elég a térképre nézni, és látható, hogy a Cseh Köztársaság Európa közepén fekszik, tehát alkalmas helynek minősül bizonyos megfigyelések végzésére, illetve stratégiailag fontos információk gyűjtésére".

Yitzhak Rabin, izraeli miniszterelnök és Jasszer Arafat, PFSZ-elnök történelmi jelentőségű kézfogása az izraeli–palesztin békeegyezmény aláírása után. A háttérben Bill Clinton amerikai elnök AP-FELVÉTEL

Egy asztalnál az ellenfelek

Kijev (MTI) — Ukrajnában az ellenzéki sorok rendeződésére utaló jelnek értékeli a RUH, hogy a múlt héten sikerült kerekasztal-konferenciát tartani. Ezt *Alekszandr Lavrinovics*, a legbefolyásosabb nacionalista szervezet alelnöke jelentette ki az Ukrainszka Preszova Agencia (UPA) nevű független sajtószolgálatnak adott interjúban.

A RUH kezdeményezésére 9 párt, továbbá 16 társadalmi tömörülés, alapítvány, az egyre erősebb Független Bányászszakszervezet valamint a vasutas- és a tengerészszakszervezet képviselői egyeztető konzultációt folytattak a politikai rendszerváltás menetéről. Az MTI-hez is eljuttatott felhívásban egyebek között a következőket írták:

1. Követelik a parlament azonnali feloszlatását, általános választások kiírását legkésőbb 1994 tavaszára, ezzel egyidejűleg.

2. A parlament maximum egy hónap alatt határozza meg, hogy milyen alkotmányjogi lépések szükségesek Leonyid Kravcsuk törvényes elmozdításához.

3. E fenti szándék alátámasztására a közlekedési csomópontok megbénítására szólítanak fel a parlamenti ülésszak kezdetének napjára (szeptember 21.), egyidejűleg tüntetésre hívják a lakosságot a parlament épületéhez.

— Ez volt az első alkalom, hogy sikerült egy asztalhoz ültetni eltérő irányzatú ellenzéki pártokat és több szakszervezeti központot. Nemcsak a velünk más kérdésben is hasonló álláspontot lévő szervezetek csatlakoztak. Aláírta a felhívást a Szociáldemokrata Párt, a Demokrata Párt és a Demokratikus Újjászületés Pártja is, ők pedig inkább a centrumot vagy a balközép vonalat képviselik — hangoztatta Lavrinovics. Közölte továbbá, hogy nem került le a napirendről az alkotmányozó nemzetgyűlés, mint a rendszerváltást elindító fórum. Mint mondta, először a hatalomátadás lehetséges módozatait szeretnék tisztázni. Az sem titok, hogy az általunk annyira szorgalmazott első szabad többpárti választásokon várhatóan az itt megjelent pártok egy választási szövetségbe tömörülnek — fejtette ki a RUH alelnöke.

Izraeli–palesztin — végrehajtási ütemterv

Jeruzsálem (MTI) — A Haarec című izraeli lap felvázolta a hétfőn Washingtonban aláírt izraeli–palesztin megállapodás megvalósításának ütemtervét.

A dpa által ismertetett kulcsdátumokat a Haarec szerint Simon Peresz külügyminiszter jelölte meg az izraeli hadsereg számára készített titkos okmányban.

1993. október 1. — Az Izrael és a PFSZ közötti megállapodás hatályba lépése.

1993. december 3. — A Jerikóból és a Gáza-övezetből való izraeli kivonulás kezdete.

1994. április 7. — A Jerikóból és a Gáza-övezetből való izraeli csapatkivonás befejezése.

1994. július 7. — Választások a PFSZ autonómia-tanácsának megalakítására.

1994. július 10. — A Ciszjordániában és a Gáza-övezetben tartózkodó izraeli csapatok átcsoportosításának befejezése. (A Haarec szerint ez annyit jelent, hogy csapatokat állomásoztatnak a fő közlekedési útvonalakon, új parancsnoki központokat hoznak létre, régi katonai támaszpontokat bontanak le, s utcai megfigyelőhelyeket állítanak föl.)

1996. április 30. — A hosszú távú letelepedésre vonatkozó tárgyalások kezdete: e tartós letelepedésre a Gázából és Jerikóból való kivonulás után három évvel kerülhet sor.

1999. április 7. — Az átmeneti időszak vége. A Palesztin Tanács hivatali idejének lejárta.

A béke első napján

Kairó (MTI) — Az ünneplés jeléül palesztin zászlók és a gyász szimbólumaként feketék egyaránt lobogtak az Izrael által megszállt Ciszjordániában és Gáza-övezetben hétfőn, az Izrael és a PFSZ közötti történelmi megállapodás washingtoni aláírásának napján.

Az egyezség által érintett területek lakóit megosztja a két fél közötti megbékélés. Az Izraelt el nem ismerő Hamasz iszlám fundamentalista mozgalom és hívei számára gyásznap a hétfői, a mecseteket ennek jegyében díszítették fel. Jerikóban — a világ legrégibb városa az egyetlen körzet Ciszjordániában, amelyet a Gáza-övezettel együtt áprilisig kiürít az izraeli hadsereg — ünnepelnek, az iskolákban és hivatalokban szünnapot rendeltek el, míg a kereskedők nyitva tartották boltjaikat. Az eddig betiltott nemzeti zászló és Jasszer Arafat képei lepték el a várost, ahol a PFSZ vezetője állandó lakhelyét reméli fenntartani a közeljövőtől.

Több ciszjordániai településen — így Rámalláhban, Dzsenínben és Nábluszban — autogumiégetéssel és utakon emelt kőtorlaszokkal tiltakoztak az egyezség ellenzői. Magában Izraelben a rendőrség és a katonaság fokozott készültséggel várta a napot azután, hogy vasárnap hamaszisták három akció során (Gázában és Izraelben) négy embert — három katonát és egy buszsofőrt — megöltek. Rendőri erősítéseket küldtek a „forró pontokra", mint amilyen Jeruzsálem és környéke és általában a határvonal Izrael és a megszállt területek között. Csökkentették a palesztin körzetekből Izraelbe beengedettek számát. Az izraeli hatóságok nagyfokú éberségre bíztatják a lakosságot, mivel merényletektől tartanak az elkövetkező napokban.

Javítani az életszínvonalat

Melescanu nyilatkozata a kisebbségekről

Prága (MTI) — A jelenlegi román–szlovák kapcsolatok nagyon eltérnek a két világháború közötti román–csehszlovák kapcsolatoktól, miként a mai Európa is különbözik az akkoritól. A kontinens ugyanis sokkal demokratikusabbá vált. A történelmet nem lehet megismételni. Ebben foglalható össze annak a válasznak a lényege, amit *Teodor Melescanu* román külügyminiszter adott a Mladá Fronta Dnes című prágai lap azon kérdésére, vajon nem törekszike Pozsony és Bukarest az egykori Kisantant felélesztésére. A Melescanuval készített interjút hétfőn közölte a Mladá Fronta Dnes.

A romániai magyar kisebbség helyzetét érintő kérdésre a román diplomácia irányítója azt felelte, hogy elsősorban a kisebbségek életszínvonala szorul javításra. Romániában léteznek olyan demokratikus szervezetek, amelyek lehetővé teszik a kisebbségi érdekek megfogalmazását, illetve a többségi képviselőkkel együtt a problémák megoldási módjának keresését — jelentette ki Melescanu. Utalt arra, hogy a román alkotmány értelmében a nemzetközi szervezeti tagságból fakadó kötelezettségvállalások magasabban helyezkednek el a jogrendszer hierarchiájában, mint a belső törvények. Szerinte ez vonatkozik az EK emberi jogi előírásaira is.

„Valódi demokráciát akarunk teremteni, ami lehetővé teszi a kisebbségek közvetlen részvételét az ország sorsáról való döntéshozatalban" — hangoztatta a román külügyek irányítója.

A Római Klub Ungváron

Ungvár (MTI) — Az elmúlt hétvégén a Római Klub magyar–román–ukrán tagozata a System International Foundationnal együttműködve Budapesten és Ungváron háromnapos konferenciát rendezett a regionális együttműködés lehetőségéről, az új gazdasági modernizációs fejlesztés módjairól. A konferenciát Budapesten *Kádár Béla*, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisztere nyitotta meg. Munkájában a kárpátaljaiak küldöttségén kívül *Roman Spec* ukrán gazdasági miniszter, az ungvári ülésen pedig *Valentin Landik* miniszterelnök-helyettes is részt vett.

A választás azért esett Ungvárra, mert Kárpátalja már szerzett bizonyos tapasztalatokat a regionális együttműködés terén, és egyrészt ezeket a Római Klub javaslatai alapján tovább lehet fejleszteni, másrészt pedig az itteni tapasztalatokat hasznosítani lehet Ukrajnában és más országokban is.

A Római Klub ugyan csak javaslatokat tett, de amint azt az ukrán miniszterelnök-helyettes leszögezte az MTI tudósítójának adott nyilatkozatában, minden bizonnyal hasznosak lesznek a szabad gazdasági övezetek létrehozásában, amire Kárpátalja is pályázik. Valentin Landik az ülést megelőző napon olyan kárpátaljai vállalatot is felkeserett, amelyek külföldi, sőt magyar cégekkel közösen termelnek, és személyesen is meggyőződhetett az együttműködés előnyeiről és a gátló tényezőkről egyaránt. Nyilatkozatában annak a meggyőződésének adott hangot, hogy Kárpátalját szabad gazdasági övezetté kell nyilvánítani, mert csak így várható a külföldi beruházók megjelenése.

A szabad gazdasági övezet és ezen belül a szabad vámterület létrehozása azóta még várat magára. Tíz hónap telt el azóta, hogy a kárpátaljaiak előterjesztették Kijevbe az erről szóló törvényjavaslatot.

Előbb a miniszteri kabinet most pedig a Legfelsőbb Tanács húzza, halasztja ennek elfogadását. A Római Klub mostani ülése halvány reménysugár a kárpátaljaiak számára: remélik, ennek javaslataira már Kijevben is odafigyelnek.

Bakancsosok a barokkban

Tóth Mihály

Sopron–Paszab — A Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület Magyarország történelmének tizenegy évszázadát feldolgozó széles körű játékos, megismerő mozgalmat hirdetett. „Az államalapítástól napjainkig" mottóval, az 1992-től 1996-ig terjedő időszakban. Ennek keretében csatlakoztak a Hexagonale kezdeményezte Közép-Európa barokk éve elnevezésű nemzetközi rendezvénysorozathoz.

Akciójuk, melynek címe Barangolás a barokk emlékek nyomában, a közös kulturális értékek megismertetésével illeszkedik az Európa Tanács és az UNESCO programjához. Azzal a nem titkolt szándékkal indították el mozgalmukat, hogy iskolai csoportok, egyéni résztvevők érdeklődésük, felkészültségük alapján ismerkedjenek a barokk kor történelmével, művészeti értékeivel, emlékeivel.

A paszabi Bakancsok Turista Egyesület pályázata benyújtásával —, mely a vaskohászat, vasművesség kialakulása, fejlődése a Bükk hegységben témáját dolgozta fel — meghívást kapott az Eszterházy vigasságok című XIII. országos múzemi és műemléki szaktáborba. A tábort a Sopron-Brennbergbányai ifjúsági központban szervezték. A pályázati feltételekről, s a táborozás kulisszatitkairól *Czomba Zoltán* a bakancsosok vezetője számolt be.

— Az új művelődési mozgalom felkeltette érdeklődésünket és szívesen vettünk részt ebben a történelmi játékban, mely többfordulós volt, a résztvevők több téma vagy játékforma közül választhattak. A felhívásban feltételként szerepelt, hogy a könyvtárakban, levéltárakban zajló kutatások, közösségi játékok mellett legalább öt, tetszés szerint kiválasztott múzeumot felkeresünk, s a látogatás tényét a TKM pecséttel igazolt írásos dokumentummal bemutassuk. Az egyesület tagjai az eredményes pályázat után általános iskolás koruknál fogva vehettek részt a soproni táborban. A középiskolások és felnőtt játékosok a több helyen megrendezett középdöntők után a Magyar Televízió műveltségi vetélkedőjén szerepelhetnek.

A táborozás költségeink nagyobb részét a TKM fedezte. A paszabi önkormányzatot köszönet illeti, miután a gyerekek részéről befizetendő pénzösszeget teljes mértékben magára vállalta, így az nem jelentett anyagi megterhelést a családoknak.

A műsorok összeállításánál a szervezők arra törekedtek, hogy a program egyszerre legyen játék, szabadidőtöltés, műveltséggyarapítás és nem utolsó sorban esztétikai élvezet. A tanulók a XVII–XVIII. századot, a barokk kort idézték meg, játékos rekonstrukcióban, tartalmában és külsőségeiben egyaránt. Lehetőségük nyílt tehetségük kibontakoztatására oly módon, hogy versenghettek a különféle rangok és tisztségek elnyerésére. Így volt aki Bessenyei, más Rákóczi vagy éppen Mária Terézia „személyében" jelent meg, nem egy közülük saját készítésű öltözékben, szónoklati képességük érvényre juttatása közben.

A diákok megismerkedhettek a kor életmódjával, híres építészeivel, művészeivel, alkotásaikkal. Közelebbi ismeretek szerzésére nyílt lehetőség a barokk művészetek stílusjegyeiről Sopronban, történeteket hallgathattak Ferdinánd koronázásáról, a Rákóczi-szabadságharcról, s az ónodi országgyűlésről, melyek meg is elevenedtek. Szomszédolásként a kismartoni kastélymúzeum és a fraknói fegyverkiállítás megtekintése szerepelt a programban.

Barokk tükör, a nyírbátori múzeumban látható időszakos kiállításon

BALÁZS ATTILA FELVÉTELE

Alapítványi főiskola

Székesfehérvár (MTI – KM) — Idegenforgalmi és turisztikai szakemberek képzése kezdődik meg az idei tanévben a székesfehérvári Kodolányi János Alapítványi Főiskolán. Az új szakon 159 fiatal kezdi meg a tanulmányait. Számukra a város önkormányzatának segítségével egy régi szakközépiskolás kollégiumban, az épületet átalakítva rendeztek be tantermeket, a főiskola ugyanis kinőtte korábban birtokba vett épületét. Az új tanévben 445 első és második évfolyamos, angol, illetve német szakos jövendő nyelvtanár, valamint 295, az úgynevezett alapozó évfolyamra járó fiatal kezdi meg a tanulmányait az intézményben. Az alapítványi főiskola — amely immár a második tanévet kezdi — jövőre tovább akarja majd bővíteni a szakok számát: megkezdik az úgynevezett kommunikátorok — újságírók, jövendő tévé- és rádióriporterek képzését is. Ennek előkészítéseként már kialakították a televízióstúdiót, amely gyakorlóterepül szolgál majd a hallgatóknak.

Bekerült a politika a szobrászatba is

Egy kis szatmári falu adott példát a fővárosban élő szobrásznak a művészek foglalkoztatásáról

Baraksó Erzsébet

Nyíregyháza (KM) — **Néhány hónapon belül két háborús emlékművet ad át megyei megrendelésre Tilless Béla szobrászművész: az egyiket augusztus végén avatták fel a szatmári Fülesden, a másik elkészítése Pap községben november végére várható. A művésszel a két esemény között Nyíregyházán találkoztunk.**

❐ *Ön néhány évvel ezelőtt aktív művésze volt megyénknek, majd hirtelen Budapestre távozott. Akkori interjújából számomra az csengett ki, nem találta meg itt a számításait, amiért részben a város vezetőinek érzéketlenségét okolta. Milyen szívvel tért most vissza?*

— Nézze, amikor Debrecenből távoztam, radikálisan lezártam a várossal a kapcsolataimat. Amikor Nyíregyházáról elmentem, nem zártam le semmit, a kapcsolataim megvannak, és most itt vagyok. Az mindenképpen Nyíregyháza javára írandó, hogy a szobrom környékét az Október 31. téren folyamatosan gondozzák, ott mindig az éppen aktuális, nyíló virágokat találom, ami nagy öröm, mert nem nagyon jellemző az országra. Valóban, akkor problémám volt a hatalommal, erről azt mondhatom el, hogy a hatalommal a kapcsolatot most sem keresem.

❐ *Milyen fontosabb művészeti munkái voltak, amióta innen elment?*

— Készítettem egy krómacél ivókutat Ormezőre, kiállításokon szerepeltem, például tematikus országos kiállításon egy alapítvány révén, amelyik átvette a Műcsarnok szerepét, egy faplasztikám a Nemzeti Galéria tulajdonába került, de ezek mind lényegtelen dolgok.

❐ *Miért, mi a lényeg?*

— A lényeg az, hogy az ember dolgozik, és a saját elképzeléseit megvalósíthatja. Ja, el is felejtem, megbízásra elkészítettem egy bükkaljai község, Bogács XIV. századi templomának teljes berendezését a szószékkel együtt. Már híre jár, a Dunántúlról is felkeresik a turisták.

❐ *Az említett interjú óta lezajlott itt egy rendszerváltozás. Ön ezt hogyan érzékeli?*

— Időközben bekerült a politika a szobrászatba is, és gyakran tapasztalom, hogy bizonyos hatalmi megnyilvánulásoknál ugyanazzal az érzéketlenséggel nyúlnak a dolgokhoz, mint azelőtt. Persze, csak nagyon ritka esetben történt meg, és csak pár évszázadon át húzódott, hogy a hatalom és a művészet érdekei egybeestek.

❐ *Hogyan alakulnak a kapcsolatok, viszonyok megyénknek azokon a településein, ahol talán százévenként adódik egy szoboravatás, kevés az alkalom és a tapasztalat a művészek foglalkoztatására?*

— Fülesd példáját szeretném említeni, mert valami egészen fantasztikus volt az ahogyan a megbízók a művészt fogadták. Teljesen meg voltam hatva attól a bizalomtól és segítőkészségtől, amivel a 486 lelkes szatmári faluban találkoztam.

Már az első bemutatáskor elfogadta a képviselő-testület a terveimet, és mindvégig példaszerű volt a hozzáállás. A polgármestertől kezdve az egész falut beleértve mindenki támogatott, igen meglepő volt számomra, hogy létezik olyan meleg fogadtatás, mint amiben a fülesdiek részesítettek.

❐ *Milyen gondolatokat jelenít meg a megyénknek készített emlékműveiben?*

Az emlékmű Fülesden, előtte Bányai Bálint polgármester és Petris József technikai munkatárs

TILLESS BÉLA FELVÉTELE

— A fülesdi az első és a második világháború áldozatainak, egy '56-os halottjuknak és az elhurcolt zsidóknak az emlékműve. Ökumenikus szellemiséget kell sugallania, amit a szárnyra, vagy lélekre utaló krómacélforma megjeleníthet. A posztamens egyméteres carrarai márvány, két méteres a figura. A papi emlékmű talapzata fekete gránit, 2.40-es a krómacél plasztikai rész, ami lángra emlékeztet. Mindenféle esztelen pusztítás ellen vagyok, akármilyen hősöknek kiáltják ki a halottakat, ezért is szeretném, ha a szobrok kifejeznék, hogy áldozatok emlékművéről van szó.

❐ *A szakma, a művészek helyzetét a megváltozott körülmények között milyennek látja?*

— Sok a szobrász, kevés a megrendelés, és a pénz diktál. Vannak kollégák, akiktől bankok vásárolnak, Budapesten már vannak művészcsoportok, melyek ezek szerint szerveződtek, de nem a művészet hozta őket össze, hanem pénz. A művészek másik része a Nyugatnak ad el, és bekényszerül egy skatulyába, mert olyan munkát csinál, amilyet tőle elvárnak. Megint a lényeg sikkad el, amire én már '81-ben egy szövetségi gyűlésen figyelmeztettem: a politikai nyomás megszűnésével a pénz fogja meghatározni a művészetet, holott a művészet más dimenzióban működik.

❐ *És mit gondol a mecénások, menedzserek megjelenéséről a művészeti szférában?*

— A Mediciek, vagy az Esterházyak ma még nem bukkantak fel a milliomosok között. A művésznek ettől függetlenül tennie kell a dolgát, hiszen a művészet abban a fölöttes dimenzióban működik, amitől ember az ember. Ez természetesen a remekműveknél mondható el, amikor az embernek a valódi értékei manifesztálódnak az alkotásban.

Hogy erre mikor lesz vevő a gazdag ember? A rendszerváltás utáni második, vagy harmadik generáció lesz az, amelyik képes lesz mecénásként menedzselni a művészeket. Ezt én 30–60 évnek gondolom — de lehet, hogy optimista vagyok.

Határokon átívelő hagyományőrzés

Az áttelepült tanítónő Bashalom kulturális életét igyekszik fellendíteni szervezőmunkájával

Baltigh Frigyes

Tóti–Bashalom–Hajdúszoboszló — Néhány éve települt át megyénkbe a Bashalmon élő pedagógus, *Máthé Ilona*. A tanítónő egyike azoknak, akik a nyolcvanas években bebizonyították, hogy idegenbe szakadva, a románra keresztelt vidékeken is lehet a másfajta szellemiség befolyását elhárítva, leküzdve magyar kultúrát teremteni, ápolni, fenntartani. A romániai Bihar-megyében található Tóti nevű magyar falucska táncos lábú lakosaiból népi együttest kovácsolt. A nehéz körülmények között zajló próbákon olyan emberek dolgoztak együtt, akiknek a hagyományok, a tánc a vérükben volt, és „csupán" a koreográfiát kellett elsajátítani, a műsorok forgatókönyvét összeállítani.

Fellépéseik eredetiségét a begyakorolt elemek és az improvizatív szöveges részek váltakozása adta, valamint az, hogy helybeli hagyományokra építettek: a fonóház hangulatát, kellékeit varázsolták a színpadra. Egyik legsikerültebb előadásukban a guzsalynál dolgozó, éneklő lányokat citerazenekar kísérte, majd a látogatóba érkező legények tréfálkozása következett, és a közös tánc végén gördült le a függöny.

Nagy közönségsikert aratott az a program is, amely egy falusi magyar lány életét követte nyomon a bölcsőtől a kontyolásig, menyasszonytáncig. Sokszor figyelte csodálattal a román publikum a szokásokat, a szebbnél szebb öltözékeket, amikor is magyar viseletből menyasszonyi ruhába öltöztették a színpadon a lányt.

Az elismerés nem maradt el. Magyar együttesként sikerült román fesztiválokon az élen végezni, előkelő helyezést elérni. Meghívást kaptak a szászmeggyesi, nagyváradi rendezvényre, a bukaresti televízióhoz, valamint Magyarországra is.

Ám problémák eközben is jelentkeztek, fellépéseik, magyarországi vendégszereplésük elé akadályokat gördítettek, akik azt megtehették. Mindezek ellenére a közönség mindig elégedetten távozott előadásaikról.

Nehéz a határainkon túlra szakadva magyarnak lenni, kultúrát megtartani, de amíg ilyen közösségek léteznek, és amíg magyarságtudatuk ilyen élesen, láthatóan kidomborodik, addig a határok kultúránkat nem elválasztják, hanem csakis összekötik.

Tóti táncosok Hajdúszoboszlón fellépés előtt

AMATŐR FELVÉTEL

A tanítónő hazánkba áttelepülve sem hagyott fel korábbi törekvéseivel. Jelenleg Bashalom kulturális életét igyekszik élénkíteni a fiatalok tudatformálásával, színjátszó kör irányításával, rendezvények szervezésével.

MDK.

Tilles Mária

Kiállitósi hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.11.

M.D.K.

Tilles Mária, festő

is résztvett a formalkid nevű új festőanyaggal készült művek, II. debreceni kiállításán. [Lásd: Egerházi Imrével kapcsolatos megállapításokat:]

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII. évf. 6. sz. 77. old.

Tillai Mária

Szerepelt a II. Somalbid kiállításon.

Alföld 1966. jún.

A II. Somalbid kiállítás képei. Kovács Gyula

Tilles Mária
festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatott képeit
formalkid anyaggal festette.

Tóth Ervin: Debrecen kiállítási termeiből.
(művészet, 1966. január – 42 kép

MDK.

Tilli Aurél

Müveinek dijazásáról

Jellenkor 1966 jan.lap 38.

Tilling Lajos

Tilling Lajos, Bábolnáról, **1817** jan. 12-én iratkozott be.

Fleischer Bécs. 90. l.

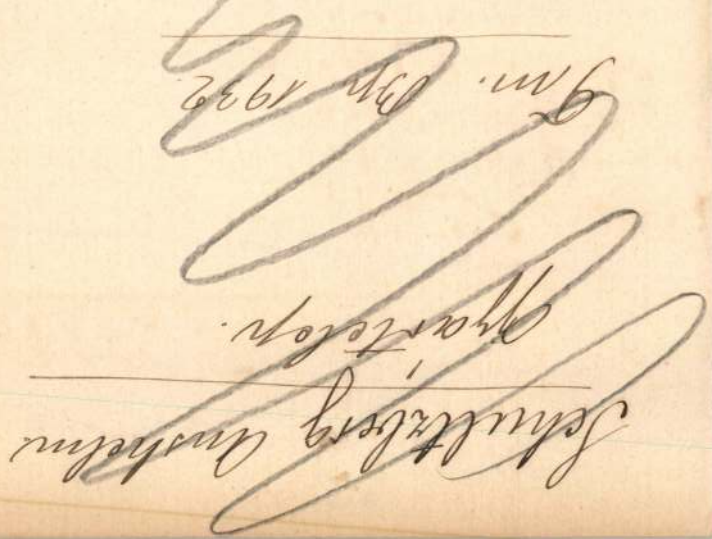

Mária Terézia:

Mellig és kissé balra f
s fülbevalója fekete gyöng
kort jelvénye díszíti. Fökö
háját csokrok éksitik, in
három sorban:

Maria The
Romanorum Im
et Bohemi
alól balra: Joa. Zoll
jobbra: J. G. Ha
s legalól középütt:

Feketemodor 5
9786.

Sz. N. 325/98
205-98-20.

Tillinger István

grafikusmúzeum

Metszete a Magyar Hírlapban

Tillinger István metszete

Magyar Hírlap
1980 nov. 23.

TILLMANN Josef

Sebeő Talán
Bartók 32
Galéria

NÉPMŰVÉSZET 2050-21

AMI NEM IGAZ; HOGY KÉTFÉLEI
ÉRDEMES ÉLNI AZ ÉLETET, EGY
MAGASRENDŰ GYÖNYÖRŰSÉGÉVEL,
VALAMI NEMŰ VESZTESÉG MAGASR
NATÁVAL. HA AZ EMBER TUL MESS
VAGY BETEGSÉGGÉ AVAGY LÁTHATA
GÁ LESZEN, HISZEN A VÉGTELEN H
SZUPÁN AZ, AMI HEZ AKÁRMENNYIT LEH
ILLETVE ABBÓL ELVENNI, MEGIS UG
MARAD. AZ ÉN LÉPÉSEM EME BEIR
TOTTSÁG ELLEN A DERŰ ÉS A HIÁBAV
LÓSÁG TUDATOS VÉGZÉSE SZORZATÁ-
NAK MEGÉLÉSE — ÉS MEGMUTATÁSA.

S. T.

NYITVA:
1992. V. 22 - 31.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 14 - 18 ÓRÁIG

1111 BARTÓK B. ÚT 32.
TEL: 1869038

ME

 M. D. K.

Tillner Mihály, festő, 1895 és grafikus

a bécsi Iparmüvészeti iskola elvégzése után évekig külföldön élt, használati és filmgrafika terén dolgozott. 1938 óta Pozsonyban él, plakátok és egyéb grafikai müvek készítésével foglalkozik. Festett apró tájképeket, városképeket és esendéleteket.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945 85. old.
1960.

A Rudnay tér három szobrának egyike: Tilner Viktor Liszt Ferenc-portréja

rinte — meglepő, mennyi-
kevés Pozsonyban a köztéri szobor. Én inkább így jellemezném: nem több kéne, hanem több jó köztéri szobor. Mivel az igazán szemet gyönyörködtető, művészi ihletésű szoborból valóban kevés van. Az utóbbi évtizedek során még nagyon sok tönkre is ment, elkallódott, s helyükre bizony csak ritkán kerültek újak. Sokszor épp az értékesek vesztek el.

— *Az egyes korokat számba véve, ejtsünk néhány szót szobrokról, alkotókról.*

— A román kivételével a gótikától a jelenig minden kor képviselteti magát Pozsony terein, utcáin, középületein. A legrégibb köztéri, szabadtéri szobor az Óvárosház részét alkotó Unger-házon látható: Szent László szobra. Keletkezésének pontos dátuma ismeretlen. Vol-

te...
az a kul...
szobor feje
a korabeli v
ra, korabel
egyházi ere
A klasszi
vés köztéri
zett. Két
mestert m
tek: Kögler
kop Jakab
Prímás-pal
nak szobo
Ezen túl sz
zad elejéig
szabadtéri
szont a száz
Tilgner Vi
a szobrásza
szökőkút, H
a Nimfa e
színház dís
keze alól k
nert megel

TICNER VIKTOR

Pozsonyi utcák szobrai

UJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 52. sz. 48.

SZERZ
munkavégzésre irányuló egy

mely létrejött egyrészről a MTA Müvész
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri bes

Tímár Annamária

belsőépítén

a Finyes Adolf Terembe vyélik meg a belsőépítésre kiállítása, 1985. jul 4.-28.-ig látogatható.

Műcsarnok és Kamaraterme

1985 július

m.D.K.

Tilts János
könyvárus

a 40-es években bérli a Kolozsvári nyomdát 1848 ig vezeti. Ekkor Stein János könyvkereskedő bérli.

Firtinger Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893. 7z. 120 l.

Tilsch János
nyomdász

l.

Kartonnyomtatók

270. l.
271. l.

ÚRMUTATÓ,

fehérezüstből, sugárköre aranyozva. Barokkstílű. Talpán: Adal-Pintar C. P. 1715.
Mag. 46·5 cm.
Magyar munka 1715.
Vétel a drégelypalánki templomtól, 1935.
Lepold Katalógus 75. sz.

KÉT MISEKANNA TÁLCÁVAL,

aranyozott ezüst, barokk indákkal, az ovális tálcán három medaillonban, a kínszenvedés eszközei. A tálca peremén és a kannákon augsburgi hitelesítőjegy és LI mesterjegy.
A tálca 31·4×24·4 cm, a kannák mag. 13 cm.
Augsburgi munka 1715—1716-ból.
Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 518. l. — Lepold Katalógus 80. sz.

AMBRUS FŐHERCEG MISEKANNÁI TÁLCÁVAL,

aranyozott ezüst, rendkívül gazdag vert-domborműves dísszel. A tálca peremén és a misekannák fülén augsburgi hitelesítő bélyeg I. I. V. mesterjeggyel.
A tálca 32·8×26·8 cm, a kannák mag. 13·8 cm.
Augsburgi munka, J. J. Vogelhund ötvös műve 1717-ből. Ambrus főherceg-prímás birtokából.

kiállítása. Századok, X., 1876., 5111. és 539. l. — Dankó 79—82. l. (Képe XVII—XVIII. tábla) — Irodalom. Egyházművészeti Lap,

Tim Zoltán

debreceni ötvösművén

munkái a SZOT ösztöndíjas képzőművének

kiállításán

Csiki Magazin

1984 XI. 1

TIMA Zoltán építén

Mépip. 1998/3-4. 98-99. ill

2. Cibórium, ar. ez. vert művű karéjos talpán kerubfejek s Isten Báránya. Áttört cuppakosár gomb. Fedelén felirat, hogy a dubravicki templor való. 23 cm m. Használatlan.

3. Úrmutató, rokokó, ar. réz.

4. Kehely, rokokó, aranyozott réz.

5. Kehely, aranyozott ezüst, hatkaréjos talpá virágszegély, körte alakú gomb, áttört cuppakosár sz. 20 cm m.

6. Casula sárga selyem színes selyemmel hímzet virágokkal díszítve. XVIII. sz. Használatlan.

7. Kehelytakaró előbbihez.

8. Miseruha, kék-vörös gránátalmás pamutszövet sz.

Tilly Sámuel festő

1726-ban Eperjesen született,
Kassán működött. - említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

410. old.

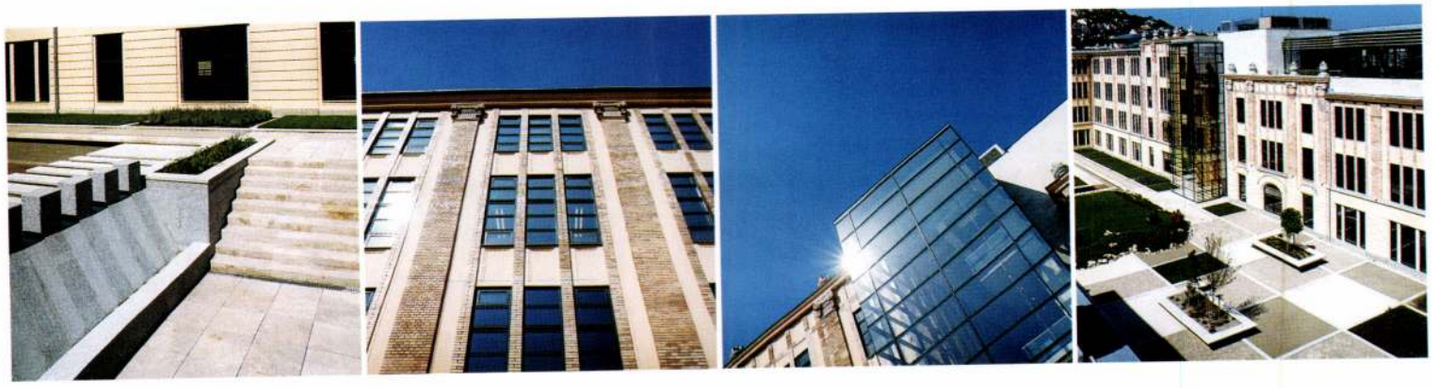

András Bán

Preserved and Organized

Dorottya Court Office Building | **Budapest**

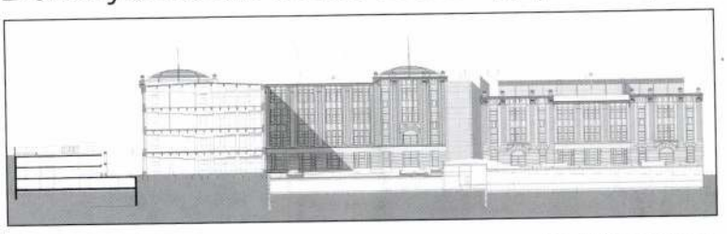

ARCHITECT Zoltán Tima

THE BUILDING with a ferroconcrete structure built in the second decade of the 20th century stands close to the road leading towards Budapest from the South-West. It was originally built as a storehouse for military uniforms, later it was used for industrial purposes. The block-like building did not aim for architectural success, although its structure was said to be modern, the varied window openings and those typical pillar-closing artificial stone baskets made the surface of its façades frequently divided by wall pillars memorable. Various enlargements were attached to this huge, U-shaped, four-storey building during its usage, two of its sidewings were extended immensely by annexes that are one storey lower. Its last operator was a factory producing fine chemical goods. With the industrial recession of the nineties, this building was also put out of use and began to deteriorate. The property was acquired in year 2000 by an English investor company that did not have any previous experience in Hungary. The wealthy investor saw a good opportunity to build an office building for tenants. The architectural work was given to Zoltán Tima, an architect working for KÖZTI, who persuaded the investor to preserve the original building that was not protected as a scheduled monument. The relationship between the investor and the architect remained harmonious all throughout the work process. The block named "Dorottya Udvar" (Dorottya Court) was completed by late summer, year 2002. While the façade and the structure was restored to its original – though not documented – state, the space structure changed essentially. This was also supported by the ideas for reconstructing the inner garden. The horizontal division of the inner space would not have fit the expectations of the future tenants, so by relocating the passageways and the plumbing system, the building was finally split into five "quasi-towers". On the occasion of this, a new building unit made of two narrow glass entrance halls came into existence between the main building and the annexes. New parts are the construction of the fourth storey of the annexes with back-moved spaces, and the placement and the architectural hiding of the equipment for ventilation at four different points at the top of

Új épületegység, két keskeny beléptető üvegcsarnok épp ennek kapcsán, a főépület és a toldalékszárnyak között jött létre. Új elem még a toldalékszárnyak negyedik szintjének kiépítése hátraléptetett terekkel, továbbá a szellőztetést biztosító szerkezetek elhelyezése és építészeti takarása a főépület tetejének négy pontján. A parkolást részben az – amúgy alápincézetlen – épület udvara alatt megépített mélygarázs oldja meg, részben az épület főhomlokzata előtti, szükségépítménynek tűnő, nem a vezető építész által jegyzett kétszintes „melléképület". Az udvar – szintfeltöltéssel – tervezett, geometrikus szerkezetű belső kertté alakult, hangsúlyos pontján egy sajátos plasztikai alkotással: a korábbi funkcióra utaló, megőrzött, szabadon álló gyárkéménnyel – az egész épületegyüttes egyetlen aszimmetrikus elemével.

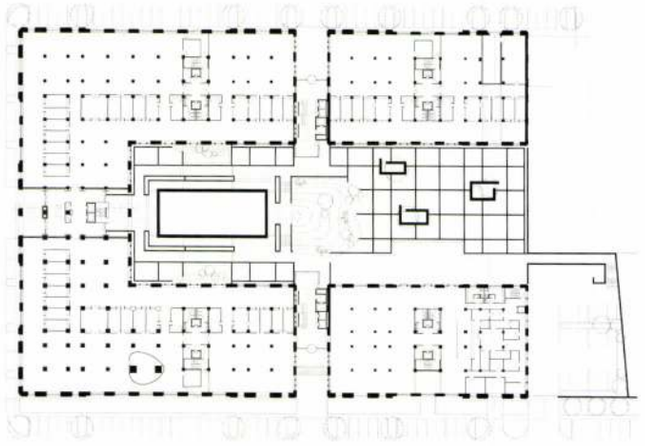

A belső tereket logikusan csak befogadó szerep szerint kellett kialakítani, és ennek megfelelően a más-más vállalati arculatú leendő bérlők számára egyaránt kívánatossá kellett tenni. Így az irodaterek a szerkezeti elemeket leszámítva osztás nélküliek, lehetőséget adnak mind álmennyezetes, mind a gépészetet megmutató kialakításra. A viszonylag széles, „öthajós" tér a későbbi tagolás számára a szerkezet adottságait kihasználó változó – kétoldalról közép felé csökkenő – belmagasságot kínál. Ez az elképzelés a már használatba vett irodák esetében bizonyított.

Az épület koncepciója egészében tiszteletet érdemel. Az autópályáról – a terepadottságokból adódóan amúgy csak onnan – jól látható főhomlokzat a romlás képével fogadta eddig a Budapestre érkezőt. A mostani megőrzött és rendezett látvány a körgyűrűn kívüli, jellegtelen csarnokok nyüzsgő elővárosa és a lassan talán magukra találó belső városrészek közti átmeneti szféra számára kínál feléledési lehetőséget. A Dorottya Udvarral megfogalmazott törekvés bizonyára hat a környező tömbök további sorsára. Ami pedig magát a funkciót illeti, a ma szokásos efemer irodaépítkezéssel ellentétben a régi falak, változatos terek, nem szokványos világításritmusok megtartásával a Dorottya Udvar méltóságteli tereket teremt. Ez az elképzelés önmérsékletre intette a tervezőt a szükséges kiegészítések esetében is.

Tima Zoltán láthatóan nagy élvezetét találta a meglévő falak és szerkezetek finom kiegészítésében. A kritikus azt is logikusnak találja, hogy az új épületelemek – az északi és déli szárny emeletráépítése és bejárati terei, a tetőkre helyezett gépészeti „ufók" – alapvetően más megfogalmazásúak. Ezen új elemek részletkvalitásai azonban több ponton kívánnivalót hagynak, ami nem írható egészben a kivitelező számlájára. Egy példa: az új előcsarnok-üvegterek meglehetősen keskenyek, magasak, ezek optikai kettéosztását a liftek előtti hidakkal semmi nem indokolja, viszont e megoldás hátborzongató térélményben részesíti a liftből kilépőt.

Az épület funkcionalitását nyilván az összes iroda benépesülése teszi majd igazán próbára. Most, az átadás után, félig már működés közben az utca, a garázsok és a szintek közötti közlekedés, az irodák működőképessége, a belső kert elgondolkodtató formai minimalizmusa megoldottnak tűnik, s vonzó a használó szemszögéből a megújított épület kibontott formai izgalma. ▪

Dorottya Udvar Irodaház / Dorottya Court office buinding, Budapest 2002 ▸▸ **Építtető** / Client ▸ AP Sundance Kft. ▸▸ **Tervező** / Design ▸ KÖZTI Rt. ▸▸ **Építész** / Architect ▸ Tima Zoltán ▸▸ **Építész munkatárs** / Fellow architect ▸ Pernesz Ágnes ▸▸ **Statikus** / Structure ▸ Hegyi Béla ▸▸ **Épületgépészet** / Plumbing ▸ Ványi Ágnes, Ács Béla ▸▸ **Elektromos tervezés** / Electrical engineering ▸ Tóth Bertalan ▸▸ **Közmű** / Public utilities ▸ Poroszlay József ▸▸ **Kerttervezés** / Garden design ▸ Tima Zoltán, Csontos Péter ▸▸ **Kivitelező** / Main contractor ▸ Középületépítő Rt. ▸▸ **Kiviteli terv** / Working drawing ▸ Bozsó Annamária, Nedelykov Ákos – IPARTERV ▸▸ **Project manager** ▸ Gardiner & Theobald, AP Sundance

FOTÓK · **PICTURES** · ZSITVA TIBOR

Bán András

Megőrzött és rendezett

Dorottya Udvar irodaépület | **Budapest**

A NYUGATI AUTÓPÁLYA bevezető szakasza, az elviselhetetlen forgalmú Nagyszőlős utca és a Karolina út nehezen megközelíthető, csendes háromszögében meglehetősen vegyes rendeltetésű épületek húzódnak meg, a vérellátó hatalmas tömbjétől irodaházakon és katonai raktáron át családi villákig. E háromszögben található az a vasbeton szerkezetű téglaépület az 1910-es évekből, amely eredetileg katonai ruharaktárnak készült, majd ipari célokat szolgált. A tömbszerű épület nem tört építőművészeti babérokra, szerkezete korszerűnek volt mondható, homlokzatainak falpillérekkel sűrűn tagolt felületét a változatos ablaknyílások és a jellegzetes pillérzáró műkő kosarak tették emlékezetessé. A nagy alapterületű, négyszintes, U alaprajzú épülethez használata során különféle bővítményeket csatoltak, két szárnyát egy szinttel alacsonyabb toldalékokkal jelentősen meghosszabbították. Legutóbbi működtetője egy finomvegyiáru gyár volt, a kilencvenes évek ipari visszaesésével ez az épület is használaton kívül került, romlásnak indult.

ÉPÍTÉSZ Tima Zoltán

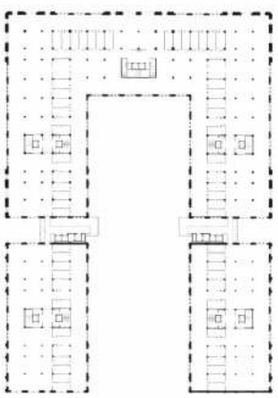

Az ingatlant 2000-ben egy angol befektető cég szerezte meg, amelynek nem volt még magyarországi tapasztalata. A tőkeerős beruházó esélyt látott bérbe adható irodaház kialakítására. A tervezés munkáját a KÖZTI építészére, Tima Zoltánra bízta, aki az eredeti, műemléki védettség alatt nem álló épület megtartására beszélte rá a befektetőt. Tervező és beruházó kapcsolata amúgy mindvégig harmonikus maradt (talán mondani sem kell, ugyanez a kivitelezővel való kapcsolatra nem mindig volt jellemző). A Dorottya Udvar elnevezésű tömb 2002 késő nyarára készült el.

Míg a homlokzat és a szerkezet az eredeti – amúgy dokumentálatlan – állapotot állította vissza, addig a térszerkezet a választott funkciónak megfelelően alapvetően megváltozott. Ezt szolgálta a belső udvar átalakítására vonatkozó elképzelés is. A belső tér horizontális tagolása a várható irodabérlők igényeinek nem felelt volna meg, így a közlekedőterek és a vizesblokkok áthelyezésével az épületet belülről tulajdonképpen öt „kvázi-toronyra" bontották.

ARCHITECTS Zoltán Csikós
Jenő Rimanóczy

of material usage, and the thorough knowledge of function and its painstaking solutions can be seen. Those repeated functions are incuded in appropriate units, but the buildings do not become dry, the nobility of the public buildings are given only by the beautifully proportionate spaces in appropriate number and scaling and the aesthetic lighting. The world of the inner spaces is only a quest for the right track between the isolated reality of the hospital and the intention of reaching an openness by means of architecture. Complete openness is not a question of an architectural but of a medical approach.

The building of the Traumatology – as the Heart Center – only bears tension in the adoption and appearance of the chosen façade material. It is possible that the tension is primarily in me, since the technologies adopted on the two houses constitute the real part of the façade surface innovations. Still, stone and brick is not only a technology for me, but also a material, or even a basic building behavior. Transoms and dilatations appear as the unavoidable and unmerciful phisical representations of layeredness. This problem is solved in an extreme but liberating way by the building in Barbakán Square in Pécs, designed by Építész Stúdió: stone and brick is used practically as a surface cover, as tiles in a bathroom or as wallpaper. This transforms the material to such an extent that tectonical expectations loose their reason for existence, and a different sense of aesthetics of material comes into being. This set of questions is probably personal and approach-dependent. It is incontrovertible that in its own order the details of material usage – as all other details of the houses – are completely elaborate. The building of the Traumatology is a significant building. It joins the existing annexes almost invisibly, it is disciplined and sensual at the same time in its proportion order, façade events, system, space structure and details. The observer can see that all questions and sections are elaborate and are joining the whole. This architecture is really strong since it is appropriate. ■

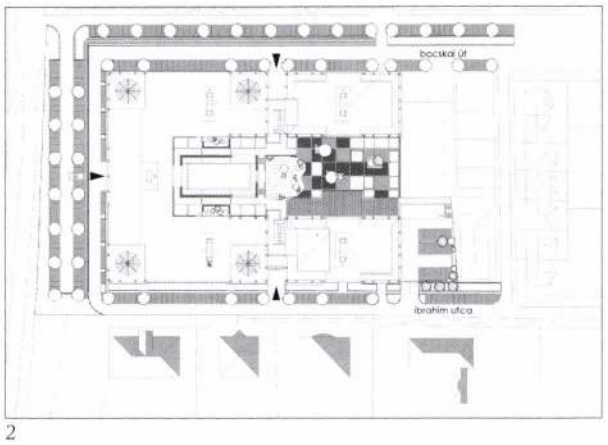

2

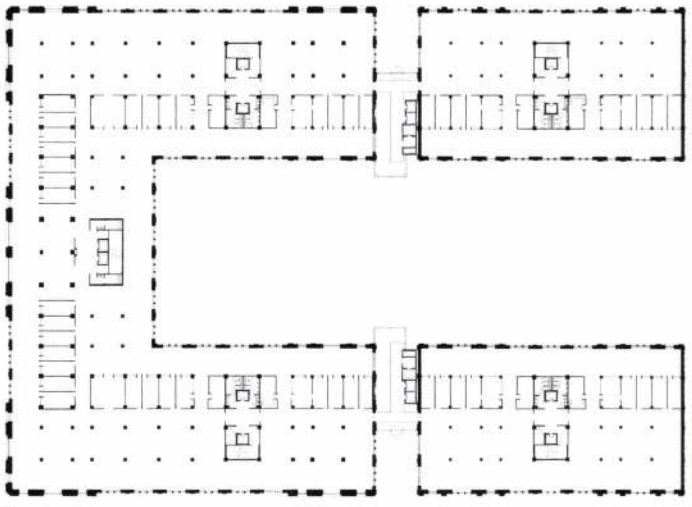
3

4

lett fix alumíniumlamellás árnyékolószerkezet védi a túlzott felmelegedéstől.
Az átriumok közlekedőterei szellemes, konzolszerű megoldásúak, azaz nem kapcsolódnak közvetlenül a függönyfalakhoz – mintegy lebegnek. Az üvegdobozok megfelelő klímáját a legmagasabb ponton kialakított automatikus légfúvókák biztosítják, melyek nyáron hideg, télen meleg levegőt fújnak a belső térbe. Az átmenő forgalom miatt nem indokolt a fix árnyékolók használata. Tervezői érzékenységre vall, hogy a beforduló végfalat az átriumban eredeti állapotában helyreállították, szembesítve a jelen és a századelő építészetét.
Az épületegyüttes 5 részre tagozódik saját vertikális közlekedéssel, WC-csoporttal, gépészeti rendszerrel. A legnagyobb alapterületű „C" épületben a Budaörsi út felőli részen van az egyik, s rá merőlegesen – az átriumokban – a két másik bejárat. Az irodák kialakításánál – a raktárépületekre jellemző – 4,8 m-es belmagasság figyelembevételével a bérlő igényei szerint sok esetben a hagyományos módon, álmennyezet alkalmazásával csökkentették a belmagasságot, vagy – számos külföldi és néhány hazai példát követve – indusztriális kialakítással engedték élni és láttatni a szerkezetet és a gépészeti hálózatot. A jellemzően nagyterű irodák bármikor átalakíthatók cellás rendszerűvé. A belsőépítészeti anyagokat, színeket és minőséget az adott palettából a bérlő határozta meg.
A kellemes klímát a mennyezeti 4 csöves fan-coil rendszer szolgálja, mely helyiségenként külön is szabályozható.
Az udvar alatt egy 180 gépkocsi tárolására alkalmas felszín alatti mélygarázs található – gyalogoskijárattal az udvar közepén –, melyet a Budaörsi út felől a támfal mögé épült másik mélygarázs egészíti ki 220-as kapacitásával. Az épület körüli felszíni parkolóval együtt így összesen 600 autó helyezhető el gond nélkül, ami azt jelenti, hogy 45 m^2 irodarészre jut egy garázshely.
Az épület ölelésében kialakított udvar koncepcionális tervét is Tima Zoltán készítette. A keleti része a kertnek nem bejárható, sakktáblaszerű rasztereiben a szemlélő különböző struktúrájú és színvilágú kőzeteket, levendulás, füvesített részeket váltakozva lát, gyönyörködve a természet sokszínűségében, melynek ritmusát fák, növénycsoportok teszik még változatosabbá. Az ellentétes oldalt egy mesterséges tó foglalja el belső puha zölddel borított szigetével, vízesésével. A két teret egy kis domb választja szét, vertikálisan bontva az amúgy teljesen sík kertet.
A D épületben kapott helyet a kert szintje alá süllyesztett terasszal kiegészülő, 250 fő egyidejű étkeztetésére alkalmas önkiszolgáló étterem.
Az irodaház nemcsak központi fekvésének, hangulatos belső kertjének, alacsony bérleti díjának köszönheti népszerűségét, hanem speciális szolgáltatásainak is, – mint például: elektronikus kártyás beléptető, zárt láncú TV-kamerás biztonsági rendszer, optikai kábeles és ISDN távközlési csatlakoztatás, rugalmas kábelkiépítés és hozzáférés – továbbá archiválási és tárolóterületeinek, ATM, postai, fénymásolói és vegytisztító, kézi autómosási lehetőségeinek.
Az irodák 40 százalékát már kiadták. Bérlőpartnerük a Pan-Tel Vezérigazgatóság, a Peugeot Vezérigazgatóság, az Accenture, a Coca-Cola Közép-európai Régiós Vezetősége, az Auchan Vezérigazgatóság.
A Dorottya udvar nemcsak az egyik legnagyobb (27 000 négyzetméteres) irodaberuházás, de a főváros építészeti szövetébe illeszkedően valódi értéket képvisel a sok évig kényszerűen az enyészet szorításában málladozó komplexum helyén.

Ufó a tetőn,

avagy néhány keményebb mondat Dorottyának

1

1. „Ufó a tetőn" – a gépészeti blokkokat rejtő acél felépítmény
2. A szinte érintetlen nyugati homlokzat, mely a Budaörsi út felé néz, és így a leginkább ismert
3. Az eredeti épület struktúrája, jellege nem gyöngült, de nincs is ellenpontozva, újjáértékelve
4. Metszet az épület hosszában a föld alatti garázsokkal
5. A sziklakertes domb a geometrizáló környezet ellenpontját jelenti, bár lehetne tervezettebb, gazdagabb

2

Wesselényi-Garay Andor

A hazai építészeti közbeszéd egyik alapmítosza, hogy az ipari épületek rekreációja során kulturális intézményt kell létrehozni. Ennek oka, hogy a mindenkori kortárs építészeti tárgykultúra és a kultúra viszonya meglehetősen ambivalens. Nem eldöntött a kérdés, hogy a ház mennyiben váljék az intézmény által reprezentálni kívánt kulturális terület részévé. Egy leendő kiállítási tárgy ambíciójával tervezzék – ami kanonizált értékek hiányában üres normakövetéshez vezet –, vagy ellenkezőleg, építsenek egy barakkot, amire kiírják: múzeum? Ebből a csapdából jelent egérutat egy ipari épület „kultúramentes" újrahasznosítása.
A Riegl által kidolgozott „régiségérték – történeti érték" fogalmain túl a századforduló gyártelepe jellegzetes mikrovilág. A történeti Budapest majdhogynem monolitikus eklektikájában pedig a szecessziónál jóval koncentráltabban megjelenő stílus a rozsdaövezetben többnyire még fennálló tégla-iparcsarnokok világa, melynek hatása az organikus és a modern utáni téglaarchitektúrában egyaránt élő tradíció. A gyártelep egy nosztalgiával felidézett kor anyagi kultúrájának termelőjeként egyfajta gyökeret jelent, melyet jelentőségéhez mérten újkori szakralitás jellemez. Markáns, a hétköznapitól eltérő építészeti megjelenése egy olyan korra utal, amit már rég elfelejtettünk, talán sohasem ismertünk, így az épület kapcsolódási pontot jelent valamihez, ami régi, ugyanakkor természetesebben szabható a mai képünkre, mint egy társadalmi és történelmi ballaszttal egyaránt terhelt kastély. Letűnt korok hamisítatlan esztétikája találkozik tehát a hétköznapi létmóddal, ahol az eredetet nem kiváltság, hanem az épület biztosítja. A tradíció folytatásának tehát olyan lehetősége, amely nem személyhez, hanem egy építési aktushoz, vagyis a felújításához kötődik. Egy „múzeum" számára a régiség és történeti értéke biztosítja azt a majdhogynem egyetlen hiteles környezetet, mely egyúttal kiállítási darabbá is válik. Egy kiállítótér szikár programja eleve művészi hatást hoz létre, míg egy iroda esetében örülhetünk, ha a körítőfalak megmaradnak. Ha a ma irodaházának archetípusát a nemzetállammal létrejövő igazgatási épületekben, városházakban, parlamentekben véljük felfedezni, akkor a Dorottya udvar legújabb kori születése mind a forma, mind a funkció szempontjából tisztázott. Boldog békeidőket idéző szimbiózis, esetünkben komoly városszerkezeti hatással.

3

Építész: Tima Zoltán (Közti Rt.)
Munkatárs: Pernesz Ágnes
Statikus: Hegyi Béla
Épületgépész: Ványi Ágnes, Ács Béla
Elektromos terv: Tóth Bertalan
Közmű: Poroszlay József
Kertészet: Csontos Péter
Kiviteli terv: Bozsó Annamária, Nedelykov Ákos (Iparterv Rt.)
Kivitelező: Középületépítő Rt.
Építtető: AP Sundance Kft.

Fotó: Zsitva Tibor

4

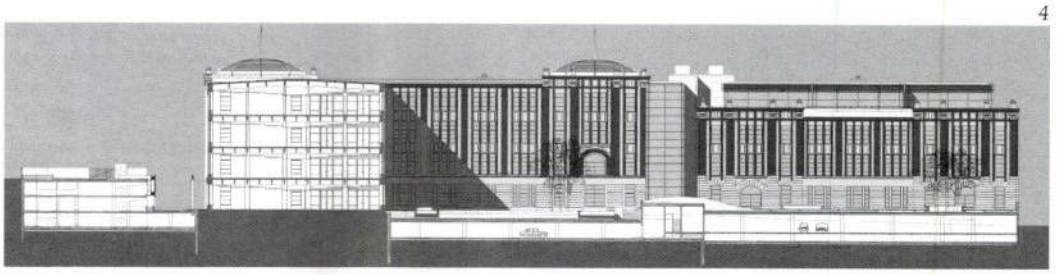

Tima Zoltán legfőbb építészeti erőfeszítése az egykori homlokzatszerkezet kiegészítése és korhű restaurációja volt. A feladatot nem a régi, biztonságot jelentő esztétikai keretek közötti formakísérletként értelmezte, hanem a régit és az újat ötvöző együttes kialakításaként. A végeredményről a tetőn elhelyezett ufók jelzésszerű tömörséggel árulkodnak. A gépészeti blokkokat elrejteni szándékozó acél felépítmények a kilencvenes évek végi, lágy vonalvezetésű ipari design formaemlékei. Hatásos ellenpontot képeznek az alapvetően szögletes kubusokkal operáló főépületen, egyben hirdetik az autópálya felé: valami többről lenne szó, mint egy egyszerű tatarozás. Csakhogy a grandiózus főhomlokzat „megeszi" ezeket a transzparens acéltojásokat, így a másodlagos városkapu jelleg is gyengül. Egy ekkora homlokzat már önmagában is figyelemfelkeltő, ami természetesen fokozható rátét-elemekkel, ha az új esztétikát hordoz. Csakhogy ehhez az ufók kevesek, ráadásul a tetőn megjelenő gépészeti káoszt sem rendezik tökéletesen. Tima mértéktartó architektúrája mindezeken túl érdekes esztétikai dilemmát okoz. A régészeti precizitással rekonstruált homlokzatok és díszek mellett olyan építészet jelenik meg, amely ugyan nem „bántja" az épületet, de tudomást sem vesz róla. Ez bizonyára autonóm döntés eredménye, csakhogy a választott formavilág – annak mögöttes technikai értékétől függetlenül – kínosan a mai kommersz irodaház-építészet idézete. Függönyfal, kőburkolat, fémlamella, „faltól-falig" elhelyezve. Nem érződik, hogy a Tima által teremtett anyaghasználati hierarchiának bármi köze lenne az eredeti épülethez, és akkor párbeszédről vagy egymásra hatásról még távolról sem esett szó. Az esztétikai dilemma pontosan abban rejlik, hogy Tima bővítésének vizuális hatása akár a Bankcenteren is elképzelhető lenne, viszont a régi épületet ehhez az új és unalmas esztétikához idomítja. Nem ellenpontoz, építészeti kísérletre mód nem lévén a régit sem értékeli újjá, az időt pedig egy személytelen kirakat-modernitás és a régi architektúra közötti formai különbséggel kívánja megjeleníteni. Csakhogy ez édeskevés. A végeredmény tehát egy szellemi kihívástól mentes épület, amiből a profi felújítás és újjáépítés a históriát is kilúgozta.

De ezen az intellektuális puszta mégis létrejött valami, ami öntörvényűen és pontosan voksol amellett, hogy ugyan stílus a bériroda-építészet, ám e helyi kötöttségektől független esztétika azért szimbiózisba kényszeríthető.

Az eredeti épület jelentette struktúra jellemzően nem gyengült, sőt a belső udvarban egy Mondrian-festmény és a shinto kertek szabad asszociációjából kreált, meglepő leleménnyel előadott zöldfelülettel talán még erősödött is.

5

A kompakt irodaterv

„Elsősorban a munka folyamatára figyelünk. Ennek következtében a bútor már nem önálló elemként jelenik meg, hanem különböző elemekkel összefüggésben. Természetesen egy asztal az mindig asztal. De tulajdonságai, értéke, formája attól függ, milyen tevékenység zajlik rajta, hányan használják, statikus helyzetben van vagy mozgatható, hajlítható vagy flexibilis. Más szavakkal: a szerepe lényeges." – mondja Kai Stania, a Bene formatervezője. Az Európa első tíz irodabútor-gyártója között jegyzett, kétszáz éves Bene cég neve mára eggyé forrt a Compact Office térkoncepciójával. Ez a program egyedi irodák tervezését, sőt talán ennél kicsit többet, az ott zajló munkát elemezve, megértve a tér igényekhez való testre szabását jelenti. Az irodateret egyben eszköznek is tekinti, ami a cég azonosságát, vezetési stílusát, önképét ki tudja fejezni befelé, a dolgozóknak, és kifelé, az ügyfeleknek. A térszervezés kulcsa a kommunikáció és a flexibilitás.

Az irodában három területet lehet elkülöníteni: az úgynevezett ComOffice-t, vagyis kommunikációs zónát, a Back Office-t, a háttérzónát és a kiszolgálózónát.

A ComOffice rendkívül fontos terület, mert a kreatív gondolatok kommunikációból születnek, így fontosak az információcsere, az ötletek megosztásának és a csoportmunkának a területei. Jó példa erre a Coffice, a kávézó és iroda közötti hangulatos átmenet, vagy a Stand Up Meeting, a talponálló-tárgyaló, ami a gyors megbeszélésekre alkalmas. Ide tartozik még a recepció, a váró, a kávézó, az információs pont, a konferencia- és szemináriumi termek, a csoportmunkatermek és a felső vezetés irodái.

A Back Office tartalmazhat hagyományos egy-, két- és többfős, valamint igazgatási irodákat és olyan új zónákat, mint az elvonulásra, nyugodt gondolkodásra alkalmas Think Tank, vagy a hívásközpont (Call Center). Bizonyos cégeknél bevált a Desk Sharing koncepció is, amikor ugyanazt az íróasztalt különböző időben másmás személyek használják, így javítva az idő- és térkihasználást.

A kiszolgálózónába kerülnek a gépészeti terek, az archívum, a postázó és a mellékhelyiségek.

A tervezés négy fázisában először az igényeket mérik fel, ezután kerül sor a terek makro-, majd mikroszintű tervezésére, és csak az utolsó, negyedik fázisban választják ki a konkrét termékeket, bútorcsaládot. (x)

A Management Consultants irodája, London
Építész: BDG McColl
A cég számára különösen fontos volt a hatékony térhasználat mellett a lehető legkomfortosabb munkalehetőségek biztosítása. A koncentrált munkára és a zavartalan kommunikációra is alkalmas terekre volt szükség, a lehető legszűkebb helyen, a vizuális kontaktus biztosításával.
Az igényeket emeletmagas transzparens falakkal, térelválasztó falakkal és panelokkal lehetett kielégíteni. A lehető legtöbb természetes fényt engedték a terekbe. Az igazgatási és kommunikációs terek elhatárolását speciális tervezésű álmennyezet, padló- és falszerkezettel lehetett biztosítani. Hagyományos irodakialakítással lehetetlen lett volna ilyen kis területen az ügyfél igényeinek megfelelő irodát biztosítani.

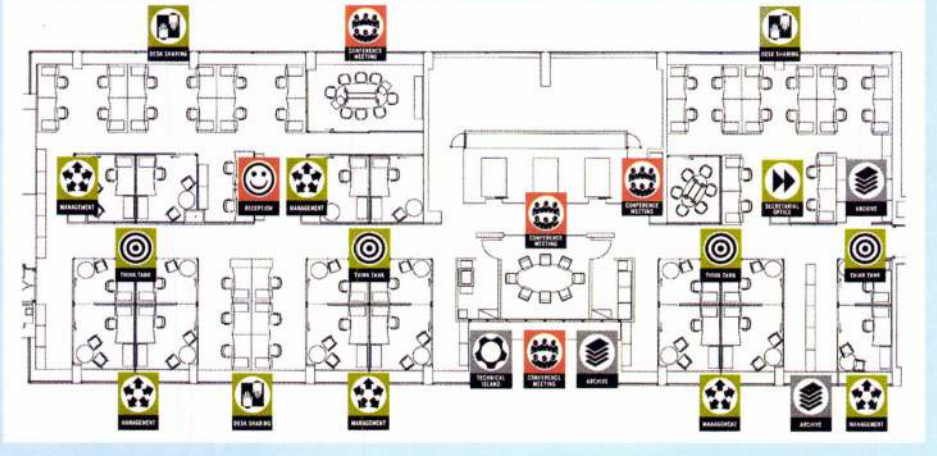

bene
Irodabútor

Bene Budapest Kft.
1072 Budapest, Rákóczi út 42.
Telefon: 268-1228 • Fax: 268-1229
E-mail: budapest@bene.com
http://www.bene.com

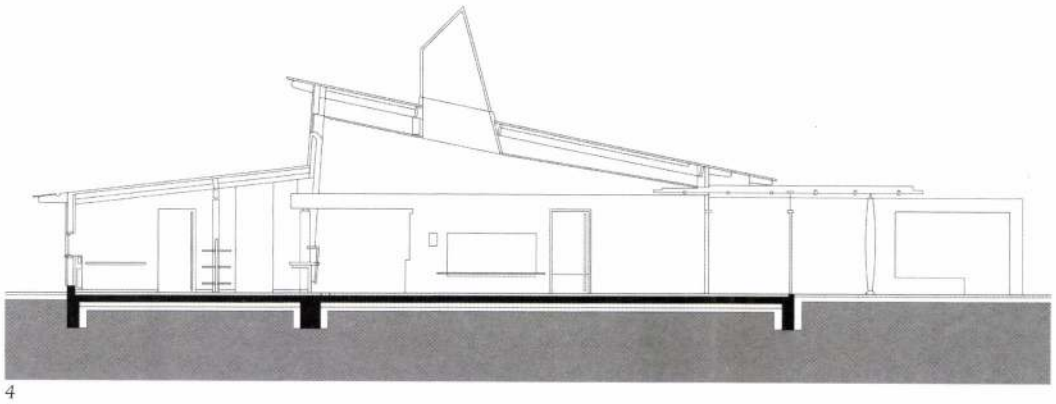

4

5

6

7

1. *A faburkolat és a fürdőszobák csonkakúpjainak játéka*

2. *Ablakok –részlet*

3. *Kétapartmanos egység alaprajza*

4. *Metszet*

5. *Az egységek – a segítők egyszobás apartmanjai kivételével – akadálymentesek, és el vanak látva valamennyi, mozgássérültek számára szükséges segédeszközzel*

6. *Tngerre nyíló nappali, mellette balra a hálószoba*

7. *A főépület folyosója*

1. A fényárban úszó, üvegtégla fallal világított lépcsőház

2. Jobb oldalon a városra nyíló szobák, baloldalt, a fadobozban a közlekedők, mellékhelyiségek találhatók

3. A délnyugati tájolású pihenőterasz

A téralkotás esszenciája

Tima Zoltán háza

Zugliget diplomata negyedében, a brazil nagykövetség szomszédságában, a Hunyad-orom és Zugliget találkozási pontjában lévő Dániel utcában áll az a kétszintes lapostetős épület, mely Tima Zoltán építész tervei alapján készült. A házat a diplomáciai testület úgynevezett kettes kategóriájú – azaz a nagykövetnél alacsonyabb beosztású – tagjainak és családjaiknak szánták lakhelyül. A „gondolat és szükséglet" elvét követve mindenképpen visszafogott, minden luxust mellőző, de elegáns lakótér megvalósítása volt a cél. Az első probléma, mellyel a tervező szembesült, maga a telek fekvése, északnyugati irányú meredek lejtése. Racionális alapszerkesztéssel, a garázslehajtó és a támfal pozíciójából kiindulva sikerült a legoptimálisabb elrendezést megvalósítani. Ezek szerint a terasz a délnyugati részen, az utca felől takarásban valóban az az intim tartózkodási hely, ahol az ember leereszthet, napozhat, ellazulhat anélkül, hogy zavaró, kíváncsi tekintetekkel kelljen találkoznia. A földszinten kapott helyet egy különálló gondnoki lakás, s ide kerültek a kiszolgálóhelyiségek mosókonyhával. Az épület kéttraktusú, egyikében a városra nyíló szobák találhatók impozáns kilátással, a fadobozba foglalt másik egység a hosszirányú közlekedőket, a lépcsőteret és mellékhelyiségeket fogja össze. A térfűzést a harmónia és a racionalizmus egysége jellemzi. A földszinten lévő 45,5 m² alapterületű tágas szalon-ebédlő fogadások, nagyobb protokolláris, vagy oldottabb baráti összejövetelek színtere, közvetlen kapcsolattal a városra nyíló terasszal. Az emeleti nagyobb szülői, illetve két kisebb gyerekszoba az elvonulást, feltöltődést, pihenést szolgálják. Mindkét lakrészhez

1. Szülői háló
2. Fürdőszoba
3. Gyerekszoba
4. Hall („virtustér")
5. Hall, lépcső

1

1. Szalon-ebédlő
2. Konyha
3. Szoba
4. Zuhanyzó
5. Kamra
6. Mosdó
7. Előtér

2

TIMA Zoltán Alapvári 2012

külön fürdőszoba kapcsolódik. A gyerekszobákból nyíló, tréfásan „virtustérnek" nevezett hall az önfeledt játék színtere. Az „öko" jegyében kizárólag természetes anyagokat építettek be: a lépcsőtérbe keményfa burkolat, a szobákba csaphornyos valódi fa parketta, a mellékhelyiségekbe kőburkolat vagy kerámialap került. Impozáns üvegtégla felületével nyílik a városra a fadoboz, ahol a napfény belopakodik a lépcsőtérbe, s fényárban fürdeti a teret. A fehér falak indifferens színe elegánsan hangsúlyozza a faburkolatok aranybarna koloritját. A rozsdamentes acél kémény megjelenésében összecseng a terasz horganyzott acél korlátjával.

A garázst az utcai részen kellett elhelyezni, mivel eredeti helyére a gondnoki lakás került. A telek meredek lejtéséből adódóan, (a telekhatár és az utca közötti szintkülönbség hat méter) a gépkocsi garázslehajtója élesen kanyarodik – a biztonságos közlekedés érdekében a kocsilehajtót végig szerpentinlámpa világítja meg.

A környező épületek stílusa a hatvanas évek magánépítésének – finoman fogalmazva – sokszínűségét mutatja, ez tehát nem jelenthetett kiindulópontot az épület formai alakításánál. Mégis sikerült ebbe a változatos építészeti képbe belesimuló megoldást találni. A lebegő tetejű – terasszal, előtetővel, mellvéddel tagolt – hófehérre vakolt felületek játékossága a nyílászárók és acélkeretbe foglalt eltolható mahagóni farács árnyékolók kontrasztjával szervesen illeszkedik a zöldre pácolt fadobozhoz.

Az otthonosság érzetét tovább fokozza a kert, mely megkomponáltságával, fűfelületeivel, lazán elhelyezkedő bokraival teremti meg az épített környezet igényes egységét.

„...a művészet nemcsak elvont vonalak, formák és színek harmóniájának kinyilatkoztatása, de szerkezeti vonalak, formák és anyagok meg színek harmóniája" (Kós Károly)

Jankovich Valéria

TIMA Zoltán

Esztétizált világ helyett természetesség

Orkesztika, a rendhagyó táncművészeti forma

Talán kevesen tudnak róla, hogy a hagyományos táncműfajok mellett létezik egy csaknem évszázados múltra visszatekintő, „rendhagyó" táncművészeti forma, az orkesztika. Ezt, a leginkább mozdulattudományként ismert irányzatot Budapesten a Mozdulatművészeti Stúdió igyekszik megismertetni és népszerűsíteni. Működése – szinte már magától értetődő módon – rendkívül szűkös anyagi keretek között zajlik, bár ezen kismértékben segít az egy évtizede létrehozott Orkesztika Alapítvány és az irányzathoz tartozó „Még 1 Mozdulatszínház".

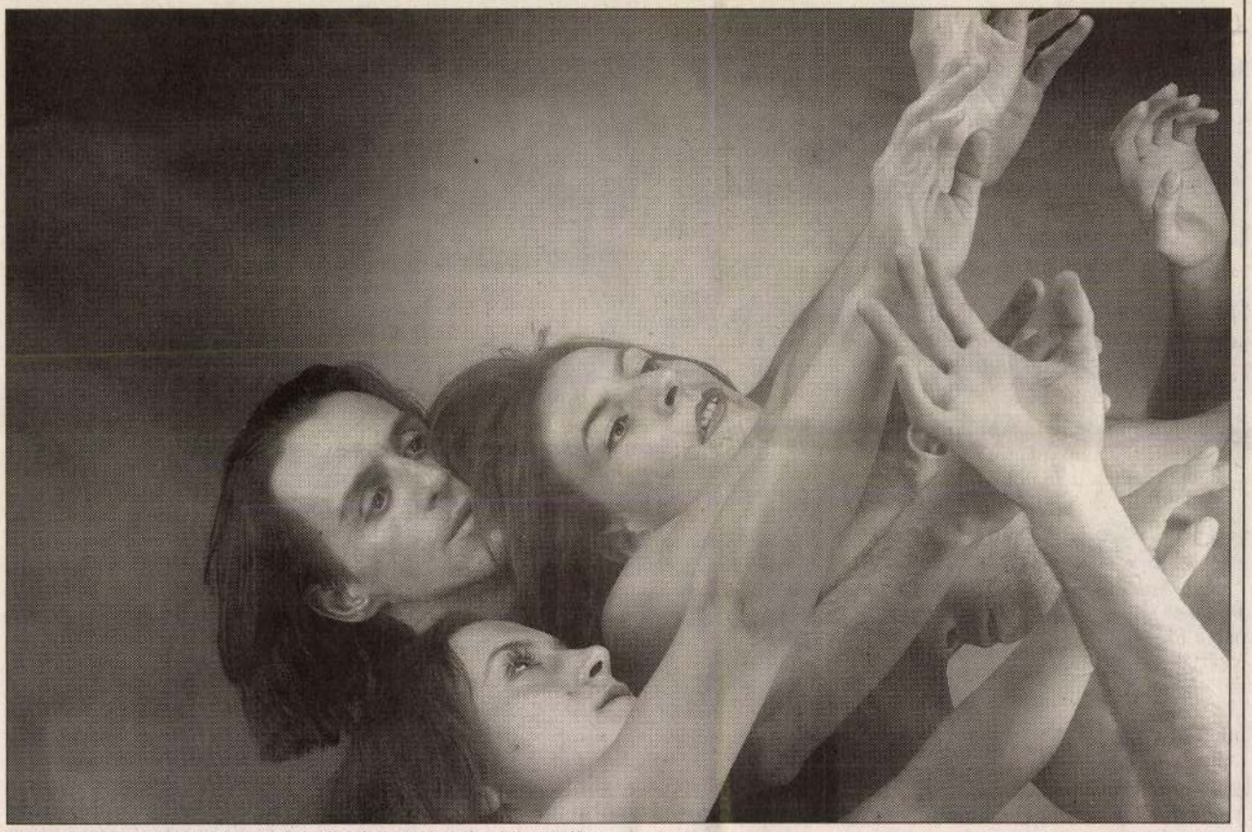

Ez az irányzat a külső-belső szépségre helyezi a hangsúlyt FOTÓ: VARGA GÁBOR GYÖRGY

Érdekes mozdulatművészeti kezdeményezés működik már legalább egy évtizede Budapesten, az Orkesztika Alapítvány. Az orkesztika és a mozdulatművészet nem ismeretlen fogalom. Hazánkban már 1917-ben megalakult az első iskola, létrehozása a Párizsból pár évvel korábban hazatérő Dienes Valéria nevéhez fűződik.

Az orkesztika – nevezhető mozdulattudománynak is – valójában olyan szellemi alapokon nyugvó formai irányzat, amely a jelenkori esztétizált világ helyett a természetességre, az egészségre és a külső-belső szépségre helyezi a hangsúlyt. Tulajdonképpen pozitivista irányzatként is aposztrofálható, amely emberközpontú gondolkodásmódjával inkább filozófiai elgondolást szeretné kifejezésre juttatni, miszerint „az ember szebb és jobb lesz".

A művészeti vezető, *Fenyves Márk* elsősorban a zökkenőmentesnek éppen nem nevezhető működési körülményekről. Habár az alapítványt már 1991-ben létrehozták, csupán az utóbbi három évben került különféle pályázati úton támogatásokra szert tenni. Működési támogatást még sohasem kapott az alapítvány, kizárólag a szervezethez tartozó „Még 1 Mozdulatszínház" nevű társulat. A tavalyévben ugyan megközelítették a két és fél millió forint körüli éves támogatási összeget, ez az összeg gyakorlatilag igen csekély. Ebből tartják fenn azt a bérelt próbahelyet is, amely a most egyéves Mozdulatművészeti Stúdiónak ad otthont.

Fenyves Márk szerint Budapesten legfeljebb három olyan színház működik, amely vendég (táncművészeti) társulatok produkciójának is helyet ad a saját repertoárja mellett. Ebbe a színházi rostába persze már be se kerültek a klasszikus kőszínházak – őket a kívül rekedt társulatok eleve nem tekinthetik „befogadó színháznak". Ráadásul erre a három fővárosi helyszínre is húsz-harminc társulat igyekszik szereplési lehetőséget biztosítani magának, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy formációként évente körülbelül három előadás tartható.

De kanyarodjunk vissza az Orkesztika Alapítványhoz és a Mozdulatművészeti Stúdióhoz. Az elsősorban anyagi nehézségek ellenére a már meglévő tánctanfolyamok és kurzusok mellett a stúdió vezetői ősszel hosszabb távú képzés megkezdését tervezik, ahol alapvető követelmény lesz rendszeresen megjelenni az órákon. Kötelező lesz például legalább heti tizenkét órában részt venni a képzésben – ehhez még hozzá lehet venni az ajánlott órákat. Az elméleti oktatás havi nyolc-tíz óra lesz.

Hogy kik vehetnek részt a stúdióban tartott különféle – klasszikus és tradicionális moderntánc- – tanfolyamokon és kurzusokon? Fenyves Márk elmondta: gyakorlatilag bárki, aki elmúlt tizenhat éves – az alsó korhatárt azért tartották szükségesnek meghúzni, mivel ez a fajta táncirányzat egyfajta szellemi érettséget is igényel. A művészeti vezető hozzátette: a VII. kerületi, Huszár utcai stúdióban olyan munkatársak dolgoznak együtt, akik hasonló gondolkodást képviselnek, és ez nem csupán a táncművészetükben, hanem életvitelükben is megnyilvánul.

PALETTA

FISCHER ERNŐ festőművész jubileumi kiállítása nézhető meg augusztus 23-ig a Vigadó Galériában (V., Vigadó tér 2.). Az ez évben nyolcvannyolcadik életévét betöltő művészt mint a művészet-pedagógia kiemelkedő szakemberét is bemutatja a kiállítás az elmúlt tíz évben készült képei mellett.

FELEZŐIDŐ – A romániai magyar művészet 1965 és 1975 között című kiállítást lehet megnézni az Ernst Múzeumban (VI., Nagymező utca 8.) augusztus 25-ig.

SÍPPAL, DOBBAL, nádi hegedűvel címmel rendeznek játszóházat, pásztorjátékokat és mesés előadásokat a gyerekeknek holnap tíz órától a Millenárison. Fellép: a Fakutya zenekar és a Berbencés Vándorszín.

A RITMO LATINO kubai táncegyüttes lép fel augusztus 16-án és 17-én este tíz órától a New Orleans Clubban (VI., Lovag utca 5.).

INGO GLASS német képzőművész Alapformák és alapszínek a térben című kiállítása tekinthető meg augusztus 18-ig a Budapest Kiállítóteremben (V., Szabadsajtó utca 5.).

TANGÓ TÁNCHÁZAT tartanak, és tangófilmeket vetítenek minden pénteken este hét órától a Trafó bárban (IX., Liliom utca 41.). A tánckurzusra augusztus 28-ig lehet jelentkezni.

Summerfest 21 ország részvételével

Summerfest Nemzetközi Folklórfesztivált és Népművészeti Vásárt rendeznek mától augusztus 22-ig három Pest megyei településen: Százhalombattán, Tökölön és Ráckevén. A rendezvénysorozat fellépői között lesznek Bosznia-Her-

Társak kellenének a gyármániához

Példásan sikerült a Dorottya-udvar irodaház a XI. kerületben

E sorok írójának barátai, családtagjai, főnökei, kollégái, szomszédai vagy éppen kedvenc fűszeresei, pincérei, házmesterei a megmondhatói, hogy e sorok írójának egyetlen igazi mániája van: a régi gyárépületek. Ha e sorok írójának autójába bárki beülne, nagyon vigyázzon, nehogy a Soroksári úti, csepeli, újpesti, Duna-parti elhagyott gyártelepek felé vegye az irányt. Nehogy az óbudai gázgyár romos épületei mellett haladjon el, mert az szörnyű következményekkel járhat. Ilyen esetben ugyanis e sorok írójának szemében furcsa, eszelős szikra támad. S a lyoni takácsokat, régi munkásmozgalmi embereket, szakszervezeti agitátorokat megszégyenítő heves, ilyeténképpen rendkívül balesetveszélyes kézmozdulatokkal kezdi szidalmazni a levakarhatatlan raktárbérlő káeftécskéket, az építészeti értékeket elherdáló privatizációs folyamatokat. Hiányolja a városi értékeket megmentő átfogó szakmai koncepciókat. Szidja a be nem fektető befektetőket. A fantáziátlan építészeket. No meg cifra, „proli" szólamokat enged meg magának az állami, önkormányzati be nem avatkozás minősítése okán.

Másrészről e sorok írója útitársának rögvest magyarázni kezdi mákonyos elképzeléseit a felújított régi gyárépületekben létrehozandó kiállítóterekről, múzeumokról, műtermekről, építészstúdiókról, úgynevezett loftlakásokról, bútorboltokról, táncházakról, lakóközösségekről, kézművesműhelyekről, koncerttermekről, könyvesboltokról, kávézókról, műtermekről, közkönyvtárakról, mozikról, de reklámügynökségek székhelyéről, egyetemi kampuszokról, sőt filmstúdiókról is.

Midőn e sorok írója ehhez a ponthoz érkezik, rendszerint gázt ad. Mit sem törődve az eredeti úti céllal, az újpesti bőrgyárban felépült MEO Kortárs Művészeti Múzeum, a Ganz Park, a belvárosi pucerájból átalakított A.P.A, vagy éppen a

Megőrizték az elemeket, amelyek az épület eredeti karakterére utalnak FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

volt transzformátorházban kialakított Trafó felé veszi az irányt. Majd megérkezvén az éppen aktuális helyszínre, még rövid szónoklatot tart külföldi tapasztalatairól – a londoni Tate Modern, meg ilyesmik. Aztán falfehér, halálra rémült útitársát karon fogva visszaül az autóba. S mintha mi sem történt volna, kedvesen megkérdezi: no akkor hová is indultunk?

Mondom én, hogy e sorok írójának mániája van. S e mániájának új célpontja. Ugyanis a sok katonatörténetben szereplő Petőfi-laktanyával szemben, a Kelenföldi pályaudvar felé tartó vágány töltésének közvetlen közelében, Dorottya-udvar néven született újjá egy régi, patinás gyárépület. Konstatálhatja ezt a tényt a Balaton, illetve a Velencei-tó partjára igyekvő, valamennyi fővárosi lakos.

A Dorottya-udvar története 1911-ben kezdődik. Egyenruhák készültek itt a k. und k. hadseregének (lásd még Svejk, a derék katona) számára. Majd később itt működött a Titánia cipőgyár, a Patex Gyapot- és Textilmalom, vagy még később a Caola egyik gyáregysége. Végül a teljesen leromlott állagú épületbe évekig csak a hét végi rave-partik közönsége – közöttük némelykor e sorok írója – vitt némi életet.

1999-ben egy angolszász befektetői csoport mintegy félmilliárd forintért jutott az ingatlan tulajdonjogához. S azon melegében meg is bízta Tima Zoltán építészt, a Közti Rt. fiatal szakemberét bérirodaház megtervezésével.

Bár a fentiekből kitűnik, hogy e sorok írója nem teljesen elfogulatlan e tárgyban, bátran állíthatjuk, Tima példásan jó munkát végzett.

Megőrizte azokat az elemeket, amelyek az épület eredeti karakterére utalnak, de megszabadult minden felesleges toldaléktól, rá- és átépítéstől, amelyeket az elmúlt évtizedek produkáltak. Így megmaradt a patkó alakú épület belső udvarának tengelyében álló régi téglakémény, az eredeti, kétszínű klinkertéglás külső falborítás, a változó méretű ablakok eredményezte homlokzati ritmikai rendszer, illetve az ugyancsak páratlanul karakteres látványt nyújtó áloszlopok, oszlopfők sora, amelyet a főhomlokzat új éjszakai díszvilágítása csak tovább hangsúlyoz.

Példás az is, ahogyan az építész egy újonnan tervezett transzparens, sokemeletes, galériás, üvegidommal köti össze a fejépület szárnyait a patkó alak szárának folytatásával. Illetve ugyanezzel a könnyed motívummal épít rá még egy emeletet a meglévő régi épülettömeg hátsó nyúlványára.

Őszinte gesztus az, ahogyan az épület mindenkori ipari jellegét hangsúlyozandó, igencsak kemény, indusztriális tárcsaforma került az épület főhomlokzati szegmensének tetejére. Ez egyébiránt takarja az épületgépészet egy részét.

Külön figyelmesség és virtuóz szakmai megoldás eredménye az épület udvarán létrehozott, egyébként a pincegarázs födémjén található, átfolyásokkal csobogókkal, zöld placcokkal gazdagított park. Nagy örömére minden itt dolgozónak.

Végezetül e sorok írója újfent csak remélheti ki, hogy lesz befektető akarat, építészi látomás, önkormányzati engedély arra, hogy e sorok írója ne legyen mániájának rabja, és ne zaklassa vele együtt autózni vágyókat holmi szörnyű karlengetésekkel.

Martinkó József
az Octogon Építészetkritikai Műhely tagja

tak gondok, ám a biztonsági keret ezúttal lehetővé tette a felújítást, és mivel más kardinális probléma nem merült fel, a beruházás időzítése is a tervek szerint alakult. Az efféle időelőny pedig mindig alkalmas lehet a „piac felpörgetésére". Hogy a Caolával végül is a biztonsági keretet megteremtő árban tudtak megállapodni, a Caolát finanszírozó bankok nyomásának köszönhető, akik értesze mindez ízlés dolga. E pontosítás már csak azért is fontos, mert az Építész Stúdió Kft. említett irodaházai esztétikai szempontból a Dorottyáétól eltérő, ám magas minőséget képviselnek, amely az ingatlanértékesítés során éppúgy latba vethető az arctalan irodaházakkal szemben, mint a Dorottya értékei. A cégimázs szempontjából kulcsfontosságú a cég irodaépületének arculata és kör-

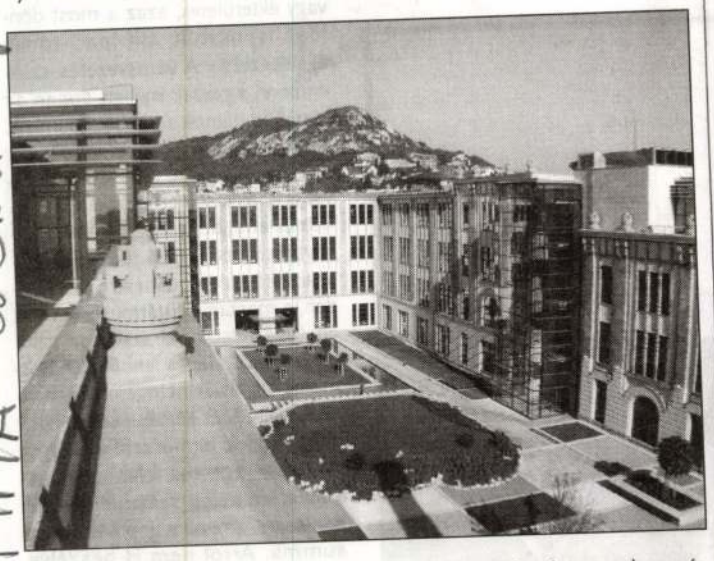

TIMA Zoltán emlő

lemszerűen nagy erőkkel szorgalmazták a fölöslegesnek tűnő, ráfizetéses ingatlanok minél gyorsabb eladását. Az Apollo Real Estate Investment Fund számára két döntő oka volt a Dorottya-projekt finanszírozásának. Egyfelől lehetőséget láttak arra, hogy biztonsági kerettel dolgozhassanak. Másrészt a hazai piacon egyre magasabb iroda-túlkínálat számított, amely a DTZ Zadelhoff Tie Leung tanácsadó cég felmérése szerint idén már 23 százalék feletti, de a legoptimistább becslések is 20 százalék közeliek. Az ipari ingatlanok üresedési rátája a Jones Lang Lasalle Ingatlan Szaktanácsadó Kft. felmérései szerint 2002-ben 10 százalék fölé emelkedett ugyan, a Dorottya beruházói azonban továbbra is bizakodóak, hisznek irodaházuk egyedi vonzerejében. Boyd-Gibbins szerint az új építésű irodákkal szemben kezdetben főként költségelőnyük volt, most viszont már „szépségelőnyük" (*beauty advantage*) van. Nem más ez, mint a már említett „hozzáadott értékképző erő" fejlesztői szakzsargonban. „Lehet, hogy ma már a Dorottya bérleti díjai nem alacsonyabbak, mint amilyeneket a Science Park vagy az Alkotás Pont kínál, ám a Dorottya karaktere sokkalta lenyűgözőbb, mint azoké a modern épületeké" – nyilatkozik Boyd-Gibbins, hozzátéve, hogy pernyezete; egy fiatalos, modern cég például nem feltétlenül retró kontextusba vágyik. Egyre többen vannak azonban, akik a jellegtelen, *built to suit* irodaházsilók helyett szívesebben bérelnek egykori ipari ingatlanokban. Az AP Sundance munkatársai egyébként külön hangsúlyozták, hogy a Dorottya minden retró arculat ellenére A kategóriás, high-tech irodaépület, azaz megfelel minden modern technikai követelménynek, éppúgy, mint a vezető, újonnan épült budapesti irodaházak. Sőt állításuk szerint üvegszálas optikai hálózatuk korlátlan csatlakozási lehetőséget kínál a bérlők számára, ami egyelőre egyedülálló az irodapiacon. A bérlők döntése a Dorottya és a Science Park vagy az Alkotás Pont között így tehát már valóban főként imázskérdésnek tűnik.

Szentpéteri Márton

A Dorottya-projekt résztvevői: projektmenedzsment: AP Sundance Kft.; építész tervezőiroda: Közti Rt.; építkezési tanácsadó: Gardiner and Theobald; kommunikációs tanácsadó: CNS Europe International Business Consulting; építkezési és területfejlesztési tanácsadó: Cobal-f; mérnöki és tervező tanácsadó: WSP Group; marketing: DTZ Zadelhoff Tie Leung és Bradmore Consulting

Könyv

Egy vezér gyermekkora

Rákosi Mátyás: Visszaemlékezések. I–II. 1892–1925

Rákosi Mátyás, a magyar történelmi legendárium hírhedett zombija némely dolgokban kétségtelenül hasonlít ránk: őt is anya szülte, volt családja, ifjúkora, majd felnőtt lett belőle – igaz, ebben már nem volt sok köszönet. Ennél viszont valószínűleg lényegesebbek a releváns eltérések: mi általában még nem voltunk hadifoglyok, KMP-alapítótagok, népbiztosok, Vörös Őrség-parancsnokok, utazó Komintern-ügynökök, majd jutalmul tizenöt évig politikai foglyok (sőt ávós gyilkosok sem). Rákosi esete és személye persze nem igazán a korai évek miatt oly fontos az utókor számára: sokkal inkább a 45 utáni politikai szerep, a látszólagos (éppen csak a mindenható Gazda által korlátozott) teljhatalom, a terror, a párját ritkítóan paranoid diktatúra, mely – a keleti blokkban példátlanul – 1956-ban úgy omlott össze, mintha sosem lett volna. Rákosi ez utóbbit már emigrációban érte meg: 1956 nyarán kezdődő szovjet

kényszerüdülése haláláig tartott,

s eközben módja volt bejárni a az új haza jó néhány egzotikus helyszínét – beleértve a romantikusan sivár kirgiz pusztákat. Rákosi többször próbálkozott ugyan a hazatéréssel, ám végül sikertelenül: a hozzá kilátogató Aczél és Nógrádi elvtársakkal folytatott gusztustalan huzakodás nemrég publikált dokumentumai több tekintetben is tanulságosak. Az mindenesetre kiderül belőlük, hogy az agg, nyolcvan felé közeledő Rákosi mily könnyedén tudta sarokba szorítani utódait, akik, mi tagadás, egykor valamennyien az ő hűséges káderei voltak.

Rákosi az alacsony hatásfokú kavarás mellett alkotó munkát folytatott: nekilátott memoárjai megírásának, már csak azért is, hogy elüsse az időt, mely reményteli, ám soha be nem következő hazatértéig kiszabatott. A visszaemlékezések közül előbb, kényszerből, az 1940–56 közötti éveket összefoglaló kötetek jelentek meg a Napvilág Kiadó gondozásában, majd – miután a kiadó hozzájutott a korai évekről szóló memoár teljes szövegéhez – idén végre két kötetben adták ki az első harminchárom év történetét. Sokak számára tán furcsa hallani, de Rákosi kifejezetten érdekes szerző, a cselekmény fordulatos, stílusában, legalábbis helyenként, kellemesen anekdotikus, a szöveg gazdag apró megfigyelésekben, részleírásokban, mindenekelőtt pedig rendkívül informatív, ami annál meglepőbb, mivel Rákosi a tárgyalt periódusban sem naplót, sem személyes feljegyzéseket nem készített, így azután kénytelen volt sokak által említett páratlan memóriájára meg a segítségül kért (és kapott) moszkvai és budapesti könyvészeti anyagra támaszkodni. A Rákosi-memoárt persze nem árt némi gyanakvással olvasni: elvégre e könyveket nem egy békés alkotómunkában megfáradt öregúr, hanem egy bukott diktátor írja, akinek különösen a politikáról szóló fejtegetéseibe folyton-folyvást beszűrődik a sztálinista idők szörnyűséges, de egyben szánalmas politikai zsargonja. Más kérdés, hogy a kötet szaktörténész szerkesztői igen alapos kiegészítő-értelmező blokkal fejelték meg a kötetet: a több mint százötven oldalnyi, rendre a megfelelő szövegrészekhez kapcsolódó

nem lehet csupán a műtárgy értelmezéséből levont következtetésekre építeni. Szükség van a szélesebb kulturális, urambocsá' eszmetörténeti kontextus megértésére is, amelyekből nem maradhat ki a kultúrát alapjaiban meghatározó gazdasági, üzleti folyamatok legalább vázlatos vizsgálata sem. Márpedig a Dorottya Udvar fémjelezte „trend" működésében döntő szerep jut az efféle szempontoknak. Ugyanis az épület népszerűsége messze nem csupán az építész egyébként igen remek munkájának köszönhető. Az ingatlanfejlesztők kezdettől fogva összetett kommunikációs stratégiával dolgoztak, amelyben a design fogalma az itthon szokásosnál jóval tágabb értelemben képzelendő el. Az épület még romos állapotban volt, amikor egy cilinderes, távcsöves férfi és a hozzá tartozó *headline* (Látta-e már Dorottyát?) óriásplakátokon hirdette a később befejezendő beruházást. A fejlesztők kommunikációs stratégiájának kulcsfontosságú része volt, hogy a Dorottya Udvart mint „terméket" vezessék be a hazai piacra, a távcsöves kampány ezt a – reklámnyelven szólva – „pozicionálást" szolgálta. Ám hogy nem csupán az elmúlt bő egy évtizedben és különösen az „újbauhauzos", egyre jellegtelenebb architektúrájú lakóparkok esetében oly sokszor tapasztalt, lelketlen üzleti fogásról van szó, azt már a Dorottya Udvar logója is elárulja. Nem más ez, mint a homlokzati kiképzést markánsan meghatározó oszlopfőkre rímelő, a párkányokon sorakozó, virágtartószerű ornamens sematikus rajza. A zsurnálkritikus számára ez a logó nem csupán a termék jelképe, de egyúttal szimbolizálja az angol fejlesztőknek a beruházás teljes folyamatát meghatározó, rokonszenves hozzáállását a hazai építészet történetének értékeihez. Az AP Sundance meghatározó egyéniségei számára a régi ipari épület felújítása egyebek mellett éppen azért volt érdemi kihívás, mert – ahogy ezt Grant Boyd-Gibbins ügyvezető igazgató és Richard Bennett projektvezető nyilatkozta a Narancsnak – számukra mindazon esztétikai sajátosságok, amelyek a 19. és a 20. század fordulóján a hazai építészetet jellemezték, megőrzendő értéket képviselnek. Boyd-Gibbins szerint a felújítás során a legtöbb örömet és lelkesedést „azoknak az energiáknak a csodálatos újjáélesztése nyújtotta, amelyek egykoron megteremtették a Dorottya elődjét". Mi sem bizonyíthatja jobban a bő száz évvel ezelőtti eklektikus Budapest építészetének világraszóló népszerűségét, mint a messziről jött ingatlanfejlesztők rajongása. „Budapest szecesszió korabeli napjai, a büszkeség, amivel az épületeket emelték, a kereskedelemből származó biztató jólét mind a mai napig visszatükröződnek a főváros építészetében" – így Bennett. Az efféle, régiónk értékeit becsülő vélemény azonban sajnálatos módon még egyáltalán nem bevett a hazai piacon. Sütő András Balázs építészetkritikus és ingatlanfejlesztési tanácsadó szerint az AP Sundance – az ING Real Estate-tel, azaz a Mémosz-székház fejlesztőivel egyetemben – azon kevés, igényes cég egyike nálunk, amelyek „az építészeti értéket hozzáadott értékképző erőnek tekintik ingatlanfejlesztési gyakorlatuk során".

Fotó: Sióréti Gábor

Mint Bennett elmondta, a Dorottya Udvar felújításakor három rendkívül fontos tényezővel számoltak. Elsőként a *fenntarthatóság elvét* említette, mely különösen nagy szerepet játszik a kortárs környezetérzékeny gondolkodásban. Az építkezés során tekintélyes mennyiségű, már meglévő építőanyagot használtak fel, megőrizték az épület lényegi szerkezetét a homlokzatokkal egyetemben. Igyekeztek minél kevésbé beavatkozni az épület környezetének mindennapjaiba, és energiatakarékos megoldásokkal a pazarlással kapcsolatos környezetvédelmi előírásoknak is messzemenően eleget tettek. Másodikként Bennett a környék *urbanisztikai újjáélesztését* említette, amelyben a Dorottya – mint a körzet kiemelkedően karakteres épülete – kulcsszerephez juthat. Az igényesen épített környezet példaadó lehet a jövőbeli beruházások számára, és talán megtöri a délnyugati városkapu drive-in éttermei, autószalonjai jellegtelen kulisszaépítészetének egyeduralmát. Lévén a Dorottya Udvar irodaház, a környező lakóövezet újjáélesztésében nagy szerepet játszhat az üzlet, a kereskedelem visszacsábítása is. Sütő elmondása szerint egyébként a főváros vezetésében mára már megfogalmazódott az igény az ún. rozsdavagy ékterületek, azaz a most döntően lepusztult volt ipari zónák újjáélesztése. A városvezetés szakemberei egyebek mellett éppen az ipari ingatlanok újrahasznosítását vélik az egyik legjobb megoldásnak a főváros új életre keltésében. A divatos loftlakások például képesek lehetnek arra, hogy megindítsák az alvóvárosokból ingázó tömegek visszacsábítását Budapestre. Ez minden, a mostani polgármesterjelöltek által ígért csodával szemben valóban hathatós lépés lenne a fővárosi úthálózat elviselhetetlen túlterheltsége ellen. Más kérdés persze, hogy a loftlakások természetüknél fogva átlagosan 200 m2 feletti alapterületűek, ez pedig százmillió körüli árat sejtet, ami nem épp hétköznapi summa. Arról nem is beszélve, hogy a loftházak környékének felújítása, azaz nagyobb tömbrehabilitációk nélkül a jövendőbeli lakosoknak a súlyos ipari környezetszennyezés következményeivel és a szlömösödés egyéb nemkívánatos kellemetlenségeivel is számolniuk kell. Bennett harmadik, a Dorottya-projekt mellett szóló érve a *rekonstrukciós munka összetettsége* volt. Az ingatlanfejlesztők, a designer, a területfejlesztők, a kommunikációs és marketingszakemberek „teammunkája", melyben egy kiforrott, jó koncepció valósulhatott meg, és a kulturális örökség megmentése minden érintett szakember számára mindvégig elsőrendű feladat volt.

Ami a néhai ipari ingatlanok újrahasznosításának pénzügyi hátterét illeti, Boyd-Gibbins szerint két kulcskérdést kell figyelembe venni. Egyfelől természetesen

jól kell vásárolni

Ez régi épületek esetén azt jelenti, hogy a később felmerülő, váratlan kockázatokkal már előre számolni kell, azaz olyan áron kell megvenni az ingatlant, hogy a fejlesztés a kockázati tényezőkkel együtt is megérje a befektetést. Persze az előre kalkulált biztonsági keret nem mindig jelent százszázalékos garanciát. A Dorottya esetében az alapozással vol-

Építészet

Gyárlátogatás

A Dorottya Udvar

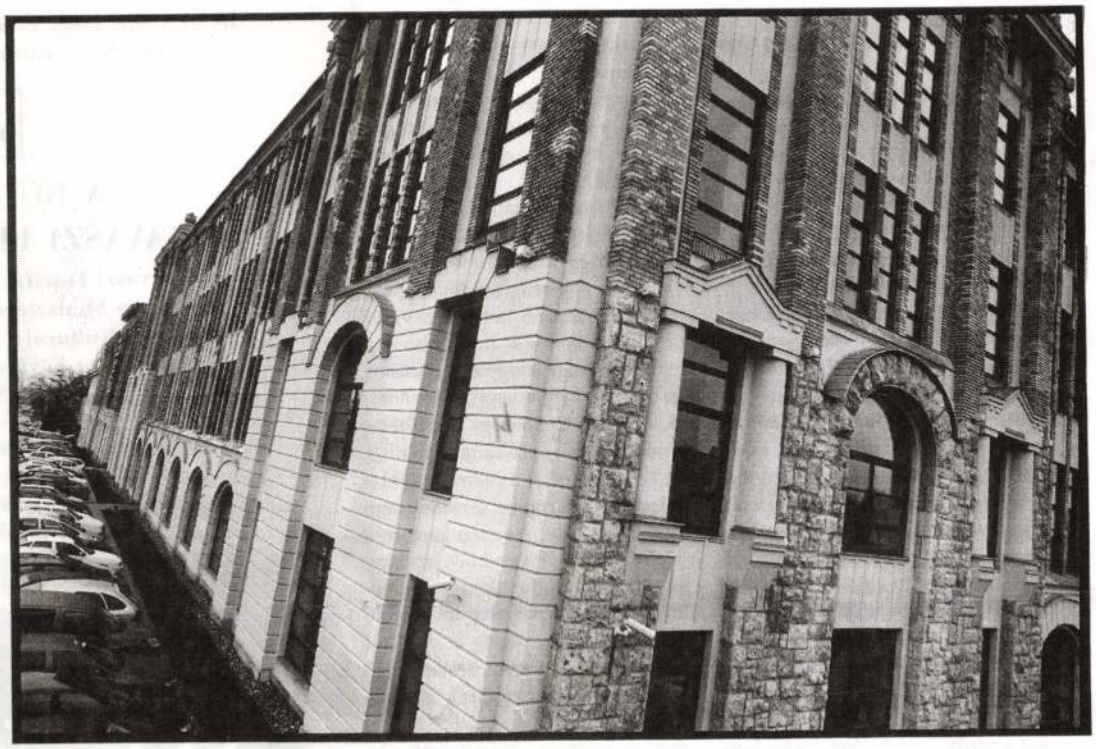

Alig néhány éve dózerolták le a Magyar Optikai Művek szocreál stílű gyárépületeit, hogy utóbb majd helyükön húzzák fel bevásárlóközpontjával és lakóépületeivel az esztétikai értelemben mindenképp kétes értékű MOM Parkot, amelynek stílustalan otrombaságán csak az Alkotás Pont Irodaház üvegtömbjei enyhítettek valamit mostanában. Az ipari épületek sorsa a „posztindusztriális korban" persze másképp is alakulhat. Erre a hetvenes évek Nyugat-Európájában nemcsak a hagyományaikat tisztelő, a fenntarthatóság elvét követő építészek, de még a kultikus Pink Floyd zenekar is felhívta a figyelmet *Animals* című lemeze borítófotóival és az album promóciójával. A nyilvánvaló környezetvédelmi mondanivaló mellett a londoni Battersea-erőmű kéményei között lebegő jelképes léggömbdisznó a pusztulásra ítélt, igényes tervezésű ipari objektumok kívánatos megmentését is sugallta. Az Egyesült Királyságban az elmúlt évtizedekben sorra meg is születtek a remek példák a volt ipari épületek értő újrahasznosítására, melynek mára már klasszikusnak mondható három alapesete a loftlakás, a kulturális célú átépítés és az irodaházfunkció megteremtése. Az angol példák közül nemzetközi hírű a Tate Modern, mely az eredeti épület karakterét messzemenően tisztelteben tartva lett egyszerre modern művészeti tárlatokat befogadó múzeumépület és az angol ipari építészet emlékműve is. Kevésbé ismert példa az Európai Unió egyik leginkább multikulturális régiójában több négyzetkilométeres terepen elterülő Alte Völklinger Hütte. A Saarbrückentől délre fekvő hatalmas ipari monstrum, a német acélipar egykori fellegvára ma a világörökség részeként kultúrközponttá alakul át hangversenytermekkel, kávézókkal és kiállítótermekkel. A hatalmas ipari szoborcsoportként sorakozó öntödeépületek éjjel land-art műalkotásként izzanak narancsos, lila neonvilágításban. Biztató hazai példát is egyre többet lehet említeni. Ilyenek például a Hajógyári sziget irodaépületei, Újpesten a MEO, a Trafó a Ferencvárosban, a Harbor Park a Nagytétényi úton, Kelenföldön a Fonó vagy éppen – ugyanitt – a Dorottya Udvar.

Ez utóbbi kétségtelenül jelképévé lett az egykori ipari ingatlanok újrahasznosítása alig néhány éves hazai történetének. Nem véletlenül, hiszen a beruházók innovatív hagyománytisztelettel,

értő módon

kezdtek hozzá feladatukhoz. Mint azt Tima Zoltán (Közti Rt.), a Dorottya Udvar építész-tervezője elmondta, mivel katonai létesítményről van szó, a levéltárakban nincs nyoma az eredeti terveknek, így nem tudható pontosan, ki is tervezte eredetileg a gyárépületet, amely 1910-től 1911-ig épült fel a hadtáp és utánpótlási szempontból is nagy fontosságú kelenföldi vasútvonal mellett. A kezdetben az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregének egyenruhagyáraként, később Titánia néven az ország legnagyobb cipőgyáraként, majd a II. világháború után ismét textilipari üzemként működő értékes ipari épületet – mely az elmúlt bő egy évtizedben végül a Caola „holt" ingatlana volt – a lassú, de annál biztosabb pusztulástól az Apollo Real Estate Investment Fund és a Sundance Investment által alapított AP Sundance Kft. irányította felújítás mentette meg. Az utolsó tulajdonosváltást legfeljebb csak a kilencvenes évek második felében a romos épületben próbáló zenekarok nem üdvözölték maradéktalan lelkesedéssel. Az épület ugyanis lehangoló állapota ellenére a közelmúltban sem volt teljesen elhagyatott. Mint azt Hajdu Gábor, a zenekarok egykori közös képviselője elmondta, itt építette ki próbatermét a Fresh Fabrik, az UP, a Kim Nowak, a Warpigs, a Publo Hunny, a Negus, az Ági és a Fiúk, a Korog, a Placidy és a Quimby is. (A gyárban működött mellesleg a rossz hírű Patex Diszkó is.) Az ipari ingatlanok újrahasznosításának korai, amolyan „szabad privatizációs" korszakára mi sem jellemzőbb, mint hogy a fent említett zenekarok jó része a Caola előtt a MOM-ban próbált, a Caola után pedig például a Fonóban, illetve más ipari ingatlanokban, főként a III. és a IX. kerületben.

A Dorottya Udvarról számos esztétikai indíttatású kritika született az elmúlt hetekben (pl. Szász Katalin *Találkozás Dorottyával* című cikke az Octogon Architecture & Designban vagy Vargha Mihály *Dorottya esete a kéménnyel* című írása az ÉS-ben), amelyek némileg fölöslegessé teszik hasonló cikkek megjelentetését, már csak azért is, mert a Tima Zoltán tervei nyomán megvalósult új irodaépület értékelésében ritka szakmai konszenzussal találkozhat az olvasó. Mármost egy kulturális produktum megértését azonban – legyen az realista regény, olasz opera, kora újkori enciklopédia, avagy kortárs épület –

vel közlekedett, sofőrje volt, és a hotel személyzete szemmel láthatóan tartott tőle. Ezután vele jártam különböző találkozókra az ügyben, ahol rendre újabb költségek merültek fel. Például a vámhivatalban is jártunk, ahol az állítólagos pénz legális eredetét igazoló papírokat intéztünk. Utoljára jutottunk el a biztonsági cég vezetőjéhez, akit előzőleg mindenki rettegett személynek állított be – Johnson vigyázzba állt, ha ő hívta a mobilján. Tőle csak az összes papírmunka elintézése után kaptam időpontot.

MN: Egyáltalán láttad a pénzt?

AZ: Ha nem látom, biztos, hogy hamarabb lepattanok. Ez volt a legnagyobb húzás az egészben – van ott rendesen emberismeret meg pszichológia. Bementünk a biztonsági cég egyik irodájába, és ott találkoztam a főnökkel: nem fekete volt, hanem vékony, magas, sötét hajú arab férfi. Öltönyben ült egy számítógép előtt, és elküldte a páncélteremhez az egyik alkalmazottat – azt állította, hogy a benini központi bank egyik páncéltermét bérli, és ott van a mi csomagunk. Az embere kisvártatva visszatért egy lelakatolt, vasalt vászonbőrönddel, benne százasával kötegelt százdollárosok voltak nejlonba csomagolva. Az egész be volt szórva valami fehér porral, és volt rajta két darab levél, amit a pénz berakója írt alá. A levelekben az állt, hogy Tajvanban van egy vegyipari cég, amelyik megfestette ezt a pénzt, ilyen és ilyen kódjelű vegyi anyaggal: a bankókon volt is egy sárgásbarna, „John Cole" feliratú pecsét. A levélben meg volt adva a tajvani név és telefonszám, akit a festés ügyében keresni kellett. Volt még benne egy fiola, minta a mosó vegyszerből, szépen becsomagolva, és használati utasítás hozzá, hogyan lehet ezzel lemosni a pecsétet. Ha ugyanis kikerül a porból a pénz, az összes bankjegy teljesen megfeketedik – állította a levél.

MN: Ezt tudtad már, amikor kimentél, vagy új elem volt a sztoriban?

AZ: Nem, ezt a jelenlévők is úgy adták elő, mintha óriási meglepetés lenne. Ki is próbáltuk a vegyszert, kivettünk az egyik kupacból nyolc bankót, az egyik fickó lemosogatta, megvasalta, és valóban megtisztultak. Tapintásra a fémszál benne volt, a vízjel benne volt, amerikai dollárnak tűnt, egyet el is tettem, hogy elvisszük ellenőriztetni. Ekkor nagyon boldog voltam, hogy mégsem dobtam ki az ablakon annyi pénzt. Még a tajvani figurával kellett beszélni a mosószer miatt. Ez újabb két-három napba telt: mikor végre elértük, kijelentette, hogy van ilyen vegyszere, de százezer dollárba kerül. Hosszas alkudozás után eljutottunk odáig, hogy tizenöt-húszezer dollárért küld annyit, amennyivel le tudjuk mosni a harmadát, viszont utána dupla árat fizetünk a maradékért. Ekkor már az egész família kezdett besokallni, hogy ezt mégsem kéne – naponta kétszer beszéltem az itthoniakkal, sírtam a telefonba a tehetetlenségtől.

MN: Ezen a ponton sem láttad be, hogy módszeresen fosztogatnak? Féltél tőlük, esetleg agresszívek voltak?

AZ: Folyamatosan rágták a fülemet és felügyelet alatt tartottak, de a testi épségemet nem fenyegették. Összesen egy hétig voltam kint, életem leghosszabb hete volt. Végül úgy adtam be nekik, hogy haza akarok jönni, hogy elfogyott a pénzem, és szerzek még a vegyszervásárlásra. Itthon még volt egy jó kéthetes ámokfutásom, próbáltam maffiás és kevésbé maffiás ismerősöktől kölcsönt szerezni, de senkinek nem tetszett az üzlet. Közben kaptam a telefonhívásokat: Beninből, az Egyesült Arab Emirátusokból, Londonból, Amerikából, az isten tudja, honnan hívogattak. Végleg csak akkor mondtam le a pénzről, amikor találtunk egy ismerős hölgyet, aki Dél-Afrikában és Nigériában is dolgozott, és pontosan ismerte ezt a lenyúlási technikát. Csak akkor vált nyilvánvalóvá, hogy átvertek, mint szart a palánkon, és ki kell heverni a sokkot, hogy gyakorlatilag mindenünk elúszott, amink volt.

MN: Összesen mennyit buktál ezen a kalandon?

AZ: A nagy részét sajnos kint, Beninben fizettem ki nekik – hitelkártyával, illetve még átutalást is kértem otthonról, mert született egy olyan kiegészítő megállapodás, hogy ha Johnson megszerzi nekem az ötvenezer dolláros késedelmi díjat és végigérünk ezen a bulin, akkor én adok neki kétszázezret. Itt persze ismét ügyvédi díjak voltak. Mindenestül, az utazás költségeit is figyelembe véve negyvenöt-ötvenezer dollárt költöttem. Huszonöt éves vagyok, egyetemista, ma már két helyen dolgozom és minden mellékest elvállalok – saját számításaim szerint, ha az elkövetkező öt-hat évben úgy dolgozom, mint egy ló, vissza tudom fizetni az ügy miatt keletkezett adósságaimat.

Bodoky Tamás

Budapesti Őszi Fesztivál

A BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL
rendezői nevében köszönjük minden kedves nézőnk megtisztelő jelenlétét, valamint Budapest Főváros Önkormányzatának támogatását.

Itt az ideje, hogy felkészüljünk Magyarország legnagyobb kulturális eseménysorozatára,

A BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁLRA.
A Tavaszi Fesztivál kiemelt támogatója a Miniszterelnöki Hivatal, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Budapest Főváros Önkormányzata és a Siemens.

Jegyek már kaphatók a helyszíneken és az ismert jegyirodákban.
Részletes információ: www.festivalcity.hu
Közönségszolgálat: 486-3311

JÖN!
ITT A TAVASZ!
BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL
2003. március 14 – 31.
Jegyértékesítés és információ:
Tel.: 486-3311, www.festivalcity.hu

Tima Zoltán építész
„Equus" lovarda terve. Építész: Tima Zoltán, Németh Tamás, Budapest

A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET 1988. ÉVI PÁLYÁZATA

„Equus" lovarda terve. Építész: Tima Zoltán és Németh Tamás
Helyszínrajz
Földszinti alaprajz
Homlokzatok és metszetek

A *Magyar Építőművészet* 1988. évben ötödik alkalommal hirdette meg pályázatát, s az eddigiek közül ez volt a legsikeresebb. A *Szerkesztő Bizottság* 1988. december 13-án tartott ülésén bírálta el a beérkezett 12 pályaművet, melyek országonkénti megoszlása: 1 Csehszlovákia, 2 Jugoszlávia, 4 Magyarország, 5 Szovjetunió. A *Szerkesztő Bizottság* a pályázatot eredményesnek minősítette és a következőképpen döntött: 1 pályaművet díjazott, négyet pedig közlésre kiemelt.

A díjazott pályamű: „Equus" lovarda

Építész: Tima Zoltán, Németh Tamás, Budapest (Magyarország)

A funkcionálisan elegánsan szerkesztett épületkomplexumot a szerzők korszerű formaképzéssel oldották meg és igen dekoratívan,színes ceruzával dolgozták föl, közlésre alkalmas módon, ami a kiírásnak lényeges feltétele volt. A tervben megfogalmazott tartalomhoz az adekvát formát találta meg a szerzőpáros. Az ebben megnyilvánuló magas szintű egységet értékelte a *Bíráló Bizottság.*

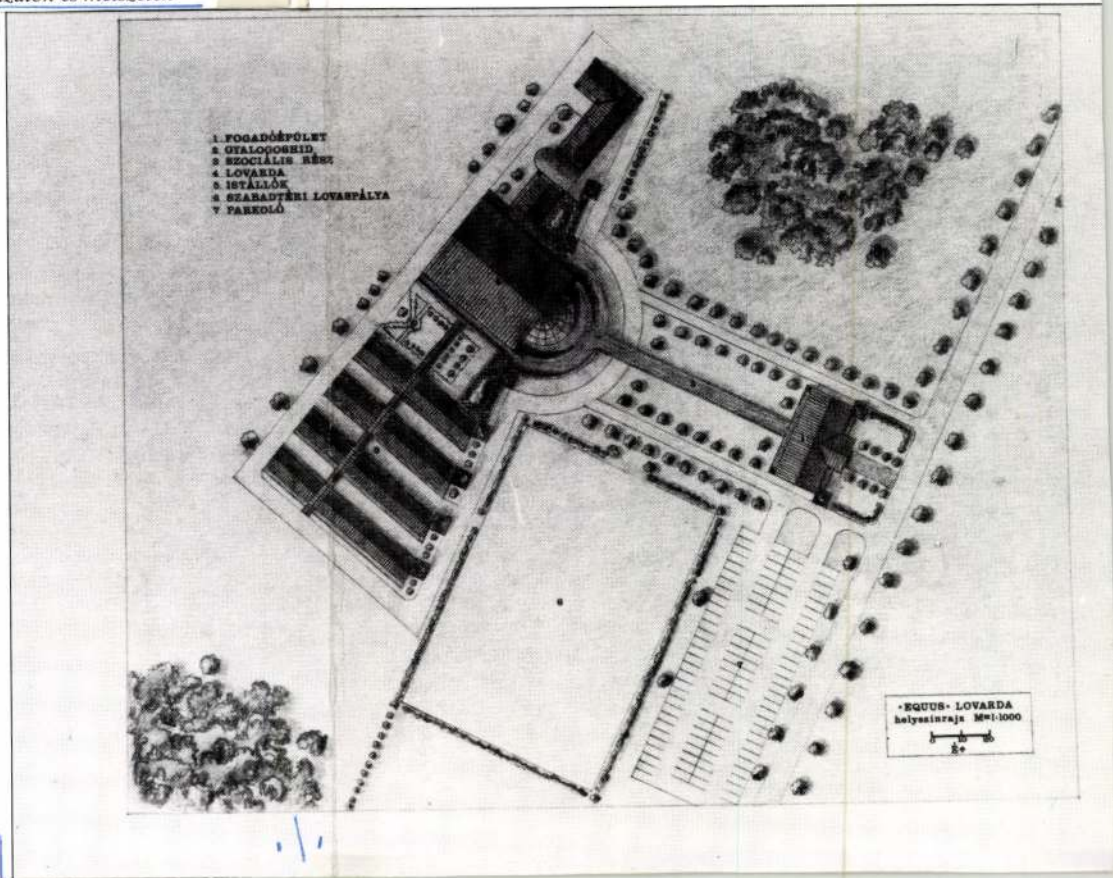

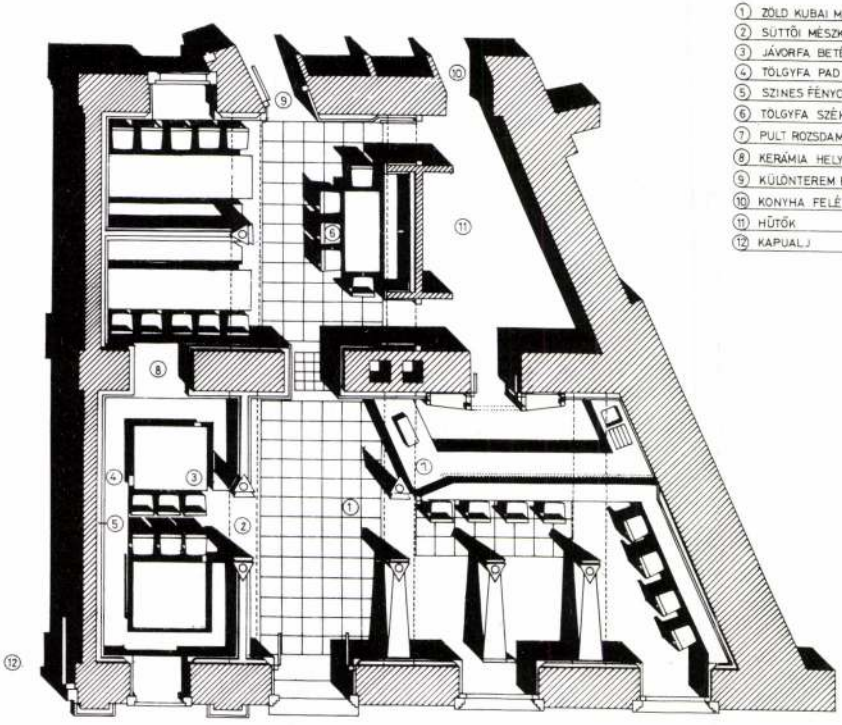

A Söröző alaprajza
Plan of the Beer-house

A söröző ezúttal NYÚVÉV — stílusban készült, figyelembe véve — természetesen — mindkét üzlet kultúrtörténetét. OSTMODERN beütés: elmaradt a kerámiaszobor (Kungl György lakásán található, fáklyás alak üllőn). A cégér (ugyanott söröskorsó Esztergom látképével), a bútorok díszítőfestése (székek háttámláján, diszkréten obszcén piktogramok), valamint szelíd geometria a falburkolatokról szintén elmaradt. Az ipar által gyártott és az esztétikát szolgáló tárgyakat (képek) pedig mi akasztottuk le, hogy fotózhassuk a teret.

K. T.

TIMÁR Árpád

-s: Alap-vetés: csak a cégért festik át? /beszélgetés Bak Imrével,Attalai Gáborral, Timár Árpáddal/. = Népszava, 119.évf. 231.sz. 1991.okt.2. 6.p.

Müvészeti Alap

kolák végzési le ann
kívaló gyakor kikérzé
batyujával a -a
az ambitio -zott
nélkül birjon -udor
mint kőfarag -gy kő
az időben a i min
egyenlő tudás tételesek
helyét mindenü hol m
Így 1840. Bécsben
templom torny mint ink

TIMÁR Árpád: A képzőművészet és a változások. In:

Magyar irók I. világtalálkozója, 1992. augusztus 17-18. + Kaposvári művészeti fórum, 1992. március 2o-21. Szerk. Laczkó András. Kaposvár : Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság, 1993 136-14o.

elm.

Felelős kiadó: Dr. Káldy Zoltán
MAGYAR HIRDETŐ

Az ünnepély rendje:

Megnyitót mond
Dr. KÁLDY ZOLTÁN püspök-elnök
A múzeumot köszönti
WEÖRES SÁNDOR Kossuth-díjas költő
Közreműködik:
Bitskey Tibor színművész,
ifj. Fasang Árpád és Fasang Zoltán
zeneművészek,
a Lutheránia énekkara
Weltler Jenő karnagy vezetésével

Tiznár

Hobrát

Bukarestben el.

1936

erőd

Molter Károly.

Marosvásárhely.

Erdélyi Városképek.

Bp. 1936. 184. l.

Tímár

l.

Lykanemzromantika
257.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Tímár

(Szabolcsvm)

Gör. Kath. templom.
Épült 1795.

1800-ban az egész
község leégett.

Borovszky: Ma y rsz vm Szabol

66,68.l

Összeho
Défense

Nagyságos

98. Timár (Kabolcsvm)
3 km
245

Rk. templom
most épüls
még festék szagá-
ra gondolyan nyitva kenék-
löi.

Gör Kath templom
XIX. sz
Erdőkteleu

Nyirsègi utam 1938

JANUÁR-FEBRUÁR

31 nap 5. hét

30 Vasárnap	
31 Hétfő	
1 Kedd	
2 Szerda	Gysz. B. A.
3 Csütörtök	
4 Péntek	
5 Szombat	

Tirna György

baróti Könnyes

1755. a lebontott baróti (Szekelyföld) kápolna helyére uj kápolnát épitett, melyet 1825. renováltak -

Veszely Károly

A baróti plébánia

Magyar Sion

1868. VI. erf. 828. l.

BUDAPEST
13-I

Tímakovai
Matskássy Pál
festő

lásd
=
Matskássy Pál
alatt.

VASÁRNAP **22** Kat. Timót Prot. Menyhért Ó-g. 9. Konst.	
HÉTFŐ **23** Kat. B. Fülöp Prot. Farkas Ó-g. 10. Lőrinc	
KEDD **24** Kat. Bertalan Prot. Bertalan Ó-g. 11. Euplusz	
SZERDA **25** Kat. Lajos kir. Prot. Lajos Ó-g. 12. Fotim	
CSÜTÖRTÖK **26** Kat. Zefirin Prot. Izsó Ó-g. 13. Maxim	
PÉNTEK **27** Kat. K. József Prot. Gebhárd Ó-g. 14. Marcell	
SZOMBAT **28** Kat. Ágoston Prot. Ágoston Ó-g. 15. N. B.-A.	

MDK

Timár Alajos 15 korona

Cs: Az iparműv. isk. jub. kiáll. ... Épitő Ipar, 49.sz. 1905. dec. 3. 405 l.

Timár

"Férfi arckép" cimmel a lap bemutatja a művész rajzát.
Repr.

Otthon, Bp. 1894. január hó
I. évf. 4. sz. 3o8. lap

Tímár Albert

1920/21 – 1922/23

Ferkèpzomfoiskèvk

140. l.

Pozsony.

A Wir Vorsteher und and
werks deren burgl. Steinmetz
velen, melynek keretét a vár
lül Pozsony várát és városát
és az előtérben az uton kocs
tanácskozókkal.

Rm., mér. a vk.

Tímár Annamária

A szentendrei Művelődési Ház, Hofer Miklós építész tervei alapján, készült az enteriőrbe – ami Tímár Annamária munkája, – ugyanaz a kicsit rusztikus, kicsit a múltba visszautaló formavilág fejeződik ki, ami az épületet is jellemzi.

Művészeti magazin

1975. VI. 11. 21.30 TV, 111/- vné –

ÉPÍTÉSZET – BELSŐÉPÍTÉSZET, N° 4.

– műhelymunka –

A Műcsarnok meghívja Önt

TIMÁR ANNAMÁRIA

belsőépítész

kiállításának megnyitására

A FÉNYES ADOLF TEREMBE
(Budapest VII., Rákóczi út 30.)

1985. július 4-én, csütörtökön du. 17 órára

Megnyitja:
HOFER MIKLÓS
építész, egyetemi tanár

A kiállítás 1985. július 28-ig tekinthető meg

65-980 GENERALART Dorogi Ny

TIMÁR ANTAL festő, grafikus

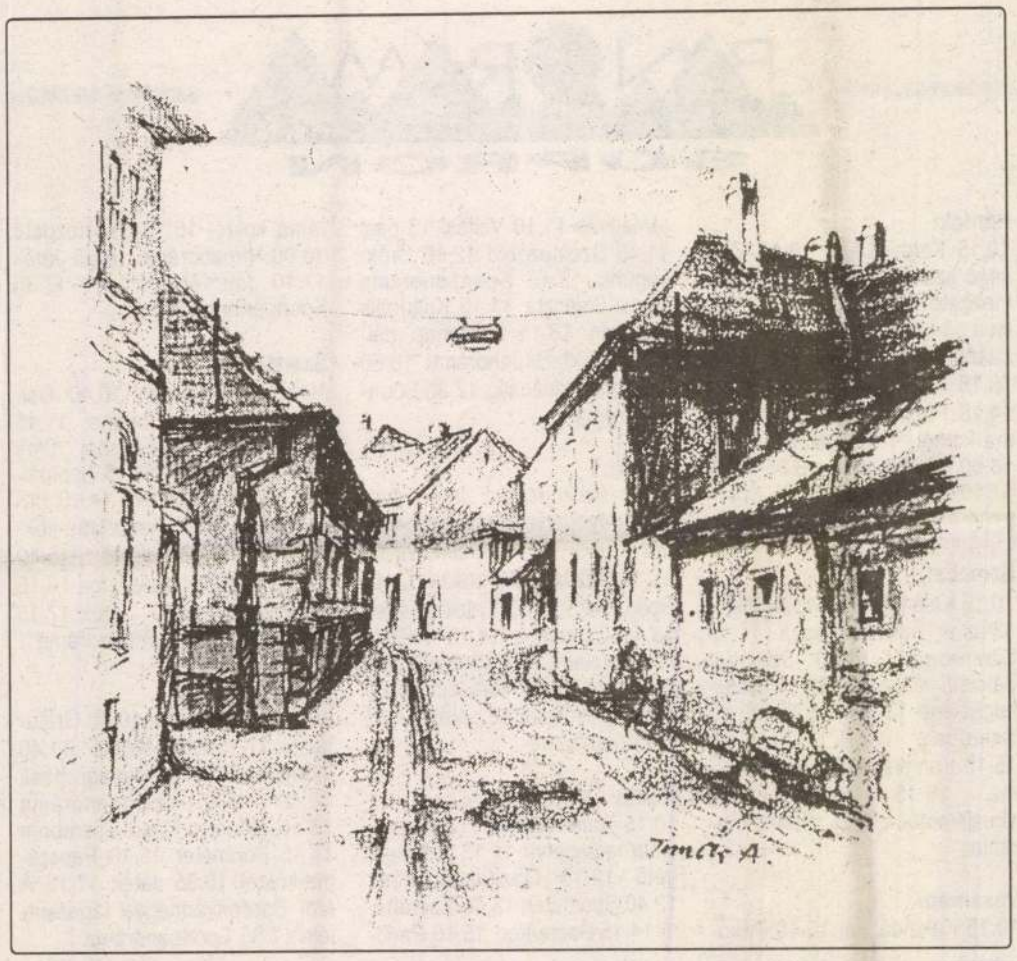

Timár Antal: A Balfi utca

PANTOMIX TRÉFAKOKTÉL

Tavasz a KAS-ban

Meglehetősen későn, csak március utolsó időszakában kínál programokat barátainak és az érdeklődőknek a Kamaraszínház Sopronban. Akkor viszont bőséges és különleges esteken vehet részt a közönség. Köszönhető ez a Tavaszi Fesztivál szervezőinek is, hiszen új helyszínként kapcsolták a KAS-t a nívós kulturális programsorba. A nyolc esemény zömét tehát a fesztivál adja. Emellett azonban a KAS folytatja a már megkezdett sorozatait is.

Így újabb előadással jelentkezik majd a soproni Városi Diákszínpad. Az izsaiak című telemágikus ősbemutató történetét a színpad vezetője és rendezője: Szabó Miklós tanár úr írta, és egy vasárnap este bárki megnézheti milyen az, amikor Izsafalva népe a televízió showműsorában szerepel.

Ugyancsak soproniak a Kvintesszencia együttes tagjai is, ők régi zenei koncerten szerepelnek együtt a Benedek Elek Óvóképző Főiskola Női Karával. Műsorukon Pergolesi Stabat Mater című műve, vezényel Dárdai Árpád.

Idén a KAS-ban kap helyet a győri Kisfaludy Napok soproni résztvevőinek gálaműsora.

A Tavaszi Fesztiválon a KAS-ba várják a Méhek-et, akik a megnyitón való szereplésük után most újra feltűnnek lemezbemutató koncertjükön. De lesz önálló estje újra Méhes Csabának is, ezúttal Pantomix című néma tréfakoktéljával. Az estről előzetesen annyit tudhatunk meg, hogy a rekeszizmokért a szervezők felelősséget nem vállalnak. Folytatódik a Traccsparti néven elindult sorozat, ami átkeresztelkedett a képletesebb KASbeszélőre, a vendégek bizonyára sok érdeklődőt vonzanak majd, hiszen aktualitása is van meghívásuknak. Geszti Péter és Dés László a Dzsungel könyve musical bemutatója kapcsán érkezik Sopronba, de az esten bizonyára sok másról is szó esik majd, garantálja ezt a KASbeszélő házigazdája, Sass László.

A gyerekeknek Bartha Tóni és Kabó középkori vásári játszóháza szolgál sok szórakozással.

A hazai kortárs muzsika egyik meghatározó egyénisége, Szemző Tibor szólókoncertje fuvolára, emberi hangra és komputerre íródott. Különleges zenei élményben részelteti majd a közönséget. Az előadóról annyit érdemes tudni, hogy a Zeneművészeti Főiskola elvégzése után 1979-ben alapította meg a 180-as csoportot, 1983-óta szólókoncerteken szerepel. Jól ismerik Európában, Japánban és Észak-Amerikában, eddig 15 lemeze jelent meg és 2 filmet készített.

Nagyböjti rend

Húsvétra, a kereszténység legnagyobb ünnepére az egyház 40 napos böjttel készül. Ennek a rendjét, valamint a soproni római katolikus egyházközségben a lelki készület, a nagyböjti lelkigyakorlatok rendjét közöljük az alábbiakban.

Nagyböjti programok Sopronban:
Nagyböjti lelkigyakorlatok
a soproni templomokban:
A SZENTLÉLEK-TEMPLOMBAN:
Márc. 25–26–27–28–29–30.: este 6-kor.
Vezeti: Dr. Rédly Elemér városplébános
A SZENT GYÖRGY-TEMPLOMBAN:
Márc. 17.: este fél 8-kor és márc. 18–19.: este 6-kor
Vezeti: Hirt Vilmos missziós házfőnök, Kőszeg
A SZENT ISTVÁN-TEMPLOMBAN:
Márc. 15–16–17.: este 6-kor
Vezeti: Katona Farkas hidegségi plébános
AZ ISTENI MEGVÁLTÓ PLÉBÁNIATEMPLOMBAN:
Márc. 31–ápr. 1–2.: este 6-kor
Vezeti: Bindes Ferenc soproni plébános
A SZENT MARGIT-TEMPLOMBAN:
Márc. 28–29–30.: este 6–kor
Vezeti: Dióssi Kornél domonkos atya
A DOMONKOSOK TEMPLOMÁBAN:
Márc. 31. ápr. 1–2.: este 6–kor
Vezeti: Dr. Hetény János soproni plébános
A BENCÉSEK TEMPLOMÁBAN:
Márc. 19. de. fél 10-kor és márc. 20–21.: este 6–kor
Vezeti: Kóczán Árpád alezredes tábori lelkész
AZ ORSOLYITÁK TEMPLOMÁBAN:
Márc. 25.: du. 5–kor
Vezeti: Dióssi Kornél domonkos atya

Szentségimádás

A soproni templomokban:
MÁRCIUS 17–ÉN, VASÁRNAP A SZENT ISTVÁN-TEMPLOMBAN:
Szentségkitétel a 10 órai szentmise után,
közös imaóra 17.00–18.00
szentségeltétel és szentmise du. 6–kor.
MÁRCIUS 18-ÁN, HÉTFŐN A DOMONKOSOK TEMPLOMÁBAN:
Szentségkitétel a 8 órai szentmise után,
szentségeltétel du. 6–kor.
MÁRCIUS 19–ÉN, KEDDEN AZ ORSOLYITÁKNÁL:
Szentségkitétel a 1/4 8 órai szentmise után,
szentségeltétel du. 5–kor.
MÁRCIUS 20–ÁN, SZERDÁN A HALÁSZ UTCAI TEMPLOMBAN:
Szentségkitétel a 8 órai szentmise után,
szentségeltétel du. 3/4 6–kor, utána szentmise.
MÁRCIUS 21–ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN A BENCÉSEKNÉL:
Szentségkitétel a 8 órai szentmise után,
szentségeltétel du. 5–kor.
MÁRCIUS 22–ÉN, PÉNTEKEN A SZENT GYÖRGY-TEMPLOMBAN:
Szentségkitétel a 7 órai szentmise után,
szentmise 10.00–kor,
szentségeltétel és szentmise du. 6–kor.
MÁRCIUS 23–ÁN, SZOMBATON A SZENTLÉLEK-TEMPLOMBAN:
Szentségkitétel a 8 órai szentmise után,
ifjúsági imaóra 15.00–16.00
közös imaóra 17.00–18.00
szentségeltétel du. 1/2 6–kor és szentmise du. 6–kor.
MÁRCIUS 24–ÉN, VASÁRNAP A SZENT MIHÁLY-TEMPLOMBAN:
Szentségkitétel a 1/2 12 órai szentmise után,
szentségeltétel és szentmise du. 5–kor.

A Magyar Virtuózok igaz története

A közgyűlés történetében ilyen még nem volt – állapították meg többen, amikor a legutóbbi ülésen a városatyák nem szavaztak meg egy sürgősségi indítványt. Nagy volt a meglepetés, hiszen az ügy nem először került a város vezető testülete elé.

Közel fél éve jelentkezett a Magyar Virtuózok Kamarazenekar a városnál azzal az ötlettel, hogy „fogadja őket Sopron örökbe". Ez pontosan azt jelentette volna, hogy a világhíres együttes nevében hordozza Sopront és mint önkormányzati zenekar jogosult lett volna a Művelődési Minisztérium elkülönített pénzalapját megpályázni. Az akkori terv szerint tehát a város nyert volna egy nem akármilyen művészeti produkciót, vitte volna szerte a világban Sopron hírét, és ezért minimális kötelezettséget vállalt volna.

Akkor a közgyűlés amolyan elvi állásfoglalásban rögzítette is szándékát a terv megvalósítására. A minisztériumi pályázat február végéig állt nyitva a zenekarok előtt, ezért volt tehát fontos, hogy legkésőbb a februári közgyűlés mondja ki az „örökbefogadást".

Közben a Magyar Virtuózoknak nem kisebb protektora akadt, mint a nem olyan régóta Sopronban élő Szokolay Sándor, valamint a Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar karnagya, Dárdai Árpád. Az előterjesztést megfelelő előkészítés után került a városatyák elé. Pontosabban került volna, de a sürgősségi indítványhoz szükséges szavazáson nem nyerte el a közgyűlés bizalmát. Az ellenzők bizonyára a dolog anyagi oldalát találják bizonytalannak. A város kulturális arculata, híres muzsikabarát tradíciói, vagy éppen a mecenatúra egy új és meglehetősen kockázat nélküli formája miért nem ér meg Sopronnak legalább egy sürgősségi indítványt? Erről biztosan egy másik történet szól majd...

Vargha Zsuzsa

kábeltévék

SOPRONI VÁROSI TV

Városi TV C10-es csatorna

Péntek
16.30: Batman
17.00: Bír-lak (filmsorozat)
Szombat
7.00 Bolondos dallamok
8.00 A villám (ism.)
9.00 Beetlejuice (ism.)
9.30 Egyről a kettőre (ism.)
17.30 Hírek
17.35 7vége (élő adás)
Telefon: 99/340–850
Benne: Képes hírek, Vendég: Robelin, a jósnő
18.30 CSAPÓ: a filmajánló
19.30 Útifilm: Los Angeles
Vasárnap
8.00: Taz-mánia (ism.)
8.30: Alf (ism.)
9.00: Batman (ism.)
9.30: Bír-lak (ism.)
Hétfő
16.30: Bolondos dallamok
17.30: 7vége (ism.)
Kedd
16.30: A villám
17.30 A hét mérkőzése
Szerda
16.30: Beetlejuice (rajzfilm)
17.00: Egyről a kettőre
Csütörtök
16.30: Taz-mánia
17.00: Alf (sorozat)
17.30: Hírek
17.35: Sportmánia (élő adás)
Telefon: 99/340–850

HAJNAL & HEGYI KTV

Péntek: 18.00 Magazinműsor. – Aktuális hírek, riportok. – Ünnepre készülünk. 19.00 Láttuk, hallottuk. 19.15 A Civitas Pinceszínház műsora. **Szombat:** 18.00 FilmNet. **Vasárnap:** 18.00 FilmNet **Hétfő:** 18.00 Magazinműsor. – Aktuális hírek, riportok. – Ünnepre készülünk. **Kedd:** 18.00 Női és férfi NB I-es kosárlabda rájátszások. **Szerda:** 18.00 Megyei sportműsor. **Csütörtök:** A keddi sportműsor ismétlése.

HB TV

Péntek: 19.00 HB–TV műsora: helyi hírek, események. Esti mese. – Tudósítás a Summit Agró Kft. növényvédelmi tanácskozásáról. – Március 15-i megemlékezés Fertőszentmiklóson, a Petőfi-szobornál. – Rábaközi híradó. – Film. **Szombat:** 19.00 A Revita Stúdió műsora. **Hétfő:** 19.00 HB-TV műsora pénteki műsor ismétlése. **Kedd:** 19.00 Ószövetség történetei a művészetekben. IX. rész: Dávid király **Szerda:** 18.00 Hajnal & Hegyi KTV műsora **Csütörtök:** 19.00 HB – TV Sportcsütörtök

PANORÁMA RÁDIÓ FM 94,1 SOPRON

Péntek:
10.15 Kalendárium 10.40 Csevegő szakácskönyv 11.15 Szemezgető 11.20 Játék 11.40 Március 15-i programok 12.15 Gazdasági hírek 12.40 Sporthírek 13.15 Aktuális 13.40 Cserebere 14.15 Popméter 15.10 Panoráma-koktél 15.15 Március 15. 16.00 Hírpanoráma 16.35 Játék 17.10 X-generáció 17.35 Sportpanoráma

Szombat:
10.15 Kalendárium 10.40 Aktualitások, érdekességek 11.10 Szemezgető 11.40 Szombat délelőtti magazin 12.15 Nosztalgiazene 13.10 Aktuális 13.40 Cserebere 14.15 Vezetőink 15.15 Kamera 16.00 Hírpanoráma 16.15 Játék 17.10 Virusjelentés 17.35 Sportpanoráma

Vasárnap:
10.15 Kalendárium 10.40 Panorámácska 11.10 Vallási 10 perc 11.40 Szemezgető 12.05 Örökségünk 12.40 Sportpanoráma 13.10 Szieszta 14.15 Kulturális magazin 15.15 Vasárnap délután 16.00 Hírpanoráma 16.30 Vasárnapi kívánság 17.35 Sportpanoráma

Hétfő:
10.15 Kalendárium 10.40 Délelőtti letyepetye 10.45 Baba-mama műsor 11.15 Szemezgető 12.15 Gazdasági magazin 12.40 Sporthírek 13.15 Érdekességek 13.40 Cserebere 14.15 Magnósok figyelem! 15.15 Szemezgető 15.40 Az orvos válaszol 16.00 Hírpanoráma 16.40 Játék 17.35 Sportpanoráma

Kedd:
10.15 Kalendárium 10.40 Délelőtti letyepetye 11.15 Szemezgető 12.15 Gazdasági hírek 12.40 Sporthírek 13.40 Cserebere 14.15 Popméter 15.10 Panoráma koktél 15.15 Szemezgető 16.00 Hírpanoráma 16.35 Játék 17.10 JátéKAS percek 17.35 Sportpanoráma

Szerda:
10.15 Kalendárium 10.40 Délelőtti letyepetye, benne: 11.15 Játék 12.15 Gazdasági hírek 12.40 Sporthírek 13.15 Szolgáltató 13.40 Cserebere 14.15 Hitpanoráma 15.05 Panoráma-koktél 15.15 Szemezgető 15.40 Intrejú 16.00 Hírpanoráma 16.15 Utcariportok 16.40 Játék 17.15 Aktuális 17.35 Sportpanoráma

Csütörtök:
10.15 Kalendárium 10.20 Gratulációk 11.15 Szemezgető 11.40 interjú 12.15 Gazdasági hírek 12.40 Mini sportpanoráma 13.15 Aktuális 13.40 Cserebere 14.15 Popméter 15.10 Panoráma-koktél 16.35 Játék 17.15 A Mai Sopronvármegye lapszemléje 17.35 Sportpanoráma

IKVA RÁDIÓ FM 94,1

Hétfő–péntek:
5.00 Napindító 6.00 Hírek, időjárás, sport 6.30 Útinform 6.40 Kalendárium 6.50 Játék 7.00 Hírek, időjárás, sport 7.25 Érdekes hírek 7.30 Útinform 7.40 Lapszemle 8.00 Hírek, időjárás, sport 8.10 Sporthírek 8.30 Útinform 8.40 Riport 8.50 Játék 9.00 Hírek, időjárás, sport 9.10 Riport 9.30 Útinform 9.40 Műsoroló
Szombat:
6.00 Hírek, időjárás, sport 6.30 Útinform 6.45 Kalendárium 7.00 Hírek, időjárás, sport 7.30 Útinform 7.40 Lapszemle 8.00 Hírek, időjárás, sport 8.10 Sporthírek 8.30 Útinform 8.40 Riport 8.50 Játék 9.00 Hírek, időjárás, sport 9.15 Játék 9.30 Útinform 9.40 Műsoroló 9.50 Holnapra ajánljuk
Vasárnap:
Szív küldi (kívánságműsor) Benne: A hét témája, Játszd újra, Sam, Kérdez a sztár

KÍNAI HOROSZKÓP

1996. március 15 — március 22-ig

Sárkány

(1940, 1952, 1964, 1976, 1988)

Nem ismeri a fáradtságot és nem érzi tehernek a munkát. Teljes lendületben dolgozik, ám ne követelje mástól, hogy önzetlenül Önnel együtt lelkesedjen! Legyen sokkal tapintatosabb! Próbáljon kedvesebb és figyelmesebb lenni a magánéletben is! Keresse fel a Kutyát!

Kígyó

(1941, 1953, 1965, 1977, 1989)

Kevés sikert könyvelhet el magának az utóbbi időben, úgyhogy próbáljon apróságoknak örülni. Vigasztalja magát azzal, hogy a kitartás meghozza a várva várt elismerést is. Hasonló gondolatok vonatkoznak a magánéletére is, nem olyan tragikus az élet! Hallgasson a Majomra!

Ló

(1942, 1954, 1966, 1978, 1990)

Úgy érzi, ereje teljében van, az évszak is az Önnek legmegfelelőbb. Csak éppen megint másokra nincs tekintettel, ezért aztán nem biztosított a gond nélküli száguldása. Talán a híres eszére kellene inkább hallgatnia. A partnere viszont nehezen viseli a száguldozást! A Kecske jó tanácsokat adhat!

Kecske

(1931, 1943, 1955, 1967, 1979)

Újabb nagyobb feladat előtt áll, de nem érzi magát elég erősnek a sikeres megvalósításhoz. Bízzon sokkal jobban kollégáiban és meglátja, Önnek is sokkal könnyebb lesz. Befektetésnek kedvez az időszak. Legyen visszafogottabb a magánéletben! Kerülje a Bivalyt!

Majom

(1932, 1944, 1956, 1968, 1980)

Halaszthatatlan tennivalók tornyosulnak Ön előtt, ideje lenne komolyan venni, mert megint bajba kerül. Fontos megbízatást veszíthet el emiatt. Figyeljen a közlekedésben! Partnerével tisztázni kellene néhány apróbb félreértést, ha meg akarja menteni a kapcsolatot! Keresse a Kígyót!

Kakas

(1933, 1945, 1957, 1969, 1981)

Megállás nélkül új feladatok után kutat, talán új munkahelyet is keres. Szerencsés időszak elé néz, érdemes most változtatni az életben. A magánéletben is eljött a változtatás ideje, ha párban él, most egy kis magányra vágyik, ha eddig egyedül volt, itt az ideje valakit keresni. Hallgasson a Lóra!

Kutya

(1934, 1946, 1958, 1970, 1982)

Úgy érzi fáradt és sokszor hiábavaló az erőfeszítése. Nehezen jön az elismerés. Pedig ez csak szokásos borúlátása. A valóság ennél sokkal kedvezőbb, csak nyissa ki jól a szemét! Magánéletében harmónia és megnyugvás, amire vágyott. Felejtse el a Tigrist!

Disznó

(1935, 1947, 1959, 1971, 1983)

A szokásos borúlátás vett erőt Önön. De végre kezdi belátni, nem lehet mindent elvállalni. Önzőbbnek kell lenni! Most anyagilag megalapozhatja a későbbi időszakot. A magánéletben sokkal jobban kell bíznia önmagában. A Sárkány Önnek rossz tanácsadó!

Patkány

(1948, 1960, 1972, 1984)

Kihívásoknak megfelelni – Ön mindig is eszerint élt. De most, mintha kissé megtorpanna, talán nem bízik teljes mértékben önmagában. Nincs miért kételkedjen! Partnerével kezdje Ön a békülést, csak így mentheti meg a kapcsolatukat. Hívja fel a Nyulat!

Bivaly

(1937, 1949, 1961, 1973)

Végre azt csinálja, amit nagyon szeret. Csak figyeljen oda, hogy mindent precízen csináljon! Most nem hibázhat, sok múlik Önön. Érthetően, magánéletét egy kicsit elhanyagolja, de ne aggódjon, ez egy amolyan szakítópróba. Keresse fel a Kígyót!

Tigris

(1938, 1950, 1962, 1974)

Erőszakos és magabiztos – ezt tartja Önről a környezete. Gyorsan és könnyedén oldja meg a feladatait, ezért egyre jobb pozícióba kerül. Csak óvatosan! Magánéletben azonban mostanában elmaradnak a sikerek, úgy érzi egyedül maradt. Ne higgyen a Kutyának!

Nyúl

(1939, 1951, 1963, 1975)

Nehezen nyugszik bele a dolgokba, pedig nincs más választása. A munkatársai azt várják Öntől, hogy világosan fejtse ki mondandóját. Homályos célzásokból senki sem ért. Nyugodt tavaszra számíthat partnerével. Kérje a Kecske tanácsát!

KEDD, 1991. szeptember 17.

A Nyilvánosság Klub felhívása

A demokrácia egyik legfontosabb garanciája a társadalmi nyilvánosság. Nélküle nem lehetséges folyamatosan ellenőrizni a hatalom gyakorlóit. De nélküle a közvélemény sem képes befolyással lenni a közhatalom gyakorlására. Hiszen a szabad sajtó a közvélemény éber szeme az a láthatatlan kötelék, amely a polgárokat a közügyekkel, a világgal összeköti. Ha a nyilvánosság nem képes betölteni e funkciót, veszélybe kerül a demokrácia.

A demokratikusan megválasztott új politikai hatalom kezdettől fogva idegenkedett tudomásul venni a nyilvánosság kontrollját. Mi sem beszédesebb annál, mint hogy a nemzeti kerekasztal-tárgyalások a nyilvánosság kérdéseiben teljes kudarccal végződtek. Ám az a tény is sokat elárul a hatalom jelenlegi birtokosainak a nyilvánossággal kapcsolatos felfogásáról, hogy az 1989-es „alkotmányozó" fórum jegyzőkönyvei mind a mai napig titkosak.

Most pedig a politikai vezetés hangadói elérkezettnek látták az időt, hogy támadásaikat a nyilvánossággal szemben immár programként fogalmazzák meg. Ez az egyik leglényegesebb üzenete a legnagyobb kormánypárt parlamenti frakcióvezetője fellépésének. Ez a támadás a nyilvánosság csatornáinak eldugulása révén egy ellenőrizhetetlen és kizárólagos hatalom kialakulásával fenyeget. Az ilyen törekvésekkel szemben pedig Alkotmányunk betűje szerint „mindenki jogosult és egyben köteles fellépni".

Ezért a Nyilvánosság Klub Országos Egyesület és az alulírottak a következő felhívással fordulnak mindazokhoz, akiknek fontos a közvélemény szabadsága és a csorbíthatatlan nyilvánosság:

1. Akadályozzuk meg azt a nyílt törekvést, amellyel a kormány ki akarja sajátítani és propagandaeszközzé kívánja lealacsonyítani a közszolgálati médiumokat, a Magyar Televíziót és a Magyar Rádiót.

2. Akadályozzuk meg az írott sajtónak a kormányzat által irányított privatizációját, a pénzintézetekre való nyomásgyakorlás módszereivel történő fokozatos bekebelezését.

3. Akadályozzuk meg, hogy a kormányzat a jogállamiság elemi elveit sértő politikai boszorkányüldözéssel megfélemlítse az újságírókat, és a félelem légkörét alakítsa ki a társadalomban.

4. Akadályozzuk meg, hogy a társadalomtudományi kutatásokat a Justitia-tervhez hasonló politikai célokra használják fel.

5. Akadályozzuk meg, hogy a közvéleményt büntessék meg közérdekű információk eltitkolásával, ha egyes lapok véleménye nem esik egybe a kormányéval.

Ma még nem késő megállítani azt a folyamatot, amely a nyilvánosságnak a kormányzat által kezdeményezett monopolizálásához és a demokrácia lebontásához vezethet.

Kibocsátották a Nyilvánosság Klub ügyvivői: **Babus Endre, Emőd Pál, Halmai Gábor, Hegyi Gyula, Kenedi János, Kocsis Györgyi, Lovas Zoltán, Ránki Júlia, Vicsek Ferenc,**

Almási Miklós, Antal László, Balás Katalin, Balla Margit, Barna Imre, Bauer Tamás, Beke László, Benda Kálmán, Beremányi Géza, Berényi Gábor, Bibó István, Bibó Istvánné, Bozóki András, Bozzai Rita, Bródy András, Bródy János, Csalog Zsolt, Csillag István, Dés László, Ehrlich Éva, Erdélyi Ágnes, Erős Ferenc, Esterházy Péter, Faludy György, Falusi Mariann, Farkas Zoltán, Fencsik Flóra, Ferge Zsuzsa, Fodor Géza, Forgács Éva, Gábor Miklós, Garas Dezső, Gáyor Tibor, Gazdag Gyula, Gerő András, Greskovits Béla, György Péter, Halda Aliz, Hanák Péter, Hann Endre, Janáki István, Jeney Zoltán, Jovánovics György, Karátson Gábor, Kardos G. György, Kardos Júlia, Kemény István, Kéri László, Kertész Imre, Kézdy György, Kis János, Kisbán Mária, Kocsis Zoltán, Komoróczy Géza, Koncz Zsuzsa, Konrád György, Körner Éva, Kornis Mihály, Kovács András Bálint, Kovács András, Krasznai Zoltán, Kroó György, Lackó Miklós, Ladányi János, Laki Mihály, Lakner Judit, Lang Györgyi, Lányi András, Létay Vera, Lévai Júlia, Liska Tibor, Litván György, Losonczi Ágnes, Ludassy Mária, Makk Károly, Mándy Iván, Margittai Ági, Maurer Dóra, Megyesi Gusztáv, Mihancsik Zsófia, Molnár Gabriella, Molnár Gál Péter, Murányi Gábor, Nádas Péter, Nádasdy Ádám, Nagy András, Nagy Bálint, Nagy Tamás, Neményi Mária, P. Szűcs Julianna, Pauer Gyula, Perényi András, Pető Katalin, Petri György, Petschnig Mária Zita, Poszler György, R. Székely Júlianna, Rádai Eszter, Radnóti Sándor, Rados Ferenc, Rakovszky Zsuzsa, Rangos Katalin, Révész Gábor, Sárközy Erika, Sáry László, Simó Sándor, Soós Károly Attila, Sós Vilmos, Szalai Erzsébet, Szalai Pál, Székely Gábor, Szente László, Szentjóby Tamás, Szerb Antalné, Szilágyi Ákos, Szőllőssy András, Tamás Gáspár Miklós, Tar Sándor, Tímár Árpád, Ungváry Rudolf, Vajda Ágnes, Vajda Mihály, Vajna János, Várady Szabolcs, Varga László, Vásárhelyi Júlia, Vásárhelyi Mária, Veér András, Vitányi Iván, Voigt Vilmos, Wessely Anna, Wilhelm András, Závada Pál.

A most nyilvánosságra hozott felhíváshoz bárki csatlakozhat a következő címen: Nyilvánosság Klub, Budapest 1396, Pf. 459.

TIMÁR Árpád

Timár Mihál, kestő

L.: Mihályi A.
[7. old.]

–: Hír

8

Nep. szabadság Bp. 1930 okt. 18.

lan, nehezen besorolható, önálló értékelést igénylő új törekvést azzal az érvvel elutasítani, hogy az valami rég elavult külföldi divatjelenség utánzata.

Sok álvita ered az országos tárlat funkciójának félreértéséből is. Nyilvánvaló, hogy valamiféle múzeumi teljességet, véglegességet számon kérni egy olyan műtárgy-együttesen, amely önkéntes beküldés révén gyűlt össze, értelmetlenség. Megmerevedett, kritikusi rutinná vált a névsorolvasás: kik vannak jelen, s főleg kik hiányoznak a kiállításról. Nos, mindig lehet találni néhányat, akár a jelentős művészek között is, aki éppen valamilyen okból nem küldött be művet. Ez mindig így volt, mindig így lesz, a hiányzók számonkérésére, sokat sejtető kérdések megfogalmazására, hogy vajon ki miért nincs jelen, kár újra és újra teret szentelni az egyébként is rövid terjedelmű kritikákban. Teljességet, a művészeti élet egészéről átfogó, reális képet csak egy tudományos monográfia vagy a kortársművészetet bemutató múzeum adhat. Az egy-két évenként megrendezett országos kiállításnak nem ez a feladata. Nem is lehet ez, hiszen nyilvánvalóan alkalmatlan erre. Sem a teljesség, sem a tudományos igényű rendszeresség nem lehet reális követelmény vele szemben. Az országos tárlat nem több, mint időközönként visszatérő alkalom a művészek számára, hogy bemutatkozzanak a közönség előtt, számot adjanak törekvéseikről, eredményeikről, felkínálják az értékelés és az összehasonlítás lehetőségét. A kritikán múlik, él-e vele.

Az országos tárlatoknak immár évszázados múltjuk van. Az alkalmanként kiállított sok száz mű közül – itthon és külföldön egyaránt – igencsak kevés bizonyult időtálló, múzeumba való értéknek. Ezt tudomásul kell venni, ez a tárlatok jellegéhez tartozik. Naivitás azt hinni, hogy bármilyen szervezés, bármilyen zsüri vagy bármilyen rendezési elv létrehozhat csupa remekművekből álló ideális „nemzeti tárlatot", melyet évtizedek múltán is elfogadna mind a közönség, mind a kritika, mind a tudomány a korszak reális tükörképeként. Az értékelés, a válogatás feladatát nem kerülheti meg a kritika. Tudjuk, voltak kritikusok, akik több száz mű közül is ki tudták válogatni azt a néhány igazán jót, ami maradandónak bizonyult később, tudtak érvelni mellette, meggyőzték a közönséget, befolyásolták a későbbi tudományos értékelést is. Ha ma nincsenek ilyen kritikusok, azt nem a kiállításokon kell számon kérni. A *Negyven alkotó év* című tárlaton is volt bizonyára jó néhány maradandó értékű mű. Hogy a megjelent kritikákból nem lehet ezek jegyzékét összeállítani, az nem a kiállítást, hanem kritikánk mai helyzetét minősíti.

TÍMÁR ÁRPÁD

A szerkesztésben részt vesznek:

Tárnok Zoltán (olvasószerkesztő),
Fodor András, Páskándi Géza (főmunkatársak),
Orbán Ottó, Pomogáts Béla, Tornai József,
Vargha Balázs, Zalán Tibor (rovatvezetők),
Szakolczay Lajos (tördelőszerkesztő),
Kántor Péter (munkatárs)

montázsszerű elrendezésben tárta a nézők elé. Hogy ez a rendezési elv jobb-e, mint a protokolláris hierarchián vagy egy rögtönzött irányzatok szerinti csoportosításon alapuló, azt természetesen hosszasan lehet vitatni. Az azonban bizonyos, hogy a rendezésnek ez a formája is kínál lehetőséget tanulságok levonására – a szokatlan, újszerű forma merev elutasításán kívül is.

Ez a rendezési elv erőteljesen hangsúlyozta például a mai magyar képzőművészet gazdagságát, sokszínűségét, változatosságát – vagy némi pejoratív árnyalatot is hordozó kifejezéssel élve: tarkaságát. Érdemes ezt a tényt jobban tudatosítanunk, hiszen ez a sokféleség valami lényegest mond művészetünk jellegéről. Ez adja meg művészetföldrajzi helyzetünk alapvető sajátosságát is, hiszen tőlünk mind keletre, mind nyugatra homogénebb a kortárs képzőművészet összképe. Úgy gondolom, hogy ezt a sokféleséget nem szabad pusztán felszínes divatok múló hatásának tartani; mint ahogy a hagyományosabb szemlélet megnyilvánulásait sem lehet csupán elavult, idejétmúlt korábbi irányzatok itt felejtődött maradványainak tekinteni. Sok jó kvalitású műnél joggal feltételezhetjük, hogy – a nagyon eltérő szemlélet ellenére is – mögöttük mélyen átélt élmények, őszinte életérzések vannak. A művészek életformája, életvitele, világnézete különbözik ennyire. S ha ez a sokféleség hiteles, igaz, akkor nem szabad megkerülni annak a következtetésnek a levonását sem, hogy a mai magyar képzőművészet nem tendál semmiféle egységes szemlélet, egységes stílus felé, sem abban az értelemben, ahogy azt a tízes-húszas években elképzelték – egy új, nagy korstílus eljövetelében reménykedve –, sem pedig úgy, ahogy az ötvenes években gondolták, megpróbálva megkonstruálni és előírni a követendő mintát. Ez a sokféleség tehát tény, elfogadásához viszont kétségtelenül több megértés és tolerancia kell, mint amennyi közgondolkodásunkat általában jellemzi. A rá való igény azonban bizonyára nem ellentétes társadalmi-gazdasági törekvéseink általános tendenciáival. Képzőművészetünk ily módon is eleven, szerves része életünknek, mai valóságunknak. A cél eléréséig persze a kritikának is volna bőségesen tennivalója.

Az országos kiállítások kapcsán az elmúlt években többnyire arról folyt a – meglehetősen meddő – vita, hogy kell-e egyáltalán ilyen, korszerű-e ez a forma, alkalmas-e arra, hogy reális képet adjon a képzőművészeti élet egészéről. Nos, bizonyos, hogy mind a közönség, mind a művésztársadalom kedveli ezt a bemutatkozási formát, a kritika viszont szemlátomást kellemetlen tehernek, kikerülendő feladatnak tekinti a vele való foglalkozást. Úgy látszik, nem tud mit kezdeni vele. Nem találta meg a megközelítés megfelelő módját. Pedig egy-egy országos kiállítás éppen arra ad alkalmat, hogy a kritika feltárja a mélyebb összefüggéseket, megrajzolja a nagyobb csoportok, a főbb tendenciák körvonalait, megállapítsa a belső arányokat, felhívja a figyelmet az új törekvésekre, regisztrálja a korábbiak kifáradását, visszaszorulását. És éppen az országos tárlatok ismétlődése teszi lehetővé az összehasonlítást, az előző állapotokkal való összevetést, a művészet mozgásának megfigyelését, a fejlődés, a hanyatlás vagy a stagnálás megállapítását. És változatlanul időszerű annak megvizsgálása is, hogy egy-egy művészeti törekvés hogyan illeszkedik a hazai hagyományokhoz, hogyan az egyetemes művészet aktuális feladatvállalásaihoz. Reális értékelés, megalapozott értékrend kialakítása az egyetemes és a nemzeti művészet viszonyának tisztázása nélkül elképzelhetetlen. A konkrét, részletekbe menő kritika feladata annak megállapítása, mennyiben hiteles, miért meggyőző az ilyen vagy olyan hagyományhoz való kötődés vagy éppen a legújabb törekvésekhez való csatlakozás. A közönség természetszerűleg tanácstalanul áll a szokatlan, új törekvésekkel szemben. A kritika dolga lenne a segítő értelmezés. Elemezni kellene, hogy egy-egy művészeti megnyilvánulás mennyiben eredeti, milyen esztétikai problémák megoldására vállalkozik, milyen világnézeti, életérzésbeli alapjai vannak. Biztos, hogy vannak értékelni, megszerettetni való eredményeink, sőt olyanok is, amelyek a legszigorúbb nemzetközi összehasonlítást is kiállják. Felelőtlenség minden szokat-

lémák sűrűjében, amelyek alapos kifejtése nemcsak az *Ének*hez való közelítés „kalandlogikáját" érvényesíti, hanem a mű alcímében kitűzött célt is valóra váltja, nem kevesebbet, mint „Középkori költészet és európai valóság" körvonalazását. Középkori költészet címén persze itt másról nemigen lehet szó – bár ennél többről sem –, mint a *Nibelung-ének* közvetlen szomszédságáról, a lovagi epika remekeiről s arról, hogy az udvari-lovagi és a hősi epika megkülönböztetése mesterkéltebb és merevebb a kelleténél, a *Nibelung-ének*, a *Tristan és Isôt* és a *Parzival* között sokkal több az átjárás, mint a sémák alapján gondolnánk. Európai valóság címén ellenben csakugyan európai távlatokat kapunk, különös tekintettel a lovagi eszmények és a feudális anarchia mindennapjainak kiáltó ellentétére. Ebbe az európai valóságba szervesen tagolódik bele az Árpád-kori Magyarország, és a magyar olvasó számára különleges csemegének kínálkozik Walkó könyvében az Izlandig nyúló, ködös északi messzeségekbe vesző Nibelung-témakör és Duna-menti királyaink, népvándorláskorabeli keleti kultúrákkal érintkező középkorunk kapcsolatainak lebilincselő kifejtése.

Oly vastagon lepték be a Nibelung-témát a rosszízű nacionalizmus balhitei, hogy a német kutatásban is csak a legutóbbi időben érkeztek el a *Nibelung-ének* valódi tendenciájának felismeréséhez. Megállapításaik és saját elemzése nyomán Walkó illúziórombolást, deheroizálást, a lovagi eszmények kíméletlen leleplezését olvassa ki a külszínre darabos, egyenetlen, valójában rafináltan megkomponált műből. Gottfried Weber 1963-ban megjelent monográfiáját idézve „alvilági erők értelemellenes tombolásaként," démoni erők elszabadulásaként értelmezi az etzelburgi végjátékot, kiváltképp Hagen magatartását, akinek pokolraszállásából és megdicsőüléséből ijesztően torz ábrázolási fintorok sem hiányoznak. A burgundok fantasztikus méretűvé nagyított önpusztító megátalkodottságára igazán csak egy valóságos példát tud Walkó felhozni, és egy szellemes, de egyben kísérteties párhuzam erejéig itt mégiscsak találkozik a fasiszta Nibelung-mítosz a középkori énekkel, és ez a példa: Sztálingrád. A *Nibelung-ének* ismeretlen (valószínűleg passaui illetőségű, klerikus) szerzője elrettentő figyelmeztetésnek, baljóslatnak szánta strófáit, művének éppen erről az oldaláról nem vettek sokáig tudomást, pedig jóslata többször is beteljesedett – „Sztálingrádnál legutóbb és igazán".

A *Nibelungok* című könyvével Walkó elvégezte a dolgát – példamutatóan és maradandóan. Most már a fordítón a sor, hogy a középfelnémet eredeti, amely a mai német olvasóhoz is csak fordításban találhat utat, korunk magyar nyelvén is megszólaljon. Állítólag készül az új fordítás.

GYÖRFFY MIKLÓS

Tímár Árpád mt.
KORTÁRS

NEGYVEN ALKOTÓ ÉV

Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban

1985/8.
166-168

Kerek évforulók számvetésre késztetnek. Magától értetődik, hogy a képzőművész társadalomban is felvetődött az igény, élni kell a 40. évforduló adta lehetőséggel. Két bemutatkozási mód kínálkozott: egy történeti kiállításé, amely végigtekint az elmúlt negyven éven, értékel, kiemeli a legjobbat, legjellegzetesebbet, legmaradandóbbat – mintegy pótolja, helyettesíti a hiányzó kortársművészeti múzeumot, s egyben megelőlegezi a korszak tudományos feldolgozását is –, vagy egy olyan országos kiállításé, amely a ma élő művészek alkotásait – lehetőleg az újabb keletűeket – mutatja be. Minthogy a kiállítás kezdeményezője és szervezője a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége volt, felelősséggel csak az utóbbi megoldást választhatta. A történeti áttekintés ugyanis igen alapos, sokéves tudományos előkészítő munkát igényelt volna, erre viszont csak egy múzeum vagy tudományos intézmény vállalkozhat.

A Szövetség célja természetesen az volt, hogy a kétévenként rendezett országos kiállítástól különböző tárlatot szervezzen, valami olyat, amely szorosabban kapcsolódik az évfordulóhoz. A reális körülményeket ismerve és figyelembe véve – tehát tudva azt, hogy a magyar képzőművészek általában min dolgoznak, milyen kérdések foglalkoztatják őket, milyen feladatok megoldására vállalkoznak szívesen – nem volt könnyű megfogalmazni a kiállítási felhívást. Nyilvánvaló volt, hogy semmiképp sem szabad az ötvenes évek gyakorlatára emlékeztető stiláris megkötéseket vagy szűken értelmezett tematikai javaslatokat, előírásokat feltételként szabnia. A tárlat célja viszont mégiscsak az volt, hogy demonstrálja: *a magyar képzőművészet eleven része, fontos tényezője a magyar kultúrának*, szerepe, funkciója van a társadalomban, jelen van mindennapi életünkben, formálja múltunkról és jelenünkről kialakult képünket, érzékenyen reagál mindarra a történelmi-társadalmi átalakulásra, amely az elmúlt negyven évben végbement. Ebből a szándékból fakadt a kiírásnak az a megfogalmazása, hogy „az eltelt 40 esztendőben lezajlott változások emlékeit magunkban hordozzuk. Szeretnénk olyan kiállítást rendezni, amely a művekben felmutatja a magyar társadalom és az egyéni élet átalakulásának történelemmé lett 40 esztendejét."

Hogy a műcsarnoki tárlat elérte-e ezeket a célokat, azt a kritikának, a sajtóvisszhangnak kellett volna jeleznie. Sőt igencsak időszerű lett volna az alkalom kínálta lehetőséget felhasználni arra is, hogy a kritika a maga oldaláról nézve megkísérelje megfogalmazni, valójában milyen igényeket támaszt a társadalom a képzőművészettel szemben. Vagy másként megközelítve: fel kellett volna vetnie, vajon valóságosak-e azok az igények, amelyek kielégítésére a művészek törekedtek? Vagy még továbbmenve: meg tud-e felelni ilyen igényeknek a képzőművészet, itt és most, alkalmas-e rá mint műfaj, mint művészeti ág? Sajnos, a kritikák e kérdések felvetését és megválaszolását kikerülték.

Sokat foglalkoztak viszont a kiállítás rendezésével. A művek elrendezése kétségtelenül szokatlan volt, radikálisan eltért a műcsarnoki konvencióktól. Az volt a nyilvánvaló szándék, hogy a termek hagyományos hierarchiáját megtörjék: ne legyenek főtermek, főfalak és eldugott, megtűrteknek szánt sarkok, ne a rangok, kitüntetések vagy az életkor döntse el, ki hol mutatkozik be. Ha figyelembe vesszük, hogy ma még nagyon távol vagyunk attól, hogy a tudomány vagy a kritika valamiféle közmegegyezésen alapuló rendet tudjon teremteni a kortárs művészet irányzataiban, tendenciáiban, akkor érthetőnek kell tekintenünk, hogy a rendezés sem vállalkozott arra, hogy eszerint csoportosítsa a műveket. Más módszert kellett választania: kiemelt, hangsúlyozott néhány olyan művet vagy műcsoportot, amelyet a kiállítás jellege szempontjából fontosnak tartott, a többit pedig egyenrangúnak tekintve valamiféle dekoratív,

AR Árpád

Valóság 1988.12.

KIS JÁNOS

FÓRUM

A Filozófiai Intézettől a *Beszélő* szerkesztőségéig

CSIZMADIA ERVIN INTERJÚJA

Az alábbi beszélgetést Kis János filozófussal, a magyar demokratikus ellenzék egyik vezető alakjával abban a reményben készítettem, hogy végre megtörhetünk egy hosszú ideje tartó hallgatási folyamatot. Manapság, amikor egyre többször elhangzik a demokratikus ellenzék szerepének igénylése, nélkülözhetetlen, hogy azokat, akiknek e területen évtizedes tapasztalataik vannak, meg ne szólaltassuk. Kis János közöttük is kitüntetett helyet foglal el, mert 1973, elbocsátása óta állástalanul tartja fenn magát. Csak bizakodni tudok abban, hogy akik személyét, illetve az általa is szervezett mozgalmat ismerik, találnak beszélgetésünkben újdonságot. Ugyancsak remélem, hogy akik most olvasnak, hallanak róla először, tanulságosnak fogják találni a közreadott interjút. Azt, amelyet elsősorban azért készítettünk, hogy szembenézzünk – a nyilvánosság jegyében – olyan politikai tabukkal is, mint az ellenzékiség Magyarországon.

Beszélgetésünket kezdjük a legfontosabb családi vonatkozásokkal. Hol és mikor születtél? Mit mondanál szüleidről?

1943-ban születtem, Budapesten. Nem éppen szerencsés pillanatban. Háború volt, üldöztek minket, mert zsidók voltunk, és mert a szüleim kommunisták voltak. Édesapám 1944 márciusában, a náci megszállás idején börtönben ült, majd rabtársaival együtt Németországba szállították, és ott is pusztult el egy koncentrációs táborban, ahogyan anyám két fivére is. Egyébként gépészmérnök volt, de a foglalkozását alig gyakorolhatta, mert mint számon tartott kommunista, nemigen tudott elhelyezkedni. Édesanyám tisztviselő volt, a háború előtt magánalkalmazott, a háború után pedig politikai funkcionárius.

Édesapádnak így nem lehetett hatása rád. Milyen hatása volt édesanyádnak, illetve annak a környezetnek, amelyben felnövekedtél?

Két dolgot hoztam hazulról. Az egyik az a meggyőződés, hogy a háború előtti múlt a gonosz birodalma, most pedig az igazságosság birodalma épül. Szüleim harcoltak ezért az új birodalomért, családom több tagja életét áldozta érte. A politika egész kicsi koromtól mindennapjaim része volt, ez határozta meg a bennem kinevelődő értékítéleteket. Egész természetes volt számomra, hogy személyes környezetem csupa kommunistából áll. Észre sem vettem, pedig ez volt a családi háttér másik fontos következménye formálódásomra, hogy egy elkülönült kasztban élek. Mint pártfunkcionárius-gyerek, természetesen pártóvodába jártam, azután pedig a Gorkij iskolába kerültem, ahol nagyobbrészt kádergyerekek tanultak. Ebből következően a baráti köröm is ebből a körből tevődött ki, annak ellenére, hogy a Gorkij előtt két évet a Dózsa György úti körzeti általános iskolában végeztem el. Itt is voltak barátaim, de ezek a barátságok nem maradtak meg azután, hogy átkerültem a Gorkijba.

Mikor tudtad meg, hogy zsidó vagy?

Nem tartoztunk az olyan kommunista családok közé, ahol eltitkolták a gyerekek elől zsidó mivoltukat. Tudtam róla, hogy 1944-ben gettóban voltunk, tudtam, hogy a zsidóüldözés a mi családunkat is sújtotta. De mégis volt otthon valami feszengés a kérdés körül. Valahogy túlságosan fontos volt, hogy apámat és anyámat (44 végén őt is elhurcolták, de túlélte a lágert) nem zsidókként üldözték. Egyébként szerencsém volt, antiszemitizmussal alig volt személyes találkozásom az életben.

A Gorkijban meddig tanultál?

1956 októberéig jártam ide, amikor is az iskola megszűnt. Alighanem ez volt, a kötelező beszolgáltatás eltörlése mellett, a Nagy Imre-kormány egyetlen döntése, amelyet Kádárék nem csináltak vissza: a Gorkij-iskolát végképp feloszlatták.

Hol volt ez az iskola és milyen volt a belső légköre?

Az Ajtósi Dürer soron, az István gimnázium helyén, amelyet 1952-ben áttelepítettek a mai Radnóti egyik szögletébe, ahonnét aztán 1956-ban szépen visszaköltözött. A Gorkij egyébként sokkal liberálisabb intézmény volt, mint a körzeti iskola. A légkörét leginkább az a szellem határozta meg, amit Makarenko könyvei árasztanak. Követelek tőled, mert tisztellek. Mindenki

az előállított termék kompetitív jellege, intenzív részvétele a nemzetközi kereskedelemben azonban fejlődését olyan irányba tereli, amelyik egybeesik a hátország gazdasági érdekeivel, az olasz gazdaság műszaki-szervezeti korszerűsödésének követelményével. (Ezen a nemzetköziesedés felemássága sem tud változtatni.) Ez a felfogás széles körben érvényesül Olaszországban, jóllehet – amint láttuk – a FIAT-jelenség ideológiai értékelése rendkívüli szélsőségeket mutat. (A vállalatvezetést ugyanúgy minősítik fasisztának, mint az olasz „második gazdasági csoda" úttörőjének.) Érvényesül ez a felfogás, elfogadtatván azokat az emberi áldozatokat, melyekre a FIAT-kibontakozás olyan bőven szolgál példával.

Meghatározó társadalmi csoportok tehát, ha fogcsikorgatva is, ha ellenállva is, de hajlandónak látszanak a munkaviszony humanizálásának és demokratizálásának a követeléséről, ezeknek az eszményeknek a megvalósításáról átmenetileg lemondani, cserébe a rostán fennmaradók foglalkoztatási biztonságáért és javuló életszínvonaláért. (A lemondást könnyíti, hogy a vesztesek, a foglalkoztatási rostán kihullók valamennyire azért bízhatnak az állam által kifeszített szociális védőhálóban.)

A munkaviszony humanizálódására a távolabbi jövő perspektívájaként tekintenek, bízva a társadalmi fejlődés kikényszerítő erejében. Biztatásnak ott a skandináv példa. Humánusabb, kooperatívabb – ám ugyanakkor a hatékony termelés érdekeit sem aláásó – munkaadó–munkavállaló közti viszonyra épülő társadalom a robotizálódó nagyiparban sem eredményezhet mást, mint humanizáltabb munkahelyi állapotokat.

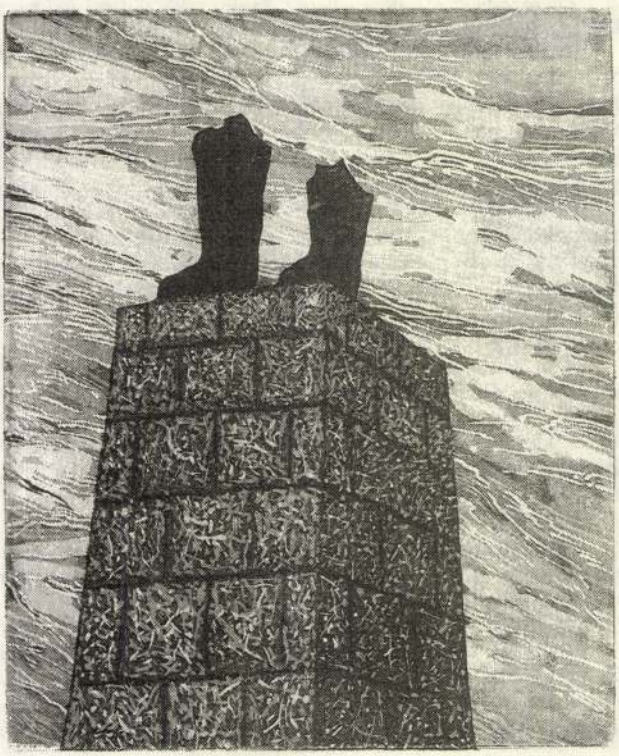

Stefanovits Péter rajza

érzés volt. Számomra az is nagyon sokat számított, hogy politikailag is kevésbé feszült idők jöttek. Negyedikes voltam, amikor a XXII. kongresszuson Hruscsov megint megtámadta Sztálint, elindítva a sztálintalanítás második hullámát. Ekkoriban kezdtem saját politikai véleményt alkotni, és kézenfekvő volt, hogy a – ma úgy mondanánk – reformkommunisták felé tájékozódjam. Ebben az is szerepet játszott, hogy nagyon hamar, még nyolcadikos koromban foglalkoztatni kezdtek az irodalomelmélet, az esztétika kérdései. Abban az időben esztéta szerettem volna lenni, és kezdtem megismerkedni Lukács György műveivel, az *Irodalom és demokráciát* és más cikkgyűjteményeit olvastam. Ismertem az 58–59-es Lukács-vita főbb írásait, szenvedélyesen utáltam Szigetit, Forgács Lászlót, Gedőt. Kezdtem magamat Lukács követőjének tekinteni. Persze a politikai nézetei is érdekeltek. Otthon megvolt az az 56-os *Társadalmi Szemle*, amelyben a híres pártfőiskolai előadása volt: a személyi kultusz rendszere a nagy piramisban sok kis piramis, minden kis piramis csúcsán egy kis Sztálin.

Tudtad, hogy Lukács milyen szerepet játszott 1956-ban, az októberi eseményekben?

Tudtam, és azt is tudtam, hogy különbség volt közte és Nagy Imre között. Így Lukács segített abban, hogy politikailag kritikussá, antisztálinistává váljak, noha a forradalom leverését és Nagy Imréék elítélését nem vetettem el.

Követte-e az elméleti politikai tájékozódásod megváltozását, tisztulását valamiféle aktívabb gyakorlati szerepvállalás? Törekedtél-e arra, hogy az általad felismert igazságokat valamiképpen kifejezésre juttasd?

Ahogy időben haladtunk előre, egyre inkább centrális figura lettem az osztályban, bár politikai nézeteim eléggé szélsőségesnek számítottak. Én, aki Lukács felé tájékozódtam, sok mindennel, ami akkor elfogadottnak számított, kritikailag álltam szemben. Nem a rendszerrel, a párttal, nem a konszolidációval. Akkoriban kezdtem úgy látni, hogy a kommunista mozgalom történetében két nagy hagyomány vonul végig: az egyiket Sztálin nevéhez lehet kötni – ezt Lukács nyomán úgy tekintettem, hogy elkanyarodik a szocializmus fő vonalától; a másik, amely kritikusan áll szemben a sztálinizmussal. Én magam az utóbbival igyekeztem azonosítani magam. Ez persze nem jelenti, hogy minden részletkérdésben világos álláspontom lett volna. Mindenesetre ott, abban az osztályban meglehetősen egyéni álláspontnak tűnt.

Tudtál-e hatni ezzel az egyéni álláspontoddal a többiekre? Voltak-e köztetek viták, beszélgetések ezekről a kérdésekről?

Inkább csak alkalmi viták voltak közöttünk. Ilyen alapon nem jöttek létre választóvonalak. Az osztályban mindenki kommunistának tekintette magát, a nagy rész aktívan politizált is. Bár nem volt köztünk annyi kádergyerek, mint a Gorkijban, de azért abban, ki küldi ide a gyerekét, még mindig meghatározó szerepe volt a politikának. Nem tudom, akadt-e szülő, aki politikailag semleges lett volna.

Az aktívabb politikai tevékenység mellett érdeklődésed az esztétika iránt továbbra sem változott?

Lényegében nem. Elég sokat olvastam, túlnyomórészt szépirodalmat, történelmi munkákat, és megtettem az első lépéseket a filozófia felé is. Ez úgy harmadik táján lehetett, és természetesen marxista szerzőkkel kezdtem. Ezek azonban nem voltak igazán sikeres kísérletek. Az esztétika iránti vonzalmam mellesleg biztos nem azon alapult, hogy nekem különleges érzékem lett volna a művészetekhez (nem volt), hanem inkább azon az érdeklődésen, amely a filozófiai problémákhoz vezetett el. Az irodalom olyan terület, amelyen keresztül a filozófiai kérdések jobban megközelíthetők egy még éretlen szellem számára, mint magában a filozófiában. Úgyhogy filozófiai próbálkozásaimmal felsültem, míg az irodalom, az esztétika területén sok mindent tanultam, filozófiát is.

A gimnázium befejezése után azonnal jelentkeztél a bölcsészkarra?

Igen, és mindjárt fel is vettek magyar–filozófia szakra. Igazság szerint a filozófia szak meglehetősen rossz hírű volt a bölcsészkaron. Az 1956 utáni tisztogatások különösen súlyosan érintették a filozófiát, pedig az már eleve igencsak átpolitizált területnek számított. Emellett akkoriban főleg aktív KISZ-esek mentek filozófia szakra, akik arra gondoltak, hogy itt majd a KISZ-ben megszokott világnézeti szemináriumokat folytathatják.

Amit mondasz, bizonyos fokig meglep, mert nehezen tudom elképzelni, hogy egy ilyen „emberanyag" alkalmas lehetett volna arra, hogy a hatvanas évek közepén meginduló reformszellem támasza legyen.

Valóban, a hatvanas évek elején változni kezdett a kép. Az előttünk járó évfolyamon jelent meg először egy másfajta raj. Itt indult Bence György, az egyetemi ifjúlukácsisták vezéralakja. Vala-

Térjünk vissza a te szerepedre. Október 23-án bezárják a Gorkijt. Mikor folytatódott a tanítás?

Valamikor december elején rövid időre megindult a tanítás, de aztán sürgősen szénszünetet rendeltek el. Az országban kétségkívül szénhiány volt, de hogy az iskolák valóban szénhiánnyal küszködtek-e, azt nem tudom. A folyamatos tanítás csak 1957 januárjában kezdődött el.

De nyilván nem ott, ahol október közepén abbamaradt. Hogyan mondták el tanáraitok a történteket? Egyáltalán: mennyire volt téma az iskolában az elmúlt hónapok története?

Nagyon feszült hangulat volt az iskolában. Januárban még mindennaposak voltak a demonstrációk. Kádár azt mondta: az ellenforradalom az iskolákba vonult vissza. Én éppen egy olyan osztályba kerültem, amely élen járt a demonstrálásban. Január negyedikén az énektanárnő vezényletével elénekeltük a *Himnuszt* és a *Szózat*ot, és mindenki tudta: a szovjet megszállás ellen tett hitet az osztály. Dúlt a nem politikai célzatú, tiszta anarchia is. Például a mi termünkben rossz volt a fűtés; mikor a tanárok bejöttek, a padokat vertük, és kiabáltunk, hogy „fázunk, megfagyunk, hazamenni akarunk". Ettől a lármázástól annyira megijedt az igazgató, aki egyébként igazi kis nyuszi volt, hogy osztályunkat ideiglenesen áttelepítette a tantestületi szobába.

Beszéltél arról, hogy az ötvenes évek első felében még eléggé kiríttál társaid közül és ez milyen traumákat okozott benned. 1957 elején milyen volt a helyzeted az osztályban? Tudták, honnan jöttél, milyen családi háttérrel? Befogadtak?

Az én helyzetem ebben az időben nagyon rossz volt az osztályban, mert nemhogy nem azonosítottam magam a többiekkel, ráadásul köztudott volt, hogy a Gorkij iskolából jöttem. Azt pedig mindenki tudta, hogy mi volt a Gorkij. Ehhez járult, hogy ekkor találkoztam egyetlen komolyabb személyes tapasztalatként az antiszemitizmussal. Ebben az időben az iskolai fakultatív hitoktatást átmenetileg ismét bevezették, és a gyerekek több mint kilencven százaléka nyomban be is iratkozott. A mi osztályunkban négyünkre emlékszem, akik nem jelentkeztünk hittanra és a négy közül csak egy nem volt zsidó; az ő apja ÁVO-s volt. Hogy aki nem járt hittanra, az kommunista-e vagy csak zsidó, az talán nem volt világos, de mindenképpen zsidóként azonosítottak minket, és a beiratkozás alatt volt is egy kis hecc, egyikünket, szegény Lendvait meg is verték. Az osztályfőnök bent ült a teremben, nem avatkozott közbe.

Nem sokkal később, úgy emlékszem, áprilisban, újjászervezték az iskolai úttörőcsapatot, és ez megint jó alkalom volt, hogy érzékeljem az elszigeteltségünket. Akár jó, akár nem, amit én elfogadok, biztos, hogy a többség nem fogadja el.

Mennyire akartak megnevelni benneteket ebben az újjászervezett úttörőcsapatban?

Olyan nagyon nem neveltek bennünket, de azért erősen politizált szervezet volt. A mi iskolánkban az úttörők aránya az összes tanulók között kisebb volt, mint a párttagok aránya a munkahelyeken. Megvoltak a rituális alkalmak, amikor az összetartozást át lehetett élni. 1957 márciusa után került sor először arra, hogy a párt demonstrációkat szervezett. Ha jól emlékszem, május elseje délelőttjén, a nagy felvonulás előtt a Köztársaság térre vittek bennünket, ahol Marosán György mondott beszédet. Ez a beszéd engem akkor nagyon lelkesített. Egy évvel később, 1958-ban érzékeltem először, hogy kezd visszaállni az 1956 októbere előtti helyzet, a nagy többség megint úttörő volt. Az 1958. május elsejei felvonulás előtti nagy menetgyakorlaton döbbenten fedeztem fel, milyen sokan vagyunk, és körülöttünk olyan gyerekek is vannak, akik először ellenségesen viselkedtek irántunk, utána pedig legalábbis tartózkodóak voltak.

Mivel magyaráztad ezt akkor?

Nem hiszem, hogy magyarázni próbáltam volna. Inkább csak zavart a dolog. Valahogy úgy éreztem, hogy a közöttünk lévő szakadásokat a felületen összeférceltek.

Mikor fejezted be az általános iskolát?

1958-ban.

Utána hová kerültél?

A Radnóti gimnáziumba. Itt kaptak helyet 56 után azok a felsősök, akik a Gorkijból nehezen tudtak volna magyar iskolába átmenni. Később minden évfolyamon indítottak egy orosz tagozatos osztályt. A természettudományi tárgyakat már nem oroszul tanultuk, de az orosz irodalmat, a Szovjetunió földrajzát és történelmét igen.

Hogyan élted át a gimnáziumi éveket? Melyek voltak ennek a korszaknak a legmeghatározóbb élményei számodra?

Először is nagyon szerettem gimnáziumba járni. Szívesen voltam az osztálytársaim között, az iskola nem vett túlzottan igénybe, rengeteget olvastam. Kezdtem önállósulni, és ez borzasztóan jó

mennyiünk közül kitűnt műveltségével, kitűnő áttekintőképességével, határozott ítéleteivel. Ide járt Bertalan László, akit elmélyült szövegelemző szemináriumai tettek híressé. Aztán Altrichter Ferenc, aki körül mindig nagyon sok lány és még több könyv volt. És Tímár Árpád, művészettörténész, aki a Füles fanyar humorával volt megverve; nagy szkeptikus és nagy kiegyenlítő volt. A mi évfolyamunkon is voltunk egypáran. Solt Ottilia és Zsille Zoltán nagyon hamar eldöntötték, hogy szociológusok lesznek, a filozófiával nem sokat törődtek. Juhász Pál, Endreffy Zoltán az első év után otthagyták a filozófia szakot. Zoli később visszatért, de már egy másik évfolyamra. Hárman viszont, Ludassy Mária, Erdélyi Ágnes meg én az ifjúlukácsistákhoz csatlakoztunk. Később került közénk Fodor Géza, aki szerintem az egész Lukács-iskolából a legnagyobb érzékenységű esztéta és Petri György, nemzedékem, de talán az egész 56 utáni magyar irodalom legjelentékenyebb költője. Petri Gyurira, mondhatni, ragadt a filozófia, ami első verseskötetén is látszik. Néhány nem filozófia szakos is volt a társaságban: a mindent olvasó Lakatos András, akinek a számára még egy kritikához való viszonya is mélységes erkölcsi probléma volt, Várady Szabolcs, akit nagyon jó költőnek tartok, Pap Mari, aki kitűnő általános nyelvész lett, de 1980-ban, politikai okokból kitették a Nyelvtudományi Intézetből, és most fordító. 1968-ban ismertük meg Kenedi Jánost. Csak négy évvel fiatalabb nálam, de ez akkor hihetetlenül soknak tűnt. Egészen különlegesen kedves fiú volt; meghökkentett sajátságos észjárásával és az enyémtől erősen eltérő műveltségével; tőle kaptam először Bibót és ő hívta fel a figyelmemet Jászira. Nem említettem Hamburger Miskát, aki velem egy évfolyamon hallgatott filozófiát. Szóval, nagyjából ez volt a mi társaságunk, mi voltunk a fiatal lukácsisták. Vagyis nem egészen. Volt egy másik lukácsista társaság is, Radnóti Sándor körül. Ők Heller Ágnes és Fehér Ferenc közvetlen tanítványainak tekintették magukat.

Miért különültetek el tőlük?

Mi az egyetemen Márkus György tanítványai voltunk, és nemcsak abban az értelemben, hogy az óráit hallgattuk. Lukácsistának, de Márkus-tanítványnak tekintettük magunkat, és roppant büszkék voltunk a mesterünkre. Akadt közöttünk olyan is, aki csak őhozzá kapcsolódott, Lukácshoz nem, például Altrichter Feri. Márkus nem Lukácstól tanulta a filozófiát, Moszkvában végzett, de amikor megismertem, már igen szoros barátságban volt Hellerékkel, és gondolatilag is közeledett hozzájuk. Nekünk azonban nagyon is feltűntek a különbségek. Igaz, valamennyien az akkori kelet-európai neomarxizmus főáramához tartoztak, az ifjú Marxhoz visszanyúlva próbáltak a sztálinizmussal szembeállítható marxizmust megalkotni. Márkus azonban nem érte be a *Gazdasági-filozófiai kéziratok* legvonzóbb helyeinek kimazsolázásával, tudtommal ő volt az egyetlen, aki átgondolt és filozófiailag is igényes interpretációt adott Marx korai filozófiájáról. Ez persze csak színvonalbeli sajátosság volt. Az viszont már tartalmi különbség, hogy Lukács és tanítványai a marxizmus hegeliánus vonulatához kapcsolódtak, ami távol állt Márkustól. Ő otthon volt a modern matematikai logikában, és az úgynevezett dialektikáról nem sokat tartott. Jól ismerte a logikai pozitivizmust, a belőle kinőtt tudományfilozófiát és a kései Wittgensteinhez kapcsolódó filozófiai analízist.

Nem rokonszenvezett a szaktudományok filozófiai lekezelésével. Tisztában volt vele, hogy vannak problémák – valódi filozófiai problémák –, amelyek csak a filozófiai elemzés eszközeivel közelíthetők meg, és hogy a filozófiai válaszok orientálhatják a tudományos kutatást. De azzal is tisztában volt, hogy a tudományos vitakérdéseket az elméleti-tapasztalati tudomány eszközeivel kell eldönteni, a filozófiának nincs rájuk egy másik, „mélyebb" válasza. Miránk nagyon nagy hatással volt Márkus sajátos műveltsége és a filozófiához meg a tudományokhoz való viszonya. Ez terelt arrafelé, hogy az érett Marx közgazdasági műveit ne elszórt filozofikus megjegyzések tárházának tekintsük, hanem meglássuk bennük az önálló szaktudományos problémákat, amelyekért íródtak. És ez keltette fel az érdeklődésünket a modern társadalomtudományok iránt.

De ezek csak elméleti-filozófiai megfontolások az elkülönülésre. Korábban éppen arról beszéltünk, hogy igen lényegesek voltak a gyakorlati-politikai szempontok is. Mennyiben befolyásolta a Heller–Fehér-szárnytól való elhatárolódásotokat ez az utóbbi?

Sokban. Mi politikailag is elégedetlenek voltunk a lukácsisták előző nemzedékével. Mi is a diktatórikus és a demokratikus szocializmus szembeállításában gondolkodtunk, mint ők, mi is elfogadtuk, hogy a marxizmus általunk képviselt változata a rendszer „igazi" ideológiája. De valahogy a magatartásukat nem tartottuk elég következetesnek. Ebben talán igazságtalanok voltunk, mert Hellerék fellépése a rezsimmel szemben nem volt kevésbé kritikus, mint bárkié a generációjukban.

Mi mindenesetre kritikusabbak akartunk lenni, és azt gondoltuk, hogy a filozófiai különbségek valahogy összefüggenek a politikaiakkal. Úgyhogy erősen hangsúlyoztuk, hogy mi lukácsisták vagyunk, de Márkus-tanítványok, nem Hellerék követői.

Hogyan ismerkedtél meg Márkussal?

Márkus másodéven filozófiatörténetet adott elő, a harmadik évfolyamon pedig Marx-szemináriumot vezetett. 1963-ban speciális kollégiumot is hirdetett az észlelés elméletéről, itt adta elő a *Marxizmus és antropológiát*. Negyven-ötven hallgató is összegyűlt, még az ablakpárkányon is ültek. Márkus pedagógusnak is rendkívüli volt. Nagy figyelemmel követte dadogásainkat, és értette a módját, hogyan segítsen rendet teremteni a gondolataink között. Annyi kedvesség és emberszeretet volt benne, hogy bárki feloldódott a társaságában, és valahogy a saját színvonala fölött tudott szerepelni. Rengeteg időt szánt a művelődésünkre, bármikor rendelkezésünkre állt, ha valamilyen problémánk volt. Ráadásul elsőrangú szónok is volt. Fel-alá járkálva szeretett beszélni, cigarettázott, kicsit előre és oldalvást hajtotta a fejét, és szemlátomást befelé figyelt. Egy-egy érvmenet csúcspontján egy pillanatra rendkívüli erejű fény gyulladt ki a szemében. Hallgatói rajongtak érte. „Márkus a bálvány" – mondta nekem epésen egy logikaoktató, akit majd szétvetett az irigység. Valóban az volt, a diákok bálványa.

Valamennyien, akik hallgatói és tanítványai lehettünk, nagyon sokat kaptunk tőle. Számomra nem is a tudásanyag, még csak nem is a szemlélet a legfontosabb, amihez az ő révén jutottam el. Hanem az a felismerés, hogy a filozófia nagyon komoly dolog. Nehéz ezt ennél kevésbé triviálisan megfogalmazni. Talán úgy mondanám, tőle tanultam meg, hogy egy filozófiai mű egyetlen oldalán mennyi filozófiai probléma lehet. És még valami. Márkus egész gondolkodói és emberi magatartásában igen nagy szerepe volt annak, amit ő az újkori filozófia kapcsán ismeretelméleti demokratizmusnak nevezett. Annak a meggyőződésnek, hogy a morálisan fontos kérdések hozzáférhetők a mindenkiben benne lakozó értelem számára. Ez az elv nemcsak azokat a különleges igényeket zárja ki, amelyeket irracionalista típusú érvek alapján támasztanak, hanem bizony a tudományra alapozott politikai kiváltságokat is. Nagyon nagy szerepe volt abban, hogy énnekem bajom lett a tudomány társadalmi státusával, és hogy meghasonlás nélkül éltem át, amikor kitessékeltek a hivatalos tudományosságból.

Ez azonban már a hetvenes évek története, és mielőtt erről beszélnénk, kanyarodjunk vissza a vázlatosan már érintett marxizmuson belüli irányzatokhoz. A kommunista mozgalom két irányzataként a sztálinizmust és az annak kritikájaként megjelenő demokratikus szocializmust említetted. Ez utóbbival kötelezted el te is magad. Kérlek, magyarázd meg bővebben a kettő közti különbséget.

A kommunista mozgalom retrográd és haladó politikai hagyománya tükröződött a filozófiában is, illetve a hatvanas évek filozófiai vitáiban. Egyik oldalon az objektivista, determinista társadalom- és történelemfelfogás, mely szerint a történelemnek van valamilyen – a termelőerők és a termelési viszonyok strukturális kapcsolata által meghatározott – menetrendje. A másik oldalon a praxisfilozófia, amely az elemzést visszavezeti az emberek döntéséig, és abból indul ki, hogy mindig alternatívák vannak, amelyek között választani lehet, s a választás során a mérlegelés nem kizárólag vélt vagy valóságos, objektív szükségszerűségek rangsorolásán alapul, hanem értékeken is. Ehhez a második vonulathoz tartozott Márkus, és itt az állott a középpontban, hogy a marxizmusnak nagyon határozott humanista értékrendje van, s ez a humanista marxizmus az emberben lappangó szükségletek és képességek kibontakoztatását állítja mindenek fölé.

A dolgot azonban bonyolította, hogy ez az ellentét, a praxisfilozófiai marxizmus és az objektivista, determinista marxizmus ellentéte reprodukálódott bizonyos szerzők életművén belül, akikkel politikailag azonosulni akartam. Maga Lukács is jellegzetes megtestesülése volt ennek a kettősségnek. De számomra Marx volt a kemény dió.

Mire gondolsz?

A praxisfilozófia hívei többnyire beérték a fiatal Marxszal. Legfeljebb kiszemelgették a *Tőké*ből a *Gazdasági-filozófiai kéziratok*ra emlékeztető mondatokat. Igazuk volt persze abban, hogy a Marx-életmű 1844 után folyamatos, a *Tőke* az *Ökfil* programját valósította meg. De a *Tőke*, hogy úgy mondjam, filozófiai mélystruktúrája és gazdaságtani felszíni struktúrája nem jól fedik egymást. Ellentmondások vannak a kettő között, és aki komolyan vette Marxot, annak szembe kellett néznie ezekkel. Mi pedig komolyan vettük. Ez részben elméleti kételyeket kezdett ébresztení bennünk, részben politikaiakat. De ez nagyon lassú folyamat volt, és egyetemi éveink alatt távol álltunk attól, hogy marxista elkötelezettségünkben bizonytalanná váljunk.

Publikációim jegyzéke

Tanulmányok:

Az ismeretlen remekmü
Magyar Filozófiai Szemle, 197o. 3-4.sz. 588-599.

Képzőmüvészet, mükritika, nyilvánosság
Kritika, 197o. 4.sz. 43-46.

Le chef-d'oeuvre inconnu
Acta Hist. Art. 1971. 1-2.sz. 91-lol.

A magyar mükritika főbb tendenciái a két világháboru között
Müvtört. Ért. 1973. 2.sz. 94-97.

Dési Huber István elméleti munkássága
Müvészettörténet-Tudománytörténet. Bp.1973. 217-228.

Hauser Arnold pályakezdése
Ars Hungarica, 1974. 1.sz. 191-2o4.

Dürer-Literatur in Ungarn in der ersten Halfte des 19. Jahrhunderts
Acta Hist. Art. 1978. 1-4.sz. 391-396.

Charles de Tolnay's links with Hungary
The New Hung. Quarterly, 1981. No. 83. 133-138.

Forma és világnézet. A fiatal Lukács és a képzőmüvészet
Világosság, 1983. lo.sz. 6o8-616.

Charles de Tolnay e la cultura ungherese
Problemi attuali... Roma, 1984. 3-9.

Lajos Fülep /1885-197o/. A prophet in his time
The New Hung. Quarterly, 1985. No.98. 165-172.

A Fülep-irodalomról
Dunántuli dolgozatok 1. Pécs, 1986. lol-lo8.

Könyvszerkesztések, szövegkiadások:

Fülep Lajos: A Müvészet forradalmától a nagy forradalomig I-II.
Bp. 1974. Magvető K.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Bp. 1975. Kossuth K.

Fülep Lajos: Müvészet és világnézet
Bp.1976. Magvető K.

Lukács György: Ifjukori müvek
Bp. 1977. Magvető K.

Winckelmann: Müvészeti irások
Bp. 1978. Helikon

Popper Leo: Esszék és kritikák
Bp. 1983. Magvető K.

Tolnay Károly: Teremtő géniuszok
Bp. 1987. Gondolat K.

Fülep Lajos Emlékkönyv
Bp. 1985. Magvető K.

Rabinovszky Máriusz: Müvészet és válság
Bp. 1988. Corvina K.

Fülep Lajos: Egybegyüjtött irások I.
Bp. 1988. Müvészettörténeti KCs

Az ifju Lukács a kritika tükrében
Bp. 1988. MTA Filozófiai Intézet Lukács Archivum

Budapest, 199o.április

/Tímár Árpád/

TIMÁR Árpád (művész)

Képzőművészek közgyűlése

A Kállai Ernő Kör nyilatkozata

A Kállai Ernő Kör tagjai, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének műkritikus tagjaiként megkaptuk az 1992. június 3-ára összehívott „művészeti tanácskozás és elnökválasztó közgyűlés" meghívóját. Túl azon, hogy nem értjük, mit is jelent e kettősség, alább az elnökválasztás módjával kapcsolatban szeretnénk a széles nyilvánosság előtt a közgyűlés összehívóihoz, illetve az ott szereplést vállaló kollégákhoz fordulni.

Mint a több száz példányban kiküldött programból megtudhattuk, a Németh Lajos professzor elhunyta óta üres elnöki hely betöltésére, azaz az elnökválasztás procedúrájára 15, azaz tizenöt percet szántak az előkészítők. Ez az elképzelés aggodalommal tölt el bennünket. Tizenöt perc alatt egy átlagos úttörőőrs vezetőjét sem lehetett tisztességesen és korrekten megválasztani.

Ebből az elképzelésből a demokrácia működésének és lényegének, a vitának a helye hiányzik. Nem mehetünk el szó nélkül emellett. Ugyanis az elmúlt hónapokban több olyan aggasztó jellel találkoztunk, mely azt bizonyította, hogy a Magyar Köztársaságban még nem alakultak ki és nem rögzültek a demokrácia lényegét alkotó pluralizmus gyakorlatának élményei és eljárásai.

Azért fordulunk a nyilvánosság előtt a magyar művészetért felelősséget érző kollégáinkhoz és a közvéleményhez, hogy gondolkodjanak el azon, miféle választást is készítenek elő.

Azt javasoljuk, hogy a szövetség új elnökét meghatározott időre, egy szabályszerűen előkészített, e célból összehívott közgyűlés válassza meg.

Attól tartunk, hogy 15 perc alatt akkor lehet elnököt választani, ha a politika ismét radikálisan beleszól a művészet dolgaiba, s épp ez az, amit szeretnénk elkerülni.

Budapest, 1992. május 14.

A Kállai Ernő Kör nevében:

Andrási Gábor, Chikán Bálint, Dobai Ágnes, Fitz Péter, Forgács Éva, Frank János, Gergely Mariann, György Péter, Hajdú István, Haulisch Lenke, Jerger Krisztina, Kovács Péter, Lóska Lajos, Méray Katalin, Pataki Gábor, Peternák Miklós, Sárosdy Judit, Szegő György, Tímár Árpád, Tóth Ferenc, dr. Ury Endréné, Wehner Tibor

Élő népmű

„Kultúrát nem lehe
elődök kultúrája egy-k
log, ha minden nemze
újra meg nem szerzi m
Kodály Zoltán ezen sza
pénteken megnyíló ta
rajzi Múzeum. A X. O
művészeti Kiállítás a M
lődési Intézet rendezes
Több mint 3000 beérke
a zsűri által kiállításra
és díjazott tárgyak egy
nek az elmúlt 10 év le
munkáival. Így a Nyir
jubileumi alkalomra a f
rült anyag teljes keresz
ja a hagyományokból
zott kézműves-tevéken
fafaragásnak, népi sz
bútorkészítésnek, nádfo
kasságnak. A tárlat az i
mi főszezonban mind
lesz, augusztusban zárja

TIMÁR Árpád

Timár Árpád, művészettörténész.
Janzer Frigyes, Munkácsy-díjas szobrászművész: Illyés Gyula, egész alakos portrészobor, bronz, Szekszárd, 1987.

Bírálóbizottság:

Dárday Nikoletta, Fekete Tamás, Gyurcsek Ferenc, Ormos Tibor, Rétfalvi Sándor, Timár Árpád.

Művészet, 1988. máj., hátsó, belső borító.

A székesfehérvári István király Múzeum

meghívja Önt

FÉMES BECK VILMOS

1885–1918

szobrászművész emlékkiállítására,

melyet

TÍMÁR ÁRPÁD

művészettörténész,

a Magyar Képző- és Iparművészek

Szövetségének alelnöke nyit meg

1985. február 16-án,

szombaton délelőtt fél 12 órakor

az István király Múzeumban.

A kiállítás megtekinthető:
1985. február 16 – március 17-ig
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

A kiállításnyitó Budapestről
legkönnyebben elérhető:
a Déli Pályaudvarról 8 órakor induló személyvonattal,
vagy az Engels térről 9 órakor induló autóbusszal.

F. k.: Dr. Fitz Jenő — 1700 — 1541106 Fejér

TIMÁR Árpád
91 4. 70
5. 68

Új Művészet

mindig kaviár (1977 tv-sorozat), *Hotel zur schönen Marianne* (1978 tv-sorozat), *Ein Mann für alle Fälle* (1978 tv-sorozat), *Sternsommer* (1981 tv), *Die Zierpflanze* (1985 tv), *A szamuráj nyara* (1986), *Böses Blut* (1993 tv-sorozat), *Egy felejthetetlen hétvége Mallorcán* (1994 tv), *Napsugár fiúk* (1995), *Liane* (1996 tv), *Champagner und Kamillentee* (1997 tv), *Rosamunde Pilcher* (1997 tv), *Éjszakák Joannal* (1998 tv), *Holsteini szeretők* (1999 tv).

TILLMANN József A. (Adalbert) filozófus, esszéíró, szerkesztő. Bonyhád, 1957. márc. 24. ***T.:*** KLTE, 1976–77, ELTE, 1977–81. ***É.:*** 1981–85 garázsmester, szabadfoglalkozású, 1985–86 a Medicina Könyvkiadó szerk., 1986–91 a *Vigilia* szerk. A JPTE filozófia tanszékén és a Képzőműv. Főisk. intermédia tanszékén tanít. Az *Ezredvégi beszélgetések* c. tv-műsor szerk. A *Balkon* főmunkatársa. A pannonhalmi Bencés Főapátság műv. tan.adó testületének tagja. 1992 Móricz Zsigmond-ösztöndíjas. ***F. m.:*** *Szigetek és szemhatárok* (1992), *A növekvő napok népe. A ladomi lelet* (1996), *Távkertek. A Nyugalom tengerén túl* (1997), *Ezredvégi beszélgetések* (Monory M. Andrással, 1998), *Valódi filmművészet* (1999). ***C.:*** 1028 Bp., Tárkony u. 90. ***Tel. és fax:*** (1)376–9937.

TILLYNÉ MÁNDY Andrea Edit kertészmérnök. Bp., 1958. aug. 14. ***Sz.:*** Mándy Tamás, Domokos Edit. Férjezett, 1987, Tilly Péter. ***Gy.:*** Réka, 1988, Eszter, 1989, Tamás, 1991. ***T.:*** Kertészeti Egy., 1978–83. ***É.:*** 1983 Freisingben ösztöndíjas, 1983–86 TMB-aspiráns, 1986–94 a Kertészeti és Élelmiszeripari Egy. dísznövénytermesztési és dendrológiai tanszékén tanársegéd, 1994–96 adjunktus, 1996– docens. Kut. területe: dísznövények mikroszaporítása, mikroszaporított dísznövények akklimatizálása, újszerű balkonnövények értékelése, növényi növekedésserkentők vizsgálata üvegházi dísznövények díszítő értékének fokozására. A mezőgazd.tud. kand. (1988). ***H.:*** magashegyi túrázás, magy. népzene, néptánc. ***C.:*** Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem dísznövénytermesztési és dendrológiai tanszék, 1118 Bp., Villányi út 35–43. ***Tel.:*** (1)372–6270, ***fax:*** (1)372–6333. ***E-mail:*** amandy@hoya.kee.hu

TIMAFFY László folklorista, geográfus. Mosonszentandrás (ma: Ausztria), 1916. ápr. 16. ***Sz.:*** Timaffy Endre, Hrdina Irén. Nős, 1951, Csányi Edit. ***Gy.:*** Ildikó és Emőke, 1952, Gyöngyvér, 1954. ***T.:*** Pázmány Péter Tud.egy., 1934–39. ***É.:*** 1939–40 egy. tanársegéd, 1940–41 a pápai kat. isk. óraadó tanára, 1941–43 a bp.-i Vas u. keresk. isk. tanára, 1943–49 a magyaróvári mezőgazd. ak. főisk. tanára, agrárföldrajzot és agropedagógiát oktat, 1943 megalapítja a Széchenyi Népfőisk.-t, melyet 1949 fel kell oszlatnia, elbocsátják, 1949–51 Czikolaszigeten falusi kántor, favágó, segédmunkás, 1951–55 Győrött bolti eladó, a győrszigeti templom kántora, 1956–58 bebörtönzik, 1959–64 a győri zeneisk.-ban furulyatanár, 1965–76 a győri mezőgazd. szakmunkásképző tanára, 1976– ny. néprajzkut. 1991– Hédervár díszpolgára. Az Apor Vilmos Népfőisk. tb. eln. Pro urbe Győr (1993), Életfa-díj (1996). ***F. m.:*** *Szigetköz vízrajza* (1939), *A lipóti Petőfi Tsz története* (1973), *Szigetközi krónika* (1975), *A néprajzi anyag* (1977), *Szigetköz* (1980), *Kisalföldi kocsik, szekerek szókincse* (1985), *A Tündértó titka* (1987), *Ezer sziget országa* (1988), *Rábaköz és a Hanság* (1991), *Táltosok, tudósok, boszorkányok. Kisalföldi népmondáink* (1992). ***C.:*** 9027 Győr, Stadion u. 12. I. 3. ***Tel.:*** (96)323–084.

TÍMÁR András építőmérnök. Bp., 1940. júl. 16. ***Sz.:*** Tímár István, Halász Stefánia. Nős, 1966, Sike Éva. ***T.:*** BME, építőmérnök, 1958–63, gazd. mérnök, 1967–68, Institut d'études du développement économique et social, Párizs, 1966–67. ***É.:*** 1963–71 a BME geotechnikai tanszékén tanársegéd, majd adjunktus, 1969–71 a Magy. Külkeresk. Bank szakértőjeként a magyaro.-i autópálya-építési program előkészítésében vesz részt, 1971–74 a KPM közúti főoszt. csop.vez., 1974–80 a nközi főoszt. vez.h., 1980–84 a Közlekedéstud. Int. tud. ig.h., 1984–90 ig., 1991– a KHVM Koncessziós Autópálya Iroda fejlesztési ig. 1984–87 a *Közlekedéstudományi Szemle* felelős szerk. 1983– az MTA Közlekedéstud. Biz. tagja. 1984– a BME Építőmérnöki Kar c. egy. docense. A műszaki tud. kand. (1978), a közlekedéstud. dokt. (1990). Több mint 60 tanulmány és szakcikk szerzője. ***H.:*** szépirod., sí, szörf. ***C.:*** 1122 Bp., Ráth György u. 25. ***Tel.:*** (1)355–2006.

TÍMÁR Antal ⇨ NÉMETI Rudolf.

TÍMÁR Árpád művészettörténész. Bp., 1939. márc. 8. ***Gy.:*** András, 1974, Imola, 1976. ***T.:*** ELTE BTK, műv.tört., filozófia, magy. irod., 1959–64. ***É.:*** 1964–70 az MTA Filozófiai Int., 1970– az MTA Műv.tört. Kut.csop. munkatársa. 1973–80, 1997– az *Ars Hungarica* c. tud. folyóirat felelős szerk., 1979–81 a *Művészet* főszerk.h., 1981–86 a Magy. Képző- és Iparműv. Szöv. aleln., 1990–93 az *Új Művészet* szerk. Az MTA Műv.tört. Biz., a Dokt. Tan. műv.tört., építészettört. és régészeti szakbiz. tagja. Kiállítási kritikákat, műv.tört. tanulmányokat írt, több könyvet szerk., tbk. közreadta Fülep Lajos, Popper Leó összegyűjtött tanulmányait, Lukács György ifjúkori műveit, Dési Huber István, Elek Artúr, Kállai Ernő képzőműv. írásait, Henszlmann Imre és Tolnay Károly műv.tört. tanulmányait. A műv.tört. tud. kand. (1994). Opus mirabile-díj (1995), Fülep Lajos-díj (1997). ***C.:*** MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, 1014 Bp., Úri u. 49. ***Tel.:*** (1)375–9011. ***E-mail:*** h4517mar@ella.hu

TIMÁR Béla építőipari üzemmérnök. Győr, 1956. febr. 26. ***Sz.:*** Timár Ottó, Szabó Mária. Nős, 1982, Müller Irén. ***Gy.:*** Lívia, 1984, Szilvia, 1988. ***T.:*** Közlekedési és Távközlési Műszaki Főisk., Győr, 1979–82, közúti forgalomtechnika szaküzemmérnök, 1985–86. ***É.:*** 1974–79 a Rába Magy. Vagon- és Gépgyárnál kalkulátor, 1983 az I. Ker. Tan. műszaki oszt. főelőadója, 1984–91 a Vilati, a Vilati-SBH, a Signelit tervezője, 1991–96 a kispesti Hunyadi Lakásfenntartó Szöv. eln.h. 1994–98 a XIX. ker. alpolgármestere, 1998– polgármestere (Fidesz–FKGP–MDF–MKDSZ–Polgári Kerekasztal). 1996– a Fidesz tagja, 1997– a bp.-i választmány tagja. ***H.:*** család, utazás, okkult tud.-ok. ***C.:*** Polgármesteri Hivatal, 1195 Bp., Városház tér 18. ***Tel.:*** (1)347–4524, ***fax:*** (1)280–7241. ***E-mail:*** polgarmester@kispest.hu

TIMÁR Böske táncművész. Bp., 1956. júl. 16. ***Sz.:*** Nagy Tóbiás, Szentendrei Éva. Férjezett, 1974, Timár Sándor. ***Gy.:*** Mihály, 1975, Mátyás, 1985, Sára, 1987, András, 1989, Gergely, 1992. ***T.:*** Táncműv. Főisk., 1988–92. ***É.:*** 1970–80 a Bartók Béla Táncegyüttesben táncol, 1980–96 az Áll. Népi Együttesben szólótáncos, tánckarvez. 1992 létrehozza a Csillagszemű Gyermek-táncegyüttest. 1995– a Timár Folklór Táncműv. Kft. műv. ig. Magyar Örökség Díj (1998). ***C.:*** 1125 Bp., Virányos út 21/a. ***Fax:*** (1)388–4150. ***E-mail:*** timar.folklor@mail.matav.hu

TÍMÁR Éva (Gerber) színész. Siklós, 1940. okt. 12. ***Sz.:*** Gerber Gyula, Redváncz Mária. Elvált. ***Gy.:*** Rita, 1977. ***T.:*** Színház- és Filmműv. Főisk., 1957–61. ***É.:*** 1961–63 a debreceni Csokonai Színház, 1963–66 a Nemzeti Színház, 1966–71 a kaposvári Csiky Gergely Színház, 1971–74 a pécsi Nemzeti Színház, 1974–79 a szolnoki Szigligeti Színház, 1979–88 a miskolci, 1989–91 a bp.-i Nemzeti Színház, 1991– a Bp.-i Kamaraszínház, 1996– a szegedi Nemzeti Színház tagja. 1983– a Színházműv. Szöv. eln.ségi tagja. 1993–96 a Magy. Színészkamara ügyvivője, 1996– a Magy. Színész-kamarai Egyes. vez.ségi tagja. 1990 az SZDSZ országgy. képv.jelöltje. Jászai Mari-díj (1972), érdemes művész (1982). ***F. sz.:*** Goneril (Shakespeare: *Lear király*), Lady Macbeth (Shakespeare: *Macbeth*), Goldoni: *Mirandolina*, Blanche (Williams: *A vágy villamosa*), Olga (Csehov: *Három nővér*), Elmira, Pernelle (Molière: *Tartuffe*), Sen Te, Sui Ta (Brecht: *A szecsuáni jólélek*), Aase (Ibsen: *Peer Gynt*), Bruckner: *Angliai Erzsébet*, Enquist: *Phaedra*, Anya (Szép E.: *Vőlegény*), Mirigy (Vörösmarty: *Csongor és Tünde*), Brusconné (Bernhard: *A színházcsináló*), Anya (Delaney: *Egy csepp méz*), Canterburyi asszony (Eliot: *Gyilkosság a katedrálisban*), Iokaszté (Szophoklész: *Oidipusz király*), Jósnő (Pasolini: *Mámor*), Zsani néni (Móricz: *Nem élhetek muzsikaszó nélkül*), Jókedvű öregasszony (García Lorca: *Yerma*), Iza (Göncz: *Pesszimista komédia*), Miss Prism (Wilde: *Bunbury*), Vasziljevna (Csehov: *Ványa bácsi*), Grollfeuerné (Schwab: *Népirtás*), Angéla (Kertész Á.: *Egész évben karácsony*), Főnöknő (Pielmeier: *Isten Ágnese*), Margit (Csáth–Kiss: *Animus és anima*), Linda (Miller: *Az ügynök halála*), Kollerné (Zsolt: *Oktogon*), filmen, tv-ben: *Próbaút* (1960), *Húsz évre egymástól* (1962), *Butaságom története* (1965), *A legszebb férfikor* (1971), *Útközben* (1979 magy.–lengyel), *Doktor Faustus boldogságos pokoljárása* (1982), *Te rongyos élet* (1983), *Uramisten* (1984), *Anna filmje* (1992). ***C.:*** Budapesti Kamaraszínház, 1075 Bp., Asbóth u. 20.

TIMÁR György író, költő, újságíró, műfordító. Bp., 1929. jún. 23. ***Sz.:*** Timár László, Horváth Edit Lilla. Elvált. ***Gy.:*** Gábor, 1967, Eszter, 1972. ***É.:*** 1947–48 a *Kossuth Népe*, 1948–49 a *Magyar Nap* munkatársa, 1950–51 a Ganz Villany segédmunkása, 1951–52 munkaszolgálatos, 1952–53, 1954–59, 1981– szabadfoglalkozású újságíró, 1954 dramaturg, 1960–81 a PEN Club titk., 1994– aleln. 1958– az *Élet és Irodalom*, 1981– a *Ludas Matyi*, majd az *Új Ludas*, 1995– a *Magyar Hírlap* és a *Népszava*, 1996– ismét a *Ludas Matyi* és a *Pesti Vicc* külső munkatársa. Claude Sernet-díj (1985), PEN Emlékérem (1989), IBBY-díj (1989, 1991), Pro Literatura-díj (1998). ***F. m.:*** Jiménez: *Sárga tavasz* (ford., 1958), Arendt: *Válogatott versek* (ford., 1959), *Az iszonyat naptára* (versek, 1961), *Vallomás* (rádiódráma, 1961), *Jerikó* (versek, 1968), Barjavel: *Az óvatlan utazó* (ford., 1971), Goffin: *A költészet Ariadné-fonala* (ford., 1972), Bonnefoy: *Még egyre az a hang* (ford., 1973), Verne: *Az örök Ádám* (ford., 1973),

TIMÁR Árpád

vagy sürgette: **Wehner Tibor** meglehetős szkepszissel beszélt a kategóriák időhöz kötöttségéről, a jelzők változékonyságáról s a hatalom „bekebelezési" szándékairól; **Tímár Árpád** tárgyszerű és pontos előadása az avantgarde és a hivatalos művészet viszonyát tárta fel, s jó néhány félreértést is eloszlatott, mely a művészet, az akadémizmus és a hatalom kapcsolatának értelmezése során felmerült. **Bohár András** a terminológia csiszolásán fáradozott, s bevezetni javasolta a legális, féllegális és illegális jelzőket, melyekkel az avantgarde és az elit művészet kapcsolatának időbeli jellegét kívánta meghatározni.

A praxis szintjén vizsgálták a kérdést azok az előadások, amelyek egy-egy ország vagy régió művészettörténetét tekintették át. A szocializmus históriájának Patyomkin-fala mögött sajátos történetek húzódnak meg: a nagy hagyományokkal rendelkező román avantgarde – **Florentina Badea** interpretációjában – a nyolcvanas évek eleje-közepe óta megosztott, s míg egyik ágát, az **ortodoxistákat** sajátos módon az egyház és az állam teszi magáévá az elmúlt években, addig a húszas évek német expresszionistáit követő iskola képviselőit elnéző figyelmetlenséggel körítik, a liberálisnak tartott konceptualistákat és az akcionista csoportokat pedig rideg körülmények közé kényszerítik, így őket egyelőre a legkevésbé sem fenyegeti a veszély, hogy hivatalossá kellene válniuk. **Nadja Medneva** szerint Bulgáriában viszont éppen a sajátosan misztikus performance kap egyre nagyobb szerepet és hivatalos elismertséget, sőt támogatást, s az elmúlt egy-két évben számos esemény zajlott komoly s éppen nem gyanakvó figyelem mellett. Meglehetősen furcsa benyomást keltett a vilniusi **Saulius Grigoravicius** helyzetképe, miszerint is a litván avantgarde, mely sokáig elnyomott volt, annyira, hogy a geometrikus absztrakció még a nyolcvanas évek második felében is tiltatott, tehát a litvániai progresszív képzőművészet mára túlságosan is kozmopolitává lett, s kevéssé támaszkodik a népies hagyományokra. Így számomra persze egyáltalán nem meglepő, hogy a Fluxus-alapító **Maciunas** vagy az experimentális film nagyjai, a **Mekas** testvérek, mint kiderült, nemigen vágynak haza Amerikából. A magyar helyetről, legalábbis annak egy szeletéről **Hann Ferenc** és **Andrási Gábor** beszélt. Hann, aki joggal szögezte le, hogy az avantgarde mindig az oppozíció művészete, így ami hivatalossá válik, már nem lehet avantgarde, tehát Hann néhány szentendrei művész vázlatos pályaképével illusztrálta az avantgarde mentalitás változásainak stációit, kijelentve, hogy szerinte a ma divatos művészek közül talán csak **Bukta Imre**, de méginkább **feLugossy László** művészete ítélhető tisztán avantgardistának, miközben persze vitathatatlanul felbukkannak avantgarde jegyek **Deim**, **ef Zámbó** vagy **Wahorn** életművében is. Andrási ugyancsak az életművek módosulásairól, a megítélés viszonylagosságáról beszélt, s arról a veszélyről, mely a korábbi hivatalos művészetfelfogás történelemértelmezéséből, eme interpretáció megosztó hatásából fakadt.

A harmadik típusú
részkérdésen keresztü
avantgarde hivatalossá
ját. **Chikán Bálint** – a konfe
zője – az erdélyi képzőművé
tározó figurájának, a nemrég elh
Imrének pályaképén keresztül m
a tipikusan kelet-közép-európai mű
sorsot, mely egyszersmind végletesen saj
tos is volt, olyannyira, hogy Baász szellemi
hagyatéka mára állandó és tendenciózus
viták martalékává lett. **Sebők Zoltán** frivol
esszéje egyrészt a New York-i művész-partizánok, a graffitirajzolók megemésztésén
példázta a folyamatot, másrészt az elunalmasodott művészettel szemben a számítógép-vírusokat ajánlotta a hallgatóság figyelmébe. **Fitz Péter** a Magyar Televízió képzőművészeti műsorait elemezte. E programok, éppúgy, mint a kulturális közfigyelem, alig foglalkoznak a kortárs művészet eseményeivel, s a tendencia egyértelműen a romlásé: az elmúlt hetekben megszűnt az egyetlen képzőművészeti magazinműsor, s mára csak a művészettel véletlenszerűen törődő, koncepcióval nemigen bíró adások érintik így-úgy a műfajt. Jómagam az avantgarde és az állítólag a hivatalnál is nagyobb hatalommal bíró tömegkommunikáció kapcsolatáról adtam elő, pontosabban arról, miként használja a XX. századi képzőművészet a nyomtatott, az elektromos és elektronikus sajtót Marinetti 1909-es Figaro-beli kiáltványától máig, amikor is a videoklipekkel a viszony megfordult, s a művészet használódik immár.

Immár…

Fekete képek

Baranyay András kiállítása az Óbudai Társaskör Galériában (III., Kiskorona u. 7.) megtekinthető november 22-ig. Hétköznap 14–18 óráig, vasárnap 10–18 óráig; hétfőn zárva.

„…végül is minden munkájának megközelítéséhez a kierkegaard-i fogalmak adnak kulcsot: az esztétikaivá tett bánat, az inkognitó, a bűn és bánat kettőssége, a választás kényszere."

Védtelen ártatlanság

Hihetnénk, hogy egy megbolondított melodrámát látunk, amibe bizonyos morális dilemmákat és dokumentumrészleteket szerkesztettek, de amelyiket – mint általában a lábjegyzeteket – figyelmen kívül is hagyhatnánk. Mások arról lesznek meggyőződve, hogy egy modern dokumentumfilmet láthatnak az első jugoszláv hangosfilm még élő alkotóival, amelyet az eredeti filmből való bevágások tesznek érdekessé. A két álláspont között szabadon választhatunk: attól függően, hogy mit tekintünk a filmben elsődlegesnek, s mit másodlagosnak, vagy hogy a filmet a jelenből közelítjük meg, vagy a múltból haladunk a film felé. A harmadik lehetőség – amely, bevallom őszintén, engem a legboldogabbá tenne – a rotációs megközelítés: a film legyen egyik pillanatban mese, utána dokumentum, és aki nézi, állandóan rá kell hogy hangolódjon újra meg újra. Egy idő után azonban észreveszi, hogy a hatások lassan elmosódnak, hogy sok van a jelenből a múltban, s a múlt bizonyos értelemben még mindig tart, hogy a valóságunk tele van illúziókkal, s a dokumentumok mesékkel, s hogy az illúziók egy idő után valósággá állnak össze. (…)

DUSAN MAKAVEJEV

Magyarországon forgalmazza a Magyar Filmintézet, látható október 23-tól az ÖRÖKMOZGÓ-ban. (VII., Erzsébet krt. 39.)

TIMÁR Árpád

nyhában tevékenykedett, mondta, nyitott ab- az ételgőz kimenjen, mikor egy puffanászaj lét, ők ugyanis, mondta, a panel földszintjén elyett egy csík virágágyásra néz a konyha és a bájuk ablaka, és a felesége azonnal megérezte, hogy ikból jött a zaj, de azt már, higgyem el, mondta, egyi- n bírta felfogni, hogy a tulajdon fiúgyermekük vetette gát a tízemeletes panel tetejéről. Szűk négy hónappal ez- ott kellett hazatérnie a volt NDK-ból, mert az újraegyesüléssel megszűnt az idegen zenészek iránti igény, itthon meg én is ta- pasztalhatom, hogy mi van, mondta, a fiuknál pedig tehetsége- sebb fúvós, a németeket és a magyarokat együttvéve is, nagyon kevés akadt, ezt német és magyar szakemberek egybehangzóan így mondták, lehet, mondta, hogy éppen ezt nem bírta ki a fiuk, hogy a tehetsége itt is, amott is vitán felül áll, miközben a zene- karokban egyszer csak nincs helye sehol. Búcsúzóul csak annyit írt egy papírlapra, hogy „Anyu, Apu, bocsássatok meg nekem!", bevett egypár szem nyugtatót, és egy üveg sörrel ment föl a tetőre, néhány gyerek a szomszéd és a szemközti lakásokból látta, mondta a százados, hogy a fiuk előbb az üres üveget dobta le, s aztán mint aki ágynak esik, úgy dőlt háttal bele a mélység- be. Ő maga, mondta a százados, mindig is tudta, hogy a fiuk nem elég szívós jellem, de azt sosem gondolta volna, hogy a lágysága mellett még ennyire törékeny is, ha ezt tudja, mondta, már ma valamelyik katonazenekarban játszana a fiuk, de hát őneki ezért még a felesége sem szólt, nemhogy a fia, a felesége összeroskadtan ült egy konyhaszékben, mialatt ő kint a virág- ágyás kövén térdepelt, sem ütődést, sem karcolást nem látott a fiuk arcán, mondta, viszont a mentőorvos ránézésre megmond- ta, hogy a belső szervei szabályszerűen mind leszakadtak. Nem tudja, van-e vagy még sincs túlvilág, mondta a százados, így azt sem tudja, mondta, hogy az érzéseiről egyáltalán mit gondoljon.

HAJDU ISTVÁN

De ki beszél itt avantgarde-ról?

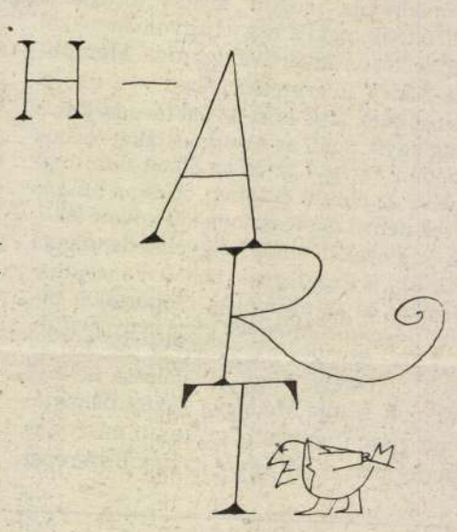

A nyolcvanas évek közepe óta az avantgarde-ról már Magyarországon sem lehet bűntudat nélkül gondolkozni: az **avangárok** vagy valaha volt múltjuk tiszta emlékeitől éreznek szívszorulást, felidézve a fogalom visszhangját, vagy jelenük és megsejdített jövőjük vágyaitól vezérelve igyekszenek megszabadulni még a gondolattól is, mely hajdani eszméikre és szerepükre utalhatna. A posztmodern képzőművészet, az új szubjektivitás Budapesten már 1982 táján hangosan és a cinizmus szánzsános bájával eltemette az avantgarde-ot, mely némelyek szerint azóta csak „pénzesavangár"-ként jár föl kísérteni, míg valaki bele nem vágja végleg a szívébe a fakarót (amire az első kísérletek egyike végül meg is történt a néhány nappal ezelőtti Sotheby-féle árverés kalapácsának segélyével). Az új szubjektivitásban hivatalos szerepet nem kapó vagy váró, esetleg azzal nem is kokettáló művészek jó néhánya az esetről, mármint hogy az avantgarde elhunyt, vagy nem vett tudomást, vagy nem hitte el, vagy nem is értesült róla, így a dolgot skandalumként sem érhette meg, ahogy ez azokkal történt, akik tudomásul vették, de nem hitték el, sőt, éppen az ellenkezőjét híresztelve működtek tovább. Ezek valószínűleg kevésbé voltak úriemberek, mint azok, akik számára a rémhalálhírrém vagy abszolút érdektelen, vagy üzletileg nagyon is érdekes volt, azaz inkább az avantgarde utáni helyzetre vágytak, mint a közbenire, azaz inkább békésen „kommerciálni" szándékoztak, mint szenvedni vagy legalábbis szenvedélyeskedni.

A helyzetet egyáltalán nem színesítette, sőt inkább szürkítette az a tény, miszerint a korábban eléggé élénk kultúr-műpolitika a mondott időszakban már alig is volt aktív(ista), inkább csak úgy viselkedett, mint a temettetők szerint maga az avantgarde: jobbára nem létezett, s ha mégis, úgy oda se igen figyelt arra, ami rajta, tehát önmagán kívül volt. (Bizonyos vélemények és hírek szerint az **avangár** épp ettől nyúlt ki.)

A kilencvenes évek elejére valamelyest változtak a dolgok. Egyrészt az új szubjektivitás (de most, hogy már kiment a divatból, elárulhatjuk magyarosított nevét is: új szenzibilitás) és egyáltalán a posztmodernizmus a vizuális művészetekben hangját veszítette, s a hatvanas–hetvenes évtizedek értékeinek újrafogalmazott változatai mellett az elementáris hipergiccs jelenti a művészetet, melynek nemcsak a posztmodern túlintellektualizált esztéticizmusához, de a nyolcvanas években ugyancsak fontos agresszív érzelmességhez sincs semmi köze.

A szomorú történet a „felhasználó", a közönség és a műkritika szempontjából elég különös viszonyokat teremtett. Nehezebbé vált a megkülönböztetés, miután nem maradtak eleve használható kategóriák, melyekbe belesorolva a művészeket és a műtárgyakat, már előre értelmezni lehetett (ez gyakran a felmentéssel volt egyenértékű) a dolgokat, érvényüket veszítették a szociológiai, az elvbaráti magyarázatok, s maradt a pőre mű, mely viszont nem kíván mással kontextusba keveredni, mint önmagával, s talán még a pénzzel. Mindez akár végletesen igaz is lehetne, ha az avantgarde nem volna – más egyéb mellett – magatartás, etikai készenlét, progresszív és utópista látásmód is, mely **nem szisszen minden kis szilánkhoz**.

Hogy szisszen-e a hivatalhoz s a hivatalossá váláshoz, nos erről 1992-ben van éppen mit beszélni. Nemcsak azért, mert Kelet-Közép-Európában történt, ami történt, hanem mert úgy történt, ahogy történt. Ennek folyományaként az avantgarde – állítólag – elveszítette politikai tartalmát s ezzel lényegének egyik legfontosabb elemét, elnyerte egyúttal a bántatlanságot, s ezzel a teljes legalitás, sőt a hivatalosság útjára hágott.

Ezt a paradoxont elemezték Zsennyén október 13. és 17. között a **Phoenix Társaság** szervezésében litván, bolgár, szlovák, román, ukrán és magyar művészettörténészek és kritikusok. Az avantgarde hivatalossá válásának esélyeiről szóló előadások, majd a viták egy része elsősorban a fogalmak tisztázását célozta

MEGHÍVÓ

A Tudományos Minősítő Bizottság meghívja Önt

TÍMÁR ÁRPÁD

"Képzőművészeti irodalom Magyarországon a 19. század első felében"

című kandidátusi értekezésének 1994. június 29-én, szerdán de. 10 órakor
a BM Duna Palotában (Bp. V. ker. Zrinyi u. 5. II. em.) tartandó nyilvános vitájára.

Az értekezés opponensei:
Vörös Károly, a történettudományok doktora
Kovalovszky Márta, művészettörténész, múzeumi osztályvezető

Az értekezés megtekinthető az MTA könyvtárában (Bp. V. ker. Arany János u. 1.)
A nyilvános vitában minden jelenlevő részt vehet, és írásban is észrevételt tehet.

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG

TIMÁR Árpád

TIMÁR ANTAL

Kisalföld
1998. április 11., szombat

Keresztfák, életünk tükrében

A zsirai születésű soproni képzőművész, *Timár Antal* a nagyböjti időben a lélek rezdülésére, a húsvéti csodavárást megelőző pillanatokra, s az ebből fakadó belső hangokra figyelt; az érzelmi indíttatások nem múltak el nyomtalanul, szakrális alkotások születtek keze nyomán.

– Mit jelent manapság egy alkotónak a világtörténelem egyik legnagyobb ünnepe, a húsvét?

– A feltámadás öröme, Krisztus isteni mivoltának bizonysága előtti időszakot tartom a világ tükrének – válaszolta Timár Antal. – Ennek képi megjelenítését eredményezte számomra az idei húsvétvárás. Az ihlethez persze a meghitt családi miliő is óhatatlanul hozzájárult, mégpedig annak az éles kontrasztnak a – mondjuk így, kényszerű – tudomásulvételével, amely a harmonikusan zajló polgári világunk komfortja, komfortérzete és egy ártatlanul megvádolt és elítélt ember, Krisztus mérhetetlen szenvedése és kínhalála között állandóan feszül.

Timár Antal egyik képén meglehetősen nem szokványos a keresztút megfogalmazása: Krisztus ül a kereszten... Magányos alakja körül még akkor is ott látjuk a bámészkodókat, az együttérzők seregét, a gúnyolódók tömegét, a római legionáriusokat, ha a képen egyedül csak Krisztus, a megfáradt Isten-fia szerepel.

– Nem tudom nem elképzelni azt, hogy a keresztre feszítéshez közeledve Krisztus emberi lényét ne öntötte volna el valamiféle olyan borzalom, mint amit mi, halandók szoktunk érezni egy-egy tragédia vagy ember próbára tevő sorscsapás bekövetkezte után – folytatta a grafikusművész.

– Vallásos családban nőttem fel, Krisztus kereszthalála kiskoromtól kezdve megkapott, s bevallom, sok-sok év elteltével is a húsvét eme borzongató központi témája foglalkoztat. Tudom jól, hogy a húsvét üzenete ezen is túlmegy a feltámadás örömével, megváltásunk beteljesedésével, mégis a nagy önzések korában a példa értékű tett, az önfeláldozás és annak titka késztet meditációra. Egyébként is úgy gondolom, az emberiség történetének korábbi évezredeit ugyanúgy eltorzítja az önzés és megannyi más negatívum, mint ahogyan ez voltaképpen manapság sincs másképp. S hogy ez ellen mit is tehetünk? Kifejezi másik grafikám: Krisztus céltudatosan fölfelé tekint, s vállalja sát. Azt hiszem, nekünk is tuda nunk kellene magunkban: nin madás kereszthalál nélkül...

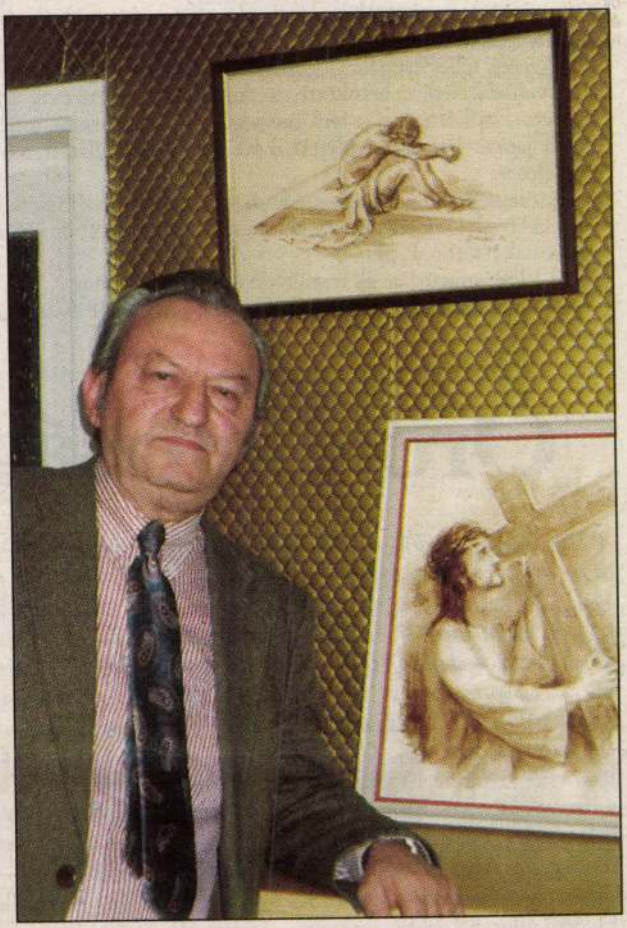

Timár Antal grafikái előtt.

GOSZT

JOGI BÖNGÉSZDE

Dr. Szakács Imre rovata

„Özvegy" jeligére

Ön azt a nyugdíjellátást választhatja, amely az ön számára a legkedvezőbb, ha egyébként a feltételeknek megfelel.

„Megözvegyülés esetén

a) az ideiglenes özvegyi nyugdíj ötven százaléka;

b) az özvegyi nyugdíj húsz százaléka

annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. Az özvegyi nyugdíj az özvegy saját jogú öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjának összegére tekintet nélkül jár. A házastárs 1998. január 1-je előtti halála esetén a saját jogú nyugellátást az özvegyi nyugellátással – a megállapításuk időpontjára tekintet nélkül – a kormány rendeletében meghatározott összeghatárig kell együtt folyósítani. Az özvegy kérelmére azonban a saját jogú nyugellátást az özvegyi nyugellátással kiegészítve kell folyósítani, ha ez számára kedvezőbb. A saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugdíj, baleseti özvegyi nyugdíj 1998. január 1-jétől havi 24.300 forint összeghatárig folyósítható együtt."

M. I.-nek

Kedves levélírónk a férfiak új nyugdíjszabályozása felől érdeklődik. „Öregségi teljes nyugdíjra az 1997. december 31-ét követő és 2009. január 1-jét megelőző időponttól az jogosult, aki a hatvankettedik életévét, öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, és legalább húsz év szolgálati időt szerez.

Öregségi teljes nyugdíjra jogosult az a férfi is, aki 1991. január 1-je előtt a hatvanadik életévét betöltötte, és eddig az időpontig tíz év szolgálati időt szerzett. Ettől eltérően a férfi öregségi nyugdíjkorhatára, amennyiben 1938. január 1-je előtt született, a 60., 1938-ban született, a 61. betöltött életév.

Az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárnál alacsonyabb életkorban, de legfeljebb a hatvanadik életév betöltésétől, előrehozott öregségi nyugdíj jár annak a férfinak, aki

a) 1939. január 1-je előtt született és legalább 37 év;

b) 1938. december 31. után született és legalább 38 év szolgálati időt szerzett."

Örök igazság

Vízszintes: *1. William Shakespeare egyik szerelmes verséből idézünk.* 13. Harci művészetekkel foglalkozó kínai pap. 14. Forgórész. 15. Az arzén vegyjele. 16. Odébb lök. 17. Neves, ismert. 18. Női hangszín. 19. Részben araszol. 23. Telefon rövidítve. 24. Közel-keleti ország. 25. Súrolópor. 27. Keserű anyagok orvosi neve. 30. Részben meglel. 31. Irodalmi mű szereplője. 33. Angol világos sör. 34. Az egyik művészeti irányzat. 36. Üvöltő állat. 38. Hiba, fennakadás. 40. Azonos névelők. 41. Dél-Amerikában honos, mindenevő [illegible]ányos medve. 43. Délszláv fo[illegible]5. A kör része. 47. Elveszti [illegible]égét. 49. A disznó bőrén [illegible]51. Irodalmi műből ké[illegible]vonat. 53. Vadász[illegible]. Spanyol nagy[illegible]árunak van. Szerelmi találkozó. 13. *A Shakespeare-idézet folytatása.* 18. Az argonauták hajója. 20. Híres kolostor Bulgáriában. 22. Zsolozsma. 26. A tölgyfa termése. 28. Algéria fővárosa. 29. Község Budapest közelében. 32. Zűrzavar, összevisszaság. 34. Képes rá. 35. A Bolero zeneszerzője. 37. A Bibliában is szereplő személy. 39. Nagyot mond. 42. A kis Vuk kacsája. 44. Terület ismert latin eredetű szóval. 46. Szabószerszám. 48. Az egyik kontinens. 50. Afrikai állam. 52. Gyermeteg, bamba. 54. Moszkvai nagyáruház. 57. Német történész. 58. Bizakodik. 61. Francia főnemesi cím. 63. Probléma. 66. Részben fejetlen. 68. A vonat közlekedik rajta. 70. KZ. 71. Fegyvert használ. 72. Osztrák és spanyol autók jele.

Beküldendő: vízszintes 1. és függőleges 13.

Titok

Ha

„Belém fú[illegible]lai, lázt hozó[illegible]kem."

„Ha mérle[illegible]natomat, ten[illegible]zebbet nyomn[illegible]
fejezet, 2–4.

Szent An[illegible]pök (Kr. u. 3[illegible]megemlékezi[illegible]ról szóló bes[illegible]bestyén tiszt[illegible]Európán végi[illegible]egynegyedét[illegible]pestisjárvány[illegible]sá. Az akk[illegible]szomszédos K[illegible]sen elpusztu[illegible]száz év múlv[illegible]teni.

Szent Sebe[illegible]rokk korban
Ezt a XVIII[illegible]templomok, [illegible]tanúsítják. [illegible]Egyházasfalul[illegible]vezést kaptar[illegible]az összeomlás[illegible]Sebestyén-szo[illegible]vel szemben. É[illegible]annyit tudtal[illegible]ben az utca el[illegible]daszti temető[illegible]bokrok közöt[illegible]

A *Historia*[illegible]niatörténet) [illegible]napján kivál[illegible]plébános ezt[illegible]

A halakna[illegible]többségének, [illegible]vannak. Egye[illegible]nyesebbek, m[illegible]sen csodálatra[illegible]például 6–7 é[illegible]*tózkodás után*[illegible]*termek vissza az*[illegible]*takokba, cserm*[illegible]*idején világra j*[illegible]során olykor 1[illegible]tert is megtesz[illegible]széllyel dacolva[illegible]csian vizsgálga[illegible]nök vagy tanul[illegible]vissza szülőhely[illegible]

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BIZOTTSÁGA

Választott tagok: Beke László, Dávid Ferenc, Galavics Géza (elnök), Gerszi Teréz, Jávor Anna, Komárik Dénes, Kovács Péter, Kovalovszky Márta, Lővei Pál, Mojzer Miklós, Néray Katalin, Passuth Krisztina, Prokopp Mária, Rózsa György, Sisa József (titkár), Szilágyi András, Szilágyi János György, Urbach Zsuzsa
Akadémikus tagok: Garas Klára, Marosi Ernő, Vayer Lajos
Cím: MTA Művészettörténeti Kutató Intézet, 1014 Bp. Úri u. 49.

Kedves Kolléga,

az elmult évben sokak /titkos/ szavazatával megválasztottuk a Magyar Tudományos Akadémia Müvészettörténeti Bizottságát, amelynek igy 18 választott tagja lett, s automatikusan tagjai a müvészettörténész akadémikusok is. A szavazás eredményéről s a bizottság összetételéről e levél fejléce tájékoztat, miként arról is, hogy /ahogy egy bizottságnál illik/, elnököt és titkárt is választott magának.

E levéllel ez a társaság bejelenti, hogy egy uj, a hazai müvészettörténeti tevékenységet elismerő éves dijat alapitott, s ezt azokért a magyar müvészettörténeti munkákért adományozza, amelyeket az elmult év terméséből titkos szavazással választ ki. A bizottság két kategóriában egy-egy dijat ad ki. Az egyik a team-munkákért jár, s itt elsősorban kiállitásokat és/vagy katalógusokat kivánunk tekintetbe venni, a másikkal pedig kiváló tanulmányokra szeretnénk felhivni a figyelmet.

A dij neve "Opus mirabile", formája egy-egy erre az alkalomra készült müalkotás, egy keretbe foglalt plakett, amelyet először 1995-ben, majd évente Szent György nap táján tervezünk átadni a kitüntetetteknek. Erre az alkalomra meghivjuk a müvészettörténész, muzeológus kollégákat és jó barátokat is, s a dijátadáson méltatjuk a dijazott és a legtöbb szavazatot elnyert munkákat.

A "felülirottak" nevében tehát a mellékelt meghivóval szeretettel invitálom az április 25-i"Opus mirabile"-dij átadására.

Galavics Géza

/Galavics Géza/
a bizottság elnöke

Budapest, 1995. április 18-án

M E G H I V Ó

Az MTA Müvészettörténeti Bizottsága tisztelettel meghivja Önt

1995. április 25-én, kedden, 4 órára

az MTA Székház /V. Roosevelt tér/ első emeleti Tudósklubjába

a Müvészettörténeti Bizottság által alapitott

"Opus mirabile" dij ünnepélyes átadására.

A dijazott és a legtöbb szavazatot kapott munkákat méltatják:

Dávid Ferenc,Galavics Géza,Garas Klára,Marosi Ernő,Urbach Zsuzsa

TIMÁR Árpád

Ferencz tanulmány
Lapka az első díjat

AH 1997/2

PÁLYÁZAT

Az alábbi pályázatok részletes leírását I. Pályázatfigyelő 1995/5. számában

Közművelődési céltámogatás

95/5/2. (3. o.)

A Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány pályázati felhívást tett közzé közművelődési céltámogatás elnyerésére.
A pályázat célja: az állampolgárok művelődő közösségei tevékenységének támogatása.
A pályázat benyújtási vagy postázási határideje: 1995. június 9.
A pályázat témája: a hátrányos helyzetű településeken és kisközösségekben folyó közművelődési tevékenységek támogatása.
A pályázaton igényelhető összeg: legfeljebb az összköltség 2/3 része.
A pályázattal kapcsolatos információk (a Pályázatfigyelőben leírtakon kívül) a 118-4843 és a 117-5176-os telefonszámon kérhetők.

Környezetvédelmi ösztöndíjprogram

95/5/1. (9. o.)

A REC ösztöndíjprogramja Közép- és Kelet-Európa 30 évesnél fiatalabb, angolul tudó környezetvédő aktivistái számára indult egy évvel ezelőtt. A program keretében az angol nyelvű pályázatuk alapján kiválogatott hat - különböző országból érkezett - ösztöndíjas négy hetet tölthet el a REC budapesti központjában. A tanulmányút a következő témákat öleli fel: a független környezetvédő csoportok szerepe és működési módszerei a polgári társadalomban, környezetgazdálkodás, pályázatírás, stratégiai tervezés, társadalmi részvétel a döntéshozatalban, médiakapcsolatok, számítógéphasználat stb.

Jelentkezési határidők:
1995. július 18., augusztus 16., június 1., szeptember 12., október 11., augusztus 1., november 7., december 6., szeptember 1.
A pályázattal kapcsolatos információk (a Pályázatfigyelőben leírtakon kívül): Daniel Swartz, Coordinator - Junior Fellowship Program (vagy Perneczky László - REC Helyi Képviselői).
Cím: *REC, 1035 Bp., Miklós tér 1.,*
tel.: 250-3401, fax: 250-3405,
E-mail: swartz @ fs 2. bp. rec. hu

A Budai Vár történetének kutatása

95/5/22. (11. o.)

A Lánchíd Kör Millecentenáriumi pályázatot hirdet az elmúlt száz esztendő alatt a Budai Várban történt változások felkutatására családi és egyéb emlékezések alapján.

A meghirdetett 10 témában egyenként 20-20 soros leírással, esetleg képekkel, fényképekkel mellékelve.
A pályázók korhatára: 24 év alatt
Beküldési határidő: 1995. június 30.
Cím: *Bp. I., Művelődési Ház,*
Lánchíd Kör – Millecentenáriumi pályázat,
1011 Budapest, Bem rkp. 6.

Jeles személyiségek sírjának, emlékművének felkutatása és helyreállítása

A Nemzeti Panteon Alapítvány pályázatot hirdet jeles személyiségek sírjának, emlékművének felkutatására és helyreállítására az alábbi kategóriákban:

I. Fényképpályázat minimum 24x30 cm-es fényképekkel, feledésbe merült, felújításra szoruló síremlékekről, neves személyiségek elhunytához, temetéséhez kapcsolódó emlékművekről, maximum 2 oldalas ismertető kíséretében (életút bemutatása, síremlék helye, pontos, - sírfeliratot is tartalmazó - leírása). A legjobb munkákat kiállításon mutatjuk be és díjazzuk.
Beküldési határidő: 1995. július 31.

II. Síremlék, emlékmű helyreállítása, a tervezett munka részletes leírásával, költségvetéssel, a pályázó által vállalt költségrész és a kért támogatási összeg megjelölésével. Építési engedély köteles munkáknál az előzetes engedélyt is kérjük csatolni.
Jelentkezési határidő: 1995. július 31.

III. Temetőismertetés a temető történetének és neves síremlékeinek leírásával. (Kizárólag eddig meg nem jelent munkák beérkezését várjuk.)
1. díj 80 000.- Ft
2. díj 50 000.- Ft
3. díj 30 000.- Ft

Beküldési határidő: 1995. július 31.

Egyéni és csoportos, diák és felnőtt pályamunkák egyaránt benyújthatók, magánszemélyek és intézmények is pályázhatnak.
Cím: *Nemzeti Panteon Alapítvány*
1840 Budapest, 50. Pf. 1.
Budapest, VI. Eötvös u. 10.
Tel./fax.: 322-3870, 322-3877

KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

Babakészítő tanfolyam

A szentendrei Babamúzeumban babakészítő tanfolyam indul 1995 júliusában, heti egy foglalkozással, 8 héten át.

Megbeszélés: 1995. július 6. 15.00 órakor.
Jelentkezés: dr. Kovácsné, 114-3872, 06-26/316-468.
Cím: *2000 Szentendre, Sas u. 18. (A várost elkerülő útról a skanzen felé letérésnél.)*

DÍJAK ALAPÍTÁSA

Opus mirabile

Az elmúlt évben a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Bizottságát újra alakították 18 választott és 3 akadémikus taggal.
A Bizottság első tevékenysége az volt, hogy egy új, a hazai művészettörténeti tevékenységet elismerő éves díjat alapított, melyet az előző év munkáiból a tagok titkos szavazással választanak ki.
Két kategóriában adnak ki díjat, az egyik a kiállításokért, katalógusokért jár, a másikkal a legkiválóbb tanulmányok közül jutalmaznak egyet.
Az új díj neve: Opus mirabile és először 1995 tavaszán adták át.
A kiállítás-kategóriában a *„Pannonia Regia"* című kiállítás munkatársait jutalmazták, az egyéni tanulmányok közül Tímár Árpádnak a Ferenczy-féle Mátyás emlékmű vitájáról írott esszéje érdemelte ki az ez alkalomra készült, keretbe foglalt művészi plakettet.
A díj létrehozásával hagyományt szeretnénk teremteni a kiváló művészettörténeti tevékenység jutalmazására.

Basics Beatrix

A Szombathelyi Képtár 1994-ben rendezett Melhior Hefele kiállítását, melyet Zsámbéky Mónika rendezett, a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Bizottsága az év három legjobb kiállítása közé sorolta az „Opus mirabile" díj szavazása során.

ÁLLÁST AJÁNL...

A Magyar Nemzeti Múzeum Közönségkapcsolatok Főosztálya munkatársat keres határozott idejű szerződéssel.
Feltétel: egyetemi (lehetőleg bölcsész) végzettség és két idegen nyelv társalgási szintű ismerete.
Cím: 1088 Bp., Múzeum krt. 14–16. Tel.: 117-7806

NYITVATARTÁSI REND

A Bartók Béla Emlékház
1995. július 17. és augusztus 21. között zárva tart.

A Miskolci Képtár
(Herman Ottó Múzeum központi épülete, 3529 Miskolc, Görgey A. u. 28.) 1995. június 30-ig átalakítás miatt zárva tart.

ÜNNEPI NYITVA TARTÁS

BUDAPEST

Hadtörténeti Múzeum

1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 6. (kedd) - zárva

Iparművészeti Múzeum

1995. június 4. (vasárnap) - nyitva
1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 6. (kedd) - zárva
1995. június 7. (szerda) - zárva

Magyar Nemzeti Galéria

1995. június 4. (vasárnap) - nyitva
1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 6. (kedd) - zárva

Magyar Nemzeti Múzeum

1995. június 4. (vasárnap) - nyitva
1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 6. (kedd) - zárva
1995. június 7. (szerda) - zárva

FEJÉR MEGYE

1995. június 4. (vasárnap) - nyitva
1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 19. (hétfő) - zárva
1995. június 20. (kedd) - zárva
1995. június 21. (szerda) - zárva

PEST MEGYE

Szentendrei múzeumok

1995. június 5. (hétfő) - nyitva

Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre

1995. június 4. (vasárnap) - nyitva
1995. június 5. (hétfő) - nyitva
1995. június 6. (kedd) - nyitva
1995. június 7. (szerda) - nyitva

ADATVÁLTOZÁS

Tájékoztatásul közöljük hogy az alábbi budapesti múzeumok telefonszámai a következőkre módosultak:

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM, Budapest

központ: 343-0561, 343-0562, 343-0563, 343-0564, 343-0565, 343-1117, 343-5122, 343-5546
telefax: 343-3216
főigazgató: 343-3216
tud. főig.-h.: 343-9211
gazdasági igazgató: 343-6483
műszaki osztály: 343-8074
Petőfi Csarnok Repüléstörténeti Állandó Kiállítás: 343-0009
restaurátor telep: 270-3402

Timár György
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

—: Ha Pesten éltek volna.

Élet és Irodalom, 1966. március 19. 11 kgs.

Tímár György
író

M.D.K

Csendélet

Írók – költők kiránduláson IV.
Élet és Irodalom, 1963. november 8 – 11 lap

Tímár György
grafikus

M.D.K.

Pierre Abrahamról
készült rajza

Tímár György: Az Europe és a magyar irodalom
Élet és Irodalom, 1964. ~~julius~~ aug. 1. – 1 kap.

M.D.K.

Tanácsos úr részére
ajánlom

Pécsre Ulrichom sót
szállítani megyek

Tanácsos úr: Ne szólj bele a magyar nyelvbe
Ulrich és Martinelli, Bél Mátyás 1. – 1. kép

Tímár György, [?] 17 Ok

4 gyermekportré

Rekv.

Ísta s rajzolta:
Tímár György: Gyermeksorsok 6-7. l.

Család és Iskola, bp. 1957. szeptember VIII/

Timár Gyula

építész

tervezte és építette a
cegléd luteránus tem-
plomot ‡ Fenti † 1937
körül 80-éves(?) korában

Dr Horváth József orvos
Kőrlese 1947. febr. 2.

‡ és a hozzá csatlakozó bazár-
épületeket.

c) szobrászművészek:
I. *Szentgyörgyi István* (1936)
II. *Kisfaludy Stróbl Zsigmond* (1939)

d) festőművészek:
I. *Dudits Andor* (1936)
II. *Glatz Oszkár* (1939)

e) zeneművészek:
I. *dr. Dohnányi Ernő* (1937)
II. *Kodály Zoltán* (1939)

f) a legjelentékenyebb főiskolai internátusok vezetői közül meghívott tagok:
I. *dr. Ravasz László* (1935)
II. *dr. Láng Nándor* (1935)
III. *dr. Tiefenthaler József* (1936)
IV. *dr. Glattfelder Gyula* (1939)

g) egyetemi és főiskolai tanárok:
I. *dr. Heller Farkas* (1935)
II. *dr. Johan Béla* (1935)
III. *dr. Melich János* (1935)
IV. *dr. Petz Gedeon* (1935)
V. *dr. Schütz Antal* (1935)
VI. *dr. Szentpétery Imre* (1935)
VII. *dr. Navratil Ákos* (1936)
VIII. *dr. Orsós Ferenc* (1936)
IX. *dr. Prőhle Károly* (1936)
X. *dr. Szent-Györgyi Albert* (1937)
XI. *dr. Yolland Artúr* (1937)
XII. *dr. Bakay Lajos* (1939)
XIII. *dr. Eckhardt Sándor* (1939)

MDK

Timár Gyuláné Fent Ilona, ip.

Nők az Ipm.Társ. jub. kiállitásán. Magyar Női Szemle, 1936, márc. sz. 78 r.

Páris

Tímár Imre kiállítása, 1926.

Magyar Művészet, 1926

126.o.

kiállítások. / ~~fotók~~ /

MDK

Timár Imre, festő

E.G. II. 536 l.

M D K

Timár Franc, Pozsony.

Kártyafestő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grefikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Tímár Ferenc

kártyafestő

1836. czéhmester

Pozsonyban

l. Kolb kártyaf.

Dr. Majo

miniszter

A Műemlékek Országos Bizottsá

TIMÁR Ferenc festő

M. Nemet
1992. nov. 12

TÍMÁR FERENC festőművész kiállítása november 25-ig tekinthető meg a sziráki Teleki-kastélyban.

Timár Géza

Vas. Ujs. 1888.

354. l.

linger és Társa» czég pénztárnoka, 52 éves; TIMÁR GÉZA, fiatal szobrász, a vidék egyik legjobb színészének, néhai Timár Jánosnak fia, s temetéséről a népszinház tagjai gondoskodtak. — KÖNIG JAKAB, az

Timár Ezra

fiatal szobrász a vidék
egyik legjobb vizsgáznak
Timár Zacharias fia
meghalt 1888 b.
Budapesten a temetés-
jéről a nipszintán tag-
jai gondoskodtak.

Va. [illegible] 1888.
354. l.

Tisztelettel meghívjuk Önt

TÍMÁR FERENC

festőművész

kiállításának megnyitójára

1995. március 28-án kedden 17 órára a

DUNA GALÉRIÁBA

Budapest, XIII. Pannónia u. 95.

Megnyitja:

Trapp István

filozófus

Zene:

Kedl Trió

Megtekinthető: Március 28-tól április 16-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

DUNA GALÉRIA

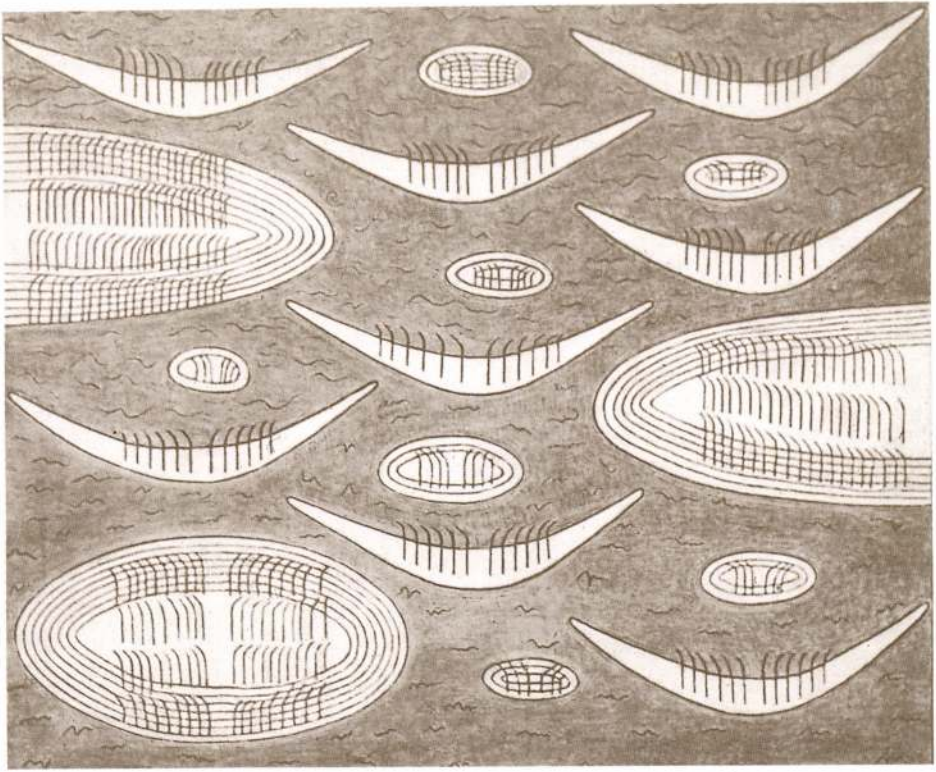

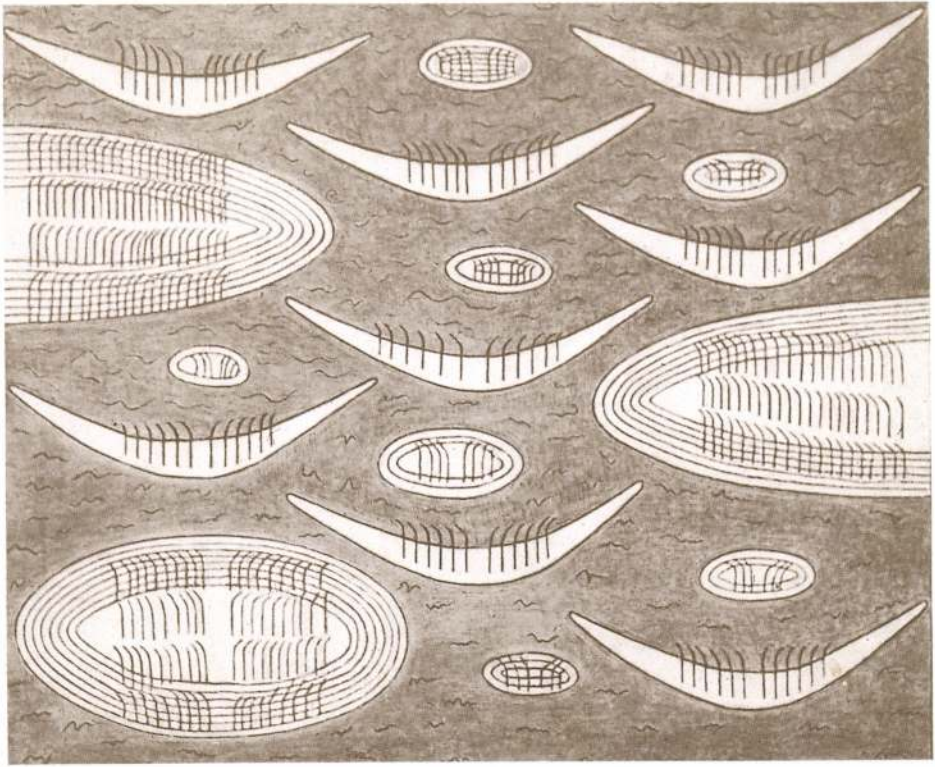

Tisztelettel meghívjuk Önt

TÍMÁR FERENC

festőművész

kiállításának megnyitójára
1995. március 28-án kedden 17 órára a

DUNA GALÉRIÁBA

Budapest, XIII. Pannónia u. 95.

Megnyitja:
Trapp István
filozófus

Zene:
Kedl Trió

Megtekinthető: Március 28-tól április 16-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

TÍMÁR Ferenc

DUNA GALÉRIA

Tímár Éva – iparművész

Kelet-Magyaro. 1996. okt. 31.

SZÍNES OLDAL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy világvándor, aki bolyongása során rengeteg barátot szerzett, akiket nagyon megszeretett, és akik boldoggá tették, mert tudtak és mertek örülni. Sugározták a jókedvet, ahogyan ennek a fiatal, Nyíregyházáról indult iparművésznek, Tímár Évának a Benczúr-teremben lévő alkotásai. Nem emlékszünk rá, mikor álltak meg ennyien a kirakat előtt és nevettek. A sajátos mesemitológia mellett jól megférnek Bodó Károly festőművész alkotásai, akinek itt látható munkái a természet szépségeinek újfajta megragadásáról árulkodnak

Harasztosi Pál felvétele

enperces álomjáték

lékeztető teljesítményt nyújtott a nyíregyházi röplabdacsapat

.M
Ha
eni
őtt
sit,
a
-ta-
Az
sas
éve
kő-
yő-
kori
je-
re-
em
gy

patmunkára volt szükség. Az ellenfél? Egyáltalán nem igazolta félelmetes hírét, mentségükre szóljon, hogy sérülés miatt otthon maradt a juniorkorból nem tegnap kiöregedett *Szabó Kálmán*. Hiányában is volt a pályán egy-két rutinos ember, ám szerencsére ezen a napon *Smoguljev* rengeteget hibázott, és *Dalacu* is fogott már ki jobb napot a bujtosi csarnokban. Egyedül a román *Pop* igyekezett, de ez kevésnek bizonyult.

Az első két szett eredményének alakulását szinte telje-

Más súly

Négyet kapott Ang

Newcastle (MTI) — A labdarúgó UEFA-kupa egyetlen, még versenyben lévő magyar résztvevője, a Ferencváros kedden este, lapzárta után Newcastleban lépett pályára a legjobb 16 közé jutásért. Az orosz Huszajnov játékvezető sípjelére az együttesek a következő összeállításban játszottak. **Newcastle United:** Srnicek — Peacock, Albert, Elliot — Gillespie (barton, 90. perc), Batty, Beardsley, Lee, Ginola — Ferdinand, Asprilla. **Fe-** ...ros: Szeiler — Te-

M.D.K.

Timár Imre

"Párisban élő festőművészünknek a Galérie du Zodaiqueben kiállitott és nagy feltünést keltett portréja" cimmel képe repr.-ját közli a lap "Femme en rouge" elnevezéssel.

Szinházi Élet. Bp. 1926. május 16-23.
XVI. évf. 20. sz. 32. lap.

M.D.K.

Timár Ilona

"Film"-jelmeze dijat nyert a Szinházi Élet jelmezterpályázatán.
A rajzot közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1927. márc. 17-24.
XVII. évf. 12. sz. 89. lap,

Timár Imre

Faust illusztrációk

Francia, spanyol köstérencségi és magyar mű-
vészek kiállítása. Bennett Szalon, 1948.
augusztus, 12 l.

Timár Imre festő

GALERIE DU ZODIAQUE

52, Rue Monsieur-le-Prince — PARIS - VIe

EXPOSITION DES ŒUVRES

EMERIC TIMÁR

GALERIE DU ZODIAQUE, 52, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6^e

INVITATION

M Nagyságos Elek Arthur úr utnak

Felhasználás után a Szépművészeti Múzeum nak átadni.

DU 17 AU 31 MARS 1926 INCLUS, de 10 h. à 12 h. et de 14 h. à 19 h.

VERNISSAGE le 17 Mars 1926, à 2 heures

IMP. A. ROQUES — PARIS

CATALOGUE DES ŒUVRES

1. Femme en rouge.
2. Portrait de l'artiste.
3. M. F. Faugeroux.
4. Nature morte.
5. Composition.
6. Paysage.
7. Portrait de l'artiste.
8. Nu.
9. Nu.
10. Nu.
11. Paysage.
12. Paysage.
13. Nu.
14. Coup de foudre.
15. Composition.
16. Paysage.
17. Paysage.
18. Rivage.
19. Paysage.
20. Portrait de l'artiste.
21. Gare.
22. Promenade.
23. Paysage.
24. Tête d'homme.
25. Paysage.
26. Paysage.
27. Paysage.
28. Paysage.
29. Paysage.
30. Paysage.
31. Charbonniers.
32. Nu.
33. Nu.
34. Paysage.
35. Paysage.
36. Paysage.
37. Portrait.
38. Paysage.
39. Femme s'habillant.
40. Portrait de l'artiste.
41. Esquisse.
42. Paysage.
43. Paysage.
44. Croquis.
45. Croquis.
46. Croquis.
47. Esquisse.
48. Baigneuses.
49. Baigneuses.
50. Tête d'homme.
51. Nu.
52. Composition.
53. Composition.
54. Sous la voûte du Pont-Neuf.
55. Leda.

CAHIERS DE DESSINS.

Timár Imre

festő

szül. 1898 nov. 8. Bpest.

Lásd okv.

Baum Verbőczy 43. l.

Tímár Imre

„Jézus"

Arckép, olaj

Nemzeti Szalon

1915. szept.

Oszkiáll.

4. sz. minta a 24. §-hoz. — **Szoba- (v. fali) leltár.**

Lel

Folyószám	A szakleltár folyószáma	A bútor vagy szerelvény megnevezése	Darab

Tímár Imre

MAGYAR MŰVESZET

1926. 126

LEVELEZŐLAP

Feladó:

Viktória-nyomda.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Timár Imre

Magyar Művészet
1926. 126.

balra. Haja, szemöldöke s oldalsza-
barna s arcza s bajusza leberet-
szorítóban ~~kre~~ fekete s szürke kré-
s mellfodra látható, körülcsavart
ete kabátja s vállra vetett barna köpe-
Jobbra: „M. Hess pin. A° 1819" s hátul
eam detur ad Museum Nationale
plici sicut reliqua. Krüchten" olvasható.

méretei 26: 21 c/m
Miklós
1846. augusztus 24.

Tímár Imre

1917/18 – 1919/20 I.,
1924/25 I.

Ferképzomfoiskèvk

140 L

Pozsony.

A középtért a vár és vá
látszanak, az előtérben pedi
fölül középütt:

PRESB

jobbra: 48
magyarázó szövegének kezdete
verwahrt wird és bef

Szines rm., m

Pester Lloyd 1929, jan. 22.

Timár Imre

állandóan Párisban él.

irod.

Esti Kurír. 1929

jan. 23. (Magyar

művészek a párizsi

szalonban.)

Résztvett a Salon

des Independants

kiállításán.

Pesti Napló 1929.

jan. 23. (Magyar

művészek a párizsi

Salon des Indépendants

kiállításán.)

Tímár Imre

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 126.

Tímár Imre párisi kiállítása.

Az ülés tárgyai:

ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Meghivó

a

Műemlékek Országos Bizottságának

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

hivatali helyiségében (VI., Állatkerti-út 1.) dél $\frac{\text{előtt}}{\text{után}}$ ..... órakor

megtartandó $\begin{matrix}\text{végrehajtó bizottsági}\\ \text{rendes}\\ \text{albizottsági}\end{matrix}$ ülésére

Elnök megbizásából:

.....

18350/1922. Rigler r.-t. Budapest

Timár Imre

festő és grafikus

Bukarest 1898
nov. 8.

lásd

Ed Dict III. 340 l.

Timár Imre

festő

állítólag Balló Éde

tanítványa volt.

1925–26-ban

fél évöta Párisban

éls.

Jegyzetem

1926. febr.

Arisa F. 257

Timár Imre

1915. szept. kiáll. N. Szalon
Archép, olasz. 200.—

Vaskard, Kőzép Tene-kori

X. 51.

Timár Imre

Viel, Budapesten 1898 nov. 8
Rk. gimn. érettes Atyga Ti-
már Mihály l. somlói ut 24.
1917/18. I. elsőéves Müvészn.
Ballo Ede, Pilch D.
1917/18 II. elsőéves n. o.
1918/19. I. másodéves n. o.
1918/19 II. " " "
1919/20 I. harmadéves n. o.

Horvobágyi halászat emlékeinek
megmentése VIII. 127

öknél osztották szét, hogy ott a nyelvet,
limokká váljanak, később pedig részint
et kaszárnyákban szigorú bánásmóddal.
ltétlen engedelmességet, hozzá szoktatták
natizmust; 18—20 éves korukban átléptek
nkát végeztek. Szulejman-koráig nem volt
k a nősülés. II. Szelim alatt 1566—1574-től
ost már gyermekeiket is fölveszik maguk
hamedánokat is fölvesznek soraikba, kik
szünik a keresztény gyermekből vett tized

nes, kétélű, keskeny, pengével, a melynek
tvastól kezdve egy negyedrészben mély,

rbített és levélidomban végződik. A mar-
ezüsttel borított, mely renaissance stylű
végig öntött és vésett mívű, aranyozott
s boglárral bír és czápabőrt utánzó alapja
vergyűjteményből. Kiállította: Ő csász. és

Thieme Becker

Janicsártiszti föveg, felnt jo

A föveg oldalát vastag tömör arany skof (szom szirma isleme). A felső része czu hátul lelógó dervis ujjszárhoz hasonló nyu keskeny piros selyemszalag van megerő varrva, úgy, hogy az egy összehúzható z porral töltöttek meg. Az aranyozott ezüs szélein csipkézett, kevéssé hajlott tokot ké A csipkék egyikében török bélyeg van beü ből kiáll. Ő cs. és apost. kir. Felsége.

A janicsár-föveg alakja, a melynek félelmet szült, a csapat alapításával függ szultánja, Urkhán emir, hadseregét szerv keresztény gyermekekből, kiket az izlamra alakította legjobb testőrcsapatát. 1330-ban tével és az új csapat néhány tagjával Kis ment hadsi Begtás seikhez — egy ma is hír az új csapat számára annak áldását kikérje posztó ujját áldólag borította az egyik ka a honnan a janicsár elnevezés) nevezvén, csapatnak.

Tímár Imre

festő

Tanult Bécs, Párizs

Repr.

1) Dr. Mannheim Lajos
a Párizsi Magyar Egylet
elnökének arcképe

2) Eiffel-torony

3) Kompozíció

vsd

Ajtay Miklós dr.:

A Párizsi Magyar Akadémia Könyvtára. 1.7.
Tanulmány kötet. Párizs
1927. 105. l.

92

also'

Tímár Imre

TÁNC

Timár Imre rézkarca

(A folyóiratunk kiadásában megjelenő „Pallay Anna táncalbum"-ból)

Goya!

Új Kultura 1972. 8-9.

azonban sem elkeseredéssel, sem cinikus gőggel nem tekint, hanem inkább valami fáradt, mindent megértő méla rezignációval.

Kálnay Ferenc: Feltámadás előtt. (Versek.) Feltünően izléses kiállitásu kötetben jelent meg a könyvpiacon első könyvével Kálnay Ferenc, kár, hogy a belső tartalom nem áll arányban a könyv külső szépségével. Vannak gondolatai, mélyek és költőiek, amelyeket azonban nem tud a kötött formák korlátai közé szoritani. hol itt, hol ott tör ki egy-egy rész és igy az egész szétesővé, disszharmonikussá válik. Rimelése nehézkes, alig akad az egész kötetben néhány tiszta rim a disszonáns ragrimek tömkelegében s verseinek szerkezeti fölépitésében is még sokszor bizonytalan és igy — sajnos — a könyvet jószándéku kisérletezésnél nem tekinthetjük egyébnek.

Kerényi Rezső Edgár

SZINHÁZ

Csehov: Három nővér (Vigszinház). Egy sereg szomoru, beteg és meggyötört ember vergődik, remél és bukik el ebben a drámában; szerencsétlen álmodók, rögeszmék spanyolfala mögé rejtőzők és beteges hazugok csapata. Az a kevés tisztalelkü szereplő is, ki szembe mer nézni a meduzafejü Igazsággal, szenvedő és szerencsétlen, kit kábult tehetetlenségben sodor a sorsa jobbrabalra.

A Három nővér a modern irodalom leghalkabb drámái közé tartozik. Mozgás, akció kevés van benne: alakjai nem küzdenek, csak vergődnek, egyik erősebben, másik gyengébben és mint szürke köd boritja be őket a reménytelenség. Maga a szerző ezzel a komor lemondással telt mondattal fejezi be a darabot: minden mindegy!

Kimondott hőse nincs ennek a drámának. Az események, a történés központjában az a végtelen vágyódás áll, mely a szereplők lelkét betölti valami uj, tisztább, boldogabb élet után; ez a vágyódás kerül összeütközésbe a világrenddel és bukik el. Ime a tragikum, mely époly mély és igaz, mintha valamelyik szereplő egyéni tragikuma volna. Bár a darab levegője speciálisan orosz és kisvárosi, tragikuma mégis minden idealista tragikuma, ki görcsösen szabadulni akar régi életéből és valami uj után vágyódik, de az apró események fojtó hurokká fonódnak nyaka körül és elbukik.

A „Három nővér" még a naturalizmus légkörében született, de messze kiemelkedik az egykoru, nagyrészt külsőleges, technikai eredőkre épitett naturalista drámák közül. Csehovnak ez a drámája Hauptmann „Takácsok"-jával és Gorkij „Éjjeli menedékhely"-évél együtt a „vágyakozás nyila" az uj dráma felé, mely — mint a legujabb német és francia drámairóknál (Hasenclever, Georg Kaiser, Toller) határozottan észlelhető — az individualista emberábrázolástól eltávolodva, mindinkább a kollektiv felfogás felé ivel. A náluk szereplő *egyének* már csak a tömegekben élő vágyak és érzések szimbólumai.

A Vigszinházat csak dicséret illetheti meg a darab páratlanul gondos szinrehozataláért. Varsányi, Gombaszögi és Makay alakitása több volt, mint játék: az eleven, véres életet adták. A férfiak közül Tanay, Hegedüs és Fenyvesi magaslottak ki; Szerémy Ferapont-ja feledhetetlen alakitás.

Gara László

ZENE

Kodály Zoltán szerzői matinéja. Korunk zenei életében mind gyakoribb az a törekvés, hogy a modern zene, elfordulva a leginkább „impresszionistának" nevezhető kifejezésmódtól, a népzenében keressen kiindulást uj, az előzőnél *egységesebb* művészet felé. Bartók és Kodály nemcsak tudatossá tették, de egyuttal be is teljesitették ezt a vágyódást.

Ebben rejlik az egész európai zenére kiható nagy fontosságuk.

Kodály művészetének legjellemzőbb vonása a belső elmélyülés. Témái egyáltalában nem csillogók, helyenként talán szürkék is (Ádám, hol vagy?), de mindig sokatmondók és különösen alkalmasak a szinte tudat alatti „finom remegések" kifejezésére. Harmoniái sokszor ujszerüek, de ujszerüségük soha a jóizlés rovására. (Rubato) Dalainak magyarossága belső értékekben jut kifejezésre és nem divatos külsőségekben. Kölcsey versére irt dala („Busan csörög"...) rendkivül érdekes, benne a legmodernebb felépitésmódot valami régi, szinte patinás szentimentalizmussal egyesiti.

Kósa György sok izléssel és átérzéssel interpretálta Kodály zongoradarabjait. Technikája azonban ezuttal nem volt oly fölényesen biztos, mint máskor. *Kálmán* Oszkár mostani szereplésével csak megerősitett bennünket véleményünkben, hogy legmuzikálisabb énekeseink egyike.

Gara László

KÜLFÖLD. — Hirek.

Két erőstehetségü festő Suzanne Valadon és Maurice Utrillo kollektiv kiállitása került az utóbbi hetekben az érdeklődés központjába Párisban. Meglepően erőteljes és uj stilusu képeik mindkét művész fejlett formakészségéről tesznek bizonyságot. Az őszi szalon-ban kiállitásra kerülő képeiket pedig egyenesen szenzációs művészi eseménynek várják.

KÖZLEMÉNYEK

* Csók Barnabás a világégés derekán, 1916. szeptemberében — mint kadét — esettel Zlocsownál Galiciában. Fiatalságának szent idejében, 21-ik életévében állt eléje merev ridegséggel a Sors, hogy útjában megállitsa. Mélyengondolkodó, különös érzésü poéta volt, finomhangulatu sorai közvetlen egyszerüségükben is művésziek, technikája már az érettség teljességében bontakozott ki. Szomoruságát, halálát megérezte, megjósolta. Irodalmi hagyatékában számos vers maradt hátra, melyekből néhányat bemutatónak leközöltünk. „A Hét" munkatársa volt már, mikor bevonult a világháborut küzdők glédájába, — de nem dolgozhatott tovább, mert a szörnyü felfordulás, az iszonyu világzaj, a vérpusztitó kardfelleg — sajnos — magával ragadta.

A kiadóhivatal közlése.

November hó végén jelenik meg kiadásunkban Pallay Annának a m. kir. Operaház első táncművésznőjének tánc-albuma, Timár Imre tiz eredeti rézkarcával. A művészi izléssel kiállitott albumra előjegyzéseket elfogadunk.

Beküldött közlemények: *Petőfi-dal-matiné* lesz november 19-én, vasárnap délelőtt a Vigadóban *Arany János, Hubay, Ábrányi, Tarnay, Lányi Viktor*, stbbi. szerzeményeiből. Fellépnek: *Basilides* Mária (Opera), *Bihari* Sándor (Városi sz.), *Cselényi* József (Városi sz.), *Halley Heller* Margit operaénekesnő, *Kiss* Ferenc (Nemzeti sz.), *Nagy* Izabella (Opera), *Szentmihályi* Tibor (Opera), *Váradi* Olga.

Kiadó és felelős szerkesztő:
SZÁRAZ JÁNOS.

Minden cikkért szerzője felel. — Válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. — Kéziratokat nem adunk vissza. — Megjelenik havonta.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V. ker., Csáky-utca 12. szám.
Telefon: 13—18.

Előfizetés:
Negyedévre ... ... K 200
Egyes szám ára... ... K 100

Thália müintézet r.-t. Felelős igazgató: Deutsch Géza, Budapest, V., Csáky-u. 12—14.

Uj Kultura
1922. I.

MDK

Timár Imre

Faust illusztrációk

Francia, spanyol köztárs. és magyar művészek kiáll. N.Szal. 1948. aug.

Time Line

Paul Illustration

Tímár Imre

grafikus

Paris (?)

Nemzeti Szalon

1948 aug.-sept.

kiáll.

Pozsonyi vasutasszövetség VI. 226

Timár Imre.
festőművész

1926. III. 25. MAGY

* **Magyar müvész sikere Párisban.** Párisban most nyilt meg a Galerie du Zodiaque helyiségében *Timár* Imre festőművész közel hatvan müből álló kollektiv kiállitása, amely már a megnyitó alkalmával magára vonta ugy a sajtó, mint a közönség figyelmét. Megerősiti azt a francia véleményt, hogy „a magyar piktorok nagyon komolyan, lelkiismeretesen festenek. Féltékeny szemmel kisérjük munkálkodásukat, mert, ugy látszik, magukhoz akarják ragadni a festészet diktátori pálcáját..." Ezt irja Thibold *Sison*, a *Le Temps* müvészi kritikusa. A kiállitást a Párisi Magyar Akadémia rendezte.

Magyarság, 1926. márc. 25.

Tímár Imre
Istörnüvén

„Függetlenek társasága" kiállítása – Párisban a Grand Palais-ban – egy üregamnyt ábrázoló vásznával és egy tengeri tájképpel szerepel.

Nemzeti Újság
1929 I. 23

Timár Imre
festőművész

„Függetlenek társasága" kiállítása – Párisban a Grand Palais-ban – az állandóan Párisban dé művész egy üreganorszt ábrázoló vásznával s egy tengeri tájképével szerepel.

Pesti Hirlap
1929. I. 23

Timár Imre.

Futőművész

A párisi Salon ezéri őszi tárlatán
három kompozíciója szerepel. (emlékez)

Magyarság, 1927. nov. 9.

Tinódi Gyula.

a Párisi Magyar Akadémia tagja.

Párisban, a „Grand Palais"-ban, az 1924. évi őszi tárlaton négy műve szerepel.

Magyarság. 1924. Nov. 9.

Timár Imre.

a Párisi Magyar Akadémia tagja.

Párisban, a „Grand Palais"-ban, az 1928. évi őrzi tárlaton négy képét állította ki.

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 9.

Tinár Imre.

Párisban, a Grand Palais-ban, az 1928. évi őszi Salon társlatán négy műve került kiállításra.

Ujság, 1928. Nov. 11.

Tímár Imre

Magyar Művészet, 1926

126.o.

kiállítások. / ~~fest 2.o.~~ /

Timár Imre

Az Ady-irodalom számon tartja a költő arcát megrajzoló, vagy megfestő művészeket, az egykori festőket: Baja Benedek, Timár Imre (stb).

Bodri Ferenc: A fiatal Szőnyi István Ady-illusztráció.
Új Irás, 1977. 12. 14. old.

Timár Imre

Ady illusztrációt készitett

Uj Irás 1977-12-14

Bodri F:A fiatal Szőnyi István Ady illusztrációi

Timár István

festőművész kiállitása, Komló, Május 1. Müv.Ház. - Ism: Mendöl Zsuzsa, Dunántúli Napló, 1968.dec.15. - Mecseki Bányász, 1968.nov.12.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.l.

17o.l.

Tímár István

Tikany 1968
tus 300 x 510 mm

Pécs és Baranya képző
művészeinek kiállítása

Tímár István

1. Üvegablak - test 1965
olaj 50x70

2. Badacsony 1968
tus 410x610

Pécs és Baranya képző
művészeinek kiállítása

Tímár István

1. Fürdőzők
vegyes technika 200×290

2. Műtermi csendélet 1965
olaj 60×70

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Tímár István

Párizsi kártetők, olaj 103×122
Place Blanche, olaj-pasztell 39×57

Dél-dunántúli Képzőművészek kiállítása
1970–71

Tímár István

Párizsi kártetők, olaj — rep.

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1970–71

Timár István

Párisi háztetők, ol. 103×122
Place Blanche, ol-p. 39×57

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Tímár István

Párizsi háztetől, olaj, repr.

Dél-dunántúli képrőmüvészek kiállítása
Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

1021

Spirálisan épül fel a rajzi nevelést képező anyag

Új módszer a rajzoktatásban

„A gyermek teljes értékű ember, ezért iskoláink ablakainak teljes szélességben ki kell tárulniok a valóságos élet követelményei előtt"

Ez az idézet a mottója annak a kétnapos pécsi tanácskozásnak, amelyet a Művelődésügyi Minisztérium rajzszakbizottsági ülés címen hívott össze nemrégiben. A meghívottak: a három tanárképző főiskola (Pécs, Szeged, Eger), a felsőfokú tanítóképző és az óvónőképző intézetek szakemberei, valamint a Képzőművészeti Főiskola és az Országos Pedagógiai Intézet tanszékvezetői.

A kétnapos tanácskozás már véget ért, pezsdítő hatása azonban még érezhető volt, amikor felkerestem a főiskola rajz-tanszékének vezetőjét és tanárait. A kétnapos tanácskozáson elhangzott sokrétű törekvés, amely végső fokon mégis a rajzpedagógia koordinálásához vezetett, ott élt közös beszélgetésünkben, néha a szakembereknek is új terminológiákkal.

*

Szokásosnak ható szakmai tanácskozásra gyűltek össze a rajzpedagógiai szakemberek, azzal a céllal, hogy az általános iskolai vizuális nevelés és az általános iskolai tanárképzés korszerűségének kérdéseit megvizsgálják. Nem véletlenül választották Pécset, hiszen a rajztanszék újraszervezése óta itt állandó kísérletek folytak. A főiskolai rajz oktatást évfolyamokra osztottságuknak megfelelően évek óta egy-egy tanár vezette és módja volt a rajzoktatási koncepció egészén belül megállapított részfeladatokat tudományos szinten elemezni és jó gyakorlattá tenni. A pécsi mellett a szegedi és egri főiskola is bemutatta rajzi sorozatokon keresztül ez irányú tevékenységét. Kibontakoztak a rajzpedagógia dialektikus összefüggései, a legalapvetőbb szakmai és szemléleti kérdésekben az óvodás kortól egészen a főiskolai tanulmányokig. Ebből adódik, hogy a Képzőművészeti Főiskola is — amely a gimnáziumok számára képez rajzi szakembereket — e fejlődési sorba szervesen beilleszkedik.

*

Az új módszer szerint a rajzi nevelést képző anyag nem lineárisan, hanem spirálisan épül fel. Ez elvi sarktétel, amely úgy értendő, hogy a feladatsorokat a gyermek tanulmányaiban nemegyszer előfordulóan és végleges lezárással, hanem többszörösen visszatérően és fokozatos minőségi követelménnyel építik fel.

Ha a régi és az új, korszerű vizuális nevelést nyújtó rajzpedagógia közötti alapvető különbséget akarjuk meghatározni, akkor azt mondhatjuk, hogy a régi módszer szerint adva volt a tanuló és a rajzolandó tárgy, kettőjük közé állt be a tanár, mint közvetítő közeg. Így csak a tanár közvetítése útján ismerhette meg a gyerek a tárgy vizuális jelenségeit.

Tímár István: Portré

Az új elképzelés szerint a rajzi probléma és a tanuló képez egy pedagógiai egységet, amelynek megszervezője a tanár, aki a tanuló egyéniségének kibontakozását segítve a belső összefüggéseket vizuálisan értelmezteti. Ezt a módszert több pécsi iskolában kikísérletezték az elmúlt évek folyamán és megállapították, hogy a tanulók aktivitása fokozódott, valamint az állandó gondolkodtatás és az egyéni alkotómunka önkéntes munkafegyelmet eredményezett.

Az eddigi rajzoktatás a tárgyak rajzolgatását jelentette és a gyermek rajzi fejlesztését a tárgyak megrajzolásának nehézségi foka szerint tanmenetekké merevítette. Ehelyett most újként jelentkezik az, hogy egy teljesen szigorú, a világ jelenségeit, közös összefüggéseit feltáró problémasor áll össze, melyet módszeres egységekben dolgoznak fel a gyerekekkel és amely sohasem merevedhet tanmenetté. Így létrejöhet a tanyag ruganyossága és pedagógiai nyitottsága.

A négy főiskola eredményeinek alapján alakítják ki a további munkát. Hamarosan a tanítóképzőknél is megindul a hasonló jellegű kísérletezés, hogy az alsótagozatú nevelők is hasonló képzést kapjanak és ezáltal a gyermekek rajzi oktatása egyenes ívelésű legyen.

*

Volt ennek a szakbizottsági ülésnek egy másik programpontja is, amelyről így nyilatkozott Platthy György:

— Megvitattuk „A magyar nép díszítőművészete" címmel írt főiskolai jegyzetet. A jegyzetvita során a népművészet oktatási keretei kibővülfek. Szükségesnek tartották, hogy a népművészet oktatásának jelentősége és szerepe tovább növekedjék a rajztanárképzés során. Megszavazta a bizottság a „Magyar nép díszítő művészete" című részt tárgynak népművészet című szaktárgyként való oktatását egy féléven keresztül, kollokviumi kötelezettséggel.

Megbízást kaptam a tankönyv megírására, amelyet 25 ív nagyságúnak terveztem, s így terjedelménél fogva lehetőséget ad gazdag dokumentációs anyag közlésére is.

klasszikusokat is, a könnyűt is. Kedvencem? Verdi Nabucco-jából a híres szabadság-kórus, aztán Bach orgonaművei, az irodalomban Hamingway. Ilyenkor feloldódok a feszültségből, ami kell is, mert volt már olyan műtétem, amikor szívmasszázzsal mentettem meg egy fiút. Mit mondjak még? Nemrég szereztem meg második szakomat. Baleseti sebész lettem, azaz traumatológus. Ritka szak, de nagy jövője van. Azt mondták az Országos Traumatológiai Intézetben, hogy az utóbbi években nem volt náluk női szakvizsgázó. Nem is csoda, kalapálni, vésni, fűrészelni kell, nem mindenki bírja erővel. Szóval maradjunk mégis abban: a sebészet nem kifejezetten női pálya.

Ujvonalú hőpalackok

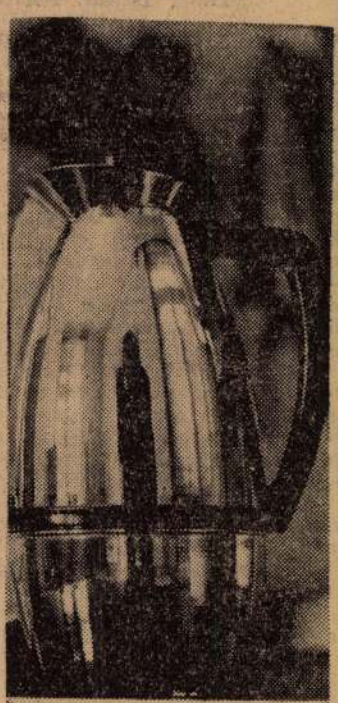

Az Üvegipari Országos Vállalat

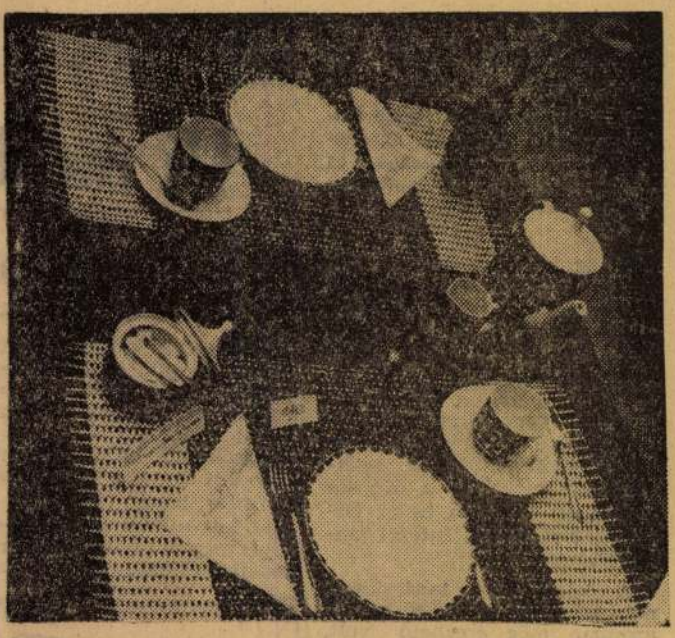

Edény, terítés

Az étkezés életünknek szükséges és fontos mozzanata, ezért nem közömbös, milyen környezetben, milyen körülmények között reggelizünk, ebédelünk, vacsorázunk.

Az ízléses terítés fokozza az étvágyat, s egyik szemmel látható jele kulturáltságunknak is.

Egy-egy háztartás asztali edénykészletét minden esetben a család létszámának, étkezési szokásainak megfelelően kell összeválogatni. Természetesen gondolni kell az esetenként nozzánk látogató vendégekre, barátokra, rokonokra is. Szerencsére az edénytervezők ma már azt is figyelembe veszik, hogy az edények kevés helyet foglaljanak, többféle célra legyenek felhasználhatók. Az is jó dolog, hogy nemcsak készletben, hanem darabonként is megvásárolhatók, összeválogathatók az étkezéshez szükséges edények, evőeszközök. A hazai választék bővítésére pedig külföldről, többek között az NDK-ból, az NSZK-ból, Csehszlovákiából, Bulgáriából és Koreából importált étkészletek, üveg- és porcelánedények, evőeszközök kaphatók a szaküzletekben.

Példaképpen egy képet mutatunk be az ízléses terítésre a nemrégiben nagy sikerrel zárult, a korszerű terítési bemutatóval egybekötött edénykiállításról: kékpettyes, babos, falusias hangulatot idéző teás (kávés) készlettel, tányérokkal, szőttes alátétekkel terített reggeli- vagy vacsoraasztal.

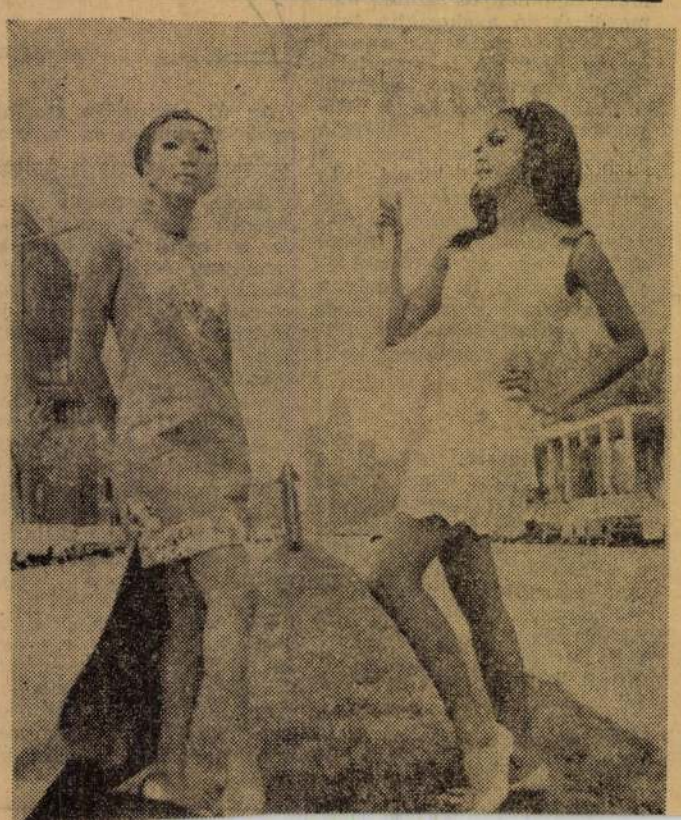

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁR

JELENKOR

A rozoga teherautó kifordult velük az országútra, és az útmenti fák rőtvörös lombja alatt megindult Siófok felé . . .

Timár István

1021

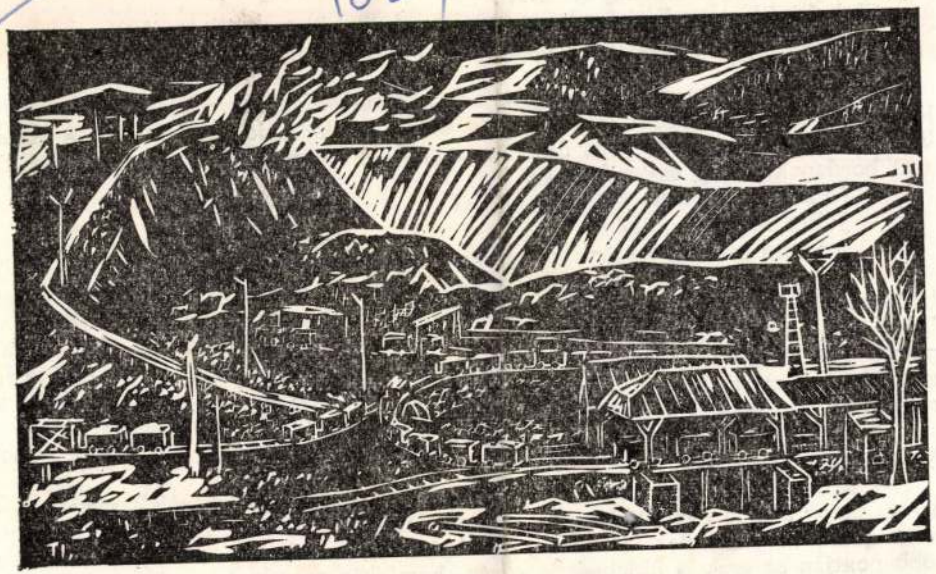

TIMÁR ISTVÁN rajza

kant: „Kilencvenhárom szorozva tizennyolccal." A
és először nyolccal szorozta meg, majd alája ír
Nyolcszázharminchét jött ki a gazdának. Elek el
molt. A helyes eredmény ezerhatszázhetvennégy
bizony becsapódott a tej árával, mivel a kilencver
bihez.

– Mit csinál, főhadnagy elvtárs?

Elek felpillantott. Fóti Jenő, az egység politi

– Mondja, Fóti, ismeri a magyar nép regul

– Micsodáit?

– Reguláit, júliusra . . . Na figyeljen: „Mária Magdolna napján, ha tiszta, jó; ha esős, ártalmas . . . Szent Jakab napja éjszaka, ha tiszta, jó, bőség lészen a kertekben, ha esős, változást szenved dió és mogyoró. A hangyák és güzük, ha nagy halmot hordanak, hideg esztendőt várj."

– Mikor van ez a Szent Jakab napja?

– Július huszonötödikén . . .

– Addigra már túl leszünk az egészen, főhadnagy elvtárs . . .

– Mindenesetre túl a Tiszán – mondta Elek és a kalendárium felett a fiatal biztosra meredt. Fóti arca megvonaglott. Szája szétnyílt, mintha mondani akarna valamit, majd némán összezárult. Komoly, merev arccal állt a főhadnagy előtt és hallgatott. Fóti mindössze tizenkilenc-húsz éves lehetett, de harmincháromnak igyekezett látszani, mivel Kun Béla is harminchárom volt. Rövid, laposra fésült hajat viselt, mint Kun Béla, s a cigarettát is úgy tartotta, mint a híres népbiztos.

– Látja, én már negyven vagyok – mondta Elek szarkasztikus, finom mosoly kíséretében.

– Mire gondol, főhadnagy elvtárs? Nem egészen értem – szólalt meg Fóti és a főhadnagy arcába bámult. Elek szája körül mosoly tétovázott. Szögletes, finom vonású arcán megremegtek a ráncok, szarkalábak, és árkokká mélyültek. Arcának több pontján az erek is kidagadtak, orrán, homlokán megemelve a bőrt, mint a kibuggyanni készülő láva. Túlerőltetés, szenvedés nyomait őrizte az arc. A visszér vastagságú erek a homlok íves megnövekedésénél a vörhenyes haj alá is behúzódtak.

1021

TÍMÁR ISTVÁN rajza

Az új munkakörrel, a lakáskereséssel kapcsol[illegible] elragadtak. Négy hónap telt el, szinte észrevétlen s ezenközben [illegible] vel, csinos, de nála néhány évvel idősebb kolléga asszonnyal. Aztán váratlanul belebotlott egy közö[illegible] Renáta férjhez ment. A címet megkereste a telefonk[illegible] mányozta, hogy odataláljon, mikor benyitott a szobá[illegible]

– No, – kérdezte, – megvetted a mozijegyet?

– A mozijegyet?... – kapta föl a fejét.

– Hát nem úgy volt?!... – félbeharapta a mondatot, fürkészőn pillantott a fiatalemberre:

– Mi bajod? Mitől borultál ki?

– Kérlek szépen, most tudtam meg, hogy Renáta, tudod... Oda kell mennem délután. Bocsáss meg.

– Jó, jó. De miért olyan sürgős? Ég a Renáta?

Önkénytelenül szaladt ki száján a hazugság:

– A szülei kértek, hogy látogassam meg. Földiek vagyunk. Muszáj.

Az asszony lenyelte a megjegyzéseit, kiment. Kornél vette kalapját, orkánját s lerohant a lépcsőn. Bár a lelkére kötötték, nem telefonozott. A mulasztás az ajtó előtt jutott eszébe. Ekkor már javában nyomta a csengőt.

Az ajtó hirtelen nyílott ki, egy férfi bámult rá, tátott szájjal, közönyösen, kerekre nyitott szemmel. Lusta fejmozdulattal kérdezte, mit akar.

– Tévedés – dadogta –, azt hittem.

– Kit keres?

Még dadogott valamit, Walter szó nélkül becsapta az ajtót.

Egy darabig tanácstalanul álldogált a ház közelében; az utcán a csúcsforgalom őrjöngése, fejében a szédület; még nem szokta meg. Később fölfedezte átellenben a padokat. Leült, a kaput nézte, az ütött-kopott, súlyos fakaput, félszárnya nyitva. Újságot vett, ürügyet az üldögélésre; forgatta, recsegtette, de nem olvasott s ha olykor közlékeny pártner osztotta meg vele a padot, szűkszavúan válaszolgatott, figyelt minden idegével.

Felpattant ültéből, az újságot a járdára ejtette, fél szemmel a kapura sandított, úgy kanalazta föl.

Balkezében a tokbazárt hegedű, jobb karja annak a férfinak a karjában, aki az előbb az orra előtt vágta be az ajtót – Renáta tűnt föl. A kapu egy másodpercre keretbe foglalta a párt.

A megálló felé tartottak, a várakozókkal egy magasságban megállottak. Élénk taglejtéseik arra mutattak, hogy vitáznak. Renáta jókedve odáig sugárzott, szinte tapintotta a mosolygását.

Aztán már csak a távolodó villamost látta s egy másodperccel később a zebrára csorduló piros fényt, mely útját állotta. Felszállott a következő kocsira, minden állomáson leugrott, hogy körülnézzen. Egy kapualjban fogta el a fiatalasszonyt:

– Renáta! Renáta!

– Óóóóó! – ámuldozott – hiszen te még hosszabb lettél, Kornél!

– De most nem érek rá – fűzte hozzá idegesen –, a tiszti házba megyünk koncertezni. Hanem utána... Várj meg utána...

Tímár István

„Vietnam" Repr.

Dunántúli Napló 1966. dec. 25. 8.

Timár István

szerepel az alábbi tárlatan

Kovaagh Ákos: Pécs és Baranya művészei
a Nemzeti galériában

Jelenkor 1969 VIII. s. 72 3 old.

Timár István

Szerepel a X. hagy. Kép mův. kiáh.
Kiáh.ításon

Kösnek Éva: A X. hagy. Kép mův. kiáh.

Jiszatáj 1965 XII n. 925 old.

Timár József

Timár István

Kolozsvári ötvös

1730

l.

Szádeczky-Iparfejl

II. 44. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Timár István
JELENKOR

1965
1021

Szomorúság habzik kikerics-pohárban,
merre jár a gólya tűzpiros csizmában?
Zöld vőlegénytáncát eljárta a nyárfa,
bukdácsol a nyárvég dérfehér halálba.

TIMÁR ISTVÁN: Könyöklő

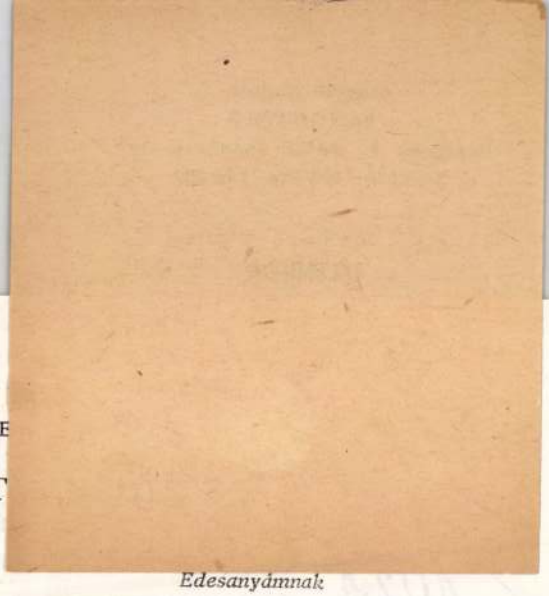

BE

A HET

Edesanyámnak

Mire megjön a hetvenedik év,
a láthatárra kosarát borítja,
a szemlobogást, a homlok ívét
hamuvá őrli, ronccsá nyomorítja.
Meszesen zörög, ferdül a gerinc,
a szem az eget s a földet vigyázza,
nem azt, ami a kettő közt pezseg,
mely az űzöttek, hívők, kortesek,
szerelmesek, kincs-kaparók világa.

Ha beköszönt a hetvenedik év,
már tudni kell, a játék mire volt jó,
hogy kik a gyűjtők és kik a herék,
hogy melyik álom drága, melyik olcsó.
Meg kell állni a kaptató felett,
ahonnan följebb már nem mutat a lábnyom,
csak a reménység, csak a képzelet
nyit rést az ismerős dolgok megett
a nemismert, határtalan határon.

Van még sok régről maradt nehezék,
levelek, érmek, szekrény-alja holmik.
Hol is készült e szakadt szélű kép?
Hol volt? Hol nem volt? Már egybemosódik.
Meny, vő, sógorok, unokák, gyerek . . .
Ki lakott a szomszédban harminchatban?
A távolodó sok por-szállta név,
mire megjön a hetvenedik év,
elvész a sűrűsödő alkonyatban.

És megfájdulnak lábak és kezek,
szúrások jelzik, vad hasogatások:
recseg már a kivénült gépezet,
küllő, motor, huzat mind gyenge, vásott.
Szeretet kéne, csönd, ízes ebéd,
szép szó, alvás, jó orvosság, – csak ennyi . . .
Lehullt a hó, lehült a régi hév.
Mire megjön a hetvenedik év,
ideje már örömben megpihenni.

1966 SZEP 1 81
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1021

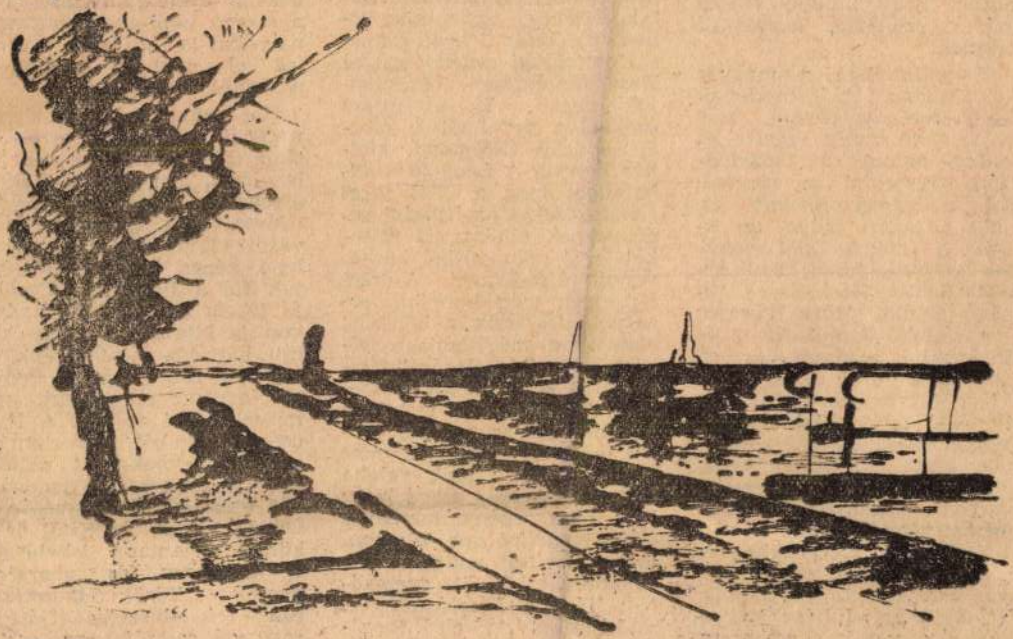

TIMÁR ISTVÁN: BALATONPART

nyokra, regényekre, amelyek sok más esztétikai gyönyörűség mellett azt is megadják, hogy különb emberekké, szülőkké, nevelőkké tesznek.

E tekintetben a magyar irodalomban tájékozódónak különösen szerencséje van. Sajátos, huszadik századi jelenség nálunk a tanárírótípus. Elsorolni se könnyű, még a legnagyobbakat is, akik a tanári pálya, az iskola, a katedra felől érkeztek az irodalomba. Tóth Árpád, Babits, Kosztolányi, Juhász Gyula, Móra Ferenc; s a reakció József Attilát és Radnótit is a tanári kenyérkeresettől ütötte el. Többüknél pedig nemcsak néhány életrajzi adatot jelent ez, hanem az élményszerzés forrásvidékét, művekben testetöltött valóságot, elbeszélésekben, regényekben megformált életdarabot.

Ezekhez a könyvekhez ér a kezem, amikor most a polcon keresgél: *Juhász Gyula: Orbán lelke.* Juhász tudvalevően nemcsak verseket írt, hanem egy megrázó kisregényt is, a maga szakolcai

[illegible] és gyerek kapcsolatának lélektani rezdüléseit, a nevelés pszichológiáját a leg hitelesebben alighanem *Babits Mihály* egyik könyvében, a *Timár Virgil fiá*ban s *Kosztolányi* regényében, az *Aranysárkány*ban ismerhetjük meg... De az ujjam ezeknél a neveknél is megáll: *Móricz Zsigmond, Molnár Ferenc.* A *Légy jó mindhalálig*ot meg a *Pál utcai fiúk*at, ezeket az ifjúsági regényeknek elkönyvelt írásokat is jó volna újból kézbevenni, újraolvasni. A régi élmények még bennünk rezegnek. De ezek a könyvek elsősorban mégiscsak a felnőtteknek íródtak ám! Nyilas Misi sorsa, a kis Nemecsek története nem mondana ugyanannyit vagy még többet a felnőtt olvasónak, mint a gyerekeknek, akik valaha voltunk?... Még egy könyv; igaz, nem regény, hanem az orvos-tanár-író apa folyamatosan készített adatfölvétele, „amatőrfilmje" öt gyerekéről: *Németh László* könyve, a *Lányaim.* Az első tanulmányt a fiatal házasember írja, az utolsók egyike ti-

[illegible] helyze
lésünk
nek,
nek i
a szer
nácsok
tes, o
a *Szü*

Ha
napiná
akar t
iskolár[illegible], gyerekekről ak[illegible]
élvezetes, könnyed, mégis ízléses, okos formában olvasni? Egy havonta megjelenő képes folyóiratra hívjuk föl a figyelmét. *Család és iskola* a címe. A standokon is kitűzik, bár egy kicsit hátrább, mint a Tükört vagy a Nők Lapját. Pedig aki egyszer megismeri, nehezen fordul el tőle. A legutóbbi számból jegyeztem ki ezeket a címeket: A szülők példája, Pöszeség, dadogás, A fiatalok dohányzásáról, Óvodába indulok. Kitől örökölte? Vietnami iskolások, A magányos és akaratos gyerek... *Török Sándor* (kitűnő író, élvezetes ifjúsági regények szerzője) szerkeszti.

T. T.

MDK

Timár István, IV.o.tan.

Cibulka ,áll. ált. iskola.

XXX 19. Tájkép.

Nagy. Ifj. Képzőm. Kiáll. /VIII/ Gyermekrajzok.
Növ. Képtár. 1949 aug.16. -szept. 16. Kat.

Timár István

Grafikáival

Szerepel a déldunántuli kép. műv.
III. kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: A déldunántuli
kép. műv. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

MDK

Timár István

Lámpás csendélet, o.

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének kiáll. Osijek 1966.

MDK

Timár István

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 ápr.14.

Tímár István

ötv. 1730

lásd

Szádeczky II. 44

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

a

8. sorsz. Műhelyi min

TIMÁR ISTVÁN festő
Mohács, 1937

1962-ben diplomázott az Iparművészeti Főiskola díszítőfestő-tanszakán, mesterei Szentiványi Lajos, Rákosi Zoltán és Z. Gács György voltak. Tanulmányuton Olasz- és Franciaországban, a Szovjetunióban és Jugoszláviában járt. 1963 óta kiállító művész, önálló anyaggal 1963-ban, 65-ben és 68-ban mutatkozott be Komlón. - Természetelvű, de a látványi jelenségeket konstruktiv formáikban, lényeges összetevőikben megragadó festő. Tematikailag főként az ipari táj, s a bányászélet jellegzetes problematikái foglalkoztatják, mig lirai vénáját csendéletei és portréi tükrözik.

Művészéletrajzok 19

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 — 12
JELENKOR

Timár István

nevében ünnepélyesen felszentelte. Ezekután Alfonso minden vagyonát szétosztotta a szegények között, magának mindössze földbirtokait, városi magánpalotáját s a comoi tó partján épült villáját tartotta meg, hogy ott a forró nyári napokon zavartalanul elmélkedhessék sorsa rendkívül érdekes változásán.

1021

TIMÁR ISTVÁN: Napraforgók

– Isten ments – válaszolja a titkár unalmas, fakó
széli sűrű rekkettyésben, a szél nekiütközve rögtön ir
Alighogy elhelyezkednek a bokrok mögötti enyhely
ve ellohol a rekettyés előtt. Lehetnek húszan, harminc
góbbak abból a folyamból, amely dél felé vette útját
mered, hosszú hajuk lobog a futás szelében s oly lel
mányzó halálos rémületében is tenyerét szája elé tartva,
– mondja – mily ostoba képetek van, amikor egyet
már a hátatok mögött vagyok!

– Ne félj, édes gazdám – mondja Flórián –, majd csak rájuk találsz egyszer.

– Hogy kavarják a port az én édes atyáim, s hogy erőlködnek, hogy utólérjenek – folytatja Ambrus jóízűen nevetve –, pedig már rég a hátuk mögé kerültem. Vajon meddig döngetik még vastag talpukkal az utat, s hol fognak megállni, jámbor birkaarcukat az ég felé fordítva?

A császári kormányzó feltápászkodik a bokrok mögött s meg-megbicsakló térdekkel folytatja útját Ticinum felé. Az erdők s virágok áramló illatai között egy-egy foszlány fokhagymaszagot is orrába fú a szél. – Mit kiáltoznak, titkár úr? – kérdi Timóttól.

– Azt kiáltozzák, hogy: Ambrus legyen a mi püspökünk! – feleli a titkár.

Az egész nagy síkság visszhangzik a kiáltozástól, s a messzi hegyekről, az Alpok sziklafokairól s az Appeninek erdőborította csúcsairól is csak a jókedvűen fickándozó atyák kedves bőgése hallatszik; Ambrus legyen a mi püspökünk! A nép nagy árvaságában s édes együgyűségében, mint gyerek az anyai emlőt, szájába vette az édes kiáltást s addig fogja szopogatni, amíg éhe-szomja nem csillapíttatik s Ambrust fel nem ülteti püspöki trónusára.

Egy második üldöző csoport lába dobbanása hallatszik a három vándor mögött, kik egy újabb rekettyés árnyékába rejtőznek. – Ambrus legyen a mi püspökünk! – kiáltják ezek is vérben forgó szemekkel s öklüket rázva, melyeknek meghosszabbodó árnyékai le-lesújtanak a bokor mögött guggoló császári kormányzóra. Az ágak meg-megreccsennek, szél kerekedik. – Ó, atyáim, nem vagyok rá méltó! – kiáltja Ambrus, óvatosságból kissé lehalkítva édesen zengő, dallamos hangját, s mindenesetre megvárva, hogy a üldöző polgárok füle kellő távolságra kerüljön szájától. – Ó, atyáim, nem vagyok én arra méltó, hogy megbocsássak nektek s feloldozzalak benneteket, aki magamnak sem tudok megkegyelmezni – kiáltja újfent, gyönge ökleivel mellét döngetve. – Engedjetek vissza kormányzói székemre, ahol emberi értelmem és belátásom szerint igazságot tudok szolgáltatni nektek s közben magam sem járok rosszul. Kicsiny és gyönge vagyok én ahhoz, hogy megmásszam a kegyelem trónusát.

– Ne féljem, uram – mondja Timót alázatosan – nem fogja magát elveszteni, még ha nagylelkűségében végül engedni találna is a nép óhajának.

A császári kormányzó megrökönyödötten feléje fordul. – Hogy érti ezt? – kérdi kurtán.

– Sok dolga lesz, uram – mondja Timót.

– Magammal? – kérdi Ambrus.

– Ezután is szüksége lesz nagy erélyére, eszére s rendkívüli tapintatára, uram – mondja a titkár –, hogy kielégíthesse igazságszomját s elüldözhesse s megsemmisíthesse az ariánusokat.

– Az ariánusokat, titkár úr? – kérdi a császári kormányzó. – Mért épp az ariánusokat?

– Vagy a katolikusokat, uram – válaszolja Timót. – Amelyikűket igazságszomja majd kiszemel erre a szerepre.

A császári kormányzó hosszú, gótikus fejét leszegve egy ideig hallgatagon rója a holdsütötte, széles országutat, mely egyenesen Ticinum felé tart. – Ide hallgasson, titkár úr – mondja, hirtelen megállva. – Kormányzói székemen ülve, ezideig mind a két fülemmel ön felé fordultam s hajlamos voltam arra, hogy egyik-másik tanácsát megfogadjam, s ennek nem is láttam kárát. De attól tartok, ha a nép jámbor óhaja teljesül, a véleményét csak azért fogom meghallgatni, hogy megerősítsem magam ellentétes véleményemben.

– Ezek szerint akkor is szüksége lesz rám, uram, – mondja a titkár unalmas hangján, s térdet hajtva megcsókolja a császári kormányzó kezét.

Ambrus bátor szívvel rendületlenül továbbmenetelt. Az országút azonban isteni csodatétel folytán az éjszaka leple alatt titokban visszafordult Milánó felé, nagy ármányosan még sokáig kanyargott, mintha emberektől rendelt eredeti célját követné, ám mire felvirradt, a mit sem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1969 MÁR

Timár István
1021

TIMÁR ISTVÁN rajza

és alkalmazni a parancs szerinti formát
tozatos, sokszerű munkájára lesz majd
nagy kristálynak a sokféle ragyogását. I
ságot; ez a nemzet – miután megszaba
tudja korszerűvé formálni önmagát.

A MAGYAR KOMMUN

A magyar kommün sokoldalúan szervezett és harciasan működő államhatalom volt, mely a proletár és paraszt Vörös Hadseregben fegyveres erővel is rendelkezett. Ez a tervszerű működés két fővonalon haladt: a régi tőkés-burzsoá társadalom lerombolása, más irányban a szocialista társadalom fölépítése. Az előbbit bizonyos irgalmatlansággal, az utóbbit nemes tűzzel, komoly elszántsággal végezte. Nem volt és nem lehetett ez valamely sima kormányzás, hiszen a múltat lerombolni annyi volt, mint emberekbe ütközni, akikben nemcsak mint passzív, de mint cselekvő ellenállás is élt még régi osztályerejük konok beidegzettsége, hiszen a kommün olyan hatalmakat tett semmivé, mint a bank, a világi és egyházi nagybirtok. Az új társadalmat, az új embervilágot építő munkát természetesen zavarta a régi magyar világ jelenléte, mely történelem-filozófiailag önmagát sokszorosan túlélt, haldokló valaminek számított, de melynek még jelenlevő emberi energiáit lépten-nyomon vissza kellett szorítani. Ez régi intézmények megszüntetését, átszervezését, régi emberek visszaszorításának állandó munkáját jelentette. Ezt a visszaszorítást állandóan kísérte a tudat, hogy ezek az emberek, ezek az idegzetek nem adják meg egyszerűen magukat, de ellenállásra és támadásra is szervezkednek és ezzel a szervezkedéssel kinyúlnak azokhoz a győztes hatalmakhoz, melyek fegyverek és hadseregek gyűrűjével zárják körül hazánkat. Sokoldalú mechanizmussá épül ki ez az ellenállás az országon belül és az országon kívül is. Szüntelenül jelen volt a fenyegető pillanat, ami-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
udapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Timár István
1966 DEC 25

1021

TIMÁR ISTVÁN: VIETNAM

...t éve

a gimnazisták számát. A jövőre induló új első osztályokból Pécsett húsz a gimnáziumi és huszonöt a technikumi, illetve szakközépiskolai, a megyében pedig ötvennyolc — negyvenkettő az arány. Ez a tendencia teljes mértékben megegyezik a népgazdaság szükségleteivel középiskolai és szakképzettség vonatkozásában.

A gimnázium ezután mint a továbbtanulásra elsősorban felkészítő intézmény szolgálja a felsőfokú szakemberképzést. A reform első éveiben a gyakorlati foglalkozás tantárgy bevezetésekor bizonyos szakmai előképzést próbáltak megvalósítani. Rövidesen bebizonyosodott, hogy ennek nincsenek meg a feltételei. A munkáranevelés természetesen továbbra is cél maradt, ahol rendelkeznek korszerű műhellyel és oktatókkal, ott 5+1 keretében, legtöbb helyen azonban áttértek a heti két órás politechnikai foglalkozásra. Az első és második osztályokban már a reformtanterv és könyvek alapján oktatnak, két esztendőre tehető az az idő, amíg mind a négy osztályban bevezetik. A korszerűség irányába hat az is, hogy a sok tantárgyból úgynevezett tagozatos osztályokat létesítettek, ezekből az utóbbi években már mind több a természettudományos tanulócsoport.

Ezzéki Frigyes:

Karácsonyfa díszek

1. ÓRÁK

Az órák lábakon szaladnak
ketyegnek szüntelen ha kell ha nem
kemény tokokba zárt szerkezetek
tik-tak-kip-kop-tik-kop-kip-tak
egyik siet másik meg elmarad
kopik széthull örökre néma lesz
az órák lábakon szaladnak
ülök s az órák táncát kémlelem.

2. VÖRÖS FENYŐK

A fán ezernyi díszt
pihés kis angyalok
repesnek láthatatlanul
a gyanta illatában
ringunk a béke látszatában
e röpke órák tákolt tutaján
de másutt vér folyik
s vörös fenyőkön feketén fityeg a gyász.

3. FENYŐFA-FÉNYEK

Szikrák sziszegnek
színes kis fények villanásait
rejtik maguk közé az ágak
a vattahó telet[illegible]rázsol
s a vallató rossz gondolatokat
— ahogy fenyő a fényeket —
a kályha jó melege rejti el
szikrák sziszegnek

Tímár István

Komló c. linósorozata (ens.)
szerepel a Baranya megyei
művészet) tanácskőztársasági
kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: Képzőművészeti
kiállítások az évfordulós jegyében

Dunántúli Napló 1969 III. 30

Tímár István 1921

Pénteken délután nyitották meg Komlón a Május 1. Művelődési Házban Tímár István festőművész kiállítását. A kiállított anyagból mutatunk be olvasóinknak Vitorlák című alkotást.

— **Kiállítás.** R. Fürtös Ilona gobelinművész és Bocz Gyula szobrászművész műveit mutatják be november 14-én, csütörtökön este 7 órakor a Pécsi József Attila Művelődési Ház Meszes, Korvin Ottó u. 20. sz alatti otthonában. Bevezetőt mond Galambosi László költő.

ílatában

latlanul

csendháborítókat

dák nyári tatarozási ideje?

Inkább arra gondolunk, hogy a létesítendő újmecsekaljai rendelőintézet révén felszabaduló egészségügyi létesítményeket ne alakítsák vissza lakássá, hanem adják át óvodáknak. Hiszen a gond lényege egyébként is abban van, hogy a lakásokhoz viszonyítva kevés a középület, így az óvoda is.

— Zajosak a pécsi utcák, sok a táskarádió — panaszolja Kiss Dénes főmérnök. — Ugyanakkor jogszabály teszi lehetővé, hogy aki lakott területen

az 1971-re tervezett újmecsek aljai mozi költségvetését, így összesen mintegy 20 mi lió forintért létesítünk ott eg rendkívül korszerű, 70 mill méteres film vetítésére is al kalmas filmszínházat. A má sik: a Park mozi tetőzete fá ból van, szavatossági ideje le járt, ezért tűzvédelmi okol miatt le kell bontanunk. Így most már úgy alakítjuk át hogy ebben a moziban is le hessen az említett filmet vetí teni, méghozzá előreláthatólag már 1969-ben. Egyébként Pes ten is csak egy ilyen filmszín ház van, s most alakítanak át őtöt.

Földessy Dénes

1968 NOV 13

Dunántúli Napló

Tímár István

A K.M.P. megalakulására és a Magy. Tanácsköztársaság 50. évford. alkalmából meghirdetett pályázat sa rénvételi díjat reprom. kapott (28 répromüvén 31 cród, 7 rencí) 120.000 lit. öméren a rénvételi díj.

Dunántúli Napló, 968. jun. 30. — Jubileumi művészeti pályázat. —

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Tímár István

Gyöfelmes

Az Sparmüvészeti főiskola és nehány Budapesten eltöltött év után hiárom éve visszatért Komlóva a Művész

Tolgyessi János: Tímár István grafikai kiállítása

Műészet, 1969. julius – 46 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Tímár István
grafikus

Komlón a Városi Tanács
épületét díszíti szecco ja.

Földeáki János: Tímár István grafikai kiállítása
Művészet, 1969. július - 46 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Timár István
grafikus

M.D.K.

A hombói Kun Béla gimnázium számára hiszitett seccot és Kun Béla archipét is megfestette a művész.

Tolopossi, János: Timár István grafikai kiállítása
Hűvesszet, 1969. julius - 4 6 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tímár István
Grafikus

M.D.Y.

Dekorativ szinvárlatainak a „Tenger" címet adta. Homéro valtozó arcát, egy-egy utcarisztelet nehány kinometszelen fogalmaz meg.

Tölgyesi János: Tímár István grafikai kiállítása
Művészet, 1969. julius – 46 lap.

M.D.L.

Timár István
Grafikus

Torsben maradt csak az a pályázat, amelyet 1965-ben kiírdettek Dunaújvárosba kerülő üvegablakra, és amelyet Timár István nyert meg.

Tölgyesi János: Timár István grafikai kiállítása, Művészet, 1969. július – 16 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M. Dl.

Tímár István
Grafikus

Megkísérli vásznain, grafikáiban, fresko és imagabeakterven visszaadni azt az élményt, amit a formálódó ipari-táj jelent korunk festője számára.

Tölgyesi János: Tímár István grafikai kiállítása
Művészet, 1969. julius – 46 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K

Timár István
grafikus

Komlóu a Május 1 Művelődési
házban rendezett kiállitásán
Grafikáit alkotta ki, valamint
tusrajz rorozatát.

Tilgyesi János: Timár István grafikai kiállitása
Művészet, 1969. julius – 46 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tímár István
... a természetre nyitja festői kégi-
zelete ablakát...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya
művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.
725. l.

Tímár István

Tél Komlón repr. litó

Dél-dunántúli Képzőművészeti
Kiállítása 1968 1969

Timár István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1970 SEP 2

1021

DUNANT

Párizsi élménybeszámoló – festményekben

Párizsi vázlat — Timár István munkája

A Művészet című folyóirat tavaly egy grafikai kiállítás alkalmával mutatta be Timár István festőművészt akinek Komló a szűkebb pátriája. Helyénvaló volt az a megállapítás: a közönség szeretettel befogadta a város szülöttét, gazdag munkájával, modern alkotásaival máris sikert aratott.

Timár István egy év múltán ismét bemutatóra készül. September 5-én, a bányásznapi kulturális események kapcsán kiállítás nyílik a Május 1. Művelődési Házban. A rendezést, illetve a védnökséget a helyi művelődési központ és a városi tanács művelődési osztálya vállalta. Megnyitót Rácz Sándor osztályvezető mond szombaton délelőtt 11 órakor.

Ez a 35 képből álló összeállítás a fiatal művész párizsi útiélményét adja vissza.

Felavatták Ho Si Minh szobrát

Kedd délután Budapesten, a XI. kerületi Hanoi-parkban nagygyűlést rendezett az MSZMP Központi Bizottsága és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa a Vietnami Demokratikus Köztársaság megalakulásának 25. évfordulója tiszteletére. Ebből az alkalomból ünnepélyesen felavatták Ho Si Minh-nek, a VDK elhunyt elnökének mellszobrát, Farkas Aladár szobrászművész alkotását.

Dönté a köztisztasá

Már többször szót emeltünk lapunkban Pécs rossz köztisztasági helyzete miatt. A Népi Ellenőrzési Bizottság meg mások vizsgálataira alapozva is megírtuk, hogy a vállalat gépparkja hiányos és elavult, s a vállalat vezetésének színvonala sem megfelelő. Erre a régóta visszatérő témára, a lakosság ismétlődő panaszaira gondolva nem tudjuk eléggé méltányolni azt a tényt, hogy a Városi Tanács V. B. olyan döntéseket hozott a közelmúltban, amelyek avval a reménnyekkel kecsegtetnek, hogy

ehetőségeket! (1.)

vasárnap is tartsanak nyitva üzletek

bolcsi boltokba érne, már le-
húzzák a redőnyöket, vagy

ky Sándorné, aki a Szala
András utca 18-ban lakik

Tímár István

Szerepelt a dél-dunántúli képiőművészek

tárlatán.

Dunántúli Napló 1967. jul. 23

MDK

Timár István

Csendélet, o.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

Tímár István

Rue Pigall gouache 42x61

II. Országos Akvarell Biennálé
1970. Eger

Timár István MDK

„A cirkus Komlón" (repr)

Napló, 1966. júl 10. 9. lap

Tímár István

MDK

„Balatonpart"

Napló, 1966. sept. 18. 9. lap

Timár István

...ott, ércrzük az átmenetet az ember és természet között Bérces Gábornál, D. Szabó Margitnál, Kis Lajosnál, Horváth Olivérnél, Plattky Györgynél, Timár Istvánnál...

Kocsoph Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XIII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug., 725. l.

Timár István (Timár Móka István) MDK

festő

A szászvári fószerencsét Kultúrotthonban nyílt meg kiállítása

– Hírek –

Napló, 1965. aug. 13. 2. lap

Tímár István

MDK

„Kárah" (repr.)

Napló, 1966. ápr. 24. 9. lap

Tímár István

MDK

„Kuporgó alkat"

Napló, 1966. máj. 29. 10. cap

Timár Gyula

„Portré" Repr.

Dunántúli Napló 1968 IV. 7.

Timár István

„Táj" Repo.

Dunántúli Napló 1968 VII. 14. 7.

Tímár István

1. Tél Komlón	lino	28×45
2. Műteremsarok	lino	25×16

Dél-dunántúli Képzőművészek

Kiállítása 1968. 1969

Tímás István
jelő
Komlón dolgozik

Demintáli Napló: 1967. jul. 23.
Csepei kiállítás

Tisztelt István

Emlékére

Baranyai Mecénás
Magyar Nemzet Brest
1970. jún. 19.

Tímár István

Résztvesz a kiállításon

Fonkos András: A második országos akvarell-bienmálé
Népújság, Eger 1970. jún. 14. 4. l.

TIMÁR ISTVÁN

FESTŐ. KIÁLLITÁSA NYILT KOMLÓN, A MŰVELŐDÉSI HÁZBAN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

Timár István

Festő. Ikárom ~~[illegible]~~ képe

Jelenkor 1965 12 sz. 1092, 1100, 1130 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TIMÁR ISTVÁN

MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZ

1971 OKT 10.

PÁRIZSI KÉPKIÁLLÍTÁS

1021

Kossuth-bánya KISZ-bizottsága rendezésében kiállítás nyílt a vállalat legnagyobb üzemének kultúrtermében. Október 8-án tartották az ünnepélyes megnyitót. Kovács János, Kossuth-bánya pártbizottságának titkára méltatta Timár István festőművész munkásságát, a Párizsban szerzett élménye alapján készített képek maradandóságát. A tárlat október 18-ig lesz nyitva.

rulbelul 25 százalékkal emelkedtek. Ha ezt összevetjük a bérek emelkedésével, megállapíthatjuk, hogy a teljesítményemelkedés és a bérek emelkedése nincs egyenes arányban. A 2—3 százalékos hé-

1960 ?
1021 Tímár
Gál

Pentti Haanpää

Pussinen anyó

Pentti Haanpää az új finn próza legerőteljesebb egyénisége Toivo Pekkanen és Väino Linna mellett. Parasztszülők gyermeke volt. Szülőfalujában élt, ott írta remek, rövid elbeszéléseit és regényeit a zsellérek és béresek életéről. Elbeszéléseinek hősei is egyszerű emberek: földművesek, útépítő munkások, munkanélküli vándorok, a finn nép nehéz küzdelmekben edzett, életerős fiai, leányai. 1935-ben bekövetkezett halálával pótolhatatlan veszteség érte a finn irodalmat, amelynek új műfajt teremtett, a „juttu"-t: Voltaképpen beszélgetés, csevegés, kis történet, rövid história.

A falu végén lakik korhadt fakunyhóban, amely akár emberi fészeknek is nevezhető. Körös-körül mocsár és láp és sarjadó erdő. Szigorú, zord tekintetű táj: többnyire ilyen a szegény ember lakóhelyének környéke Finnországban. Pussina anyó már java korabeli asszony, szikár termetű kunyhólakó, akinek arcára az idő felírta, amit felírt. Szája járása is olyan, hogy kiművelt ízlésű ember meghökkenne hallatára. De hát a faragatlan szóhasználat az égetnivaló kölyök koponyájának szét-hasításáról nem olyasfajta fenyegetés, amelyet a szó igazi értelmében komolyan kellene venni.

Ő már olyan, amilyen, hajlott korú asszony, a legtiszteletreméltóbb emberi teremtmények közül való itt ezen a földön. Mindenekelőtt: ez a szigorú és fukar föld az ő jóvoltából bugyogtatta ki a Pussinenek sokaságát. Zsendülő ifjúkorának legnagyobb részében állapotosan járt-kelt, szétvetett lábbal, ígéretesen gömbölyű hassal. Élete virágzó éveit elárasztotta a gyerekbőgés és sivítás, a csecsemők ringatása, szennyes pelenkák mosása. És azután idővel megtelt a föld Pussinenek sokaságával, azzal a jólismert nemzetséggel, amelynek csattogó fejszéje és sivító fűrésze visszhangot vert Finnország erdeiben. Ugyanaz a nemzetség ez, amelynek sarjadékai eljutottak a dübörgő füstös gyárakba is...

Széles és hatalmas a Pussinenek nemzetsége. És ez az öregasszony fontos személyiség volt a nemzetség gyarapításában. Több mint egy tucat Pussinen bizony nem kis eredmény a maga helyén, hát még ha meggondoljuk, hogy ezek legnagyobbrészt férfiak, egészségesek és életrevalók — egészen az anyjuk. És hát persze, az apjukra is hajaznak, Pussinen apóra, hiszen az ő fejszéje és fűrésze, kapája és ásója erejével növekedett és izmosodott a Pussinenek serege. De bizony asszony is kell ehhez, még pedig asszony a javából. A Pussinenek neveléséhez sok fazék kását kellett megfőzni és olyanféle tüzelővel, az erdőben nagysietve összekapkodott gallyakkal. És korhadt rönkökkel, amelyekről el lehetne még mondani egyet s mást, amikor a fa nem akart meggyulladni, mert hát a tűzhely befelé fújta a füstöt, míg végre aztán a rárakott gally ropogni kezdett. Megfőtt bizony ott jó sok krumpli, mert szája van mindegyik Pussinennek, ahová benyomakodik az ennivaló, ha meg nem eszik, olyan harsány hang tör elő belőle, hogy megtelik vele az egész világ. Hányszor ragadta meg ez a ráncos kéz a kávéskanna fogóját — az egyetlen tárgyat, amelynek ebben a kunyhóban fényűzés-szaga volt!

Az udvar sarkában volt az istálló: komor, sötét luk, dohos, mint a barlang — benne girhes tehén kérődzött és valami bárányféle jószág bégetett bágyadt hangon. Ezeket is etetni és gondozni kellett, mivel ezek az állatok csepegtették a tejet a kis Pussinenek bögréjébe. Az anyó még köpült is hébe-hóba, ahogy az már valamirevaló háziasszonyhoz illik, igaz, hogy csak mogyorónyi vajat, a szegény ember fehér vaját, sóval jó erősen megfűszerezett írós vajat. Azután akadt még ráérő ideje szöszt gerebenezni, meg fonni is: taposta a rokkát, ölében a legifjabb Pussinennel, aki nekikeseredve szívta-rágta anyja csecsét. Azután stoppolt és foltozott az anyó, kiváltképp az urára, később pedig a mindinkább növekvő Pussinenekre, akik aztán sorra benyomultak Finnország zord téli erdeibe. Az apró csemetéken rongyokban lógott az ing meg a nadrág, mégsem fáztak meg soha: villámgyorsan futottak a dolguk után.

És hát, persze, mosott is Pussinen anyó, szünetszakadatlan, pelenkákat és mindenféle más ruhadarabot. Locsogott a víz, förcsögtek a ruharongyok a markában, amely durva volt és repedezett. Volt mindig munka rogyásig: a Pussinenek nemzetsége olyan fajta, amely sok-sok verítéket választ ki. És

Tímár István: Anya

aztán felmosta a kunyhó padlóját, a nyűtt gerendákat, amelyekről úgy dülledtek ki a görcsök, mint otromba békaszemek. Mert akárhogyan alakult is közben-közben az élet, Pussinen anyó sohasem veszítette el azt a hitét, hogy mégiscsak több a víz, mint a piszok...

Dolgozgatott ő a kunyhón kívül is, a szabad ég alatt, füvet kaszált, szénát gereblyélt, lombos ágat tördelt, kapálta a krumplit, sarlóval vágta az árpát a kis darabka földön, amely bizony akkora volt csak, hogy kötényével leteríthette volna az egészet. És azután nekivágott rőzsét szedni és rohant vissza a kunyhóba, ahol sivalkodtak a kis Pussinenek...

És a sok lótás-futás még ezzel sem ért véget. Szakított időt arra is, hogy a szomszédoknak segítsen, egy kis ezért, azért. Mert a kicsinyek szája örökösen tátogott, mint az éhes verébfiókák csőre. Pussinen anyó eljárogatott dolgozni a környék gazdáinak szántóföldjére, mosta a gazdagabbak szennyesét, gyapjút gerebenezett, bogyót szedett és fűzfaháncsot tépdesett.

Amint ott sürgött-forgott, hajlongott a fürge, féktelen és nyelves anyóka a friss füzesben, keresve sem találhatott volna senki nálánál nagyszerűbb emberi lényt a föld kerekén. Kettétörte a fűzfát és erejét megfeszítve, körmével húzta le a törzstől elváló háncsot, mintha csak valami elejtett vad bőrét nyúzná. Fehéren villogtak a nyúzott bokrok és a kis taknyos rosszcsont Pussinenek is ott lábatlankodtak anyjuk körül, mintha segíteni akarnának neki. Anyjuk meg egyre csak tépkedte a fahéncsot és szidta a mihaszna porontyokat, mint a bokrot. A kunyhóban a legkisebbek és legnyűgösebbek alig várták, mikor bukkan már elő anyjuk a zsenge füzesből. És amikor végre megérkezett és ledobta hátáról a fahéncsköteget, tűz fölé akasztotta a vizesvödröt és szoptatni kezdett. Ilyen asszony volt ő az idő tájt, hogy öröm volt nézni. A betegségnek nem sok dolga akadt az ő háza táján.

A nyarakat mezítláb töltötte, még fagyos földön is így járt, mert a talpán úgy megvastagodott a bőr, hogy a tímár cserzőkádjából sem igen került ki keményebb talpbőr. Az őszi jégen is mezítláb lépkedett, kezében kimustrált fejsze, ezzel ütögette agyon a menyhalakat, hogy hallevest főzhessen a Pussineneknek...

Ilyen anya volt az anyó. És a szája is járt, csaknem szakadatlan. Erőteljes, kifejező finn nyelvétől visszhangzott a ház tája és a szüntelen gyereksikongatás és munka közepette hányszor csendült fel vidám nevetése, a finn szegénységnek ez a kedves fűszere!

Mondhatják egyesek, hogy az ő keze-munkája, sütése, főzése, mosása, foltozása mind, mind olyan természetű munka, ami széthull és elenyészik. Hiszen a körme tépte fahéncsok is már rég elrothadtak a tímár cserzőkádjában — és mezítelen talpán, melyet a szegénység cserzett vastagra s keményre, most is ugyanúgy kell lótni-futnia mint azelőtt. De másfél tucat Pussinen mégiscsak másfél tucat. És élnek.

Sok férfias fejszecsapás mennydörög le a szálfákra Finnország határtalan erdeiben.

Finn eredetiből fordította

Képes Géza

Mátyás király juhásza

Bemutató a gyermekszínházban

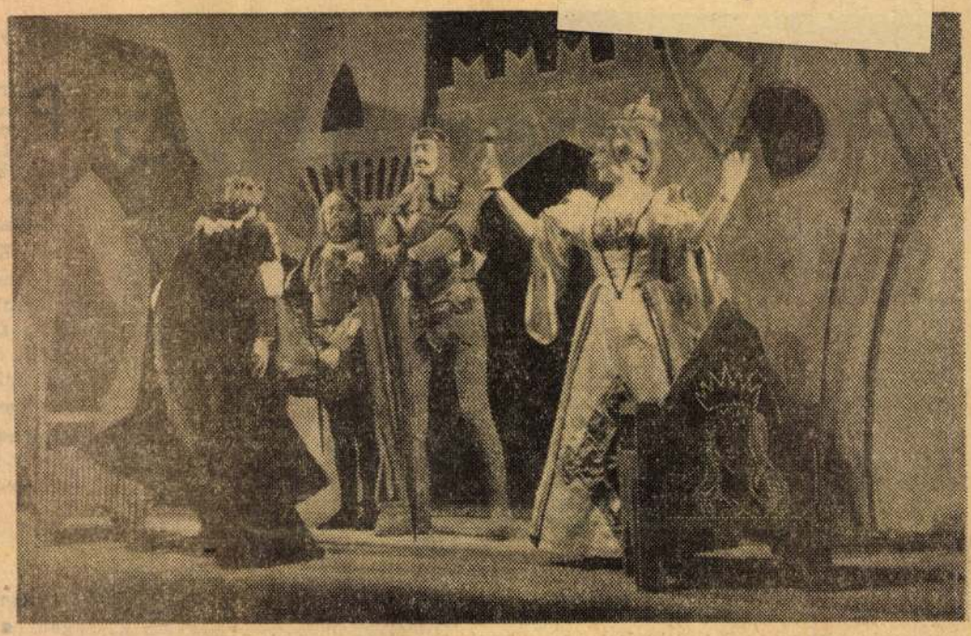

Mátyás király emberei Burkus király palotájában

Szóljanak a kürtök,
szólítsák a népet,
Lássanak vigalmat itten,
csodaszépet!
Írják krónikába
nevét a juhásznak,
Hadd szálljon a híre
szép diadalmának!

— Mátyás király e szavaival ér véget a játék a Gyermekszínház előadásán, hogy aztán felcsendüljön a taps, a szereplők ünneplése. A pécsi gyerekeknek ugyanis nincs szerencséjük Copperfield Dáviddal: minthogy vasárnaponként a televízió képernyőjén látható kalandos élettörténete, a Gyermekszínház színpadán a várt Dickens-hős helyett Mátyás király juhásza lépett a színházbajáró legfiatalabb korosztálybeliek elé. A bemutató sikerének tanúsága szerint őt is szeretettel fogadták.

Jékely Zoltán verses mesejátéka eredetileg is a gyermekek számára íródott. Az aranyszőrű bárány naivságában is bájos története pereg le a nézők előtt. A Burkus király — *„Hordó hasán rezeg a háj, / Szeme duzzadt, órra veres, / Bizonyos, hogy nagy részeges"* és leánya Kunigunda Mátyás király udvarába látogat. A szépséges Kunigunda — *„Rajta cifra útibunda / Gyémánt szikrázik a sarkán! / Inkább tündér, mint boszorkány"* — megkívánja Beatrice híres, aranygyapjat adó bárányát. Felkeresik hát szállásán a bárányt őrző juhászt. A Burkus király biztatja leányát: *„Vedd le a lábáról, csavard el a fejét, / Bolondítsd meg, törd meg híres becsületét!"* Azonban mialatt a bográcsban megfő a vacsora, épp az ellenkezője történik. A juhász ugyanis megtanítja a királylányt kovával tüzet patüntani: *„Ha elsőre nem gyúl, meggyúl másodikra"* — oktatja. Kunigunda pedig kénytelen apjának bevallani: *„Apám a szívemet gyújtá meg a szikra!"* De még Kunigunda szerelme sem ingatja meg hűségében a juhászt, így csak ármány útján sikerül a Burkus királynak megszereznie a bárányt. Végül azonban Kunigundát is meghatja a juhász helytállása: visszaadja a bárányt és vele együtt a legény becsületét is, mely elnyeri méltó jutalmát.

Népmesei ihletésű e történet, talán kissé naivabb a Gyermekszínházban eddig látott daraboknál. Persze itt nem a felnőtt kritikai szemlélete az irányadó, hanem azok tetszése, igénye, értelmi és érzelmi foka, akiknek szól. Elsősorban a 6—12 évesek figyelmét köti le a cselekmény bonyolódása, a látványosság, a bőven adagolt humor, a jellemek kristálytiszta egyszerűsége és a nyilvánvaló tanulság. A nagyobbak minden bizonnyal a versek költőiségét, valamint a tolmácsolás, a megelevenítés művészi értékeit élvezik.

Mert a színház ezúttal is, mondhatni: parádés szereposztással örvendeztette meg a fiatal nézőket. Érződik valamennyi szereplő lelkessége, odaadó igyekezete, bár a mesefigurák helyenként meglehetősen vázlatosan megrajzoltak. Mátyás király és Beatric szerepe pl. nem sok lehetőséget nyújt *Iványi Józsefnek* és *Ágoston Editnek*. Sokkal hálásabb feladat jutott ifj. *Kömíves Sándornak:* Burkus ország nagypocakú királyával árnyalt, egyéni, kissé fanyar humorral átszőtt, mindvégig hihető figurát állít színre. *Várhegyi Mártának* Kunigunda szerepe alkalmat ad arra, hogy kultúrált énekhangja mellett prózai színészi képességeit is megcsillantsa. *Bálint András* egyszerűségében is meggyőző eszközökkel formálja hús-vér figurává a megkísértett, de mégis becsülettel helytálló juhászt. Természetesen nagy közönségsikere van a két vidám figurának: Kölöntének és menyasszonyának, Csuporkának. *Bősze György* és *Földessy Margit* nem fogy ki a kacagtató mókázásból, mely sohasem válik öncélúvá és túlzóvá. *Kovács Dénes* Furtagyi ezermestere, *Kutas Béla* Vakácius tudósa, *Kovács László* Baraboly vitéze mellett *Bakos László* és *Báthori Mária* mesehangulatot jól tükröző alakítása járul még hozzá az előadás sikeréhez.

A mesehangulat kidomborítása *Babarczy László* rendezői munkájának legfőbb, szinte egyetlen törekvése: ez érződik a szereplők helyenként bábszerű mozgatásán, a gyerekeket megnevettető ötletek alkalmazásán. A gyermeki fantáziához jól illő színes díszleteket *Pintye Gusztáv*, a jelmezeket *Fekete Mária*, a koreográfiát *Hetényi János* tervezte. *Kocsár Miklós* komponált a mesejátékhoz hangulatteremtő muzsikát. Inkább kísérőzene ez, hat szólisztikusan is jeleskedő hangszeres tolmácsolásában, *Károly Róbert* lelkiismeretes irányításával pedig a mesejáték és a szereplőgárda igényesebb, önálló zenei számokra is lehetőséget nyújtott volna.

Mátyás király: Iványi József

A Mátyás király juhásza hangulatos tolmácsolásával, főleg a kicsinyeknek kellemes és tanulságos szórakozást ígér.

Dr. Nádor Tamás

HANGVERSENYKRÓNIKA

Bánky József és Lehel György hangversenye

fenyegeti az elcsépeltség veszélye, meg- művészetének az újra való törekvés:

Budapest, V., Petőfi Sándor u. ...
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

Tímár István
1021

1968. NOVEMBER 12.

Tímár István képei

Meglepően nagyszámú közönség fogadta pénteken este a Május 1 Művelődési Házban rendezett kiállítás megnyitóját. A sikeres művészi munka, a tehetséges grafikus-festőművész-rajztanár megbecsülése jutott ezzel is kifejezésre. Fekete Géza igazgató köszöntője, a Steinmetz Miklós Szakközépiskola kamarakórusának kedves műsora, Gallusz József tanácselnök megnyitó beszéde tette még ünnepélyesebbé Tímár István bemutatkozását.

Gallusz elvtárs kiemelte: — Mindig nagy örömet jelent számomra, ha megnyithatom városunk valamely kulturális rendezvényét. Örömmel és büszkén mondhatjuk el, hogy az ilyen alkalmak mind gyakoribbá válnak. Az efajta programok mindenkor egy város lakói kultúráltságának keresztmetszetét adják és megközelítően hű bizonyítványt állítanak ki művelődés-politikánkról. A mai kiállítás ennek a mindinkább gyarapodó rendezvénysornak kimagaslóan értékes láncszemét adják, mert a tárlaton bemutatott alkotások városunk egyik polgárának, Tímár István festőművésznek és tanárnak a munkásságát fémjelzik.

A tanácselnök szólt arról is, hogy a város vezetői gondoskodnak arról: a fiatal művészek Komlón is otthonra találjanak. — Természetesen elvárjuk ezektől az emberektől — hangsúlyozta —, hogy a művészet nyelvén adjanak dokumentumokat épülő-szépülő városunkról, a szocialista humánumról, társadalmi igazságainkról, örömeinkről és gondjainkról, a bennünket körülvevő világ szépségeiről. Tímár István kompozícióinak értékét növeli, hogy formai irányzatban, bár a modern művészeti irányt követi, mondanivalója mégis mindannyiunk számára érthető és egyértelmű. A kiállítás anyagát jól megválasztotta. Biztos vagyok abban, hogy megtekintése valamennyiünk számára maradandó élményt jelent.

Ilyen és ehhez hasonlót mondtak el a látogatók is.

Takács Dezső: — A tájképek nemcsak a szakmai ismeretet tükrözik, de a táj szeretetét is. Tudvalevő: a grafikánál az a lényeg, hogy kevés vonallal is kifejezze a mondanivalót. Ez Tímár Istvánnak a fekete-fehér tusrajzzal sikerült. Balatoni és badacsonyi képei kivált szépek.

Törzsök József: — Megvallom, nagyon tetszik a kiállítás. Sokszor láttam Tímár István munkáját, láttam műtermét: szorgalmas, fiatal, törekvő ember. Én már az idősebb korosztályhoz tartozom, s azt szeretném, ha még hosszú ideig láthatnám kiállításait.

Csapó György: — A tengerről alkotott grafikai művek különösen megnyerték tetszésemet. A tájképek is hatásosak, hangulatosak, de úgy érzem, az aktképek kiállítása egy kicsit sok.

Rácz Sándor, a Városi Tanács művelődési osztály vezetője így nyilatkozott: — Általános emberi tulajdonság az igazság keresése, feltárása. Tímár István mostani tárlata ezt igyekszik bemutatni. Mai kiállítása arról tanúskodik, hogy a néhány évvel előtti bemutatója óta sokat fejlődött. Nemcsak a család, a város szeretete, de a hazai táj szépsége is megihlette. Munkájának értékét növeli, hogy művészi alkotásait tanítás mellett végzi.

TUD TÖBBET
munkásmozgalomról?

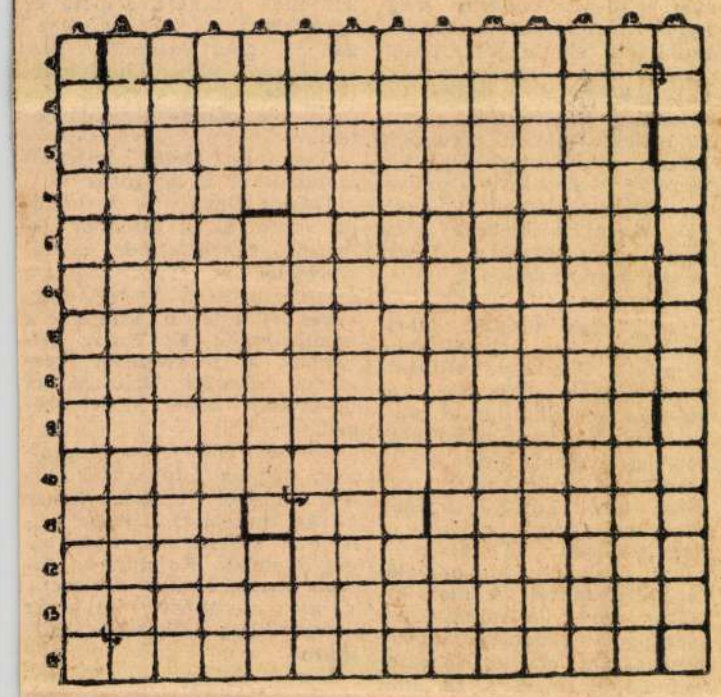

gia — Állatlak — Avar egyik fele — Testrész.

Császár Zoltán

A pályázati feltételek a következők:

Minden számunkban egy keresztrejtvényt és egy sorrejtvényt közlünk. A keresztrejtvényeket a hagyományos módon kell megfejteni. A sorrejtvények esetében a következőképpen kell eljárni: minden számunkban a cikkek közé elrejtünk egy-egy lényeges, az évfordulókkal kapcsolatos meghatározást. Ezeket a sorokat kell megtalálni és beküldeni.

A megfejtéseket nyílt levelezőlapon kérjük beküldeni a Mecseki Bányász címére, Pécs, Komját Aladár utca 5. szám alá.

A IV. forduló helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: S mikor Lenin a zászlót kézbeadva, vörösök, mondta, drága emberek, A revolúcióban első parancs: tanulj tovaris, s fogd a fegyvered!

Sorrejtvény: A Kommunista Párt megalapítói olyan emberek voltak, akik a magyar munkásmozgalom forradalmi harcaiban nőttek fel; legismertebb, legképzettebb vezetőjük Kun Béla volt.

...em — képekben, tablókon

...tívák kitüntetése

Tímár István

Nyolc irodalmi, tizenhat képzőművészeti alkotás és hat kórusmű érkezett a Baranya megye és Pécs város Tanácsa és a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa által a magyar munkásmozgalom hármas évfordulója tiszteletére közösen meghirdetett országos irodalmi, képzőművészeti és zenei pályázatra. Folyóiratunk ünnepi számában a pályaművek közül Bertha Buksu, Pál József, Pákolitz István írásait, Soltra Elemér és Tímár István rajzait és a műmelléklet közölt alkotásokat mutatjuk be. A képzőművészeti alkotásokat márciusban Pécsett állítják ki... (A Jelenkor krónikája.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 318. l.

Tímár István

rajza (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 269. l.

Tímár István

rajz (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz., 1869. márc., 276. l.

Tímár István

Raji (regr.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1968. márc., 223.

2008 NOV 17

1021

Tihany (tusrajz). Részlet Tímár István komlói grafikai kiállításának anyagából.

TRANSZ-SZAHARAI FŐÚTVONAL

Algéria, Mali, Niger és Tunézia képviselői az ENSZ-programnak megfelelően egyezményt írtak alá arról, hogy tanulmányozni fogják a Szaharát észak-déli irányban átszelő műút megépítésének lehetőségeit.

A terv elkészítésére az érdekelt országok 51 ezer dollárt, az ENSZ pedig 241,9 ezer dollárt folyósít.

A kutató munkálatokat csehszlovák és francia szakemberekre bízzák.

A munkálatok koordinálására Bamako székhellyel különbizottság alakult.

DUNA—RAJNA CSATORNA

A Duna—Rajna-csatorna Erlangen és Nürnberg közötti szakasza munkáinak a terv szerinti sikeres elvégzése után most már semmi akadálya annak, hogy 1970 végére Nürnbergig kiépüljön a csa-

Egy szemfüles újságíró megkérdezett néhány filmszínészt, mit érez a filmcsók felvétele közben. Meglepő, hogy a színészek nagy többsége kitérő választ adott. Lehet, hogy a kérdés zavarba hozta őket, de csak azért, mert nősek, illetve férjnél vannak.

Nadja Tiller például, akit többek között Jean Gabin, Jean-Paul Belmondo és Martin Held csókolt a kamera előtt, kijelentette, hogy a halálozási jeleneteket sokkal izgatóbbnak tartja.

Elisabeth Taylor és Richard Burton biztosan más véleményen van. Kilenc évvel ezelőtt a Cleopatra forgatása közben a kamera előtti szerelmi jeleneteket annyira élethűen játszották, hogy senki sem kételkedett benne: szívvel-lélekkel csinálják. A csókjelenetek olyan sokáig tartottak, hogy egy-egy jelenet filmre rögzítése után a forgatócsoport tagjai kimentek a műteremből, hogy ne zavarják a világról megfeledkezett szerelmeseket.

SZTÁRC

Michele Morgan a kamera előtt ismerte meg és csókolta meg először férjét, Henri Vidalt, Robert Hossein pedig első feleségét, Marina Vladyt

Brigitte Bardot is a leggyakrabban kamera előtt gyült szenvedélyre. A n mindig csábító című filmber hosszadalmas csókolózási jelenetek voltak. Partnerével Jean-Luis Trintignant-nal minden színészi alakoskodástól mentes, természetes módon oldották meg az érzelmi részleteket. Brigitte-et az sem zavarta, hogy a filmet akkor férje, Roger Vadim rendezte Egy év múlva Brigitte és Roger elváltak, s a szőke szexbomba állandó kísérője Jean-Luis Trintignant lett.

Robert Hossein is mint izgató, szenvedélyes nőt ismerte meg B. B.-t. „Együtt játszottam vele a „Csendes csók"-ban. Egy hosszú jelenetben

Komlói festőművész kiállítása a Május 1-ben

1021 Tímár István

A november 8-án, pénteken délután 5 órakor sorra kerülő grafikai kiállítás egyik példánya látható a képen. A művészet kedvelőinek régi kívánságára Tímár István komlói festőművész is fórumot kapott. November 8-án grafikai kiállítás nyílik a Május 1. Művelődési Házban. A tárlatot Gallusz József tanácselnök megnyitó beszéde vezeti be.

A fiatal művész mai témákkal lép a közönség elé. Grafikai sorozata közül kiemelkedik az a 12 pályamunka, amelyet a megyei tanács megbízásából készített a bányavárosról. Ebből láthatjuk a cikk illusztrálására kicsinyített linóleummetszetet. A közönség a sorozatban Komló nevezetességeivel ismerkedhet meg. Kossuth-, Béta- s Zobák akna mellett ott lesz majd egy-egy városrészlet, az építkezés különböző arculata. Tímár István mai munkáiban a forradalmi évfordulók eseményeit is megörökíti.

Tél Komlón (linóleum)

szakmát, de más-más vállalatoknál tanuló fiatalok között jelentős különbség van az ösztöndíj, a szabadság, a munkaidő, a munkaközi szünetek tekintetében.

Elhangzottak vélemények — s bizony nem mindig kedvező vélemények — egyes felnőttekről is. Az egyik tanuló például feltette a következő kérdést:

— *Van-e joga egy üzemi dolgozónak minden fodrász szakképzettség nélkül a szakmunkástanuló haját lenyírni?*

Amint a továbbiakban kiderült, a kőbányában Smidt József tanulót erőszakkal megnyírták. S a fiúk nem is emiatt háborodtak fel, mert ha tisztességes frizurát csináltak volna, nem tennék szóvá. De annyira elcsúfították Smidt Jóska haját, hogy utána alig mert kimenni az üzemből.

Egy másik kérdés, a kérdező helyiipari tanulólány:

— Megszabhatják-e az üzemben, hogy milyen hosszú szoknyában vagyunk kötelesek munkába menni? Kötelezhetnek-e bennünket, hogy a miniszoknyákat az üzemben hosszabbra engedjük?

Nos, mielőtt azt mondanánk, hogy ej, ej, felnőttek — hallgassuk meg egy másik ta-

nyers, erős rágást igénylő táplálékot fogyasztanak. A civilizált emberek kb. 90 % szuvas a foga. A fogszuvasodás a XX. század elején terjedt el, napjainkban is emelkedő van. A szuvasodás fertőzéses arányára is jellemző, csupán a cigánylakosságnak van viszonylag egészséges fogazata, melynek oka a természeteshez közelebb álló életmódjukban keresendő.

A fogszuvasodás tehát népbetegség, mely meghatározás nemcsak közegészségügyi jelentőségét húzza alá, hanem rámutat megelőzésének fontosságára is. A szuvasodás elleni küzdelem komplex feladat. Régi és új „hagyományok" ellen kell harcolni. A rendszertelen és ötletszerű étkezések, honyhatechnikai jellegzetességek, a túlzott szénhidrát fogyasztás, különösen a gyermekkori főétkezések közötti cukorka és csokievés fogszú megbetegedés terjedését eredményezi, súlyos következményeivel együtt.

A megelőzés rendszabályai között nagyon fontos helyet foglal el a fog- és szájápolás. Statisztikai felmérések bizonyítják, hogy a rendszeres és helyes fogápolás nagymértékben csökkenti a szuvasodást. Kollégiumokban, nevelőintézetekben, bentlakásos napközi otthonokban — ahol felügyelet mellett rendszeres fog-

ban, fogközökben, illetve a fogzománcon tapadó ételmaradványokat alaposan, maradék nélkül eltávolítani — ezek a bomló, rothadó anyagok savi végtermékeik útján a szuvasodás közvetlen előidézői —, másrészt a helyesen végzett fogápolás a fogíny erősíti, megelőzi annak gyulladását, és a fogágy sorvadását.

A helyesen végzett szájápolás tiszta, üde érzést nyújt. A fogak tisztítását a fő étkezések után naponta többször kell végezni. Tapasztalat szerint az emberek nagyobb része reggel, közvetlen felkelés után mos fogat, majd ezt követően reggelizik. A napi egyszeri fogmosás — a fogszú megelőzése érdekében — nem sokat ér. Az esti étkezés után 8—10 óráig a szájban bomló ételmaradványok reggelig elvégzik zománckárosító hatásukat. Döntő fontosságú tehát a vacsora után — közvetlenül lefekvés előtt — végzett fogápolás. A fogápolás megtanítását már 2—3 éves korban meg kell kezdeni. Természetesen ebben a korban nem a fogápolás technikájá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Timár István
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966 APR 24.
1021

TIMÁR ISTVÁN HÁZAK

egy idegen városban

(részlet)

Az út a hegyekben csúszós volt. A keskeny, szalagszerű jégbordákon időnként megcsúszott a Moszkvics, s ez a szakadékos útszakaszon nem kevés veszéllyel járt. Frank a barátja mellett ült. Egy ideig a rádió gombját csavargatta, valami jó kis zenét akart keresni, de a sziklák és a vezetékek beárnyékolták, azután hátradőlt, mintha elfáradt volna. Megpróbálta maga elé képzelni az egész napot, ami még előtte volt, de ez alig sikerült. Most kezdett felkelni a nap. Frank álmosan nézegette az elmozduló tájat, a kőbányákat s a deres csillesorokat, a brikettgyár kettős kéményét s a hegyek laza vonulatát, belső oldalán a tinta színű árnyékot; egészen más lehet ez délben vagy alkonyatkor, tűnődött s szerette volna, ha valamivel gyorsabban mennek, de nem szólt. Később egy szerpentinen leereszkedtek a síkságra, majd megelőztek egy autóbuszt.

— Ismersz ott valakit? — kérdezte a barátja.

Frank egy ideig hallgatott, mintha ismerősök után kutatott volna az emlékezetében, eszébe jutott, hogy ebben a városban él egy régi iskolatársa, ha itt él még, büntetésből helyezték ide, latint és magyart tanított a gimnáziumban, sokáig leveleztek, azután valamelyikük megsértődött, s minden abbamaradt.

majd otthonosan [illegible] s egy pohár bort rendelt. Nem [illegible] lönös alak, de furcsa módon fel kellett rá figyelni; úgy tűnt, hogy állandóan lázas tevékenységben él, csak az utolsó pillanatban mindig közbejön egy kis akadály és semmi se sikerül neki, a mozdulatok gyakorlott és elegáns játéka mögött azonban a lélek mélyén fel lehetett fedezni valami különös, fáradt szomorúságot, nagy gesztusai, hangos megjegyzései s finom kis csúfolódásai mögött volt valami furcsa lehangoltság. Megitta a bort, azután kért még egy pohárral, azt is megitta; többet nem tehetek a saját érdekemben, szellemeskedett a felszolgálónőnek s mereven felnevetett.

Frank egy ideig szórakozottan figyelte a kockáskabátost; a fene tudja miért, de nem mennék el vele egy nehezebb útra, tűnődött s közben egy pillanatig felderengett benne, hogy meg kellene valakitől kérdezni, talán a felszolgálónőtől, hogy mikor indul a hajnali gyors és merre van az állomás, vagy inkább a posta, ahonnan telefonálni lehet; egyáltalán tájékozódni kellene, gondolta bizonytalanul, azután fizetett s nem kérdezett semmit. Kint az

Timár István

1 Csendéletekkel szerepel a
déldunántuli képzőművének
pécsi kiállításán

Jelenkor 1966 Ú.n. 460 old.

Tímár István

Rajz /przykład/

Jelenkor 1966 VIII. n. 681 old

Lantos Ferenc

Temiár István
grafikus

M.D.

Üvegablak terve figuralis
ábrázolást mutat.

Haris Éva: Bananya megyei képzőművészek tarlóbe
művészet, 1968. április - 45 lap

Timár István MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Timár István

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 ápr.14. lap 3.

Timár István M.D.K.

kerámikus. Izraelben él.

vö. Tizéves Izrael.

Timár

T. 2. *János*, szobrász, * Marosvásárhely 1898 febr. 23. Strobl Alajosnál és Beck Ö. Fülöpnél tanult. Munkái közül kiválik Dick E. Arnold orvos öntött plakettje.

E. G II. 536 l

A Veszprémi egyházmegye múltjából. Veszprém, 1935. 4-r.

3. sz. Bedy Vince: A felsőőri prépostság története. 131 l., 1 t.

Tihanyi Imre kiállítása – 1926. március.

Párisi, Galerie du Zodiaque.

Magyar Művészet, 1926

126.0.

kiállítások. /~~[illegible]~~/

Tímár (Imre?)

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76-77. l.

Magyar művészek Párisban.

TIMÁR 1. *Imre*, festő, * Budapest 1898 nov 8. Itt a képzőművészeti főiskolán Balló Edénél és Párizsban tanult. Főleg arcképeket fest. 1926. koll. kiállítása volt Párizsban.

E. G. II 536 l

K

MDK

Timár Imre

Sós E.: Francia, spanyol és párizsi magyar müv. kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

Tarony

iniszteri iroda s.tiszt.

Tímár János
nebán
1915-17
Zimik 1930
89.l.

céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1930 évi szeptember hó 10

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~osztály~~tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Tímár János

Alakrajzból elismerő okm.

Kőmisk 1915/16. 44. l.

Tímár János

Keresk. min.-tól
800 K államsegély

Értesítő 1915/16. 42. l.

Timár János

Végbiz. jó eredm.

Éimisk 1917/18. 32. l.

1352. Bergamói mester ✓ XV. századi

Orgona ajtó.

Az egyik oldalon keresztelő
dul, jobb kezével, melyet áldásra
baljával pedig megyszinü palástot
vak irvák: ECCE AGNVS DEI. Fejét d
A másik oldalon az Annunciatio van
molya előtt térdelő Mária kezeit k
nyitva lévő könyvből olvas, mi ala
molyon ezeket olvassuk: 1149 O. A. D

Annunt

Fa, méretei 192:68 cm.
Vétetett A. Glisentitől 1895:
Elszámoltatott 1895: X. 24-én
Az elszámolásra nézve l. az 5

904: IV. 25.

Tímár János

keresk. min. tól

800 K.

Éimisk 1917/18.

30. l.

T. 2781.

(Stabs Officiere der Artillerie)
nt egyenes kardot tart, a háttér-
ágyú körül.

5 : 13.6 cm.

Tímár János

Diszitó szobrászatból

dicsérő okm.

Éimisk 1915/16. 44 l.

Tímár János

keresk. min. tól 800 k

Éimisk 1916/17. 29. l.

T. 3729.

a várossal, a csillagalakú váron
négy katona képez csoportot, mig
. Felirata a lebegő mondatszalagon,

: 11.1 cm.

Tímár János

Gipszfaragvány
Toth Gyula terve
után, olpr.
Éinnisk 1915/16. 62. l.

T. 5225.

sel ellátott kettős látké-
katonaság vonul fel lobogók-
lovas és gyalogcsapatok álla-
i sátrak és hintók kötik le

2.8 cm.

Timár János

Näheres konnte nicht festgesellt werden.

3 nüve fels.

HuPrmagyerém 451.l.

T. 1682.

t és kivágott derekú uszályos
l, a második pedig kivágott
dorral visel. A háttérben az asz-
ta:

divatlap Iső számához
IK ruha készitési terméből

Grund, Pest 1868.
én 1868.

16.5 cm.

Tímár János

Hobrány

a bpest. nagyiezred fes-
tőnek kiáll. a Nem-
zeti Halomban 1918

l. X. Család u. 53

170

French, W.

Szt. Péter kiszabadítása. (The release of St. Peter.) H. Steenwyk festménye után.

Am.

143 × 213 mm.

R. 0.50

Timár János

Eránkrátt kat.

1924 921.

Bronzkarperecz, honfoglaláskori

~~V. 172~~

Timár János

Dick Arnold dr
plakettje 1894–1914
[illegible] bronz

Cs-szen Gr. P.

Timár János

Dr. Dick E. Adolf
~~egyoldalu~~ ön tott plakettje
1914-ből
fentiből

Numum. kiöl.
1921. 49

Gödöllői kastély II. 6

1904. XII. 22.

Losoncz.

Csapó Jola kéri Kiss Pálné naplójából (1008/1904)

M. Timár János

festő

— (Magyar festőművész lefesti a román királyt.) M. Timár János festőművészt a budapesti román követség megbízta *II. Károly* román király életnagyságú arcképének megfestésével. A magyar festőművész már el is utazott *Bukarestbe*, hogy kitüntető megbízatásának eleget tegyen.

Budapesti Hirlap

1936. márc. 15.

BUDAPEST

936 MAR. 12. -7

M.D.K.

Tirnár János, (czeglédi) építő mester

épitette fel a Szterló Ottó épitész tervei szerint emelt czeglédi ev. templomot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

nov. 10. sz. 2. old.

marosi Timár János

MDK

Feketekesztyüs lány

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Timár János (1898-)

Tabán, Horgony utca.
Vizf. Sign.1918.

Déli vasut, rakodó pályaudvara.
Vizf.Sign.1918.

Tabán, Aranykacsa utca.
Vizf.Sign.1918.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

M.D.K.

Timár János

Festményének repr.-ját közli a lap, amely Dragu Jánost, a bukaresti h. sajtófőnököt ábrázolja.

Szinházi Élet. Bp. 1934. okt. 28.-nov. 4 3.
XXIV. évf. 45. lap 68. lap

M. D. K.

ifj Timár József

A szinművész Timár József fia most végezte el az Iparművészeti Főiskola diszletterverő tanszakán. Jánosa Lajos tanítványa volt. Ősztől az Állami Déryné Szinház diszletterverője.
A fiatal művészről hőzött beszámoló beszél ifj Timár József eddigi munkájáról. Fényképét bemutatja a lap.
(déel): „ifj Timár József diszletet tervez. c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. okt. 30. VIII. évf. 44. sz. 19. lap.

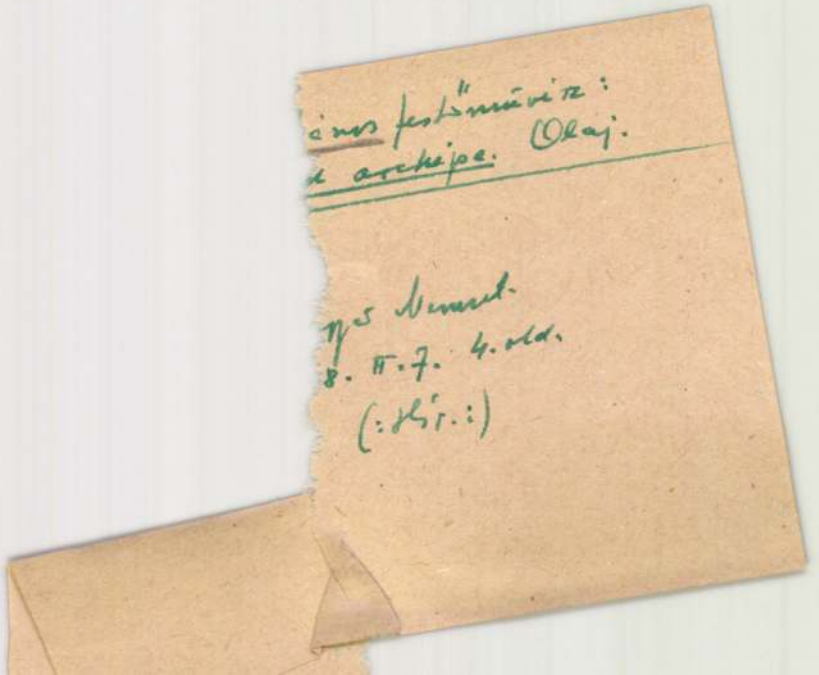

…ános festőművész:
…d archipe. Olaj.

…ης Nemzet.
…8. II. 7. 4. old.
(: Hír. :)

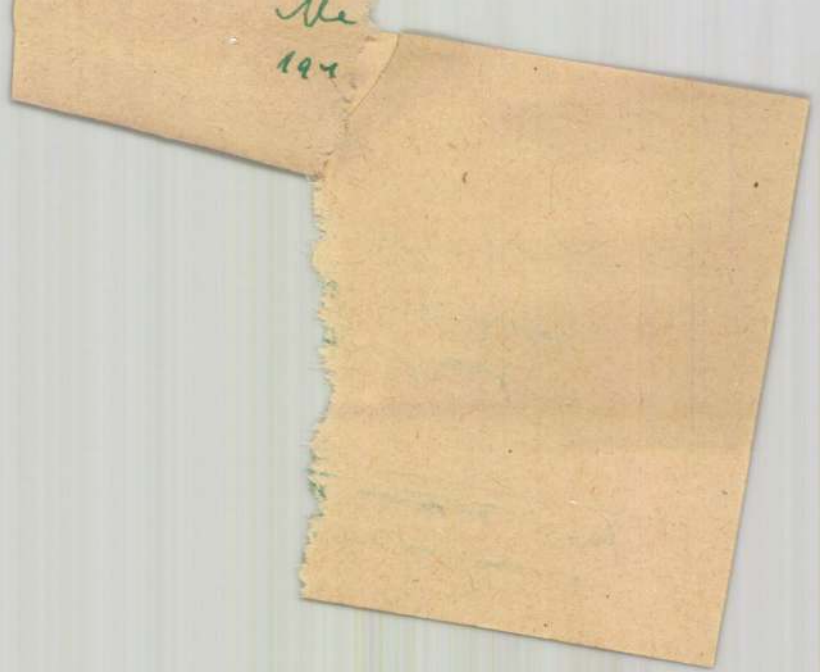

194

Festmény Marosi Timár János, Bem portréja

Bem portréja a Lenyel népnek

Szabad Nép 1948 márc 20.-40.-

M.D.K.

Timár József

A kecskeméti Katona József Szinházban Romain Rolland: "A szerelem és halál játéka" c. darabjának előadásához tervezett diszleteket. A lap fényképfelvételen bemutatja a szinpadképek egyik részletét.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 23.
X. évf. 38. sz. 4. lap

TIMÁR JÓZSEF

MAGYAR NEMZET: 2000. IV. 6.

TIMÁR JÓZSEF kiállítása ma délután öt órakor nyílik meg a Magyar Fotográfusok Házában (Budapest VI., Nagymező u. 20.). A tárlat május 7-ig tekinthető meg.

M.D.K.

ifj. Timár József

Sós György: "Köznapi legenda" c. szinmüvéhez
készitett szinpadképeket.
Kecskeméti Katona József Szinház előadása.

"Krónika" c. rovat.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. ápr. 29.
X. évf. 17. sz. 22. lap

MDK

Tímár József, díszlettervező

Tímár József fia. feleségül vette
Somlay Artúr lányát: Emiliát

–: Kis hiradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. jan. 7.

MDK

Timár József, díszlettervező

Somlay Artúr lányát vette feleségül.

—: Kis híradó

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1967. jan. 7.

Timár József, díszlettervező MDK

A Szerelem és Halál Játékához

a díszleteket tervezte.

M. S. P.: Rolland-bemutató Kecskeméten

7.

NÉPSZABADSÁG bp. 1966. szept. 20

Timár J. M.

festő (?)

Magyar Iparművészet (1897/98.

I. cif. 4. sz. 163.-166. o.

a Thák Endre féle zongorapár plakát-pályázatának eredménye.

MDK

Timár J. Mihály

QA Halászbástya és a Gellérthegy az uj bélyegeken.
Nemzeti Ujság 1927. jul. 21. 13.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ifj. Timár József
FILM SZINHÁZ MUZSIKA

1964 OKT 30.

1021

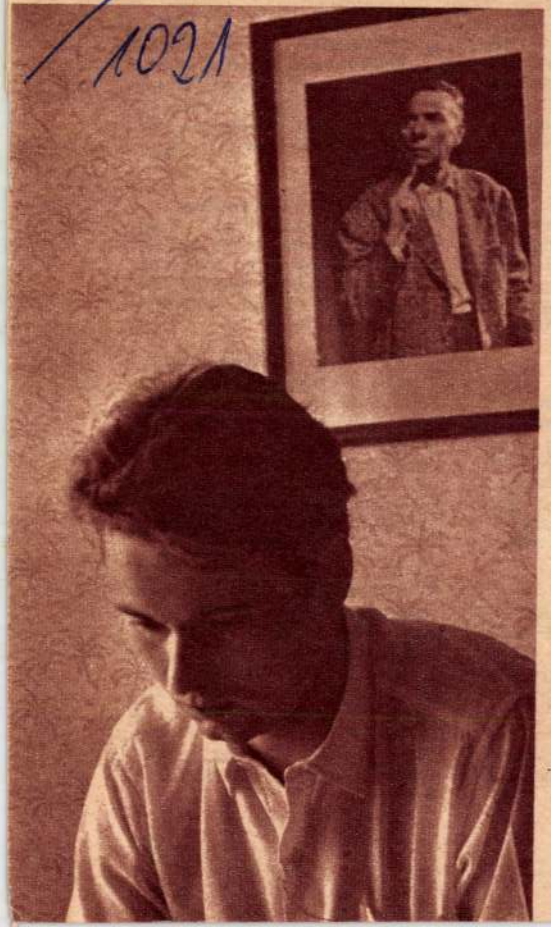

Ifj. Timár József díszletet tervez

Édesapja Willy Lomanként néz le rá a falról.

Ifjabb Timár József — vagy ahogyan kiskora óta szóllítják: Jojó — az idén fejezte be tanulmányait az Iparművészeti Főiskola díszlettervező tanszakán. Jánosa Lajos tanítványa volt. Ősztől az Állami Déryné Színház ösztöndíjas díszlettervezője.

— Diplomafeladatom »Az ember tragédiája« díszletterve volt — mondja —, Vámos László rendezői koncepciójához kellett elkészítenem a díszletterveket.

De már — és mutatja is őket! — másodéves korában tervezett díszletet az »Élektrá«-hoz: csupa harmonikus mértani test, gonddal kimunkálva, hogy a kórusnak minél bővebb tere legyen a mozgásra. Harmadéves fejjel »A hetvenkedő katona« díszletét készítette el: egyszerű alaprajzú pompeji utca . . .

— Alaprajz — vetem közbe —, erről jut eszembe elhunyt jeles díszlettervezőnk. Ő mondotta, hogy a díszlettervezésben legfontosabb az alaprajz. Csakugyan?

— Szerintem — válaszolja ifjabb Timár — az a legfontosabb, hogy a díszlet minél inkább kifejezze az adott dráma szellemét.

Érthetően igen foglalkoztatja Shakespeare. A »Vihar«-hoz és a »III. Richárd«-hoz készített már terveket, az utóbbihoz kettőt is, mivel a színelképzelés megváltozott. A szín módosulása a díszlet egész formájára is hatott.

— Ismerkedem az Állami Déryné Színház szervezetével, sokágú apparátusával — mondja —, és természetesen a műhelyekkel. Cselényi József mellett közreműködöm az »Édes fiaim« című Miller-dráma díszletének megtervezésében.

Ifjabb Timár Józsefnek is tehát a színház lesz az élete. Huszonnégy éves. Tavaly Olaszországban járt. S azóta tudja, hogy minden reprodukció, még a legművészibb is, hamisít. Legnagyobb élménye Michelangelo.

Szemközt a rajzasztallal, a másik falon Timár József arca az »Éjjeli menedékhely«-ből. 1956. május 22-én adta születésnapi ajándékul fiának. Ez az idézet olvasható a kép alatt: »Mi a tehetség? Az, hogy az ember *hisz magában*, hisz a maga erejében!«

(dél)

ÚJ FIAMETTA. Lehoczky Éva, az egri Gárdonyi Géza Színház primadonnája énekelte a legutóbbi három előadáson a »Boccaccio« Fiametta szerepét a Fővárosi Operettszínházban. Próba nélkül is sikere volt. Képünkön Oszvald Gyula és Lehoczky Éva.

[illegible] Szilvia és az első Médi. Férje, Buttykay Ákos, neki komponálta az »Ezüst sirály«-t; Kosáry Emmi énekelte először az operett-klasszikussá lett kettősben: »Hová, hová. . .?« Fiatalon vesztette el férjét, öregen pedig felnőtt leányát, Buttykay Emmit. Az utóbbi években teljesen visszavonult. A magyar zenés színpadok történetének legszebb lapjai őrzik nevét . . .

■ MŰTEREMBEN FORGATNAK. A hűvös idő, a sok eső műterembe szorította a filmeseket. Díszletek között forgatja Fábri Zoltán a »Húsz óra« című játékfilmet. Rényi Tamás is befejezte a »Déltől hajnalig« című film külső felvételeit, amelyek a fehérvárcsurgói kastélyban folytak augusztus óta.

■ A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZBAN Pethes György rendező vezetésével megkezdődtek Yves Jamiaque »Tengeri malacok« című vígjátékának próbái. Főbb szereplők: Mányai Lajos, Sztankay István, Fülöp Zsigmond, Tompa Sándor, Pap Éva. A díszleteket és a jelmezeket Köpeczi Bócz István tervezi. Bemutató november 27-én.

■ *WEIMARBÓL DEBRECENBE érkezett vendégszerepléssre Ilse Domizlaff weimari zongoraművésznő és érdekes műsorral sikeres koncertet adott. Ilse Domizlaff mai szerzők: Draeger, Cilensek, Dieckmann, Hanss Eisler műveit adta elő, befejezésül pedig Hajdu Mihály öt zongoradarabját szólaltatta meg.*

[illegible] tartották Musatescu »Ti[illegible] adását. (Képünkön Bla[illegible] menyasszony«-ban).

■ HAT NAP ALATT [illegible] ROM PREMIER! Mé[illegible] lia, a Szegedi Nemzeti [illegible] operaénekesnője októbe[illegible] a »Szerelmi bájital« Gianetta szerepét énekelte. Előadás után Grácba utazott és 25-én a »Varázsfuvola«-ban az Éj királynőjét énekelte németül. Kedden, 27-én ismét premierje volt Szegeden: ezúttal Adinaként lépett fel a »Szerelmi bájital«-ban. November 2-án Pozsonyban a »Bohémélet« Musetteje, 4-én a »Varázsfuvola« Éj királynőjét énekli.

■ *KLUBSZÍNHÁZ KECSKEMÉTEN. A kecskeméti városi művelődési házban klubszínházat szerveznek. Az előadásokon, rövid darabokban, a kecskeméti Katona József Színház tagjai lépnek fel. Jelzett díszletekkel, jelmezek nélkül tartják az előadásokat.*

■ SZÍNÉSZEK — MAGYAR ÓRÁKON. A győri Kisfaludy Színház művészei segítik a város diákjainak irodalmi tanulmányait. Előre meghatározott terv szerint résztvesznek az iskolák magyar óráin, s egy-egy költőnek vagy drámaírónak a tananyaghoz kapcsolódó alkotását tolmácsolják.

[illegible]nek (tehát Karajan utódának) a Rathaus díszteremben átnyújtották Bécs város aranygyűrűjét.

■ LENGYEL VENDÉGEK. A magyar színházi élet tanulmányozására hazánkba érkezett Jerzy Zegalski, a bialystoki színház igazgatója és Stanislaw Wieszczycki, az opolei kísérleti színház rendezője.

■ *»A VÁGY VILLAMOSA« — 175-ször! Október 24-én, szombaton játszotta a Madách Színház százhetvenötödször Tennessee Williams »A vágy villamosa« című drámáját. Előadás előtt Ruttkai Ottó igazgató köszöntötte az ünnepi előadás szereplőit.*

■ *SZEGEDEN IS DONIZETTI! Október 23-án az új évad első operabemutatóját tartották a Szegedi Nemzeti Színházban. Donizetti »Szerelmi bájital« című vígoperáját adták elő Versényi Ida rendezésében, Szalatsy István vezényletével. A főszerepeket Berdál Valéria, Réti Csaba, Szabady István, Sinkó György és Mére Ottilia énekelte.*

Tímár János

festő

Erzsébet körút 2.

Lajd

Maros Tímár János

alatt

MKSz 1947

Timár János

cegléd épitett

terverte és épitette a cegléd

ág. ev. templom körül

bazár épületett és

Sztehló Otto terveinerint épitette az ág. ev.

templomot. 1894-ből.

Az uj templomot 1896-

ban szenteltérfel.

Kolofont

222, 223. l.

Erről Méltóság
nagy
hó 8-án 669 sz.a.kelt
tel értesiteni.-

Budapest,

Timár János szobrász

szül. Marosvásárhelyen 1898 febr. 23 Rk. 4 polg. 3 iparmunkás - Atyja Timár János Marosvásárhelyi

1918/19 I. elsőéves művésznövendék Strobl Alajosnál -

1918/19 II - elsőéves Beck O. Fülöpnél -

Havass Rezső dr. VIII. 67

Timár József, marosi festő

1.

A Budai Vár kormányzói otthona hősi halált halt *Kormányzóhelyettesünk* két portréjával lett gazdagabb. Az egyik polgári lovaglóruhában ábrázolja néhai *vitéz Horthy Istvánt*, a másik pedig ingujjban a repülőtéren. A két festményt marosi *Timár József*, az erdélyi származású művész festette.

2.

Hétfő-Reggel
1943. jan. 25.

Tímár János

festő

1954. a Népstadion megnyitja 37 (magyar) sportember portréjának elkészítésével, a Sportcsarnok számára: (Olimpiai-, világ- és több bajnokok). A Népstadion falain márás látható több sportolóról készített arcképe

Népsport. 1954. ápr. 12.

(B.T.: Magyar világ bajnokok, Európa-bajnokok festőjének műtermében.)

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.

/Szerző:/.....

/Cim:/.....

.....

Ford.:..... Il

Bev.: Sz

/Kiadás helye, kiadó, éve:/

... lap ... t ... térk ...

/sorozat:/.....

Bibl.:..... la

/Folyóirat megnev.:/ =.....

..... évf. ..... év ..... s

/Kivonat, ismertetés:/

Tímár János

Tímár János festőművész, VIII.
Baross-u. 74. 141-772

Bptávb 1940 szept.

arczk.)

László, V-ik, magyar király (II. 136.

Magyaróvári múzeum épitk. ügye

VI·191

Timár János festő
szül. Budapesten 1893
aug. 12. Rk. gim. érettes.
1913/14. II. Első osztbeli
minvésznöv. Jempleinyi
Tivadar.

Hucskó Aladár, tanító VIII. 71.

Timár János

Szül. Budapesten 1893. aug. 12. Rk. Grün. ezetes. átv. Timár ~~János~~ Mihály l. Avar u. 13.

1918/19. I. másodéves Balló Edénet (Katona).

1918/19 II. másodéves Balló E.

(Szül. 1893 aug. 24)

Tímár János.

1913/14, 1917/18-1918/19

Ferképzomfoiskèvk

140.1.

Pozsony.

A középtért a vár és vár
látszanak, az előtérben pedi
fölül középütt: PRESBV
jobbra: 49.
magyarázó szövegének ke
Hung. Kron verwa
Schütt.

Rm., mér. a vk.

Tímár János

Művészet 1918. 16

~~Bécsi ötvösmünck VI 307~~

Timár János, Bp. V.Katona József-u.23.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Timár János Mihály

Csathó Sándor: "Egy litografus, akinek három darabját fogadta el az Unió" cimmel ir a művészről,"aki nemcsak iró, hanem festő és litografus is egy személyben."
"Az egész világon ismert Lysoform plakát kérdező figuráját is ő tervezte többek között.
A Magyar Szinház most fogja bemutatni a művész "Pupos Boldizsár" c. darabját.

Szinház és Divat, Bp. 1921. jan. 15.
VI. évf. 3. sz. 13-15. lap

Tímár J. M.

ivód

Magyar Iparművészet

1897/98. 165-l.

Artist. Anstalt v. Reiffenstein &
n. - Főv.Muz.Lanfr.Gyujt.227.-

térben Pest-Buda és a Duna képével.

e Ofen und Pesth in Ungarn. Nr. 112."
olasz és szláv nyelven/. Főv.Muz.ltsz.

R.Alt
est" Malerische Donaureise von Wien
an.

der Natur von Chapuy gez. Lith. v.
Verl. von Artaria & Comp. in Wien

" Timár J. M

1922 "

Jelzés

Rott Nándor
[illegible] arckége

Litografie

M. D. K.

M. TÍMÁR J.

„Neves erdélyi festőművén portréja M. M. BALTA, a bpesti román mövetség sajtóattaséjáról" – írja a lap a bemutatott mű repr.-ja mellett.

Szinházi Élet. Bp. 1936. jan. 12–18.
XXVI. évf. 3. sz. 62. lap.

M.D.K.

Timár János /1898-

789. Tabán. Horgony utca. Vizf. 23x16 papir.
790. Déli vasut rakodó pályaudvara. Vizf. 18x15.5 karton.
791. Tabán. Aranykacsa utca. Vizf. ∅ 25.7x16.5 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 56. l.

Timár János

MDK

Tabán, Horgony u., vf.

Déli vasut, vf.

Tabán, Aranykacsa u., vf.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Ep.1952.

Timár János, marosi

A Kormányzó arcképével jutalmazta Timár János székely festőművészt

Marosi Timár János, az európaihírű székely festőművész jólsikerült képet festett a hősi halált halt vitéz *Horthy* István kormányzóhelyettesről. A kép életnagyságban, lovaspólóruhában ábrázolja a néhai Kormányzóhelyettest. A kitűnő arcképet a legteljesebb mértékben elnyerte a *Kormányzó* tetszését és legmagasabb elismerése jeléül a művésznek ezüstkeretes, aláírásával ellátott **rézkarcarcképét adományozta.**

(MOT)

Esti Magyarország

1943. jan. 28.

Timár János, marosi

A kormányzó arcképét adományozta

Marosi Timár János festőművésznek. Marosi Timár János, a kiváló székely festőművész jólsikerült képet festett a hősi halált halt Horthy István kormányzóhelyettesről. A kép életnagyságban ábrázolja a néhai kormányzóhelyettest. A kitünő alkotás teljes mértékben elnyerte a kormányzó úr tetszését, aki legmagasabb elismerése jeléül a művésznek aláírásával ellátott, ezüstkeretes rézkarc-arcképét adományozta.

Új Magyarság

1943. jan. 29.

Timár József
festőművész

1021

1979.IX.27. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Néhány mai program a szemnek. Először állóképekről hallanak Forró Tamástól, aki a szolnoki Aba Novák Teremben Timár József festőművész ma megnyiló kiállitásáról számol be.

- Timár József vallomása a tájról Dunáról, Balatonról, Tiszáról festékkel, ecsettel, vászonnal. Nincs tévedés, véletlen névrokonság sem. A festőművész Timár József ugyanis a Nemzeti Szinház egykori nagy szinészének a fia. Az ő hangja a szin. Ez a hallása, a tapintása, a gondolkodása. Az apai örökség a vásznon él tovább. A festő Timár a természet rajongója. A téli dombok jeges, havas lejtőit, a csopaki szőlőket, árteret, erdei utat, fás bokrokat láttat. Ereje a megfigyelés. Tiszafürden a csapzott bokor ihlette meg, másutt a füzes, a hortobágyi utkanyar, a szombék. Hol tobzódik a szinekben, hol meg csöndesiti, halkitja a természet monumentalitását és ettől a táj méginkább emberi lesz. Timár József alkotásai mától a szolnoki ABA Novák Teremben láthatók.

M.D.K.

Timár János,fazekasm

A várpalotai fazekas kis társaság cserépkorsója.Fel: Timár János,Bejáró Mester.1777....? Pál készitette. L.20.kép.Veszprémi Bakony Múz.Lsz.C-9.Függelék,25. 194.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

Tímár József festő

h.: Háram Tárlat,
Magyar Nemzet, 1945. okt. 7.

Tímár József festő

a Művelődési alap, a nagymarosi alkotóházat művek egész sorával is benépesítették. Megvásárolták (a szinművész festő fiának) képét.

Losonci Miklós: Téli napok a nagymarosi alkotóházban.

Pestmegyei Hírlap, 1947. jan. 9.

Pinár József festő

A most megnyílt nagymarosi nyári tárlaton szerepelnek a nagymarosi tájat ábrázoló művei (emlitve).

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

Timár József

Zombori László festőművész kiállitása a miskolci Szőnyi István teremben november 17.-ig,
Varga Győző grafikus kiállitása a Csók István Galériában november 17.-ig
Szentgyörgyi József festőművész kiállitása a Studió Galériában november 18.-ig
Timár József festőművész a kaposvári Vaszary János teremben november 17.-ig,
Bojtor Károly festőművész kiállitása a szombathelyi Derkovits Gyula teremben szintén november 17-ig tart nyitva.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 5.
XXI. évf. 45. sz. 8. lap.

Tímár József

Tímár József festőművész
kiállítása Kaposvárott, a
Vasvári Termben november
3-án nyílt meg.

—: kiállítási naptár.
Művészet, 1977. november-48. lap.

Timár József, festő

L: Hoiba Tivadar

o-: Tárlatok.

8.

Esti Hirlap, Bp. 1977 nov. 3

Tímár József

Alkony, olajtempera

80 + 100 cm

Angyalföldi képző- és iparművészek

kiáll. Műcsarnok. 1974

Timár József

TIMÁR JÓZSEF festőművész kiállítása megnyílt csütörtökön a szolnoki Aba-Novák Teremben. Timár József a természet szépségeit megörökítő képeit állította ki. Alkotásain megelevenedik a Dunakanyar, a Balaton, a Tisza tájainak megannyi szépsége. A tárlat október 11-ig tart nyitva.

Magyar Hirlap 1979/227/8

M.D.K.

Tímár Margit, szobrász növendék

nevét említik a kolozsvári Képzőművészeti Intézet növendék kiállításán

Igazság - Kolozsvár, 1955, aug, 7.sz.

los másolat hiteléül:

[signature]

iniszteri iroda s.tiszt.

Tímár Mária
özvi
1918.
Zimisk 1930
89.f.

Budapest, 1930 évi szeptember hó 10

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~osztály~~tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Timáři Lajós

hajdunánási
nürszabó
XIX. n.

Görtfy nür

138. l.

Tímár Lajos

aranyműves

Baja

Nemfők 1941

194. l.

Stevens.

3 május 11-én.

n ül és arczélben látható.
ngjegyet és rózsacsokrot
tt. Szőke haját szalaggal
nak középső ujján viselt
ete bársonykabát prémmel
ajlított fából készült szék
a és hangjegytartó áll. Ez
melyek közül az egyiknek
ZART«. Jelzése alól jobbra:

— Leit. sz. 3873. — Vétetett
ngedély értelmében 11937·50

1909 április 20-iki 47109
5-iki 150019 (463–910) sz.
09 május 20-án (1173–909)
— Az elszámolást jóváhagyta
910 (912–911) és az 1911
) szvsz. határozat.

539

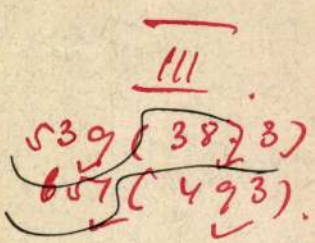

Tímár László, Jurekovics

Sok régi alkotását állították ki.

←: Megnyitották a tihanyi Jurekovics-házat

6.

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 4.

TIMÁR Margit
Livezény, 1923. március 9.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

MÜVÉSZETI IRÓ TAGFELVÉTEL 1991. junius 18.

Bárdosi József Szentendre	35 éves	ETKF rajz-népmüvelés tagozat ELTE Bölcsészkar 87. óta dolg. a váci Tragor Ignác Muzeumban	szakdolgozat: Magyar naiv müvészet évente 4-5 kiállitást rendez, kortárs müvészettel és müvészet elméleti problémákkal foglalkozik	
Galavics Géza Budapest		MTA Müvészettörténeti Kutatóintézetének munkatársa	kiállitásmegnyitók, televiziós müsorok, müvészettörténeti összefoglalás, napilapcikkek kiállitáskritikák	
Klaniczay Julia Budapest	37 éves	ELTE-tanári diploma 77..óta az Akadémiai Kiadó idegennyelvü szerkesztőségén dolgozik	Dévényi István javasolja felvételét	
Simon Magdolna Kecskemét		ELTE müvészettört. szak 1980. 82. óta dolg. Kecskeméten	82. 83. Cifrapalota felujitása és Képtárrá alakitása, itt az állandó kiállitást Bánszky Pállal rendezte. 83. óta vezeti az intézményt	Benes József dr. Bánszky Pál javaslata
dr. Szilágyi András Budapest	43 éves	ELTE Bölcsész Kar müvészettörténet és francia szak 72. óta az Iparmüv. Muzeum müvészettörténész muzeológusa 87. óta tudományos főmunkatárs	középkori magyar ötvösmüvészet 76. 78. Nagytétényi Kastélymuz. "Reneszánsz és barokk kisplasztikák", 84. Az időmérés története, 85. Müvészet és mesterség 89. Barokk és rokokó publikációk a felsorolás szerint	Rózsa Gy. javasolja
Timár Katalin Budapest	29 éves	ELTE Bölcsész Kar, angol-müvészettörténet szak jelenleg angol nyelvtanitással foglalkozik	86. óta dolgozik Galántai György ARTPOOL Archivumában előadás-sorozatok FMK képzőmüv. szekciójának volt vezetője 1990. óta titkárként tagja a Media Research csoportnak. irásairól a felsorolás szerint	

TIMÁR Katalin

1. MEGHÍVÓ.

1.1 MIRE?

1.11 ZÁRÓBULIRA.

2. MIKOR?

2.1 ~ 1.SZ. 1990.06.15.
19h.

2.2 MEDDIG?

2.21 ∞

3. HOL?

3.1 XIII POZSONYI ÚT
33/A T. EM. 1.

3.11 KINÉL?

3.12 TIMÁR KATALIN.

3.121 TELEFON VAN?

3.1211 MENNYI?

3.1212 EGY /1494-839/

4. CÉLJA?

4.1 KÖSZÖNET ÉS HÁLA ...

5. ALÁÍRÁS?

5.1 A VÉGZETTEK.

SORRY,
NO ART TODAY.

GABOR TOTH

1000 places gratuites

Timár Katalin

Timár József

A kulturális eseményeket ismertető rovat közli:
Ambrus Imre grafikus a Csók István Galériában szeptember 27.-től,
Dohnál Tibor festőművész a salgótarjáni Képcsarnok bemutató teremben szeptember 27.-től,
M. Szücs Ilona festőművész a Fényes Adolf Teremben szeptember 27.-től,
Timár József festőművész a szolnoki Aba-Novák Teremben szeptember 27.-től,
Balla Margit grafikus a szegedi Ifjuségi Házban október 2.-ig,
Horling Róbert fotóművész a Mücsarnokban szeptember 28.-tól mutatja be müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 22. XXIII. évf. 38. sz. 8. lap.

Tímár József, festő

● *TÍMÁR JÓZSEF festőművész kiállítását holnap délután 5 órakor nyitják meg a Képcsarnok dunaújvárosi kiállítótermében. A tárlaton — amely november 19-ig látogatható — Losonci Miklós művészettörténész mond megnyitó beszédet.*

– o Tímár József

8

Esztergom, 1981 nov. 4

Dr. Tímár József

exponált természet

1999. április 29. 11.00

Természettudományi Múzeum

1083 Budapest, Ludovika tér 6.

a kiállítást megnyitja Csányi Vilmos

Nyitva: kedd kivételével 10-18 óráig

A kiállítás bezár 1999. június 7.

Dombóvári Tibor

A tenger

1999. április 12. 17.00

Magyar Kultúra Alapítvány Székháza

1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

a kiállítást megnyitja Dr. Kalotás Zsolt

A kiállítás bezár 1999. április 23.

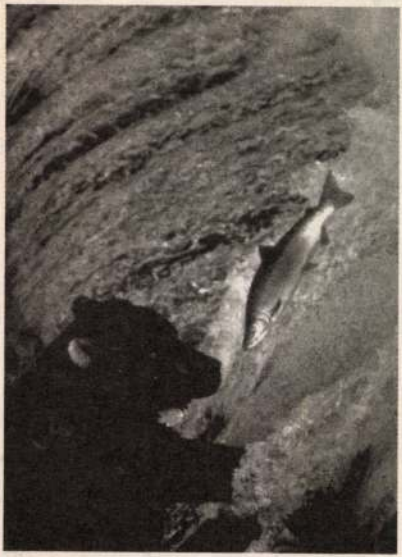

wildlife photographer of the year

Az év természetfotósa 1998

1998. december 26.

Globe Színház
1146 Budapest, Városligeti körút 1.

A kiállítás bezár 1999. június 20.

Brandon T. Garland: Barnamedve lazachalászaton

A kiállítás az Év természetfotósa verseny 1998-as győztes, valamint díjjal nem jutalmazott, de legjobbnak tartott természetfotóit mutatja be. A BBC Wildlife Magazine és a Londoni Természettudományi Múzeum által a természet és a vadvilág dicsérete jegyében meghirdetett verseny a maga nemében a világ legjobb és legnagyobb nemzetközi jelentőségű eseménye. A minden évben megrendezett verseny célja, hogy a legszélesebb közönségnek a világ legszebb fotóit mutassa be, így emelve ki a természeti világ szépségét, csodáit és jelentőségét.

ifj. TIMÁR József ferté

Kiáll. Kirkunmajsa, Mův. Hár, 1985

Losonci Miklós

Timár József ismét megszólal

Kiállítás fia képeiből

[ifj. T. J.]

Vasárnapi Szinek, 1985. szept. 29. 7.

Pálos Miklós: Könyvespolc-ontvények (részlet az 1990. április 26-i kiállításról), Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

Ravasz András: Obeliszk-installáció, 1990. március 29., Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

Farkas Gábor: Jég-installáció, 1989. október 10., Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

Szarka Péter: Installáció, 1990, vas, festmény, fotó, neon (Fotó: Farkas Gábor)

Szili István kiállítása, 1990. február 27. (részlet), Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

Mészöly Suzanne: Ugróiskola-installáció, 1990. április 20., Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 5
Somogyi Néplap

Timár József
1021

HÓOLVADÁS. Timár József festménye.

(A Vaszary János Kiállítóterem anyagából)

A dunai hajós

Kedves hőseink

A téli szünetben még a képernyőn is helyet kapott gyermekeink Verne-vetélkedője. A mozikban már játszák az új magyar filmet *A dunai hajóst*, amely Jules Verne — vagy ahogy a magyar gyermeknemzedék emlegeti: Verne Gyula — regénye alapján készült.

Persze kár lenne ebből arra következtetni, hogy a hajós-inaskaland után már csak karosszékben utazgató francia író megint divatba jött, hiszen mindig is divatban volt. A maga helyén elsősorban: a kalandkedvelő fiatalok könyvespolcán. De ki az, aki felnőttkorban feledheti gyermekkora *kedves hőseit*. A tizenötéves kapitányt vagy Nemót, a Nautilus titokzatos parancsnokát? Valljuk meg: olvasmányt kereső kezünk gyakran hozzájuk téved ma is, és a valaha habzsolva olvasott históriákban

Észak Dél ellen) vagy a török ellen harcoló bolgár nép küzdelmében. Mert ebbe a háborúba indult *Ladko* is, *A dunai hajós* hőse, akit a mozinéző jó szívvel fogad bizalmába. Mert minek tagadni: örülünk minden képernyőn felbukkanó bátor embernek, nagy erejű hősnek, hívják azt Kloss kapitánynak, Bors Máténak vagy Stirlitznek.

Az idősebb nemzedék moziszerető tagjainak biztosan eszébe jutott egy film, amelyik ugyancsak A dunai hajós történetét dolgozta fel, s egyik szerepét *Jávor Pál* alakította. Rendezője *Robert Adolf Stemmle* volt, 1940-ben forgatták. A Verne-regények érthetően több megfilmesítést megértek már, igen sok nemzet »megleli« a maga Vernéjét. Az amerikaiak már 1929-ben készítettek látványos filmet a

bó: nem csinált **krimit**.: Koncz Gábor — a főszereplő — karján egy ízben püspöklila színű vérfolt látszott, s egy westernen »nevelkedett« ifjú néző hangosan megjegyezte: »Mi még vért sem tudunk festeni...« Ez a kis szépséghiba valóban elárulja, hogy a hazai kinotechnika »festékgyártó ágazata« még valóban nem kever olyan jó vért, mint a vért hektoliterszám fogyasztó japán vagy amerikai szuperkalandok alkotói. De ez legyen a legnagyobb baj! Ha a vér színét nem is találták el a főhős karján, annál jobb, hogy Koncz Gábor »eltalálta« Ladko egyéniségét: szabadságszeretetét, belső erejét, emberfeletti dolgokra képesítő akaratát. A rendező a *korból* s nem a foglalkozásból teremtette a figurákat, ezért érezzük hasonlóan jó alakításnak Agárdy joviális felügyelőjét vagy Kállai vizs-

Timár Márton

épitész

Hogyan lehet olcsón építeni.
Népakarat, 1957. dec. 31.

Timár M., 20. század.

25. VIRÁGCSENDÉLET. Jelzés balra: Timár M.
Vászon. 23,5×20.

— 5 —

Timár M.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXIII.

Jászai Mari hagyatékából

ös lovag. Ford. Vikár Béla. Zichy Mihály képeivel. Bpest,
itó sk. aláírásával és J. M. exlibrisével.

ıffons, Comedie italienne. Preface par George Sand. Paris,
Eredeti fbőrkötések. Exlibrissel.

on zu Shakespeares Werken. Berlin u. London, 1874—75.
ásokkal.

Parerga und Paralipomena. I. Bd. Leipzig, 1888. Fvkts.
nyomával.

er Vulgata übersetzt von I. F. Allioli. Pracht-Ausgabe mit
ttgart, 1870. Imperial 4r. 2 kötet. Eredeti diszkötésekben,

of the „Discovery". London, 1905. 8r. 2 kötet. Eredeti

ookman. Illustrated history of english literature. London,
11-ik hiányzik.

ıe Works. A. Dyce's edition. Leipzig, B. Tauchnitz, 1868
. aláírással.

e comedies, histories, tragedies and poems. Edited by Ch.
orial Shakespeare.) London, 1851—1852. 8r. 6 kötet. Vktsek.
dás.)

Rákóczi út 12

EXTRA ÁRUHÁZ

Rákóczi út 4

Bányavállalatok!
Szövetkezetek!
Állami Vállalatok!
Állami Gazdaságok!
Építőipari Vállalatok!

átveszünk

HASZNALT, KISELEJTEZETT

GUMI-CSIZMÁKAT

minősítés szerinti kilós árban és

helyette

kifogástalan, vízpróbás, javított CSIZMÁKAT SZÁLLÍTUNK

78,50 forintért

továbbá

piramis talpú,

BÉLELT,

javított vízpróbás gumicsizmát páronként

112 FORINTÉRT

FŐVÁROSI XXI. KÉZMŰIPARI VÁLLALAT,

Budapest (Csepel), Katona József u. 22. Telefon 344—113

Dunyháért, párnáért házhoz jövök, 189—289.

Esküvőre, bálra menyasszonyi, vőlegényi ruhák kölcsönzése, vétele. Akácfa utca 27. Telefon: 222—231.

INGATLAN

Keresek megvételre Budapest peremvárosban 1 holdon gyümölcsös vagy szőlőt, családi házzal azonnali beköltözéssel. Értesítést kérek. Pjros László, XI. ker., Kelenvölgy, Regőce út 10, ármegjelöléssel.

Idősebb, magányos asszony 8—10 ezer készpénzzel is havi 380 Ft életjáradékkal hozzáillő élettársat keres 70—78 évesig. »Békés öregség 50435« jeligére, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

55—57 éves, magas, intelligens férfi írjon házasság céljából. »Egyedül élek telefonos főbérleti lakásban« jeligére, a Kiadóba.

33 éves, 175 magas dolgozó asszony férjet keres 40 évesig. Lakás szükséges. Özvegy nőtlen írjon. »Nagyon rendes« jeligére, Magyar Hirdetőbe, Lenin krt. 80

50 éves, független asszony vagyok, dolgozom, szoba konyhás lakással rendelkezem, társaság hiánya miatt házasság céljából megismerkednék józan életű, független férfival, 45—50-ig. »Jó feleség 50455« jeligére, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Igényes, kulturált, szépnek, csinosnak mondott, komoly, barna, elvált asszony, 30/170, lakással, állással keresi komoly, kiegyensúlyozott lelkű, magas, intellektuel ismeretségét, házasság céljából. Kizárólag kézzel írott, fényképes levelekre válaszolok, azokat a legnagyobb diszkrécióval kezelem és visszaküldöm. Leveleket »Őszintén és becsületesen« jeligére, a Kiadóba.

Korrekt dolgozó, jólelkű nő, lakás és házzal — jóállású, korrekt, független férjet keres, 56—58-ig. »Csinos asszony« jelige, Kiadóba.

Molett dolgozónő keresi diplomás férfi ismeretségét 50 évesig házasság céljából »Barna« jeligére.

Dolgozónő keresi 58 évesig értelmiségi férfi ismeretségét házasság céljából. »Kaland kizárva« jeligére, Kiadóba.

175/38 éves, jómegjelenésű főiskolát végzett férfi keresi házasság céljából, hozzá hasonló melegszívű, családszerető, családott nő ismeretségét, kivel együtt újra kezdhetné életét. Lakás szükséges. »Diszkrét 24318« jeligére, a Kiadóba.

38 éves bányász feleséget keres. Vidéken van házam, 4 hold földem; Józan gondolkodású asszony vagy leány írjon. »Gyermek nem akadály 24319« jeligére, a Kiadóba.

Dolgozó nő megismerkedne házasság céljából dolgozó férfival, 54-től. »Házam van 50425« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

30 éves, elvált, lakással rendelkező tisztviselőnő, házasság céljából keresi komoly úriember ismeretségét. »Finomlelkű 50417« jeligére a kiadóba.

30 éves, diplomás, elvált, keresi hozzáillő nő ismeretségét, házasság céljából. »Nem Adonis« jeligére fényképes választ (visszaküldöm) a Felszabadulás téri hirdetőbe.

170 magas, 28 éves műszerész, vidám, csinos, szolid lány ismeretségét keresi, házasság céljából. »Szeretnék boldog lenni 24579« jeligére Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

Társaság hiányában, 30 éves, kellemes külsejű, elvált asszony, ezúton keres élettársat. Átlagon felüli műveltségű férfi személyében. Csak névvel és címmel ellátott levélre válaszolok. »Lehetőleg diplomás 24575« jeligére Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

34 éves, 160 cm, érettségizett, nőtlen iparos, csinos, házias élettársat keres, aki életének tartalmat adna. »Zárkózott életű« jeligére Magyar Hirdetőbe, Lenin körút 80.

A családi házak „atyja" elmondja:

hogyan lehet olcsón építeni

November 29-i számunkban hírt adtunk arról, hogy a fővárosi tanács építésügyi igazgatóságához tartozó építőipari vállalatok 388 családi ház építését fejezik be az év végéig, abból a készülő 520 családi házból, amelyet nyolc kisebb lakótelepen építenek. Ezzel kapcsolatban levelet kaptunk *Timár Márton* építészmérnöktől, a családi házak tervezőjétől.

»Tekintettel arra, hogy a nyolc kis lakótelep első kísérlet itthon, szükségesnek tartanám, hogy a közönség ismerje meg az építkezésre vonatkozó részleteket kissé bővebben: hogyan lehet szerény, mégis megfelelő lakásokat 60—80 000 forintos költséggel megépíteni.«

Timár Márton leveléhez csatolt ismertetőjében elmondja, hogy Budapest peremkerületeiben összesen 520 lakás épült. A lakások a következő helyiségekből állanak: 17—18 négyzetméteres lakószoba, 7—8 négyzetméteres hálófülke, 3 négyzetméteres konyha, kis fürdőszoba, kamra és előszoba. A kis házak 80—100 négyszögöles telken épültek, minden lakáshoz előkert és hátul kisméretű konyhakert, valamint tüzelőszer-kamra tartozik. A házak természetesen közművesek.

»Szerkezetileg újnak számít, hogy az épületeket középső főfal nélkül terveztem. Felhasználtam az Épületelemgyár által gyártott 6,40 méter fesztávú, áthidalásra alkalmas vasbeton-gerendákat. *Egyszerű szerkezettel és takarékos alaprajz-tervezéssel, valamint gazdaságos építőanyagok alkalmazásával elérhető, hogy egy-egy másfélszobás, konyhás, összkomfortos lakás építési költsége 60 000 forint körül van.* Az alkalmazott iker- és sorházas, földszintes kislakásokat a közönség tetszéssel fogadta, mert amikor a fővárosi tanács elhatározta, hogy a lakásokat öröklakásként eladja, *a kereslet sokszorosan felülmúlta a ténylegesen épült lakások számát.* A fővárosi tanács igyekezett bebizonyítani, hogy a lakásépítés költségeit csökkenteni lehet, és véleményem szerint sem közömbös az, hogy a rendelkezésre álló összegből esetleg 25 százalékkal több lakást tudnánk építeni.«

VADAT, HALAT S MI JÓ FA
termi és Büfévállalat. Itt péld
kos sonkatekercseket készít. A

Tímár Márton évében

, Unót, Puntót vá- Telefon: 290- 15285)

rtot, Fiestát vásá- lefon: 290-2455.

ját vásárolnék. 06 89. (B015096)

rancia gépkocsit . Tel.: 290-2455.

it vennék. Tel.: . (B015048)

ıdettet, Corsát, ásárolnék. 290-)15287)

AGEN Golfot, Polót vásárolnék. 5. (B015283)

ÁSVÉTEL

ANTIKVÁRIUM díj- szállással vásárol et, könyvtárakat, kat, hagyatékot, at, festményeket, ket, metszeteket, kat, vitrintárgyakat torokat, képeslapo- -0243 (T17795)

EMEZEKET vásáro- 2-0243. (T17796)

r HTO 100 Ft/liter elefon: 295-4117, (T18121)

VEGYES

ALÁCS, látvány- ostyasütők, pop- tacukorgépek, la- ıbott konvektor- k gyártótól. 06 434. (B014907)

tengedem műve- lakeszi kertemet. natórium mellett. jeligére, Blaha 3.-ba. (C670218)

mázsa nápolyi, öt- n, eladó a gyártó- leklődni: 06-60- . (T18110)

szemüvegszárba allókészülék, jobb csontvezetékes. 268-9670.)9)

OSBAN, Régiposta orvosi, fogorvosi felszereléssel vagy kiadó. 138-2959. 2)

LÁSI jegyet, rész- t készpénzért vá- V., Kálvin tér 4. I. 3844, 117-9525. 0)

KTATÁS

ANKÖZVETÍTŐ ÉR- SLŐ intenzív tan- ndul Óbudán. Te- 6 (26) 310-844. 7)

RMÁTUS kereszt- ékrend alapján ne- dapesti Lónyay Ut- ormátus Gimnázi- vételt hirdet az 999. tanévre hat mos gimnáziumi aiba. Jelentkezési tvehetők 1997. ok- 1-ig az iskola por- Budapest VIII., Ják- 10.). (T17364)

-MOTOROS ISKO- AN tanfolyamok t vagy délután. Te- 138-4065, 10–16- 14537)

MATIKÁBÓL korre-

ANGOL-, német-, magyar-nyelvoktatás, érettségi, felvételi előkészítés olcsón. Bölcsész doktor. Telefon: 131-8074. (T17999)

ÚJSÁGÍRÓ-KÖNYVSZERKESZTŐ tanfolyam. 140-0859. (T18012)

MATEMATIKÁBÓL, számítástechnikából, angolból, németből, latinból korrepetálást vállalunk. 352-7905. (B014880)

WORD, Excel, Windows! Számítógépkezelői tanfolyam! Hét végén is! 7600 Ft. 343-8025. (B014924)

ANGOL-, FRANCIANYELV-VIZSGA ELŐKÉSZÍTŐ. NEW WAVE. 200-3290. (T18078)

IDÉN még szerezhet **végleges jogosítványt**, részletre. 262-6055. (T18113)

ALTERNATÍV gyógyászatok akadémiája felvételt hirdet szakképzettséget nyújtó egyéves intenzív képzésre. 06-20-661-443. (C670310)

ANGOLOKTATÁS. 120-0662. (T18124)

HATÓSÁGI bizonyítvánnyal, munkalehetőséggel testőrképzés, mérlegképes könyvelői, számviteli ügyintézői, pénzügyi ügyintézői, vállalkozási ügyintézői, tb-ügyintézői, adóügyi ügyintézői és társasházi ügyintézői tanfolyam, valamint gyermekszínész képzés 9–14 évesig, angol-, német-, francia-, hébernyelvoktatás. 113-8550. (T18127)

ANGOLOKTATÁS minden szinten, vizsgára felkészítés, házhoz megyek. 276-8454. (B014703)

EGYETEMISTA matematikából, fizikából korrepetálást vállal. Érdeklődni: Király Zsuzsanna 131-3027. (B015214)

GÉPKOCSIVEZETŐ-TANFOLYAM indul délelőtt és délután Terézvárosban, Józsefvárosban, Zuglóban. Tel.: 25-25-680, 9–17-ig. (B014837)

GONDOZÁS

NAGYKOVÁCSIBAN épülő nyugdíjasházunkban év végi beköltözéssel lakrészek leköthetők. Tel.: 138-9046. (B013886)

NAGYKOVÁCSIBAN épülő nyugdíjasházunkban örök-lakásáért teljes körű ellátását, gondozását biztosítjuk (év végi beköltözéssel). Tel.: 138-9046. (B013889)

COORDINÁTOR információs iroda idősek otthonába való elhelyezkedést biztosít egyedülállóknak és házaspároknak is. 306-6550, 9–17 óráig. (T17455)

ÜDÜLÉS

AGÁRDON októberi kéthetes üdülőszövetkezeti apartman olcsón kiadó. 351-2721. (B014675)

BÜKFÜRDŐI üdülőhasználati jogomat november 12-től 25-ig átadom, eladom. 208-1644. (T18055)

ÜDÜLÉSEK szállodákban, október 23–26.: Sopron 8200, Gyula 9100, Bükszilveszter Marosvásárhelyen. Telefon: 370-0712. (B014622)

ŐSZ LONDONBAN, 39 900 Ft-ért szállással, autóbuszos utazással, városnézéssel okt. 18–24. és nov. 8–14. között 7 nap 4 éjszaka. ATTILA TOURS 361-2695. (70542/8H)

AZ IBUSZ LAGUNA ünnepi ajánlatai autóbusszal, félpanzióval, október 23–26. Velence és a négy legszebb sziget, szilveszter Ausztriában pihenéssel, városnézésekkel, december 29.–január 2. 1051 Budapest, Szt. István tér 4–6. Tel.: 118-8755, 266-0615. (C670302)

BÚTOR

BÚTOROKAT, festményeket, csillárokat, órákat, dísztárgyakat, szőnyegeket, könyveket, ruhaneműket vásárolok, lomtalanítással: 156-2815. (70459/25K)

HANGSZER

PIANÍNÓT vásárolnék! Telefon: 275-8706. (B013798)

KITŰNŐ zongora eladó. 129-8963. (B014905)

RÉGISÉG

KASTÉLY BERENDEZÉSÉHEZ KÜLFÖLDI MAGAS ÁRON KÉSZPÉNZÉRT VÁSÁROLOK nagyméretű és kisebb festményeket (hibásat is), antik bútorokat, biedermeier és empire tabernákulumot, szekretert, íróasztalt, szalongarnitúrát, könyvszekrényt fekete oszloppal, vagy babafejjel és rézzel díszítve előnyben. Vitrint és komódokat (reneszánsz), régi álló-, fali- és asztali díszórákat (hibásat is), ezüstkészletet és dísztárgyakat, herendit, meissenit, pecsétes Zsolnayt, Hummelt, szőnyeget, valamint mindent ami régi. **TELJES HAGYATÉKÉRT ELSŐ VEVŐKÉNT A LEGMAGASABB ÁRAT FIZETEM.** Kiszállás, értékbecslés díjtalan (vidékre is). **Tel.: 271-9861, 410-8645. Rádiótel.: 06-30/475-725.** (C) (CH)

AKÁR több száz ezerig vásárolok helyszínen készpénzért festményeket, bútorokat, órákat, vitrintárgyakat, ezüstneműt, antik varrógépet, hagyatékot. Telefon: 06-30/441-806. (B013067)

ANTIKVÁRIUMUNK könyveket, könyvtárakat vásárol! 214-7015, ifjabb Nagy László. (70556/6K)

ANTIK fenyőbútorok restaurálva, méhviaszolva, fél áron! Pad, láda, szekrény, asztal stb. Tel.: 06 (20) 569-676 és 06 (20) 434-109. (B015156)

TÁRSAT KERES

CSAK 10 percre szeretnélek látni, aztán .... szőke, 42/162/55 kg férjet vagy barátot keres „Marika" jeligére 1439 Bp. Pf. 602. (T18101)

JÓL szituált, fiatalos, tevé-

Magyar Nemzet
SZERDA, 1997. október 1.

Az erkölcs értéke

Tőkéczki László cikke, amely a Magyar Nemzet augusztus 6-ai számában jelent meg a következő címet viseli: „Erkölcs nélkül a szabadság rémálom". Én csak kiegészíteni szeretném így: „Erkölcs nélkül nincs szabadság, sem jogállam." A szabadság ugyanis addig terjedhet, amíg a másik szabadságát nem érinti, nem sérti. Vagyis erkölcsi alapállás kell ahhoz, hogy az állampolgár felelősséggel élvezze saját szabadságát.

Jogállam csak ott létezhet és ott maradhat fenn, ahol az állampolgárok követelményeihez igazodnak. Vagyis erkölcsi alapállás szükséges ahhoz, hogy az állampolgárok tiszteljék a jogrendet. Ha ez nincs meg, akkor ott visszaélés lesz úrrá, s ez a jogállam vége. Vagy káosz következik, ha mindenki úgy cselekszik, ahogy akar, vagy pedig párturalom alakul ki, amely hatalmi erőszakával úgy rendelkezik, ahogy neki jónak tetszik.

Amikor itt erkölcsöt emlegetek, alapvetően a humánus etikát, az emberi erkölcsöt, az emberi természetbe írt normákat értem. Ilyenek például az őszinteség, a felelősség, a becsületesség, a kötelesség, az igazmondás, az igazságosság stb.

A „ne lopj" például az erkölcsös embert visszatartja, hogy ne sikkasszon, ne legyen korrupt, a köz javait ne herdálja el, ne sajátítsa ki, a „vad kapitalizmusban" ne vegyen részt, csak tisztességes profitért dolgozzék, s a bankok, vállalatok és üzletek működése emberek erkölcsösségén múlik, hogy tisztességesen végezzék funkciójukat.

Az erkölcs megóv a politikai-gazdasági züllöttségtől, és lehetővé teszi az együttélés emberi minőségét.

Dr. Mihályi Imre
Kecskemét

A magyar beteg

A létminimum alatt élő idős özvegyasszony egy álmatlanul eltöltött éjszaka után felkereste a rendelőintézet fogászatát. A röntgenfelvételekért kétezer forintot kellett fizetnie. Portfóliójának eme drasztikus apadása után, fájós lábára gyógyírt remélve tért be egy másik rendelőbe, ahol a főorvos hathatós javulást ígérve, tíz lézerkezelést javasolt neki, potom tízezer forintért.

A magyar beteg dadogós mentegetőzés után besántikált egy hentesüzletbe, ahol húsos csontot vásárolt a vasárnapi ebédjéhez.

Kelecsényi Katalin
Budapest

Folt a város szívében

A háborús rombolások és az elhanyagolások kora után feléledő főváros egy különösen fájó sebe a város szívében a Károly körút beépítetlen szakasza.

A fővárosi közlekedési-forgalmi és valószínűleg népességi központját is képező észak–déli főútvonal a Kálvin tér és a Deák tér közötti városházi szakaszának várost nyomasztó befejezetlen sebei immár több mint ötven éve csúfoskodnak.

A Károly körút, illetve a Madách tér egykori beépítésével, mind az akkori városi vezetőség, mind pedig az építés tervezői a hely jelentőségét átérezték, és ott szép, az időnek megfelelő megoldást találtak.

Javasolni kell, hogy a mintegy 180 méteres szakaszt, illetve beépítését sürgősen tűzzék napirendre. Erre a helyre a Madách-házakat ellensúlyozó, három, építészetileg jól tervezett magasház tervére kellene pályázatot kiírni – a magas épületek között fennmaradó 50–50 méteres terület bekapcsolható a később kialakítandó városházi épületek közötti parkba –, és az egész nagy terület tágassága, levegőssége megőrizhető. Ez a városközpont olyan értékes, hogy az ide építhető üzletházak, irodák, szálloda és a még szükséges önkormányzati helyiségek felépítése önmagát is finanszírozná.

Az épületek alatti és közötti parkolók és a zöld területek alatti parkolók szintén jól hasznosíthatók lesznek. A sok befejezetlen budapesti tér mellett (Nyugati tér, Kálvin tér, Moszkva tér stb.) végre kialakítható lenne egy építészetileg is megfelelő központi tér, a Madách tér.

A körülbelül egyenlő tömegű épületek jól kijelölnék a Madách-házakkal együtt a városközpontot. A három épület a földszinti magasságban oszlopsoros folyosóval köthető össze, ami a pihenőparkot lazán elzárná az utcai forgalomtól.

Tímár Márton
okl. építészmérnök
Budapest

mDk

Timár Mihály
nyomdász

ezüst érmet nyert

– a párisi világkiállítás kitüntetései.
Grafikai Szemle 1900 évf 9. 126.

MDK

Timár Róza

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Tímár Mihály

ötvös.

Miképp kell testet csinálnyi, Tímár Mihály uram mondotta 1671. 23. February — írja Kecskeméti W. Péter.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöslőnyve Bpest. 1884. 45 l.

Kún Lás

zeneszer

a vigszinház

level

Timár Mihály

tervező és rajzoló

Közlezrkiáll

1426.1.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

TIMÁR MIHÁLY, választó

Emlitve: 34.-1660.VIII.25.Samuel választó alias Fay társaival, Timár Mihállya, Neubauer Dánielllel és Sturján Mártonnal együtt leteszi az esküt a császár-xxa ra. 28.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó.Bpest. 1958

TIMÁR MIHÁLY, választó

Emlitve:.-3.-1660.VIII.25.Feleskűszik a császárra. 61.old.

SZÁSZ KÁROLY: adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1 60-1628/ 61.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó. Bpest. 1962

TIMAR MIHÁLY, választómester

Anno 1667 a Die septembris usque ad Diem 17 Decembris. Az Választóknak, Pénzverőknek és Egyébfele Müveseknek Negyedik Angariabeli Fizetések, ugy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

TIMAR MIHÁLY, Választómester, 76.old.	Hetre, Fl.2.25.	Hét. 13.	Fizetés. Fl.29.den.25.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667 / 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest. 1968

TIMAR MIHÁLLY, választó mester

Anno 1667 a Die 12 Juny usque ad Diem 17 Septembris, Az Választóknak, Pénzverőknek és Egyéb fele Müvesek-nek Harmadik Angarabeli Fizetések Úgy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

Választók.

TIMAR MIHÁLLY. Hétre. Fl. 2.-25.- Hét. Fizetés.
Választó Mester, 13. Fl. 29.-den. 25.-
76.old.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667/ 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

TIMAR MIHÁLLY, választó

Ab Anno 1666 Die 18 Decembris usque ad Annum 1667 Die 10 Marty, Az Választoknak, Pénzverőknek és Egyéb fele Mívesseknek Első Angaria beli Fizetések ugy mint Intra Spatium 13. Septimanarum.

Választók.
TIMAR MIHÁLLY, Hétre. Fl. 2. "25. Hét. Fizetés.
Val. Mester 13. Fl. 29. den. 25.
74. old.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667/ 73. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

TIMAR MIHALLY, választó mester

Anno 1667 a Die 13 Marty usque ad Diem 18 Juny Ejusdem Anni, Az Választoknak, Pénzverőknek es Egyeb fele Miveseknek Második Angariabeli Fizetesek ugy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

Választok.

TIMAR MIHALLY, Hetre. Fl.2.-25.		Hét.	Fizetés.
Választo Mester		13	Fl.29.den.25.

74.old.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667/ 73.old.

NUMIZMATIKAI [illegible], LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968. Akad.Kiadó, Bpest. 1968.

TIMÁR MIHÁLY, választómester

A Nagybányai Pénzverőház számadásaiban szerepel 1666-1667 ben. 1660 aug. 25-én tette le a hivatali-esküt. 73.old.

ESZE TAMAS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667 / 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest.1968

Timár Péter 1

Az Első kiállitás képei c. fotótárlaton szerepelt a Munkásmozgalmi Muzeumban.

Ma yar Hirlap 1978-214-8
GHegyi Gyula: Az Első kiállitás képei

Timár Péter 2

Akárcsak Balláé, *Timár Péter* képsorai is egységes művészi egészeket alkotnak: szemben a képriporttal, itt egy rész elvétele nemcsak tartalmilag, de esztétikailag is lehetetlen. Lírai hangulatú, hol szorongást, hol lebegést sugárzó, finom képei — köztük színes és festett fotók — külön értékei a kiállításnak. (Tegyük hozzá, hogy egyedül nála látható határozott vonzódás a képzőművészet felé.)

Magyar Hegyi: Az Első kiállitás képei

Tímár Péter, [ ]

Kiállít a Józsefvárosi Műv. Hétben.

— : □ Jankovszky György 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 9.

Timár Thein Miksa

Munkamok

1917. Tav. Erall. 326

1922. őszi Erall. 410

1923. tav. Erall. 330, 332, 334
336, 365

Szolnok ostroma 1552-ben (részletek)

III. 117.

Timár Thein Miksa

Műrezgéti lex. 778 l.

OKTÓBER

20

Esztergomi Művének Céhe

TÍMÁR ZSUZSA

TÍMÁR ZSUZSA (1951 –)

EDÉNYEK (MÁZAS KORONGOZOTT KERÁMIÁK)

1974 ÓTA FOGLALKOZIK KERÁMIÁVAL. 1968-BAN NYERTE EL A NÉPI IPARMŰVÉSZ CÍMET. HAGYOMÁNYÖRZŐ, DE KORSZERŰ TERMÉKEKET ELŐÁLLÍTÓ KÉZMŰVESNEK VALLJA MAGÁT. MŰVEINEK TÖBBSÉGE KORONGOZOTT, MÁZAS KERÁMIA

Tímár Ismsa

Bajnán Tímár Ismsa népmű-
vész az iskolai szakkörökben já-
tékkészítést, szövést, farekasságot és
rajzszakört szakított ki.

Hunyady Judit: Kisded játékaink.
Uj Tükör, 1979. május 27 – 6. lap.

Timár-Thein Miksa, festő, stb.

marad, l. 778. old., egészen a 4. sor

második szavány, mely „festett"-ről

Fest.-re korrigálandó. Pont.

Fest.

Tímár Thein Miksa

Ujv. M. Zs. L.

896. P.

TIMÁR-THEIN *Miksa*, festő. * Budapest 1874 jún. 2. U. o., Münchenben és Párizsban tanult. Arcképeket, interieuröket fest és festőiskolát tart fenn Budapesten.

f.-f. II. 536 l

A székesfőváros kultúrpolitikája ma már sokakat érdekel s ezért a Szabadegyetem mostani szemeszterének megnyitó előadására témát ebből a körből választottam.

Az előadás népszerű anyagából készült kis tanulmányomat tisztelettel megküldöm.

Budapest, 1935. március

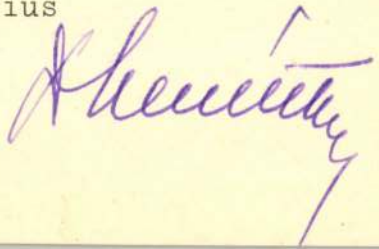

Tímár – Thein Miksa

festő, szül. 1874 június 2. Budapest. Münchenben, azután Párisban Jules Lefèbvre, T. R. Fleury, Benjamin Constant és ~~J. P.~~ Laurent voltak mesterei. Mint tanuló 1894-ben a Szinyei-féle Plein air-kiállításon szerepelt. Mint festő 1896-ban a Millenniumi Kiállításon Munkácsy Mihály elismerő dicséretét nyerte. Mint festő 1897-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1898-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1899-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1900-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1901-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1902-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1903-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1904-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1905-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1906-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1907-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1908-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1909-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1910-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1911-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1912-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1913-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1914-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1915-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1916-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1917-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1918-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1919-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1920-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1921-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1922-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1923-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1924-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1925-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1926-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1927-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1928-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1929-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1930-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1931-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1932-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1933-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1934-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1935-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1936-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1937-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1938-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1939-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1940-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1941-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1942-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1943-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1944-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1945-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1946-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1947-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1948-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1949-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1950-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1951-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1952-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1953-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1954-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1955-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1956-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1957-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1958-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1959-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1960-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1961-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1962-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1963-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1964-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1965-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1966-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1967-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1968-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1969-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1970-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1971-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1972-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1973-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1974-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1975-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1976-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1977-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1978-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1979-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1980-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1981-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1982-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1983-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1984-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1985-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1986-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1987-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1988-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1989-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1990-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1991-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1992-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1993-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1994-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1995-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1996-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1997-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1998-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 1999-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2000-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2001-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2002-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2003-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2004-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2005-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2006-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2007-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2008-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2009-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2010-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2011-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2012-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2013-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2014-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2015-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2016-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2017-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2018-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2019-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2020-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2021-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2022-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2023-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2024-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2025-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2026-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2027-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2028-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2029-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2030-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2031-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2032-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2033-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2034-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2035-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2036-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2037-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2038-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2039-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2040-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2041-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2042-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2043-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2044-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2045-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2046-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2047-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2048-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2049-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2050-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2051-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2052-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2053-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2054-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2055-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2056-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2057-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2058-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2059-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2060-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2061-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2062-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2063-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2064-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2065-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2066-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2067-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2068-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2069-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2070-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2071-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2072-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2073-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2074-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2075-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2076-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2077-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2078-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2079-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2080-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2081-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2082-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2083-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2084-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2085-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2086-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2087-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2088-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2089-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2090-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2091-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2092-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2093-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2094-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2095-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2096-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2097-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2098-ban a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2099-ben a Műcsarnokban állított ki. Mint festő 2100-ban a Műcsarnokban állított ki.

– Kr. Lk. II. 633. l.

Értekezett 1904 december 27.

1033/1904 (Budapest 1904 december 23.)

Kultuszminisztérium a drágasági segély utalványozhatása végett kimutatást kér az állandóan alkalmazott díjnokok és segédszolgákról. (Számvevőségnek 1904 XII/29)

molk

Tímár (Thein) Miksa

Nemzetközi acetylén kiállítás
c. plakátja

Melléklet.

Dr. G. Sz. K. Grafikai Plakátjai 1914-ig
Bp. 1961. 84. l

Timár Thein Miksa

festő

Az Ujság 1915. szept. 19.

** **Rajz- és festőművész-iskola.** *Timár-Thein* Miksa ismert festőművész rajz- és festőiskoláját az idén is megnyitja férfiak és külön nők számára. Felvétetnek kezdők és haladók, kik természet után alapos müvészi oktatásban részesülnek. Külön esti akt-tanfolyam is nyilik. Jelentkezés naponta a müvész mütermében: V., Rudolf-tér 1. Lift. Telefon 140—69.

Timár-Thein

Miksa

Timár-Thein Miksa festőművész. II. Bem József-u. 6. 356-552

Bptávb 1940 szept.

Römer Flóris: Műrégészeti Kalauz V. 30. –

Flóris: Magyar régészeti Krónika V. 31

Timár – Thein Miksa

1914. dec. kiäll. Nemzeti Kalon

Barna leánka, olaff. 300.–

Muz. és Könyvt. Orsz. Ffsége:

V. 168 — 195.

Timár Thein Miksa

Magyar Nemzet
1940. szept. 3.

Timár Thein Miksa festőművész hosszú betegsége türelmes átszenvedése után csendesen elhúnyt. Temetése — kívánsága szerint — csendben volt, hétfőn a Farkasréten. Az engesztelő szentmiseáldozat szerdán délelőtt 10 órakor lesz a Ferenciek Margit-körúti templomában.

† 1940. aug. 31 ?

m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

33/1940. szám.

.ü.o.

A Müemlékek Országos Bizottsága t.Elnökségének.

Hivatalból.

olgálati ügyben

Budapest.

Timár-Thein Miksa, festőm.
sz. 1874.

Novicia. Jelz.f.j.: Thein. 74-49. Vászon.
Tanulmány. Jel.: Thein Paris. 54-46. "

Ernst.Muz. aukciói.XXXVII. Kat. 48.l.

Timár-Thein Miksa /szül.1874/

Novicia. Vászon. 74x49.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 4c.oldal

Zimár Thein Miksa

MDK

Gyermekarckép, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Timár-Thein Mikes, festöm.

575. Gyermekarckép. Olf.

Mücsarnok. 1911/12. téli kiáll. Kat. 68.l.

Timár Thein Miksa

Mucsarnok
1911–12 pub. Kiall 575

Amphitheatrum, pólai III. 46. — spalatói

III. 47. — várhelyi VII. 139.

Timár-Thein Miksa MDK

Női arckép, olf.

Micsarnok 1917 tavaszi tárlat

Timár-Thein Miksa

Festő

Műcsarnok

1915-16. sárosi

Papissa, Johanna II. 40

57 db

1904. augusztus 6. 403

A segélyezett intézetekhez azok fentartó hatóságaihoz : értesítés az idei rendes állami segélyek utalványozása felől (602/1904.)

MDK

Timár-Thein Miksa, festö

Nöi arckép.	Olf.
B.G.urnö arcképe.	"
Cyclamen.	"
Leányom arcképe.	"
Benkö Klári urhölgy arcképe.	"

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 26.1.
28.1.

K-136

Timár-Thein Miksa

MDK

Női arckép, olf.

G.B. urnő arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Timár Thein Miksa MDK

Ciklamen, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Timár Thein Miksa MDK

Leányom arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Timár-Thein Miksa

Benkő Klári arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Timár Thein Miksa
Női arckép, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítása. 1922. nov.
29 l.

Timár Thein Miksa MDK

Nm²i arckép, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

K-134

Timár Thein Miksa

életrajz

irod.

Csókássy. 138. l.

Millenbach.

Az előtérben a bástyákkal
látjuk, a hegyes háttérben pe
torony bontakozik ki. Felirat

Millenbac

és fölül jobbra: P. 435.

Rm., mér. a vk. 6.9
J. Tröster: Dacia
des Siebenbürgen, Nürnberg 1

126-92-2

Timár - Thein Miksa

l.

Lex Magy Társ

569. b. l.

Blatnicza, várrom.
Bakó, r. k. templo
Sz.-Mária, templom
Sz.-Mihály, r. k. te
Szklabinya. régi v
Szucsán, r. k. tem
Kastély romj
Turócz-Sz.-Márton
Turán, r. k. templ
Znió-Váralja, várr

Timár Thein Miksa

festő

gyód

Nemesvári 140. l.

Timár Thein Miksa

Árverési Csarnok aukció kat.

36. sz. 1927 febr.
39. sz. 1927. okt.

Károlyi Ferenc gr.

Csaknem térdig,
s leeresztett jobbjában
madárt ábrázoló forgóv
Zsinóros dolmányt s m
töltényt áskájának sz
a kép alatt két sorb

„KÁROLYI F
1705-

s jobbra: „BRENDAMOU

Czinkografia,

Ltpa

MDK

Timár-Thein Miksa

Nő rózsával, repr.

Árverési Közlöny. 1930. okt. 4. rk. sz.

MDK

Timár-Thein Miksa, festöm.

Zöldruhás leány. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.mk.sz. 53.1.

Timár /Thein/ Miksa, sz. 1874.

Női tanulmányfej, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 8 1.

Timár-Theim Miksa

Zöldruhás leány, olaj

Árverési Különy, 1936. márc. 2. rendk.sz.

53 l.

MDK

Timár-Theim Miksa

Nő rózsával, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

Timekeeper Wages

Mr Copeland, Oc.

Yakerbyl Mobil, 12378, 4.4.42 - 22.4.42.

34 I.

MDK

Tímár-Thein Miksa, festő

Esik? Of.

Szenk György Cék M. Ann. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. Kat. 331. l.

MDK

Timár-Thein Miksa

Zöldruhás leány. Olajfm. 70x50. Jelzett.

Árverési Közlöny, 1936. 2.sz. 53.lap

MDK

Timár,-Thein Miksa, festőm.

Tanulmányfej.	Olf.	70x55.	
Ábrándozás.	"	67x57.	J.l.b.
Női képmás.	"	75x55.	J.l.b.
Nő rózsával.	"	82x55.	J.l.b.

Illusztr. a XII. sz.tábl.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 36.l.

716. *Timár-Thein Miksa:* Nő rózsával. Olajfestmény.

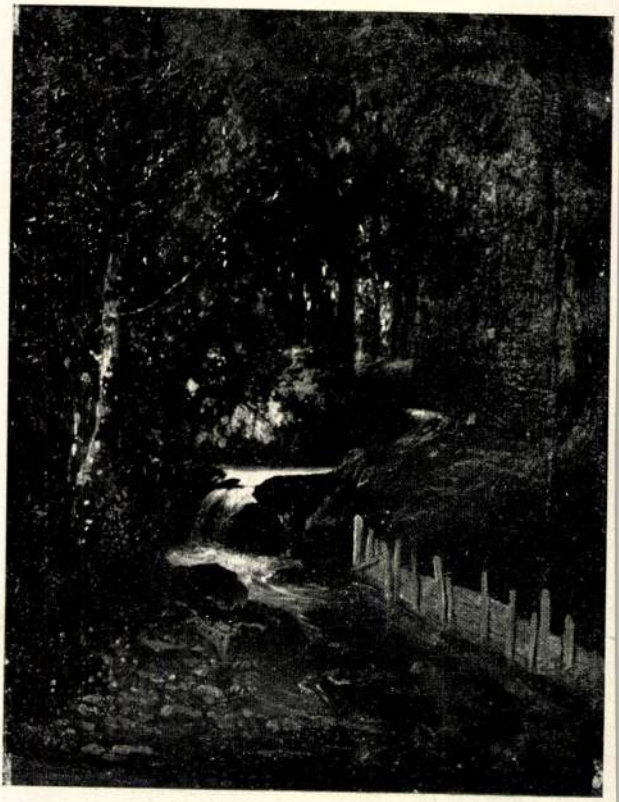

50. *Brodszky Sándor:* Erdőrészlet. Olajfestmény.

Timár Péter

fotóművén

A 24 fotói a Vajda Lajos Stúdióban,
Szentendrén.

Gera Mihály
ciste

Új Tükör
1989 nov. 27

Timár Péter, grafikus

Timár Péter: Budapesti graffitti

Timár

Élet

2

XXX/41

Timár Péter

Vácon, a volt görögkeleti templomban /Március 15.-tér 19. Mizser Pál festőművész kiállitása junius 12.-ig megtekinthető.
A Toldi Studió Moziban Timár Péter Fotóművész tárlatának megnyitója junius 3.-án Szuppán Irén iparművész a Csók István Galériában junius 5.-én nyitja meg kiállitását,- közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 8. lap.

Timár Péter

A debreceni Medgyessy teremben julius 8.-án nyitják meg Bod Éva keramikus kiállitását.
Galántai György grafikus kiállitása a Studió Galériában julius 7.-én,
Timár Péter fotókiállitása a Ferencvárosi Pincetárlaton julius 9.-én nyilik meg,
-közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. junius 5.
XX. évf. 27. sz. 8. lap.

Timár Péter

Zimányi Alajos a berettyóujfalusi Elzett Müvekben január 18.-tól,
Kele Judit a miskolci Molnár Béla Ifjuségi Házban,
Fáy Éva a Fiatal Müvészek Klubjában január 18.-tól mutatja be müveit.
Bánkuti József viziós festő kiállitása a Pszichiátriai Klinika Nappali Szanatóriumában január 19.-től és
Timár Péter fotókiállitása a Helikon Galériában január 24.-től megtekinthető,- közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. jan. 19.
XXIV, évf. 3. sz. 8. lap.

Timár Péter fotómüvész

A kulturális eseményeket ismertető rovat közli:
Haász István a Fészek Müvészklubban február 13.-tól,
Róna Emmy grafikus a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában február 14.-től,
Kelemen Károly a Studió Galériában febr.14.-től
Varga Gyula grafikus a Csók Galériában február 15.-től,
Bálint István a Fiatal Müvészek Klubjában február 15.-ig mutatja be müveit a fenti kiállitó termekben.
Kanyák Zsófia emlékkiállitása a zalaegerszegi Ifjuségi Házban február 14.-től,
Timár Péter fotókiállitása a Fiatal Müvészek Klubjában megtekinthető február 15.-ig.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. lo. XXIII. évf. 6. sz. 8. lap.

Tímár Péter fotóm.

Szerdán a Fényes Adolf-teremben megnyílt a Gyász című kiállítás. A képeket Timár Péternek, a Fiatal Fotóművészek Stúdiójának a műveiből válogatták. A kiállítóterem szociográfiai fotósorozatának ötödik, egyben befejező bemutatóján Timár Péter — aki három év munkáját tárja a látogatók elé — az emberi érzékenység, a személyiséget védő emberi jogok és íratlan normák tiszteletben tartásával vall az elmúlás pillanatáról, a végtisztességről.

Magyar Nemzet 1983. VII. 28.

Tímár Péter

a Fényes Adolf Teremben 1983. aug. 21.-ig látható a Szociofotó V. Gyász c. kiállítás anyagának rendezői: Gera Mihály, Tímár Péter és Urbán Tamás.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1983. augusztus.

Tímár Róza

1920/21 - 1924/25

Ferkèpzomfoiskèvk
140.l.

Pozsony.

A középtért a város és a
háttérben hegyek látszanak, az
közelében hid vezet a szigetre

POSSONIA

magyarázó szövegének kezdete:
H. Danubio Fiume.

Rm., mér. a vk. 8

131-91-1A.

Timár Zsuzsanna

Esztergomban, az esztergomi képzőmű-vészek új tárlatán szerepel munkája, egy képe.

Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1975. máj. 21.

TIMÁRNÉ Balázsy Ágnes

MAKAY Eri ka: Két méter húsz centi /beszélgetés Tímárné Balázsy Ágnessal/. = Műkincs Figyelő, 1993, 1. III. ill.

Művészettörténet, művészettudomány

39. BAKOS, Jan: Situácia dejepisu umenia na Slovensku. Bratislava : Slovenská národná galériá, 1984 264 p. (Analekta ; 7.)

40. BALOGH Ferenc: Az építészet meghatározottsága. = Korunk, 43, 1984, 2. 146-149. p., ill.

41. BEKE László: Bemerkungen zur Funktion des Spiegels in der Kunst. In: Semiotics Unfolding. Ed. by Tasso Borbé. Vol. 3. Berlin ; New York ; Amsterdam, Mouton, 1984 1289-1295., ill.

42. BEKE László: A tükör. + MIKLÓS Pál megjegyzései Beke László tanulmányához. In: Tanulmányok a vizuális kultúráról : Munkaközi anyag. Szerkesztőbiz. elnöke Németh Lajos. Bp. : [k.n.], 1984 51-92, 93-96.

43. BEKE László és RADNÓTI Sándor levélváltása. 1-2. = Aktuális Levelek, No 10 (1984) 44-48. No 11 (1984) 48-54.

44. Bialostocki, Jan: Régi és új a művészettörténetben. Szerk.,bev. Marosi Ernő. Bp. : Corvina, 1982 (Művészet és elmélet) **rec.** UJLAKI Gabriella: A modern kezdetei. = Művészet, 25, 1984, 7. 51-54., ill.

45. BONTA, János: Die Bauwissenschaft über die Visualität. = Periodica Politechnica, Architecture, 28, 1984, 1-4. 11-15.

46. BOR Ambrus: Elveszett művészet. = Élet és Irodalom, 1984. február 24. 1. **hoz.** PREISICH Gábor: „Épületet olvasni ugyan ki tanít kicsodát?" = Élet és Irodalom, 1984. március 16. 2.; FRANK János: A béka fölött. = Élet és Irodalom, 1984. április 6. 2.; DERCSÉNYI Dezső: Képezhetünk-e építészeti kritikusokat? = Élet és Irodalom, 1984. április 13. 2.; HÁRSFAI István: Miért nincs Magyarországon építészeti kritika? = Élet és Irodalom, 1984. június 15. 4.; DERCSÉNYI Dezső: Nemcsak nálunk? = Élet és Irodalom, 1984. szeptember 21. 2.

47. DUCHAMP, Marcel: Apropó „ready-made" [beszéd

TIMÁRPUSZTA (Jejér)

Nem helyező!

Timárpuszta

ZMV 5, 72 l.

TEMPLOMROM egykor a B. Üdvözítő szentelve, alapfalai a hegyormon, tőle néhány ölnyire a plébánia alapfalai.

TIMÁRPUSZTA (Tapé)

Times Béla

szabrásznűvész

Kelet magyarországi képzőművészek kiállítása a nyári egyetemen

Déli Krónika

1979 jún 30.

Timina Zoltán

1898/99 - 1901/2,
1903/4 II.

Ferkèpzomfoiskèvk
140 l.

Pozsony.

A középtért a város és
nán túl templomok látszanak,
ró-kelők meg lovas és gyalog
begő mondatszalagon:

PRESBVRG

leiró szövegének kezdete: 1.
fluuius.

Rm., mér. a bel

Timina Zoltán

mutavajr iskola, rendk. hallg.
V éves.

Értesítő 1903/4. 15 l.

5

Kath. Bonifác pk.
Prot. Bonifác

CSÜTÖRT.

6

Kath. Norbert pk.
Prot. Norbert

1/25. Au.

PÉNTEK

7

Kath. Jézus sz. Szíve
Prot. Róbert

SZOMBAT

8

Kath. Medárd pk.
Prot. Medárd

Izr. 29. S. Bamidbar 6. Perek

Timina Zoltán

Hód. Hódmezővásárhelyen

1879. Rk. ápr. 3. Gimnázetts

1898/99 I-II. I. é. raptjel

1899/900 I-II. 2. é. " "

~~Grafiájánok üdve~~

Téglasírláda, római V. 247.

M D K

Timirovits Andreas, pictor imaginum super vitro, Ujvidék.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Tinkó Kornélia

1927/28 – 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

140.1.

Pozsony.

A középtérben lévő vár és v
nak, az előtérben pedig a szigetn
kétfogatos szekér hajt fel és az
két gyermek képez csoportot, kikn

PRESBURCH.

Rm., mér. a rl. 13.8: 19 cm.

198-91-

Timkó Kornélia

VI. éves hallg. festő

1932/33. évi fővárosi

osztondíj pályázaton

díszérő elismerés

Ferk pzomfoiskévk 26. l

HÚSVÉTRA

legszebb és legolcsóbb ajándék

A KÖNYV!

Timkó Kornélia, festő

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Timkó Kornélia** festőművésznő 74 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1979. I. 22-én 8 óra 30 perckor lesz a Farkasréti temetőben. Minden külön értesítés helyett. A gyászoló család.

11.

– : Halálozás

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 18.

TIMKO Nelli

[illegible]

1920-ban Nagybanyan a szab. iskola tagja

Noti: Nagybanya... 536.1.

TIMKO Nelly

M. D. K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Kéti: Nagybánya... 337.l.

K. D. K

TIHKO Nelly

1926-ban Nagybányán a Szabadiskola

tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e

Trimró Nelly

Szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

k. 1933. XI. 5.

M.D.K.

Timkó Nelly

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 338.l.

Tinkó Nelly

Piros ruhás nő

olaj, 60 x 80 cm

Angyalföldi kipző- és iparmű-
viszek kiáll. Műcsarnok
1974

Timon Andor
Csendélet

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 8 l.

Szedő úr! Függőleges dupla sorelválasztó jelet!

6. *Jelenet Szent Benedek életéből*
Külső bal felső kép. 90×68·5 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1936/7.

7. *Myrai Szent Miklós gabonacsodája* (7. kép)
Külső bal alsó kép. 88·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.

8. *Jelenet Szent Egyed életéből* (8. kép)
Külső jobb felső kép. 89·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.
Fa, tempera. — A garamszentbenedeki apátsági templomból, leltár szerint 1870 körüli szerzemény. A külső jobb alsó kép hiányzik. A Zsigmond címerével díszített predella, melynek fényképe is megmaradt s melynek rajzát Knauz közölte, 1905-ben Esztergomban elégett. Felirata a következő: „Item istam Tabulam fecit fieri honorabilis vir dominus Nicolaus de sancto benedicto, filius Petri dicti petws, Lector et Canonicus ecclesie Jauriensis, Cantorque Capelle Regie maiestatis per magistrum Thomam pictorem de Colosvar. /// Ad honorem sancte et individue trinitatis et virgini matris gloriose et sancti Egidi et omnium sanctorum, ut ipsi intercedere dignentur pro anima eius et animabus parentum et consanguineorum et omnium benefactorum suorum in conspectu domini nostri ihu. xpi. Amen. Anno domini. m CCCC° XX° VII°" Szentbenedeki Petüsfia Miklós, győri lektor és kanonok, a királyi kápolna kántora s ez oltár megrendelője ismeretes egy 1424-ben kelt oklevélből. (L. Házy Jenő: Sopron szk. város története I/2, Sopron 1923, 263. l.)
A predellát Gerevich Tibor azonosította a képekkel. Az az újabban felmerült nézet (Péter, Hekler) amely szerint a megmaradt képek két különböző kéz alkotásai, az átfestéseken alapult és a táblák

Timon Andor MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Timon Anlor

Gaendelet, olf.

Timon Andor

147 Téli kikötő

148 Ujpesti kikötőrészlet

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 8 lap

mdk.

Tunion és Turoczi szerint

a Szt György kápolnát és Gyzella királyné alkotásának mondják s építése évéül 1006 jelölik meg. A Szt György kápolnában fette Szt. Imre fogadalmát.

Gutteil Jenő: Veszprém Szent Imre városa.

Timon Andor

MEGHIVÓ

TIMON ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

HAGYATÉKI KIÁLLITÁSÁRA

A

SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12. FÉLEMELET

MEGNYITJA 1948 ÁPRILIS HÓ 4-ÉN, VASÁRNAP D. E. 1/2 12 ÓRAKOR

Dr. GÁLHIDI BÉLA UJPEST VÁROS POLGÁRMESTERE

RENDEZI: GYURICH ISTVÁN

TISZTELETTEL:

ARÁNYI ÁRPÁDNÉ SZALMÁSSY ZSIGMOND

IGAZGATÓK.

A kiállitás megtekinthető 1948. április hó 14-ig bezárólag, naponta 10—5 óráig, vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

BUDAPEST 1948 MÁR 3 1 18 GA 4 GA

NYOMTATVÁNY

OLCSÓN SZÓRAKOZHATÍK HA ELŐFIZET A RÁDIÓRA

KÉSZPÉNZZEL BERMENTESÍTVE TAXE PERCUE

Nagyságos

Dr Bentiványi Gyula

úrnak

úrnőnek

Budapest

XI. *ker.*, Lágymányosi *út utca tér* 16 *sz.*

Felelős kiadó Szalmássy Zsigmond
Merkur nyomda, Budapest IV, Prohászka O. u. 6

Tímon Andor

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1936.I.29

Timon Andor

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban- képével szerepel.
Először szerepel meleg tónusu interieurjével.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Timon Andor

MDK

Téli hangulat, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

		Forint
1.	Malom	mt.
2.	Elolvadt hó	1500
3.	Váci utcarészlet	Váci Muzeum tulajdona
4.	Január Sződön	1200
5.	Április	Ujpesti Muzeum tulajdona
6.	Fehér felhők	„
7.	Csendélet	1500
8.	Kukoricakapálók	mt.
9.	Csendélet	„
10.	Ujpesti kikötő	„
11.	Szánkázó fiu	„
12.	Csendélet	1500
13.	Kaszálók	1500
14.	Sződrákosi malom	1200
15.	Vadászok	mt.
16.	A váci fehérek temploma	„
17.	Virágok	„
18.	Dunai rakodás	„
19.	Ujpesti udvar	„
20.	Kecskék	900
21.	Dunaparton	500
22.	Aratók	mt.
23.	Tavasz	600
24.	Ujpesti határ	500
25.	Tél Rákospalotán	500
26.	Kukoricamorzsolás	mt.
27.	Téli kikötő	Ujpesti Muzeum tulajdona
28.	Csendélet	1500
29.	Virágcsendélet	~~1500~~
30.	Felsőgödi villa	1200
31.	Csendélet	Ujpesti Muzeum tulajdona
32.	Strandolók	600
33.	Felsőgödi táj	~~1500~~
34.	Nyári hangulat	600
35.	Munka után	1200
36.	„Részeg“	1200
37.	Nincs tovább	1200
38.	Szántóvető (befejezetlen)	2000
39.	Villamoson	1200
40.	Kenyérszelő	1200
41.	Önarckép	mt.

		Forint
42.	Csendélet	~~800~~
43.	Parkrészlet	1000
44.	Kisleány (vázlat)	500
45.	Télen	500
46.	Nyári felhők	800
47.	Dunai élet	800
48.	Ujpesti vásáron	800
49.	Havas táj	Ujpesti Muzeum tulajdona
50.	Szalviák	1600
51.	Szénrakodók	Ujpesti Muzeum tulajdona
52.	Kisleány babával	„
53.	Ujpesti Dunaparton	1000
54.	Sződi kovácsműhely	~~600~~
55.	Leánykafej	~~600~~
56.	Csörögi puszta	800
57.	Barackos ősszel	1000
58.	Otthon	500
59.	Lovaglóruhás nő	mt.
60.	Sződi villa télen	„
61.	Szalonrészlet	Ujpesti Muzeum tulajdona
62.	December	800
63.	Önarckép	Ujpesti Muzeum tulajdona
64.	Éléskamrában	1000
65.	Hetipiac Ujpesten	600

AKVARELLEK ÉS RAJZOK

66.	Férfifej	ceruza	mt.
67.	Irénke	toll	„
68.	Olvasó fiu	ceruza	200
69.	Nürnbergi Dürer-ház	„	150
70.	Spanyol kikötő	akvarell	mt.
71.	Barcelonai részlet	„	„
72.	Spanyol város	„	„
73.	„ városrészlet	„	~~200~~
74.	Kecske	toll	100
75.	Tanulmány	„	100
76.	Arochalia	„	100
77.	Korcsmában	„	100
78.	Pihenés	„	100
79.	Női fej	„	100
80.	Tavasz	„	Ujpesti Muzeum tulajdona

A kiállított képek, szobrok, kerámiák, bútorok
lakberendezési tárgyak,
kedvező fizetési feltétele
megkönnyíti a vásárlást.

A NÖVÉNY- ÉS VIRÁGDÍSZITÉST

Éliás

virágüzlet

IV., VERES PÁLNÉ UTCA 10.

RENDEZI.

Felelős kiadó Szalmássy Zsigmond
Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda, Budapest, IV., Prohászka Ottokár u. 6.

TIMON ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

HAGYATÉKI KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

RENDEZTE:

GYURICH ISTVÁN

IPARMŰVÉSZ

A kiállitás megtekinthető
a
SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN
Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 12. félemelet.
Telefon: 189-554.

1948. évi április hó 14-ig naponta 10—5 óráig
vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

Ujpest város gazdag kulturájában egyik kiemelkedő művészegyéniség volt Timon Andor festőművész.

Itt élt ebben a proletárvárosban, amelynek hatalmas tempóju, lüktető élete nagy befolyással volt a művész munkásságára. Egyéni élete a zsenik tragikumát adta. Kora ifjuságától küzdelmes életet élt és külföldi, hazai nagy művészsikerei ellenére mégis a pillanatnyi megnemértés áldozata lett.

Gondolatai, színei, művészi megvalósitásai mindennél jobban bizonyitják, hogy rövid élete ellenére maradandó emlékü az örökértékü művészete.

Dr. GÁLHIDI BÉLA
Ujpest város polgármesterh.

Ujpest, 1948. április 1.

Timon Andor

Alkotásával szerepelt a Fiatalok a Műcsarnokban c. kiáll.-on.

P.H.933.IX.10.

Timon Ander

Csendélettel szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-n a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

Timon Andor MDK

Vadászok

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Timon Andor

MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Timon Andor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 25.

Timon Andor

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

dlO. 1932. XI. 21.

Timon Andor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

BH. 1932. XII. 25.

Timon Andor

Szerepelt a Nemzeti Szalon Téli Tárlatán.

dr. 1932. XII. 25.

Timon Andor

festőmüvész

Szinyei ~~Rák~~ Merse Pál Társaság Tavaszi Szalonja - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Férfias erő van mélytónusu szénhordó és szénrakodó munkás-kézciben.

Pesti Hirlap
1935.III.19.

Timon Andor festőművész

SÁG 932. III. 27

mozgása közben, vagy nyugvó állapotában az emberi vagy állati alakot. Gyors kézzel papirosra futtatott vázlatain már „technikā"-ról lehet beszélni. Míg Benedek Péter neve mellől bátran elmaradhatna az exótikus „földmives" jelző, Áldozó József nevének szüksége van erre a támaszra. Mert művészete átlagos művészet, a művészeti gyakorlatnak olyan foka, amelyre szorgalommal és némi képességgel sokan eljutnak. A nem mindennapi, sőt rendkivüli művészetében, hogy igazi tanulás nélkül, nehéz életmunkája közben, olyan környezetben és helyzetben tudta ennyire vinni, amely inkább arra alkalmas, hogy elsorvassza a művészi képességet. *(e. a.)*

Ujság, 932. III. 21.

** **Timon Andor kiállitása.** *Timon* Andor festőművész kiállitást rendez munkáiból az Ujpesti Közművelődési Kör disztermében. A kiállitás husvét vasárnapján nyilik meg és április 4-ikéig lesz látható, belépődij nélkül.

Timon Andor

"Csendélet" és "Interieur" c. művei az ujpesti tárlaton.

Függ. 934.VI.3.

Timon Andor

festőművész

Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása - Tavaszi Szalon - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Fiatal tehetség, aki sutbadobva mindentéle izmusokat & benevelt moderuségnek hangoztatott rendszereket - a moderuség árnyékképeit - ő is az életet, az erőt látja -

Magyarság
1933.III.19.

Timon Andor

Alkotása, a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

Ujság, 931.IV.5.

ΤΟΠΟΝΑ ΝΟΜΙΤ

Timon Ander

"Ródlizó fiú" c. műve a Szinyei Társ.tav.tárlatán.

P.H.931.IV.5.

Timon Andor

"Modlizó fiú" c. műve a Szinyei Társ.tav.tár-
latán.

F.H.°31.IV.5.

Timon Andor

P.H
932. III. 25

— **Kiállitás Ujpesten.** Timon Andor festőművész, aki kétévi tanulmányutja során bejárta Hollandiát, Németországot, Franciaországot, Spanyolországot, Olaszországot, husvétvasárnap nyitja meg idegenben festett képeinek gyüjteményes kiállitását Ujpesten. Képei között szerepelnek spanyolországi bikaviadalok, szines és friss előadásban, továbbá részletek Cannes-ból, napos tengerparti képek, csendéletek és egyéb festmények.

PH. 932. III-25

Timon Andor

P.H. 932. III/30

— **Képkiállitás Ujpesten.** Timon Andor festményeinek kiállitása husvét vasárnapján nyilt meg az ujpesti Közmüvelődési Kör dísztermében. Olaszországi, francia, spanyol, riviérai és egyéb tájakat, jeleneteket ábrázoló festményeket láthat itt a kiállitás látogatója, akinek bizonyára öröme telik Timon Andor ecsetjének friss szineiben, megfigyelőképességének mozgalmasságában. A kiállitás április 4-ig marad nyitva.

PH.932.III.30.

Timon Andor

festö

Ujpesten ett.

Ugro

463 P

12. kép. *Magyar (?) festő 1445 körül: Három alvó apostol.*

Timon Andor festő

Pesti Hirlap. 1932. máj. 30. 7

Képkiállítás lejáratán

Táblakép.

"Önarckép", Timon Andor

Uj Ember.1948. ápr. 11. 3.old.
Kiállitása a Szalmássy Galériában

Timon Andor

MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Timon Andor festőművész

Csendélet

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933 Műcsarnok.

MDK

Timon Andor

Fiatalok a Mücsarnokban. Művész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

MDK

Timon Andor, festö

Kecskepásztor.	Olf.
Öszi hangulat.	"
Terigetök.	"

Szecesi Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

M.D.K.

Timon Andor

Ujpesti festőművész a Mücsarnok téli tárlatán kiállitotta festményét.

Ujpesti müvész karierje.

Városok Lapja 1931. jan.15. 29.old.2.szám.

MDK

Timon Andor festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov.Mücs. 39 l.

MDK

Timon Andor

Ősz

KMTárs 1938. őszi kiáll. 28 l.

MDK

Timon Andor

Téli kikötő

Ujpesti kikötőrészlet

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 1o 1.

rvita-címerrel, 1790 körül.

MDK

Timon Andor

Csendélet, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

11 l.

MDK

Timon Andor, festöm.

Ródlizó fiu. Olf.

Nemz. Szal.- VI.Tavaszi Szalon. - 1931. ápr. Kat.

MDK

Timon Andor

Vadászok.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat.16.1.

MDK

Timon Andor

Három téli kiáll. Füleky J.:N.Szsl. Művész-Élet 1933.II.2.sz. 4.l.

TIMON ANDOR

115 Szénhordó — figurális 1000.—

115a Szénrakodók — 1000.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

Solimena: Magdolna cr. Répe

VIII. 229

Timon Andor

TIMON ANDOR: INTERIEUR

Képzőművészet 1932
118. c.

Timon Andor

festő

Műcs. kiáll, 1930 tól

Pipics 121. l.

Timon Andor

Képzőművészek

1932. 109. l.

— **Timon** Andor Ujpesten rendezte meg intim hatású kiállítását. Az eddig nálunk keveset szerepelt piktor meglepően kész művészként mutatkozott be. Timon Andor a fegyelmezett művészek sorából való, akik nem galoppirozzák el magukat sem egy divatos irányzat, sem a tradiciókhoz való merev ragaszkodás kedvéért. Munkái nemcsak nagy festői jártasságot árulnak el, de kiválnak az impressziók frissesége és az élmény közvetlenségével is. A kiállított képek nagy része már a vernissage-on elkelt.

A műpártoló közönség figyelmébe.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tagjai az alapszabályok értelmében: *pártfogók, alapítók* és *rendes tagok.*

Pártfogók azok, a kik a társulat czéljaira legalább *1000 forintot* adományoznak; *alapítók* azok, a kik e zél okra legalább *200 forintot* alapítanak A pártfogói alapítványok 4, az alapítványi díjak pedig 2 év alatt törleszthetők.

A társulat *rendes tagjai* azok, kik kötelezik magukat legalább 3 éven át *évenkint 10 frt* tagsági díjat fizetni.

A társulat tagjait **a következő kedvezményekben** részesíti:

1. A tagok a társulat által rendezett *minden tárlatot ingyen látogathatják* s ezenkívül *5 belépti jegyet kapnak a családtagok részére.*

2. Minden tag *évenkint egy vagy több műlapot* kap, melyek választásánál különös tekintet fordíttatik jelesebb hazai művészeinknek kiválóbb alkotásaira.

3 A társulat, kizárólag tagjai javára, *évenkint sorsolást* rendez, melyben a pártfogók egyenkint 15, az alapítók, a kik alapítványaikat már befizették, 3, a rendes tagok pedig egy-egy sorsjegygyel, illetőleg a tagsági jegy számával játszanak. A társulat évenkint tetemes összeget fordít nyeremény-értékek kisorsolására, a tag-

Timon Andor

festő

életrajza

Gyurich István

építőipari mű-

vésztől

1948. ápr. 29.

Timon Andor festömüvész életrajzi adatai:

Született 1898. május 22. Ujpest. Iskoláit Ujpesten végezte, majd az iparmüvészetre iratkozott be. Az elsö, világháborut végig küzdötte. 1922-töl 1930-ig Perlmutter Izsák festömüvész tanitványa volt és ezen idö alatt ugy a rajz, mint a festészeti technikában a legnagyobb elismeréssel végezte tanulmányait. 1930. és 1931. tehát két évig külföldi tanulmány után volt. Ausztria, Németország Hollandia, Belgium, Franciország és Spanyolország, mely utobbiban a leghosszabb idöt töltötte. Visszatérése után továbbra is Perlmutter Izsák irányitása mellett működött annak haláláig, és ugy a Mücsarnoknak mint a Nemzeti Szalonnak rendes kiállito müvésze volt, utobbinak rendes tagja is volt. 1934-ben Szödrákoson /Szöd/ telepedett le és itt és a környéken festette legtöbb tájképeit, Vác város részleteket, Dunai stb. egészen haláláig, mely 1942. okt. 2. követekezett be.

Timon Andor

« 6 »

Képzőművészet

1932. 118. l.

TIMON ANDOR: CSENDÉLET

TÁRSULATUNK TAGSÁGI ILLETMÉNYE AZ 1901. ÉVRE

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága és választmánya egyik legutóbbi ülésén oly határozatot hozott, a mely bizonyára elismerésre talál tagjaink körében. Döntött az 1901-ik évre szóló tagsági illetmény dolgában, még pedig oly módon, hogy az illetmény nemcsak fontos dokumentuma lesz a magyar művészek fejlődésének, — a mennyiben bőséges képsorozatban bemutatja az érdekes képek egész sorát, — hanem azonfölül mint értékes díszmű kaphat helyet a magyar szalonokban.

A választmány határozata szerint az egész évi tagsági illetmény két nagyrétű albumfüzet összesen száz képpel s kisérő szöveggel. Az egyik januárban, a másik a Tavaszi Tárlat megnyitása idején jelenik meg, «Téli Tárlat», illetve «Tavaszi Tárlat» címmel. Előkép gyanánt a Franciaországban s azután gyorsan világszerte is hiressé lett «Figaro-Salon» szolgált, a mely a párisi szalon nevezetes műveit elsőrangú reprodukcióban mutatja be minden Tárlat idején s magát a kiállítást vonzó cikkben ismerteti. Ehhez díszben s finomságban hasonló két publikációt ad ki a Singer és Wolfner cég a Társulat megbízásából s a Társulat égisze alatt. E kettős

Timon Andor

festő

** **Timon Andor kiállitása.** *Timon* Andor festőművész kiállitást rendez munkáiból az Ujpesti Közművelődési Kör disztermében. A kiállitás husvét vasárnapján nyilik meg és április 4-ikéig lesz látható, belépődij nélkül.

Uj Ság

1932. március 27.

Amikor a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr nevében a Soproni Nyári Egyetemet harmadik évének megnyitóján a legmelegebben üdvözlöm, azt kívánom, hogy a jövendő hetek alatti munkáját lengje át Széchenyi István szelleme és hogy ez a munka szolgálja a magyar nemzet szellemi és gazdasági megerősödését.

DR. SOPRONYI-THURNER MIHÁLY POLGÁRMESTER BESZÉDE.

Magnifice Domine Rector!
Nagyméltóságú Uraim!
Mélyen Tisztelt Vendégeim!

Amióta az ember megjelent ezen a világon, azóta küzd és fárad, hogy könnyebbé tegye és kellemesebbé varázsolja életét. Az élet harcában tapasztalatokat szerzett, törvényszerűségeket észlelt, amelyeket rendszerbe foglalt és tudománnyá fejlesztett.

Timon Andor

festő Ujpest.

Műcsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

Kiáll. 49.

Tivron Andor festő

Rákospalota, Pozsony u. 26.

Műtárgyak

1930/31. pub. kiáll. 639

Timon Andor

festő Rákospalota

Műcsarnok

1931. tav. tárl. 269.

1932. tav. tárl. 71.

TIMON ANDOR

117 Ródlizó fiu olajf. 600.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

128. 400

1905.

rczképe.

szembe néz.

Göndör haja, szemöldöke és szeme bar-
gválla bő ujjú, pruszlikja sötét szinü.
.5 cm.
7-iki 20578 sz. leirattal 1000 K-án.

M.D.K.

Timon Béla, mérnök

84.-1899.-Eszterházy, Pyrker és Hunyady terek parkosításának tervrajza.-Kéziratos, szines térkép. Valószinüleg ő készitette. -50+80 cm. 150.o.

Sugár István: Eger város térképei / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Timon Bertalan

1895-ben elhészíti Gyöngyösholász határának térképet

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 412. old.

TIMON Ferenc egri kőmüves. 1°45. évi városi adókönyv emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Tímon Ferenc, kőműves

nevét 1845-ben említi
az egri városi adókönyv.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 412. old.

TIMON Gergely egri piktor. Egerben 1°11-ben a hatvani Hóstyán irják össze, azaz a város II. negyedének 4. fertályában, mint lakóbérlőt. Ugyanekkor szőlőbirtoka van.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Timon Gergely, egri piktor

Egerben 1811-ben a hatvani kóstyán, herül összeírásra mint lakóbérlő. Ugyan ekkor szőlőbirtoka van.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográffája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 412.old.

Timon Géza.

(Eger.)

Tájképei szerepeltek a Nemzeti Szalonban rendezett Képzőművészek Vidéki Szövetségének kiállításán.

(említve.)

Nemzeti Ujság. 1928. jan. 6.

MDK

Timon Iza /Eger/

Résztvett a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiallitasan.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.

Képzőművészet,1927.6.sz. 24.l.

MDK

Timon Iza, festöm.
Eger.

Egri pincék. olf.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I. kiáll.
1928. jan. kat.

MDK

Timon Iza, Eger

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 24 l.

MDK

Timon Iza, Eger

Egri pincék, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal.
1928. jan. 12 l.

Timon Iza

festő Egerben

Egri pincék, dájf-a

Képzőművesek Vidéki

Szövetsége 1928. évi

sárlatán -

Duklai szoros X. 120.

Tímon Izabella

1914/15 – 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk
140.0.

Pozsony. [illegible]

A középtérben lévő váron
szanak, az előtérben pedig a szige
fogatos szekér hajt fel, mig az in
két gyermek képez csoportot, kikne

PRESBU

a kép fölött balra: 640.
középütt: COMM. RER. GERM. L
a lap hátán latin nyomtatás olvasha

Rm., mér. a rl. 14: 19.2 cm.

131-9

Timon Kálmán, [építész] MDh

Ezüst érmet kapott korszerű pontház-
tervéért.

G. J.: A tervek elkészültek 8. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 28.

Timon Kálmán

cikke: Doxiadis (Constantinos, görög építész)
- Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 5. sz. 57.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

275. l.

Tímea Kálmán

cikke: Egy korszak lezárult? (Gropius, Mies van der Rohe, Neutra, Jacobsen)

Magy.Ép.múv. 1972.5.sz. 58-59.l.

Timon Kálmán, építésmérnök

Ciklus szemléltető rajzokkal.

↓

Timon Kálmán: Szaládi hámok és a beépíthető tetőlés 876 – 876.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. júl. 14. XXXIII/28

Timon Kálmán

Timon Kálmán: Pogány Margit és Brancusi. Részletesen ismerteti a szobrász és a magyar festőnő kapcsolatát, közli a P.Margitról készült Brancusi-portrék fotóit, s ismerteti P.Margit életét és munkásságát. Mesterei Karlovszky Bertalan, Iványi-Grünwald Béla és Ferenczy Károly voltak.

58-59.l.

Magyar Építőművészet, 1971.6.sz.

Timon Kálmán

cikke: Mobil építészet.

52-53.l.

Magyar Ép.müv. 1971. 3. sz.

Timon Kálmán

Timon Kálmán ismerteti Gerő László: Ostromverte várak c. könyvét. Méltatja és értékeli a kötet fényképanyagát is, melynek készitői: Balla Demeter, Gink Károly, Lőrinczy György és Schopper Tibor.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.63.l.

Timon Kálmán

cikke

Timon Kálmán: Ybl Miklós feltételezett szülőháza Székesfehérvárott.
Műemlékvédelem, 1974.1.sz. 28-29.l.

Timon Kálmán, építén

L. Roth János

Timon K. Interarch '83 62

Magyar 83/6

Építőművészet Bp.:1983

Timon Kálmán, építén

Cikk

T.K.: Várospark-parkváros; kiállítás a Német Növelségi Köztársaságból a Bp-i Műnaki Egyetem aulájában, 1983. jún 6-24.

63 old

—: Tartalomjegyzék

Magyar Epitomuvészet Bp. 1983

83/6

Timon Kálmán, építén

L: Eltér István

- : követségi kirek

10 – 12

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/4

Timlich

rezin. 1809 2-

l.

Eperjesy 1929

89. l-

…pely) és a Prokne-Itys cso-
…kropolisz-Múzeum)
…gykor a királyi iroda, később
…v. kancellária, mint hivatal
…helyettese. 1848-ig, illetőleg
…sz.-nak és Erdélynek külön-
…ja volt, kancellárnak és A.-nak.
…Albánnyomtatású (Alkanna
…ából kivonható festőanyag.
…meg kékül, mint a lakmusz-
…ismét vörösre változtatják.
…melléktett színeznek vele.
…tis). Admetos thesszáliai ki-
…gy férjének halhatatlanságot
…a életét ajánlotta fel helyette
…lés visszahozta az alvilágból
…ának.
…ildes gyámfia, Sokrates ta-
…államférfiú és hadvezér. Kr.
…isisi misztériumok kitsúfolása
…the menni kényszerülvén, a
…en ellen tűzelte. 411-ben az
…t kihédülvén élükön győzte
…lak. Az athéni birodalom bu-
…elhazos által meggölette.
…nous). A phaiakok királya,
…a bolyongó Odysseust ven-
…ulja és hazavitette.
…rély helyettese; Kelet-India
…zőjának a címe.
…Előkelő athéni nemzetség,
…n társaim elkövetett bűnnel
…e származott a törvényhozó
…nyi ágon Perikles és Alki-

Arábiai akácia.

Akantusz.

…mészetes v. mesterséges akadályok nehezítik.

Akadémia (gör.). Eredetileg Platon bölcseleti iskolája, ma v. főiskola, v. tudományos társaság. Tudós társaság a párizsi Académie Française 40 taggal (a halhatatlanok); nálunk a Magy. Tud. Akadémia, (l. o.), melyet 1825-ben Széchenyi István gr. alapított és az újabb keredetű Szent István Akad. (l. o.). Ez utóbbi a keresztény világnézetű tudósokat gyűjti maga köré.

Akadémiának v. *muzsikális A.*-nak hívták nálunk a XIX. sz. közepe tájáig a hangversenyeket.

Akantusz. Magas, kórószerű növények, többnyire öblös v. szárnyasan hasábos levelekkel (stilizálva a korinthusi oszlopfőkön), gyönyörű fürtvirágzattal, a Földközi-tenger környékén. Az Al-Dunánál található a *Acanthus hungaricus*.

Akarnania. Közép-Görögország Ny.-i partvidéke az Ambrakiai-öböltől délre az Acheloosig (Aspros).

Akasztás. Nálunk a halálbüntetés végre-

…nyai és jeruzsálemi …
Az állatok közül könnyebb a melegvérűek A.-ja, mint a hidegvérűeké; könnyebb a fogságban, mint a szabadban; nagyobb tömegekkel, mint kisebbekkel. Az A. mindig átalakítja többé-kevésbbé az illető állat- v. növényfajt.

Akkomodáció, l. *Alkalmazkodás.*

Akkord. Zenei műszó, a m. összhangzás, két vagy több zenei hangnak egyszerre való hangzása. Ezeknek az összhangzásoknak rendszerezésével az összhangzattan (l. o.) foglalkozik.

Akkordbér, (szakmánybér). Oly bér, melyet bizonyos egységeknek egy munkáscsoport által elkészítéséért általányban a csoportnak fizetnek. A szociáldemokrácia az A.-nek hadat üzent, mert a munkásoknak túlságos erőfeszítésre csábítását látja benne. Az orosz kommunisták ki is küszöbölték, de a teljesítmény hihetetlen alászállása folytán kénytelenek voltak ismét bevezetni. A vállalkozó, de a szorgalmas munkás számára is előnyös az A., mert ha többet teljesít, többet is keres mellette.

Akkordmunka (szakmunka). A munkások által csoportosan bizonyos általány ellenében vállalt munka.

Akkreditál (fr. accréditer), valakinek valahol hitelt, tekintélyt szerezni. A nemzetközi jogi terminológia szerint a diplomáciai képviselőket a küldő állam (államfő) megbízó levél (lettre de créance, akkreditiva) útján *akkreditálja* az elfogadó államnál (államfőnél).

Akkreditív (lat.), hitellevél.

Akkumulátor. Olyan eszköz, mely az energia tárolására szolgál (pl. melegakkumulátor).

Timlich sc

Schlacht / bei Raab
stb 4 sor nemet és
Battaille de Raab
~~[illegible]~~ cim alatt 4 sor
francia Hövaggel.

Gyön utkozet 1809.

Zelreis, fenti
Rezin folio
Huszvál.

<Timlich>

Könyve

( ) National Trachten des Königreichs Ungarn und Kroatien. Wien, 1817–1819.

Tintoretto, Jacopo Robusti: A tiburi Szibilla (Budapest)

SZENT ISTVÁN VAGY AUGUSTUS?

Írta HOFFMANN EDITH

A világháború utolsó évében Ernst Lajos gyüjteménye nevezetes és úgy látszott, magyar szempontból igen érdekes szerzeményhez jutott, Jacopo Tintoretto velencei festő egy képéhez, melyről új tulajdonosa — valószínűleg az eladó sugallatára — úgy gondolta, hogy az Szent István Királyunkat ábrázolja, amint Szűz Mária oltalmába ajánlja Magyarországot. E feltevés azon alapult, hogy a festményen egy uralkodó térdelő alakja látható, — koronája, jogara mellette fekszik a földön — a magasban pedig Szűz Mária jelenik meg a gyermek Jézussal. Ilyenféleképpen szokták megjeleníteni főleg a XVIII. század óta a magyar és a magyar kultúrközösségben élő osztrák művészek Szent István legendájának azokat a szavait, melyek szerint a szent király magát és birodalmát Mária oltalma alá helyezte. Ernst Lajos és szakértője, A. L. Mayer azt a feltűnő körülményt, hogy a velencei mester egy a külföldi művészetben egyébként csaknem ismeretlen magyar tárgyat választott magának, nagyon szellemesen két előkelő velencei család magyar kapcsolataival próbálták magyarázni: Szent Gellért ugyanis a Sagredo-családból származott, III. Endre anyja pedig Morosini-leány volt. Egyik vagy másik család megrendelése tehát valószínűnek látszott.

Ennek az elképzelésnek csak egyetlen zavaró motivuma volt: a női alak, aki az uralkodóhoz beszél. Ilyen szereplője nincs a Szent István-legendának s ezért rejtélyes kilétének megmagyarázására különféle kísérletek történtek. Angyalnak, allegorikus női alaknak, Szent István védőszentjének, végül Gizella királynénak gondolták s mozdulatát hol sugalmazásnak, hol visszatartásnak értelmezték.

De a kép a női alakon kívül egyéb

Tükör 1939. 3. szám

részleteiben is elüt a Szent István-képek szokásos típusától. Mindenekelőtt tájképével. Szent István ugyanis csaknem kivétel nélkül templomban és oltár előtt térdelve ajánlja fel országát Máriának, koronája, jogara párnára fektetve nyugszik az oltáron; vagy mindkét kezével felnyujtja a koronát a Szent Szűzhöz. A koronának és jogarnak ez a feltűnő és ünnepélyes elhelyezése megfelel annak a fontos szerepnek, melyet az ábrázolások nekik, mint a felajánlott ország szimbolumainak juttatnak, viszont különbözik a Tintoretto-kép felfogásától. Itt szabadban játszik a jelenet, a korona és a jogar pedig csak a hódolat általános jelképeül fekszik a földön, mellékesen, a második síkba tolva. A cselekményre nézve szemmelláthatólag nincs döntő jelentőségük s szerény helyzetükben a legkevésbbé sem volnának alkalmasak arra, hogy oly nagyfontosságú eseményt fejezzenek ki, amilyen egy hatalmas ország felajánlása. Nem szimbolumok, csak attributumok; nem az országra, hanem az uralkodóra vonatkoznak, az ő uralkodói mivoltát tüntetik fel.

E mindenképpen feltűnő eltérések csak akkor válnak érthetőkké, ha felszabadítjuk magunkat annak a megejtően szép elképzelésnek befolyása alól, hogy nagy királyunk alakjának Tintoretto lángelméje adott méltó megjelenítést. Az elfogulatlan szemlélő előtt ezután nem lesz többé kétséges, hogy a képelemek azért térnek el egymástól, mert a festmény tárgya — nem Szent István imája Máriához.

A XII. század óta a keresztény ikonográfia egy új tárggyal bővült ki, mellyel helyi vonatkozása miatt először Olaszországban találkozunk. Európaszerte népszerűvé azonban akkor vált ez a tárgy, amikor az alapjául szolgáló nagyon régi és görög eredetű történet a XIII. század végén belekerült Jacobus de Voragine genovai érsek «Arany Legenda» című gyüjteményébe, hol az idevágó passzus szóról szóra így hangzik: «III. Ince pápa egyébként következőképpen mondja el a történetet: Hogy megjutalmazzák Octaviust azért, hogy a békét adta a világnak, a Szenátus istenmódjára akarta imádni őt. De a bölcs uralkodó, halandónak tudván magát, mindaddig nem akart a halhatatlanság címével büszkélkedni, míg a Szibillától meg nem tudja, vajjon nem fog-e majdan nálánál nagyobb embert látni a világ. Karácsony napján tehát, mikor a Szibilla egyedül volt a császárral, a déli órában, arany kör jelent meg a nap körül; és a kör közepén, csodálatos szépségű szűz, keblén gyermekével. A Szibilla megmutatta a császárnak a csodát és egy hangot hallottak: «Ime a menynyek oltára» (ara coeli). És a Szibilla szólt: «Ez a gyermek nagyobb lesz náladnál». A szo-

A «Les Très Riches Heures du Duc de Berry» egyik lapja (Chantilly)

Rogier van der Weyden (Berlin)

Ismeretlen antwerpeni festő (Bécs)

bát pedig, ahol ez a csoda történt, a Szent Szűznek ajánlták fel ; és ezen a helyen emelkedik ma a Santa Maria in Ara Coeli templom. Más történetírók viszont ugyanezt az eseményt kissé eltérően mondják el. Szerintük Augustus felmenve a Capitoliumra s az isteneket kérve, tudassák vele, ki lesz utána a világ ura, egy szózatot halott : «Egy égi gyermek, az élő Istennek szeplőtlen szűztől született Fia.» És ekkor emelte Augustus azt az oltárt, amelyre rávésette : «Ez az élő Isten Fiának oltára.»

A legenda két változata az idők folyamán és a számtalan ábrázolás révén összekeveredett s az ikonográfia mind a két jelenetet már csak úgy ismeri, hogy a Szibilla jelen van. Néha a Madonnán kívül csak Augustus és a Szibilla látható (Berry herceg Imakönyve Chantillyben, a Limbourg-testvérek munkája 1400 körül és Tintoretto), sűrűbben fordul azonban elő, hogy mindkettőnek kísérete is van, nők és férfiak vegyest, ami határozottan ellentmond a legenda szavainak ; az ugyanis kiemeli, hogy a császár egyedül volt a Szibillával (Baldassare Perruzzi, Siena, Chiesa di Fontegiusta stb.) Az égen legtöbbször a Madonna jelenik meg, de helyette egész ritkán előfordul a sugárkoszorútól övezett Krisztus-monogramm is (D. Ghirlandajo, Firenze, S Trinità). Sokkal gyakoribb a szabadban való ábrázolás, házak között, vagy a Capitolium tetején vagy tájképben, de találunk arra is példát, hogy III. Ince pápa előírása szerint Augustus palotájának szobájából nézik a látomást (Rogier van der Weyden Middelburgi oltára a berlini képtárban). Augustus néha antik császárnak van öltözve, koszorúval a fején s antik öltözetben (Ghirlandajo, Peruzzi), máskor divatos ruhát visel

Baldassare Peruzzi (Siena)

Domenico Ghirlandaio (Firenze)

(Tintoretto, Rogier van der Weyden, Antwerpeni manierista 1515 körül a bécsi Akadémiai képtárban). Utóbbi esetben az uralkodói méltóság feltüntetésére természetesen nem áll más eszköz a festő rendelkezésére, mint hogy koronát és jogart fektessen Augustus mellé (Tintoretto, Antwerpeni manierista) vagy koronás kalapot adjon a kezébe, mint R. van der Weyden teszi, aki Augustus másik kezébe még füstölőt is ad. Néha a megdöbbent Augustus állva tekint fel az égre, máskor áhítatos elragadtatásban térdel ; szemközt állanak egymással vagy a Szibilla a térdelő Augustus vállára teszi kezét, másik kezével az égi látomás felé mutatva. Ime a legfőbb változatok, melyek mutatják, mennyi szabadságot adott ez a tárgy a festőnek. Eltérésekre a lényegtelen részekben bő alkalom nyílik, a főmotivumok állandóak és változhatatlanok. Ezek : a látomásban részesülő császár, a látomás maga és végül az ábrázolás tárgyát meghatározó főszemély, az égre mutató Szibilla. Ezen az utóbbi alakon dől el, vajjon a Tiburi Szibillát akarta-e a művész megfesteni vagy Szent István királyt. Hogy Velencében, a XVI. század második felében, tehát Tintoretto idejében hogyan képzelték el ezt a jelenetet, arról Marco Angolo del Moro rézkarca világos képet ad. Két alak, úgy mint Tintorettónál és egy még gazdagabb tájkép, mint amott.

A tárgyhoz hozzászólók valamennyien azzal érveltek, hogy a földön fekvő koronán kétségtelenül felismerhetők a magyar szent korona formái. De egyrészt a korona bizonytalan rajza a biztos felismeréshez nem nyujt semmiféle támpontot, másrészt az antwerpeni manierista képén a koronának csaknem ugyanaz a

formája van, mint a pesti képen s még hozzá kereszt is van rajta.

Carlo Ridolfi Tintorettóról írt életrajzában, 1642-ben, a művész munkásságáról szólva, egy helyen a következőket mondja : «A Szent Anna-templomba készített utóbb egy képet a Tiburi Szibilláról, aki megmutatja Octavianus császárnak a Szűzet az újszülött gyermekével, amelyben egy arcképet helyezett el, később a szomszédos Scuola oltárán állították fel.» A kép utóbb a Scuolából is eltűnt, húsz évvel később már nem történik róla említés s azóta teljesen nyoma veszett. Mivel Tintoretto tudomásunk szerint nem festette meg többször ezt a tárgyat, valószínűnek látom, hogy a budapesti kép éppen a Ridolfitól említett kompozíciót tartotta fenn, annál is inkább, mert Ridolfi csak két alakot említ, ami megfelel az Ernst-féle kép szerkezetének ; azonkívül Ridolfi határozottan kiemeli, hogy Tintoretto az ábrázolásba arcképet vitt bele, az Ernst-féle kép Augustusánál az arcképhűségre való törekvés pedig kétségtelen. Persze nem Augustusról akart portrét adni a művész, hanem a festmény megrendelőjéről, ami gyakori eset. A kép különben nem lehet a Szent-Anna templom oltárképe maga, hiszen ahhoz igen kicsiny, hanem csak vázlata lehet a kivitelezett nagyobb műnek.

Ridolfi a kép keletkezési évét nem említi, de az ifjúkori munkák közé sorolja, ami nagyjából az 1540-es évek elejét jelenti, mely időpont a képünk stílusából levezethető, hozzávetőleges keltezésnek nem felel meg. Sőt e tekintetben az a vélemény a helyes, hogy a budapesti festmény, mely újabban Haggenmacher Oszkár budapesti gyüjtő birtokába ment át, a művész középső korszakából, az 1560—70-es évekből való. Ez azonban nem mond ellent feltevésemnek, hogy az Ernst-féle festmény a Ridolfitól említett oltárkép vázlata. Számba kell vennünk azt, hogy Ridolfi száz évvel később írta tudósításait s nem is lehettek minden darabra nézve a kort illetőleg teljes hitelességű értesülései, amit az is bizonyít, hogy életrajzának második kiadásában, 1646-ban egyes daraboknál ő maga végzett nagyobb arányú, akár tízévnyi helyreigazításokat. Évszámait tehát ő maga sem tekintette olyan kétségtelenül bizonyosaknak. Főtörekvése az volt, hogy lehetőleg felölelje Tintorettónak összes műveit, s ezeket legjobb tudása szerint, bizonyos időrendi egymásutánban sorolja fel. Egy kis elcsúszás a dátumban tehát ennél a képnél is feltehető.

Mind a mellett az is meglehet, hogy Tintoretto életének későbbi korszakában újra visszatért ahhoz a tárgyhoz, mellyel ifjúkorában már egyszer foglalkozott s hogy erről Ridolfi véletlenül nem tudott.

Marco del Moro (Bécs)

A TÜKÖR naplója

IRODALOM

BALTIMORE-I RAPSZÓDIA

Narancsvörös borítékú, egyszerű kiállítású könyvet kaptunk, megjelenési helye: USA. Pittsburg, Pennsylvania. Szerzője *Szécskay* György; a nevét régóta ismerjük. Régi amerikás magyar, egy emberöltő óta él odakinn, mint könyve előszavából látjuk, csekély 31 éve ír magyar verseket az amerikai magyarok számára. Ez a mostani a harmadik verses könyve.

Az élén egy hosszú, kilenc oldalnyi vers van, *Baltimore-i rapszódia* a címe, alcíme: «Poe Allan Edgar sírjánál». Nézegetjük a tartalomjegyzéket, ilyen verscímeket találunk benne: «A Minnehahánál», «Misszisszippi... Misszisszippi», «Kanzasnak»... «Iowában», «Pennsylvániai szüret», «A Monongahela éjjel» — és még sok hasonló. A versek alá oda van írva a város neve, ahol szerzőjük írta őket, — amerikai városnevek, azt mutatják, hogy Szécskay György sokfelé megfordult új hazájában. Ez a költő olyan világban él, mely csak az újvilágba került magyaroknak ismerős, nekünk itthoniaknak idegen. A versekben előforduló természeti képek és hasonlatok között is minduntalan olyanokra bukkanunk, amelyek az amerikai természetet idézik.

Szécskay azért harminc-egynehány év alatt sem alakult amerikaivá, megmaradt magyarnak. Hazulról a tengeren túlra egy hangot vitt magával: a Petőfi és kortársai hangját s ezt pengeti tovább Amerikában is, híven és kitartóan. Alapérzése a honvágy, minduntalan visszagondol az elhagyott őshazára, vágyódik haza, a hangulata ugyanaz, mint Szabolcska Mihályé, mikor *A Grand-caféban* híres strófáit írta. Szomorúan látja a kivándorolt magyarok sorsát s így ír róla *Vermontban* című versében:

Messze van Vermonttól — Zemplén megye,
[messze...
Magyart errefelé ugyan ki keresne?
S mégis, a tárt völgyet hol éri hegy alja,
Ekeszarvát itt is — magyar ember tartja,
Egy — zempléni tartja...

A bus magyar fölött néhány varjú károg...
Tőle sem hallanak dalt itt a virágok
De közel van hozzá vedlett, kopott háza,
Hol a magyar nótát — fonográf cifrázza,
Recsegve újrázza...

Távol van Zempléntől — Vermont, bizony
[távol...
A ló sem származott itt — magyar kancától
S nem is érti, hozzá ha magyarul szólnak:
Angolul rikkant hát a magyar — a lónak,
Útján fordulónak...

Magyar szavát már — a gyermeke sem érti,
A lányát, esténként, «ánglius» kiséri...
S mire az unokák szántogatni járnak:
Hire sem lesz már itt — zempléni határnak,
Magyar nagyapának...

A Minnehaha zuhatagjánál ez jut eszébe:

Duna-Tisza vidékéről
Hol — magyar nap tüz az égről,
Miként került el e tájra
Bús magyar szó poétája?

Majd tovább:

Szivemben egy bús dal támad,
De — hangja nem kél nótámnak:
Longfellownak zeng itt lantja...
Magyar dalt — itt ki hallgatna?

Van azonban vidámabb hangja is, bár némi kis fanyar ízt lehet érezni az olyan jókedvű verseiben is, mint a *Friss csárdás*, amelynek a «Második generációs nóta» alcímet adta:

Ne mondja azt nekem senki,
Hogy nem vagyok én már yenki,
Bár magyar az apám, anyám:
Ha kell, akad yenki babám,
Yenki babám...

Klivlend, Pitszburg, Nujork, Bafló...
Sok ott a kedvemre való!
Magyar yenki ott gusztálja,
Melyik lánynak szép orcája,
Csókos szája...

Tintoretto

Szent István képe
Ernst Múzeum

Lepold Antal

Szent István király
ikonografiája
Szent István emlékk. III.

133 (134. l
(Képpel)

85 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A torony falában elhelyezendő Steindl emlékmű tb. a minister sürgeti a jelentést

A beadvá

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

ifj.Tino ,épitész,Johann Tino fia,

St.Diezből,XIII.sz.-ban ujra felépiti
a Gyulafehérvári dómot.

Arch. Sieb.1889.22.köt.43.l.

M.D.M.

Tinschmidt Tinschmidt János, kovácsmester

Az 1799-es artikulusban Miskolcon szerepel.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 302.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. V. Miskolc, 1965

TINNYE (Pest-Pilis-Solt-Kiskún)

Tinnye

RMV 1, 129 l.

VÁSÁRHELYI-KASTÉLY épült 1846-ban. gazdag régészeti, numizmatikai gyűjtemény, könyv és képtár.

Tinnyei vk. templom

" ref. templom.

Vasárhelyi kastély
(épült 1846)

Kossuth-emléktábla
1843-46. itt
lakott

Barcza Bpest, 1924

208. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Tintoretto

Ernst Lajos: Jacopo Tintoretto: Kent Mária oltalmába ajánlja a magyarországot. —

Mayer L. August: Jacopo Tintoretto egy ismeretlen magyarországi képe. Bp. 1918. Ernst Múzeum I.

Nagys

Szentiványi Béla
Tanak

Lágymányosi u. 16

Tintoretto

az Ernst-gyűjte-
mény állitólagos
szent István képére
vonatkozóan
lásd

Hoffmann Edith:

A felajánlás a
szent István ábrá-
zolásokon.
Lyka emlékkönyv

168 és kv. ll.

Nem szent István, hanem a tiburi
szibilla körüsnest ábrázolása

költségek
thcsólag.

ségek minden hét szombatján kerülnek

lapokon.A részletesen feltüntetett

ikalmával az elszámolás hátlapján

a következő tételekből áll:

k:a répaátvevők napidijai,vala-
i viszonyok szerint esetleg en-
étkezési pótlék.

ak:a répaszedők napszámai.
ijeliőr
ak:a mérlegszolga,esetleges
felügyelők,vagy más cimen al-
unkások napszámai.
ok
nak a fütési és világitási költ-
mint esetleg engedélyezett anya-
ámok,stb.költségei.

nak:esetleges berakási és áthá-
ségek
ek
nak mindennemü portó,telefon
észer-költségek vasutijegy.

ROBUSTI JACOPO TINTORETTO, festő

FERENCZY BÉNI, éremművész 19 darabból álló művészérem sorozatának egyik darabja. Érmeinek jegyzékében: 60./.sz.-TINTORETTO/1518-1594/önarcképe szemben. Hátoldalon: Forrás fölé hajló Nárcissus, LACOMO TENTOR. 1938, bronz, 130 mm. Wilde Ferenc tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest, 1960

Tink Merten

Brassói ötvös

† 1601

Lásd

Korrespondenzblatt

1912. 141. l.

M. D. K.

TINK József

(1754, 1755) a holicsi gyár festője II

Csányi 1954. 26. C.

PAUL TINK, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
291.- Paul Tink, Leibitz, 1810. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés,első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Tinkovics János

Halonski könnives
mester

1702. Borsok.

lásd.

Dunántúli Szemle
1944. 3-4. sz.
94. l. - 95. l.

Tr.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

PETER T I N N A G E L , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und SchwartzFärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:. 451.- Herr PETER T I N N A G E L
Felvétel ideje: 1839. 9. Dec.
Hová vették fel: Vörös Marth. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Tinik Márton

 löcsei körmöl

718. *Dalmon Charles, a növénytan tanára*
Harrow-ban. Rajzolta GORDON CRAIG.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

l.
Arch. Ért
1900. 75. l.

723. szám.

719. *Winter William.*
Rajzolta és fába metszette EDWARD GORD
CRAIG. ROZSNYAY KÁLMÁN

2. *Williamson T. F. M.*
Rajzolta J. W. Simpson.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

3. *Sutthery A.*
Rajzolta R. Anning Bell.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

4. *Berdan J.*
Rajzolta W. F. Hobson.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

5. *Cohen Ethel.*
Rajzolta Celia Levetus.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

6. *Downing W. H. hajógyáros.*
Rajzolta G. Craig.
Rozsnyay Kálmán
Budapest.

7. *Brereton S. B.*
Rajzolta G. Craig.
Iparművészeti Muzeum

Tinayre Louis

vrád

Szmrecsányi =

Louis Tinayre festőművész vurza-emlékezései. Budapesti Szemle

1934.

cses átiratára van szeren
ságodat, hogy a szilágycse
1904 évi 35986 sz.min.ren
korona előleg mint tovább
nyilvántartásból töröltet

<Tinayre, Louis>

cikke

<> Encore une fois

B. Székely. Nouvelle

Revue Hongrie.

1936.

jószágigazgat
várra mint
kegyelmedjék
kegyidejüle
Méltóságod f.
fehérvárra a
táshoz 4000
a vajda-hunyad
4000 koronát
A legmélyebb
Méltóságodna

2),

Budapest, 1908. ra
gyulafehérvárra 4000 k, V. Hunyadra
6000 k. és a püspöki jószágigazgató-
ságnak gyfehérvárra 3000 k.
kiutaltatva. Kosor IV/13. 1908
Torstel

Tinayre Louis

~~vrád~~

J. Gy.: Louis Tinayre. Nouvelle Revue Hongrie

1936.

állá

A Müemlékek Orsz. Bizottságán

Képzőművészeti Főiskola — Budapest

(Louis Tinayre francia festő)

Nouvelle Revue de Hongrie

1937. XXX. année, LVI. Tome,
551-552. l.

J.D: Louis Tinayre francia festő kiállítása
Párisban.

Louis Tinayre festő

Budapesti Szemle CCXXXV.
1934. Szmrecsányi Miklós:
Tinayre Louis francia festőmű-
vész visszaemlékezési magyar or-
szági tartózkodásáról

os-Lajos) festő

Tinayre, Louis

2 vol
2

Z. D. : L'exposition Louis Tinayre à Paris. Nouvelle Revue Hongroise

1937.

gálati bizonylat.

utczai keritésének épitése alkalmával

alkozó által 1904 évben teljesitett

kikötött és 1905 évi október hó 6-ig

letelte után a műemlékek országos

ember hó 12-én 866/1907.sz.a kelt ren-

ltatván,ezennel igazoltatik,hogy az

anyag,mint munka tekintetében jó

nek találtatott.

nt nevezett vállalkozó e részben szer-

ek eleget tett:ennélfogva a szóban le-

TINGUELY, Jean

MORAD, Mirjam: „Az én világom gépi világ" : Jean Tinguely „Az éjszaka árnynövényei" c. kiállitásáról. = Uj Müvészet, III.évf.3.sz.1992. 52 - 53.p.ill.

Wien,Kunsthaus,1991

лоша. Арсеније Вујић није био на уметничкој академији, отуда му је и колорит без изразитијег сликарског осећања, мада је, по угледу на барокне сликаре, волео колористичке контрасте.

Недавно срушена црква у Борјаду носила је одлике скромније српске сакралне архитектуре XVIII века.[54] Заједно са осталим сеоским црквама у Барањи – од којих је срушено већ једанаест – црква у Борјаду је била споменик постојања српског живља у овом крају.[55] Осим архитектонских и историјскоуметничких особености не треба заборавити ни националноисторијски значај ових споменика. Њиховим рушењем уклањају се и последњи белези постојања српског народа у Барањи.[56]

45
Откривење Јованово, 10. О иконографији в. Louis Réau, *L'art chrétien*, Paris 1957, II, 704.

46
Откривење Јованово, 12. О иконографији в. Louis Réau, *нав. дело*, 708.

47
Enciklopedija likovnih umjetnosti I, Zagreb 1959, 117 (Апокалиптички мотиви).

48
Wilhelm Waetzoldt, *Dürer und seine Zeit*, London 1938, 76–78.

49
Biblia Ectypa, стр. 211.

50

55
Рушење цркве Ваведења Богородице (срушена од 23. марта до 20. априла 1974) није усамљен случај у Барањи. Пре ње српске црквене општине биле су принуђене да продају неколико цркава јер нису могле да их поправљају. Њихови нови власници су их одмах рушили. Бољу судбину имале су цркве уступљене другим верским заједницама, најчешће католичким и реформаторским црквеним општинама, које су их након мањих преправки претварале у своје богомоље и тако сачувале. Црква у Рац-Гарчину (Ráczgarcsony) уступљена је реформатима 1950, а црква у Доњој Нани (Alsónána) католицима 1954.

обновљена 1796. Срушена
У селу Вемену (Vémend)
посвећена Преносу моштиј
архиђакона Стефана сазид
Срушена је 1964.
Српска црква у Ивандарди
подигнута је у XVIII веку.
1893. Продата је и срушен
56
Извесно је да Будимска ег
могућности да одржава цр
поготово што је у појединц
српски живаљ проређен из
нема. Цркве су остале без
тиме и без могућности да
из црквено-општинских ср
таквим случајевима уобичај
тражи помоћ Земаљског з
заштиту споменика култур
Будимпешти – разумљиво,
случајевима кад су цркве с
заштиту. Један део српских
на тај начин обезбеђен. По
критеријумима Земаљског
заштиту споменика култур
обнавља и одржава доста с
цркава у Мађарској – неке с
скромнијих архитектонских
вредности нису стављене н
заштићених споменика. Мо
треба имати на уму да су у
споменици који имају исто
национални значај.

Timberger József

30 győzelmes év témájában fotóamatörök felvételei szerepelnek így Kotnyek István/Budapest/; Stefkovits János/Budapest/Józsefvárosi arckép, Sehr Miklós/Budapest/:Fiatalok,Timberger József /Komló/Bordásfalu,Dallos László/Szombathely/: Tornás lány,Juhos Nándor/Kaposvár/:Öregapám Mohácsról.

Népművelés 1975/5 39.

Timosi Andor MDK

Szabad Művészet 1948. 4.sz. 147.o.

Timót

fegyverkovács, fegyvér, csiszár

II. Lajos király

szolgálatában

lásd Arch. Közl

1876. X. k. 3. f.

55. l.

PEINTURES À L'HUILE, AQUAR
ESTAMPES, EA

Timót fegyvedzovács
(Magister Timotheus
armipolitor Regie
Maiestatis) 1525

d.

Arch. Ért. 1876.
X. k. III. f. 50. l.

Többsöre
55 l.

ró urnak, mint a Müemlékek Orsz. Bizottsága elnökének, folyó évi julius hó 12-én 494 sz.a. kelt felterjesztésére, tudomása és megfelelő további eljárás végett másolatban megküldöm.

Budapest, 1911. szeptember hó 23-án

A miniszter helyett:

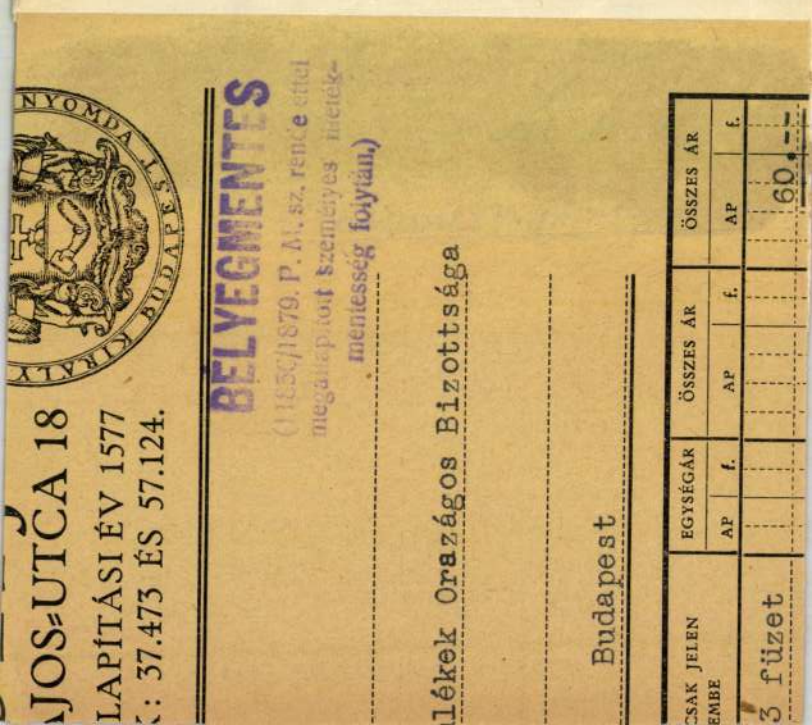

Timpfel Ignis

Hobrán

1881 Budapest

29

Kath. Pazzi Magdolna
Prot. Maxim

CSÜTÖRT.

30

Kath. Úrnapja
Prot. Nándor

PÉNTEK

31

1

Kath. Pamfil vt.
Prot. Pamphilius

Izr. 22. S. Bekh. 5. Per

22. HÉT 1929 * VI. HÓ * JÚNIUS 30 NA

Timpl Károly

szobrász

1881. Budapest

28
Kath. Ágoston pk.
Prot. Ágoston

CSÜTÖRT.
29
Kath. Ker. Ján. fejv.
Prot. Ernesztin

PÉNTEK
30
Kath. Limai Róza
Prot. Róza

SZOMBAT
31
Kath. Rajmund hv.
Prot. Erika

Izr. 25. S. Reeb. 5.

224. Timsor, g. k. fatemplom.

1747. „Ecclesia lignea ruinae proxima." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. p. 61.)

1908. „... cum Eccl. ant. lign. nova mur....". (Schem. Munk. p. 116.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 764.; Gerecze p. 192.

(Berg m.)

Domfalép

BUDAPEST
935 MAJ 25 16
62 Sa

Tinagl Ilona

szül. Budapesten 1900 ápr.
17. Rk. 4 polg.
1920/21. I-II. elsőéves
művésznő. Dear Ebner L-

Hámori vándorkot. III. 179

Tinnápl Ilona

1920/21 – 1924/25 I.

Ferképzomfoiskevk

140 l.

T. 714.

k a bástyákkal és köröndökkel meg-
- és előtérben a béke örömére tar-
ük a borforrás előtt azon jelenet-
lmazott a török nagykövettel talál-

14.6 : 19.5 cm.

MNK

Tinágl Ilona, Győr

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 23 l.

MDK

Tinagl Ilona, festö

Deák Ébner Lajos tanár növendéke.

Hámozó nö.
632. Tanulmányfej.
636. Tanulmányfej.
628. Tanulmányfej.

Az OMKK Főisk. Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 21. old.
Ernst Múz.

MDK

Tinágl Ilona /Győr/

Résztvett a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiállitásan.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiáll.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

Tinagl Ilona

festő

1.

Tarnásy Tinagl

Ilona

MKSz 1947

Tinagl Ilona MDK

1923-ban ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Tinayre, Louis

francia festő

aul. 1861-ben.

12 éves korától 20 éves koráig
hazánkban ett, megtanult
magyarul. Mint játszótárs
került Encsre egy magyar föld-
birtokos családhoz, majd
mikor atyja halála után
anya mint nyelvmesternő
Kassán telepedett le, ott vé-
gezte a reáliskolát, hol Klim-
kovics Béla volt a rajztanára
Azután a budapesti Minta-
rajziskolában tanult. Ezután
kiment Párizsba s a Le Monde
Illustré művészi munkatársa
volt. Ott hagyva a francia fő-
várost, Madagaszkáron,
Braziliában, Marokkóban
élt s egy ideig Albert mo-
fordits

Birkás Francia utazok

192, 193. l.

ttságot, hivatkozással m.évi novem-
t becses átiratára van szerencsém

08 évi október hó 16-án.

Schatz Róbert
számv. igazgató.

monakói herceg udvari festője volt. Hatalmas falfestményeket s körképeket festett, mint gyarmati festő tette nevét ismertté. 1934-ben Budapestre jött (73 évei korában) látogatóba. Ez alkalommal magyar nyelven tartott előadást hazai (anlékeiről a vádióban.
mint vézi)

Szállítja Szenásy és Béla.

Tinayre Gyula

1877/78 – 1878/79

Ferkèpzomfoiskèvk

140.-!

Birkás szerint
Lajosnak
hivták
melyik a helyes!
Lásd Thieme-
Beckert!

T. 715.

áros épületei fölött a különféle
dnak, a háttérben hegyek látsza-
dobogó vezet át. Felirata a le-

5.9 : 6 cm.

Tinayre

l.

Lykanomaromantika
38. l.

Timon Kálmán, építén

L: Antal Dezső.

Timon Kálmán: Az ONCSA házépítési akció 23-24
és Tamlságai

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/2

Timon Kálmán, építész

Timon Kálmán
Korszerű kertes beépítések
A sorháztól a lakódombig

Műszaki Könyvkiadó,
Budapest, 1982

Erről a könyvről valóban elmondhatjuk, hogy „házagpótló" jelentőségű. Az építészszakma régi törekvése, hogy hazánkban az alacsony, intenzív beépítésmódok elterjedjenek, és jó egy évtized óta legfelsőbb építésirányítás is komoly erőfeszítéseket tesz a korszerű, kertes beépítésmódok meghonosítására.

Annak, hogy a valóságos eredmények eddig mégsem érték el a tervezett mértéket, bizonyára egyik komoly oka a magánépíttetők tájékozatlansága, de aligha ismertek ezek a nálunk újszerűnek számító lakásépítési formák a helyi tanácsok illetékeseinek teljes körében. Sőt, még a felsőbb építésigazgatás szintjén is tapasztalható bizonyos fogalmi bizonytalanság, hiszen például a témában szereplő épületfajták hivatalos hazai definíciója gyakran nem egyezik a nemzetközi szakmai gyakorlatban megszokott értelmezéssel. Nem lehet tehát eléggé becsülni a könyv fontosságát, időszerűségét és gyakorlati hasznosságát.

Érezhető, hogy a szerző a legszélesebb nagyközönségnek, főképpen az építtetőknek szánja írását (aminek igencsak ellentmond az alacsony, mindössze 4500-as példányszám), és arra törekszik, hogy a könyv közvetlenül hasznosítható információkat is adjon. Nem a szerző hibája, hogy a kézirat lezárása közben megjelent rendeleteket függelékben kellett közölni — amelyek közül néhány már azóta is változott.

(Elgondolkoztató, hogy ma nálunk nem lehet kiadni egy olyan kézikönyvet, amely megfelelő tájékoztatást adna a lakásépítést szabályozó rendeletek útvesztőjében, mert egy könyv nyomdai átfutásának ideje alatt is új rendeletek lépnek a régiek helyébe.) Bizonyára a hazai, épületfajták szerinti szabályozással szándékolt összhang késztette a szerzőt, hogy témáját épületfajták szerint csoportosítsa. Míg azonban a könyvben ez csak némi szerkesztési zavart okozott (így kerültek átriumházak a Sorházak c. fejezetbe és „lakópiramis" az átriumházak közé), addig a valóságban az épületfajták szerint megkülönböztetett preferenciák és előírások éppen a legváltozatosabb, legkorszerűbb kertes beépítések elterjedését hátráltatják, ahol a különböző épületfajták egymás mellett, együttesen képeznek összetartozó építészeti kompozíciót.

A könyv gyakorlati hasznosíthatóságának tiszteletreméltó szándéka itt-ott túlzásokba viszi a szerzőt; nem hiszem, például, hogy e könyvben kellett volna a falazóanyagokat és födémelemeket részletesen, sőt rajzos illusztrációkkal ismertetni.

Hiányolható viszont egy olyan fejezet, amely a tárgyalt beépítésmódok közös urbanisztikai jellemzőit taglalná és az egyes változatok összehasonlítható értékelését adná. Vagyis abban nyújtana tájékoztatást, hogy konkrét településszerkezeti, gazdasági és szociális körzása indokolt? Sajnálatos, hogy a Közművesítés — épületgépészet c. fejezet nem a téma átfogó problémakörét tárja fel, hanem néhány, nálunk kísérleti stádiumban levő különleges műszaki megoldást ismertet.

A fenti kritikai megjegyzések — természetesen — nem vonják kétségbe a könyv igen nagy értékét, ahogyan témájáról világos áttekinthető, mégis széles körű tájékoztatást ad. Elismerésre méltó a könyv szerkesztése, a példák jó megválogatása és lényegre törő elemzése. Igen kulturáltan illeszti a tárgyalt problémakört az egyetemes és magyar építészettörténetbe. Külön elismerést érdemel tiszta, közérthető, mégis szakszerű nyelvezete. Nem utolsó sorban dicséret illeti a könyv tipográfiai előállítását, jó minőségű ábraanyagát és ízléses kötését — különösen a viszonylag olcsó árhoz képest.

Azt hiszem, hogy a könyv a legszélesebb körű felhasználásra számíthat. Véleményem szerint nem hiányozhat a szakemberek könyvespolcáról sem.

Bitó János

Timon Kálmán, építő

L: Teszl Frigyes

Morovánszky A.: Nemzeti és népies törekvések 20-22

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

Timon Kálmán, építés

Linu

Tu.: Tisztelet a mélő földnek 63 oldalon

Timon Kálmán: Tisztelet a mélő földnek 63.

Magyar
Építőművészet Bp. 1983. 83/4

MDK

Tintoretto Jacopo

Szent István a Boldogasszony oltalmába ajánlja Magyarországot, repr.

Egy magán-muzeumról. Uj Idők 1922. 40.sz. 261.l.

MDK

Tintoretto, Jacopo

Szt. István király hódolata Szüz Mária előtt, repr.

Képzőművészet 1933. 65. sz. 189.l.

Tintoretto, Jacopo

I.

Va Hö Ernst gnüst

II. 1.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezekb
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mikl
királyság megváltó eszméjének. És fegyv
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát é

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveimh
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiáj
sok ezer embertársamon, joggal kérheten
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszme

nek semmit, amig igazolt embereim

Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Tintoretto, Jacopo

Robusti

(1518 – 1594)

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

47. l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO, NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI IX. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MŰVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I. LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV. BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Tintoretto, Jacopo Robusti

A tiburi Sibilla (Ernst életében cüne: Heut István felajánlja a Koronát Hus Máriának) c. kéje repr.

Ernst-Muzeumaukcioja.

I.

II. tábla

Tintoretto, Jacopo

1512 – 1594.

Szent István Mária Olsalmába ajánlja Magyarországot, 1590 körül készült, Ernst Múzeumban.

Vodalmi adatok. alanti forrásban

Ernst Külföldi 10. l.

Tamm Franz Werner: Gyümölcs
csoport 511 (654), 2147 (294), 2148 (294).

Tintoretto, Jacopo

I.

Ernstkünstler

Tintoretto festő

Pesther Handlungszeitung.1845. jul.26.XVIII.53.209-10.-jul.29. 54.213-14.- aug.2.55.217-18.- aug.12.57.225-26. A magyar Nemzeti Muzeum gyarapodása január 1-től a mai napig

Tintoretto, Domenico

festö

Gentmüeml.

100.-l.

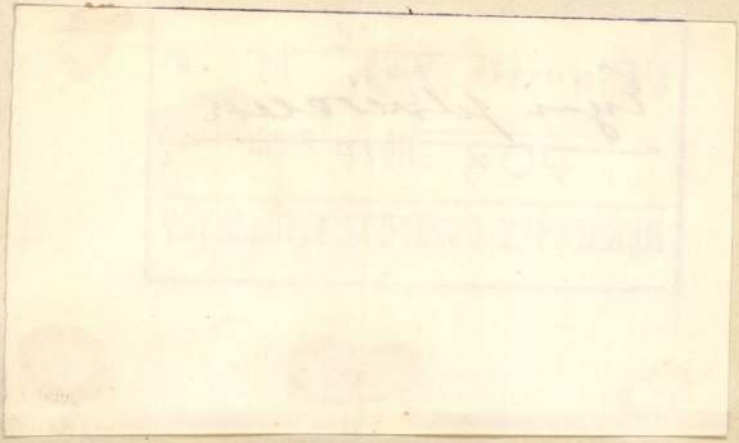

Nagytekintetü Bi

Nagranâ munkavezetö tegn
sokra ismét 600 korona folyó
telettel kérni, hogy amennyi
na czimére a 100 koronát pót

Budapest 1916 augusztus 14.

Timon Kálmán, építész

a MÉ. 83/1-6 számának munkatársa

– Tartalomjegyzék

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/1

ERNST-MUZEUM

I.

ERNST LAJOS

Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot

MAYER L. AUGUST

A MÜNCHENI PINAKOTÉKA ŐRE

Jacopo Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe

BUDAPEST, 1918

AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA

ERNST LAJOS

Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot

I. TÁBLA. — TINTORETTO: SZENT ISTVÁN MÁRIA OLTALMÁBA AJÁNLJA MAGYARORSZÁGOT.

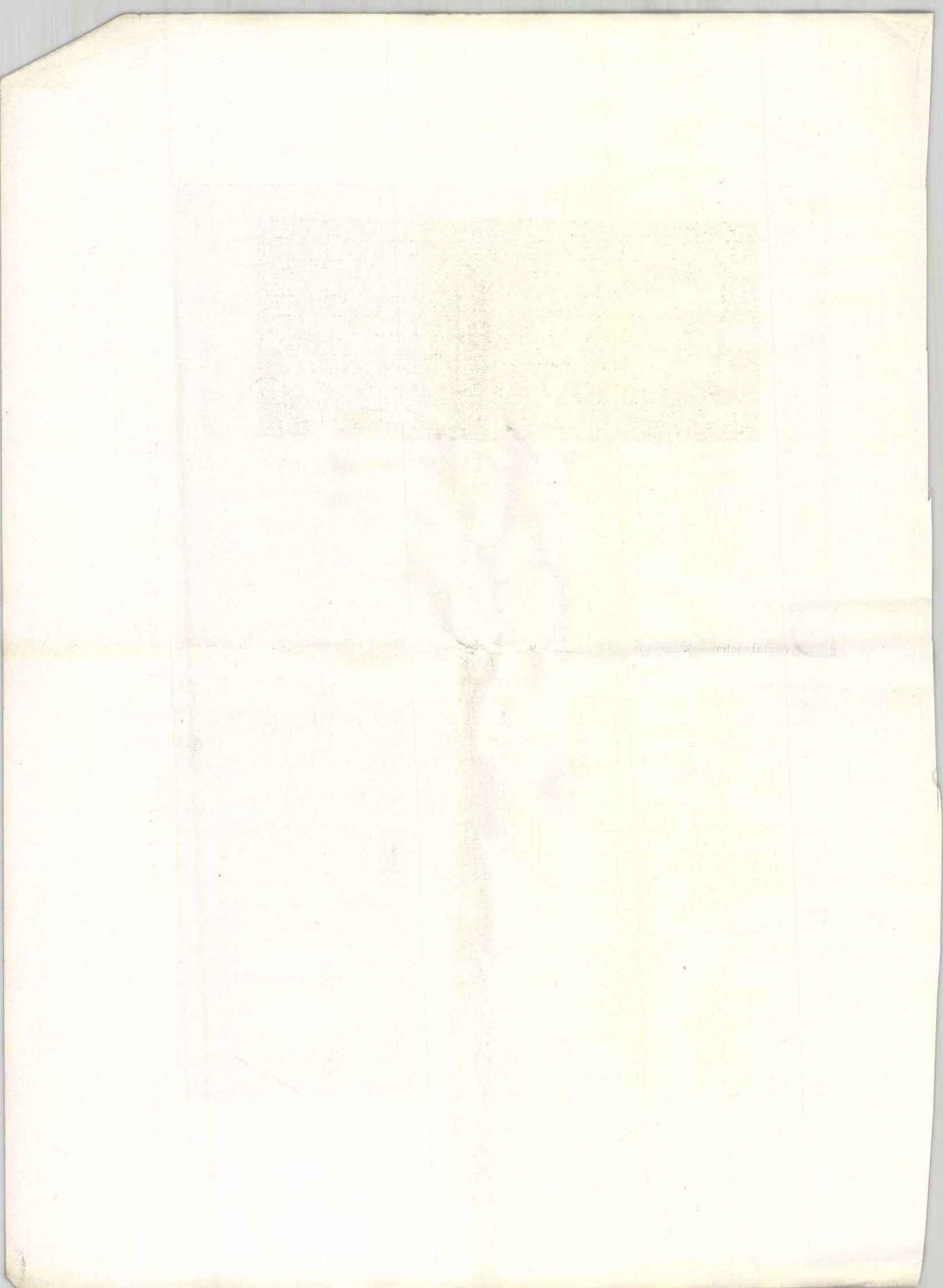

2

Drámai jelenetekben oly gazdag történetünk eseményeit még a magyar művészek is későn, csak a XIX. században kezdték feldolgozni, egyedül a velencei doge-palota falfestményei között találkozunk magyar tárgyu mesterművel, természetesen olasz szemmel ábrázolva és olasz szellemben felfogva. Elég csak Tintoretto ösmert művére, a Nagy Lajos királyunk által végrehajtott Zára ostromára hivatkoznunk. Annál jelentősebb, hogy most ugyancsak Tintorettonak egy művét mutathatom be, gyüjteményem legujabb szerzeményét. Fokozza jelentőségét, hogy e mestermű a magyar történelemnek egy kihatásában fontos mozzanatát ábrázolja. Legyen szabad e művet behatóbban ismertetni. (I. tábla.)

Első pillanatra felösmerhetjük, hogy itt a Szent István-legenda azon jelenete áll előttünk, mikor a Gellért püspök által a Szent Szűz kultuszában megerősödött szent király a Boldogságos Szűz Máriának ajánlja fel koronáját és jogarát s igy szimbolikusan Szűz Mária oltalmába ajánlja Magyarországot. A boldogságos Szűz magyar kultusza Szent Istvánból indul ki s igen nagy hatással volt a nemzet egész erkölcsi megujhodására. „A házasság szentségének tisztelete, — irja Sziklay János „A katholikus egyház története Magyarországon" c. könyvében — a női erény védelme, aminek az egész nemzet lelkét, gondolkozását átható kulturális hatását nem lehet eléggé felbecsülni, magasztosan nyilatkozott meg Szűz Mária kultuszában, mely éppen Szent Istvánból indult ki". Tudvalevőleg Szent István minden évben nagy odaadással ülte meg Nagyboldogasszony napját Székesfehérvárott, mely napon évente országos törvényt is ült. Nagyboldogasszony tiszteletére emeltette a székesfehérvári koronázó templomot is. Az ő oltalmába ajánlotta tehát országát, Isten anyját választva Magyarország nagyasszonyává, patronájává. Ezt a jelenetet ábrázolja képünk.

Ki e mestermű alkotója?

Első pillanatra látjuk, hogy csak valamelyik nagy velencei mester lehet s ha összevetjük Tintoretto egyéb műveivel, az ő művészetére jellemző sajátosságokat állapithatunk meg.

Tintoretto művészetének legnagyobb ereje a mozgás visszaadásában rejlik, gondoljunk csak „Szent Márk csodatétele" c. festményére, az olasz művészetnek Taine szerint is egyik legnagyobb remekére. Az alakok mozgásának ereje bámulatos! Képünkön a mennyből leszálló Mária, a Szent István felé repülő angyal mozgása egyenesen Tintorettora utal.

Tintoretto sokat dolgozott, gyorsan és sietve — innét némelykor egyes részletek elhanyagolása, ami elrajzolásokra, elnagyolásokra vezetett s amit igen sokszor szemére vetettek; ezen a képen is találkozunk ilyen vázlatosan odavetett részlettel (Szent István egyik keze, a gyermek Jézus egyik lábszára) —, de mit jelent mindez az egész, a kompozició szépsége mellett, mit akkor, ha az alakok mozgásának bámulatos erejét vesszük számba az angyal alakjának szépsége mellett?!

A háttér, főleg a tájképi részletek szépségét a magyar táj nagymestere, Szinyei Merse Pál is csudálattal ösmerte el, melyhez a kolorit pompája járul, a kék és vörös szin ragyogása, mint amelyek Tintoretto kései művészetére oly jellemzetes szinelemek. Tintoretto tónusharmoniákat többször változtat. Thode 1580-ra teszi azt az időt, mikor a zöldes tónust elhagyja és barnás összhangra hajlik, mély, telt szinek egybekapcsolására, melyből egy erős vörös és kék cseng ki, amit intenziv fehérekkel elevenit. Képünk ugyanilyen szinelemekből van felépitve.

A kép kompozíciója is Tintorettora utal.

A Madonna előtti hódolat motivumát a velencei mesterek különös előszeretettel ábrázolták. Majd ugy, amint szentek, máskor, amint dogék hódolnak előtte.

I

Tiziano többször nyult e motivumhoz, — megfestvén Gritti András hódolatát a doge-palotában 1531-ben s a Pesaro-családét a Frari-templomban.

Tintorettonál hasonlókép többször találkozunk véle. Bennünket különösen Szent Katalin eljegyzése érdekel (1. kép), melynek kompozíciója a mi képünkkel közel rokon. Nagy a hasonlóság egy másik képével is, mely a három Camerlinghi hódolatát ábrázolja (2. kép). Az előtérben térdeplő alak mozdulata majdnem azonos a Szent Istvánéval.

Ösmerjük e mozdulat tanulmányozását előkészitő néhány kézrajzát is, melynek egyik legjellemzőbbikét itt bemutatjuk. (3. kép. Eredetije Firenzében az Uffizi rajzgyüjteményében.) A kompozició és az alakok mozdulatai tehát egyformán Tintorettora utalnak. Ezt a tételt további megfigyelésekkel is igazolhatjuk.

Könnyen felmerülhet ugyanis az a gondolat, hogy képünk nem a magyar királyt, hanem egy velencei dogét ábrázol, amint hódol a Szent Anya előtt. Ez azonban ki van zárva.

Tintoretto ugyanis többször ábrázolt dogét — igy a dogepalotában, a Sala del gran Consiglioban Niccolo de Ponte dogénak megjelenik Venezia (4. kép), vagy egy másik menyezetképen Priuli doge átveszi az igazságosság kardját (5. kép) —, a doge mindkét esetben zárt ruhát visel, fején a doge-kalap. Képünkön Szent Istvánon azonban rövid kabát, rövid nadrág, nyitott palást van, vagyis egész eltérően igyekszik Szent Istvánt ábrázolni s fokozza a különbséget azzal, hogy szőkének festi, amennyiben talán germánnak képzelte.

A Madonna megjelenését is többször festette Tintoretto, igy a doge-palotában Loredano dogénak jelenik meg a Szűz Anya angyalok karával (6. kép), a velencei Akadémiában Szent Cecilia, György, páduai Szent Antal, Cosmos és Damianus között (7. kép). A mi képünkön Szent Istvánnak egyedül jelenik meg, feléje hajlik, a nagy királyt egy feléje repülő női védőszent figyelmezteti az égi jelenségre, az egésznek mélységesen misztikus hatása van. Tintoretto éppen ebben kiváló, mesterien tudta a valót és a földöntulit csodálatos egységbe foglalni. Thode kiemeli, hogy „für diesen Künstler gab es keine Kluft zwischen Jenseitigen und Diesseitigen!" Az érzésnek ez a hatalmas megnyilatkozása, mely a földit is magához emelte, Tintorettonak ezen a képén is megható erőben jelentkezik.

3

Meg kell még emlékeznünk képünk egy másik alakjáról, a Szent István mögött lévő női alakról, Tintoretto egyéb műveiről jó ösmerösünk. A londoni National Gallery Szent Györgyén (8. kép) a menekülő alak ugyanazon modellről készült, a velencei Akadémia Krisztus siratásán (9. kép) is ugyanazon mozdulattal látjuk viszont. Képünkön a nő fejének megfestése kiválóan sikerült s a mozgás, a kolorit mind Tintorettora vall.

Vegyük azonban közelebbről szemügyre a kép néhány ikonografiailag érdekes részletét. Bennünket elsősorban a magyar korona érdekel, melynek formája egészen pontos s hinnünk kell, hogy a mestert valamely Velencén átutazó magyar pap informálta. A magyar korona (10. kép) egészen sajátos formáju, más, mint a hozzá legközelebb álló francia (11. kép), mely liliommal van diszitve és azzal záródik, vagy a doge-kalap (12. kép), mely hátrahajló csucsban végződik s igy kétségtelen, hogy a magyar koronát ábrázolja. Fokozza ezt a királyi jogar, mely a korona

mellett van s fontos kiegészitője a szimbolumnak, az ország felajánlásának. Korona és jogar együtt teszik teljessé a gondolatot.

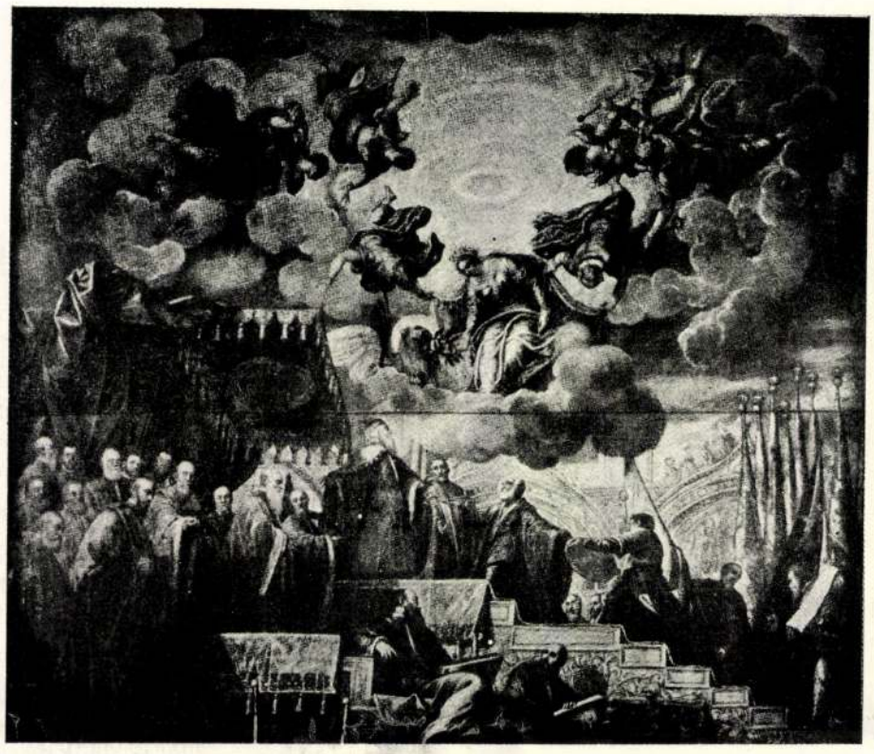

4

Felmerült azonban az a kérdés: nem XIII. Lajos francia királyt ábrázolja-e képünk, aki hasonlókép Szűz Máriának ajánlotta fel országát, amely motivumot tudvalevőleg Ingres is megfes-

5

6

tette. XIII. Lajos ajánlása 1638-ban történt, tehát negyvenkét évvel Tintoretto halála után, még Tintoretto fia, Domenico is 1637-ben halt meg, tehát egyiköjük sem ösmerhette a franciaországi eseményt. De egyébként is, a fentebb ismertetett körülmények, a mű stilusa, a magyar királyi korona, mely minden más koronától oly jellegzetesen különbözik, mind amellett bizonyitanak, hogy e képet 1590—94 között Tintoretto tervezte Velencében, a Szent Gellért ereklyeharc által feltámasztott érdeklődés hatása alatt, két hatalmas velencei család kivánságára, mesteri erővel kifejezve a csudás jelenséget, melyre különösen illik Thode szava: „Eine legendarische Darstellung und eine menschliche Thätigkeit sind hier einem wundersam innigen, unserem Gefühl unmittelbar-verständlichen Bund eingegangen". Mert hogy került Tintoretto e magyar tárgy megfestéséhez?

Velencében ez időben két hatalmas család élt, mindketten Tintoretto mecénásai, mindketten szoros magyar kapcsolatot tartottak fenn és egymással erős baráti és rokoni viszonyban voltak. Az egyik a Sagredo-család, a másik a Morosiniak.

7

A Sagredo-család őse, San Gerardo, 1020-ban szerzetes, később a San Georgio Maggiore kolostor főnöke, a későbbi Szent Gellért csanádi püspök, Szent István fiának, Imre hercegnek nevelője volt, aki sokáig élt nálunk és itt szenvedett mártirhalált. Ő volt az, ki Szent Istvánt a Szűz Mária tiszteletében megerősitette, ő maga Szűz Mária kultuszában élt és legendája telve a Szent Szűz kultuszát bizonyitó megható esetekkel. A Sagredo-családban Szent Gellért emléke nagy kegyelet tárgya volt és nem lehetetlen, hogy nagy elődjük emlékére ők akarták Tintorettoval a szent életének e nevezetes mozzanatát megfestetni.

De a Morosini-család is szoros, talán még szorosabb kapcsolatban állott a kép tárgyával. Tudvalevőleg az utolsó árpádházi királyunknak, III. Endrének anyja Morosini leány volt, ki midőn fia király lett, mellette az anyakirálynő szerepét játszotta. A Morosiniak tehát rokonságban állottak az árpádházi királyokkal, könnyen lehet, hogy ők festették meg Szent István életének azt a főmozzanatát, melyre egy velencei származásu Szent ihlette, éppen Tintorettoval, ki nekik máskor is dolgozott, máig is éppen a San Giorgio Maggiore-ban látható Krisztus feltámadása a Morosini-családdal (13. kép), éppen abban a kolostori templomban, melynek egykor Szent Gellért volt a főnöke.

Még Tintoretto életében, 1590-ben egész Velence ujra érdeklődött Szent Gellért iránt.

Ez időben nagy viszálykodás támadt Szent Gellért ereklyéi fölött. Szent Gellért ereklyéinek egy része 1470-ben Muranoba került, 1590-ben a San Giorgio Maggiore kolostor és a Sagredo-család igyekeztek a maguk számára megszerezni, ami elkeseredett küzdelemmel járt és ugy végződött, hogy a Sagredo-családnak, bebizonyitván igazát, sikerült egy ágyékcsontot megszerezni és azt a Szentháromság-templomba elhelyezni. Itt maradt az 1740-ig s onnét a Sagredok családi temetkező kápolnájába, a S. Francesco della Vignaba, végül 1865-ben hazánkba került vissza. 1590-ben azonban egész Velence visszhangzott a Sagredok ereklyeharcától és a Morosiniak pártjukon állottak.

Nem lehetetlen tehát, hogy képünket ezidőben rendelték meg Tintorettonál, aki azonban csak a nagy vázlatot készithette el, mert 1594-ben meghalt.

8

A Morosiniak világhirü gyüjteménye idők folyamán széthullott. Egyrésze nyilvános árverésre került, a többi — a leányág révén — idegen földre vándorolt (többek közt a gróf Szapáry-családhoz). Igy jutott képünk bécsi tulajdonba és innét menthettem meg a magyar kultura öregbitésére.

9

Végül meg kell jegyeznem még következőket. E motivumot, hogy Szent István országát Máriának ajánlja föl, a müvészet igen gyakran feldolgozta, főleg a XVIII. századtól kezdve. Egy ilyen feldolgozást az Ernst-muzeum is felmutathat; jelesen a XVIII. század kiváló freskófestőjének, Maulpertsch Antalnak egy vázlatát (14. kép), melyet a mester bizonyára valamelyik magyarországi templom számára tervezett. Bemutatunk egy XVIII. századbeli rézmetszetet is (15. kép), a magyar imakönyvek szokásos diszét s végül Bencur Gyula kompozicióját (16. kép), a hol a korona, mint Tintorettonál, szintén a földön látható.

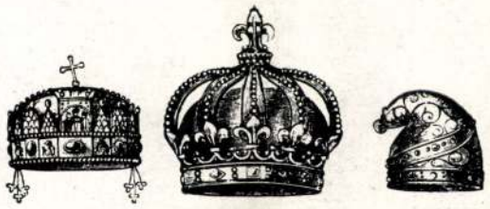

10 11 12

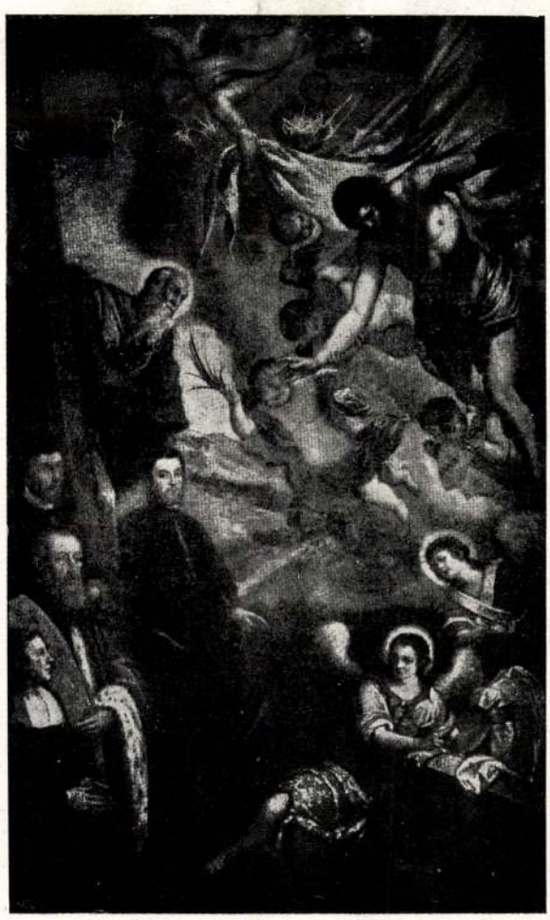

14

14

15

16

A Könyves Kálmán jogositásával.

MAYER L. AUGUST

Jacopo Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe

Tintoretto számos elkallódott műve közül, az ujabb kutatók szorgos keresése ellenére, aránylag igen kevés került felszinre. Annál nagyobb érdeklődést kelt minden olyan nagyobb munka, amelyet az irodalom nem emlit, teljesen ismeretlenül bukkan fel az ismeretlenség homályából és mint Tintoretto alkotásainak sötét tüzü láncszeme nyer igazolást. Egy ilyen Jacopo Tintoretto teljesen ismeretlen, sajátkezü műve az a kis kép is, mely nem rég az Ernst-Muzeumba került, s a muzeum művészileg legbecsesebb darabjai közé tartozik.

Egy kisformátumu vázlat ez, amely egy térdeplő angyaltól vagy, ha ugy tetszik, allegorikus női alaktól kisért királyt ábrázol, koronával és jogarral lábainál, amint egy mélyen benyomuló tájban feléje lebegő, a gyermek Jézust karján tartó szüz Máriától megáldatik. Az ábrázolás értelme nyilván az, hogy az uralkodó országát a Szent Szüz oltalmába ajánlja. A korona alaposabb vizsgálata választ ad arra, melyik királyról és milyen országról van szó: világos, hogy szent Istvánról, aki Magyarországot, „Mária országát", a Madonnának ajánlja fel.

A kép állapota nem a legjobb. Sajnos, a legfelsőbb szinréteg sok helyen szenvedett, egy kevésbbé ügyes restaurátor a Madonna csoportjánál, valamint a nagy, a királyt kisérő női alaknál, mindenekfelett azonban a kezek javitásánál nem valami szerencsésen dolgozott. Legjobb állapotban maradt fenn, a tájképen kivül, a király alakja és a nagy női alaknak ruhája és részben a feje. Éppen ezek a részek, technikai kezelésükkel, az előadás rendkivüli élénkségével, koloritjukkal, a rajz rendkivül temperamentumos duktusával: Jacopo Tintoretto kezét teljes tisztaságában felismerhetővé teszik, ami által kétségtelen, hogy csak ő és nem esetleg fia Domenico e vázlat szerzője.

Stilusa után.Tintoretto egyetlen képét sem lehet datálni, de körülbelül egy évtizeden belül meg lehet őket állapitani. Ha nem csal minden jel, ugy ez az érdekes vázlat a 60-as évek végén vagy a 70-es évek elején keletkezett. A kép a zeneinek nevezett stilus minden jellegével bir, amely a „Madonna és a három kincstárnok" cimü, a velencei Akadémiában lévő képpel kezdődik és a „Szent Antal kisértéseiben", mindenekfelett azonban a dogepalota tanácskozási termének előszobájában lévő négy képben éri el tetőpontját. A görbék, amelyek Tintoretto müvészetében oly nagy szerepet játszanak, ez alakitásban is igen fontosak, amint egymásbacsengenek, amint egymást keresik, amint erős szünetek a ritmust alakitják. Mindez a görbéken alapuló kompozicióknak zenei jelleget kölcsönöz. Képünk is mutat ily görbéket, e zenei stilust a legerősebb fokban kifejlesztve. Szent István alakja a „Madonna és a három kincstárnok" cimü kép egyik kincstárnok alakjának továbbfejlesztése.

Alakjának főgörbéjével igen szellemesen egybecseng a hermelinkabát görbéje, mint valami azt körüljátszó kisérő alak és ebbe beleszövődik a kisérő női alaknak görbevonala. Ezen komplexussal ellentétben egy igen elegáns görbe vonalban lebeg felénk a Madonna, megjegyezve, hogy e Madonna-csoportban, mint a mester más alakitásaiban is, halk Michelangeló-emlékek érezhetők. Mind ez Jacopora, mint mesterre mutat.

A nagy kisérő női alak hajkezelése, a szent fejének alakitása, a fa koronájának széles festői stilizálása, mindenekelőtt azonban a térkitöltés módja: Tintoretto sajátsága. Bármennyire eleven is Tintoretto előadási módja, akármennyire mozgásban ábrázolja is a cselekvényt: összhatásában képei megnyugtatók és a velencei városi festészet dekorativ bájával birnak, az ó-velencei művészet rendkivüli diszitőereje nála is teljes. Bármilyen erős a mester érzéke a plasztika és a mélységéreztetés iránt, az egész sikszerüségét megőrzi mindég és egy távolsági kép benyomását, a zárt viziót mindég visszaadja. Tintorettora, mint velencei festőre igen jellemző, hogy a kép szélét mindég sötéten tartja, hogy az aszimetria oly nagy szerepet játszik nála, s hogy dekorativ felfogásában e szempont a lényeges. Ehez járul még, hogy noha minden kompoziciója önmagában zártnak hat, kiérezzük a „Végtelen rapportok" igazi dekorativ báját, mintha a kép jobb- és baloldalán az ornamens ismétlődhetnék.

Mindezek a Tintorettot jellemző kompoziciós és dekorativ sajátságok megismétlődnek vázlatunkban is. Bármilyen szellemesen és folyamatosan van ez odavetve, föl kell tennünk, hogy egész sor részletrajz és kompoziciós tanulmán előzte is meg; semmi sem volna tévesebb, mintha azt gondolnók, hogy Tintoretto műveit hosszas előkészités nélkül, legfeljebb egy-két vázlat után festette volna. A szerencsére nagy számban megmaradt rajz és vázlatanyag igazolja, hogy a mester mily szorgalmasan dolgozott minden egyes műve előkészitésén, hogy az utolsó pillanatig változtatott rajtuk, bámulatosan értve ahhoz, hogy az első gondolat frisseségét a befejezett munkában is megőrizze.

Kétségtelen, hogy az Ernst-Muzeum képe egy nagyobb munka vázlata, amely vagy elkallódott, vagy egyáltalán kivitelre sem került. Volna még egy magyarázata annak a körülménynek, hogy jött Tintoretto a magyar tárgyhoz? Rá kellene mutatnunk arra, hogy a Morosini-család szoros kapcsolatban volt a magyar királyi családdal, mert egy Morosini-leány III-ik András magyar király felesége volt. Ha nem a Morosini-család egy tagja rendelte meg egyenesen Tintorettonál a képet, akkor is föltehető, hogy a Morosiniek egy Magyarországból származó megrendelést közvetitettek. Akárhogy legyen is a dolog, mindenesetre örvendetes, hogy a festmény végre Magyarországra került és hogy az Ernst-Muzeum e vázlatában a magyarság legendás multjának egy fontos eseményét, ép oly ritka, mint szerencsés alakitásban, minden korok egyik legnagyobb festőjének ábrázolásában mondhatja magáénak.

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

Légrády testvérek
műintézete
Budapest

Tintoretto, Jacopo